Perto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 4 липня 1935. Ч. 49 (847)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Два католицькі конґреси

Загальнодержавний зїзд католиків Чехословаччини.

27 червня с. р. зачався в Празі краєвий зїзд католиків Чехословаччини. До Праги прибув Папський Леґат Кардинал Вердіє. Коли Кардинал Вердіє входив до катедри св. Віта в окруженні Кардиналів Гльонда й Інніцера й папської місії, в цілій Чехословаччині задзвонили дзвони. В катедрі св. Віта перед великим вівтарем приготовано чотири трони: для Кардинала-Леґата, для двох Кардиналів гостей і для пражського Архиепископа Кашпара. При вході до катедри кардинал Вердіє відчитав папську буллю і по короткій молитві уділив апостольського благословення. Тому що катедра не могла помістити всіх вірних, уставлено на Градчанській площі голосники, котрі передавали перебіг торжеств внутрі катедри. Вечером почались у всіх костелах Праги адорації Найсв. Тайн при численній участи вірних. На зїзд прибуло до Праги около 200.000 людей з ріжних сторін Чехословаччини й богато представників католиків зі всіх країв Европи. З Америки приїхала делеґація чеських і словацьких католиків. На зїзд приїхали представництва католиків з Австрії, Анґлії, Бельґії, Голяндії, Італії, Мадярщини, Німеччини, Польщі, Швайцарії та Франції. (КАП). — Зїзд тривав три дні.

Евхаристійний Конґрес в Любляні.

Другий Евхаристійний Конґрес зачався 29 червня в Любляні. Папський Леґат Кардинал Польщі Гльонд відправив торжественну Службу Божу в прияві представників правительства та около 100.000 вірних. Відтак голова орґанізаційного комітету Ґітко повитав Папського Леґата. Кард. Гльонд промовив в словінській мові та уділив учасникам конґресу благословення Св. Отця. (ПАТ).

Французький Гітлєр погрожує

Напіввійськова орґанізація „Круа де Фе" („Вогняний Хрест") стає щораз більшою загрозою для французьких соціялістів і комуністів. Всі ліві уґруповання Франції домагаються від правительства негайного розвязання „Вогняного Хреста". Та розвязувати ту орґанізацію тепер вже не так безпечно. Перед кількома днями „Пті Журналь" оповістив інтервю з провідником „Вогняного Хреста" полк. де ля Роком. Полк. де ля Рок заявив, що місячно зголошується до орґанізації „Круа де Фе" пересічно 15.000 осіб. В лютім 1934 р. в орґанізації було 30.000 членів, тепер 320.000. Де ля Рок заявив рішучо: „Орґанізація не боїться нічого, але не думає також нікого провокувати. Живемо в неспокійних часах і сподіємося, що надійдуть критичні дні... Виявимо свою силу рішуче і просто.Коли на нас нападуть,здобудемося на оборону й докажемо, що ми сильніші... Незабаром надійде день, в котрім наші ідеї переможуть. Коли наші ідеї доведуть нас до влади, не завагаємося взяти на себе повну відповідальність. Тоді заведемо лад не зважаючи на погрози, з якого боку вони не походилиб."

Заговір чекістів проти Сталіна

Увязнили начальника кремлівської сторожі і 20 чекістів.

Шведський часопис „Стокгольм Тіднінґен" повідомляє: Недавно в Москві увязнили відомого чекіста Петерса, одного з визначних комуністичних діячів, що відіграв велику ролю в чрезвичайці, потому в ГПУ. Петерс був довгий час особистим „тілохранителем" Сталіна. За участь в заговорі проти Сталіна грозить йому кара смерти. — Німецька преса повідомляє, що крім начальника кремлівської сторожі увязнили понад 20 чекістів. Петерс мав піддержувати звязки з протисовітськими кругами і приймати до „охрани" Сталіна людей, ворожих комунізмови. Стару „охрану" розпустили й підібрали нову. — Коли вже особиста сторожа Сталіна непевна, шлях до революції в СССР відкритий.

Катастрофальні бурі в Японії

Токіо і полудневу частину Японії навістила страшна буря. В м. Фукуока на острові Кіюшію вода залила 25.000 домів, в Токію 20.000 домів, в м. Осака 15.000 домів. Вода зірвала 14 мостів. Крім того в Токію і Йокагамі чути було легкий землетрус. До ратункової акції візвали військо. Погибло кількасот осіб.

Змагання між канарками і соловіями

В Лондоні сфільмували „концерт-турнір" між канарками й соловіями. Крім того „арії" красших пернатих виконавців записано на ґрамофонові плити. „Концерти" співаючих птиць стали сензацією Лондона. В салях Хрустальної Палати зібрані представники співаючих птиць зі всіх континентів, що живуть і співають під всіми геоґрафічними ширинами, від рівника до далекої півночі.

Sygnatura VI. l. Protokołu 105/35. Wyciąg z protokołu wspólnego. Sąd okręgowy, Wydział VI. 1. karny, we Lwowie, w składzie: S.O. T. Będaszewski jako przewodniczący, S.O. Dr. J. Locker i S.O. Dr. L. Dworzak jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 46, czasopisma pt.: „Nowa Zorja", z daty Lwów, dnia 23 czerwca 1935 r., do Sygn. VI. l. Pr. 105/35. — na posiedzeniu niejawnem w dniu 25 czerwca 1935 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22 czerwca 1935 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Nowa Zorja" Nr. 46, z daty Lwów, dnia 23 czerwca 1935 r. zawierającego: 1) w artykule pt.: „Na Łyczakiwskim cwyntari" — całość wraz z tytułem, znamiona występku z art. 170 k.k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk., zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12.1862 Dz.p.p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie fałszywych wiadomości o zajściach na cmentarzu Łyczakowskim, które to wiadomości mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p.k. oraz §§ 36, i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Będaszewski w. r. Protokólant: apl. Mędraś w. r. Za zgodność: Kierownik Sekretarjatu: (підпис нечиткий).

Разом з будинками горить хатня обстановка і господарські знаряддя, тому ОБЕЗПЕЧУЙТЕ ВІД ОГНЮ весь свій живий і мертвий інвентар на повну вартість тільки

в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Комунізм

на сх. окраїнах Польщі і боротьба з ним.

Становище Гертиха і наші замітки. *)

В своїй „Програмі окраїнної політики" торкнувся Гертих також комунізму і його пропаганди на сх. окраїнах Польщі. Він присвятив йому окремий розділ п. з. Комунізм, котрий займає в книжці 1 сторінку і 6 стрічок. Коли порівнаємо обєм того розділу з обемом інпр. розділу п. з. За створення ідеольоґії, котрий займає аж 13 і 1/2 сторінок, то лобачимо, що створення ідеольоґії винародовлення Українців і Білорусинів у Польщі Гертих уважає богато важнішим, ніж небезпеку комунізму на сх. окраїнах Польщі та боротьбу з тою небезпекою. Отсе легковажне і легкодушне становище польського націоналіста Ґертиха супроти комунізму, котрий поважно загрожує не тільки сх. окраїнам але й взагалі Польщі зо вні і з нутра, — особливо вражає. Бо воно свідчить наглядно про те, що національна нетерпимість супроти Українців і Білорусинів в деяких кругах польської суспільности така велика, що вона робить ті круги сліпими навіть на найбільшу небезпеку, яка колинебудь грозила Польщі впродовж цілої її історії.

Та як виглядає становище Гертиха супроти комунізму?

„Революційні струї — так починає Гертих розділ про комунізм — се чинник, котрий у високій мірі утруднює асиміляцію населення, що піддається тим струям. Бо вони викликують в нім опір супроти держави — і тим самим супроти всього того — національної ідеї, мови, цивілізаційного типу і т. д. і т. д., — що та держава представляє. В наших умовах большевицькі струї — особливо некорисне явище. Бо: 1) звертаючись проти історичної традиції і традиціоналізму, підважують одну з головних моральних підстав, на котрих спирається польскість окраїн; 2) звертаючись проти заможніших суспільних верств, ослаблюють позицію важного чинника польскости на окраїнах, яким є польські великі земельні власники, польська інтеліґенція, польське міщанство, польське „кулацтво" (заможніше селянство, кольоністи, дрібна (засцянкова) шляхта і т. д.); 3) вироблюючи психіку населення в большевицькім дусі — роблять її подібною до психіки населення держави, що сусідує з нами за межею. — З вичислених вище оглядів протиставлення розвоєви на окраїнах комунізму і споріднених з ним струй мусить бути признане важним постулятом окраїнної політики".

Далі Гертих подає ріжні способи, як належить протиставитися комунізмови в Польщі. Заки одначе перейдемо до розгляду тих способів, мусимо зробити перед тим кілька заміток уже до наведеного вище уступу.

Отже перше, що впадає в око при читанню того уступу, се те, що Гертих вважає протиставлення комунізмови важним постулятом окраїнної політики, але тільки тому, що комунізм утруднює асиміляцію окраїнного населення. Виходить, що колиб комунізм не утруднював

*) Гл. Н. Зоря чч. 780, 784, 788, 792, 800, 810, 813, 820, 822, 824, 826, 828, 832, 834, 840, 843.

асиміляції, то окраїнна політика Гертиха на нього не зверталаб уваги і йому не протиставиласяб.

Що таке заключення з першого речення наведеного вище уступу Гертиха не є ніяке штучне натягання того речення, про се свідчить іще більш наглядно те, що Гертих пише безпосередно далі. А далі він вичисляє подрібно причини, чому комунізм на окраїнах некорисне явище — і всі ті причини знов зводяться до одного тільки утруднювання асиміляції. Тут треба підчеркнути як особливо характеристичний факт, що між тими причинами Гертих з а б у в (!) навести одну дуже важну причину, а то — що комунізм звертається також проти релігії й Церкви, отже й проти римо-католицького Костела на окраїнах, якому Гертих призначує в асиміляційнім процесі велику ролю. Те поминення свідчить іще раз наглядно, як Гертих відноситься до релігії і Церкви взагалі... Се очевидно ліберал, котрий памятає про Церкву (і Костел) тільки там, де думає, що можна їх надужити до шовіністичної цілі, — а не там, де вони загрожені.

Отже окраїнна політика Польщі повинна на основі програми Гертиха протиставитися комунізмови тільки тому, що комунізм утруднює винародовлення українського і білоруського населення в користь польського. Що комунізм заперечує релігію й Церкву та людське достоїнство людини, що хоче знищити існуючий суспільний лад, нинішну сперту на християнських основах европейську культуру, що він поважно загрожує не тільки сх. окраїнам Польщі але й самій Польщі як цілости — про всі ті небезпеки, які реально несе з собою комунізм, Гертих у спеціяльнім розділі, присвяченім комунізмови, навіть не згадує! Бо для нього існує тільки одна „небезпека“ зі сторони комунізму — утруднення винародовлення Українців і Білорусинів у Польщі... Таке становище представника польського націоналізму супроти комунізму свідчить аж надто ярко про те, що шовіністичний націоналізм не менше г р і з н а н е д у г а сучасного людства як і комунізм і що його належить поборювати н а р і в н і з к о м у н і з м о м.

Та якже Гертих радить поборювати комунізм на сх. окраїнах Польщі?

„Протиділання революційним струям — на водимо його дослівно — мусить бути двоякого роду. З одної сторони мусить спиратися на позитивних починах, що йдуть дорогою виховної праці шкіл, суспільних товариств і т. д. до скріплення в масах релігійности, традиціоналізму, пошани права і т. д., — з другої сторони на ділан*нях негативних*: енергічних репресіях супроти проявів комуністичного руху. — Здається нам — читаємо далі — що великий успіх моглоб мати введення в Польщі (за прикладом кількох інших держав) протикомуністичного закона, котрий накладавби острі кари за солідаризування з комуністичним рухом,котрий відбиравби комуністичним і криптокомуністичним угрупуванням право старатися про мандати в парлямептарних і самоуправних тілах і т. д. — Здається нам — читаємо ще далі — що до звільнення краю від значного числа комуністичних діячів й агітаторів причинилосяб накладання — замість кар арешту і вязниці, по відбуттю котрих покарані знов стають до своєї революційної праці — або в доповнення до згаданих кар — кари вигнання (баніції). *)

„Приборкання сильною рукою революційних починів — кінчить автор свої виводи про *протиділання* комунізмови — не тільки утруднить революційному духови розвій, позбавляючи його провідників й організаційного апарату, але скріпить в очах окраїнного населення, котре має пошану тільки до сильної влади, авторитет польської влади — і тимсамим й переконання про сталість політичних відносин.

Так радить Гертих протиставитися комунізмови на сх. окраїнах Польщі — тому, що комунізм утруднює там асиміляцію... Щож сказати про ті ради?

*) Кара вигнання (баніції) — додає Гертих у нотці — моглаб бути успішним средством також і проти інших проступків супроти держави — напр. проти забарвленому антидержавно (не тільки антинаціонально) сепаратизмови. Применування кари вигнання за звичайні (посполіте) проступки неможливе. — держава, котра тою дорогою позбуваласяб проступних елементів, неслушно обтяжувалаб ними інші держави. Одначе ніщо не стоїть на перешкоді карати вигнанням проступки проти держави: одиниці, що їх діткне та кара, без сумніву знайдуть собі десь без труду пристановище (азілюм).

Перше, що впадає в око при читанню тих рад, се те, що Гертих, говорячи про протиставлення комунізмови, куди більше уваги і місця присвячує заходам н е г а т и в н и м ніж позитивним. Бо коли про позитивні заходи він тільки згадує одним півреченням, то про заходи негативні розводиться широко і подрібно аж у трьох окремих уступах розділу про комунізм.

Таке розуміння боротьби з комунізмом дуже характеристичне для Гертиха. Бо воно свідчить про його спосіб боротьби з противними течіями взагалі. Він привязує більше ваги до р е п р е с і й, ніж до усунення причин, що викликують ті течії. Значить, се чоловік взагалі негативний, руїницький і без життєвого досвіду.

А які причини, що пропаганда комунізму знаходить на сх. окраїнах Польщі пригожий для себе ґрунт?

Ті причини ріжні і їх богато. Найважніші з них дві 1) важке матеріяльне положення населення сх. окраїн і 2) не менше важкі національні відносини на тих окраїнах.

Тому хто хоче серіозно вести боротьбу з комунізмом на сх. окраїнах Польщі, той мусить звернути увагу передовсім на усунення причин, котрі справляють ґрунт під посів комунізму. Він мусить отже звернути увагу на усунення згаданих вище двох причин, які ми назвали найважнішими. Отже на: 1) поліпшення матеріяльного положення населення сх. окраїн і 2) розумну розвязку національного питання на тих окраїнах. Без усунення, бодай у значній частині, тих двох найважніших причин комуністичних настроїв на сх. окраїнах ті настрої там не переведуться — так довго, як довго в безпосереднім сусідстві тих окраїн буде існувати СССР. В таких умовах репресії — навіть найбільш енергічні — комунізму на сх. окраїнах не зліквідують. Вони тільки нададуть йому мученичої авреолі та заженуть його іще більш у підземелля, ніж се є вже нині. Значить: скріплять комунізм.

Якраз на ті дві найважніші причини існування комунізму на сх. окраїнах Польщі засліплений шовінізмом Гертих не звертає зовсім уваги. Тому, вичисляючи позитивні почини для протиділання революційним струям серед окраїнного населення, він не згадує ні про поліпшення матеріяльного положення того населення, ні про заспокоєння його національних потреб. Так, начеб ті дві найважніші причини революційних настроїв на сх. окраїнах зовсім не існували!...

Та коли тих причин не бачить засліплений національним шовінізмом Гертих, то звернути на них увагу повинні ті зпоміж Поляків, для котрих національний шовінізм не є альфою й омеґою їх відношення до українського і білоруського населення сх. окраїн. Вони повинні зробити се в спільнім інтересі Польщі й окраїнного населення, бо комунізм однаково грізний і страшний для обох сторін. І повинні зробити се негайно. Бо час не жде — і завтра може вже бути запізно...

Одначе — вже богато часу минуло від хвилі,коли Гертих пустив свою отруйну книжку в нутро польської суспільности, — але між Поляками досі нема навіть найменшої спроби протиділання тій отруї...

Ліквідація старих большевиків

Сталін почуває себе чимраз більше непевно. Після ліквідації „Товариства старих большевиків“, увязнення Крупської, вдови по Леніні, засланні Енукідзе, увязнення Петерса та зміни складу прибічної сторожі Сталіна наступила ліквікація Союзу б. каторжників і б. політичних вязнів. Причина: деякі його члени піддержували звязки з опозиційними кругами і брали участь в заговорі проти Сталіна.

„Владарі світу“

В 839 ч. „Нової Зорі“ була стаття про новий орґан нашої середношкільної молоді в Станиславові „Світ перед нами“ [1]). Та стаття була потрібна і на часі. Думаю, що вона викличе поважну застанову і між учителями і між розважнішою частиною молоді. Одначе та стаття на мою думку неповна, т. зн. або не звернула уваги на всі справи, які в звязку з появою того журнальчика треба було взяти під розгляд, або, коли і звернула увагу, то зробила се місцями занадто побіжно. Тому спробую за згодою Хв. Редакції доповнити згадану висше статтю.

Молодь не булаб молодю, якби не мала молодечих мрій і реформаторських плянів. Так було все. Та є деяка ріжниця між молодю передвоєнною й теперішною. Перед війною молодь навіть революційних і скрайних переконань всеж таки признавала авторитет старших. Правда, не всіх старших, але хоч деяких з них. Так прим. українське студенство перед війною високо ціпило авторитет пок. проф. М. Грушевського. Не входжу в те, слушно чи неслушно. Сьогодня велика частина молоді не признає н і я к о г о а в т о р и т е т у старших, ні церковного, ні світського. Докази: свято УМХ, сокільський краєвий здвиг 1. VII. 1934 р., Т-во Прих. Освіти, Академічний Дім у Львові і богато інших.

Одначе треба справедливо ствердити, що деякі наші „батьки народу“ дали аж забогато причин на те, щоб викликати до себе недовіря. Вистарчить прочитати „Листопадові Дні“ О. Кузьми, „Чорні рядки“ А. Чайковського, спомини М. Галущинського й Евгена Олесницького, щоби стратити респект для богатьох тодішних „провідників“. З них богато ще й нині хоче мати авторитет серед нашої суспільности. Одначе раз утрачений авторитет не скоро і не легко дасться знов привернути.

Тому наша молодь, котра жадібно шукає відповіди на причини наших невдач з часів визвольної війни, приходить до висновку, що „всі старші“ — до нічого і що „лише молодь“ здібна до чину. Звідси та самопевність молоді, погорда до старших і легковаження їх досвіду.

Одначе при великім крику і поверховнім запалі до бою зі старим світом нашу молодь характеризує неконсеквенція. Після великих слів молодець приходить часто до переконання, що „що іншого Україна а що іншого... бульба“ (слова одного студента на студ. вічу у Львові). Тому нераз найбільші крикуни стають найбільшими опортуністами.

Таку неконсеквенцію бачимо і в журналі „Світ перед нами“. І так на 1 ст. Бистролет з VIII кл. трубить до бою, „На підбій світа йдемо ми!... Тут світу владарі — це молодь“, а зараз на 2 ст. Я. Береза, учениця VI кл. УПТ признається: ...„Я знов ночі боятися мушу“... „у темряві ночі я гину“... Панна Дада з VI кл. грозить, що: „Із весною розвалимо цей старий світ“ (ст. 4), а п. Дарина теж з VI кл. (може з „Б“?) на ст. 9 ридає, що чоловіка Соні замкнули за якусь демонстрацію... Щось тут не в порядку. Або — або!

„За романтику платиться дорогу ціну“ пише Н. Н. з VII кл. на ст. 6. І правду пише, бо за „романтику“ частини нашої молоді заплатив наш народ пацифікацією, безліччу зломаних молодих екзистенцій і т. д. Через „романтику“ тих, що стояли на чолі Української Держави в рр. 1917—1920, втратили ми добру нагоду, мати свою державу. А се лучається раз на століття.

[1]) „Світ перед нами“, література — наука — спорт — гумор — сатира, журнал української середньошкільної молоді. Станиславів, квітень 1935. ч. 1. Редагує: Колегія. — Видає: Начальна Старшина Самоврядної Шк. Громади учнів держ. гімназії з укр. мовою навчання в Станиславові. Адреса Редакції й Адміністрації: Станиславів, П'ерацького 44. За ред. відповідає проф. Дмитро Ліськевич. Ст. 32, формат 152×230 мм. Ціна 30 сот.

Хоч Шевченко часто має далеко лучше відчуття історії ніж богато наших істориків, то все таки істориком назвати його не можна, як се робить М. Остапяк, уч. VIII кл.

О. Іванюк з VIII кл. відважно пише на стор. 15: ...„українські пісні найкращі"... „До 18 ст. українська пісня була незнана... Допіру в тім сторіччі українська інтеліґенція кинулася записувати ці неоцінені клейноти нашої духової культури". З того видно, що мабуть ніхто зі старших не читав сего скрипту. Самопевне самохвальство, що, мовляв, „на Україні все найкраще", висміяв добре Остап Вишня, котрий зрештою покутує за свій дотеп на Соловках. Молодий учений прискорив історію нашої етнольоґії на цілих 100 літ. Максимович, Чубинський й ін. працювали над українськими піснями в 19 а не в 18 ст.! Що українська пісня „не є витвором генія одиниці, але генія цілого народу" — тяжко сему повірити. Т. зв. „народня творчість" ріжниться лише тим від іншої творчости, що перша анонімова, друга має свого знаного автора. Творчість інших народів, як Італійців, Німців й ін. має свою історію, т. зн. її автори переважно відомі, бо се народи з писаною традицією, у котрих люди лишали по собі записки, спомини, документи, памятники і т. д. На українських землях були також великі мистці в ріжних областях, одначе память про них не збереглася, бо ні вони ні ніхто про те не дбав. Їх твори фіґурують як „народня творчість", хоч творив не „народ", але творили одиниці.

Автор, що скрився під криптонімом М. С., слушно поборює гасло „мистецтво для мистецтва". Одначе забув додати, що чим висша ціль, тим висше мистецтво. Мистецтво ґотику й ренесансу тому було таке високе, бо воно було призначене найвисшій ціли людини, службі Творцеви Вселенної. Нажаль наші малярі тепер мало звертають увагу на реліґійну тематику своїх творів. Потому ще дивуються, що ніхто не хоче купувати їх образів. Тимчасом добрий образ на теми реліґійні й історичні таки знайшовби амatора.

Молодий загорілий спортсмен Мек. з V кл. пише м. ін.: „Другими такими піонірами спорту були старинні римляни, завойовники тодішнього світу. Як довго плекали вони фізичні вправи, як їзда на коні, перегони на колісницях, так довго були вони панами цілого світу" (ст. 21). Цікаво, де таке вичитав Мек, бо загально відомо, що старинні Римляни займалися головно хліборобством і воєнним ділом. Перегонами на колісницях й атлетичними дужаннями в римських цирках займалися невольники, а не вільні горожани, як се було в Греції на Олімпіядах. Не спорт держав римську імперію, але здоровий хліборобський стан, люди плуга і меча, поки були моральні. З розвалом того стану розлетілася й римська імперія.

Хибні думки, що покутують не лише серед молоді, але й серед загалу, треба спростувати і вияснити, щоб баламуцтво не ширилося.

„Владарі світу" не все могли собі дати раду з мовою, правописом і коректою. Вони намагалися писати „найчистішою" літературною мовою. Тому пишуть: „жоден" (ст. 12, 13 і богато разів) замість ніякий, „ввіходите" (ст. 22) зам. входите, „значення" (ст. 15 і богато разів) зам. значіння, „спартанців ув обороні" (ст. 21), „ув одній особі" (ст. 26) на підставі „був ув Україні"... Замість слова „люпа" пише Ів. Чолган за харківським правописом „лупа" (ст. 25 і 26), хоч се означає що інше (прим. лупа з бульби). Замість „навзаїм" (ст. 31) — взаїмно, замість „допіру" (ст. 15) — щойно. Лучше не уживати слова „гімн" на означення „гимну", бо воно в 2-м відмінку двозначне. Питатисямете (ст. 18) — шестиповерхове слово, вказує, що автор статті має хист хіба до архітектури... Слова „Повітря" (ст. 21) уживає „упетянка" Л. Р. на означення „воздуха", а в нашій мові „повітря" означає „морову заразу", „чуму" і т. п.

З краю

Епископська Візитація Теребовельщини.

Канонічна візитація теребовельського деканату, котру переводив Преосв. Никита Будка, тривала від 1 червня до 21 червня с. р. Останнього дня візитації в Кобиловолоках по Службі Божій, відспіваній о. дек. Ст. Мохнацьким, пішла процесія на чолі з Владикою і з 16 священиками на гріб о. Теофіля Царевича, котрий був 50 літ парохом в Кобиловолоках. Його заходами вибудовано й помальовано прегарну церкву. Він помер в 1920 р.; тому що часи були неспокійні, похоронив його тільки один священик. Якби в винадгороду за те зібралися на його гробі всі священики теребовельського деканату з Епископом; після панахиди сказав слово о. Пл. Карпинський. — Потім відбулася конференція, на котрій Преосв. Никита Будка подав свої повізитаційні завваги.

Візитація випала назагал добре. Цілий час була прекрасна погода так, що Богослуження правили переважно під голим небом. В кождій матірній церкві була співана Архиерейська Служба Божа, по Євангелії проповідь місцевого священика; після Сл. Божої проповідав Преосвящений. Катехизація була звичайно перед Сл. Божою. В дочерних церквах був попол. молебен і проповідь.

Візитація викликала великий підйом реліґійного духа. Мимо весняних робіт всюди було повно людей, що горнулися до Сповіди. Нарід мав можність бачити красу нашого обряду. Підчас візитації посвячено три церкви: одну вже давнішу в Бернадівці та дві нові, монументальні, в Дарахові і Струсові. — Єрейські свячення одержали богослови: Горинь Мирон і Нагаєвський Сидір. Не було ніяких інцидентів.

Дня 22 червня с. р. розпочалася візитація зарваницького деканату від парохії Золотники. — С в я щ е н и к.

немиді річи. Замість „тяг" (ст. 5) підчас гри в шахи краще уживати слова посув.

Правопис академічний, з апострофом. Доволі дивно виглядає писання: П'єрацький, Остап'як. Також „гляйхшальтунг"...

Коректа нехлюйна: Дяя (для) ст. 1, масапрямо (!) (сама прямо) ст. 9, зопорожці (ст. 14), мисців (ст. 17), демонстарацій (ст. 9), змагити (ст. 20) і т. д. Богато слів по два разом. Як хтось хоче „йти на підбій світа", повинен наперед добре опанувати свою мову, правопис і — коректу...

Журнальчик „Світ перед нами" виявив кілька молодих пер з іскрами таланту. Під відповідним проводом вони можуть розвинутися. І тут виринає проблема п р о в о д у, така все актуальна в нас і ніколи необроблена прилюдно.

Молодь інших народів під добрим проводом виростає на добрих синів свого народу і держави. Наше старше покоління легкодушно позволило молоді сягати по провід нації. Тому тепер треба довшого часу, заки наша молодь зрозуміє, що не вона покликана до проводу нації, що не вона — „володарка світу".

І. С.

Важніші статті про молодь гл. „Нова Зоря" чч.: 411, 442, 446—6, 450, 559, 462, 473, 482, 498—9, 528, 530, 537, 555, 559, 571, 574—5, 577, 581, 587, 596, 599, 602, 618—625, 630—1, 639, 641, 645, 653—4, 656—9, 663, 674, 685—6, 697, 699, 711, 720—5, 727—9, 731—53, 755, 762—5, 778—82, 784—5, 787—8, 816, 819—20, 828, 833, 839, 841—2, 844, 846.

Луговий здвиг

Дня 30 червня мав відбутися у Львові луговий здвиг з приводу 10-ліття істнування Лугової Організації. Зголосилися тисячі Луговиків і Луговичок. Одначе з огляду на часті дощі до Львова прибуло тільки 39 Лугів в силі коло 1500 Луговиків і Луговичок. Були 4 лугові орхестри з Чижикова, Жиравки, Сорік і Черепина. Впаслідок дощу відпала полева Служба Божа, котру мав відправити о. Ігумен Й. Лучинський ЧСВВ і проповідь Преосв. Івана Бучка. Около 11 год. серед зливного дощу вирушили з Лугового Городу поодинокі відділи Луговиків і Луговичок з орхестрами вулицями: Вулецькою, Ленартовича, Потоцького і Сикстуською до ринку, де відбувалося свято Пресв. Евхаристії. Відтак о год. 12 Луги відійшли з ринку вулицями: Краківською, Леґіонів, Третого Мая, Сикстуською, Потоцького, Ленартовича й Вулецькою на свою площу. Після годинного відпочинку зачалися масові вправи Луговиків і Луговичок. Хоч перепадував дощ, публики було доволі богато. Вправами командував голова Великого Лугу д-р Роман Дашкевич. Грала орхестра під проводом дир. Манька. Ціла площа наповнилася луговим брацтвом. Перед степеницею, стануло 8 рядів Луговиків, потім 8 рядів Луговичок і знов 12 рядів Луговиків. Наперед були масові вправи вільноруч, потім рівночасно Луговики вправляли палицями, Луговички хустинами. Вкінці Луговички виконали ритмічні вправи при співі молитви „Боже Великий, Отче Всесильний". Ся точка подобалася найбільше. Всі вправи випали гарно й викликували сильне враження своєю масовістю. Вид української здисциплінованої молоді був справді будуючий. Коли скінчилися вправи, Луги утворили великий чотирокутник. Голова Великого Лугу д-р Дашкевич промовив коротко заохочуючи Лугів до дальшої праці. Він заповів, що ювилейний луговий здвиг відбудеться 4 серпня с. р. Орхестра відіграла луговий гимн „Ой у лузі". Відтак відбулася дефіляда Лугів перед Головною Старшиною Великого Лугу. О год. 15.30 Луги розійшлися.

Страйк робітників

проти нової виборчої ординації.

На знак протесту проти ухвалення виборчої ординації до сойму і сенату Польська Партія Соціялістична (ППС) старалася зорґанізувати протестаційний страйк. В Галичині ППС старалася зорґанізувати протест. страйк в нафтовім басейні в Дрогобичі і Бориславі. Всі рафінерії і копальні були в русі. Не працювали лише дрібні ґрупи робітників, тай то лише до полудня. Страйк не вдався також в кросненськім басейні. У Львові страйкувало всего кількасот робітників в менших підприємствах. В державних і міських підприємствах робітники працювали. В Варшаві страйкували шофери і мулярі на деяких будовах. Всі заклади публичної потреби були в русі. Трамваї їздили правильно. В великім промисловім осередку Лодзі страйкувало всего кілька тисяч робітників. В Познанщині взагалі не страйкували.

КАТОЛИЦЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької ґазети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ОГЛЯД ПРЕСИ

Африканські взори в польських обезпечальнях

Краківський „Ілюстровани Куріер Цодзенни" приніс в ч. 155 з с. р. статтю п. з. „Африканські взори — в польських обезпечальнях!" Подаємо її в перекладі:

Проти цілої системи суспільних обезпечень в Польщі в їх теперішній формі і проти їх практик вже від довшого часу виступає публична опінія зі всею рішучістю, як проти незвичайно коштовної і рівночасно шкідливої фікції. Якіж вимовні голоси тих власне, для котрих нібито існують ті добродійства, т. є. самих обезпечених.

Між величезною скількістю людей, котрих втягнено в скомпліковану і широку гущу обезпеченевих фондів з примусом платити довгий ряд літ високі складки, які в своїй сумі зїдають поважний відсоток зарібків, запрацьованих в кровавім поті, — нема просто ніодного голосу, що висловивби хоч дрібку похвали для тих уроєних „добродійств". Всі нарікають лише на фікцію „помочі" або найгіркішими словами проклинають „добродійство", через котре нераз решти зарібків, що лишилися по законних потрученнях тих всіх родів обезпечень, не вистарчають вже на приличне удержання родини й оплати коштів образування дітей, пристосоване до умови дійсної платні працьовника і його степеня культури. Зате, коли за таку величезну суму жертв, за літа обмежень, спричинених тими обезпеченевими зменшеннями зарібків приходить дійсна потреба звернутися до обезпеченевих заведень за належною помічу — показується нагло, що ціла обезпеченева система се просто безпідставна злуда. Нема властиво лікування в недузі, бо ощадностеві обмеження лічництва пішли так далеко, що перекреслили їх майже зовсім. Нема в примінюваних практиках заповідженого теоретично в законі запобігаючого лікування і нема старечої ренти, хоч обезпечений осягнув границю віку... Самі фікції, та жаль дуже дорого оплачувані. Оборонців своїх знаходять наші теперішні суспільні обезпечення лише в великій армії своїх платних функціонарів. Не дивота, адже величезна більшість всіх вливів з обезпеченевих складок йде на адміністраційні кошти ріжних заведень суспільних обезпечень.

Ми вже печатали найбільше характеристичні голоси з величезної скількости таких листів, що приходять масово до редакції, особливо від часу т. зв. злучення („сцалєня") обезпечень. В почті останних днів знаходимо знов два незвичайно знаменні голоси.

Присуд смерти.

Б. директор Каси Хорих в Самборі п. Л. Велькер прислав нам слідуючу скаргу жінки працівника з Самбора п. Стефана Гончарека:

Мій муж машиніст в тартаку фірми Братя Лянгер в Самборі. Недавно занедужав на горло і був в лікуванні тутешної суспільної обезпечальні. Недуга мала дотепер лагідний перебіг, так що його праця не зазнала перерви. В минулім тижні недуга зросла так далеко, що його горло спухло, так що не міг віджившлятися. Тому я вішла в суботу 18 травня с. р. з мужем до тутешної обезпечальні, звідки скермували його до тутешної Загальної Лічниці. Лічниця, після провірки дижурним лікарем, поручила негайно відставити мужа до лічниці в Дрогобичі. З тою реляцією вернула я до обезпечальні, де видано мені письмо і поручено виїхати з мужем до лічниці в Дрогобичі. Одначе відмовлено нам виплати коштів зелізничої подорожі. Отже я поїхала ще того самого дня на власний кошт з мужем до лічниці в Дрогобичі. Там сказано нам, що мій муж мусить виїхати на радове лікування до Львова, бо Дрогобич ні Самбір не можуть перевести такого лічення. Лічниця в Дрогобичі дала нам також письмо відповідного змісту до обезпечальні в Самборі. Після повороту з Дрогобича пішла я до лікаря обезпечальні з проханням, аби вислав мужа до Львова згідно з ореченням лічниць в Самборі і Дрогобичі. Рівночасно домагалася я звороту коштів подорожі до Дрогобича, бо мене поучили в дорозі, що ті кошти повинна покрити обезпечальня. Зразу лікар не хотів видати поручення звороту зелізничих коштів до Дрогобича і щойно по довгих торгах рішився звернути нам ті кошти. Зате про вислання мужа на лікування до Львова навіть не хотів чути, кажучи, що він не має грошей на те, щоб мій муж „їздив на прогульку". Впрочім се йому вже ніщо не поможе, бо муж і так нині-завтра мусить вмерти. Слова ті сказав лікар мені окремо як також мужеви. Для точности наводжу слова звернені до мого мужа: „Та недуга то ваша смерть, вам вже ніщо не поможе, а зрештою я не маю грошей, щоб ви їздили на прогульки". — Сей „присуд" смерти добив мого мужа до решти, зломив йому спокій духа. Бо колиб йому було навіть призначено жити, то вичікування смерти, заповідженої лікарем, може його направду загнати до гробу тимбільше, що обезпечальня більше не займається мужем, відмовляє йому дальшого лікування і залишила його власній долі. А смерть, котру заповів лікар обезпечальні з такою певністю, якось не надходить. Чи на се мій муж платить від довгих літ високі обезпеченеві складки, щоб обезпечальня потішала його підчас недуги смертю?! Щож я тепер маю діятн? Можеб міродатні чинники схотіли зацікавитися моєю долею. — Стефанія Ганчарек.

* * *

А ось і другий — не менше ядерний у своїй вимові — випадок з практиками з Заведенні Суспільної Обезпечальні в Варшаві, котрий описує нам п. Б. Т. 64 літний умовий працівник з Варшави. — В минулім році перебув він довшу недугу, підчас котрої лікувало його двох лікарів Каси Хорих. Коли його стан здоровля поправився остілько, що міг вже навіть приступити до праці, ті лікарі рішили, що конечне ще в біжучім році запобігаюче лічення і виставили таке посвідчення панови Б. Т. Отже він звернувся до заведення Суспільної Обезпечальні, аби признали йому те лічення. Виповнив стіс формулярів і заплатив 10 зл. на кошти окремої лікарської візити. Лікар делеґований Заведенням Суспільної Обезпечальні ствердив конечність того лікування і на приписанім формулярі виписав відповідне внесення. — Одначе щойно тепер зачали в ЗСО „урядувати" і панови Б. Т. уділили відмовної відповіди на його просьбу запобігаючого лікування. Бо, як каже обоснування відмови, п. Б. Т. вже має 64 літ (!!). Отже і тут та сама льоґіка „добродіїв", що в Самборі: нехай старший чоловік навіть умирає, а ЗСО не дасть вже на його лікування, хоч сей „старший чоловік" платив прецінь обезпеченеві складки і то високі.

Згаданий п. Б. Т. пригадує тут практики одного муринського племени в Африці, котре погребує старців живцем в могилі в торжественний спосіб з танцями і пиром. Чиж-би до системи суспільних обезпечень в Польщі хотіли помалу впровадити — африканські взірці?... Не на таку хіба „опіку" і „поміч" платять довгі літа гарячі на суспільні обезпечення! Тими шляхами дальше йти не можна. Коли не хочуть сповняти обовязків, за котрі обезпечені платили високі гарячі з тяжко запрацьованих зарібків, то треба льояльно скасувати фікцію і звільнити величезні маси працьовників від надмірних вже тепер оплат на фікції.

* * *

До вимови висше наведених двох ярких фактів, що ілюструють дійсний зміст „добродійства" суспільних обезпечень, якого їм надала обезпеченева практика, навіть всупереч текстови законів, котрі впрочім вже самі зводять цілу обезпеченеву систему до дорого оплачуваної чистої фікції — не додаємо вже нині ніяких подрібних аргументів з критикою тої шкідливої системи. Та оба факти мають надто сильну вимову. — Одначе не можна здержатися від короткої примітки про обезпеченеву бюрократію. Ось так навіть всупереч очевидним інтересам безпеки і постійности свого тривання вона увійшла на найнебезпечнішу дорогу для всіх занадто розросліх бюрократій: набрала норовів своєрідного садизму. Тим вона підтинає сама галузь, на котрій усадовилася і розрослася понад всяку міру. Система переміни мнимих обезпечень довела до чистої фікції, котрої шкідливість занадто брутально вбиває в переконання всеї суспільности і змушує її до рішучої реакції. А сею реакцією не може бути ніщо інше як лише повне повалення тої фікції разом з арміею обезпеченевої бюрократії, що жие з тої фікції... — Н. Х.

Хочеш мира — готовся до війни

Ніщо в житті не осягаємо без боротьби. Зміст життя се боротьба за істнування. Чим більше наше життя в будуччині має бути спокійніше і лучше забезпечене, тим енергічніші мусять бути і боротьба та способи її ведення — більше помислові й доцільні.

Власне до того рода способів належить без сумніву гра на Державній Льотерії. Мати льос і трохи щастя — може влекшити не лише позбутися хвилевих клопотів, але й запевнити собі на все безжурне життя.

Особливі можливости представляє 33-та Льотерія, бо її план, поза звичайними тягненнями чотирох кляс, передбачує ще додаткове безплатне ялинкове тягнення. Дня 16 липня зачинається тягнення II-ої кляси, найлучше відновити льос перед виїздом на літнище, аби літом не мати клопотів.

Гумор. — В робітні маляря. — За сей образ „Дерево на степу" мистець жадає 1000 зл. — А що буде в нього коштувати ліс?

о. СТЕПАН ВАПРОВИЧ 6)

Про Аргентину

й тамошню українську еміґрацію.

Наші дяки в Аргентині, хоч нераз не знають всего церковного співу як у Галичині, однак в християнсько-духовному життю вони живий примір і провід для церковної громади. Раз мусів я сам провадити дяківський 2-місячний курс для новопобудованих каплиць.

Звичайно я держався такого порядку, що старався заложити бібліотечку добрих, відповідно підібраних книжок коло кождої церкви. Нераз охота до нових гарних книжок була така велика, що молодь, котра знала читати вже тільки по еспанськи, до 4-ох місяців читала українські книжки. Самі просили урядити для них курс укр. читання й писання.

Поминувши тяжкі подорожі до далеких церков[8]), були ще 2 роди тяжкої праці. Одна робота подібна до душпастирської в Галичині — се великодна св. Сповідь. Вона в мене тривала пересічно 9 годин денно, часто доходила й до 11 годин. Другаж праця — то приготування дітей до першого св. Причастя.

В державних аргентинських школах покищо релігії не вчать. Річ зрозуміла, що на тому держава тратить дуже богато, бо без релігії неможливо виховати молодь на правдивих патріотів. Се розуміють кращі державні мужі Аргентини й роблять кроки за привернення назад науки релігії в школах.

Щоб доповнити те, чого в школах не вчать, уряджується приготування дітей до I св. Причастя. Таких курсів не міг я урядити більше як 5 за час 3 місячних вакацій. Триває такий курс 15—20 днів, по 7—8 годин науки денно. Родичі дають на той час дітей на станцію блище коло церковці. То свого рода духовна місійка для дітей. Тяжка то праця. Однак дає задоволення, бо діти виходять з курсу цілком змінені на лучших. За весь час мого побуту в Місіонес приготовано до I св. Причастя около 2.000 дітей.

* * *

Православні Українці в Місіонесі.

А) Згадав я, що 1908 р. повстало в кольонії Трес Канонесі (в Місіонесі) московське православіє. Яке поріжнення між рідними і взаїмна ненависть втиснулася з того приводу! Є випадки, що один покинув католицьку церкву й пішов на російське православіє, а його рідні 2—3 брати остали вірно при католицькій Церкві. Кілько ненависти і згіршення!...

Згаданий московський протоєрей з Буенос Айрес Ізрастцов прислав м. ін. одного батюшку монаха Теодозія. Сам він оповідав, що вже мав 23 роки, як почав учитися читати й писати; а що мав добрий голос до співу, тому висвятили його на діякона, опісля й на батюшку. Проповіди він не говорив майже ніколи, бо не вмів. Сповняв свою службу около 20 літ, чи й більше. Можна собі уявити, як та праця виглядала, коли він був майже анальфабет. Любив пити й оповідати скандальні річи з попереднього свого життя. Коли прийшли в Росії до влади московські комуністи, він перенявся також тим духом, читаючи виключно безбожні російські книжки. Вже по війні сказав раз у церкві таке: „Ви не верте нікаму! Ето всьо неправда, что я вам раньше гаварів. Мнє тоже не верте!"... (Вірні, автентичні його слова, що їх повторяли мені самі православні. Скаржилися бідні передімною...). А кінець його був дуже страшний. В лютому 1934 р. наложив на себе руку. Тепер не дає спокою по ночах новому батюшці в парохіяльному домі.

Загніздилися й ріжні протестанські секти, що йдуть від бувших православних Волиняків Українців, котрі прибули по війні й засіли землі в околиці місточка Обера (наголос на кінци слова), 200 км. від Апостолес. І не можна було нічого лучшого сподіватися, коли обслуговував їх такий довголітний душпастир як згаданий о. Феодосій. В 1930 р. оповідав мені один інтеліґентний Придніпрянець, оповідав огірчений, що він дійшов з батюшкою в розмові аж до того, що спитав його чи є Бог. На те відповів о. Феодосій так: „Ведь я етаво не знаю". Не хочу судити помершого, але хочу представити, як мусить виглядати паства, де такий душпастир був понад 20 літ. (Д. б.).

[8]) Одна каплиця в лісистій околиці віддалена від Апостолес 150 км.

Чи письменник мусить мати світогляд?

Найдурніше питання в літературі.*)

3) Д-р Константин Чехович: Найбільша небезпека, коли в ґеніїв є всі ідеольоґії. Правда є одна. Світогляд се система думок. В одній системі може бути консеквенція, в іншій може не бути. Поет може мати завершений світогляд і його придержуватися. Часто поети неконсеквентні. Шевченко був глибоко релиґійний, не був безбожником. Драгоманов сказав, що Шевченко — глибоко релиґійна людина. Хто в обективну правду не вірить, той до істини не дійде. Шевченко мав конструктивний світогляд. Любов не противиться ненависти. Дискусія не йде над конкретними проблемами. Де література обмежується лише до змалювання образків з життя, там світогляду не побачимо. Зі сторони потреб української нації треба ствердити, що позитивний світогляд корисний для літератури.

Ред. Василь Глібовицький („Українське Юнацтво"): Дивні твердження почули ми від доктора фільософії. Виходить, що само поняття світогляду для нього неясне. Вже простенький чоловік стрічає на кожному кроці ряд настирливих питань, що відносяться до ріжних явищ життя і вони домагаються від нього якоїсь відповіди. Інтеліґентна одиниця має тих самих питань ще більше й дає на них глибшу відповідь. Ті відповіді диктовані світоглядом, зовсім практично і конкретно понятим. Зі світоглядом тісно звязане світовідчування, що в письменника грає особливу ролю та має важний вплив на само оформлення його світогляду. Се до деякої міри зовсім противне психольоґічне явище, як у звичайних смертників. Від світогляду треба відріжнити ідеольоґію, що є зіставленням означених ідей, які вимагають від визнавця даної ідеольоґії наскрізь активного ставлення до них і реалізації. Коли говорити про масу, то вона все хоче мати якусь ідеольоґію як практичну віру в якусь ідею. Саме на наших очах відбувається цікавий процес у психіці нашої маси. Вона позитивно реаґує на католицьку й націоналістичну ідеольоґію. Годі коротко обговорити ті важні питання, що тут були порушені. Для нашої основної квестії незвичайно важна справа поняття вартости. Воно очевидно тісно вяжеться зі світоглядом і рішає про „позалітературну" вартість твору. Є люди (й письменники), що не признають границі між добром і злом, або мають своєрідну мірку вартостей. У письменника се мусить у свій спосіб зазначитися й мати вплив на вартість твору. Для чистих „літературників" се може не мати важного значіння, але для суспільности се справи першої ваги. А в тім, щож властиво робить твори понадчасовими, безсмертними? Чи тільки літературна форма? Чимжеж письменник великий? Мабуть п. М. Р. не буде уважати актуальною літературну форму Шевченка, але чи се має відноситися до його цілої творчости?

Для становища п. М. Р. можнаб мати ще деяке зрозуміння, колиб його трактувати зовсім відірвано від життя. Колиж він видвигає сю проблему на суспільному форумі, то мусить погодитися на ширше становище, яке узгляднюватиме й реляцію між літературним твором і суспільністю як його читачем. (В тім місци предсідник п. Р. Купчинський перервав п. Глібовицькому з огляду на уплив часу, призначеного для одного бесідника. Голоси на салі: „Нехай дальше говорить!" Предсідник дозволив бесідникови говорити дальше). Тому зі становища спільноти —конкретно нації — питання, який світогляд має письменник, незвичайно важне й актуальне. Ми свідки як у Німеччині кидають в огонь твори, що вважаються шкідливими для нації. В засаді се невластивий засіб, але щоб його оминути, письменники мусять мати виразний, позитивний світогляд, що безсумніву конечна, інтеґральна прикмета справжньої особистости, якою чейже повинен бути гідний уваги письменник.

Дивне і несправедливе, самовільне, з „легкої руки" твердження п. М. Р., що Шевченко був атеїстом. Послідовність становища п. М. Р. вимагалаб не чутися компетентним в того рода квестіях, бо се вже абсолютно поза обсягом літературної критики так понятої, як се зясовує п. М. Р. Зрештою се найпростіша тенденція, котра ще й до того противиться дійсній правді. Хто видає осуд про світогляд Шевченка не на основі двох цитатів, але на основі його цілої творчости з дневником включно, той ні на хвилю не буде сумніватися про глибоку релиґійність поета. — Як у практиці виглядає „безсвітоглядність" письменника, нехай послужить прикладом „Діло" ч. 98 з с. р., що друкує капітальний фейлетон п. Гр. Смольського п. з. „Берлін і Париж" (Відчитує деякі уривки, де автор апотезує розперезану степову свободу, гидкий еґоїзм і махнівщину). Ні, але і тут є світогляд: декадентський, неґативний, якому рішучо протиставитися наказ хвилі! (Оплески). — Студ. Мацьків: Чи Шевченко був безбожником? Найбільші ґенії, Данте, Ґете, переходили ріжні етапи розвитку. В якім стані психічного розвитку ми тепер? Чи лиш Українці не знають Шекспіра? Чи Шекспіром, перекладеним на українську мову, не захоплюємося так як Анґлійці? Ми щойно кристалізуємося. — П. Марія Донцова: Тут говорили, що кождий письменник мусить мати світогляд, талант і техніку. Дуже важне — особистість, індивідуальність.

Д-р М. Гнатишак: На сій дискусії я опинився в вигідному, але не дуже приємному становищі, — бо майже всі закиди дискутантів звернені проти мого партнера. В дискусії був лиш один голос, що похвалив релятивістичну теорію літературної критики. Кажуть, що в ґеніїв кожда партія чи ґрупа знайде свої ідеї. Так, знайде, але лиш тому, що сама їх вложить в слова, (звичайно в відірваний цитат) поета. Але зовсім інше питання, чи ті ріжнородні протилежні ідеї обєктивно істнують у творах ґенія? На мою думку — ні. В дискусії піднісся голос, що дискусія на таку тему, як нинішна, шкідлива. Думаю, що таких проблем не слід затушовувати, лиш навпаки, треба їх інтеліґентній публиці основно висвітлювати. Один з дискутантів пробував обмежити компетенцію літературної критики лише до розгляду мистецько-технічних проблем. Така критика можлива, навіть мені особисто доволі близька, бо працюю також в тім напрямі, але се безперечно не найліпша літературна критика. Щодо індивідуальности, як прикмети письменника, то вона на мою думку кристалізується саме через те, що письменник випрацьовує собі одноцільний світогляд. Назагал — уважаю нинішну дискусію за доказ, що той напрям в літературній критиці, котрий я мав тут честь нині заступати, має тверді основи не лише в своїх непохитних фундаментальних ідеях, але й в загальній нашій прилюдній опінії.

Д-р М. Рудницький: З нинішної дискусії виходить, що ми оба з д-ром М. Гнатишаком останні дурні! (веселість і оплески). Нам не остається ніщо інше, хіба купити собі револьвори і з роспуки пострілятися! (веселість). Я вже 30 літ студіюю літературу. В 1917 р. я викладав фільософію на українськім університеті в Києві. Нині приходять сюди молоді люди і кажуть: „Чоловіче, ти осел!" (веселість). Українці — веселий нарід. Я не прийшов тут, щоб проповідувати. Література се твори, в котрих письменники передають події, свої вражіння, змальовують життя в конкретних випадках. Коли хочемо займатися абстрактними річами, зачинаємо фільософувати. Панове Глібовицький і Чехович відбирають хліб проповідникам. Ми лишаємо на боці ідеольоґію. (Голос: Неможливо!) Чи письменник проводить свою ідеольоґію з користю для свого народу? В деяких випадках ідея ломить твір, підриває його вартість. — Д-р І. Копач: Зачну від того, що я не буду купувати собі револьвера. (веселість). Розумію світогляд як цілокупність поглядів на життя. Коли 1917 р. український народ ще не мав світогляду, то в 1935 р. повинен його мати! (Оплески). — Голова Т-ва журналістів і письменників п. Р. Купчинський, заявив, що свої погляди на сю тему оповістить у пресі, бо вже пізна пора. (Се зробив він в „Назустрічі" ч. 34. — Ред. „Н. З."). Він подякував обом прелеґентам, дискутантам і всім приявним і замкнув сей повчаючий дискусійний вечір о год. 8. 40 веч. — Публика розходилася з вдоволенням. Виясснено одно велике баламуцтво, котре ширено роками на сторінках найстаршого українського щоденника в Галичині. Нема сумніву, що п. М. Рудницькому, котрий рівночасно працював в націоналістичнім „Ділі" і в большевицьких „Нових Шляхах" (розуміється тут і там за гроші), булоб вигідно, якби українська суспільність думала, що письменник, публіцист, журналіст і взагалі провідник в духовій области не повинен мати ніякого світогляду. Та на щастя наша публика вже назагал орієнтується, що такі твердження як те, що письменникови не конче потрібно світогляду, належить до найбільше розкладаючих всяку спільноту.

*) Гл. „Нова Зоря" ч. 840 і 845.

Релігія в совітських школах

Часопис „За Комсомольское Просвещеніе" з 30 травня с. р. пише: Управитель протасівської школи Сидорів привів 40 учеників до церкви в Сухиничах (5 км.) перед Великоднем. Він поділив учеників по бриґадах (по 8—10 осіб), спрямував їх по ріжних улицях міста, а сам стрічав їх при дверях церкви й орґанізовано ввів їх до церкви. Сидорів з початком шк. року замінив науку суспільствознавства на релиґію. В сшитках учеників записано кілька молитов, котрі вони повинні були знати напамять. Він вщіплював в дітей контрреволюційну ідеольоґію, вороже відношення до совітської влади і вождів комунізму. Він старанно відбирав всі часописи, що попадали в руки дітям, заборонював ученикам ходити до кіна, а хто ходив, того карав. В релиґійні свята в школі не було науки. Весняні ферії він переносив на Великдень. — Очевидно за такі „злочини" Сидорів помандрував на Соловки.

Землетруси в середній Европі

ПАТ повідомляє з Берліна: Незвичайно сильні землетруси навістили Баденію, Віртемберґію та Баварію. В місті Карльсруге трясення було таке сильне, що прохожі на вулиці мали вражіння, немовби розступилася земля. В домах порозкидало меблі. В Віртемберґії й Баварії землетруси тривали 10 секунд. В м. Баллінґен землетрус був такий сильний, що мешканці в паніці зачали втікати з домів на вулиці. Осередок землетрусу був у швабських Альпах. Землетрус відчули також в цілій Швайцарії. Здовж австрійських Альп відчули сильні землетруси. Сейсмоґрафічна стація в Монахові повідомляє, що сей землетрус був найсильніший від 1911 р.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

Покажчик змісту

всіх дотеперішних річників „Нової Зорі“.*)

/ВЕЛИКА УКРАЇНА/: Церк. справи на Вел. Україні 176 Ѳ Боротьба з релігією на Вел. Україні /лист Скрипника до „Безвірника“/ 207 Ѳ Липківщина 286 Ѳ о. Макарій Каровець ЧСВВ: Українська ліеерархія /реферат з Вел. України/ 286, 288, 290, 292, 294, 298 Ѳ Катол. Церква на Вел. Україні. Гонення духовенства 310 Ѳ Увязнення Апост. Адміністратора /на Вел. Україні/ Н 311 Ѳ В. Максимович: Ліквідація Липківщини 316 Ѳ о. М. Каровець, ЧСВВ: Великдень на Україні 329 Ѳ Доля катол. духовних в СССР./ о. Микола Щепанюк на Кавказі Н 333 Ѳ о. М. Каровець: Церковні оріентації на Вел. Україні 350, 351, 352, 353, 354, 355 Ѳ Меморіял священиків з України Н 529 Ѳ

/АМЕРИКА/: Справа нашої Церкви /в Америці/ Д 113 Ѳ Вінніпег /сумерк автокефалії, зїзд укр. кат. духов./ Д 125 Ѳ Допис з Канади Д 134 Ѳ Новий устрій гр.-кат. Церкви в Америці 249 Ѳ З Америки Д 270 Ѳ Зїзд священства греко-катол. епархії в Америці Н 273 Ѳ Привитання нового Епископа Канади Н 286 Ѳ Апостольський Візитатор для Бразилії Н 329 Ѳ Філядельфія Д 333 Ѳ Петро Рута з Вінніпегу: В річницю епископства Преосв. Кир Василія /Ладики/ Д 333 Ѳ о. А Хлистун: „Нива” про церковні відносини в Америці 364 —: „Нива“ і церк. відносини в Америці 380 Ѳ Спростування /новинки в „Ниві“ про америк. відступство/ Н 361 Ѳ Візитація Апост. Візитатора Преосв. Константина Богачевського у Бразилії 385 Н 394 Ѳ /о. Н. Крижановський/: Відносини в Канаді 449 Ѳ Наші Сестри Василіянки в Америці Н 465 Ѳ Виїзд наших місіонарів до Бразилії Н 482 Ѳ Американські Сестри Василіянки Н 508 Ѳ Нова Василіянська Провінція /в Канаді і Зл. Держ. Півн. Америки/ Н 520 Ѳ Лист з Америки. Про тамошні церковні відношення між католиками чужих народів і між нашими людьми 524, 525, 527, 529 Ѳ Вісти з гр.-кат. діецезії в Канаді Н 592 Ѳ Велике діло Епископа /Богачевського — школа в Стемфорді/ Н 616 Ѳ Посвячення висшої укр. катол. школи в Стемфорді 635 Ѳ З приводу Святого Року /укр. паломництво з Америки/ 668 Ѳ (к.): Укр. проповіди в радію /Шикаго/ Н 756 Ѳ В Академії св. Василія Великого /в Факс Чейзі, ЗДПА/ Н 756 Ѳ Духовні вправи укр. кат. священиків /у Стемфорді/ Н 757 Ѳ Дописи з Америки /церк. справи/ 771 Ѳ Бразилія Н 794.

/РИМ/: І. Л.: Укр. Папська Колегія в Римі 136 Ѳ Конференція Галицького Епископату всіх 3 обрядів Н 180 Ѳ Початок Ювилейного Року Папи 204-5 Ѳ Конференція гр.-кат. Епископату в Римі Н 280 Ѳ Конференція гр.-кат. Владик у Римі 281 Н 282 Ѳ В Римі висвячено /на епископа о. Дра І. Бучка/ Н 282 Ѳ Як висвячували Преосв. Йоана Бучка 283 Ѳ Посвячення нашої нової колегії в Римі Н 284 Ѳ А. С.: Авдієнція наших Епископів і укр. колегії у св. Вітця Пія XI Д 285 Ѳ А. Н.: З Риму /будова нової укр. колегії/ Д 286 Ѳ Промова Екск. Митрополита /до св. Отця Пія XI. виголошена по конфер. нашого Епископату в Римі/ 287 Ѳ Відповідь Св. Вітця Н 287 Ѳ Е. К.: Незвичайні свячення в укр. папській колегії в Римі Д 288 Ѳ Ювилейні обходи з приводу 50-ліття священства Св. Отця Пія XI. Д 296 Ѳ Рим /Відзначення питомців укр. Папської Колегії/ Д 237 Ѳ о. Ст.: Інавґурація нового /григоріянського/ університету в Римі Д 389 Ѳ —: Отворення бібліотеки Орієнтального Інституту в Римі Д 391 Ѳ —: Вісти з Риму Д 397 Ѳ Св. Отець /приняв Преосв. Йоана Литишевського/ Н 396 Ѳ о. Др. Т. Галущинський /відїздить до Риму/ Н 427 Ѳ Т. Г.: Папський Орієнтальний Інститут в шкільнім р. 1930—1931 Н 479 Ѳ —: Останні сегорічні /1931/ дні Папської Укр. Колегії Д 484 Ѳ Наш Епископат у Св. Отця Н 587 Ѳ о. Т. Галущинський: З Вічного Міста /нарада Епископату і под./ 589 Ѳ Vigilans: З Риму пишуть нам /Москалі підшиваються під нашу Колегію/ Д 501 Ѳ о. Т. Галущинський: † Ісаія Пападополь 504 Ѳ Папська Семинарія св. Свящ. Йосафата в Римі 535 Ѳ о. Т. Г.: Великдень у Римі Д 628 Ѳ Найстарша Настоятелька СС. Служебниць Пр. Д. М. на послухянню у св. Отця Д 630 Ѳ вв: Відзначення укр. питомців на Університеті Пропаґанди в Римі Д 697 Ѳ о. Т. Г.: Наша Римська Колегія у Св. Отця 762.

/З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ІНШИХ КРАЇНАХ/: Важне діло Апост. Столиці. Справи нашого Закарпаття й орґанізації Чина св. Василія Вел. з одною централею 119 Ѳ Святовячеславські торжества 248 Ѳ † Преосв. Петро Гебей, Епископ Мукачівський Н 430 Ѳ Величавий Марійський Конґрес на Закарпаттю 441 Ѳ З Закарпаття Д 465 Ѳ Новий гр.-кат. Епископ /Впр. о. А. Стойка/ Н 534 Ѳ о. А. Ст.: Зїзд всіх Мар. Конґрегацій Підкарп. Руси на Чернечій Горі Д 540 Ѳ Протоігуменом /ЧСВВ на Закарпатті о. П. Булик/ Н 557 Ѳ Обсерватор: З вражінь на Закарпатті 569 Ѳ І. С.: З Закарпаття /Ювил. торжества з приводу 50-ліття віднови ЧСВВ/ Д 603 Ѳ Щедрий запис /о. А. Волошина/ Н 659 Ѳ К. П.: З Закарпаття. ОО. Єзуїти в ужгородській епархії 667 Ѳ Чеська влада /затверд. гр.-кат. парохію в Праві/ Н 701 Ѳ А. Ст.: Св. Місія в Хусті (на Закарпаттю) Д 742 Ѳ Нове греко-кат. Епископство /в Сатмарі, Ромунія/ Н 368 Ѳ Наш генер. Вікарій в Ромунії /Впр. о. Мих. Сімович/ Н 415 Ѳ З ромунської Мармарощини Д 465 Ѳ о. І. Назарко: Релігійне життя греко-католиків в Ромунії 765 Ѳ Смерть Владики Юрія Дрогобецького Н 717 Ѳ У найбільшім мадярськім відпустовім місці /Маріяповчі/ Н 771 Ѳ М. К.: Евхаристичний Конґрес у Крижевцях Н 469 Ѳ М. Єримівський: З Босни (Баналюка) Д 487 Ѳ Греко-катол. епископ /в Югославії переносить резиденцію/ Н 574 Ѳ /Гр.-кат. громада в Берліні/ Д 129-130 Ѳ Інсбрук Н 592 Ѳ Ст.: Кардинал Іннїцер серед Українців Д 629 Ѳ Ст.: Зїзд у Відні Д 666 Ѳ Вражіння учасника 673, Українці і Катол. Зїзд у Відні 676 Ѳ В гр.-кат. церкві св. Варвари у Відні Н 787 Ѳ Відень Д 795.

/ЖИТТЯ КАТОЛИКІВ В ІНШИХ КРАЇНАХ/: І. Л.: Огляд суч. реліг. відродження 123 Ѳ Смерть за оборону релігії Н 302 Ѳ Геройська смерть лікаря християнина Н 560 Ѳ Страшна катастрофа в церкві. Геройство священика Н 330 Ѳ Черниці й видатки на шпиталі Н 302 Ѳ Катол. духовенства на цілім світі є 321.000 Н 600 Ѳ Катол. світ в 1932 р. 605 Ѳ Визначні конвертити Н 653 Ѳ Кривавить хрест з Розпятим Н 720 Ѳ Папський пущій проти антисемітизму Н 478 Ѳ (із). 200-ліття Згромаджения ОО. Редемптористів Н 589 Ѳ Суверенність Апост. Столиці Н 214 Ѳ /Д. Философов/: Подія всемірно-історичного значіння /віднова суверенности Апост. Столиці/ 218 Ѳ Ватиканські архіви й бібліотека 122 Ѳ о. Ст.: Папський закон про ватиканські гроші Д 406 Ѳ Папа Пій XI 241 Ѳ Кардинал Петро Ґаспарі 787 Ѳ І. Л.: У Східних Патріярхів 104 Ѳ Наступ на Унію в Греції 218 Ѳ Церковна справа в Польщі. В найновійшій оцінці польської преси 265, 267 Ѳ Евхарист. Конґрес в Познані (Участь наших єрархів) Н 350 Ѳ „Без коментарів“ /міністр. віроісп. в обороні Лютра/ Н 391 Ѳ К. П.: З польських церковних справ 379, 381 Ѳ Чого жадає польська інтеліґенція. Резолюції на Евхаристійнім Конґресі в Радомі Н 549 Ѳ Зїзд провідників Марійських організацій /Польщі в Варшаві/ Н 702 Ѳ /О. М./: Академія в честь св. Вітця Пія XI /Львів/ Н 710 Ѳ П. К.: Торжества в Холмі. Як виглядав польський Регіональний Евхаристійний Конґрес? 769 Ѳ Три струї катол. життя в Німеччині /Кат. Зїзди, Т-во Герреси, Кат. Академічний Союз/ 366—368 Ѳ Великий удар для католиків /упадок Геррес- і Леогавзу/ Н 640 Ѳ Другий Евхарист. Конґрес у Загребі 366 Ѳ Католики в Югославії Н 489 Ѳ У патріярха місіонарів /Преосв. о. Ле Роа, інтерв'ю/ 236 Ѳ Нужда /французького/ духовенства 276 Ѳ Відозва угорської молоді до товаришів інших націй /900-ліття † св. Емерика/ 324 Ѳ Загальний пастирський лист угорських Епископів /про св. Емерика/ 324 Ѳ Свято угорських католиків 329 Ѳ Угорські торжества в честь св. Емерика Н 363 Ѳ Нірі Берталон: З реліг. життя Мадярщини /Евхарист. Конґрес/ 780 Ѳ С. Т.: Кардинал Піффль 533 Ѳ Акція кардинала Іннїцера в користь голодуючих на Україні Н 661 Ѳ На поміч голодуючій Україні /відозва Кард. Іннїцера/ 662 Ѳ Св. Отець голодуючим в СССР Н 664 Ѳ Ст.: За сумління світа. Пресова конференція у кардинала Іннїцера Д 695 Ѳ Навернення Антона Крена /соціялдемократа/ Н 745 Ѳ Різдво в СССР Н 401 Ѳ /Курт фон Штуттерґайм/: Різдво в Англії 401 Ѳ (Н): Тяжкі переслідування катол. Церкви в Мехіку 793.

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 845.

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

Гумор. — Мама до дитини: Чого кричиш? Хочеш їсти? — Ні. — Хочеш пити? — Ні. — Спати? — Ні. — Ну, то чогож хочеш? — Кричати.

Гумор. — Учитель: Дитино, щоб ти знала бодай соту частину того, що я знаю. — Ученик: Пане професор, але ви вже 30 літ в тій самій клясі!

Лікарський фейлетоник.

Вугілля ліком

З Парижа доносять: Два учені, др. Турен і Менетрель оповістили вислід своїх дослідів над застрикуванням угля в орґанізм осіб хорих на заразливі недуги. Отже спорошкований уголь деревний або звіринний ділає в воді на бактерійні отруї й на мікроби подібно як маґнес на кусники зеліза. Значить: притягає їх до себе. Тому встрикування його до крови хорих дає добрі наслідки.

Загальні Збори Карпатії

2) Др. Іван Ґижа: Резерва премій зросла в звітовому році до 440.155 зл. Вальоризаційний фонд виносить 21.873.25 зл. На неполагоджені відшкодування зарезервовано 6.684.26 зл. Фонд на амортизацію вартости нерухомости виносить 10.365.29 зл. Всі фонди й технічні резерви виносили 31. XII. 1934 р. 723.609.74 зл., в 1933 р. 631.731.99 зл., себто зросли в звітовому році на 91.877.75 зл. Всі фонди мають правом приписане покриття, зокрема обезпеченевий фонд, що виносить 463.679.32 зл. покритий приписаними вартостями в сумі 472.831.99 зл. Звітовий рік „Карпатія“ замкнула білянсовою надвишкою 9.789.28 зл. Надвишку розділено на запасний фонд 7.831.42 зл., на окремий резервовий капітал 978.93 зл. і на фонд на ріжницю курсів валют і вартісних паперів 978.93 зл.

Завдання на будуче ті самі, що були в минулім році. Наша діяльність за 5 місяців с. р. дала красші успіхи як за той самий час в 1934 р. Одначе „Карпатія“ має перешкоди в своїй діяльности. Передовсім терен діяльности обмежений до Ґаличини. Крім того тяжко знайти відповідних людей до праці. Новий закон вимагає від агентів обезпеченевих товариств високих кваліфікацій. Найбільша причина обмежених успіхів, се упередження наших людей до свого товариства. „Карпатія“ зачала вести т. зв. народні обезпечення котрі дали невеликі висліди, бо на селі біда. Обезпечалися лише такі селяни, які мають побічне платне заняття або інвалідські ренти.

Потому Др Юлій Савчак відчитав звідомлення Контрольного Виділу „Карпатії“. Контрольний Виділ перевів дня 6-го грудня 1934 р. і 3 травня 1935 р. ревізію каси, в днях 4, 6 і 7 травня с. р. переглянув книги й документи, провірив рахункові замкнення за 1934 р. і порівнав їх з книгами. Стверджено згідність і правильність зіставленого білянсу на день 31. XII. 1934 р., рахунку обезпечень на життя за 1934 р. та рахунку зисків і страт за 1934 р., зокрема Контр. Виділ ствердив правильність білянсової надвишки в квоті 9.789.28 зл. Предсідник Зборів відкрив дискусію. Встав Др Трояна з Ходорова і поставив внесення, щоби Збори приняли до відома звіт дирекції і затвердили білянс та уділили орґанам Т-ва абсолюторію. — Дир. О. Луцький: Майже всі обезпечення торкаються інтелігенції зі сіл і міст. Інтелігенція нині бідна. Не лучше ведеться і т. зв. свобідним фахам як лікарі, адвокати. І вони нині ледви кличають. Чи є задержка в присиланню премій? Можеб „Карпатія“ перевела курс аквізиторів, бо до приєднування обезпечень треба дуже спритних людей. Чи апарат агентів не був дотепер замалий? У всякім разі товариство добре угрунтоване. Треба присвятити найбільше уваги народним обезпеченням. Се дуже тяжке завдання, але треба щось придумати, щоби поширити тип народних обезпечень. — Дир. Ґижа відповів на запити. З премій мало вплинути 222.609 зл. Одначе вплинуло о 31.154.35 зл. менше. Залеглість платників виносить 14%. Се розмірно не високий процент залеглостей. В 1935 р. процент залеглостей ще зменшився. Управа Т-ва носилася з думкою урядити курс для агентів. Навіть дала відповідне оголошення до часописів, аби голосилися до праці. Зголосилося около 60 осіб, та коли ми їм сказали, щоби стали аґентами, то згодилося лише 5-ох. Ми їм давали лекції. Але й вони по короткім часі покинули працю. Число аквізиторів в нас дуже мале і тому ми працюємо екстензивно. — Після того Збори приняли одноголосно внесок Дра Трояна. — Відтак Збори затвердили предложений розділ білянсової надвишки. — Зчерги дир. Ґижа зреферував особливі умови, на основі яких урядники можуть платити премії облігаціями Позички Народової. Міністерство Скарбу дало на се свій дозвіл. Збори приняли до відома згадані

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В справі подань о приняття до дух. семинара. Кандидати, які рішилися посвятитися духовному станови і бажають бути принятими до тут. дух. семинара, мають внести свої подання найдальше до 20. вересня с. р., а самі мають зголоситися особисто до іспиту в Ректораті дух. семинара дня 4. жовтня с. р. о 3-ій год. по полудни. До подання мають долучити: 1) метрику крещення і миропомазання, 2) свідоцтво зрілости ґімназійних наук, 3) curriculum vitae, 4) свідоцтво горожанства Польської Держави, 5) декларацію, що кандидат буде платити за своє удержання. Оплата за удержання виносить 40 зл. місячно. Рівночасно взиває ться всі дотичні парохіяльні уряди, щоби повідомили всіх кандидатів духовного стану, що перебувають в їх місцевостях, про речинець подань і іспиту, і щоби переслали особно просто до тут. Еп. Ординаріяту по совісти свідоцтво моральности кандидатів і їх родичів, і подали їх маєтковий стан. — Від Епископського Ординаріяту. — Станиславів, дня 4. червня 1935. („Вістник Станиславівської Епархії", ч. VII—IX 1935).

Свято Пресв. Евхаристії у Львові відбулося сего року 30 червня. Прeосв. Іван Бучко відправив в церкві св. Спаса Архиерейську Службу Божу в сослуженні численного духовенства. Після 10 год. вирушив похід на ринок до чотирох престолів, де відбулися короткі відправи. В поході взяли участь брацтва і сестрицтва всіх львівських церков. За бальдахімом йшли представники наших установ, члени товариств: „Воля" з орхестрою, „Зоря" з орхестрою, „Сила" й ін. з хоругвами. Співав мужеський хор під управою радн. Купчинського. Після 11 год. прийшли на ринок Луговики й Луговички (около 1100 осіб). Мимо дощу, котрий хвилями перепадував, вірних на ринку було більше як на латинське Боже Тіло.

В день Пресв. Евхаристії 30 червня окремі обходи з Пресв. Тайнами відбула церква св. Николая пополудні к. 3 год. (підчас зливного дощу). Львівські ОО. Василіяни відбули окремі обходи довкруги своєї церкви коло 6 год. ввеч. при гарній погоді й великім числі народу. Євангелія читали Впр. о. Протоконсультор ЧСВВ В. Градюк, о. Ігумен Й. Лучинський, о. Я. Сенківський і о. Р. Лукань.

З Праги довідуємося, що Загальнодержавний Католицький Зїзд у Празі відбувся величаво. Греко-католики з Підкарпатської України дістали особливу похвалу з уст Папського Леґата. — (л).

ОО. Василіяни в Загребі, крім праць в епархіяльній Духовній Семинарії, посвячують немало часу й зовнішній душпастирській праці. Впр. о. ректор д-р Іван Вишошевич ЧСВВ відбув канонічну візиту в СС. Василіянок у Шиді й Крижевцях. О. Венедикт Сабов ЧСВВ відправив Службу Божу й сказав проповідь для наших вірних у Белграді. В новій парохії в Господінцах у Бачці (де кілька родин перейшло на схизму) відправив о. Сабов усі великодні Богослуження. На 7 липня с. р. поїде він до Лієща (в Жумберку) відправити богослуження й сказати проповідь на храм церкви, опісля поїде до Сошіц. Загребські ОО. Василіяни купили вже ґрунт на будову свойого монастиря в Загребі (майже 1 морґ). Тепер збирають датки на будову монастиря. („Вісті з Чернечої Гори", ч. 13). — (л).

особливі умови. Потому Збори вибрали до Надзірної Ради на 3 роки: Дра Михайла Волошина, Дра Маркіяна Дзеровича, інсп. Володимира Кузьмовича і прокуриста п. Еманиїла Чесника. Дальше Збори ухвалили без дискусії висоту винагороди для членів Надз. Ради: 10 зл. за одно засідання і для замісцевих зворот коштів подорожі другою клясою зелізниці. До точки „внески і запити" ніхто не забирав голосу. Тому що порядок нарад вичерпано, предсідник замкнув Збори о год. 6.45 вечер.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СОЙМ І СЕНАТ мають розвязати в половині липня с. р. Нові вибори мають відбутися 15 або 22 вересня с. р.

В СОЙМІ в часі дискусії над виборчою ординацією до сенату пос. Хруцький виголосив промову. Він сказав м. і.: Український нарід в Польщі начислює майже 7 міліонів і замешкує колишню Галицько-Володимирську Русь. Одначе на основі теперішного проєкту виборчої ординації не має заґарантованої можливости вибрати власними голосами своїх сенаторів. Се не лише велика кривда для Українців, але й політична помилка.

КОМІСІЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СПРАВ має повстати при міністерстві внутрішних справ у Варшаві.

ҐРУПА ПОСЛА П. ПЕВНОГО (Українське Волинське Обєднання) має бути зліквідована. Місце Певного має заняти інж. Тимошенко. („Вєк Нови").

ВОЛИНСЬКИЙ ВОЄВОДА Юзефский має уступити в найближчім часі.

ПОЛЬСЬКА ПАРТІЯ СОЦІЯЛІСТИЧНА (ППС) рішила збойкотувати вибори до сойму і сенату.

В БЕРЛІНІ була на днях делеґація польських офіцирів маринарки. Польські офіцири зложили візиту німецькому міністрови війни ґен. Бльомберґови й начальному командантови німецької воєнної маринарки адміралови Редерови.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ухвалило закон, що вводить обовязкову службу в кадрах праці для всеї мужеської молоді. Служба в кадрах праці почесна і безплатна. Особи неарійського походження не мають права служити в таборах праці.

АМНЕСТІЯ В ЮҐОСЛАВІЇ. Міністр внутрішних справ о. Корошець (Словінець) рішив скасувати всі адміністраційні кари, котрі наложила адміністраційна влада за політичну діяльність в часі недавних виборів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР МАРИНАРКИ Піетрі виголосив промову в часі морського торжества з приводу концентрації франц. воєнної фльоти в Бресті. Він сказав м. і., що Франція мусить побільшити свою воєнну фльоту. В 1935 і 1936 рр. має бути вибудовано 124.000 тон нових панцирних одиниць.

ЗАВОРУШЕННЯ В ЕСПАНІЇ. В Барцельоні проголошено стан облоги щоби покласти кінець саботажам. В Валенсії ґенеральний страйк. Місто без елекґрики.

ПРОТИМАРКСІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ повстав недавно в Женеві. Він поставив собі за ціль поборювати марксизм і соціялізм на ґрунті моральнім, соціяльнім і господарськім.

ПРИКОРДОННИЙ ПОЯС установили большевицькі власти в околиці Ленінграду здовж фінляндської, естонської і латвійської границі. Пояс місцями 70 км. широкий.

В РИМІ був недавно шеф французького ґенерального штабу ґен. Гамелєн. Він відбув наради з Муесолінієм і з італійськими військовими кругами в справі тісної військової співпраці між Францією й Італією.

ВЕЛИКІ ТРАНСПОРТИ італійських військ відплили до Африки.

ЦІСАР АБІСИНІЇ заявив, що Італія в ніякім разі не здобуде мандату над його краєм. Абісинія може тепер змобілізувати 900.000 людей. Інтриґи Італії перешкоджують їй закупити амуніцію в Европі.

В ТОКІЮ японський цісар відбув нараду з міністром війни і міністром заграничних справ. Обговорювали японську акцію в Китаю. М. і. рішили, що Японія не має наміру творити нову незалежну державу в північнім Китаю на зразок Манджурії.

КИТАЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО в Нанкіні розвязало партію Куоміntанґ на території північного Китаю на домагання команди японських військ.

НОВИНКИ

Українське летунство в Америці. Заходом Союзу Гетьманців Державників відбувся в Нюйорку 9 м. м. день українського летунства. Прилетіли два українські літаки: „Україна" з Дітройту і „Львів" з Шикаґа. Преосв. Константин Богачевський відправив молебен в сослуженні 8 священиків, посвятив прапори 5-ої округи гетьманців і виголосив відповідну проповідь. Промовляли також д-р Льонгин Цегельський і полк. Ол. Шаповал, ініціятор українських летунських шкіл в Америці. Української публики було понад 5.000.

В Станиславові відбувся 29 червня с. р. перший зїзд молоді. Прибуло 640 делеґатів від 400 орґанізацій. Виголошено 6 рефератів. Дня 30 м. м. о. Микитюк відправив на майдані полеву Сл. Божу. Відтак мґр М. Кушнір виголосив промову. Потім відбулася дефіляда около 4.000 молоді. До масових вправ стануло 3.000 молоді. Всі вправи випали взірцево. Публики було до 5.000.

Засудили священика. У Львові перед апеляційним судом відбулася розправа проти о. Ярослава Муровича, пароха з Нестанич пов. Радехів. Суд в Золочеві засудив його на 1½ року вязниці за те, що охрестив у гр.-катол. обряді Романа Гавптмана, котрого вже скоріше охрестив римо-катол. парох в Холоєві, та вписав до метрикальних книг фальшиву дату уродин Р. Гавптмана. Перед апеляційним судом у Львові боронився о. Мурович тим, що хрестив Р. Гавптмана на домагання його матері не знаючи, що дитина вже охрещена в рим.-кат. обряді. Дату уродження дитини вписав до книг так, як подали мама й бабка дитини. У Львові засудили о. Муровича на 12 місяців вязниці. Засуджений зголосив апеляцію.

Таємниче вбивство у Львові. 29 червня вечером невідомий мужчина вбив на вул. Курковій у Львові 23-літнього студента прав, Українця Володимира Мельника. Вбийника досі не зловили.

Над Станиславовом перейшла велика буря з перунами. Один перун вдарив в міську ґазівню. Коло ґрища „Сокола" перун вбив корову.

Перун запалив будинки господаря Бойчука в Підпечарах під Станиславовом.

Хмара обірвалася в с. Рафайлова. Вода залила значну частину села.

11 осіб затонуло підчас купелі в Вислі під Торунем.

Над Тарновом перейшов ураґан, котрий знищив понад 100 будинків. Сади й ліси в околиці знищені. Богато дерев повиривало з корінням.

Хліборобський саботаж на сов. Україні приймає щораз більші розміри. Селяни ницать збіжже на пні. В деяких районах селяни косять пшеницю і ховають по своїх загородах. Колхозна управа арештувала богато людей, що стинали колосся пшениці. На полях виставлено сторожу, що пильнує збіжжа. Декуди побудували окремі охоронні вежі для обсерваційї піль.

Ukrajinsky Prehled — Український Огляд. Під таким заголовком став виходити в Празі новий інформативний бюлетень для преси.

На Чорнім Морю затонув підчас бурі австрійський корабель „Марія", 4 пасажири затонуло.

В Ромунії бурі спричинили міліонові шкоди. Кількадесять осіб затонуло підчас повеней.

В Італії заборонили уживати машини до праці при рілі. Сегорічні жнива вільно переводити тільки руками. В той спосіб правительство Італії хоче обнизити число безробітних. Подібні заборони були м. р. на Мадярщині.

Гумор. — Пане війте! Літо в повнім розгарі, а ви ще не зачали направи доріг? — Та ні. Бо вже знаємо, що пан воєвода буде їхати сюди, але ще не знати, котрою дорогою.

В Київі над Дніпром при земляних роботах знайшли останки частоколу з соснових бервен. На думку археольогів се сліди твердинної загороди, що окружала Києво-Печерську Лавру тому більше як 300 літ.

„Товариші" не віддають фраків. Німецька преса пише, що в Москві були такі оповістки: „Всі товариші, котрі з приводу приїзду франц. міністра винаймили фраки, смокінги й ін. одяги, потрібні їм до участи в бенкетах, мусять їх негайно звернути власникови". — Отже маємо новий ухил, сим разом „фраковий".

Велика буря шаліла над Кореєю. Затонуло 60 лодок з 250 рибаками.

Україна — Польонія 4 : 1 (4 : 1). Після кількох програних львівська Україна виграла заслужено змагання за мистецтво окружної ліги з перемиською Польонією. Ворота для України стріляли: Мікльош і Краєвський по 2.

Гумор. — Ввічливий. — Дякую вам! Надаремне ви трудитеся, каже дама, котру власник кантори проводив до дверей. — Нема за що! У нас вже такий звичай. В останних часах так страшно крадуть!...

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Полекші при сплаті зобовязань священиків в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові. Як відомо, Акцептаційний Банк у Варшаві не погодився на те, щоби всі довги священиків, затягнені перед 1 липня 1932 р., можна було уважати за рільничі зобовязання та щоби їм прислугувало право розложення на 14 літ при рівночаснім обниженню відсоткової стопи. Всеж таки Земельний Банк Гіпотечний у Львові погодився піти назустріч жаданню Митрополичого Ординаріяту і просьбі Т-ва св. Андрея у Львові та признав слідуючі полекші нашому Духовенству щодо їх довгів в Земельнім Банку, затягнених перед 1 липня 1932 р.: 1. Священики, котрі самі згл. їх дружини є табулярними власниками якоїсь ріллі і провадять рільне господарство, можуть конвертувати свої довги нарівні з іншими рільниками. — 2. Священики, котрі не є власниками ріллі, але котрийнебудь з їх ручителів є рільником, можуть так само конвертувати свій довг, оскільки той ручитель перебере на себе сплату довгу відносного священика. — 3. Всім іншим священикам можуть бути їх позички поверх 100 зл. розложені на 5—10 літ (після узнання Банку) на слідуючих умовах: а) відсоткова стопа буде виносити на будуче 7%; б) відсотки й капіталові рати будуть плачені що 6 місяців; в) залеглі відсотки можуть бути скапіталізовані, коли священики не зможуть їх заплатити готівкою; г) долярові позички будуть перечислені на злоті після норм обовязуючих усіх рільників; ґ) на підклад позички будуть складані що 6 місяців прольонгаційні векслі; д) позички мусять бути забезпечені або гіпотечно або в який інший спосіб після можности та осуду Дирекції Земельного Банку в кожнім конкретнім випадку окремо; е) в випадку незаплачення двох рат або належних відсотків, як також непредложення прольонгаційних векслів, тратить довжник право до ратальної сплати і тоді довг стає в цілості платний. — Про повисші пільги священики можуть старатися тільки до 31 грудня 1935 р. Подання належить вносити до Дирекції Банку. („Мета" ч. 25).

Податкові полекші вразі стихійних нещасть. Градові бурі та інші стихійні катастрофи спричинюють селянам великі шкоди. Державний уряд обовязаний признати їм податкові полекші. Про се повинні памятати в першій мірі ті, що потерпіли шкоди. До вісьмох днів від часу, як повстала шкода, треба внести самому або збірно подання до скарбового уряду. В поданні зазначити точно кого (адреса), коли й яка шкода постигла. Коли пишеться збірне подання, треба навести дані від кождого пошкодованого зокрема і кождий пошкодований мусить особисто підписати подання. Також треба подати на котрих парцелях і в яких розмірах сталася шкода. По жнивах треба внести друге письмо до скарбового уряду і подати висоту шкоди, а саме: кілько пошкодований надіявся зібрати й кілько зібрав і просити уряд, щоби відписав податки. Уряд відписує податки тільки тоді, коли шкода доходить бодай до 20 відсотків.

Дефіцит Польщі в травні с. р. виносить 20,900.000 зл. Доходів було 161,900.000, розходів 182,800.000 зл.

В Югославії розпочалися вже жнива. Врожай пшениці дуже добрий.

Дефіцит Злучених Держав Північної Америки виносить 3,473 міліонів долярів. Видатки виносили 7,258 міл., доходи 3,785 міл. долярів. Минулого року дефіцит виносив 3,881 міл. долярів.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.27 зл. Золотий доляр 9.10—9.15. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.75—1.85; 100 франц. фр. 34.90; 100 чеських корон 22.25; 100 ромун. леїв 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінгів 101 зл.; англ. фунт стерл. 26.20 зл.; 100 швайц. франків 173.50 зл.; гданський гульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

Набіл. Маслосоюз платив 3. VII с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 2.10, за 1 л. молока — сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2.60 зл. Тенденція на масло і яйця сильна, на сметану і молоко вдержана. Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 24 гр.

ЗБІЖЕ.

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	17.00—17.25	18.50—18.75
Пшениця збірна	16.00—16.25	17.50—17.75
Жито одноціле	13.75—14.00	15.75—16.50
Жито збірне	13.75—14.00	15.75—16.00
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.00—13.25	15.00—15.25
Кукурудза	20.50—21.00	
Овес збірний	15.50—15.75	17.75—18.00
Гречка на мливо	16.50—16.75	
Гречані крупи	29.00—31.00	
Ячмінні крупи	25.00—26.00	
Просо	23.00—24.00	
Овес одноцілий	16.75—17.25	18.75—19.25

Інші курси незмінені. Тенденція знижкова.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† **о. Омелян Король,** гр.-кат. парох Новиці, пов. Калуш, помер 26 червня с. р. в 70 р. життя, в 45 р. священства. В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Пансіон „ЗЕЛЕМІН" ГРЕБЕНІВ

У найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з балконами. Річні і соняшні купелі. Знаний зі смачного, здорового харчу. — Ціни помірковані. Відкриття 1. червня ц. р. 87-1—6.

В Адміністрації „Нової Зорі"

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Організації:

Ціни в зл.:

Ч. 1.	**Основи соціольогії**	3.—
Ч. 3.	**Спіритизм**	2.—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0.80
Ч. 5.	Я. Л. **Секти й сектанти**	0.60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1.50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0.95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3.—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2.—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті**	0.50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві**	0.60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0.80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. ІІ.**	2.—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки)	0.40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0.40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делегація в Ризі 1920 р.**	1.80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0.50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2.—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1.—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архієреї**	0.25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0.40
Ч. 24.	А. Ч. **Українська молодь Христові**	0.60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0.30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0.40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0.50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0.40
Ч. 29.	В. Маковський: **„Андрей" на засланні**	0.80
Ч. 30.	А. Ч.: **Террор в минувшині**	0.40
Ч. 31.	Еп. Гр. Хомишин: **Українська Проблєма**	1.50
Ч. 32.	Осип Назарук: **Вибір звання**	0.40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук:	**Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**	3.00
о. Д-р Т. Галущинський:	**Думка і наука Церкви в питанню літург. мови**	0.20
Д-р С. Томашівський:	**Десять літ українського питання в Польщі**	1.50
Д-р С. Томашівський:	**Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1.00
Д-р С. Томашівський:	**Про ідеї, героїв і політику**	2.00
О. Назарук:	**Роксоляна** (повість)	12.00
О. Н.:	**Ідеольогічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0.50
Проф. Л. Коплєр:	**Релігія і політика**	1.80
	С. Томашівський, історик, політик, публіцист	1.00
А. Ч.:	**На калиновім мості** (Листи до молоді)	0.80
Д-р Осип Назарук:	**Католицький журналіст обвинувачений за державну зраду**	1.30
Станіслав Лось:	**За конструктивну політику на Червоній Руси**	1.00
	Гадяцький Договір	0.50
Осип Назарук:	**Націоналізм Донцова**	0.60
Осип Назарук:	**Венеція**	3.—

Гумор. — Лікар: Нині признаєтеся, що пєте 8 шклянок пива щоденно. Чому ви говорили вчера, що пєте тільки три? — Пацієнт: Бо вчера була разом зі мною моя жінка.

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЛЬО: Фраскіта.
КАСИНО: Віденські ночі.
КОПЕРНИК: Марнотравний син.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Франкенштайна.
МІРАЖ: Весняна парада.
МУЗА: Білі люди.
СТИЛЕВЕ: Ганка й ревія.
УТІХА: Тайна експресу ч. 6 і ревія.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення" 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторівці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактоо Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 7 липня 1935. Ч. 50 (848)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.ІЦ. Краків 405.867

НЕ ЗАБУДЬТЕ, що 1/3 частина вартости будинків кожного Українця мусить бути обезпечена тільки в одинокому українському

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Американська Україна

Американська Україна скорим кроком іде до красшої майбутности. Ті що колись вели боротьбу, пізнали свій блуд і вертають до єдности. Вертають відпавші парохії. В послідній часі повернули до Католицької Церкви Перт Амбой і Бабилон. Давніше Джанет і Милвоки. Інші на дорозі до навернення. В оживленні католицького духа помагають часті місії і духовні вправи, яких уділяють Їх Ексцеленція Преосв. К. Богачевський, о. Марків ЧСВВ та о. Шишкович, Ч. Найсв. Ізбавителя з Канади. Перепоною до загального навернення ті, котрі задля ріжних причин не можуть вернути до Католицької Церкви, як с в я щ е н и к и. Вони ради життя роблять все, щоби тримати при собі своїх прихильників. Жуківці получилися з Хведорівцями, хоч недавно ті оба відломи ворогували з собою і виписували проти себе в своїх ґазетах. Злука не зміцнила їх і дальше розпадаються помалу, а ліпші одиниці і ґрупи повертають до Католицької Церкви. — Минувшого року обходила Филаделфія потрійний Ювилей Ексцеленції Преосв. Константина. Вірні обходили се свято з ентузіязмом, якби хотіли ознаками любови відплатити свому Епископови за понесені терпіння. Сего року обходила Филаделфія також ювилей пятьдесятьлітного життя Впр. о. Канцлера. Надсподіваною великою участю в святі вірні доказали, що дуже цінять його велику, довголітну працю в Филаделфії. Вся филаделфійська інтеліґенція брала участь в Ювилеях. — Наш Семинар добігає другого року свого істнування. В Семинари є 45 учеників, з того 28 питомців, мешкаючих в Семинари. Учить пять професорів. Закінчення шкільного року відбулося 25 червня. Три ученики, з того два питомці кінчать „гайскул" (будуть мати „ґрадуейшен", перше в нашім Семинари; до Семинара прийшли з інших гайскул). — Преосв. Богачевський купують для Семинара ще три будинки. В однім велика саля ґімнастична, в другім будуть кляси. Головний будинок буде виключно для семинаристів на мешкання. По вакаціях можна буде приймити більше число студентів. — О ч е в и д е ц ь.

В память перших християнських мучеників

В Римі на місці, де був цирк Нерона, відбулася процесія в память перших мучеників християнства. В ній взяли участь члени колеґій і семинарій, монахи, світське духовенство й богато вірних в супроводі ґвардій швайцарської й папської. Цілість походу, освітленого барвними смолоскипами, викликала незвичайно глибоке враження. Архиеп. Ганна ніс Найсв. Тайн й уділив благословення.

Перед горожанською війною у Франції

В парижськім орґані „Репіблік" пише Е. Рош: Дві армії Французів з браку правдивих вождів не можуть узгіднити своїх програм, в дійсности не дуже далеких. Не вміючи зединитися для творчої перебудови господарства вони одного гарного дня кинуться на себе. Ми напередодні горожанської війни.

Муссоліні відкинув предложення Англії

Мін. Іден заявив в Палаті Громад, що анґлійське правительство звернулося до Муссолінія з предложенням признати Абісинії смугу британського простору, котра давалаби Абісинії доступ до моря в заміну за господарські уступки Абісинії на користь Італії. Муссоліні не приняв сего предложення. — Міністр закорд. справ Гор заявив на інтерпеляції, що тепер не може вияснити тої справи. Має надію, що зробить се незабаром. — Сі заяви викликали велике враження в Англії. Деякі круги остро атакують Ідена за охоту безінтересовно відступити Абісинії анґлійську пристань Зеіля. Англія не хоче допустити до війни в Африці і буде ратувати престіж Союзу Народів. (ПАТ).

Хто буде королем Мадярщини?

З Відня повідомляють: Серед австрійських леґітимістів, прихильників архикн. Оттона, викликала занепокоєння поголоска, що реґент Мадярщини адмірал Горті та премієр Ґембеш хочуть покликати на мадярський престіл архикн. Альбрехта, сина б. фельдмаршала й начального вождa австро-угорської армії підчас світової війни Фридриха Габсбурґа. Архикн. Альбрехт має 38 літ і в жіночій лінії походить від мадярської династії Арпадів. Він має розвестися з теперішною жінкою та оженитися з наймолодшою донькою італ. короля Маріею.

Протисовітський заговір на Балканах

ПАТ доносить з Букарешту: Щоденник „Кредінта" повідомляє зі Стамбулу, що там викрили протисовітський заговір російських еміґрантів. Вони підготовляли повстання на Кавказі. Турецька поліція увязнила богато осіб. Тому що орґанізація була розгалужена у всіх балканських державах, совітське правительство буде інтервеніювати в правительств тих держав, щоби видали заговірників.

Проповідь про лева

В одній з найстарших церков Лондону в церкві св. Катерини відбувається щороку від 300 літ недільне богослуження з проповідю про лева. Ся традиція сягає 1646 року. В тім році бурмістр Лондону сір Джон Ґраєр подорожував по Арабії. Одного разу він лишився позаду за караваною. Несподівано побачив перед собою лева. Тоді бурмістр впав навколішки і зачав просити ратунку Бога. На його велике здивування лев не напав на нього, тільки спокійно відійшов. Після повороту до Лондону бурмістр уфундував Службу Божу в церкві св. Катерини з проповідю про благородність короля пустині — лева.

Українська політика

В ПОЛЬЩІ

в рр. 1919 — 1935*)

II. Наслідки непримиримости.

Непримиримість української політики в Польщі мала свої наслідки. Ті наслідки були дуже важкі. Важкі — для Українців у Польщі.

Найважчі наслідки стягнула на нас та непримиримість в 1919 р., коли наші політики відкинули двократне предложення Антанти погодити нас з Польщею. Бо се не тільки вирішувало про істнування української державности в Галичині і на інших українських землях, але і про нашу долю в Польщі. І то — на довший час.

Найкорисніше для нас було перше предложення Антанти, коли вона предложила нам т. зв. л і н і ю Б е р т е л ь м і. Та лінія, себто границя між Польщею й Українською Державою, йшла на схід від Львова і Дрогобича.

За приняття тої лінії Антанта давала нам: 1) в и з н а н н я У к р а ї н с ь к о ї Д е р ж а в и на схід від тої лінії, 2) негайне н а в я з а н н я з Українською Державою д и п л ь о м а т и ч н и х з н о с и н, 3) м а т е р і я л ь н у п о м і ч для в и з в о л е н н я В е л. У к р а ї н и з під большевиків отже для поширення Української Держави на схід так далеко, як далеко сягала українська етноґрафічна територія, 4) д о п у щ е н н я п р е д с т а в н и к і в У к р а ї н с ь к о ї Д е р ж а в и на мирову к о н ф е р е н ц і ю в Парижі, 5) заґварантований відсоток бориславської ропи й ін. для Української Держави — такий, який Галицька Держава мала в 1918/19 рр.[1])

Тут треба звернути увагу на слідуюче. І Перемишль і Львів були тоді вже в руках Поляків, які держали їх сильно. За те бориславсько-дрогобицький нафтовий район був в руках УГА. Отже Антанта вимагала в дійсности видачи Польщі тільки бориславсько-дрогобицького нафтового району.

Та лінію Бертельмі наші політики в і д к и н у л и, а вимагали лінії Сяну.

Які були наслідки відкинення нашими політиками першого предложення Антанти, т. зв. лінії Бертельмі?

Ті наслідки були для нас катастрофальні. Бо безпосередно після того відкинення Поляки почали на цілім фронті нагальний наступ і дуже скоро осягнули не тільки лінію Бертельмі (на схід від Львова — Дрогобича), але лінію Гусятин — Копичинці — Чортків — Ягольниця.

*) Гл. „Нова Зоря" ч. 42 і 47.

[1]) Про те предложення Антанти писали ми докладніше в ч. 44 (344) „Н. Зорі" з 1930 р. в статті п. з. В 10-ту річницю ліквідації Галицької Армії.

„Безвиглядне положення УГА — пише про ті наслідки історик українсько-польської війни 1918—1919 рр. — змусило Державний Секретаріят ще раз запропонувати Полякам перемиря. З тією метою доручила Начальна Команда кождому корпусови вислати до польського військового командування своїх парляментарів. Тепер Державний Секретаріят годився на демаркаційну лінію ріки Буг і Стрий, що менш-більш відповідала „лінії Бертельмі“ („лінія Бертельмі“ не сягала до ріки Стрий, але йшла східними границями повітів Рудки, Дрогобич і Турка отже була корисніша для нас. — Ред. „Н. З.“). Парляментарі І і ІІ корпусу нічого не осягнули, а парляментарі ІІІ корпусу (полк. Фіґлер і сот. Михайло Колтунюк) по довгих митарствах добились до штабу армії ген. Галлера в Любліні, де одержали відповідь, що ген. Галлер умов перемиря не приймає і переговорювати з УГА взагалі не буде, навпаки, жадає цегайної капітуляції цілої армії, зложення зброї, муніції та видачі цілого залізничого парку. На цьому спроби Державного Секретаріяту спонукати Поляків остановити свою офензиву і покінчились.

„Цей успіх завдячує противник шістьом новим дивізіям, які перед тією офензивою прибули з Франції під командою ген. Галлера. Ці дивізії були призначені на большевицький фронт і польський президент міністрів Падеревський зобовязався перед Найвищою Радою не вживати їх проти Українців. Одначе їх таки спрямовано вирост на Волинь і Галичину.[2])

Такі були наслідки легкодушного відкинення нашими політиками першого предложення Антанти. т. зв. лінії Бертельмі. Кажемо: легкодушного. Бо перед таким кроком галицькі політики повинні були добре усвідомити собі передовсім свої власні сили, як також сили противної стороны. І коли ті сили були далеко не рівні, то краще було піти навіть на важкі уступки, ніж бути розгромленим і зовсім зліквідованим. Так поступали і поступають всі, що здають собі справу з наслідків свого рішення. Бо політика се штука не тільки осягнути користь, але також виминути небезпеку і шкоду.

Якжеж інакше поступила в тім самім майже часі Німеччина. Вона підписала незвичайно важкі умови мира у Верзалі, такі важкі, рівних яким не знала досі історія. Бо Німеччина, яка оперлася побідно цілому майже світови (так! побідно, бо зброєю Німеччини не побідили, тільки голодом!) і мала величезну армію, котра стояла глибоко на території ворогів, ота світова імперія Німеччина згодилася на такі між ін. умови: 1) значне територіяльне обкроєння на заході (в користь Франції) і на сході (в користь Польщі) та вчасти на півночи в користь Данії, 2) втрату всіх величезних і гарно загосподарованих заморських кольоній, 3) скасування німецької армії на суші і на морі (з полишенням тільки незначної скількости), 4) віддання Антанті цілої німецької фльоти (яку Німці відтак самі затопили), 5) знищення всеї важкої німецької артилерії, 6) повна заборона воздушної фльоти, 7) знищення всіх німецьких твердинь і заборона будувати нові, 8) відбудова коштом Німеччини всіх знищених війною міст і сіл у Франції та Бельґії, 9) величезна данина натурою (вуглем, залізом і т. п.), 10) безприкладно висока грошева контрибуція в квоті 150.000.000.000 (150 міліярдів!) золотих марок — і т. д. і т. д... Подібного упокорення не зазнала ще ніяка велика держава на світі. Але Німеччина згодилася на такі умови мира. Бо колиб була не згодилася, то булаб мусіла припяти пізніше ще важчі умови. Її моглиб як одноцільну державу навіть зовсім зліквідувати.

Друге предложення Антанти, з яким вона звернулася була до нас в 1919 р., було вже менше корисне для нас. Тай не диво. Бо в міжчасі Польща заняла цілу Галичину аж по Збруч, УГА перейшла на Вел. Україну, а Галицький Уряд пішов на еміґрацію до Відня. Та всеж таки в положенню, в якім ми тоді знайшлися, було се предложення для нас корисне. Те предложення то був т. зв. Статут для Галичини. Той Статут віддавав вправді Галичину в управу Польщі, але надавав Галичині власну півдержавність. Отже: 1) окремі границі, 2) окремий уряд, 3) власний Сойм, 4) окреме краєве військо, що мало стояти тільки в краю, 5) власний скарб, 6) українську і польську урядові мови, 7) окремого представника Галичини в складі польського Уряду та окремі галицькі департаменти в польських центральних урядах у Варшаві, 8) зокрема: заборону кольонізації Галичини Польщею і т. д. А по 25 літах мав відбутися у Галичині плєбісцит, котрий мав рішити про дальшу долю краю.[3])

Та й те друге предложення Антанти — Статут для Галичини — наші політики відкинули. Спротивилася тому Статутови також Польща. Супроти того Антанта зложила той Статут до архіву і Галичину віддала Польщі в 1923 р. без ніяких умов.[4])

Такі наслідки мала непримиримість галицької політики в 1919 р. Ми нарочно спинилися над тою непримиримістю докладніше. Бо вона вирішила долю Галичини.

Аж до 1923 р. непримиримість *галицької політики супроти Польщі* була великим ризиком. Бо аж до того року справа Галичини не була ще вирішена остаточно і галицька політика манила себе надією на корисне для нас вирішення тої справи. І як довго ми мали таку реальну силу, як УГА, так довго ті надії мали бодай якусь підставу. Бо УГА була дійсно тим одиноким нашим атутом, який міг важити і важив щось при вирішуванню справи Галичини. Се ми бачили наглядно на обох предложеннях Антанти в справі Галичини. Перше предложення, найбільш корисне для нас, було зроблене тоді, коли УГА мала ще в своїх руках Галичину. Друге предложення, вже менше корисне, було зроблене тоді, коли УГА вже уступала згл. уступила з Галичини, але ще істнувала. Та коли УГА перестала істнувати, тоді Антанта признала Галичину Польщі, не оглядаючись зовсім на політику. Так отже ризикуючи в рр. 1919—1923, галицька політика програла справу Галичини, котру держала галицька армія, поки істнувала.

В 1923 р. справа Галичини була вирішена дефінітивно. Від того року перестала істнувати навіть тінь якоїсь надії для нас в тій справі — поза безпосереднім порозумінням з Поляками. Та галицькі політики не взяли того під увагу. *Вони й далі продовжали свою дотепершню непримиримість супроти Польщі.* І, розуміється, *далі осягали зовсім подібні наслідки, як доси.*

Пригляньмося тим наслідкам.

Ще до вирішення справи Галичини Антантою в 1923 р. Польща перевела ряд актів, які мали ціль зуніфікувати Галичину з Польщею й позбавити гал. Українців прав, які вони вже мали.

Одним з перших таких актів був акт з 30. І. 1920 р., яким скасовано галицький краєвий Сойм та галицький Краєвий Виділ. Їх майно і всі права перейняла польська держава. Соймовий будинок передано львівському університетови, котрий перейменовано на університет Яна Казимира і на котрім знесено всі українські катедри (було їх 10). Покасовано також у Галичині повітові виділи. Їх права й обовязки передано староствам.

Той акт особливо важний. Бо ним скасовано автономію Галичини, яку вона мала за Австрії і в якій Українці здобули були собі вже поважні права.

Слідуючий акт з 3. XII. 1920 розірвав одноцільну доси під адміністраційним оглядом Галичину на 3 самостійні воєвідства (львівське, станиславівське і тернопільське).

Таким чином замість української державности згл. півдержавности в Галичині, які давала нам Антанта в 1919 р. і які наші політики відкинули, одержали ми в 1920 р. 3 польські воєвідства, в яких скасовано не тільки краєву але навіть повітову самоуправу і якими управляє виключно польська державна адміністрація.

Дня 17. III. 1921 р. польський законодатний Сойм ухвалив конституцію для Польщі. Та конституція побудована на засаді одностайної національної польської держави, з одною центральною виконуючою і законодатною владою. Національним меншинам не забезпечено в тій конституції ніяких прав.

Та не зважаючи на скасування автономії Галичини, яку вона вже мала, і на повний брак забезпеки Українцям яких небудь автономних прав в польській конституції, наші політики аж до останніх часів не ставили домагання національно-територіяльної автономії для Українців в Польщі. Навпаки! Українська офіціяльна політика в Польщі аж до останніх часів навіть поборювала(!) таке домагання, коли його підносив хто з Українців.

Безпосередно перед вирішенням справи Галичини польський Сойм ухвалив 26. IX. 1922 р. закон про воєвідську автономію й український університет найдалі до 2 літ. Се одинокий корисний для нас закон, який ухвалив польський Сойм за весь час істнування відродженої Польщі. Та закон той не ввійшов в життя. А не ввійшов в життя між ін. з тої причини, що українська політика не тільки не дбала, щоб Польща ввела його в життя, але — навпаки — поставилась до нього неприхильно. Се значно влекшило Полякам невиконання того закону.

Після дефінітивного признання Галичини Польщі наступили дальші акти, котрі позбавили нас решти прав, які нам ще лишилися з часів Австрії або котрі мали на ціли скріпити польський елемент в нашім краю.

Так 31. VII. 1924 р. появилися мовні закони, які усунули українську мову з урядування в усіх державних і самоуправних інституціях.

Великий удар завдано українському шкільництву. Так в українських середних школах, державних і навіть приватних, наказано обовязкове навчання деяких предметів, як історії, географії й ін., польською мовою, отже ті школи перемінено на утраквістичні. Зокрема майже зовсім зліквідовано українські народні школи. Як скоро переводжено ту ліквідацію свідчать цифри: коли в Сх. Галичині було ще в 1921/22 шк. році 2.426 чисто українських шкіл, то в 1927/28 шк. році їх число впало до 745, дн. 1. XII. 1930 р. було вже тільки 134, а нині нема з них майже ніякого сліду. Подібно зліквідовано українське народне шкільництво на Волині і Поліссю. Бо коли ще в 1921/22 шк. р. було на Волині 443 українських шкіл, а на Поліссю 22, то нині українських шкіл там майже зовсім нема.

В рр. 1925 і 1930 Сойм ухвалив закони про парцеляцію більших посілостей, про кольонізацію та осадництво. Ті закони спровадили на українські землі в Польщі нові маси польських кольоністів, які скріпили польський елемент на тих землях. Зокрема розвинено на широкі розміри парцеляцію і кольонізацію Сх. Галичини з повним майже вилученням від участи в них місцевого українського населення. Тут приходить на думку Статут для Галичини зі спеціяльною забороною Польщі кольонізувати Сх. Галичину. Та Статут той наші політики в 1919 р. відкинули...

Серед наслідків, що їх принесла нам українська офіціяльна політика в Польщі, належить згадати з особливим натиском т. зв. пацифікацію з осени 1930 р. Була се реакція Польщі на численні акти террору з української сторони. А террор той був наслідком відносин, які витворила в Галичині українсько-польська непримиримість. Та непримиримість була також причиною того, що українська політика в Польщі аж до пацифікації актів террору не осуджувала.

---

[2]) А. Крезуб: Нарис історії українсько-польської війни 1918—1919. Львів, 1933. Ст. 136.

[3]) Докладніше про се див. в ч. 46 (346) „Н. Зорі“ з 1930 р. в статті п. з. Статут Східної Галичини.

[4]) Про се докладніше в ч. 4 (502) „Н. Зорі“ з 1932 р. в статті: „Українська політика“. Чому Польща одержала Сх. Галичину без ніяких зобовязань? Ревеляції Ст. Лося.

Осудила щойно тоді, коли почалася пацифікація. Та було вже пізно.

На тім іще не кінець.

Довівши нас до повної державної катастрофи та позбавивши всіх майже прав, які ми здобули були собі довголітною боротьбою в Австрії, наша офіціяльна політика і далі пішла своїм дотеперішним шляхом. А се мало далі свої наслідки. Ті наслідки виявились наглядно в таких актах, як насильне зірвання всіх майже звязків між Галичиною й іншими українськими землями в Польщі, навіть на економічнім полі (напр. обмеження діяльности Ревізійного Союза Українських Кооператив у Львові тільки до Сх. Галичини), як намагання розбити український нарід у Польщі на окремі племена (напр. заведення в школах на Лемківщині читанок в лемківськім говорі, виділення Лемківщини в окрему церковну провінцію, заборона діяльности на Лемківщині українським культурним орґанізаціям зі Сх. Галичини, відірвання Лемківщини від Львова навіть на економічнім полі і т. д.), як позбавлення Українців змоги вибирати до Сойму і Сенату своїх послів (нова виборча ординація робить вибір послів і сенаторів залежним від згоди спеціяльних виборчих комісій, в яких Українці будуть в меншости), як вкінці заведення т. зв. ізоляційного табору в Березі Картузькій на Поліссю.

Ще богато-богато можнаб вичислити актів, які принесла нам в наслідках дотеперішна українська офіціяльна політика в Польщі.

Щож сказати про той несамовитий українсько-польський танець?

Передовсім те, що писав з того приводу на адресу українських політиків у Польщі ще при кінці 1922 р. пок. С. Томашівський (цькований всіми орґанами офіційної української політики):

„Якимже правом вони (українські політики в Польщі) уявляють собі, що їм слід вести безпощадну війну з противником, а противникови не вільно відповідати тим самим оружем?

„Тямуща людина знає, що коли вона попаде в лісі в руки банди розбишак, коли ті обдерут її і звяжуть, а вона коли вхопить за ніж і кинеться на сильніших противників, то сі не дозволять себе різати, тілько випередять її. В таких разах *питання, хто почав, хто по Божій правді, а хто по діявольській* — не має жадного значіння. Тут дилема: хочеш жити і зберегти себе на пізніше, чи хочеш бути добитим? Земляки вибрали очевидно се останнє...

„І коли вони, прогайнувавши 1919 р., 1920, 1921 і весь 1922, та додавши до них ще 1—2 *нових, почують*, що остання кров спливає з них, *коли тоді прокинеться у них бажання життя* — то ледви знайдеться за висока ціна окупу, якої не заплатять упідленням, сервілізмом, прошацтвом і ренеґатством... Тоді замінять своє „право“ на „ласку“ побідника. [5])

Та хто відповідає за *таку* українську політику в Польщі?

Про се в слідуючій статті.

[5]) С. Томашівський. Історик, політик, публіцист. Львів, Ст. 70—71.

Гумор. — Найвисший поспіх. — Куди так спішитеся, ласкава пані? — Я мушу привести лікаря до мого мужа і передтим ще хочу вступити до кравчині!

Гумор. — Гонорар за незнання. — Мені платять за те, що знаю. Колиб зачали платити за те, чого не знаю, не вистарчилоб грошей.

„Лицем до людини“

„Ізвестія“, офіційний большевицький орґан, в передовиці під з. „Жура за людину“, пригадали про існування... людини в совітах. Давніше були ріжні кличі: „лицем до села“, „лицем до техніки“, „лицем до свині“ і т. д. Тепер кинули клич: „лицем до людини“. Звернули увагу на „бездушне трактування людини“, на „хамське відношення до клієнтелі в крамницях, в трамваю, на зелізницях, в установах“ і т. д. Людина в СССР се тільки живий додаток до машини. Треба було аж заграничної преси, щоби большевики пригадали собі про істнування людини, котра жие в „раю“ життям невільника.

СВІЧКИ „КЕРОС“

ОГЛЯД ПРЕСИ

Білорусини у Вильні

Їх організації, партії і преса.

Виленське „Слово“ принесло в ч. 74 з с. р. цікаву статтю під заг. „Білорусини в Вильні. Їх організації, партії і преса“. Подаємо її в перекладі:

Життя Білорусинів в Польщі, що пульсує живчиком немовлятка від часу перших виборів до сойму і сенату в р. 1922, підлягло значному загамуванню після розбиття комунізуючої „Громади“ в 1927 р. та скорчилося до решти по програній Білорусинів в виборах 1930 р. Від того часу датується в білоруському русі в Польщі застій і мертвечинна, що видно особливо виразно в Вильні — як провідним осередку того руху. — Сучасний стан посідання виленських Білорусинів, що підлягав лиш мінімальним відхиленням і змінам в останних роках, коротко слідуючий:

1) Товариство Білоруської Школи (председник Стеткевич), 2) Т-во Білоруської Освіти (председник Король), 3) Білоруський Інститут Господарки і Культури, 4) Білоруська ґімназія, філія ґімназії ім. Словацького, 5) Польсько-білоруська утраквістична народна школа на Новім Світі, 6) Білоруське Наукове Товариство (голова А. Луцкевич), 7) Білоруський Музей ім. І. Луцкевича, 8) Союз Студентів Білорусинів Університету Стефана Баторія, 9) Т-во Білорусознавства при УСБ. 10) Т-во Білорусинів ім. Франца Скорини заложене на місце розвязаної студентської корпорації „Скоринія“. 11) Білоруське Видавниче Т-во. 12) Білоруське Християнське Видавництво. 13) Білоруська друкарня ім. Фр. Скорини. 14) Три білоруські книгарні. 15) Білоруський Кооперативний Банк, при вул. Королівській. 16) Білоруське Добродійне Т-во. 17) Т-во білоруських пчолярів „Пчола“. 18) Союз Учителів Білорусинів. 19) Союз Жінок Білорусинок. 20) Білоруський пласт при білоруській ґімназії і вкінци 21) Білоруський Народний Комітет, котрий одначе від довшого часу не репрезентує загалу Білорусинів в Польщі.

Від часу ліквідації комунізуючої „Громади“ і її наслідника — виразно вже комуністичного „Змагання“ найвпливовіше і найчисленніше тепер білоруське сторонництво в Польщі се „Білоруська Християнська Демократія (БХД), що ґрупує в своїх рядах не лише католиків, але також часть православних Білорусинів. Вона також одинока тепер білоруська партія в Польщі, коли не рахувати нелеґальної К.П.З.Б. (Комуністичної Партії Західної Білорусі). Бо вірний компарс Хадецій „Селяньскі Саюз“ завмер зовсім від часу останніх виборів 1930 р., не виходить і його орґан „Селянская Ніва“. А позатим бачимо на білоруськім політичнім виднокрузі лише: 1) внутрішно розбиту й ослаблену розломом ґрупу білоруських польонофілів і 2) ще більше екзотичну, коли узгляднити новітничий суспільний радикалізм білоруського руху, фашистівську ґрупку під шумною назвою „Білоруської Націонал-Соціялістичної Партії“!..

Білоруська преса в Вильні представляється тепер так: 1) „Беларуская Криніца“ — орґан Білоруської Християнської Демократії. Печатана в послідним часі обома білоруськими азбуками: „латинкою“ і „гражданкою“. Се найстарша білоруська ґазета в Польщі, що виходить кільканацять літ. Тепер редактор її Й. Позняк. 2) „Родни Край“, орґан білоруської польонофільської ґрупи. Виходить кілька літ. Печатаний „гражданкою“. 3) „Нови Шлях“ — орґан білоруських націонал-соціялістів. Виходить також вже кілька літ „гражданкою“ і творить неабияку особливість в білоруськім русі. Крім того в лютім с. р. білоруські радикальні круги пробували відновити видавництво свого власного орґану. Одначе їх „Червоний Криголом“ підляг аварії вже при першім числі. Його сейчас сконфісковано — і на тім скінчилася ціла та імпреза.

Всі вище названі часописи відповідають своїм характером польським політичним щоденникам. Одначе супроти слабого живчика білоруського суспільного життя й обмежених середників вони виходять лиш раз на тиждень, а бувае що й рідше. Тільки в часі передвиборчої аґітації зачинають виходити два, навіть три рази тижнево, бо посольський мандат — лакома річ і варт потрясти трохи кишенею, а нуж вдасться!...

Перейдім *зчерги до релігійних часописів*. Тут на перше місце висуваеться: 1) „Християнська Думка“, білоруський релігійний місячник, редагований вже кілька років кс. Ад. Станкевічом, печатаний латинською азбукою. 2) „Светач Беларусі“, котрий також кілька літ видае Т. Верніковский. Се орган православних Білорусинів. Печатаний гражданкою. Виходить неправильно, з перервами. 3) „До Злучення“, білоруський унійний місячник, котрий виходить 4 роки в Вильні під редакцією кс. А. Неманцевіча накладом Місії ОО. Єзуїтів східного обряду в Альбертині.

Зазначуемо тут мимоходом, що також секта Методистів видавала до послідного часу свою окрему ґазету для білоруського населення.

В обсязі літературно-наукових часописів тепер лиш одна позиція — тримісячник „Калосся“, печатаний гражданкою. Його попередником був „Ніоман“, котрий вже тепер не виходить.

Фахові часописи нечисленні: 1) „Беларуская борць“, місячник пчолярів і 2) „Самапомач“ — білоруський кооперативний місячник. Зате перестав виходити рільничий місячник „Саха“, фінансований „Громадою“. З тих самих причин не виходить також ґумористичний тижневик „Маланка“.

Вкінці білоруські часописи для молоді: „Студенцкая Думка“, довголітний орґан студентів Білорусинів в Університеті Стефана Баторія в Вильні. Се засадничо місячник, та виходить неправильно, з перервами. 2) „Шлях Моладзі“, місячник для молоді під ред М. Пецюкевіча. 3) „Золак“ — літературно-науковий місячник радикальних відломів білоруської академічної молоді і 4) „Пралескі“, місячник для дітей, печатаний латинкою під ред. пані Войціковой. Видавець кс. Гляковский.

Задля належного внображення про життя виленських Білорусинів наведені вище дані треба злосмотрити слідуючими кількома поясненнями.. Отже на око, численні білоруські інституції в Вильні щонайменше на половину істнують тільки на папері і не проявляють ніякої діяльности. В президіях тих установ бачимо переважно одні й ті самі особи. Часописи назагал визначаються короткотривалим життям. Літературно-наукові часописи кінчать своє істнування звичайно по двох числах, квартальники по першім числі. Впродовж останних кількох літ в Вильні майже не було білоруських представлень, хочби тільки аматорських. Білоруське село, погружене в матеріяльних клопотах, мимо розпучливих зусиль горстки білоруської інтеліґенції в Вильні, назагал мало цікавиться білоруським рухом. — К. Смречиньский.

Англія, Італія й Абісинія

Англійська преса так представляе становище Англії в італійсько-абісинськім спорі:

„Дейли Телеґраф“: В богатьох італійських і французьких ґазетах висказувано підозріння, немовби Англія вмішувалася в італійсько-абісинський конфлікт з огляду на своє заінтересування в тім питанні. Одинокий інтерес Англії у внутрішній Абісинії звязаний з озером Цана, звідки витікають води Блакитного Нілю. Одначе Британія вмішалася в справу виключно в надії не допустити до війни, котрої висліду, в звязку з особливостями будови й клімату Абісинії, не можна заздалегідь передбачити. А довгочасна кампанія, що потребувалаб все нових підмог з Італії, моглаб некорисно відбитися на положенні в Европі. Крім того війна між двома членами Союзу Народів малаб дуже лихі наслідки для Союзу. Одиноке бажання не допустити до тої війни руководило британським правительством. Мр. Іден був в Римі як представник Союзу Народів. І нема сумніву, що йому вдалося переконати Мусолінія про безкорисність англійської політики. Ціль Італії — установити воєнну зверхність над Абісинією та включити її до італійської кольоніяльної імперії. Форм такого включення можна собі представити богато; практично вони всі рівнозначні. Компроміс стае з дня на день все трудніший і безнадійний.

„Таймс“: Мусоліні явно рішився домагатися в Адріс Абебі особливого положення, котрого негус не хоче йому дати. Італійський диктатор одушевляється примірами Римської Імперії; з другої сторони він має на очах роботу, котру перевів маршал Ліоте в Марокку і британські адміністратори в інших частинах Африки. Та від того часу повстав Союз Народів; Абісинія — один з його членів.

„Нюс Кроникл“: Коли Мусоліні буде вперто стояти на своїй позиції і зачне війну з Абісинією, прийдеться приймати рішення в справі примінення проти Італії санкцій, передбачених статутом Союзу Народів.

„Морнинґ Пост“: Коли наміри Мусолінія доведуть до війни, — а на мою гадку конфлікту не дасться уникнути — Велика Британія знайдеться в незвичайно труднім положенні. Абісинія без сумніву звернеться до Союзу Народів, як се зробив Китай. Британському правительству прийдеться приймати те або інше рішення. Йому прийдеться піддержати заходи Абісинії і тим спричинити виступлення Італії з Союзу і привернення її приязни з Німеччиною або зробитися глухим і таким чином зробити небезпечним положення на озері Цана, викликуючи невдоволення цісаря Абісинії.

Чому впала стара Галицько-Волинська Держава

Коромоли бояр.

Боярство в Галицькій Землі: — його перші виступи проти князів; — 4 точки боярської політики; — боротьба між кн. Романом і боярами; — Ігоревичі і бояри: — „ніч св. Вартоломея", справлена Ігоревичами боярам; — страшна пімста бояр на Ігоревичах; — боротьба бояр з кн. Данилом; — кн. Данило ломить боярську анархію; — загадкова смерть 2 Юрієвичів — останніх представників династії Данила; — конфлікт між кн. Юрієм II і боярами; — отроєння боярами останнього галицького князя; — які причини? — окупація Галицько-Волинської Держави Польщею, Угорщиною і Литвою; — загальна характеристика галицького боярства і його коромол; — як було тоді дейнде? — Нема виправдання!

Як у старій Київській Державі міжусобиці князів, так у старій Галицькій Державі відіграли подібну негативну ролю коромоли бояр.

„(В 1-шій пол. XIII ст.) Київ... тратить усю майже політичну вартість... — каже Ст. Томашівський.[1]) Боротьбою малих князів за нього не цікавиться тодішній політичний світ. Очи того звернені на Галич, що встиг переймити славу „матери руських городів" і завести такий самий танець за свій золотокований стіл, як наддніпрянська столиця, та доборотися до самого краю."

Пригляньмося тим боярським коромолам в старій Галицькій Державі.

Передовсім на вступі треба зазначити виїмкове становище боярства в Галичині. Воно, як каже проф. М. Грушевський, становило тут таку сильну клясу, якої не бачимо ніде більше на українських землях. Спеціяльністю Галицької Землі було, що тут боярство зложилося в таку міцно сконсолідовану масу, яка могла розвинути боротьбу на два фронти: маючи проти себе громаду, боротися з князем.[2])

Боротьба галицького боярства з князями се й є головний зміст боярських коромол.

Перший раз стрічаємо виступ галицьких бояр проти свого князя в 2-ій пол. XII ст. Той князь се Ярослав „Осмомисл", син Володимирка. Його то змусили бояри до уступок, яких хотіли.

Сей перший успіх осмілив бояр і вони поступають далі в тім напрямі. Немилого їм Олега Ярославича вони виганяють в союзі з Володимиром, а потім отроюють. Коли й Володимир показується їм ненаручним — змушують його до утечі.

В другім десятиліттю XIII ст. сформувалася вже боярська політика, що в головнім зводиться до таких точок:

1) Не давати закорінитися в Галичині ніякій династії;

2) особливо пильнувати, аби не закорінився в Галичи Данило, що був найменше податливий на боярські змагання;

3) шахуючи ріжних претендентів на галицький стіл одного другим, довести до того, щоби галицькі князі були як найслабші;

4) аби власть князя була номінальна, а дійсна управа була в руках боярства, а як можна — то й зовсім без князя правити землею.[3])

Отсю свою політику галицькі бояри ведуть постійно через ціле XIII і 1-шу половину XIV ст. — аж до запропащення Галицької Держави...

Вище навели ми кілька фактів відношення між галицькими князями і галицькими боярами. Та таких фактів далеко більше.

І так визначний князь Роман, що обеднав Волинь з Галичиною і тим дав підставу під повстання Галицько-Волинської Держави, мусів весь час свого панування в Галичині вести остру боротьбу з галицькими боярами, котрі намагалися усунути його з Галича і на його місце посадити іншого князя. Та се їм не вдалося. Вкінці Роман приборкав бояр.

По смерти Романа (1205 р.) частина галицьких бояр віддала Галичину трьом братам Ігоревичам: Володимирови, Романови і Святославови. Та незабаром відносини між Ігоревичами і боярами попсувалися. На місце взаїмної прихильности прийшла ворожнеча. Тоді Ігоревичі рішили радикально зломати боярську крамолу. Вони урядили погром бояр: пятьсот знатних бояр вирізано в ріжних місцях краю. У відповідь на се бояри піймали Ігоревичів і повісили їх — факт в історії давньої Руси нечуваний! Одна записка додає, що бояри перед тим ще й били тих князів... Як се вплинуло на підірвання нашої державної влади взагалі, — легко собі уявити.

Та особливо характеристичне було відношення галицьких бояр до кн. Данила. От що читаємо про се у М. Грушевського:

„Далеко тяжшою показалася боротьба з внутрішнім ворогом. Переважна маса „великих бояр" була Данилови неприхильна, а хоч перейшла до Данила, коли всі шанси були по його стороні, то зараз же шукала способу позбутися його. Галицький літописець каже, що було кілька змов на життя Данила: раз хотіли запалити хату з ним, другий — убити його на пиру, але все викривалося й Данило зацілів; що бояри навіть чинно ображали його — нпр. на якімсь пиру котрийсь з тих „безбожних бояр" линув йому з чаші вином у лице, але Данило терпів і навіть зловлених на горячім учинку не карав, як характеристично висловлюється літописець — „аби над ними Бог з часом пімстився".

„Бояри — читаємо далі — проти Данила тепер висунули Олександра белзького. З початку вони потайки мали з ним зносини, роблячи ті засідки на життя Данила, а коли Данило, довідавшися про се, казав Василькови піти війною на белзьку землю, Олександер утік у Перемишль „до своїх одномишленіков", і тут почав готуватися до боротьби з Данилом. Ситуація була така, що, як каже літописець (мабуть побільшуючи), поміж галицькими боярами не було й одного вірного Данилови, окрім вісімнацяти отроків й тисяцького Демяна: одні виразно перейшли на сторону Олександра, інші ніби трималися Данила, але зовсім нещиро...

„Данило рішився іти на Перемишль... Олександер не відважив боронитися і, коли Данило зблизився до Перемишля, втік на Угорщину.

„На Угорщині Олександер почав понужати на похід короля і старий король, рахуючи на поміч галицького боярства, дійсно постановив зробити останню пробу здобути Галичину (десь р. 1232).

„Він рушив звичайною дорогою — на західню Галичину і йому пішло на сей раз дуже щасливо. Самого Данила, здається, в Галичині не було, а Данилові воеводи, чи завдяки значним силам короля, чи наслідком боярської конспірації, що розуміється, чулася в повітрі, потратили голови й уступали одну позицію, по другій...

„Без бою, здається, піддався і Галич, коли бояри всі перейшли на сторону короля...[4])

[1]) Ст. Томашівський: Українська Історія. І. Львів 1919, Ст. 92—93.

[2]) М. Грушевський: Історія України-Руси. Т. II. у Львові, 1905 (2 вид.). Ст. 478.

[3]) М. Грушевський: Історія України-Руси. Т. II. (2 вид.). Ст. 481.

[4]) М. Грушевський: Історія України-Руси. Т. III. (2 вид.). Ст. 48—50.

о. СТЕПАН ВАПРОВИЧ 7)

Про Аргентину

й тамошню українську еміґрацію.

Б). Вище згадав я про Волиняків, що засіли в околиці місточка Обера. Прибули вони по війні й осіли компактною масою в числі около 1.500 родин. Поділені вони на найріжніші протестанські секти: баптисти, суботники, євангелики, пятьдесятники і т. д.

До чого ті секти доводять наших еміґрантів, нехай послужить слідуюче. Назагал знаком святости протестантів є те, що вони вирікаються курити, бо тютюн то „чортівське насіння". А в лісистих околицях, далеких від світа, то ще одні плянтації тютюну виплачуються. Отже з початку не садили тютюну й були дуже бідні. З того нещастя випроваджує їх „пресвітер" Сімон в той спосіб Сходяться на своє „собраніе" вечером всі й „пресвітер" говорить, що розмовляв з Богом і Господь позволив тютюн садити, але не позволив курити. Всі приняли се як від ангела посланого Богом.

Той сам Сімон називав передше авто „чортова машина", а тепер сам їде автом, бо має досить добрий склеп. Той сам так уже викладає всяку волю Божу, що недавно, перед роком, встругнув своїм „братям" таке: Скликав раз всіх на „сход" і каже, що він дочитався в святому письмі, що патріярхи мали не тільки жінок, але й наложниць. „Отже й ми — каже — можемо так робити". І для доброго приміру життя після своєї віри сам перший нагнав свою жену і взяв собі молоденьку дівчину на її місце. Всі приняли се як річ святу, тільки деякі покинули секту.

В). Не всі православні Волиняки попереходили на протестантизм. Часть остала православними. До них згаданий протоєрей вислав з Буенос Айрес одного діякона, по національности Перса, котрий однак ніякого впливу на народ не має. Стільки ще має він значіння, що деяким хрестить дітей. Однак ті, що чуються Українцями, вважають діякона членом московської православної церкви й тому його бойкотують. Було там уже кілька православних священиків, однак з ріжних причин вийшли звідти по короткому побуті. З бігом часу росла між ними українська православна автокефалія в демаґоґічний спосіб. Ось образок з тої области:

В кольонії Обера осів між иншими один Українець з Волині, що був у старому краю паламарем. Одного дня оголосив він себе українським православним автокефальним батюшкою. Його рідніші й односельчани, кремезні люди стали його підпорою. Грозили й нераз побивали тих, що йшли до діякона Перса з хрещенням, або якою іншою духовною орудкою. Про се довідався протоєрей Ізрастцов і вислав одного православного священика, щоб на місці розізнав, чи дійсно згаданий паламар не є священиком. Коли паламар довідався, що висланий з Буенос Айрес ночує в одного кольоніста, зібрав своїх і підступав під хату, де був батюшка. Господар хати представив батющці надсуваючу небезпеку. Батюшка дався переконати, серед ночі опустив хату кольоніста й пішов аж до містечка Обера доночувати. Паламар зі своєю ватагою не знайшов батюшки й відступив погрожуючи, щоб ніяких батюшок на другий раз не приймати до себе, бо він там батюшка!...

Іншим разом той сам самозванець батюшка (паламар) їздив конем до одної хати, щоби звінчати молоду пару. На весіллю так впився, що вертаючи назад впав з коня й заснув під деревом. Сплячого стрінув якийсь його неприятель і так дуже побив, що аж мусіли завезти його до окружного шпиталю в м. Посадас. От там і все вийшло на яву про паламаря, що зробив себе батюшкою укр. правосл. автокефальної церкви. Діялося се 1934 р.

Наведене кидає трохи світла на церковні відносини між православними Українцями. Щоби образ сей був бодай трохи докладніший, годиться згадати про найновіші часи між тими Галичанами, що 1908 р. попали в московське православіє в кольонії Трес Канонес. (Д. б.).

Кінець-кінців Данило відбив Галич і Галичину і бояри знов мусіли покоритися свому князеви. Та й тепер їх упокорення не було щире. Свідчить про се факт, що згадані бояри незабаром знов підіймають бунт проти Данила і знов опановують Галичину, яку Данило знов мусить здобувати. Але бояри киринять дальше. Вони пускають на Данила свого ставленика Ростислава, з котрим прийшло 1245 р. до битви під Ярославом, що покінчилася побідою Данила. Щойно та битва поклала край боярським коромолам та закріпила Данила в Галичині. Як відомо, Данило записався в історії Галицької Держави золотими буквами. Він помер 1264 р.

По смерти Данила галицьким князем став його син Лев, по нім син Льва — Юрій. З часів їх панування не знаємо особливих боярських коромол. Та се не значить, що тих коромол тоді не було. Ми не знаємо їх мабуть тільки тому, що саме тоді уривається наша Галицько-волинська літопись і на історію Галицької Землі западає пітьма. Бо якої небудь іншої української літописи не маємо, а північні літописи українськими землями вже не цікавляться.

Що так мусіло бути, на те вказують і пізніші страшні факти і той факт, що ніяка верства не зміняється нагло і без причини. Зрештою можливе ще й те, що згадані два князі лишили боярам повну волю чи радше сваволю.

Юрій Львович лишив двох синів: Андрія і Льва. І про їх панування знаємо не богато. Та одно впадає в око і застановляє: оба ті князі померли майже одночасно (в серпні 1320 р. обидва брати ще жили, як се видно з сучасних грамот, а в маю 1323 р. обох їх вже не було на світі, як про се свідчить лист Володислава Локетка до Папи). Вже в слові „interitus", що вжив про Юріевичів Локеток, декотрі історики добачують натяк, що князі померли не своєю смертю. Та зовсім рішуче твердить се сучасний швайцарський хроніст Іван Вінтертурський у своїй хроніці, в якій каже, що Андрія і Льва одного по другім отруїли Русини....

Правда. Проф. М. Грушевський оспорює ту вістку, кажучи, що вона навіяна пізнішим фактом — отроєнням Юрія-Болеслава та що Юрієвичі померли звичайною смертю оден по другім в тих роках.[5]) Супроти того належить звернути увагу, що хроніст говорить окремо також про отроєння Юрія-Болеслава і навіть описує ділання отруї, якою отроїли Юрія II. Та коли вістка швайцарського хроніста й не відповідає зовсім дійсности, то всеж таки вона дуже характеристична як опінія, яку ми мали тоді на Заході... (Кінець буде).

[5]) М. Грушевський: Історія України-Руси. Т. III. (2 вид.). Ст. 121 і 528.

Увільнення гр.-кат. священика

Окружний Суд в Яслі на сесії в Сяноці засудив о. Володимира Іванчука, гр. кат. пароха і катехита в Явірнику, на 8 місяців безоглядної вязниці за зневагу президента Польщі. Акт обвинувачення закидав, що о. Іванчук запитав раз в клясі 13-літнього ученика Миколу Василишина: „Хто править Польщею?" — Учеником відповів: „Президент РП п. Ігнатій Мосьціцкий". Тоді о. І. мав сказати: „Е, який там п. президент, звичайний хлоп". Від присуду внесено відклик. На розправі Апеляційного Суду в Кракові о. І. боронився тим, що згаданих слів не сказав. Ціла справа се пімста управительки школи Дроздової та ученика Василишина, хлопця непослушного, котрого часто усували з кляси за ріжні провини. Апеляційний Суд звільнив о. Іванчука від вини й кари. („Глос Народу" ч. 179).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Ювилей Василіянина

Серед бразилійських пралісів між українськими еміґрантами вже тридцять третий рік працює тихо, покірно й без розголосу 68-літний старець місіонар о. Маркіян Шкірпан ЧСВВ, котрий сього року обходить 50-ліття вступлення до Чина. — О. Маркіян Шкірпан родився в Маластові на Лемківщині 30 травня 1866 р. До ґімназії ходив в Новім Санчи й Тернополі. На новіціят до ОО. Василіян вступив 7 грудня 1884 р. у 18 році життя. По 11 літах священичої праці в Галичині 1902 р. прибув до Бразилії. Від того часу по нинішний день працює як місіонар між нашими еміґрантами на сій далекій чужій землі. Треба додати, що від самого початку т. є. від 1902—1930 р. був о. М Шкірпан рівночасно Настоятелем Василіянської місії на цілу Бразилію. По двох літах перерви на бажання своїх церковних властей, помимо глибокого віку знова приняв на себе тяжкий уряд і до нині остає Протоіґуменом Бразилійської місто-провінції. Вже трицять третий рік працює той нестружений робітник у Христовім винограді з повною посвятою над спасінням своїх братів у Бразилії, а працює без утоми ще й по нинішний день мимо своєї старости. Там о. Шкірпан прибув в початках еміґрації, коли ще наші українські кольонії розкинені були по недоступних пралісах Бразилії; коли ще не було ні одної привітної хатини в наших бідних еміґрантів, а наші люди мешкали в малих тісних будках-шаласах; коли не було ще ні вигідних доріг ні возів коли нещасні, часто оманені несовісними аґентами, наші еміґранти були в крайній біді й майже в розпуці. Не було тоді тих крикливих демаґоґів-„інтеліґентів", що появилися доперва по війні. Вони прийшли вже на готове та не на те, щоб помагати й будувати, але щоб нищити й морально руйнувати нашу еміґрацію. — Кілько хрестів, кілько досвідів і душевних терпінь мусів перенести Впр. о. Шкірпан за час 33-літньої місіонарської праці, се знає лиш Той, що глядить всевідучим оком в серця і душі людей. За те й гарні овочі тої праці. Ось тепер по кольоніях майже всюди церкви й каплиці; нарід горнеться до церкви і численно приступає до св. Тайн. Скрізь по кольоніях гомонить українська пісня; діти вчаться у своїх українських школах, які провадять наші СС. Служебниці. Всюди збережені наші давні звичаї церковні й народні. Українські книжки й часописи є вже майже в кождій українській хаті. Все те завдячує українська еміґрація Бразилії головно ОО. Василіянам місіонарям, а передовсім старенькому Протоіґуменові-ювилятові, котрий 33 р. стоїть на чолі Василіянської місії в Бразилії. — о. Т. Г.

Католицькі торжества в Англії

В Анґлії зачалися великі торжества з приводу 400-ліття смерти недавно канонізованих Святих Томи Мура та Йоана Фішера. В програмі є 5 торжеств в 5 містах: в Рочестері, Беверлі, Ліверпулі, Кентербері й Лондоні. Перша з тих торжеств, в Рочестері, се була величезна маніфестація катол. почувань, почести для нових Святих і привязання до Апостольської Столиці. Потому відбулося „тріґдуум" в Ліверпулі. Дня 7 с. м. буде ювилейне торжество в Кентербері. З самого Лондону виїде туди 14 окремих поїздів. Стараються одержати ще більше поїздів, бо 14 не вистарчає. Також на торжества в інших містах заповідається велика скількість вірних. (КАП).

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Преосв. Константин Богачевський перевів триденну місію в церкві св. Юрія в Ню-Йорку. СС. Василіянки, що ведуть вечірню школу при тій церкві, уладили закінчення шкільного року. Крім Владики і кількох наших священиків було богато гостей. Після пописів, вільноручних вправ і вистави сценічного образка „Невдалий іспит" виголосили промови: о. Ф. Тарнавський, о. О. Пристай і Преосв. Константин, котрий заохочував до зорґанізування цілоденної школи в найближчім часі.

Замкнені реколєкції для студенток університету відбулися від 27. VI. до 1 с. м. в монастирі СС. Василіянок у Львові при вул. Длуґоша 17 під проводом Впр. о. Ректора Діонісія Головецького ЧСВВ з Риму. — (л).

В неділю 7 с. м. припадають празники Христового Серця й память Рождества св. Івана Хрестителя. Святочні торжества відбудуться в василіянських церквах у Жовкві, Краснопущі, Лаврові, Гошеві та ін., і в катедральній церкві в Перемишлі. — В церкві львівських ОО. Василіян відбудеться того дня цілоденна адорація, а після вечірної відправи посвята Христовому Серцю. — (л).

Василіянські місії й реколєкції на Мадярщині. „Вісті з Чернечої Гори" ч. 13 подають відомості, що ОО. Василіяни в Мадярщині відбули місії в Тіборсалаші (о. М. Дудаш і о. Д. Жаткович), Пустатеремі (ті самі), Шарошпотоку (о. М. Дудаш і о. Й. Шандор), Шатораляуйгелі (о. Дудаш і о. І. Лікі) й Чеґильді (о. Й. Шандор і о. Д. Жаткович) й реколєкції в Великім Пості в Гайдудорогу (о. М. Євчак), Маріяповчі (о. І. Лікі), для римокатоликів у Фегидярматі (о. М. Дудаш), для учеників середніх шкіл у Ніредьгазі (о. Й. Шандор). — (л).

Католицький зїзд у Празі тривав 3 дні. Крім величавих торжеств відбулися підчас зїзду наради над найважнішими питаннями католицизму в ЧСР. В пятницю 28 червня рано наповнилися костели Праги учасниками конґресу. В 8-ій год. почалися наради секцій: робітничої, рільничої, середного стану, вільних професій і урядничої. Попол. відбулися наради рел. товариств і союзів Кат. Акції. В 5 год. попол. відбулася перша пленарна сесія конґресу, на котрій Кард. Вердіє виголосив промову про ролю католицизму в світі. 29 червня Архиеп. Кашпар відправив Службу Божу в катедрі св. Віта. Абат страківських Норбертанів о. Завораль виголосив проповідь. Цілий день відбувалися наради товариств Кат. Акції. В 5 год. відбулася друга пленарна сесія конґресу. Третий день конґресу 30 м. м. почався в год. 9.30 Службою Божою, котру відправив Кард. Вердіє на величезнім стадіоні біля Страгова. Євангеліє відчитано у всіх мовах, котрих вживають народности ЧСР. По Службі Божій Папський Леґат уділив апостольського благословення. Конґрес закінчено відспіванням „Те Деум".

На памятку Ювилею Відкуплення в республиці Костаріка в Середній Америці на горі Спіріто Санто (Св. Духа) поставили величезний памятник-каплицю. На нім стоїть маєстатична подоба Христа Царя. Сей памятник домінує над цілою долиною Аляюеля. При відкритті було приявне правительство Костаріки. Се вже другий памятник на памятку Ювилею Відкуплення. Перший є на горі Монте Хрісті на висоті 1.800 м. над морем і домінує над долиною, в котрій є столиця держави. (КАП).

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Українська Загальна Енцикльопедія

Доповнення рецензії поміщеної в 820 ч. „Нової Зорі“.

27-й сшиток УЗЕ кінчить історію України і письменство: Автор сего розділу, Укр. література 15—18 ст., Л. Білецький каже, що на Україні повстають літер. центри для оборони правосл. віри як Острог з його школою й наукою та вичисляє літер. діячів тої школи; між ними згадує Григорія Паламу. Тут треба було зазначити, що Григ. Палама був гезіхастом.[1]) Не згадав автор розділу про Кирила Люкаріса, що був учителем в Острозі. Його післав на Русь александрійський патріярх Мелетій Піґас до кн. Острожського з окремими дорученнями аґітувати проти Унії. Він брав участь в берестейськім Соборі православних проти уніятів, опісля виїхав до західно-европейських університетів. Написав повний катехізм протестантських єресей і мимо того 1602 р. став патріярхом александрійським, а 1621 навіть царгородським. Написав визнання віри в кальвінськім дусі. Через те скинено його з престола, та він знову вертав на престіл, аж Турки вдусили його і кинули в море 1638. За ігумена Йоїла 1628 р. надав крехівському монастиреви привілей ставропіґії.

У звязку з берестейською унією автор вичисляє полемічних письменників, найперше православних, відтак каже, що з уніятів визначилися Іп. Потій, Марко Антоній, що думав про унію всіх християнських церков на землі... Хто був сей Марко Антоній, полемічний письменник, і то з уніятів, історія не знає. Коли автор мав на думці Марка Антонія de Dominis Єзуїта, потім архієпископа Спалята в Дальматії, відтак відступника від катол. Церкви, то знов наверненого (він жив саме в часі заключення унії 1560—1624), то він тут ні причім. Він не мав ніякого відношення до Українців, тим менше до унії. Був се Хорват чи Словінець.

При історичнім письменстві з того часу треба було конечно згадати такі твори еп. Шумлянського як „Зерцало“ з 1680 видане в унівській друкарні і „Метрика“ з 1687, дуже цінне жерело до пізнання культурного стану тогочасного українського духовенства. Автор згадує дрібні ліричні твори Йос. Шумлянського два рази на ст. 784, а не вичислює ніяких їх назв.

Розділ „військо“ опрацював на підставі історичних жерел д-р Іван Крипякевич. Він дав нам образець творення і розвою війська в самих початках нашої княжої доби і довів сю орґанізацію до Гетьманщини, Запоріжжа, до орґанізації галицьких військ 1848-49. р. Фльоту новітньої доби опрацював С. Шрамченко, армію УНР Вс. Петрів, провід армії В. Колосовський, Гал. Армію та її орґанізацію О. Думін. Між всіми ступнями і родами зброї не згадав автор ні слівцем про духовну службу в армії. Українська Галицька Армія складалася з самих католиків. Полевих духовників мала не лиш кожда бриґада, але й корпуси, де були референти; при І. о. Фещак ЧСВВ, при ІІІ. о. Каровець, при ІІ. о. Панасевич, австрійський фельдоберкурат. Був і при Нач. Команді і при військовім Секретаріяті Преподобник о. Їжак. Преподобництво відповідало австрійському „Фельдсуперіоратови“, який з рамени полевого Ординаріяту управляв в корпусах. У нас преподобництво було заступством Ординаріятів. Зі статті Думіна не видно християнського характеру нашої армії. А треба признати, що навіть як хвилево наша УГА змушена була злучитися з большевицькою, від половини лютого 1920 до кінця квітня, завдяки стрільцям і німецьким командантам полковникам Вольфови й Бізанцови та їх рішучій поставі супроти большевицьких комісарів, духовники лишилися при Гал. Армії навіть в березні 1920 р. аж до кінця квітня 1920 р., хоч большевики з нашими комунізуючими „воєнкомами“ відібрали нам духовний характер і надали інший. Маю під рукою один з цікавих документів у відписі, який подаю. Ч.У.Г.А. видала такий приказ:

20. 3. Команда І. Бригади УСС. Приказ ч. 9. з 15. ІІІ. 920. Бершадь.

І. Назначення учителів. Ч. перз. 206.
Яко полкових учителів назначуєся:

Тов. о. Лушпинського при І п. УСС
Тов. о. Балу при 3. п. УСС
Тов. о. Фединського при 7 п. УСС
Тов. о. Каровця при Коші УСС
Тов. о. Панасевича при 3 пішій сотні кавалєрії.

Названі переходять до розпорядимости політкома.
(слідують другі точки приказу)...

Командант Бригади УСС
Шаманек в. р.
Політком: Струхманчук.

Се було вже після переорґанізування нашої армії, яке переведено в половині березня. Дня 8 березня 1920 р. пишучий, ще як духовник Бриґади УСС, скликав до Бершаді зїзд наших полевих духовників (прибули всі вище названі) і мав тоді реферат на основі політичних думок Махіявелія. Була тоді дискусія, відтак запити, щодо праці в великім пості. Богослуження я давав до приказу Команди полку, як се практикувалося в австрійській армії, однак від тепер у приказі зазначувалося, що Служба Божа для полку відбудеться о год. 9, але не є обовязкова. На тій підставі на С.Б., яку я правив в с. Берлівці в школі, прийшло всього до 15 стрільців, зі старшин ніхто: „бояху бо ся“... По полудні зарядив я сповідь в порозумінні з політкомом Нагуляком, який дав до приказу, що можна, хто хоче, сповідатися. Прийшов всього один стрілець. Я сповідав цивільних, православних селян, що були в добрій вірі, отже хоч не формально, але одної з нами віри. Се було коло Рудниці в с. Крикливець, де видно було сліди колишньої унії, бо селяни подібно сповідалися як у нас і священника католицького шанували.

Добре опрацьований розділ: Письменство 11—15 ст. Автор, наш поет Б. Лепкий. „Галич у 13 ст., каже автор, з упадком Київа, перебирає його ролю, враз з Волинію, наслідком змінених обставин, хоч-не-хоч повертаються лицем до Заходу“ (Франко). Зароджується ідея церковної унії з Римом, (Цамвлак на соборі в Констанці 1414—18, Ісидор у Феррарі та Фльоренції 1438), гуманізм і університети (у Празі, у Кракові) відвертають очі наших предків від Візантії та її культури. Автор підносить промову Гр. Цамвлака до Папи Мартина V. Митр. Мисаїл (1474 — 1477) пише лист до Папи Сикста IV., т. зв. Посланіє Мисаїла.

В розділі: Письменство 19—20 ст., написаним М. Рудницьким, великі прогалини. Як його попередник Л. Білецький, хоч пише про Вас. Рубана (1777) О. Ріґельмана (1798), — що нічим так замітним не відзначився, не згадав ніщо про трагікомедію Т. Прокоповича (мол.) „Владимір“, драму написану 1705 р. з приводу повитання вихованцями Київської Академії „Ясно-Вельможного Гетьмана Іоана Мазепи“. Т. Прокопович, Йос. Шумлянський, Ігнатій Кульчинський, що написав першу історію нашої Церкви (а про нього і слівцем не згадав п. М. Рудницький), далеко важніші (бо їх твори: Владимір, Зерцало, Метрика, Specimen Ecclesiae Ruthenicae з 1733 р. се окраса нашої літератури 17 і 18 ст.), як Вас. Рубан, Ріґельман і т. п. Дивне що Л. Білецький і критик М. Рудницький підносять літературні дрібнички, пісні Цертелева, твори Григорія Воробкевича — навіть не такі значні. Вони точні у вичислюванні навіть большевицьких „талантів“ — за кілька стишків або новель, — пролетарських драм М. Куліша, М. Ірчана, і под. Завеликі похвали дає М. Рудницький М. Драгоманову, кажучи, що „Драгоманів, що розумів незвичайно велику потребу нац. літератури рідною мовою, перший у нас зясував виразно домагання, що успішний розвиток літ. неможливий, поки письменники не засвоять собі сучасних їм европ. метод праці, себто европ. світогляду. Як людина свого часу, він обороняв той світогляд і ті ідеї, які видавалися йому передумовою поступу, нац. та держ. визволення.“ Се пусті фрази, незгідні з правдою... бо про нац. та державне визволення Драгоманову й не снилося; або М. Рудницький хоче бачити у Драгоманова те, чого у нього нема. Хіба що під европ. світоглядом М. Рудницький розуміє атеїзм й інтернаціоналізм, до яких радше склонявся Драгоманів. Взагалі у М. Рудницького слідний наклін до лівих течій, бо все, що походить з лівих течій йому подобається. Доказом того підношення Драгоманова, Л. Українки, М. Ірчана і довгі реєстри большевицьких письменників як: Івченко, І. Ле, Д. Тась, П. Панч, О. Копиленко, І. Сенченко, А. Любченко, Г. Епік, Б. Тенета, Ю. Шпол і богато інших. Одно якось згадав М. Рудницький, іменно, що: „Представником кат. літератури, що пробує щойно підготовити ґрунт під таланти, є Г. Костельник“. Ось тільки про католиків! М. Рудницький ні словом не згадав тут про таких катол. працьовників як: Гарасевич, Пелеш — в ділянці церк. історії; Ст. Томашівський, Осип Назарук, В. Охримович в области історії письменства! Сам Томашівський дав Українцям більше як 110 добрих праць з ділянки історії України й Церкви. Його критичні праці, як: Бісмарк і Україна, I—IV, Трагедія Драгоманова I—II, Драгоманов а Молодь, Драгоманов а Галичина, Схід і Захід; Звідки Україна приймила Христіянство, Початки історії Церкви, З найновішої французької літератури — і богато інших — його праць, має в нашій літературі сто разів більшу вартість як поезії чи кілька віршів ріжних большевицьких авторів таких як: Тась, Ле, Ірчан, Крушельницький і т. п. Про такі описи як: О. Назарука: Листи зі Скандинавії, До Бакоти, З Данії, З подорожи до Канади, Образки з Канади, Водопад Ніяґари, В лісах Альберти і Скалистих Горах; В найбільшім парку Скалистих Гір, В улюбленій столиці Карла Великого, Венеція — і повісти: Князь Ярослав Осмомисл, Роксоляна й ін. Про се нема згадки в нашій критиці, що увійшла до УЗЕ і має дати образ нашої літератури... Се не є інформація про нас і нашу літературу й нашу науку; бо на підставі таких статтей як М. Рудницького можна хіба подумати, що Українці мають лише лівих або комуністичних авторів... [2]) (Кінець буде).

о. М. Каровець ЧСВВ.

[1]) Гезіхасти — се приклонники містично-квієтистичного способу аскези в грецькій Церкві. Початок їх системи в неоплятонських ідеях. Около 1000 р. вчив царгородський архімандрит Симеон і його ученик Никита, що в св. спокою молитви і строгій аскезі, при якій має бути уклад тіла такий, щоби борода спиралася на груди й очи вдивлялися в середину тіла, — тоді вдивляється чоловік у внутрішне, божеське світло і бачить самого Бога, як колись Апостоли на Таборі. В 11—13 ст. були гезіхасти в монастирях Царгороду, на Афоні й на Синаї. Приклонником тої науки був Палама; проти нього виступили монахи Василіяни Варлаам і ін. богослови, Акіндінос і Ґрегорас. Оба сторонництва виклинали себе взаїмно. Се наука противна схоластичній західній про природне пізнання Бога. Гезіхастів боронить східна православна Церква.

[2]) Гл. про се статтю Араміса п. з. „Тінь на Енцикльопедії. Як у ній большествуючий тип рішає про оцінку літературних цінностей“. — у 810 ч. „Нової Зорі“.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** Фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

Нові видання

Ювилейний Альманах Української Греко-Католицької Церкви у Злучених Державах з нагоди пядесятьліття її існування 1884—1934. Видання Ювилейного Комітету Української Греко-Католицької Церкви у Злучених Державах. Заходами о. Володимира Лотовича, секретаря Комітету.З календарем на 1935 і 1936 рік. Ціна 60 цнт. Филадельфія, 1934. Друкарня „Америки“. Формат 27×20 цм. Сторін 139 + 20 непаг. Ілюстрацій 151.

Підручник Ісусового Лицарства або Евхаристійної Круціяти. Після о. Йосифа Бок Т. І. зладив о. С. С. ЧСВВ. Видавництво ЧСВВ в Жовкві, книжка CLXXXVII. Друкарня ОО. Василіян у Жовкві. Сторін 90. Формат 10 ×14 цм.

Недавня Гетьманщина у 15-ті роковини гетьманщини з 1918 року. Написав Самовидець. Передрук з „Січи“. Шикаго. 1933. Сторін 63 + 1 непг. Формат 14 × 21.5 цм. 1 ілюстрація. Ціна неподана.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СЕНАТСЬКА КОНСТИТУЦІЙНА КОМІСІЯ приняла проєкт закону про виборчу ординацію до сойму й до сенату та проєкт закону про вибір президента РП. Відкинули поправки всіх опозиційних послів. (ПАТ).

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРД. СПРАВ Бек приїхав до Берліна. Після короткої візити в мін. закорд. справ Нойрата мін. Бек зложив візиту Гітлєрови. Розмова тривала понад дві години. Вечером Гітлер видав обід в честь гостя. Було богато високих достойників.

В ПАРИЖІ зачалася міжнародна конференція б. комбатантів з 11 держав. В ній беруть участь вперше представники німецьких комбатантів.

КОМБАТАНТИ союзних держав домагаються від німецьких комбатантів приняти отсі точки: 1) Договори треба вважати ненарушними; їх вповні або частинно змінити можна тільки за згодою сторін, що підписали договір. 2) Війна се не розвязка евентуальних спорів. Конечний арбітраж у всіх невирішених справах.

50 НІМЕЦЬКИХ КОМБАТАНТІВ прибуло до Ліону з ревізитою до фданцузьких комбатантів, що були в Штутґарті.

ФРАНЦУЗЬКО-ІТАЛІЙСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ СОЮЗ має повстати як відповідь на анґлійсько-німецький летунський договір.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМІЄР ЛЯВАЛЬ заявив, що зробить кінець кампаніям спекулянтів проти будучих декретів правительства.

ДЕФІЦИТ ФРАНЦІЇ зріс в 1935 р. на 17 міліярдів франків.

ЛЯВАЛЬ заповів появу трох ощадностевих декретів.

В ГРЕЦЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ посол з Атен поставив внесення, привернути горожанство членам грецької династії.

В МОСКВІ на Кремлі відбулася кількагодинна нарада, в котрій взяли участь Сталін, Літвінов, Ворошилов, Тугачевський і ґен. Бліхер. Обговорювали висліди переговорів ґенеральних штабів Франції і СССР у справі безпеки в середущій і західній Европі. Головною темою нарад була справа, як мають поступати Франція і СССР вразі збройного конфлікту Німеччини з якоюсь европ. державою. Рішили порозумітися також з ґен. штабами Франції та Чехословаччини в справі забезпеки наддунайських країв.

РОЗСТРІЛЯЛИ КОМАНДАНТА ПРИБІЧНОЇ СТОРОЖІ СТАЛІНА Лотиша Петерса. Його місце заняв Такалюн. Петерс був відомий зі своєї жорстокости.

БОЛЬШЕВИКИ вручили японському мін. Гіроті ноту, в якій протестують проти нарушення границь СССР Японією. 27 м. м. появилися на ріці Амур дві манджурські канонірки й мимо остереження продовжували свою подорож і робили фотоґрафічні знимки совітських берегів. З початком червня 20 японських вояків урядили засідку, в якій згинув провідник сов. патрулі. Коло стації Пограничная відділ 40 япон. вояків з двома офіцирами перейшов сов. границю і якийсь час перебував на сов. території. Нота висловлює надію, що такі нарушення границь не повторяться, бо се може мати поважні наслідки.

ВСІ СОВІТСЬКІ ГОРОЖАНИ в Манджурії одержали наказ з Москви до 25 серпня виїхати з Манджурії.

В ПЕКІНІ вибухло недавно повстання китайських вояків. Японці здавили повстання й увязнили 200 вояків. Пятьох провідників вже розстріляли.

НЕВДАЧА РОСВЕЛТА. Американська палата послів відкинула вдруге більшістю 246 голосів проти 133 домагання Росвелта, ухвалити закон про ліквідацію в 7 роках спілок, що мають концесії на заведення суспільної ужитковости. Се найбільша невдача Росвелта на парляментарнім терені.

В М. БУЕНОС АЙРЕС зібралася мирова конференція в справі болівійсько-параґвайського спору за Ґран Чако.

НОВИНКИ

Погода в липні. Перша декада (від 1 до 10 липня) змінна погода з бурями й дощами. В другій половині першої декади погода переважно гарна, соняшна й тепла. Ночі холодні, около 10 липня хвилеві забурення. Друга декада тепла, навіть зі спеками. В другій її половині погода переважно змінна, парна й бурлива. Після бур буде охолодження. Трета декада досить погідна. Під кінець липня можливі більші забурення.

Просимо памятати, що літні місяці найтяжші для кождої ґазети. Тому не забувайте підперти її якраз в тім часі морально й матеріяльно.

Памятка з княжих часів. В червні с. р. др. Яр. Пастернак відкрив у Побережу біля Єзуполя фундаменти округлої церкви (ротунди), знищеної Татарами. Стверджено, що церква походить з княжих часів (XIII—XIV ст.). Дотепер викопали кілька гарних різьб у камені та кусень оловяної бляхи, котрою була покрита церква.

Жіноча ґімназія СС. Василіянок у Львові, вул. Длуґоша 17 а одержала права державних шкіл. Управа ґімназії приймає без ніяких труднощів ті учениці, які здали вступний іспит до І кл. мужеської держ. ґімн. у Львові, а не принято їх з браку місця. Ті учениці, котрі не зголосилися до вступного іспиту до І кл. перед вакаціями, можуть здавати за дозволом Кураторії по вакаціях. Оплата за науку така сама, як в державній ґімназії.

Купецькі ґімназії відкриють в отсих містах: Львів, Станиславів, Луцьк, Люблин, Варшава, Краків, Познань, Лодзь, Вильно, Білосток, Бидгощ, Кельці, Тарнів і Хоржів. Промислові ґімназії заложуть у Львові (механічна й жіноча кравецька), Кракові, Варшаві, Познані, Люблині, Радомі, Лодзі, Катовицях, Вильні та Влоцлавку.

Вакаційний кооперативний курс РСУК для провідників кооператив відбудеться в Косові від 10—19 серпня с. р. Зголошення учасників приймається до 15 липня.

Гумор. — На маневрах. — Пане поручнику! Голошу слухняно, що в нашім відділі є двох убитих: один я, другий зараз прийде.

Над Покуттям перейшла велика буря з перунами. Вона спричинила великі шкоди в господарствах.

В Сяніччині буря повиривала богато дерев, позривала дахи, повалила богато телеґрафічних стовпів, понищила засіви. Один селянин зпід Риманова на вид шкід від бурі помер на серцевий удар.

Град знищив збіжжа під Задвірями, пов. Перемишляни, на просторі около 200 моргів.

В Снятинщині обрабували церкви в Заболотові, Задубрівцях та Ілинцях.

Відгомін подій підчас минулорічних Зелених Свят. Перед окружним судом у Львові стануло 6-ох молодих Українців за те, що обкидали поліцію камінням підчас панахиди на стрілецьких могилах на Янівськім цвинтарі підчас Зелених Свят м. р. Суд засудив М. Павлишина, студ. теол. на 5 місяців вязниці; П. Мушка, М. Возняка, П. Карабана і С. Тринчака по 4 місяці вязниці.

За летючки КПЗУ поліція увязнила та відставила до Коломиї 6 парубків комсомольців в с. Рибно, п. Косів.

Львівський городський староста Клімув перенесений до Домброви на становище повітового старости. Він був 4 роки львівським старостою. На його місце має прийти заст. старости в Лодзі Росінский.

Михайло Бобжиньский, колишний намісник Галичини, помер 3. с. м.

У львівській Суспільній Убезпечальні звільнили з посад кільканацять визначних лікарів і кількадесять урядників. Звільнення наступило без 3-місячного виповідження. В хемічно-лікарській лябораторії звільнено цілий персонал.

В Кракові вибух в ночі з неділі на понеділок страйк друкарів. Страйкуючі заняли друкарні й не виходять з будинків.

25 осіб затонуло підчас купелі в Вислі в місяці червні.

Історія з опозиційним послом. Посол з ХД Кардині мав виголосити в сеймі опозиційну промову. Одначе він зник в таємничий спосіб. Преса пише, що він не промовляв тому, аби мати змогу знов кандидувати до сойму. Він заявив, що мав жолудкову недиспозицію...

Величезна пожежа вибухла в місточку Малібоки пов. Столпці на Білоруси. Згоріло 255 будинків.

Український змагун Олександер Ґаркавенко здобув мистецтво світа в тяжкоатлетичних змаганнях у Варшаві.

Скажений кінь потратував у Варшаві двох циганок, сестер „короля“ циганів Квєка.

Спростування. В „Ділі“ з 20 м. м. „Укр. вірник“ у своїм дописі про Панахиду за Поляглих Української Армії в Празі робить кривду тамошньому грекокатолицькому парохови о. Гопкови, називаючи його „русофілом“. Ним він не був і не є. Від ряду літ о. Гопко старається, щоб у Празі поселилися ОО. Василіяни — Українці. Та наші міродатні круги не хочуть того зрозуміти. Дразнити кацапів у Празі не може о. Гопко, бо й для них він є душпастирем. „Укр. вірник“ як і не один інший йому подібний мабуть тільки з приводу таких торжеств, як панахида за поляглих Української Армії, заглядає в церкву, а позатим його там не побачиш. — „Unicuique tribuatur ius suum!“ — (ст).

Гумор. — В зоольоґічнім городі. — Чому малпи дістають сегодня подвійну порцію? — Бо нині день уродин Дарвіна.

Гумор. — Мамо, я піду нині босий до школи. — Чому? — Бо нині будемо рахувати до 20, а на руках я маю тільки 10 пальців.

Гумор. — Як звешся, хлопче? — Так як мій тато. — А твій тато? — Так як я. — А як напр. кличуть тебе до обіду? — Мене до миски не треба кликати, я до того все перший.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попередним надісланням грошей.**

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Збіжже дешевіє. Хлібороби занепокоєні значною знижкою цін збіжжа, особливо жита. За квінтал жита платили у Варшаві 11·75 до 12·25 зл. На провінції платили за метр жита навіть лише 10 зл. На пні жито коштує тепер від 7 до 8 зл. Побоюються, що по жнивах ціну жита устійнять на 8 зл. за квінтал. В 1928 р. квінтал жита коштував 50·30 зл. За 7 літ жито впало на 1/5 своєї вартости.

Зміна трамваєвої тарифи у Львові. Від 1 липня с. р. введено відтинкові білєти на 5 перестанків по 15 сот. Десятиразові білєти важні тепер на цілий місяць. Діти до 3 літ користають з безплатних переїздів, за дітей до 7 літ платиться 10 сот., з пересідкою 15 сот. Важність місячних білєтів на 60 переїздів розширена на довільну скількість переїздів денно в однім місяці. Нормальні білєти на довшу віддаль ніж 5 перестанків коштують як досі 25 сот., з пересідкою 30 сот.

Боротьба з безробіттям. Тернопільське воєвідство одержало 500 тон жита. Ним будуть платити безробітним за працю при направі гостинців.

В Тернополі міська рада ухвалила скасувати т. зв. копиткове то є оплату, яку платили селяни за вїзд до міста. Скасування сего гарачу приняли всі з вдоволенням.

Окружний кооперативний день і виставa Українського Промислу відбудуться 7 липня 1935 р. в Щирці коло Львова.

В Заліщиках фонд праці має побудувати фабрику овочевих перетворів.

В Ґданську Польща має замороженних поверх 60 міліонів золотих.

Додатний торговельний білянс з Німеччиною. За 5 місяців с. р. Польща вивезла до Німеччини товарів за 60.345.000 зл., а привезла з Німеччини за 49.357.000 злотих.

В Римі в венецькій палаті диктатор Муссоліні і совітський амбасадор Штайн підписали новий торговельний договір між Італією й СССР.

Хто виграв долярівку? При тягненні долярівки виграні впали на числа: 12.000 дол. на ч. 1224304. — 3.000 дол. на чч. 10395, 72622. — 1.000 дол. на чч. 1305847, 985581, 1103013, 1345006, 649092, 957270, 679398. — 500 дол. на чч. 1072617, 75795, 329618, 585379, 909783, 904740, 714632, 339037, 649419, 272804. — 100 дол. на чч. 346356, 801164, 242019, 152063, 617084, 177251, 944062, 177724, 177582, 177876, 1385068, 156269, 752290, 709665, 1024283, 509522, 1017225, 1289582, 335247, 1243719, 492677, 697811, 111150, 492314, 1364547, 885927, 1200337, 419626, 1146681 2489, 325954, 966130, 386886, 689959, 178511, 1458214, 1222908, 1131879, 944627, 930772, 959682, 1214462, 21562, 17673, 805048, 1185388, 383823, 298269, 774081, 543898, 670188, 707020, 1321043, 249282, 372381, 80559, 1243312, 1328824, 1352542, 1374636, 25126, 572795, 1096556, 226759, 1412360, 321749, 24442, 944149, 797884, 848997, 1359645, 125790, 1367366, 916326, 35073.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.27 зл. Золотий доляр 9.02—9.08. Канадійський доляр 5.20; 1 нім. марка 1.75—1.79; 100 франц. фр. 34.90; 100 чеських корон 22.25; 100 ромун. леїв 33.00—35.00 зл.; 100 австр. шілінґів 100 зл.; англ. фунт стерл. 25.85 зл.; 100 швайц. франків 172.50 зл.; ґданський гульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка

Преважкий хрест післав нам Господь Бог, покликуючи до Себе нашу Найлюбішу і Найдорожшу нам на цьому світі Дружину, Матір, Донечку й Сестру Марію з Вергунів Коліду в зарані Її життя.

В безмежній печалі ізза невиджалуваної втрати нашої Найдорожшої старалися нас потішити наші Приятелі, Знакомі й Сусіди. Хочемо на цьому місці висловити Їм за це сердечну подяку, свідомі того, що наші слова за слабі, щоби це належно вчинити.

В першій мірі дякуємо Вп. пп. Кандам з Михнівця; о. Деканові за відправу св. Служби Божої, парастасів, участь у похоронах і прегарні слова в церкві, що плили з серця і були правдивим бальсамом для наших зболілих сердець, — а Вп. Добродійці за відвідини й потіху в часі хороби нашої Дорогої Марусі і за те, що в часі похоронів занялася нашим домом, як власним. Сердечно дякуємо нашому Другові о. С. Качмарикові, парохові Стібна, за прибуття на похорон і за зворушливе слово над гробом. Дякуємо о. дек. Й. Коленському, парохові Телешниці, за св. Літургію, провід в похоронах і слово при виносі тіла. Дякуємо також оо.: Копистянському зі Скородного, Стецишинові з Боберки, Трицецькому зі Смільника й Козакові з Липя за відправу св. Літургії, парастасів і участь у похоронах. За участь у похоронах і відправу парастасу дякуємо також оо. Саламанові з Царинського й Бучкові з Гірн. Берегів. О. Сокілові І. з Дол. Устрік дякуємо за св. Літургію, участь у похороні й пращальне слово від шкільних товаришів, а о. В. Веселому з Поляни за відправу парастасу. Зокрема дякуємо пралатові лат. обр. Впр. о. Гуцінському, місцевому лат. парохові, за відправу св. Літургії і похоронних богослужень та за глибоко-релігійні слова потіхи. Місцевій інтеліґенції Вп. пп. Др. В. Шараневичеві, асес. Р. Пелехові, мгр. С. Малиновському, офіц. п. М. Пурийові дякуємо за глибоке співчуття і поміч в похоронах, а Др. В. Шараневичеві за нагробні слова. Дякуємо Сусідам, церковному причтові й п. Ф. Мшанецькому за те, що занялися похороном. Дякуємо також п. Й. Цимбалкові, дякові з Поздяч і п. Т. Підлужному з Накла, що прибули віддати останню прислугу Покійній. Вкінці дякуємо всім, що надіслали нам заяви співчуття і тим, що своєю присутністю звеличали сумний похоронний обряд. Нехай Бог винагородить!

о. Софрон Коліда, муж; Юрчик, Надя, діти; о. Др. Теодор і Бронислава Вергуни, родичі; Ярослава, сестра; Роман, Любчик, браття.

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

КІНА

АПОЛЛЬО: Цісарева і я.
КАСИНО: Невільниця з Манделяй.
КОПЕРНИК: Марнотравний син.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Франкенштайна.
МІРАЖ: Весняна парада.
МУЗА: Білі люди.
СТИЛЕВЕ: Буря в склянці води.

Пансіон „ЗЕЛЕМІН" ГРЕБЕНІВ

У найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з бальконами. Річні і соняшні купелі. Знаний зі смачного, здорового харчу. — Ціни помірковані. Відкриття 1. червня ц. р. 87-1—6.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуеться по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 11 липня 1935. Ч. 51 (849)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ш. Краків 405.867

ПРОМОВА СВ. ОТЦЯ

до военних інвалідів.

Св. Отець приняв недавно ґрупу італійських военних інвалідів, що осліпли на війні. Папа обійшов всіх і говорив з кождим зокрема. Відтак Св. Отець подякував інвалідам за відвідини і промовив м. ін.: Інваліди віддали вітчині все, що було для них найцінніше, та свідомість того се не жерело нарікань, тільки справедливої гордости. В праці знайшли вони нову потіху, нове обявлення, з котрого повстає нове розуміння значіння життя. Працю названо святою від перших наук Творця, котрий заповідаючи Відкуплення вказав на працю як на перший середник спасення. Разом зі скарбом праці мали ті невидющі також скарб віри. Праця освячується в вірі, віра стає повніша заслуги через працю, бо діла оживляють віру. З віри спливає богато світла, бо вона обявляє думку Бога й дає поняття про світ, невидимий навіть для дуже бистрих очей, т. є. про духовий світ. Видимий світ без віри показує тільки шляхи повні тайн і без виходу. Звичайний зір і навіть зір ученого не обявляє першого жерела світа й тайни сил, що управляють світом. Таке обявлення може дати лише віра, бо тільки з небес плине се світло, що розвязує тайну створення. Св. Отець знає, що та віра давала погоду духовому зорови Його слухачів, знає, що в трудах життя вела їх до щораз вартіснішої любови Віри. Св. Отець побажав інвалідам, що так благородно сповнили свій обовязок супроти вітчини. Вкінці Св. Отець уділив сліпим інвалідам благословення.

„Вогняний Хрест“ обійме владу у Франції

Так сказав полковник Де Ля Рок.

В м. Муво біля Туркуену у Франції відбулися 7 с. м. Збори відділу „Вогняного Хреста". Полк. де Ля Рок виголосив сензаційну промову. Подаємо її цікавіші місця: „Події розвиваються згідно з нашими передбаченнями. Страх і короткозорість, що їх виявили чергуючі по собі правительства, приспішили їх упадок. Слідкуємо уважно за подіями, щоб у відповідній хвилині виступити і заявити: досить того! Тепер беремо владу у свої руки. Провідники т. зв. спільного фронту задумують атакувати нас силою і називають нас бунтівниками, щоби скермувати проти нас військо й поліцію. Члени „Вогняного Хреста" знають, що коли за кілька днів або за кілька тижнів дійде до поважних подій, вони зуміють покінчити з починами тих невідповідальних політиків. Вже нині ми повинні бути приготовані до перебрання влади у свої руки, щоб викинути поза скобки розкладові елєменти. Завтра, після завтра або до 15 днів можу дати вам приказ мобілізації проти революції Блюма, Далядіє й ін. Надійде хвилина, коли привернемо лад й обеднаємо всіх Французів." Промову приняли з ентузіязмом. Того самого дня відбулися збори „Вогняного Хреста" в кількох місцевостях.

Що сказав вожд еспанських католиків

КАП доносить з Мадриту: Недавно відбулося в Валенсії велике зібрання. До зібраних около 125.000 осіб промовив міністр війни і провідник католицької „Аксіон Популер" Ґіль Роблес. Він пригадав засадничі точки програми центроправого блоку. Перша її точка: поборювання революційного духа, що осіню 1934 р. огорнув один відлом еспанської суспільности і викликав криваві заворушення. Друга точка: примінювання в державній адміністрації непохитних засад справедливости й чесности і реорганізація тої адміністрації. Третя точка: здійснювання засадничих напрямних політики, устійнених центро-правим блоком підчас виборів в 1933 р., особливо в справі зміни конституції в цілі створення системи, більше відповідаючої дійсним вимогам еспанського народа. — Промову Ґіля Роблєса приняли з захопленням. Не було ні одного голосу спротиву.

Криваві заворушення над Волгою

„Берлінер Таґеблят" повідомляє: В районі Саратова, де є богато Німців кольоністів, були великі заворушення селян. Секретар комітету компартії в Саратові Шафранський зачав ліквідувати всі колхози, бо їх членам погрожувала голодова смерть. За те увязнили Шафранського і прислали Жданова, наступника Кірова. Жданов наказав перевести масові увязнення та негайно привернути колхози. Селяни заперлися по домах, щоб їх не виганяли з сіл. Були великі бійки між селянами Німцями і відділами ГПУ. Богато вбитих і ранених.

Аж до останнього чоловіка...

Французький щоденник „Матен" приніс розмову свого спеціяльного кореспондента Івана Періґо з абісинським міністром війни Рас Мулюґетою. Міністер війни, муж довіря цісаря, котрий тішиться незвичайною популярністю в Абісинії, заявив: „Вже тепер маємо узброених 350 тисяч людей. За три-чотири тижні можемо без труду змобілізувати дальших 800 до 900 тисяч. Абісинське військо буде боронити незалежности краю з великою завзятістю, послугуючись найновішою тактикою й воєнними винаходами. Будемо боротися до останного чоловіка, заявив мін. Рас Мулюґета, і всі згинемо, коли буде треба".

Язва тигрів-людоїдів в Індії

Число тигрів-людоїдів в Індії сильно зросло в останних часах, хоч на них уладжують великі лови. В трох останних місяцях по офіційній статистиці тигри роздерли 162 людей. Особливо богато тигрів-людоїдів над рікою Бакуда, де вони часто нападають на прохожих в білий день.

КОЛИ ХОЧЕТЕ ПРИЧИНИТИСЯ ДО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ, обезпечіть негайно дозволену законом 1/3 частину вартости своїх будинків в однокому українському

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Українська політика

В ПОЛЬЩІ

в рр. 1919—1935.

III. Відповідальність.

В чч. 47 і 50 „Н. З." оглянули ми загально українську політику в Польщі в рр. 1919—1935 і наслідки тої політики. Як ми бачили, та політика була особлива. Вона була абсолютно непримирима тоді, коли була можливість осягнути поважні користи для нас, і капітулювала абсолютно тоді, коли та можливість минула. Така політика заподіяла нам як нації величезні шкоди. Її наслідки відчуваємо нині важко. Ті наслідки будуть відчувати довго також наші нащадки.

Хтож несе відповідальність за т а к у українську політику в Польщі в рр. 1919 — 1935?

Відповідь на те питання може бути тільки одна: Відповідальність за ту політику несуть ті, що її вели.

Отже за галицьку політику в рр. 1919—1923 несуть відповідальність передовсім ті галицькі чинники, котрі мали р і ш а ю ч и й голос в тій політиці. Були се: 1) т. зв. Т р у д о в а (давна Національно-Демократична) П а р т і я, що була тоді найбільшою українською партією в Галичині і мала найбільший політичний вплив в краю. Про вплив тої партії свідчить факт, що вона творила хребет і голову двох найважніших державних установ Галичини в тім часі. Ті установи, що на рівні з нею несуть відповідальність за галицьку політику, се: 2) У к р а ї н с ь к а Н а ц і о н а л ь н а Р а д а себто український національний парлямент у Галичині, якої президентом був визначний член Трудової Партії др. Е. Петрушевич і яка мала суверенну владу в Галичині та 3) Д е р ж а в н и й С е к р е т а р і я т, себто Правительство Галицької Держави, на якого чолі стояв зразу др. К. Левицький, відтак др. С. Голубович, вкінці др. Е. Петрушевич — всі таксамо визначні члени Трудової Партії. Вкінці ще оден чинник мав *великий вплив на галицьку* політику в 1919 р. се: 4) Г а л и ц ь к а А р м і я.

Справедливість вимагає ствердити, що політика, яку тоді вела в Галичині Трудова Партія, зустрічала апробату і піддержку також зі сторони Української Радикальної Партії та Української Соціяльно-Демократичної Партії. Отже також ті партії несуть частинну відповідальність за ту політику та за її наслідки.

Та не тільки партії й установи несуть відповідальність за українську політику в Галичині в 1919 р. За неї відповідають також о с о б и с т о всі ті, котрі ту політику вели. Бо партії й установи се не якісь абсолюти. Се були власне ті люди, котрі тоді вели нашу політику.

Після заняття Галичини Польщею в 1919 р. керма української політики в Галичині остала далі в руках Галицького Правительства, котре перенеслося було зразу до Камянця на Поділлю, відтак за кордон, до Відня. Та керма остала в руках Галицького Правительства аж до вирішення справи Галичини в 1923 р. Після того вирішення Народний Зїзд Трудової Партії, що відбувся дня 21. V. 1923 р., рішив не підпорядковуватися далі закордонному Галицькому Правительству та як мінімальну програму виставив автономію для всіх українських земель у Польщі. Слідуючий Народний Зїзд Трудової Партії дн. 20. IV. 1924 р. відкинув автономістичну програму.

В рік пізніше, в липні 1925 р., Трудова Партія переміняється в Українське Національно-Демократичне Обєднання (УНДО), на чолі котрого став др. Дмитро Левицький. УНДО під проводом дра Д. Левицького й переняло керму української політики в Польщі, та веде її без перерви аж по нинішний день. Як виглядає те кермування УНДО-м української політики в Польщі?

В рр. 1925—1928 те кермування виявлялося головно в диктуванню українському населенню в Галичині його політичного становища супроти Польщі на внутрішнім краєвім терені. Робило се УНДО двома способами. Передовсім через свої партійні орґанізації, як краєвий і повітові Народні Зїзди та краєвий і повітові Нар. Комітети. А далі пресою, що була в його руках або на його услугах, головно найстаршим і найбільшим українським щоденником у Галичині: „Ділом".

Від 1928 р. кермування УНДО-м української політики в Польщі поширилося. Бо в тім році українське населення в Галичині вперше взяло участь у виборах до польського Сойму і Сенату й вибрало своїх послів: 25 (пізніше се число зросло до 27) соймових і 9 сенатських. Подавляюча більшість тих послів вийшла як кандидати УНДО. Вони утворили в Соймі і в Сенаті свої клюби. В Соймі — під проводом дра Дм. Левицького, в Сенаті — під проводом дра А. Горбачевського. В склад Українського Соймового Клюбу входили 23 члени УНДО і 2 члени Селянського Союзу. Крім того були ще розмірно невеликі числа укр. послів поза Укр. Соймовим Клюбом: радикалів(8), „Сельроб-правиці"(8), „Сельроб-Єдности" (3), укр. ББ (3) та Укр. Партії Праці (УПП) (1). Українська Парляментарна Репрезентація мала своїх представників в Президії Сойму (віцемаршалок др В. Загайкевич, член УНДО) та в президії Сенату (віцемаршалок М. Галущинський, член УНДО): Як бачимо, само УНДО мало в Соймі і Сенаті в 1928 р. тілько послів, що всі інші українські партії разом.

Сойм і Сенат, вибрані в 1928 р., існували до 1930 р. В тім році їх розвязано і тодіж відбулися нові вибори. З виборів у 1930 р. вийшло всіх українських послів до Сойму і Сенату 31. З того: 20 з УНДО, 4 з УСРП, 7 з ББ. Надто: 2 москвофіли. Отже від 1930 р. в УНДО має серед українських послів у Польщі ще більшу перевагу, як в 1928 р.

Отся велика перевага УНДО серед українських послів у польськім Соймі й Сенаті в рр. 1928—35 віддала в його руки керму також української парляментарної політики в Польщі. І ту політику Українська Парляментарна Репрезентація в Польщі повела так, як їй казало УНДО.

Таким чином вся українська політика в Польщі стала залежна головно від УНДО-ня. УНДО вело її в краю і в польській державі. УНДО вело її також на міжнароднім терені. Вело всевладно і по диктаторськи; не терпіло ніякої іншої української політики в Польщі.

Про нетерпимість УНДО до іншої української політики в Польщі, як та, котру воно вело само, свідчить наглядно його становище до політики ,яку заступала і заступає „Нова Зоря". Як відомо, основна ціха тої політики се політичний реалізм. А її головний політичний постулят — національно-територіяльна автономія всіх українських земель в Польщі. Таку політику в Польщі „Нова Зоря" стала пропагувати не щойно після „пацифікації", але від 1928 р., отже від хвилі, коли українське населення в Галичині вперше взяло участь у виборах до польського Сойму і Сенату та вперше вислало туди своїх послів. Та як тоді поставилося УНДО до політики „Нової Зорі"? Воно не тільки поборювало її, зокрема клич національно-територіяльної автономії для українських земель у Польщі ,але прямо намагалося замкнути „Новій Зорі" уста. Про сей дуже характеристичний для наших відносин факт читаємо в одній з брошур пок. Ст. Томашівського слідуюче:

„В „Новій Зорі" появилися дві т. зв. програмові статті, подумані саме в тій ціли, щоб нова соймова репрезентація зацікавилася ними і взяла собі до серця, а саме: „За автономію українських земель при Польщі. З приводу відкриття нового сойму" (25. III. 1928) та „Найважніша політична задача нашого сучасного покоління" (1. IV. 1928). Сі статті піддавали новим послам подвійну тактичну ціль у їхній соймовій діяльности: першу — введення в життя закону з 26. IX. 1922 про автономію галицьких воєвідств; другу — поширення його управнень на інші українські землі в Польщі. Все те було подане в дуже тактовній, льояльній і послам прихильній формі, одначе ефект сих у найліпшій вірі подуманих і видрукованих статтей був цілком несподіваний.

„УНДО, що спокійно вислухало було докорів за деяких кандидатів, що в своїх органах ні словечком не боронило своїх партійних попередниць за вказані в „Н. З." воєнні і повоєнні помилки, тепер, по появі сих програмових статтей, впало в лють, а його провід звернувся (цікаво, що не прилюдно в пресі, а приватно!) до „У. Х. О-ї" з рішучим зазивом, щоб ся заборонила „Новій Зорі" пропагувати подібні політичні думки, інакше... буде зле з сею Орґанізацією і її ідеольоґами!... [1])

Отсей нечуваний виступ УНДО проти „Нової Зорі" за її обстоювання автономії українських земель у Польщі не був одиноким виступом УНДО проти політичної лінії, яку обстоювала „Н. Зоря". Не менш різко виступило було УНДО також проти проф. Ст. Томашівського та проти Преосв. Еп. Г. Хомишина за те, що вони мали відвагу публично звернути українській суспільности в Галичині увагу на шкідливість дотеперішньої української політики в Польщі та вказати на потребу її зміни по лінії, яку пропаґувала „Нова Зоря". Ті виступи УНДО ще всім свіжі в памяти.

Така була й є роля УНДО в українськім політичнім житті в Польщі в останнім десятиліттю. Як бачимо, та роля була й є весь час рішаюча. Тому й відповідальність за українську політику в тім часі несе УНДО. За політику — і за наслідки тої політики

В останнім часі ми є свідками цікавого звороту в політиці УНДО. Побачивши наглядно повну безуспішність своєї дотеперішньої політики та жахливі її наслідки, УНДО різко завернуло. Найбільш впадаючим в око доказом того звороту є виступ УПР в Сенаті і в Соймі з домаганням національно-територіяльної автономії для українських земель у Польщі. Отже українська політика в Польщі стала нарешті на становище, яке від 1928 р. займала і пропаґувала „Нова Зоря" і за що її УНДО так різко поборювало.

У звязку з отсим зворотом бачимо не менше цікаву річ, як сам той зворот. Се намагання УНДО скинути з себе відповідальність за дотеперішню українську політику в Польщі.

Намагається зробити се новий політичний місячник „Шлях Нації", що його УНДО почало видавати у Львові від травня 1935 р. Ось що читаємо там в статті головного редактора того місячника п. Зенона Пеленського п. з. Критикани й опозиціонери:

„Що до УНДО-ння — чи є воно чи було колинебудь і взагалі, чи **могло** бути колинебудь цим **проводом** західнього українства, який істотно і обєктивно **мав** і **міг** мати в **існуючих зовнішніх обставинах** такий засяг і спроможність ділання, такий — назвім це так — обем політичного суверенітету, аби **можна** було у всьому і за все, що доброго чи злого діється в нашім житті його хвалити або **обвинувачувати?**"

І далі:

„УНДО, орґанізаційний спадкоємець давної **парляментарної** української галицької національної демократії, **було** і є у величезних відсотках якраз соціольоґічним **типом** політичного репрезентанства на зовні, але ще далеко не висловом **суцілости** нашої власної внутрішної національної орґанізованости. Ці речі треба стисло і ясно розріжнювати. УНДО, це є **передовсім** українські посли, це є Українська Парляментарна Репрезентація — а щойно в другу чергу все інше. Такий є стан фактичний.

Отже УНДО не було і обєктивно **ніколи** не могло стати — що так висловимось — **тотальним** проводом української суспільности і на зовні і рівночасно в її нутрі. Воно ніколи не було концентрацією всіх, або бодай більшости суспільних сил і орґанізаційних формацій західнього українства [2]) (всі підчеркнення автора).

Щож сказати на таке намагання УНДО скинути з себе відповідальність за свою дотеперішню політику і за наслідки тої політики та перекинути ту відповідальність на послів?

Передовсім треба зазначити, що ціль того намагання аж надто очевидна. Бо УНДО се політична партія, яка і на далі має охоту вести керму українського політичного життя в Польщі і навіть приміюється вже до нових політичних умов. Тому тій партії признаватися до дотеперішньої невдалої політики і нести відповідальність за неї річ не дуже приємна. Що інше Українська Парляментарна Репрезентація. Вона з хвилею замкнення дотеперішнього парляментарного періоду перестане істнувати. Тому й відповідальність за дотеперішню українську політику в Польщі їй уже не буде шкодити.

Та таке обезцінювання УНДО суперечне з ролею, яку воно грало доси в українськім громадянськім житті в Галичині. Та роля, як ми бачили, була все рішаюча. Не УНДО було емanацією УПР, але навпаки: УПР була емanацією УНДО. Бо не УПР вибирала УНДО, але навпаки: УНДО вибирало УПР.

Що роля УНДО в українськім житті в Польщі була рішаюча, про се найбільш авторитетно свідчать слова самого УНДО, яке в однім своїм офіціяльнім виданню каже дослівно так:

„Фактичним гегемоном українського життя під Польщею є наша партія"... [3])

Отже коли хтось є гегемоном чогось, то і відповідає за те. Се хіба аж надто ясне кождому.

А тепер важні висновки зі всіх фактів, котрі ми навели вище:

1) Се річ безумовно недопустима, бо неморальна, щоби яканебудь партія хотіла дальше істнувати, як партія, але не хотіла брати на себе відповідальности за те, що вона як партія наробила. І очевидно хибно думають провідники УНДО, коли припускають, що, випершись вини, матимуть в очах публики кваліфікацію на дальший провід в суспільности. Якраз таке скидання з себе відповідальности свідчить про те, що в тих, котрі таке роблять, нема ні інтелектуальної ні моральної кваліфікації до проводу. Розуміється, ми далекі від того, щоб говорити се про всіх провідників УНДО, але мусимо те сказати про тих, котрі таке роблять.

2) А другий висновок, ще прикрішший та ще потрібніший. Маємо на думці становище і будучність того молодого чоловіка, котрий як редактор „Шляху Нації" дав себе ужити і надужити до такого замилювання очей своїй власній суспільности. Він ще не дав нам підстави, щоб закинути йому особисто свідоме неморальне поведення в публичнім житті, бо вище наведена еквілібристика того молодого чоловіка може бути також наслідком молодечого браку розваги, властивого багатьом людям в його віці. Сей брак політичної розваги може бути наслідком браку можливости політичного вироблення — тим більше зрозумілого в чоловіка, котрий зачав думати щойно в часі війни і потому попав в підпілля та в довголітну тюрму. Одначе се

[1]) С. Томашівський: Наша чільна партія у власному зеркалі. Критичні замітки. У Львові, 1929. Ст. 39—40.

[2]) Шлях Нації. 1935 ч. 1, ст. 18—19.

[3]) III. Народній Зїзд Українського Національного-Демократичного Обєднання в днях 24 і 25 грудня 1928. Львів, 1929. Ст. 98.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Булоб добре, якби не було шкідливе...

В католицькім краківськім органі „Глос Народу" ч. 165 появилася стаття п. з. „Чи дійсно в осени буде лучше?" Подаємо з неї важніші місця:

Отже „від осени б. р." наша політика в рільних справах буде „засадничо" зміпена, бо так кажуть міродатні заяви й ухвали. Щоправда не додано, чи се буде зміна на лучше, хоч рільникам тільки на такій може залежати. Для них зовсім байдуже, чи та зміна буде „засаднича" чи ні. — На чім має полягати та зміна? — На тім, що замісць збіжевої інтервенції матимемо годівельну, або замісць — як досі — підпирання великої рільної продукції перейдемо до оборони передовсім інтересів малої власности, котра продукує більшу скількість дохідного мяса як збіжжа. А коли так, то зміна буде дійсно засаднича, але — як в подібних случаях „хлопський" розум нераз висловився: „Добре то булоб, ой добре, але тільки, щоб не було шкідливе!..." „Від осени" буде лучше — кажуть нам, коли тільки рільник здержиться (!) від масової продажі збіжжа до весни, коли без порівнання зможе лучше продати своє збіжжа. — А дійсність? — Село стануло на крайній границі видержливости і мимо майже повного обмеження та ощадности не розпоряджає взагалі ніяким капіталом. Дохідність хліборобства се легенда, золотий міт, в поправу ніхто не вірить. Жинво в найлучшім разі буде середне, на ярмарок мало хто має щось вивести, а коли вивезе, то труд не оплатить мороки.

За яйце платять нині на селі 3 гр., за курятко 15 гр., за курку 80 гр., 1 кг. живої ваги безроги 30 гр. Щоби принести до дому серп треба продати 2 курки або 2 копи яєць, за косу плати 4—5 кіп яєць, за коробку сірників більше як 3 яйця, за 1 кг. соли чи 1 л. нафти пару добрих курят і т. д. в тім відношенні село мусить переплачувати лихий фабричний товар своїм зовсім обезцінепим продуктом без дійсної користи для міського споживача, бо тільки тучить посередника з правила жидівського.

Треба додати, що кождий рільник вже тепер на передпівку має платиче візвания на податок ґрунтовий, дороговий, маєткову данину й обезпечення від вогня. Ті накази доручено навіть в теренах повені разом з гривнами, не зважаючи на те, що ні малорільний ні навіть середний господар не мають тепер нічого на продаж... Нужду села ілюструє особливо вимовно факт, що в засаді корисний закон про віддовження повис у воздусі, бо пільгової рати в квітні властиво ніхто не заплатив, а про заплачення двох рат рівночасно в жовтні, просто нема мови... При загальнім на тім просторі (над горішною Вислою) упадку кооперації, при повнім браку раціонального кредиту вже з першим осіннім молоченням всупереч всім порученням і намірам може наступити така нагальна подажа збіжжа як ніколи досі і то при катастрофально низьких цінах. Ту обставину вже нині повинні взяти під увагу дотичні чинники, коли край не має знайтися на дні руїни.

Успіхи вожда еспанських католиків

Ж. Марсне пише в парижськім органі „Жур": Вже кілька літ Гіля Роблєса називають людиною завтрішнього дня. Богато питало себе, чи прийде колинебудь до ціли ся людина, що поступає вперед так помалу, чи постаріється вона не дійшовши до ціли. Постарілися інші партії і час Гіля Роблєса немовби пройшов. — Тепер він міністр військових справ в кабінеті Леру та в дійсности головний вдохновитель всіх великих рішень. Зібравши в Валенсії 120.000 людей він доказав, що він вождь великої партії, свідомої своєї сили. Гілеви Роблєсови вдалося те, чого не довершив Прімо де Рівера, що без надуми копіював досвід Муссолінія: пробудження й організація молодих сил краю. — Гіль Роблєс не висловився про монархію. Та він отверто заявив себе суспільним реформатором. Всім відомо, що він має зовсім означені ідеї щодо зміни конституції. Він заявив і те, що поки він міністр військових справ, армія буде осторонь від політики. Ера воєнних „пронунціямепто" скінчена. Гіль Роблєс змагає створити новий порядок шляхом обнови думок і почувань еспанської молоді.

Перед італійсько-абісинською війною

Англійський журналіст Уорд Прайс пише в лондонськім органі „Дейли Мейл": Коли відновлять спроби вмішатися в італійсько-абісинський конфлікт, Італія покине Союз Народів так як покинула її Японія в звязку з намаганнями подібного вмішання в її манджурські справи. Високо здисциліновані й енергійно ведені нації як японська, німецька або італійська не дозволять постороннім вмішуватися в здійснювання ними їх патріотичних цілей таксамо, як Британія не допустилаб була вмішування, коли вона будувала свою імперію. — Я мав нагоду добре познайомитися з італійськими настроями в справі Абісинії підчас мого побуту в Римі і підчас годинної розмови з Муссолінієм. Італія має у східній Африці дві цілі: забезпечити те, чим вона вже володіє і здобути нові території для заселення. Перша ціль Муссолінія — зробити Еритрею та італійську Сомалію здібними існувати і без піддержки метрополії. Тому там творять армію з 100.000 білих вояків і з 200.000 тубильців. Також вживають заходів, щоб забезпечити її всім необхідним з району Червоного Моря.

Друга ціль — се забезпечити для італійського заселення хочби частину абісинського узгіря з його поміркованим кліматом і плодовитою почвою. Простір Італії майже вдвоє менший від простору Франції, а населення на 2 міліони більше. Італійці можуть істнувати в своїх границях тільки при впертій праці й низькому рівні життя. Еміґрація здержана обмеженнями. Італія не одержала обіцяної території в Малій Азії. Природно, що Італія тепер змагає до нового виходу в Абісинії, країні такій відсталій, що британське правительство тому 14 літ протестувало проти приняття її до Союзу Народів. Що Франція зробила в Мароку, Італія хоче зробити в Абісинії. Італійські посягання на Абісинію ні в чім не порушують інтересів Англії або Франції. Навпаки неспокійні племена пограничних областей Абісинії можуть одного гарного дня напасти на англо-египетський Судан, як вони тепер напали на італійську Сомалію. За 13 літ свого блискучого правління Муссоліні дав зрозуміти, яким добром булоб розширення його влади на Абісинію. Геній голови італійського правительства, що перетворило свій край, потребує розширеного простору. Виступаючи проти розширення його впливів на одну з найбільше відсталих держав, Англія перешкодилаб поступови цивілізації.

М. Ґріоль пише в паризькім „Журналі": Очевидно абісинська армія може дійти до мілона людей, з котрих четвертина буде знаменито узброєна. Хоч як сильно узброєна італійська армія, хоч як вона хоробра, їй прийдеться вести незвичайно трудну боротьбу за кожде заглиблення, за кождий закрут в горах. Та боротьба вимагатиме кількох літ з перервами на пять місяців їзза дощів, котрі дадуть передишку Абісинцям і будуть деморалізаційно впливати на Італійців. Се буде свого рода війна Наполеона проти Росії з тим, що пустиня заступить сніги.

Л. Бельбі пише в органі „Жур": Англія занепокоєна воєнними приготуваннями Італії проти Абісинії. Її неспокій справедливий. Тільки вона помиляється в однім, вона забула історію. — В 1919 р. Італію заступали на мировім конґресі люди без темпераменту й без волі. Край йшов вниз. Війна вичерпала його. І коли справа йшла про поділ територій і мандатів, Італію забули. — Головна жура Муссолінія після його приходу до влади було якраз добитися направлення тої несправедливости. В промовах, котрі наробили шуму на весь світ, він попередив про те приятелів і неприятелів. Його не слухали, його не розуміли. — Одначе вождь Італії не тільки говорив, він і працював. Він підносив духа народу, реорґанізував армію, творив летунство, будував міста, дороги, заведення для дітей. Одного гарного дня спираючись на зібрану ним енергію й силу, він виступив з домаганнями означеної частини богацтв світа. Договори, каже він, не можуть спинити історії. Світ — се вічна еволюція.

не зміняє факту, що п. З. Пеленський се оден з замітніших представників нашого молодого покоління. Отже коли він дається ужити до такої безтямної і обективно неморальної політичної еквілібристики і коли все те не викликає ніякого відпорного руху в рядах покоління, до котрого він належить, — то все те разом в очах кождого думаючого чоловіка не тільки може але й мусить викликати враження безнадійної інтелектуальної і моральної слабости всего грядучого покоління. Кажемо — всего — тому, бо не бачимо між ровесниками тої одиниці морального спротиву проти обективно неморального публичного діла.

Отсе ми вважали своїм обовязком сказати прилюдно, бо все те річи, які ще можна направити.

Примітка: Ся стаття таксамо як дві попередні під тим самим заголовком і як стаття „Ковчег Ноя" написана була перед появою 3—4 ч. „Шляху Нації", в котрім на ст. 75—6 є особистий напад на д-ра О. Назарука як автора статті „Ковчег Ноя". Тимчасом д-р О. Назарук не писав тої статті, ні не був автором її заголовка. Се тут уважаємо вказаним підчеркнути, а як д-р Назарук розправиться за той напад на нього в „Шляху Нації", се його річ. Він тепер на феріях. — Ред. „Нової Зорі".

З краю

Місія в Лопатині.

Північно-східний куток Галичини, Радехівщина, се чи не одна з найбільше занедбаних околиць нашої країни. Наш простий нарід добрий як всюди, тільки занедбаний своїми, і безперечно використовуваний чужими. Лопатин, містечко, 20 км. віддалене від Радехова, знаменний саме дивною байдужністю й непорадністю Українців. Своя інтеліґенція частинно пішла служити чужим богам, частинно дбає про свої особисті вигоди, боячись наразитися. Тільки одиниці не ломлять душ, але чесно й по совісті сповняють свій становий і національний обовязок. До таких одиниць належить місцевий завідатель о. Микола Дідуник, що піднявся розбудити духа свідомости, орґанізації й запалу серед збайдужнілих Лопатинян. Знаючи, що найбільше причиняється до сего реліґія, він власним коштом і заходом уладив св. місію в парохії. Повних 9 днів тривала ся місія, бо від 9 до 17. VI. с. р.

Місіонарі ОО. Василіяни мали нелегке завдання, бо в перших днях не дуже то численно сходилися люди на науки, особливо на ранішні. Треба згадати, що в місці є костел і богато латинників. Польський нарох старався в часі місії притягнути наших вірних до костела ріжними набоженствами. На 10. VI. запросив він о. посла Яворського, щоби співав в костелі Службу Божу в нашім обряді. Та Божа сила переломила всі перепони, що їх ставила Божій ласці людська байдужність і злоба. З кождим днем численніше збирався народ на науки. Коли на ранішній науці по співаній Службі Божій бувало 300—500 людей, то на 2-ох вечірних науках, що зачиналися в 7 год. вечером, бувало поверх тисячки слухачів. В останніх днях св. місії приїздили з духовною поміччу кондеканальні отці, з них найчастіше о. дек. Н. Хавалка з Хмільна, о. П. Олійник з Барилова, о. Кл. Шостак зі Станіславчика, о. Прихідко з Опільска й о. М. Плешкевича зі Щурович.

Найбільше вдоволення зі своїх наук мали самі ОО. Місіонарі, бо два їх висповідали 1070 осіб. Повторилася в образовім значінні ловля риб, що відбулася колись над Генезаретським Озером. До св. Тайн приступило в часі місії 2103 душ, в тім яких 700 посторонніх. В часі місії назагал була гарна погода: науки виголошувано по части на дворі, більше в церкві, великій, просторій, деревляній, збудованій перед сімома роками.

Величаво випало закінчення місії в Зелений Понеділок. Тому, що в цей день є відпуст в місцевій церкві, від вчасного ранку напливали вірні з цілої околиці. 9 отців з деканату сповідало до $^1/_2$2 вполудне. О. дек. П. Казанівський співав торжественну Службу Божу; йому відспівував добре зіспіваний місцевий мішаний хор. На тій Службі Божій запричащалося 653 осіб; всіх того дня, з тими, що причащалися на ранішних Сл. Б. — 1013 осіб. — В 1-ій год. вполудне вирушив довкола церкви многотисячний похід з посвяченим прегарно прибраним місійним хрестом-великаном. Велика шкода, що не можна було розвинути походу на місто, бо по вчорашній нагальній зливі було болото і стояли баюри, неодмінні наслідки тутейшої господарки, що побирає з населення великі дорогові податки, а славними дорогами годі перейти, не то переїхати! — 3-кратний обхід з хрестом довкола церкви серед грімкого співу пісень, вкопання височенного хреста й пращальна наука біля нього — певно незатертими враженнями врилися в память яких 10.000 учасників сего завершення місійного жнива.

Чесні Лопатинці! Не гасіть розбудженого місією релігійного духа й національної енергії! Гуртуйтеся в своїх катол. орґанізаціях і будьте їх добрими членами. Бодрістю духа й карністю орґанізації перемагайте ворожі затії!

Учасник.

Чому впала стара Галицько-Волинська Держава

Коромоли бояр.

2) Андрій і Лев Юрієвичі не лишили потомства, отже були останніми. На них династія Данила в мужеській лінії урвалася і якийсь час Галицька Держава була без князя. Претендентів до галицького трону було, певно, богато. Та бояри вибрали галицьким князем Болеслава, сина кн. Марії, сестри Юріевичів, що була за мазовецьким князем Тройденом. Новий князь, як бачимо, був по матери дуже близький Галичині. Він перейшов з латинської віри на православну та прийняв імя Юрія II.

Якіж були відносини між Юрієм II і галицькими боярами?

У відповідь на отсе питання наведемо слова проф. М. Грушевського, котрий пише про се так:

„З внутрішніх відносин часів Юрія-Болеслава особливо важне значіння мав конфлікт, що вийшов між Юрієм і його боярами і мав великий вплив на політичну ситуацію того часу, остаточно закінчившися трагічною смертю сього князя. Ті обяснення, які дають сьому конфлікту джерела, кидають дещо світла на внутрішні відносини взагалі. Іван Вінтентурський,переказуючи поголоски, які дійшли до нього, каже, що Юрія-Болеслава струїли „по довгих літах доброї управи за те, що він став розмножати число латинників і їх віру". Ширше оповідає про се інший сучасник — пражський крилошанин Франтішок: „Сей князь, ревний до правої віри, спроваджував з ріжних країв католицьких священиків і богословів, бажаючи защепити правдиву віру у Русинів і викоренити їх схизму, тіж жалуючи своєї віри, струїли князя і богатьох католиків позабивали ріжними способами". Подібне каже й пізніший дещо Ян з Чарнкова: вбили Юрія за те, що він „хотів перемінити їх закон і віру". Інакші поголоски переказують записки т. зв. Траски: що Юрій був дуже не повздержливий в відносинах до своїх підданих: вязнив їх і вимагав від них грошей, відбирав у них доньок і жінок та безчестив, і наводив на них інші народности — Чехів і Німців; здається, що через такі кривди вони йому й смерть заподіяли".[6])

Чи всі ті закиди правдиві?

Розглянувши князювання Юрія II, проф. М. Грушевський каже:

„Таким чином звістки, які нам удалося зібрати про Юрія з фактів його князювання, вказують, що коли поводи до тих закидів проти нього, переказаних поголосками, і дійсно були, то якихсь крайностей в його поступованню ми не можемо сконстатувати. Чи треба се пояснити скупим запасом сих відомостей, чи тим, що в поступованню Юрія були дійсно тільки поводи, які були ужиті до агітації проти нього його противниками серед боярства, так що в тих посмертних поголосках ми маємо відгомін лише сих агітацій, які побільшали факти й надавали їм хибне освітлення?"

Переходячи до відносин бояр до Юрія, проф. М. Грушевський говорить далі:

„Приймаючи на підставі жерел, що Юрій не був накинений галицькому боярству, а закликаний самим боярством, або певною (переважною) партією серед нього, ми мусимо припускати, що боярство мало велику силу й великий вплив на управу протягом всього його панування. Грамоти 1334 і 1335 р., де вищі двірські урядники і воєводи виступають не як прості свідки, а учасники княжої умови й поруч княжої печати вішають свої печатки, служать виразним проявом такого великого впливу. Дуже правдоподібно, що сей вплив, ся боярська опіка докучала Юрію; його титул на грамотах 1334—9 р.: „з Божої ласки прирожденний князь" міг бути протестом князя проти сеї опіки: він хотів уважати себе прирожденним, а не з ласки боярської посадженим.

„При напружених відносинах між Юрієм і боярством, при істнуванню між боярами сильних противників, прихильність Юрія до латинства, до латинсько-німецьких культурних і суспільних форм легко могла послужити агітаційним мотивом, хоч Галичина і Волинь зовсім не визначалися якоюсь відчуженістю від заходу, а й Юрій, судячи по його самостійній політиці супроти Польщі, ледво чи був простим невільником тих взірців, на яких сам був вихований.

„Опираючись на незадоволення народу — каже далі М. Грушевський — може бути — в значній мірі приготоване самою їх агітацією, вороги Юрія відважилися позбутися його. Утворилася конспірація, і вона привела до його убийства. Його отруєно 7 цвітня 1340 р., як каже одна генеальогічна записка — в Володимирі. Іван Вінтертурський переповідає поголоску, що отрута була така сильна, аж тіло розлетілося на кусні(!). Франтішок пражський називає се виразно ділом бояр. Разом з тим по ріжних містах держави побивано головніших, найбільше зненавиджених прихильників Юрія — чужинців, котрими він себе окружав, і взагалі латинників.

„Се дає поняття, — кінчить проф. М. Грушевський — під якими окликами велася агітація против Юрія-Болеслава. Про властиві мотиви провідників конспірації можемо лише здогадуватися. Укладаючи її, провідники мусіли руководитися, судячи з цілої обставини, чимсь більшим, ніж простою злобою до Юрія. Кільковікова історія галицько-волинського боярства каже шукати і в сій події прояву боярських змагань до власти і впливів".[7])

По смерти Юрія II на опорожнену політично Галицько-Волинську Державу негайно кинулися сусіди: Поляки, Угри, Литовці. В таких обставинах галицькі бояри під проводом перемиського воєводи Дмитра Детька і Данила Острівського закликали на підмогу Татар. Піддержані ними бояри заключили з усіма трьома претендентами умови та признали їм формальну зверхність над Галицько-Волинською Державою, вимовивши собі тільки внутрішню самоуправу. Намісником сеї вже міжнародньої Галичини став згаданий воєвода Дмитро Детько. Та незабаром Галичина стала провінцією Польщі.

Так легкодушно самі Українці збурили свою національну державність!

На закінчення киньмо загально ще раз оком на ролю галицького боярства в старій Галицькій Державі.

„Політичний вплив його — наводимо слова проф. Ст. Томашівського — ріс рівнобіжно з упадком індивідуальности князів. Сильна Романова (і Данилова) рука давала собі раду з сим елементом, та при безсильних (їх) дітях виявила ся аристократія в цілій ширині свої прикмети. Дружинний характер її затратився вже цілком; суспільні інтереси її були вже не такі самі, як у князя, вони були вже у великій частині суперечні й вимагали підчинення княжої власти під вплив боярства. До того бачимо в характері його виразний рис анархізму, який проявлявся нахилом до самоволі, жадобою власти, непокірністю і віроломством.

---

[6]) „Ревеляції" Траски писані 10 або й 20 літ по отроєнню кн. Юрія II неправдоподібні. По перше тому, що зі всіх менше-більше сучасних жерел він одинокий таке виписує, а по друге тому, що бояри, отруївши князя, мусіли якось в публичній опінії оправдувати свій злочин, тим більше, що убивши свого монарха, втрутили тим весь край в кріваву лазню і руїну. Отже бояри-злочинці очевидно розпускали про убитого найпоганіші вісти, котрі попали в хроніку Траски. Історична дійсність, як замічує проф. М. Грушевський, не потверджує крайних калюмній, кинених на останнього нашого князя.

[7]) М. Грушевський: Історія України-Руси. Т. III. (2 вид.). Ст. 132—139.

о, СТЕПАН ВАПРОВИЧ 8)

Про Аргентину

й тамошню українську еміграцію.

Перед війною був там один еромонах, що походив з української родини. Батько його і він сам походив з Бріщини в Галичині. Та пішов з дітьми до Росії, мабуть тому що співчував з московщиною. Там один з синів вступив до монастиря. Опісля висвятили його на батюшку й вислали до Арґентини. З початку провадив він велику борбу з гр.-католиками. Чувся Москалем, хоч говорив українською мовою. Перед самою війною вернув був до Росії й підчас українських визвольних змагань перемінився на великого українського патріота. І таким по війні вернув до Арґентини, до кольонії Трес Канонес. Там почав дуже проповідувати Україну. Люди були спантеличені, що він передше всею силою робив їх москвофілами й таки поробив.З сеї причини і ще може з одної иншої не хотіли його мати душпастирем. А він оголосив, що він „автокефальний місіонар".

Були там ще ріжні инші батюшки. Тепер є там ще досить молодий батюшка, трохи діріґент і меткіший від инших. Однак духовно парохійку не в силі підняти...

Українці в Буенос Айресі.

Повоєнний наплив української еміґрації до Арґентини почався 1923 р. і був численний до 1929/30. Річно приїздило по кільканацять тисяч, часом і кількадесять тисяч. Менша частинка йшла на рілю ,а подавляюча більшість стала робітниками по більших містах. Найбільша часть оставала таки в Бс. Айресі, в столиці Арґентини. В кращих часах добре заробляли й посилали гроші рідним в Европі.

Вже в 1923 р. повстає українське Т-во в Буенос Айресі, опісля друге й третє і т. д. Р. 1928 т-во „Просвіта" в Бс Айресі, видає свій тижневик, „Українське Слово", зразу битий на літоґрафі, опісля (1930) в друкарні. Того самого 1930 р. зачинає виходити другий тижневик „Україна", видаваний „Укр. Національним Клюбом" і по двох роках паде. Р. 1933 появляється тижневик „Наше Життя", але паде в ще коротшому часі. За весь той час „Укр. Слово" чим раз кріпшає й тепер стоїть досить сильно, бо Т-во „Просвіта" має статути затверджені арґентинським урядом і досить богато своїх філій в ріжних сторонах Арґентини. Деякі філії мають свої власні доми, звичайно під іменем „Укр. Нар. Дім". Перший такий Укр. Народний Дім на передмістю Буенос Айреса [7]) їздив я посвячувати 1930 р.[8]). Найкращий такий нар. дім є в містечку Беріссо (з Буенос Айрес около 70 км.). Він мурований, вартости около 50.000 злп. За короткий час як на бідну, головно робітничу, українську еміґрацію се показний національний дорібок.

В столиці при кінці 1933 р. повстає націоналістичне Т-во „Укр. Стрілецька Громада" й видає свій тижневик „Наш Клич". Орґанізація „УСГ" характеру військово-боєвого, розвивається досить сильно й має вже кілька своїх філій.

Ще існує від кількох літ Т-во „Сокіл" зі своїм місячником „Укр. Сокіл". Се Т-во руханкове, має намір зіллятися з „УСГр." в одно. Може вже і злилися тепер, коли се пишу. Має також своїх кілька філій. Обі орґанізації „Сокіл" і „УСГр." мають свої питомі однострої, подібні до військових.

---

[7]) Те передмістя називається Dock Sud.

[8]) З Апостолес до Буенос Айрес досить далеко, бо 1000 км. Їдеться інтернаціональним поїздом 33—36 годин.

„Правда — каже далі Томашівський — поодинокі прояви такого характеру можна віднайти серед баронів ріжних европейських країв; можливо, що й лежить він в основі психіки кождого панства; проте трудно підобрати в історії більше таких прикладів, де аристократія виявилаб так мало політичного ума, як саме в Галичині. В сусідних краях, як у Польщі, Чехії й Угорщині, панська коромола затроювала також політичне життя, одначе прибирала помалу форми західного політичного лібералізму — обстоювання певних політичних принципів і виборювання цілої низки уступок з боку володаря. Так ось з того часу маємо в Польщі т. зв. ленчицький привилей (1180), на Угорщиніж т. зв. Золоту булю (1222) — здобутки, які не вважаючи на еґоїстичні ціли духовенства і шляхти, були жерелом парляментаризму в обох краях.

„Нічого подібного, — каже вкінці Томашівський — не бачимо в Галичині, у сій найбільше розвиненій українській землі. Се тому, що тут політичні змагання бояр не йшли в парі з еманципацією католицької церкви від державно-княжого абсолютизму. В таких обставинах недостача княжої власти або безсильність її робила можливим буйний розцвіт усіх неґативних рисів сього панства та спровадила на край і нарід величезні шкоди. Галицькі бояри ділилися на родинні котерії, які без глибшої політичної чи соціяльної думки готові були на услуги кождому претендентови або ривалеви, який умів відповідно нагороджувати. Як високі були амбіції деяких із бояр, видко з того, що оден із них сягнув навіть по княжий вінець..." [6])

У висліді прийшло те, що мусіло прийти: упадок Держави і — самого боярства...

[8]) Ст. Томашівський: Українська Історія. І. Ст. 91—92.

Гумор. — Два Шкоти заложилися, хто зїсть цілу гуску й 10 кишок. Джон виграв заклад. По дорозі до дому говорить до свойого товариша: Не говори нічого про той заклад моїй жінці. — Чому? — Бо вона не далаб мені вечері.

Українська Загальна Енцикльопедія

Доповнення рецензії поміщеної в 820 ч. „Нової Зорі".*).

Щоб дати вірний образ літератури, треба згадати і про наукові праці з ділянки історії Церкви, з ділянки богословії й бодай згадати таких авторів як: о. Теодозій Галущинський, о. Йос. Сліпий, о. Яр. Левицький, о. Лаба — з найновіших, дотично духовної літератури. Не згадано в УЗЕ ні слівцем про появу таких річей в дух. літературі як „Науки парохіяльнія на недѣлѣ и свята урочистыя цѣлого Року",[3]) що їх видали Василіяни в Почаєві 1794. р. Ще надовго перед оголошенням догмату Непор. Зачаття, є між проповідями одна на: „День Непорочного Зачатія Престыя Дѣвы Маріи". Ся проповідь як і всі інші написана українською мовою, народною, не польською. Василіяни ще в 18 ст. поширювали українську мову. — Незнані п. М. Рудницькому й такі твори як: „Приручний Словаръ Славено-польскій", де автор в довшій передмові говорить, що „въ нашемъ просвѣщенномъ вѣцѣ можна знайти почасти въ презираніи власного языка а отданію на со всѣмъ чужестраннымъ языкамъ. Но извергъ естества есть стыдящійся языка Дѣдовъ своихъ". Дальше виложив той автор розвій праць над нашою мовою зглядно формування слів від Памви Беринди і його словара з 1627 р., відтак Лексикон монастиря в Супраслю з 1722 р. — Передмова дуже цікава. Автор писав в Перемишлі 1828 р. і підписався: ...ій (здається Осип Левицький). Не згадує п. М. Рудницький нічого про калєндар „Перемишлянин", що виходив від 1850 р., де є історичні розвідки з історії Церкви — а 1852 р. є продовженням тої розвідки, яка тягнеться дальше в літах 1853—57 р. Се праці о. Антона Добрянського. В річнику 1851 є гарна патріотична промова о. Луки Данкевича висказана 1848 р. з приводу заснування Окружної Ради в Стрию. Бесідник підніс, що якби запитав слухачів, якої народности ви є, то всі відповіліби: „Русини єсьмо з діда прадіда, а ту нашу правдиву відповідь повторилиби велегласно всі наші побратимці, з Бескидів, знад Сяна, Дністра, Буга, знад Дніпра, Прута та зза Бескидів, аж зпоза Тиси. Тому то ми Русини по руски собі говорим, тай писати будемо". Дальше каже автор: „Тай тоє ще додавбим, що у народа нашого є в прислівю: „Хто ся на горячім спарить, той на студене дує", а на остаток і те, що на покликовання ся Поляків до науки євангельської, аби давні кривди не памятали а з ними яко братьми злучитися, Русини, бачу з щоденного пересвідченя в простоті своїй так як єм ся прислухав, отповідають:

Хоть бись (я) забуло,
Що давно було,
Колиж бо видно,
Що днесь огидно,
Тай кажуть люде,
Що все так буде".

Думки дуже подібні до нинішних.

Таксамо не згаданий „Львовянинъ приручний и господарській мѣсяцесловъ на рокъ звычайный 1862" — М. Коссака, де є гарні оповідання чисто українською мовою, поезії (навіть фонетикою). Шевченка, Глібова, Руданського. Є розвідка: О числі монастирей в Галичині, етноґрафічна стаття: Русини (дуже цінна), до них зачисляє автор: ґетьманців, — мешканців Чернигівської ґубернії, степовиків з полтавської і катеринославської, відтак з Київської ґубернії, Подолян, Волинців, Пинчуків, Поліщуків, Патлачів (Бесарабців) і Русинів люблинської ґубернії; відтак Лемків, Куртаків і Чухонців знад ріки Ропи, Вислока, над Сяном по Прислоп (Чухонці — від верхньої одежі „чуганя"). Дальше т. зв. Осади Волоські — між жерелами Сяну і Дністра і села в Сяніччині. Потім: Бойки і Тухольці, Гуцули, Чорноморці, Азовці і Бутколи, потомки Запорожців в Туреччині і Добруджі. Всі ті племена становлять один нарід — Русинів (або Українців). Є ще цікава стаття Шараневича: Високий Замок у Львові.

Ті твори є основою розвою нашої науки етноґрафії, історії й самопізнання взагалі. Вони богато цінніші від деяких безвартістних творів — цілої фалянґи „марксівських письменників", яких так скрупулятно вичисляє М. Рудницький.

о. М. Каровець ЧСВВ.
(Кінець буде).

[3]) Автор тих „Наук" — о. Юліян Добриловський, ЧСВВ., пізніший бучацький ігумен († 1825 р. в Зеленій к. Бучача). В народній мові він написав кілька церковних і світських пісень. Богато пісень в народній мові інших василіянських авторів видали Василіяни в своїх друкарнях у Супраслі й Почаєві в 18 ст. Ті пісні дуже богато помогли Василіянам в ширенні унії на наших землях. Вже 1756 р. Василіяни відбули місію в народній мові в кремінецькім повіті на Волині й ті місійні проповіді видав друком кремінецький ігумен, о. Єронім Калетинський ЧСВВ. девять років пізніше, себ-то 1765 р. в Почаєві п. н. „Слово къ народу католическому". Пізніше було кілька видань тої цінної книжки п. н. „Народовіщаніе". Були ще й інші василіянські видання в народній мові. Як бачимо, Василіяни були предтечі українського відродженого письменства, бо вживали народньої мови вже перед Котляревським. — Р. Лукань, ЧСВВ.

*) Гл. „Нова Зоря" ч. 848.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

За весь час мого побуту в Арґентині, їздив я до Буенос Айреса всего 3 рази. В часі Всесвітного Евхаристійного Конґресу (в Бс. Айресі) 1934 р. перебував я там 20 днів. Поїхав я був тоді ще перед початком Конґресу, щоби зорґанізувати укр. підкомітет тогож Ехв. Конґресу, що й удалося гарно. Їздив я тоді по ріжних частях міста й околиці, щоб пізнати українські кольонії. І дізнався я, що в Буенос Айресі, в місті й недалекій околиці, живе около 40 тисяч Українців, з того около 70%, себто около 25 тисяч гр.-католиків. А нема там ні одної нашої церковці, ні одного священика!... Отже як вони дуже опущені духовно!... Про се в Галичині досі мало хто мав поняття.

В Арґентині, як і в цілому світі, панує тепер безробіття, бо се час загальної кризи. В новій корабельній пристані в Бс Айресі є — кажуть — кілька тисяч безробітних Українців. Многі з них стали „професійними" безробітними, себто не хотять уже нічого робити. Можна від них почути й таке: „Я не піду робити за 2 песи денно (За ті гроші можна купити 5 кґ солонини!). Я собі вижебраю більше". Так говорять нераз молоді люди, повні фізичних сил! Таких професійних безробітних створила комуністична пропаґанда, що заперечує все, що святе аж до самого Бога включно. В тій ціли розвалу большевики видавали часописи в ріжних мовах, між ними також в українській, та я їх часописи не вичислив попередно між українською пресою в Бс. Айрес, бо нема що вважати її українською, хоч вона писана в укр. мові.

Нехай хто не думає, що такими „професійними безробітними" є тільки Українці. Ні, є такі й Москалі, Поляки ,Німці, Італійці... Може таких Українців ще розмірно найменше. Але якраз про Українців особливо нам ходить. Такі люди звичайно звихнені на ціле життя, коли не буде кому над ними позитивно працювати під оглядом церковним. А нехай такий оден чи другий верне до своєї громади в Рідному Краю! Йому перевернеться в голові, що він вже вчений, „бо переїхав море"... І чи не буде він нещастям для свого села й парохії?

Всему тому протиділати й направляти може наша церква-парохія в Бс. Айресі; тому заснувати там гр.-кат. церковну громаду — се конечність, щоби врятувати душу нашої тамошної великої кольонії, в головнім і найбільшім місті Арґентини, котре з природи річи надає тон населенню в цілій державі...

Гумор. — Рід смерти. — Засуджений на смерть просив помилування. Йому дозволили в дорозі ласки вибрати рід смерти. Він попросив: Позвольте мені померти від старости.

Облігації 6% „Народової Позички"

на покриття премій від обезпечень на умовинах устійнених розп. Мін. Скарбу з дня 21. VII. 1934 Дз. Р. П. ч. 66. поз. 582 приймає

„КАРПАТІЯ"

Товариство взаїмних обезпечень на життя у ЛЬВОВІ, РИНОК ч. 38.

Подрібні умовини приняття облігацій висилає Товариство на бажання інтересованих. 91-1—1

Покажчик змісту

всіх дотеперішних річників „Нової Зорі“.*)

/ЗАЯВИ, ПРОТЕСТИ, МЕМОРІЯЛИ Й ПОД./: Збірне зусилля духа всього катол. світа в справі переслідування релігії в СССР 318 Ѳ Письмо Св. Вітця Пія XI в справі реліг. переслідувань в Росії 318 Ѳ Значіння листу Св. Вітця для справи церковного зєднення 318 Ѳ /А. М. Хиряков/: Захмарена радість /з приводу листа Св. Вітця/ 318 Ѳ Пастирські листи /в справі переслідувань релігії в СССР — Преосв. Кир Григорія Хомишина і Преосв. Кир Йосафата Кочиловського/ 318 Ѳ Зарядження торж. Богослужения /розпор. Львівського Митропол. Ординаріяту/ 319 Ѳ Протест Апостоляту св. Кирила й Методія Н 319 Ѳ Кард. Архиеп. А. Бертрам про переслідування християн в Росії 322 Ѳ /Всякі протести проти переслід. релігії в СССР/: 314, 322, 323, 324, 325, 327, 328, 330, 331, 332 Ѳ Протест /Богосл. Наук. Т-ва у Львові проти реліг. переслід. на Радянщині/ Н 301 Ѳ Православіє чи католицизм. Збірна заява з кругів Духовенства /проти статті в „Ділі“, де пропагується православіє в Сх. Галичині, добачуючи в тім великі користи для нац. справи/ 211 Ѳ Збірна заява /священиків Борщівщини проти „Укр. Голосу, котрий містив гидкі напади на Епископів/ Н 221 Ѳ Збірна заява /священиків проти наклепів на Преосв. Григорія Хомишина у справі парцеляції/ Н 229 Ѳ Збірна заява /громадян з Ременова й Вислобік проти брехні „Гром. Голосу“, немовби в Ременові було відступство від Церкви/ Н 235 Ѳ Збірна заява /і протести священиків проти анонімної брошури п. з. „В обороні прав гр.-кат. Церкви/ Н 260, 262, 265, 269—271, 273, 275, 277, 278, 280—282, 284, 288, 290, 292, 294, 296, 299, 300, 301 Ѳ Зі Скальського Деканату /Заява священиків за становищем Преосв. Григорія Хомишина в справах „Просвіти“ і „Рідної Школи“/ Н 447 Ѳ Письмо до Редакції /екс-пастор Ф. Сташинський вирікається протестанства/ Н 159 Ѳ До католицької преси /вирікаються „біблійництва“/ Н 527 Ѳ о. Димитрій Хомяк: Заява/ повороту до катол. Церкви/ Н 569 Ѳ Заява /родини Червінських про їх розрив з протестантизмом/ Н 698 Ѳ Проти очорнювання священика /о. Ів. Полянського в „Свободі“/ Д 131 — Д 142 Ѳ о. Іван Галібей: Невинність увязненого священика 375 Ѳ о. Андрей Скобельський: З листів до Редакції /як краків. Курієр оклевечує нашого священика/ Д 396.

/БЕЗВІРНИЦТВО Й СЕКТИ/: Від Сходу і від Заходу /безвірницький наступ/ 198 Ѳ І. Д.: Йордан на большевицькій границі 211 Ѳ Боротьба з релігією в УСРР. і наше становище 240 Ѳ З червоної країни чорного злочину. Ліквідація катол. Церкви в СССР 242 Ѳ С. Князевич: Малолюдні Ф 336 Ѳ Офензива нехристіянських релігій 260 Ѳ К. П.: Китайські іконоборці 329 Ѳ Японський месіянізм Н 700 Ѳ Організація „Ротари“ 147 Ѳ З міжнародної масонерії Н 552 Ѳ Нова книжка про масонів Н 765 Ѳ Нова велика праця про масонів /В. Ф. Іванова/ Н 774 Ѳ Сектярство між Поляками 214 Ѳ Кілько є сект в Польщі Н 427 Ѳ Передсмертний лист безбожника Н 471 Ѳ Чортова віра на Волині Н 191 Ѳ Секта чортопоклонників Н 233 Ѳ Секта сатаністів у Варшаві Н 368 Ѳ Секти і комунізм 390 Ѳ Секти і злочинність 509 Ѳ о. Ав. Плавюк: Знаменна візита /напад невідомих справників на дім священика/ 438 Ѳ о. Н. М-ів: Релігійні секти чи безбожницькі банди 461 Ѳ Як сіють заколот /„Гром. Голос“ про мнимі жертви Преосв. Григорія на польські цілі/ Н 445, Т-во ім. М. Шашкевича /и Золочеві до попер. справи/ Н 448 Ѳ І „Час“ /Голубця/ проти католицької Церкви 493 Ѳ Розвал гряде /безбожництво в нар. школах/ Н 496 Ѳ Союз безбожників у Заболотові Н 503 Ѳ Комуністичний прапор на церкві Н 636 Ѳ І. Л.: Протицерковний закон в Еспанії 654 Ѳ Конгрес бельгійських вільнодумців Н 662 Ѳ Протестантський місійний конґрес в Єрусалимі 200 Ѳ о. І. Братик. Садки (Боротьба з сектанством) 148 Ѳ Пропаганда протестантизму 349 Ѳ Чи станиця пропаганди протестантського евангелизму /„Укр. Життя“ в Станиславові/ 463 Ѳ о. Гуль Петро: Пригода з сектантами 473 Ѳ Дводневний зїзд сектарів у Львові Н 561 Ѳ М. К.: Новий апостол /протестантизму Ю. Фолюшняк/ 605 Ѳ Наступ сектарів на Львів Н 616 Ѳ Коломийські евангелики й польське дерево Н 635 Ѳ Сектанські руїнники Н 635 Ѳ У звязку з появою „Паст. листа“ /евангелицькі подвиги/ Н 641 Ѳ З листів до Редакції /протест „празник“ у Верхівцях/ 654 Ѳ Евангелики між собою Д 667 Ѳ Про евангеликів. Білянс їх кирині на Покутті Д 694 Ѳ Прелегент з хінською медициною. Пересторога перед фальшивими пророками Д 711 Ѳ Евангелики між собою Д 763 Ѳ Сучасне сектанство між Українцями 783 Ѳ

/ПРАВОСЛАВЯ/: В нутрі православія в Польщі 171 Ѳ Варшавське православіє внутрі Н 200 Ѳ Варшавське православіє й Українці /виступ дра А. Річинського/ Н 203 Ѳ Страхіття реліг. боротьби /Жабче, луцького пов./ Н 221 Ѳ Огляд часописів /Стаття Ол. Ковалевського про правосл. Церкву в „Ділі“ з 31. VII. 1929/ 259 Ѳ Z.: Сучасний стан російської Церкви 261 Ѳ Напади на церкву /в Севорогах/ Н 297 Ѳ Криза православної Церкви в Польщі 304, 305 Ѳ „Освідомительное сообщеніе“ /митропол. Евлогія/ 315 Ѳ Честертон про Митроп. Сергія Н 333 Ѳ М. К.: Цікавий документ /Фотія II. до мін. Червінського/ 349 Ѳ К. П.: Чи автокефалія легальна? Погляди і настрої православного духовенства 368, 369 Ѳ К. П.: Довкруги православного собору у Варшаві 348, 350, 354, 358 Ѳ —: Участь мірян у правосл. Соборі та її консеквенції 370 Ѳ М. Г.: Шкільні підручники правосл. Українців Н 366 Ѳ В оградѣ церковной Н 433 Ѳ Гетьман Мазепа і схизматицька Церква в Польщі Н 615 Ѳ К. П.: Почаївські поучення 671 Ѳ Лист Блаженного і Смиренного Діонізія Н 678 Ѳ (Вг): Шляхом традиції схизми... Патріярх Фотій II. проти 1900-ного Ювілею Відкуплення Н 693 Ѳ о. Д. Ступак: Сівачі безбожности /православні/ 682—685, 693 Ѳ Борис Лемківський: Почаївські події, їх відгомін — і їх наслідки 705 Ѳ Представник православних у Папського Нунція Н 710 Ѳ о. Д. Ступак: Розводи в православній Церкві і як се ділає на католиків? 775 Ѳ

/УКРАЇНСЬКА СХИЗМА В АМЕРИЦІ/: Нова секта між Українцями і боротьба проти неї в Америці 109 Ѳ /о. Н. Сіменович/: Нова секта /старокатолицька/ між Українцями /в Америці/ 140 Ѳ Нова укр. секта в Америці /„Америк.-укр.-католицька Церква“/ 246 Ѳ Р.: Ще одна спроба секти між Українцями в Америці Н 270 Ѳ Степан Олесь: Лист робітника /зі ЗДПА про реліг. схизму/ Н 550 Ѳ Що діється в Америці між нашою еміграцією /боротьба проти еп. Такача/ 572 Ѳ Лист з Америки /про апостатів/ Н 273 Ѳ „Консекрація“ о. д-ра Жука на „епископа“... Н 578 Ѳ К. П.: Шляхи апостазії 593 Ѳ К. П.: Православія серед галицьких переселенців в Америці 612, —: „First Ukraine Bishop installed“ 613 Ѳ „Куди ідемо“ /реліг. боротьба в Бразилії/ Д 453 Ѳ

/МОСКВОФІЛЬСЬКА СХИЗМА/: Сяничина /декан. соборчик у справі правосл. на Лемківщині/ Д 127 Ѳ Перемишль (Насильство православних і комуністів в часі похорону на Вовчу) Д 142 Ѳ Правосл. пропаганда на Лемківщині /опінія Екзц. Митрополита/ Н 148 Ѳ Ридоцина (Лемківщина) Д 154 Ѳ Ростока Велика (мушинський дек.) Д 165 Ѳ Ждиня (Горлицький пов.). Невдалий замах „православних“. Д 169 Ѳ „Товариство приятелів православія в Галичині“ Н 174 Ѳ „Галицький православний зїзд“ 184 Ѳ о. Д. Ступак: Схизма на Лемківщині 476, 477 Ѳ о. Дмитро Ступак: Лемківська схизма (Враження з сучасного її періоду) 405 Ѳ З історії православія в Яблиниці Вижній, пов. Турка н. Стр. 417 Ѳ о. Володимир Породко, Чина ОО. Редемптористів: Серед православних Лемків. З записок місіонара Ф 515—517, 519—521, 523—525, 528, 529 Ѳ Антін Кругельський: Тилявська схизма Ф 541, 543, 545, 547, 549, 551, 557—563, 565 Ѳ В сім числі /„Тил. схизма“ вийде осібною книжкою/ Н 565 Ѳ Нові видання (А. Ч.) Рз 577 Ѳ Релігійна боротьба розгоряється /Злоцьке/ Н 569 Ѳ Перший релігійний процес на Лемківщині Н 569 Ѳ Наші Лемки держаться добре Н 576 Ѳ Карають за оборону гр. кат. церкви і цвинтаря Н 595 Ѳ В пятьох греко-катол. церквах. Смілі вломи і крадіжки схизматиків /на Лемківщині/ Н 603 Ѳ о. Д. Ступак: З Лемківщини. Чому схизматики рабують так сміло гр. катол. церкви? 609 Ѳ Інжинір: Голос світського про „православіє“ на Лемківщині Н 611 Ѳ о. Д. Ступак: Невинна овечка чи вовк в овечій шкірі? /православя/ 634 Ѳ о. Іван Бугера: Нове Епископство і що роблять ще заки його оповістили 637 Ѳ К. П.: Нова напасть єндецької преси /про Лемківщину/ 640 Ѳ Борис Лемківський: „Десинфекція“ Лемківщини 670 Ѳ о. Іван Бугера: Дзвонили, тільки не знає де /ІКС про правосл. на Лемківщині/ Н 696 Ѳ Лемківщина заявляє вірність катол. Церкві та її Ієрархії Н 707 Ѳ Страшні події на Лемківщині Н 719 Ѳ Борис Лемківський: Причини лемківської схизми 713, Пропагатори схизми на Лемківщині 714, Хто ширив схизму на Лемківщині 715, Москвофільські організації і преса 716, Схизма на Лемківщині підпирана москвофільською пресою й екон. організацією 717, Явні і тайні махінації москвофілів 719, Новини з Лемківщини. Новий наступ православної агітації 721 Ѳ В лемківській справі /лист Іх Е. Ф. Мармаджія/ 721 Ѳ Ростислав Горлицький: Привілеї православія на Лемківщині (Становище сильних міра сего до гр. кат. і правосл. Церкви) 760 Ѳ Б. Лемківський: Православіє на Лемківщині. Його правно-державне становище 767 Ѳ Б. Лемківський: Чорна імпреза в Чорнім. Нові московсько-православні подвиги і пляни на Лемківщині 773 Ѳ К. П.: Релігійна апостазія москвофільської молоді на Закарпатті 652 Ѳ С. З.: Пропаганда схизми на Закарпатті 657, —: Подвійне ренеґатство 665 Ѳ о. А. С.: З Закарпаття Д 665 Ѳ С. З.: З Закарпаття (Після переходу на схизму) Д 669 Ѳ Х.: Докотилися. „Церковний народний Конгрес“ в Пітсбургу 665 Ѳ

(Дальше буде).

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 845, 847.

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець постановив іменувати Ординаріем берлінської дієцезії Еп. Конрада фон Пройсінг. („Райхспост“).

Реколекції для священиків відбулися у Львові в гр.-катол. Духовній Семинарії в днях 24—27 червня. Учасників реколекцій було 190. Темою наук була християнська праведність. Науки виголошував ВПреосв. Митрополит Шептицький.

Василіянські місії відбулися в часі від кінця травня до дня 2 с. м. в отсих місцевостях: Завишень к. Сокаля (о. К. Полішко та о. Й. Камінський), Баличі Подорожні к. Стрия (о. К. Полішко та о. М. Шипітка), Лопатин к. Радехова (о. Й. Чепіль і о. Я. Сенківський), Сервири к. Озірної (о. Лучинський і о. В. Байрак), Рожджалів к. Сокаля (о. К. Полішко та о. Д. Ковалюк), Яблінка Вижня к. Турки (о. М. Шипітка та о. О. Дуб), Угерці Мінеральні к. Ліська (о. К. Полішко та о. Й. Камінський) і Винники к. Львова (о. М. Гринкевич і о. М. Камінський). Разом 8 місій. — (л).

Греко-католицьку еміграцію в Празі й поза нею в Великоднім часі обслуговував о. Христофор Миськів ЧСВВ з Мукачева. Від 25 до 28 IV с. р. дав він реколекції для нашої еміграції в Празі. До сповіди приступило 140 осіб. Дня 4 і 10 V. с. р. відвідав українську ґімназію в Жевницах, а 12. V. українську кольонію в Літомежицах, про що „Український Самостійник“, котрий виходить в Ліберці, в ч. 4 з 1. VI. в рубриці: З життя членів СУПО пише між ін. так: „Дня 12.V. б. р... в 10 год. відбулася Служба Божа з панахидою за упавших товаришів, яку відслужив о. Василіянин Христофор Миськів, котрий в своїй чулій проповіді в неодного присутного викликав сльози в очах. Можнаб побажати, щоб українська нація видала більше таких священиків, котрі на кождім кроці зазначувалиб „З Богом за Україну“, як це говорив о. Миськів... Привіти закінчив о. Миськів, котрий почав словами: „Відїзджаючи з нашої рідної землі, ваші рідні передали мною для вас усіх привіт, щоб ви були вірні Богу та своїому многострадальному українському народові“. Потім зясував положення на всіх українських землях. Дуже жалко, що о. Миськів не може залишитися на довший час між нами“. („Вісті з Чернечої Гори“, ч. 13). (л).

Прилюдна богословська диспута. Василіянські богослови в Ужгороді мали прилюдну богословську диспуту на тему: Церква, її заснування, примат і непомильність. Відчит мав богослов М. Петрушка, боронив богослов П. Лозан, оспорювали богослови: Д. Дребітко й М. Петрушка. На диспуті приявні були Впр. о. Протоігумен П. Булик ЧСВВ, всі отці з ужгородського монастиря, Впр. о. д-р Л. Міньо й 16 богословів з ужгородської Духовної Семинарії, переважно з 3 і 4 років. („Вісті з Чернечої Гори“, ч. 13). — Звичай таких прилюдних диспут у василіянських богословів дуже давний. Такі диспути були вже в 17 стол., особливож у 18 стол., нпр. в Бучачі, Гощі, Добромилі, Дрогобичі, Лаврові, Львові, Луцьку на Волині, Сатанові, Спасі к. Ст. Самбора, Теребовлі, Шаргороді, Щеплотах і ін. Тези деяких диспут навіть печатано, нпр. славної диспути василіянських учнів в Дрогобичі 1783 р. Традицію тих диспут зберігають і реформовані ОО. Василяни, вже від перших років своєї реформи аж до сьогодні. Під сю пору такі диспути крім Ужгороду два-три рази в році відбуваються між василіянськими фільософами в Добромилі й богословами в Кристинополі й Жовкві в Галичині й в Мондері в Канаді, де приміщені тепер фільософічні й богословські студії молодих Василіян Американсько - Канадійської Провінції. — (л).

КАТОЛИЦЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької газети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

У ЛЬВОВІ відбулася нарада Народного Комітету УНДО-ння при участи представників 35 повітових орґанізацій, членів Ц. К. і послів. Реферати виголосили: ред. В. Мудрий, секр. В. Целевич і пос. Л. Макарушка. Нар. Комітет ухвалив взяти участь в виборах до сойму і сенату. Колиб виявилося, що український нарід не матиме змоги провести своїх незалежних кандидатів до сойму і сенату, Нар. Комітет уповажнив Центр. Комітет УНДО-ня змінити в цілости або частинно те засадниче рішення і видати відповідні заряджения.

МІНІСТР ВНУТРІШНИХ СПРАВ Маріян Зиндрам Косцялковский був у Львові, де зложив візиту Митрополитови Шептицькому, Архиеп. Твардовському, Архиеп. Теодоровичеви, шефам військової та цивільної влади. Відтак міністр поїхав на інспекцію поодиноких староств. В Станиславові відбулася тригодинна конференція старостів. Відтак міністр оглянув Яремче і через Ворохту, Жабє, Коломию поїхав до Заліщик, звідти до Львова.

СЕНАТ приняв проєкт нової виборчої ординації до сойму й сенату 64 голосами проти 24 голосів опозиції.

СЕСІЮ СОЙМУ Й СЕНАТУ замкнено 5 с. м. розпорядком президента Р. П.

ПРЕМІЄР СЛАВЕК виголосив працальну промову до послів і сенаторів ББ. Він представив заслуги марш. Пілсудского при відбудові Польщі та працю його співробітників. ББ вводив в життя помалу нові методи в політ. житті. Партійництво витворило систему протекцій, котру ББ поборює, одначе вона ще дальше істнує. ББ оздоровив законодатні палати й опрацював нову конституцію. Після смерти марш. Пілсудского залишилася конституція. Вона определює орґанізацію влади в Польщі. Тепер по зміні конституції закон як головний регулятор буде всім кермувати і в рамах закона той, кого визначить той закон.

ПІСЛЯ ПОБУТУ МІН. БЕКА в Берліні оповіщено комунікат. В нім м. ін. подано, що розмови між Гітлєром і Беком, котрі велися в приязній атмосфері, виявили однозгідність поглядів. Правительства Німеччини і Польщі будуть вдержувати тісний звязок і посвятять всі свої сили для мира в Европі.

КАНЦЛЄР ГІТЛЄР І МІН. БЕК мали обговорювати справу переміни 10-літнього польсько-німецького договору про ненапад з 26. І. 1934 на вічний договір приязни. Так пишуть кореспонденти заграничних справ в Берліні.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА пише, що польське правительство рішило збільшити воєнну фльоту і задумує передати Німеччині будову нових кораблів. Німеччина хоче намовити Польщу до спільної політики щодо Литви і Мемеля та узгіднити з Польщею спільне приступлення до східного пакту про ненапад.

ВІДЕНСЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила двох головних провідників австрійських націонал-соціялістів, інж. Нойбахера і б. посла Леопольда. Крім того поліція розвязала товариство комбатантів, котре було замаскованою орґанізацією націонал-соціялістів.

ГАБСБУРҐИ ВЕРТАЮТЬ ДО АВСТРІЇ. Недавно рада австр. міністрів предложила державній раді проект закону, що зносить заборону мешкати Габсбурґам в Австрії. Рівночасно проєкт закону уповажнює правительство постепенно звертати Габсбурґам приватне майно, коли воно не має мистецької або наукової вартости. — Державна рада одноголосно приняла проєкт закону в справі Габсбурґів. Цісарева Зита одержить платню.

РАДА МАЛОЇ АНТАНТИ постановила, що кожду спробу привернути монархію Гавсбурґів уважатимуть притокою до війни. Сю постанову передали офіційно правительствам Франції та Англії.

ЛИТОВСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО видало закон на основі котрого литовських стрільців т. зв. шавлісів перемінено на військову формацію. Вони підлягатимуть міністрови війни. До шавлісів будуть приймати особи обох полів від 16 літ. Шавліси мають помагати населенню в часі стихійних нещасть, брати участь в протилетунській обороні, в поборюванню бандитизму і т. д.

В М. ТАЛІНІ (Естонія) зачався великий політичний процес проти 39-ох членів естонської фашистівської орґанізації „Вабсід" за те, що вони хотіли зробити фашистівський переворот.

ШВАЙЦАРІЯ на відмову дебіту в Німеччині часопису „Базлєр Нахріхтен" відібрала дебіт німецьким орґанам: „Дер Аллємане" і „Дер Штірмер". Замкнено орган Німців у Швайцарії, що виходив в Ціріху.

КОНҐРЕС КОМІНТЕРНУ зачнеться на днях в Москві. Він мав відбутися ще в 1934, потому на початку 1935 р. Відкладання Конґресу Комінтерну з політичних причин викликало негодування серед численних рос. і закорд. комуністів, що перебували в СССР. Богато з них заслано за те на Соловки. Конґрес буде тайний. Оповістять тільки його резолюції. Головна справа: творення єдиного протифашистівського фронту.

БРИТИЙСЬКИЙ АМБАСАДОР в Парижі Клєрк був тричі в Лявяля, щоб його намовити до спільного фронту в Союзі Народів в справі Абісинії. Одначе Франція відмовилася від інтервенції в тій справі. Після вірмови Америки мішатися до італ.-абісинського спору в Анґлії підносяться голоси, щоб не мішатися до абісиньких справ. („Дейли Гералд").

ІТАЛІЙСЬКО-АБІСИНСЬКА КОМІСІЯ в м. Шевенінґен в Голяндії перервала наради, бо Італійці відмовилися приняти зізнання проф. Єце, свідка абісинського правительства в справі пограничних подій. (ПАТ).

ІТАЛІЯ висилає дальше транспорти війська до східної Африки.

ЗЛУЧ. ДЕРЖАВИ ПІВН. АМЕРИКИ відкинули прохання Абісинії інтервеніювати в італ.-абісинськім спорі. Вашинґтонське правительство відповіло, що той конфлікт має полагодити Союз Народів. Отже Абісинії не помогло нічого підписання пакту Келльоґа, подібно як Китаєви в справі Манджурії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК в Аддіс Абебі, столиці Абісинії, дістав поручення дораджувати американським горожанам, переважно місіонарям, залишити Абісинію.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПІВН. АМЕРИКИ повстала трета політична партія.

60 НОВИХ ЛІТАКІВ замовило міністерство маринарки Злуч. Держав Півн. Америки. Кошти їх будови винесуть 8,500.000 долярів. Се мають бути найшвидші літаки світа.

В ТОКІЮ відбулася нарада японського цісаря з японським премієром Окадою і шефом ґенерального штабу князем Каміном.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТР ВІЙНИ Гаяші, котрий недавно вернув з інспекційної подорожі по Манджурії заявив, що большевики стягнули 200-тисячну армію здовж больш.-манджурської границі.

Лікарський фейлєтоник.

Овочі лічать зуби

Зуби мають велике значіння для цілого орґанізму. Тому все треба старатися, щоб вони були здорові. На зуби дуже добре ділають овочі й огородовини. Овочі треба їсти неварені, бо по зварені вони тратять цінні й для орґанізму конечно потрібні вітаміни. Головна причина недуги зубів се пожива, в котрій брак вітамінів. Тому головною нашою поживою в літі повинні бути овочі й огородовини. Зуби треба щоденно чистити. Перед спанням зїсти одно винне яблоко. Се найліпший спосіб чищення зубів.

НОВИНКИ

Просимо памятати, що літні місяці найтяжші для кождої ґазети. Тому не забувайте підперти її якраз в тім часі морально й матеріяльно.

Осторога перед тифом. Саніт. влада видала ряд розпорядків, щоб охоронити населення перед черевним тифом тепер в часі споживання овочів і пиття води. В богатьох місцевостях шкільна молодь одержала охоронне щеплення.

В Щирці коло Львова відбувся 7 с. м. кооперативний обхід. Рано о. мітрат Базюк в сослуженні ОО.: Стефанюка, Михайлова, Мандзики й Комаря відправив полеву Службу Божу на Золотій Горі коло церкви, де 1145 р. відбулася рада бояр. Проповідь виголосив о. дек. Семків. Відтак вирушив величавий похід на ринок під дім Окружного Кооп. Союзу. З балькону промовив дир. Центросоюзу І. Мартюк. Потому відкрили виставу українського промислу. Після обіду, котрий приладив Союз Українок для 250 гостей, відбулася академія з богатою програмою. Кооперативний обхід випав величаво.

В Тернополі староство покарало за відспівання „Ще не вмерла Україна" підчас сегорічних Зелених Свят на цвинтарі М. Рудівну гривною 300 зл. або 14 денним арештом, Ір. Щурківну та Ол. Яримовичівну по 100 зл. або по 7 днів арешту. Голову Т-ва Охорони Военних Могил п. Іллю Посмітюха покарано гривною 100 зл. або 7 денним арештом за те, ще не перепинив відспівання „Ще не вмерла". Внесено відклики до суду.

Новий львівський городський староста К. Протасевич обняв урядування 9 липня с. р. Він походить з Галичини. Дотепер був старостою на Виленщині.

Посли вертають до державної служби. Появився розпорядок, щоби всі посли й сенатори, що перед обняттям мандату були на державній службі, вернули на свої становища з днем 1 серпня с. р.

Суд в Рожнітові засудив учителя Чеховского на 8 місяців і Кулєшу на 6 місяців вязниці з відроченням на 2 роки за те, що 18. І. 1934 р. (в ночі перед Йорданським Святом) знищили в Сваричеві зроблений з леду хрест і підготовані для водосвяття уладження.

Зїзд адвокатів Українців з чортківської округи відбувся недавно в Чорткові.

В Сокальщині вибрано до Повітової Ради 6 Українців і 15 не-Українців (Поляків і Жидів). З 6-ох українських радних 4 священики, один адвокат і один селянин. До Повітового Виділу вибрано одного Українця, Д-ра Л. Хомінського і 5-ох Поляків.

До повітового виділу в Дрогобичі ввійшли: др. Роман Ярош, дир. Фр. Йошті, др. Ром. Добровольський, інж. Кшишковський, о. Микелита і Фр. Когут.

Радного можна позбавити мандату, коли виявиться підчас урядування, що він не знає польської мови. Радний має право відклику. Представники влади можуть вимагати від нього, щоби в їх прияві написав кілька речень по польськи.

Обниження іспитових оплат. Міністерство освіти обнизило оплати для вчителів вселюдних шкіл при складанні іспитів. Оплату за практичний іспит для тимчасових учителів зменшено з 60 на 50 зл.

Пашпортові полекші будуть мати вчителі мов, котрі виїзджають заграницю для поглиблення знання мови. Пашпорти видають тільки до тих країв, яких мова є предметом навчання петента. Крім того вчитель після повороту до краю мусить виказатися посвідкою скінчення відповідного курсу або зложити звіт з відповідного використання побуту заграницею.

Збіжева ржа появилася в келецькім воєвідстві.

Кінські обіди. У Львові відкрили т. зв. „кінський ресторан". В нім подають страви з конини. Мясний обід коштує 35 гр. Тому першого дня продали в нім 100 кінських обідів.

Від перуна погибли в станиславівськім воєвідстві: в Брошневі Стефан Локотир, в Веселій Олена Слободян, в Четвертках Воробчук.

Нові кравецькі 4-літні ґімназії діляться на мужеські й жіночі. Програма фахових наук обіймає: практичну варстатову науку, фаховий рисунок, технічну орґанізацію кравецького варстату та його адміністраційну й торговельну орґанізацію. До них можуть зголошуватися кандидати й кандидатки від 13 до 17 літ, що скінчили 6 кляс вселюдної школи і здали вступний іспит.

Тримісячний сільсько-господарський курс для інструкторок в Союзі Українок у Львові закінчився 5 с. м. торжественним врученням дипльомів 19 курсанткам у прияві представників українських установ і преси. Промовляли: пос. М. Рудницька, дир. Е. Храпливий, дир. О. Луцький, др. Харитя Кононенко та від курсанток п. Л. Баранова.

„Вовчий білет". Міністерство освіти усунуло зі школи ученика 8 кл. ґімн. в Станиславові Гриця Якимечка. Він одержав т. зв. „вовчий білет", т. зн. його не приймуть до ніодної зі шкіл в Польщі. Гриць Якимечко та його брат Роман перетяли м. р. телеґрафічні дроти в Ямниці.

В Товмаччині староство заборонило вести діточі садки в 6 селах.

За приналежність до ОУН суд в Володимирі Волинськім засудив молодих Українців Петра Могилку і Дамяна Чеха на 4 роки вязниці.

У Львові було в останних 4 днях 14 самогубств. Причина: нужда, банкроцтво, ліцитація, невдачі, недуга й любов.

Місто Львів випечатало трамваєві білети аж в Бидґощі так, якби у Львові не було дуже добрих друкарень і богатьох безробітних друкарів.

Польська преса повідомляє, що солтисам дозволено замовляти печатки також у приватних підприємців.

Найвисший Суд видав присуд, що усунення з чужого дому виборчого афіша се проступок і підлягає карі, хочби афіш був вже передтим частинно зірваний.

Пожежа знищила 20 будинків і 12 штук худоби в с. Темноший щучанського пов. В с. Тереховці волковиського пов. згоріло 91 будинків і 50 штук худоби. Згорів також шестилітний хлопець.

Над Варшавою й околицею перейшла велика буря. Сади знищені, богато дерев поломаних. Вітер позривав вивіски і повибивав богато виставових шиб по склепах. Поїзди, котрі їхали проти вітру до Варшави, прийшли з великим спізненням.

Смерть від лікарської наркози. До амбуляторії суспільної обезпечальні у Варшаві зголосився 33-літний робітник Жабчинський, щоби піддатися операції. Коли хорому вприснули наркотик, він незабаром помер.

В суспільних обезпечальнях в Варшаві, Кракові й Лодзі зредукували мужаток. Мужі їх заробляють найменше по 300 зл. На те місце приймуть безробітних інтеліґентів.

Гумор. — Геоґрафія. — Учитель: Як називається сей океан? — Ученик мовчить. — Учитель: Дуже добре. Тихий Океан.

В Празі відбулася в Мистецько-Промисловім Музею вистава вибраних експонатів з Музею Визвольної Боротьби України. Між глядачами було богато чужинців.

Мін. Бенеш про значіння католицької Церкви. На бенкеті виданім для представників заграничної преси підчас католицького зїзду в Празі промовляв м. ін. мін. Бенеш. Він заявив, що католицизм се одна з найважніших колюмн державности й демократії в Чехословаччині. Католицизм злагоджує національні спори й улекшує співпрацю тих національностей з державою.

На чехословацьких зелізницях обнизили ціну білетів на 66.66 відсотків для закордонних туристів, що перебувають в ЧСР найменше 6 днів. Подібно є в Німеччині.

Цісарева Зита має приїхати з дітьми до замку Райхенав в Австрії. („Естеррайхіше Абендцайтунґ").

Прибічна ґвардія анґлійського короля обходила сими днями 450-ліття свого оснування.

Конґрес міжнародньої федерації журналістів зачав свої наради 8 с. м. в Гельсінґфорсі, столиці Фінляндії.

В Римі шириться тиф. В червні с. р. занотовано 1170 занедужань на тиф, з того 22 особи померли.

Повінь у Швайцарії. Рівень води озера Чотирох Кантонів значно піднісся. Вода позаливала вулиці й пивниці домів у прибережних містах. В богатьох місцях комунікація перервана.

Бездомні діти в СССР. Большевицька влада увязнила в Москві 3.560 дітей за крадіж і грабіж. В Одессі і Ленінграді придержали 8.000 дітей, в цілім СССР є понад 15.000 бездомних дітей.

Жиди покидають кольонії на сов. Україні. Вони волять працювати по містах.

Небувала спека була в полудневій Франції. В Пернесі біля Авіньону термометр тріс від спеки, що перейшла 65 степенів.

Ґен. Чанґ-Кай-Шек видав декрет, на основі котрого будуть розстрілювати всіх, що вживають опія.

Нечуваний голод панує в Манджурії. До того причинилися неврожаї, повені й воєнні ділання. Голодує понад міліон осіб. Люди їдять траву і кору з дерев. В червні погибло з голоду 20.000 людей.

Катастрофальні спеки навістили Злучені Держави Півн. Америки. 20 осіб померло внаслідок соняшного ураження.

1½ кґ. мороженого зїв в одній годині Чех Каспар і виграв конкурс в Бруклині в Злуч. Держ. Півн. Америки. За те одержав 600 долярів. Одначе і побідник і інші учасники сего безглуздого конкурсу мабуть дістануть катар жолудка...

Гусениці нищать масово листя цукрових буряків на совітській Україні.

300 коней сполошилося від літака, що перелітав над кінською торговицею в Таліні в Естонії. Коні пігнали вулицями міста і потратували 19 осіб.

Гробовець в виді білого слона побудували в Ранґуні в британській Індії для буддійського жреця Фонеґія.

Гумор. — Учитель: Чим Самсон побив Филистимів? — Ученики не знають. Учитель хоче їм пригадати і показує на свою щоку. — Ученики закричали хором: Ага! Ослячою щокою! Ослячою щокою! Ослячою щокою!

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Причини зниження цін збіжжа. В попередному числі „Нової Зорі"ми згадували про велике зниження цін збіжжа, головно жита. Занепокоєні рільники твердять, що знижку цін збіжжа спричинило оповіщення ухвал Економічного Комітету міністрів в справі збіжевої політики. Се викликало переполох серед збіжевих купців і вони кинули на ринок всі свої запаси збіжжа. Друга причина се діяльність Державних Промислово-Збіжевих Заведень. Збіжева торговля Польщі незорганізована. Сотки тисяч дрібних посередників, переважно Жидів, безсовісно використовують рільників. („Курер Львовскі" ч. 187 А).

Народний промисл звільнений від промислових карт. Міністерство промислу й торговлі звільнило сільське населення, яке займається виробом оздібних і ужиткових предметів, від всяких формальностей, яким підлягають ремісники згідно з промисловими приписами. Т. зн. особи, котрі займаються народнім промислом, необовязані викуповувати ремісничі карти ні реєструватися.

593.720 патентів викупили сего року в Польщі.

Фінансові реформи французького правительства передбачують такі ощадности: 1) знесення емеритури комбатантів,2) скасування другорядних зелізничних ліній і зменшення числа зелізничників, 3) зменшення числа урядників і скасування деяких урядів і 5) ревізію закону про суспільні обезпечення. Все разом має зменшити дефіцит в буджеті на 5 міліярдів франків.

На міжнароднім конґресі недвижимої власности в Брукселі стверджено, що етатистичне будівництво всюди дороще ніж приватне. І стає все дороще. Так напр. в Римі 1930 р. ріжниця виносила на однім кубічнім метрі 12.68 лірів, в 1931 р. 22.50, в 1932 р. вже 32.50 лірів. З того ясно, що бюрократія набирає вправи в висмоктуванні публичного майна.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.28 зл. Золотий доляр 9.02—9.08. Канадійський доляр 5.22; 1 нім. марка 1.75—1.80; 100 франц. фр. 34.90; 100 чеських корон 22.25; 100 ромун. леїв 33.00—35.00 зл.; 100 австр. шілінґів 100 зл.; англ. фунт стерл. 26.10 зл.; 100 швайц. франків 172.50 зл.; 100 італ. лірів 43.30 зл.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Пансіон
„ЗЕЛЕМІН" ГРЕБЕНІВ
У найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з бальковами. Річні і соняшні купелі. Знаний зі смачного, здорового харчу. — Ціни помірковані. Відкриття 1. червня ц. р. 87-1—6.

КІНА

АПОЛЛЬО: Цісарева і я.
КАСИНО: Невільниця з Манделяй.
КОПЕРНИК: Румба і Зачарований млин.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Натана Бекера.
МІРАЖ: Весняна парада.
МУЗА: Пан без помешкання.
СТИЛЕВЕ: Буря в склянці води.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: ½ стор. 180·— зол., ¼ стор. 90·— зол., ⅛ стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: ½ стор. 280·— зол., ¼ стор. 140·— зол., ⅛ стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 14 липня 1935. Ч. 52 (850)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.ПЦ. Краків 405.867

Українські летунські дні

в Злучених Державах Північної Америки та в Канаді.

Нам пишуть: Союз Гетьманців Державників за океаном зачав розвивати летунський спорт. В 1934 р. СГД зорґанізував кілька українських летунських днів в Америці й Канаді, в яких брали участь тисячі наших братів за океаном. Сі дні мали великий моральний і матеріяльний успіх, що дало можливість Союзові Гетьманців-Державників приступити до орґанізації власних летунських шкіл і надбання власних машин.В 1934 р. засновано три летунські школи в Злуч. Держ. Півн. Америки: в Шікаґу, Детройті й Сиракузах (стейт Ню-Йорк), і виплачено вартість будови двох літаків. На се літо централя СГД в Шікаґу оповістила широку програму українських летунських днів в ряді міст З. Д. П. Америки й Канади, на які мають прилетіти українські літаки й показати громадянству вміліть укрїнських летунів. В днях 1—2 липня с. р. відбувся такий летунський обхід для Канади з участю українського літака з Шікаґа „Львів". Зібрані вислали до Ясновельможного Пана Гетьмана Павла таку телеґраму: „Пятнадцять тисяч Українців на летунськім обході в Вінніпеґу заявляють Вашій Світлості свою відданість. Шаповал, Михайло Гетьман, Ільчишин." У відповідь одержали телеґраму від Гетьмана: „Прошу приняти й передати всім присутнім на летунськім обході мою подяку та побажання успішної національної праці. Павло Скоропадський".

Розвязання Сойму й Сенату

Директор правного бюра президії ради міністрів радн. Вл. Пачоский доручив маршалкам обох палат розпорядок президента РП про розвязання сойму й сенату. Текст розпорядку: Найважніше завдання законодатних палат в біжучій каденції була праця над створенням нових основ державного ладу. Се важне для будучности Річипосполитої діло довершено. З огляду на те, що конституційний закон і видані для його виконання законодатні акти спирають склад законодатних палат на інших основах ніж досі, згідно з арт. 13 уст. 11 т. г) конституційного закону розвязую сойм і сенат з нинішним днем. Варшава, дня 10 липня 1935. Президент Річипосполитої Ігнатій Мосьціцкий.

Воєнна промова Муссолінія

Муссоліні виголосив в Салєрні промову до вояків 3-ої дивізії перед її відїздом до Африки. Він сказав м. ін.: І правительство і нарід вступили в боротьбу, котру ми рішили довести до кінця. Італійці все побивали Муринів. Адуа була виїмком в кольоніяльній історії Італії, бо перед 400 Італійців було 100.000 Абісинців. В Італії було тоді правительство, заняте більше парляментарними інтриґами ніж долею своїх вояків. Тепер вся Італія стоїть за своїми синами, що виїздять до Східньої Африки. Всі Італійці висше ставлять героїчне життя над безнадійне животіння. Італійці наших днів — се носії традицій великої історії. Весь світ повинен признати фашистівський дух жертвенности.

Що буде 14 липня у Франції?

Дня 14 липня відбудеться в Парижі велика маніфестація на площі Бастилії. В ній возьмуть участь радикали, соціялісти й комуністи. Вечером при могилі Незнаного Вояка буде маніфестація „Вогняного Хреста". 100.000 поліції й війська берегтиме порядку. Тогож дня президент Лєбрен відбере велику дефіляду війська. В ревії візьмуть участь всі роди війська, м. і. 600 літаків. — В Парижі тривога, бо сподіються більших заворушень і навіть перевороту.

Домашна війна у Франції?

Пос. Піо помістив статтю в радикальнім орґані „Л'Евр". В ній закидує провідникам „Вогняного Хреста", що вони задумують спровокувати лівих до перевороту. На сходинах „Вогняного Хреста" мали приняти такий плян акції в дні 14 с. м.: Підчас зборів „В. Хр." чужий літак скине бомбу на членів тої орґанізації. Рівночасно зникне літак лівого посла Кота. Підозріння впаде на нього. Тоді „Вогняний Хрест" виступить проти лівих орґанізацій і увязнить їх провідників. „Вогняний Хрест" видасть відозву, котру підпишуть м. ін. б. президент Думерґ, б. шеф штабу ґен. Вейґан, президент Парижа Кіяп. Після розгрому лівих партій „Вогняний Хрест" виступить як оборонець Франції.

Розбудова німецької воєнної фльоти

В звязку з німецько-анґлійським морським договором, котрий устійнює тонаж німецької фльоти на 35 відс. тонажу анґлійської фльоти, Німці починають будувати такі морські одиниці: 1) два панцирники, тонаж 26 тис. тон кождий, з гарматами калібру 28 цм., 2) два кружляки по 10 тис. тон тонажу, з гарматами 20 цм., 3) 16 торпедовців, 1625 тис. тон кождий, калібер гармат 12.7 цм. і 4) підводні човни: 2 по 750 тон, 6 по 500 тон і 20 по 250 тон кождий. Крім того приготовляють пляни дальшої розбудови німецької воєнної фльоти. (ПАТ)

Як утікав дикий козоріг

З московського зоольоґічного огороду втік сибірський козоріг. Він перескочив легко високу загороду. Сторожам вдалося зловити козорога, та коли вони хотіли його загнати до клітки, він знов вирвався і почав з неймовірною скорістю втікати вулицями міста. Товпи дітей і старших почали ловити козорога. Коли на одній вулиці перегородили йому дорогу, козоріг з повним розгоном скочив через отворені двері до фризієрні і вдарив рогами в велике зеркало, що висіло проти дверей. З брязкотом посипались куски розбитого скла. Перестрашені кліенти поховалися під столи. Тимчасом з вулиці надбігли задихані ловці козорога. Його зловили і з великою парадою відставили до зоольоґічного огороду.

ЗБІЖЖА і ПАША
висліди Вашої цілорічної праці і засоби на життя мусять бути обезпечені від огню тільки в одинокому українському
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

„Responsa prudentium"

З приводу резолюцій І. „Зїзду Молоді" в Станиславові з 29. VI. 1935 р.

Vae terrae ubi puer rex est.

Нема людських спільнот з незаписаною картою духовости. Навіть тоді, коли здається, що все зруйноване й вимазане страшним нещастям-катаклізмом, — таки виринають події, які доказують велику, незвичайну і несподівану силу минувшини. Словом, духовість людської спільноти може бути незаписаною картою тільки на перший погляд: в дійсности вона записана симпатичним чорнилом і виписані ним всі її добрі і недобрі змагання минулих днів, котрі при нагоді виходять на верх і можна їх виразно відчитати. Що є так, а не інакше, про се свідчать м. і. маніфести-відозви китайських отаманів-руїнників, котрі нпр. зачинаються так:

„Я (тут слідує назвиско такого „ґенерала"), з ласки Неба, покірний супроти предків своїх...".

І далі йде зазив до ворожнечі й руйнування останків добра і культури, яких тяжкою працею тисячеліть надбали ті предки, на котрих покликується новочасний китайський руїнник, що став руїнником власне тому, що покинув культурні реліґійні заповіти батьків своїх. Він задивився на брутальні й механічні сили західної Европи. І думає, що то вони дають міць народам. Тимчасом вони тільки шиворіт і чорна тінь моральних сил західних націй, тих націй, котрі выросли на християнстві. Сего не знає, а коли знає, то не бере під увагу модерний китайський руїнник. І тому він вже близько чверть століття страшенно руйнує Рідний Край і каже, що його „відроджує". Та навіть у його найгірших руїнницьких виступах у його „маніфестах руїни" все таки виразно видно, що се дитина великої культури, котру безчисленні покоління китайської нації висисали з материнських грудей. І тому серед найстрашнішої заверюхи, котра на перший погляд зруйнувала й замазала все, що росло і було, таки виринають мабуть несвідомо такі культурні звороти як „з ласки Неба", або „покірний супроти предків своїх...". Ті звороти дуже комічні, коли приложити їх до ситуації, в якій вони виринули. Та вони рівночасно настроюють дуже поважно і вдумчиво, коли подивитися на них як на прояви довго культивованої духовости великої нації, найстаршої зі всіх, що тепер живуть на земній кулі. Ті культурні звороти в маніфестах китайських руїнників се немов святі пригадки того, на що повинна памятати людська спільнота, коли не хоче бути стерта на порох і пропасти. Вони рівночасно свого рода „докази правдоподібности", що лекше прийти до спамятання

народови, котрий має такі традиції, ніж інакшому.

Бо руїна руїні нерівна. От нпр. серед нашої руїни звертає на себе загальну увагу свого рода маніфест т. зв. Зїзду Молоді в Станиславові. Маємо на думці резолюції того зїзду, оповіщені в цілости в нашій щоденній пресі. Є тих резолюцій аж 26 і розпадаються вони на сім частей, а саме: загальні резолюції (1-2), резолюції в загально-освітних справах (3-12), в кооперативних справах (13-16), в жіночих та виховних справах (17-19), у справах фізичного виховання (20-22), в сільсько-господарських справах (23-24) і резолюції з ділянки гігієни (25-26). Загальні резолюції виглядають так:

1) Зїзд молоді в Станиславові беручи під увагу загальне положення нації в сучасний мент вважає, що в часі коли з усіх сторін іде наступ на неї, коли йде боротьба за існування цілої нації, за зломання її психічної сили — молодь та її творча праця є одиноким чинником відпору.

2) Зїзд стоїть на становищі, що літа юности — це літа невсипущої твердої праці над собою, літа приготування до тяжкої життевої боротьби, літа гартування сили волі й характеру, збагачування своїх відомостей і життєвого досвіду, щоб опісля служити ними найближчій по справі й серцю людській спільноті — своїй нації. Зїзд беручи під увагу вимогу хвилі вважає, що основною прикметою сучасної молоді повинно бути геройство праці над собою для нації та сталення характерів.(Розстрілення наші).

Хто уважно перечитає сі дві вступні й начальні резолюції та зверне увагу на два підчеркнені в них словечка, той мусить прийти до погляду, що ті резолюції противорічать собі і то виразно та що вони згори заповідають і доказують повну безуспішність всякого відпору української нації в боротьбі за її існування. А саме з слідуючих причин:

В першій резолюції сказано, що молодь та її творча праця се одинокий чинник відпору в часі коли йде боротьба за існування цілої нації, — а в другій резолюції сказано, що літа юности се доперва літа приготування до боротьби, літа гартування сили волі й характеру, літа збогачування відомостями і життевим досвідом, щоб опісля тим всім служити своїй нації. Або інакше кажучи: коли в першій резолюції представлено молодь як одинокий чинник відпору в боротьбі за існування цілої нації, то зараз в слідуючій резолюції вияснено, що той „одинокий чинник“ не має ні одного услівя, ні одної передумовини конечної до ведення успішної боротьби за існування нації! Бо в другій резолюції сказано, що літа юности се доперва літа приготування до життевої боротьби. Хто потребує приготування, той його ще не має. А хто не має приготування до боротьби, той очевидно не може з успіхом вести боротьби. Хто доперва потребує гартування сили волі й характеру, той ще не має гарту волі й характеру. А без гарту волі і гарту характеру розуміється неможлива успішна боротьба такої міри і складности як боротьба національна. Колиж до того стати на становищі, що наша українська нація має тільки одинокий чинник відпору, а саме ту вище представлену молодь, тоді льоґічний висновок не може бути інакший як отсей: Нація, в якій є тільки оден-одинокий чинник відпору в її боротьбі за існування, але й той одинокий чинник до боротьби неприготований, не має загартованої сили волі й характеру, не має потрібних до такої боротьби богатих відомостей і життевого досвіду, така нація очевидно боротьби за своє існування ніяким чином виграти не може і мусить марно пропасти.

Такий льоґічний висновок не полягає на ніякій рабулістиці, на ніякім „крутійстві“, се ясний і одиноко можливий висновок з обидвох начальних резолюцій станиславівського „зїзду молоді“ з 29. VI. 1935 р.

На щастя друга частина першої резолюції того зїзду молоді зовсім неправдива, а саме неправдиве твердження, немовби молодь і її творча праця була (або могла бути) одиноким чинником відпору в боротьбі цілої нації за її існування. Ні молодь, ні її „творча праця“ таким чинником не є і не може бути. Молодь не є і не може бути таким чинником відпору з причин наведених у другій резолюції Зїзду Молоді, а саме тому, що молодь ніде і ніколи непідготована до ролі такого одинокого чинника — і власне тому вона ще молодь. А знов „творча праця“ молоді не може бути одиноким чинником відпору нації в її боротьбі за існування не лише тому, що праця такого непідготованого елєменту як молодь не може входити в гру як одинокий чинник успішної боротьби (бо чейже про таку боротьбу мова!), але й тому що „творчої праці“ молоді в масштабі боротьби за існування цілої нації взагалі нема. Праця молоді є в своїй суті консумційна (споживна) під оглядом фізичним і духовим. Так було, є і буде з молодю кождої нації. Інакше не може бути і в нас. Молодість се час коли ті, що її мають, ростуть фізично і духово, кріпнуть і кристалізуються та в тій ціли користають з дібр накопичених попередними поколіннями. Навіть в области виключно фізичних вправ і фізичного виховання молодь не створила нічого, а створили дозрілі й зовсім немолоді люди. І се власне й є в порядку річей, тому се не є ніякий закид для молоді. І нема такої річи ні справи буквально в ніякій области і в ніякій ділянці ніякої области, від музики почавши на фільософії й релігії та організації цивілізованого життя скінчивши, в котрій можна булоб говорити про „творчу працю“ молоді самої, без старших.

Хто думає, що молодь і її „творча праця“ се одинокий чинник відпору в боротьбі нації за її існування, той думає наскрізь баламутно і безпідставно. З таких баламуцтв ніяка нація не може мати ніякого хісна, але може мати шкоду і то велику: бо з баламутних думок виходять баламутні слова і кличі, а з них страшні в наслідках руїнницькі діла. Нема, не було й не буде позитивних діячів без упорядкованого, льоґічного способу думання.Так виглядають дві начальні резолюції згаданого „Зїзду Молоді“. Дальших 24 резолюцій того зїзду аж роїться від подібних неправд, нонсенсів і противорічностей. Брак місця не дозволяє застановитися над тим всім докладніше. Отже згадаю тільки дещо і тільки згрубша.

І так ще в тій самій другій резолюції сказано, що зїзд уважає геройством працю над собою для нації та єталення характерів. Тимчасом се не є ніяке геройство, тільки зовсім звичайний обовязок. Хто не працює над собою і не засталить свого характеру, той згодом представляє „вартість“ митки і то брудної. Чи не бути брудною стиркою в житті се для української молоді — геройство?!

Воля, почування і розум — твердить третя резолюція зїзду молоді — се найглибші основи людського життя. Тимчасом се далеке від правди, бо найглибшою основою людського життя все була, є і буде віра. І хто як хто а власне націоналісти, котрі мріють про свою державність як про найвисше добро, повинні знати й памятати, що всі державні центри повстали або на основі сакральній, або династичній: а що не було ще династії, котра не вірувалаб в Бога й не мала сакральної основи, отже ні оден державний центр не повстав ще без сакральної основи. А про той власне найглибший організаційний чинник людського життя нема буквально ні одного словечка ні в одній з 26 резолюцій зїзду молоді. І тим той зїзд стоїть безконечно низше нпр. від зїзду нашого жіноцтва, котрий також відбувся в Станиславові і котрий бодай загально звернув увагу своєї суспільности на велику вартість релігії. Таксамо нема ні одного словечка про віру в головній статті програмової однодівки п. з. „Духове виховання нації й молодь“, виданої Комітетом окружного свята молоді. Коли перечитати ту статтю і всі резолюції зїзду молоді, то мається вражіння якоїсь претенсіональної та пустої високопарности, спертої на купі льоґічно неповязаних слів і зворотів. Навіть не можна сказати, що се погани організували той зїзд і давали йому духовий вислів в резолюціях, бо й погани згадують в торжественних хвилях якісь висші надприродні сили, перед котрими вони хилять свою гордість, а не приписують собі і тільки собі можливість довершення великого діла.

В пятій резолюції проголошена нісенітниця, котра „вчить“, що духовий ріст нації безсмертний і вічний. Виглядає так, якби автори тих резолюцій зовсім не знали й не відали, не чули, що більше націй померло ніж живе тепер.

В семій і восьмій резолюції духове виховання нації віддає зїзд молоді в руки „Просвіти“ і „Рідної Школи“, навіть не згадуючи Церкви. Отже се рух виключно ляїцистичний зі всіми консеквенціями відношення до нього віруючих людей.

В 12-й резолюції сказано: „Шлях праці молоді — це самодіяльність, самовиховання й самоосвіта“. Перечитавши таке диво, мимохіть питаєш себе: Чи думав хто над тим, заки пописав такі бздури, чи так собі махав пером по папері? Бо тільки вдумайтеся в сам порядок слів-понять сего речення: наперед „самодіяльність“, а потому самовиховання й самоосвіта! А якаж діяльність можлива без попереднього виховання й попередно набутої освіти? Та що правда, у нас так власне є: наперед молодець проявляє „самодіяльність“, а доперва потому, оскільки з тої „самодіяльности“ винесе життя і здоровля, зачинає розглядатися й думати над змарнуванням себе самого. Се ще добрий стан, коли думає. А тут у 12-й резолюції „Зїзду Молоді“ має санкцію, що не потребує наперед думати над своїм вихованням і освітою, але може наперед розпочати життя від „самодіяльности“. Про те, що таке самовиховання і самоосвіта як також про те, що вони в яких 50% кінчаться звихненням людини, требаб окремо говорити.

В 15-й резолюції заговорено про чесність в господаренні громадським грошем і сказано, що до сего привчає нарід кооперація. Ну, а до манк не привчає народу кооперація? Ой, панове! І в кооперації і в усякім іншім господаренні громадським грошем можлива дійсна чесність, коли збірне й одиничне життя людей опановане якраз тим, чого ви навіть згадати не хотіли в ваших резолюціях: правдивою релігією, орґанізованою й береженою Христовою Церквою. Навіть тоді не легко вдержати чесність у суспільнім життю, а без того шкода про чесність говорити й писати.

Є в резолюціях і добрі річи, як пр. ствердження, що вживання алькоголю й нікотини се жахливі самогубні способи кождого молодого покоління. Та навіть в того рода добрих резолюціях є пересада й хаотичність, як пр. у резолюції 24: „Праця „Сільського Господаря“ змагає в усіх своїх ділянках до піднесення добробуту села, в цій праці необхідна допомога всеї (!) української молоді“. Тимчасом всі не можуть займатися всім, бо з такого поведення не тільки не булоб пожитку, а просто булаб шкода. Резолюції се робота, що вимагає острого способу думання: хаотики до укладання резолюцій братися рішучо не повинні, бо наговорять такого, що потому самі дивуються, як вони могли таке „нагородити“. Нема сумніву що в часі коли „зі всіх сторін іде наступ на українську націю, коли йде боротьба за існування цілої нації, за зломання її психічної сили“ — такі резолюції як ті, що їх ухвалив т. зв. „Зїзд Молоді“ у Станиславові, се дуже сумне свідоцтво про розум, вироблення й силу духову тих, що ті резолюції укладали й ухвалювали. Колиж вони дійсно репрезентують якісь більші круги нашого населення, то сі резолюції свідчать, що наш нарід в положенні значно гіршім ніж всім нам досі здавалося.

Та чи се справді думки й резолюції нашої молоді? Чи може зовсім немолоді вже мудрагелі виступили в них під фірмою молоді і дають свої „responsa prudentium“ (відповіді мудрців) на болючі проблєми нації, дійсно загроженої в своїм існуванні.

Про се в слідуючій статті. А. Ч.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Конференція українських господарських кол

з міністром внутр. справ М. Косьцялковским.

„Діло" ч. 180 повідомляє:

У вівторок, дня 9 липня ц. р. явилася у львівському воєвідстві делеґація українських господарських центральних установ у п. міністра М. Косьцялковского. До делеґації входили представники Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар", Ревізійного Союзу Українських Кооператив і всіх 4-ох кооперативних господарських централь, а саме Центробанку, Центросоюзу, Маслосоюзу і Народньої Торговлі, також делеґати Т-ва взаїмних обезпечень „Дністра" і „Карпатії" і делеґат Земельного Банку Ґіпотечного. Делеґацію вів сен. Юліян Павликовський, повищі установи заступали: д-р Кость Левицький, дир. Іван Мартюк, дир. Андрій Палій, інж. Юліян Мудрак і дир. д-р Кривуцький. В часі конференції обговорено загальне господарське положення краю, зокрема положення українського народу, потребу господарських інвестицій в краю щодо забезпеки нормальної рільничої продукції, аґрарні справи, справу парцеляції землі між місцеве населення, поборювання безробіття на селі і в місті, та взагалі безробіття серед українського народу, справу голоду на українській території. При тім зясовано як українське господарське життя власними силами бореться з господарським лихоліттям та які перепони зустрічає на шляху свого розвитку. Обговорено дальше справу фінансової політики державних банків супроти українського господарського життя, зокрема супроти українських фінансових установ, акцію віддовження селянства, справи збуту ростинних і звіринних плодів, політику державних беконярень і бюра львівської рільничої палати супроти українських продуцентів зорґанізованих в „Сільськім Господарі" та підбудові Центросоюзу, справу організації молочарства та комплекс справ, звязаних з експортом і імпортом. Відтак обговорено справи Товариств взаїмних обезпечень „Дністра", „Карпатії" і Земельного Банку Ґіпотечного, вкінці політику львів. хліборобської палати і активну в ній участь українського господарського життя. — Засадничий реферат предложив в імені і з волі українських установ сен. Ю. Павликовський. На засадничий реферат відповідав п. міністр Косьцялковский; в дискусії брали участь п. воєвода Беліна Пражмовский, інж. А. Палій, д-р Кость Левицький і сен. Ю. Павликовський. — Мін. М. Косьцялковский, займаючи прихильне становище до українських засадничих постулятів поінформував, які розпорядки в предметових справах вже досі видав, підкреслюючи, що інші справи розгляне і всі недомагання рішучо усуне. Авдієнція тревала півтора години.

Полковник Ля Рок

В 181 ч. виленського „Слова" напечатана ится цікава стаття. Подаємо її в перекладі з о-гляду на ролю, яку тепер відіграє у Франції полк. Ля Рок.

„Полковник Ля Рок, два роки тому майже незнаний, нині одна з найбільше популярних особистостей у Франції. Комбатанти, патріоти, молодь, чесні люди говорять про нього з захопленням й ентузіязмом; — комуністи, соціялісти й радикали зпід знаку Далядіє, Фрота чи Шотана з ненавистю і піною скажености на устах. Для тих останніх се найбільший і найстрашніший ворог. Ля Рок, кричить їх преса, се фашист, котрий приготовляє новий замах на устрій республики. Раз йому не вдалося 6-го лютого м. р., тому хоче спробувати наново 14-го липня.

Вже той дрібний факт, що назвисько полковника викликує такі суперечні почування, свідчить, що його власник се непересічна особистість, бож звісно, що тільки люди з індивідуальністю мають ворогів і число їх се найбільша міра величини.

Хто такий, до чого зміряє полковник Ля Рок? Чи він направду фашист, чи задумує зробити переворот?

Щоб коротко очеркнути, якого типу чоловік шеф „Вогняного Хреста", вистарчить сказати, що він мароканський офіцир. Сей факт пояснює богато у Франції. Мароканський офіцир крім звичайних вояцьких чесноt мусить мати богато інших, а саме мусить бути рівночасно орґанізатором, дипльоматом і суддею. Коли треба, бореться, та в міру можливости повинен уникати боротьби, бо вона не є його безпосереднім завданням тому, що край, в котрім сповняє службу, се не ворожий край. Знанням відносин, вмілістю переконування, тактом, а де треба рішучістю мусить мароканський офіцир приєднувати племена, що не признають протекторату Франції. Коли перший етап переможений, мароканський офіцир орґанізує життя; часто він на деякім відтинку необмежений володар, котрий зосереджує в своїх руках всі пружини влади, може числити тільки на себе, бо вразі небезпеки треба булоб занадто довго чекати на поміч. Взір мароканського офіцира се велична постать маршала Ліоте, котрого учеником Ля Рок. Девіза, котрою руководився в житті Ліоте підчас своєї кольоніяльної акції: „Показати силу, щоби не бути змушеним її вжити" — се девіза Ля Рока.

Досить непоказний, середнього росту, молодий ще мужчина, полк. Ля Рок викликає на кождім, хто з ним стрічається, велике враження. Його підвладні з часів війни були готові скочити за ним в огонь. Навколо його воєнних діл повстали легенди, нині головний фундамент популярности полковника в масах комбатантів і молоді. Ось одна з богатьох, котру оповідають як ілюстрацію відваги й дипльоматичної майстерности вождя „Вогняних Хрестів":

Було се 1916 р. Капітан Ля Рок мав завдання пильнувати села довкруги Зауї Сіді Бу Аббед, котрі грозять бунтом. Він знає каїда того племени. Одного дня довідується, що ціле племя перейде в ночі до бунтівників. Як тому зарадити? Капітан розпоряджає дуже малою скількістю вояків, бо більшість мароканських військ бється на французькім фронті. Треба пробувати своїх дипльоматичних здібностей.

Ля Рок вбирається в свій найпишніший однострій і без ніякої зброї сідає на коня та зголошується в каїда. Сам один без ніякої ескорти. Вечеріє, в ночі має вибухнути бунт. Здивований в найвисшім степені шеф Зауї питає: Чому приходиш нині вечером до нас? Чого хочеш? — Ля Рок з великою свободою і простотою відповідає: Вже кілька разів ти просив мене, щоб я зложив тобі візиту. Я рішився нині приняти твоє запрошення і перевести ніч під твоїм наметом, щоб доказати тобі, як дуже здбаю про твою приязнь.

Змішаний каїд веде офіцира до свого шатра й запрощує до стола. Берберійські їздці що хвилини впадають і вибігають з шатра, та Ля Рок вдає, що не бачить їх заклопотаних лиць. В найбільше природний спосіб оповідає він про те, що цивілізація вже зробила і про реформи, котрі треббб впровадити в Марокку і зокрема в селі, котре вшановує своєю приявністю.

Ля Рок перевів ніч в шатрі каїда. Вдавав, що спить, та в дійсности наслухував. Цілу ніч чув глухі відголоси оживленої розмови зовні шатра. Досвіта встав, якби ніколи нічого не було, торжественно попращався з войовниками й подякував їм за гостину, вихвалюючи їх чесноти. І відїхав.

Та поведінка заімпонувала племени. Ні того дня, ні слідуючого бунт не вибух. Племя лишилося на все вірне Франції.

Місяць пізніше Ля Рока тяжко ранили. Виходить з лічниці невилічений, мусить ходити на двох палицях. Вертає до Франції, де зумів перекопати генерала Ніселя, що він може ще служити на фронті. Спертий на дві палиці проводить сотнею, пізніше курінем.

В 1928 р. полк. Ля Рок покинув ряди чинної служби вважаючи, що зможе лучше служити вітчині в цивільнім житті. По двох роках стає на чолі орґанізації фронтових комбатантів, котра під його проводом розростається величаво. Знаменитий орґанізатор не обмежується до скупчення в рядах „Вогняного Хреста" фронтових комбатантів, але творить орґанізацію симпатиків під назвою: „Національне угрупування при Вогняним Хресті" й орґанізацію синів комбатантів. В 1929 р. „Вогняний Хрест" мав ледви 6.000 членів, тепер їх понад кількасот тисяч і що найважніше, се орґанізація незвичайно зцисциплінована й скупчена.

„Вогняні Хрести" — орґанізація неполітична. Полк. Ля Рок все підчеркає аполітичний напрям руху „Вогняного Хреста" в змислі повної незалежности від тої чи іншої партії. Політична програма Ля Рока нескомплікована. Він домагається тільки зміцнення виконної влади й основного очищення політичного життя через прихід до влади нових, морально несплямлених людей, невмішаних в ніякі скандали. Головні засади свого визнання віри вождь „Вогняних Хрестів" сформулував ще 1932 р. Він писав тоді:

„Чистіше й солідніше від поручуваної політиками „концентрації" перегрупування наступить в недалекій будуччині. Льоґіка про се сповіщає, сила фактів його зродить. Люди ліївці й люди правиці, люди нові, злучаться в щось в роді Комітету публичного спасення. Ми, Вогняні Хрести, завдяки нашій орґанізації, завдяки нашій незалежности й нашій скількости, одинокі здібні се викликати. В наших неспокійних часах, коли звідусіль пошукується вождів і коли шляхотність серця, душі й раси видається химерою, Вогняні Хрести воскресять правдиву аристократію, аристократію довершених услуг, аристократію пролитої крови".

На закиди, що „Вогняний Хрест" фашистівська орґанізація, полк. Ля Рок заявив: „Фашизм, ґітлеризм — лишіть те все чужинцям. Не будемо змовниками, не треба нам тайних складів зброї, приправлених борід, чорних, зелених або брунатних сорочок".

„Показати силу, щоб не бути змушеним її вжити" — девіза маршала Ліоте, принята Ля Роком се напрямна тактики „Вогняного Хреста". Підчас кривавих днів лютня комбатанти могли захопити владу, одначе не зробили того, показуючи лише силу і в той спосіб змушуючи отрястися з болота ставіскіяди й фінансових скандалів. Подібно й тепер. Ля Рок поступає згідно зі своєю девізою і коли спільний комуністично-соціялістичний фронт, котрий бажає розправи, його не спровокує, спокій у Франції не буде нарушений". — Ескір.

Лист зза океану

На днях принесла почта до Сокола-Батька слідуючого листа:

Ditroit, Mich. — 13. VI. 1935.
4123 Clippert Ave

П. Т. Сокіл-Батько
вул. Руська ч. 20.
Львів, Галичина.

Читаю в „Новій Зорі" (ч. 39 з 30-го травня), що бракує Вам грошей на викупно Українського Города у Львові. Посилаю Вам в залученню д в а ам. доляри з желанням, щоби чим скорше Ви цей город викупили, де наша молодь малаби нагоду вчитися і побіджати!

Гаразд!

о. Лев І. Сембратович.

Ось черговий доказ, що Українські Громадяни ген далеко за океаном мимо своїх турбот і праці над організуванням українського життя на чужині — не забувають за „старий" край, цікавляться його життям і готові кождої хвилі прийти з допомогою.

Друкуючи повищого листа, складаємо щиру подяку Всевеснішому Отцю та просимо всіх наших Земляків поспішити зі своєї сторони з грошевою допомогою на викупно „Українського Городу" у у Львові.

Датки просимо слати на адресу: Сокіл-Батько, Львів, Руська 20 з допискою: на „Український Город".

Старшина Сокола-Батька.

Міністр Косцялковский

про свою подорож по Галичині.

Перед своїм виїздом зі Львова міністр внутрішних справ Маріян Зиндрам Косцялковский приняв редактора Аґенції Всхуд і сказав:

Мій 6-дневний побут на терені трьох південно-східних воєвідств посвячений був обсерваціям цілої низки проблем, що торкаються сеї частини краю. За шість днів я мав змогу в ріжних місцевостях стрінутися з представниками державної адміністрації та польської й української суспільности. Зокрема я міг приглянутися зблизька господарським справам, до яких привязую велику вагу.

Шестидневна люстраційна подорож, говорив дальше міністр, дала мені богатий обсерваційний матеріял, якого я ніяк не міг здобути при бюрку. Про богато справ і проблем я міг на основі безпосередних розмов і обсерваций виробити собі погляд, якого не далиби мені навіть найдокладніші реляції й акти. Я міг ствердити, що на цілому терені видко великий поступ на багатьох відтинках щоденного життя, всюди розвивається нормальна праця

— Чи Ви, пане міністр, цікавилися теж національними справами?

— Національні справи, відповів міністр коротко, творять спеціяльну журбу мого ресорту. І в цьому напрямі я ствердив поглиблення поправи відносин, що повинно бути в інтересі української й польської суспільности.

Розум і щастя

Вартість людини оцінюється прилюдно на підставі її успіху в життю. Коли комусь удається, говорять про нього, що він мудрий і добрий, а про невдачника кажуть, що він дурний і злий.

Один мій знайомий, що недавно стратив на однім підприємстві, сказав зітхаючи меляхолійно:

— Колиб я був такий мудрий у хвилі починання інтересу — говорив він — як мудра є моя жінка, коли мені інтерес не вдався, бувби я найбогатшим чоловіком у Польщі.

Та про успіх рішає не тільки сама мудрість, але та дрібка щастя, котрої недостача робить життя важким навіть геніеві. А найлекше випробувати своє щастя, граючи на Державній Льотерії; посідання льосу отвирає перед нами богато можливостей, а коли вдасться нам виграти, то збудимо подив навіть у власної жінки. Нагода трапиться небаром, бо 16-го ц. м. починається тягнення II-ої кляси 33-ої Льотерії.

ЗЇЗД КАТОЛИКІВ

чехо-словацької республики в Празі.

В днях від 27 до 30 червня с. р. відбувся в Празі величавий загальнодержавний зїзд католиків ЧСР. Властивий ініціятор сього зїзду був оломунецький архиепископ Пречан; орґанізацією, технічною стороною та виповненням змісту поодиноких секцій занялися всі епископи. Перша і головна ціль сього зїзду була експіяційна, щоби надолужити Христови та Його Церкві за зневаги, що їх допускаються Гусити — по друге, щоби заманіфестувати перед цілим світом, що ЧСР не перестала бути католицькою мимо деяких непорозумінь з Ватиканом — по третє, щоби тим зїздом підготовити близький евхаристійний конґрес, що незабаром має відбутися в ЧСР. Св. Отець післав на сей зїзд свого леґата в особі парижського архиепископа кардинала Вердіє. Крім того у зїзді взяв участь кардинал Інніцер з Відня і частинно кард. Гльонд з Познаня. Подаємо тут коротко опис тих торжеств. Передовсім звертаємо увагу на ролю нашої секції закарпатсько-українських католиків.

Дня 26 червня с. р. попол. приїхав на головну Вільсонову стацію в Празі кардинал-леґат. На стації в т. зв. „зеленій салі“ зібралися епископи, міністри та представники влади. З Українців крім мукачівського епископа Преосв. А. Стойки і пряшівського епископа Преосв. П. Ґойдича був Протоігумен закарпатської Провінції ЧСВВ о. Полікарп Булик. Кардинала-леґата привитав найперше по латині архиеп. Пречан, відтак по французьки папський камерарій і заступник латинського єрусалимського патріярха Др. Рікль. Кардинал відповів коротко по французьки; відтак в товаристві епископів поїхав до архиепископської палати, де замешкав на час свого побуту в Празі.

Дня 27 червня майже кожної години приходив окремий поїзд, що привозив учасників навіть з найдальших закутин ЧСР. Майже всі залізничі стації були прибрані папськими та державними прапорами. Мешканці витали тих, що їхали на зїзд могутним окликом: „Христос — наш вождь“, а пращали коротко: „З Богом“. Зі справедливим ентузіязмом витали учасників зїзду католики на Моравії. Моравія — се домена впливів католицького священика міністра Шрамека і його християнської партії. Підчас останних виборів відси вийшло 18 послів-католиків.

Українська секція приїхала до Праги 27 VI. с. р. рано в 10 год. Всіх Українців приїхало понад 2.000. Національним провідником української секції був о. др. А. Хира — ректор ужгородської дух. семинарії, дієцезальним провідником був ужгородський ігумен о. др. М. Калинець ЧСВВ. На стації чекав уже Преосв. Стойка. Всі пішли до гр.-кат. церкви св. Климента, де їх привитали: Преосв. Ґойдич, відтак Преосв. Стойка й о. Гопко, український парох у Празі; о. Калинець відчитав Службу Божу, потому усі пішли на свої кватири.

Вечером в год. 6 по всіх церквах заграли дзвони. В величавому храмі св. Віта зібралося духовенство, дипльомати та мальтанські лицарі. Кардинал-леґат приїхав золотим історичним возом, увійшов до храму св. Віта, помолився перед мощами св. Йоана Непомука, відтак заінтонував: „Царю небесний“. Прегарно співав хор латинських богословів. Відтак кард.-леґат прочитав папську буллю. Архіепископ Праги Кашпар пояснив її важніші місця по чеськи. Потім відправлено окремий молебен, котрий випечатано в окремих книжочках і роздано учасникам. Накінець леґат уділив благословення Найсв. Тайнами. Українські богослови з Ужгорода заспівали гимн Христові Цареві. Співали бездоганно, одначе перекручували слова, бо мабуть ще досі не навчилися вимовляти належно слова: Україна, український і т. д. Тогож дня вечером в год. 8 в салі „Чеська Коруна“ відбувся музично-театральний вечір Пряшівчан. Одначе на ньому було дуже мало учасників, бо Пряшівчани не тішаться симпатією ізза своєї мертвецької заскорузлости в кацапстві, що в дальшій консеквенції мусить покінчитися трагедією національного й обрядового самогубства. Вже й сьогодні процес словакізації поступає серед тамошніх Українців скорим темпом вперід.

Дня 28 червня в год. 11. відбулося в салі „Міщанської Бесіди“ перше засідання української секції. Українці мали велику честь витати на сьому засіданні Достойного Гостя Й. Еміненцію кард.-леґата Вердіє. Преосв. Стойка привитав в латинській мові кард.-леґата. Кардинал відповів йому коротко також по латині, відтак виголосив довшу промову по французьки. На сьому засіданні виголошено ще три реферати. Найкращий, глибоко обдуманий, і при тім ніжно-теплий був реферат о. ректора Хири. Папським гимном закінчено се засідання.

Попол. в год. 5. на площі клюбу Славія відбулося перше пленарне зібрання всіх націй. Голос труб сповістив всіх, що зближається кард.-леґат. Заметушилися тисячі народа; побачивши його закликали з усієї груди „Слава“. Буря оплесків не вгавала. А він усміхаючися мило благословив всіх. Відтак сів на троні, побіч нього кард. Інніцер, архіеп. Пречан, архіеп. Кашпар, Д-р Рікль, б. міністер Грубан, знаний чеський дипльомат і вчений Премонстрат о. Заворал і богато духовних і світських достойників. Найперше промовив по французьки кардинал-леґат, відтак архіеп. Пречан. Всім було наглядне те, що того архипастиря нарід незвичайно любить. Майже по кожному реченні нарід переривав йому промову грімкими оплесками й окликами. А він усміхаючись добродушно чимраз глибше добирався до сердець сього народа своїми простенькими але батьківськими словами. З черги слідувала промова архіеп. Праги Кашпара, реферат Д-ра Рікля, відтак прегарний реферат б. міністра Грубана на тему: „Христос — запорукою мирного співжиття станів і народів“. Вкінці вибрано президію зїзду і папським та державним гимном покінчено се перше пленарне зібрання всіх націй ЧСР.

Вечером в год. 8. українська секція уладила концерт в салі „Міщанської Бесіди“. Першу частину концерту виповнили богослови з Ужгорода, що співали церковні і світські пісні. Хор розпоряджає добрим голосовим матеріялом, одначе не звертає уваги на дикцію. Інтерпретація деяких творів пр. Бортнянського: „Возведох очи мої“ зовсім невірна. Передівсім непростиме перекручування слів пр. замість „Україно моя“ — співано „Бескидо моя“. Се нонсенс історично беззмістовний, граматично смішний. — В другій частині виступали учениці ужгородської жіночої семинарії та горожанської школи, що відспівали кілька вязанок українських пісень. Хорами проводив знаменитий диріґент п. М. Аркас. Публика була просто захоплена. Оплескам не було кінця. Дівчата співали прегарно, чисто по українськи, танцювали українські танці та виконували ритмічні вправи. Вкінці ще одна мила несподіванка стрінула Українців: На концерт загостив міністр о. Шрамек. Преосв. Стойка привитав коротко достойного гостя, хор богословів відспівав многолітствія. Саля була виповнена вщерть. Радости не було кінця. Порівнюючи сьогоднішній вечір з вчорашнім родилося враження, що з якогось музею, де віє подихом мертвеччини, увійшлося в вир молодого життя, яке хвилюється, пориває і якого ніщо не всилі здавити. — Про дальші дні зїзду буде стаття в слідуючих числах „Нової Зорі“.

Закарпатський Українець.

Проблєма католицького повістяра

До питання про світогляд у мистецтві.*)

Істнує очевидно проблєма католицького повістяра й ми бачимо, що вона цікавить добрих людей. Повість має показати нам у фікції гру людських пристрастей. Се підприняття приносить багато ризика, перед котрим чесний письменник повинен стеречися. Та чи сего питання, про котре йде, не можнаб покласти у всіх ділянках мистецтва? Чи не можна зробити з гарного куска мармору неприличний твір? Пригадую собі, що Михайло Ангел зробив такий закид на адресу одного різьбара з Фльоренції. Кождий людський твір позначений, менше чи більше ясно, знамям осудження (прокляття) або спасення.

Добре дерево не дає лихих овочів, сказав Ісус в нагірній проповіди. Коли письменник католик не лише на поверхні своєї душі, але, як се сказав Анрі Пурра, „в найглибшій глибині“, тоді його твір буде все здоровий і коли письменник має талант, твір буде рівночасно могутний і гарний. Після кривої лінії потягненої через цілість творів можнаб судити про поступ або відступ, який зробила свідомість письменника (автора). Ось длячого проблєма католицького повістяра не видається мені така неясна як можнаб думати.

Чи се в першій мірі конечне, щоб письменник досліджував і вияснював все реальне? Чи мистецтво не є вибором не лише середників представлення, але й предмету представлення? В зраненій природі є такі пропасти перверзії, що вони скорше надаються до клініки або до сповідальниці ніж до літератури. „Щоб бути в вічності, сказав той поганин з Ґійо, котрий мав в ті часи опінію дуже розумного, недобре пхатися в неморальність“. Таксамо я не вірю, хочби про се не знати що говорили, в тривалість творів Петра Люіса, або Марселя Пруста. Твори котрими людство захоплювалося століттями, се не скандальні твори.

Хто зрештою не розуміє, що мистецьку емоцію брутально проганяє змислове подражнення, яке дають твори перверзії? Ні, краса й нікчемність ніколи не подають собі руки. Коли повістяр, чи він католик чи ні, має амбіцію дати твір мистця, ніколи не повинен забувати про ту підставову незгоду. При змальовуванню людських пристрастей він повинен мати ту дискретність, котра дозволяє сказати те, що треба, а не обливає лиця читача румянцем сорому... Не хочу сим сказати, що се завсіди легко. Але штука писання вимагає мужнього зусилля, про котре читач не має сумніватися.

Між творами католицьких повістярів є такі, про котрих добродійність дискутується. Сі суперечки не тривалиб довго, колиб противники, замість судити ззовні, гляділи уважно зі сторони читачів. Є книжки нездорові для кождого віку, як є отруї для всіх культур. Лектура молодої дівчини не може бути подібна до лектури, на котру собі може позволити зрілий чоловік і де він може знайти світло й покріплення. Мене впевнювали, що „Мій душпастир у богатих“ — та чи я тут не є поза літературою? — мігби зробити деяке добро старим ляїкам. Такі твори як Франсуа Морієка, М. Бордоа або Поля Бурже можуть бути небезпечною лектурою для ніжних і крихких душ. І навпаки, гарні оповідання доброї ґрафині де Сеґюр ніколи не матимуть великого впливу на навернення зрілих. Навіть самої Біблії не повиннося, як знаємо, читати без приготування й без розваги.

Знаю що деякі письменники не католики, але котрих аргумент може мати вплив на католиків, хочуть, щоб не йшло про те, чи твір добродійний чи нездоровий, але чи він гарний. Сего ерархічно придержуються Парнасисти в поезії та у всіх мистецтвах, ті естети, котрі гордо

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 840, 845, і 847: „Чи письменник мусить мати світогляд?“

Українська Загальна Енциклопедія

Доповнення рецензії поміще ної в 820 ч. „Нової Зорі".*).

Цікавий розвиток української преси. В 1848. р. були три українські часописи, в 1850 — 8; в 1860 — 1; 1870 — 12, 1880 — 22, 1890 —33, в 1900 — 48. З того 70% виходило в Галичині. В статті „преса" вичислив Ів. Кревецький ріжні часописи і журнали від 1848 р. всіх напрямків; пропустив „Місійні Книжочки" о. Джулинського, „Гайдамаки" і „Дзвін" Петрицького, „Вѣстникъ Нар. Дому" і „Вістники" (Відомости) дієцезальні та українські книжочки, що їх видавав польський Комітет. Автором їх був Іван Левицький і ин. Книжочки були гарні в католицькім дусі. Також не згадано про видавання о. Селецьким журналу: „Кирилъ и Методій" в Ярославі 1886 р. Стаття Ів. Кревецького цікава і цінна. — Дуже неточна стаття Ом. Терлецького — Видавництва — Галичина (ст. 823—831). Він згадує всуміш майже всі найдрібніші, мало або й нічого не вартні, як: „Дрібна Бібліотека" „Нар. Бібліотека", „Загальна", „Руська", „Найзнам. повістей", „Ізмарагд" і др. п., а забув чомусь про Жовківського „Місіонаря" й Видавництво ЧСВВ, яке видало досі понад 180 книжок; не згадав про „Ниву", „Церк. Восток", про „Записки ЧСВВ" і „Бібліотеку Записок ЧСВВ"; забув: „Праці Богословського Наукового Т-ва", „Богословію", „Доброго Пастиря", „Нову Зорю", „Правду", „Бібліотеку Нової Зорі" (УКО), „Бібліотеку Правди", „Укр. Бескид"! Забув отже про всі католицькі релігійні видавництва. Не забув нічого з лівих видавництв, деструктивних, як „Самоосвіта", „Ізмарагд", („Мій світогляд")[4]) та інші подібні. Чи бачив коли п. Ом. Терлецький або п. М. Рудницький: „Записки ЧСВВ", „Богословію", „Доброго Пастиря", „Нову Зорю" й її видавництва? Як бачили, чомуж про них ані слівця в УЗЕ? Як бачимо, УЗЕ дуже неповна й не дає вірної картини нашої культурної праці й здобутків.

Нема також згадки про „Календарі Місіонаря", про видавництва Марійського Тов. Молоді, хоч се товариство видало вже 18 книжечок. Незнане авторови статті „Видавництва" ніщо про українські видавництва на Закарпатті, як Видавництво ЧСВВ в Ужгороді, „Душпастир", „Місійний Вісник" і про Видавництва ОО. Василіян в Ромунії, Бразилії („Праця" і „Український Місіонар" та Календар), чи може забув за них. Випадало також згадати про видання о. Юл. Ганкевичем, парохом Язлівця: Науки на недѣлѣ цѣлого року, Перемишль 1848 р. ч. 1. II; а III; Науки на празники і при знаменитшыхъ случаяхъ, Перемишль 1850. Се цінна праця, проповіди, мова українська. Цей підручник був довгі літа жерелом проповідей для священиків. Неменше цінний підручник: Недѣльныя Святыя Проповѣди, на вси недѣли рока I, II і III. часть. Їх автор закарпатський священик о. Стефан Мустянович, парох і декан Милинки, дієц. Мукачівської.Ті проповіди видані у Львові 1856 р. Мова народна, чиста — якби нинішна. Про сей твір повинен був згадати й Ів. Панькевич, автор статті: Закарпаття, котрий взагалі замало подав нам про видавництва на Закарпатті.

Ліпше опрацьовані розділи про: Шкільництво. Історія школи до 19 ст. В. Біднова (дуже мало присвятив автор місця василіянським школам); Наддніпрянщина 19—20 ст. Л. Білецького і Галичина від 1772 (державне шкільництво) Ів. Герасимовича. В тім розділі маємо згадку між ін. про головну школу в Лаврові к. Ст. Самбора (ст. 863), що її тамошні Василіяни вели від 1788 до 1911 р., і про сучасні василіянські школи: одну гімназію та фільософічні й богословські студії (ст. 872).

М. Каровець ЧСВВ.

*) Гл. „Нова Зоря" чч. 848 і 849.

[4]) Напрям невідомий.

ставлять себе понад все. Вони вічно повторяють нам те, що ми віддавна знаємо, що мистецтво се гра (забава), се „скінченість без кінця", як говорив Кант; що назначувати їй якусь пожиточну ціль се значить нищити її та що вона не має конкурувати з вимовністю проповідниць. Ні, без сумніву, її покликання не таке. Та коли вона не зобовязана вчити моралі, тим більше вона не має місії поборювати її. Коли письменникові не вистарчає бути чесним, щоб бути добрим письменником, то тим більше не вистарчає написати якусь непристойність, щоб дати архитвір. І поза Академією Гонкурів стрічається наївних читачів, котрі склонюються в сторону такого безглуздого забобону.

Кождий письменник, кождий мистець, хоч він за тим і не шукає, творячи якийсь архитвір робить творчу добродійну працю, бо земська краса підносить нашу душу до Краси вічної. Між красою і добром є деякий розділ, але він не є противенством. Твір мистецтва, гідний тої назви, не є ніколи непристойний. Вислів Брюієра правдивий не лише для літератури, але й для всіх ділянок краси: „Коли якась лектура підносить нам духа й коли з неї набираємо шляхотних і мужних почувань, не шукайте іншого правила, щоб оцінити сей твір: він добрий і створений рукою доброго мистця".

Lissorgues (Лісорг).

Сини Муссолінія

Коротка телеґрама повідомила про те, що два сини Муссолінія Бруно (17 літ) і Вітторіо (19 літ) вступили як добровольці в ряди італ. армії, котра відїздить до Абісинії. Се наймолодші військові летуни Італії. Вони внесли подання до міністра летунства, себто їх батька, котрий одобрив їх прохання. Вістка про вступлення до війська синів Муссолінія викликала ентузіязм в Італії. Оба сини Муссолінія відїздять до Африки в найблизших днях.

Китайський міністр монахом

В монастирі св. Андрея біля м. Брідж в Бельґії відбулося рукоположення на священика Лю-Цен-Тіянґа б. премієра міністрів нанкінського правительства. Обряду рукоположення довершив місцевий епископ в прияві добірного товариства, м. ін. представника китайського правительства. — Лю-Цен-Тіянґ був першим міністром закорд. справ китайської республики в 1912 р. Слідуючого року став премієром. Він оженився в Пекіні з Бельґійкою, після її смерти в 1926 р. приняв христіянство і вступив до Чина св. Андрея. — Маршал Чан-Кай-Шек і ін. визначні китайські діячі прислали йому привітні телеґрами.

Гумор. — Парижанки. — В паризькій каварні сидять дві Парижанки та ведуть оживлену розмову. „Ви чули, каже одна, комуністи приготовляють на 14 липня революцію. Се страшне!" — „Так, се жахливе! — каже друга. Власне застановляюся, яку суконку вложити того дня".

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В Жовкві відбувся в неділю 7. с. м. величавий відпуст Пресв. Серця Христового і повітовий здвиг членів Апостольства Молитви. Вже напередодні празника приїхав до Жовкви перемиський Владика Преосв. Йосафат. По торжественній Литії Преосв. посвятив вісім прапорів Апостольства Молитви для кружків сусідних парохій. Відтак відбулася академія в честь Христового Серця. Гарне і глибоко обдумане вступне слово виголосив місцевий адвокат Д-р І. Романків. Відтак чергувалися хори: жовківський, мокротинський, глинський і сварявський. Відповідне кінцеве слово виголосив радник Данилович. По академії відправлено молебен і св. Годину, підчас якої проповідав о. Йосафат Федорик ЧСВВ — місіонар з Холмщини. — В неділю від вчасного ранку правлено читані Служби Божі. Понад 40 священиків слухало сповідей. По примарії виголосив проповідь о. ігумен Йосиф Чепіль ЧСВВ з Перемишля. Співану Архіерейську Службу Божу відправив Ексц. Йосафат в сослуженні світського і монашого духовенства. По Службі Божій всі священики і вірні пішли процесійно на ринок, де стояв гарно прибраний престіл. Владика відправив молебен до Пресв. Серця Христового, о. Іриней Назарко ЧСВВ зі Львова виголосив відповідну проповідь та провів народовий акт надолуження Христовому Серцю. По молебні промовив коротко але щиро сам Владика й уділив вірним архіерейського благословення. Відтак процесія вернула до церкви. Підчас походу грала гарно жовківська орхестра та співали на переміну ріжні хори. Ціле торжество випало справді величаво. Всіх учасників було 17 до 18.000. З сусідних сіл прийшло 21 процесій. До св. Тайн приступило від пятниці до неділі майже 10.000 вірних. Жовква була тим щасливим містом, з якого культ Христ. Серця розійшовся по всій галицькій провінції; Жовква не перестає бути осередком сього культу і по сьогоднішний день. А невтомним апостолом сього культу є тепер о. Матей Шипітка ЧСВВ, що зорґанізував цей повітовий здвиг почитателів Христового Серця. — Учасник.

Василіянські реколекції відбулися від кінця травня до сього часу в Корчівці к. Жидачева (о. М. Розумійко), в Молошковичах к. Яворова (о. М. Камінський) і Дорожеві к. Самбора (о. Й. Чепіль), для священиків з жидачівського деканату в гошівськім монастирі о. М. Шипітка), для СС. Служебниць у Львові (о. Й. Загвійський), у Станиславові (дві серії: о. Й. Скрутень і о. Ір. Назарко) і у Львові (о. Петро Кисіль). — Замкнені реколєкції для пань відбулися в Станиславові в монастирі СС. Василіянок під пров. о. проф. М. Марисюка ЧСВВ з Бучача. Крім того ОО. Василіяни дали при кінці червня с. р. 8 серій замкнених реколєкцій для студенток університету й для ґімназійних учеників (-ць) у Львові, Перемишлі, Станиславові й Товмачі. Та про ті замкнені реколєкції буде в „Новій Зорі" окрема стаття. —(л).

Кардинал Вердіє, котрий брав участь у католицькім зїзді в Празі, прибув 8-го липня до Братислави, де його витали з захопленням Словаки. Підчас приняття о. Глинка виголосив промову до зібраних.

Новий Епископ Берліна Конрад фон Пройсінґ уродився 1880 р. Після скінчення правничих студій був довший час секретарем баварського посольства при Квіриналі, потому вступив на теольоґію.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ДР. ЯРОСЛАВ КОНСТАНТИНОВИЧ

Про нову мистецьку теорію

(На марґінесі відчиту д-ра М. Драґана п. н. „Головні типи мистецької творчости“)

Мистецька теорія, про яку говорив др М. Драґан у своїому відчиті[1]) дня 8. 12. 1934 в салі „Бесіди“ у Львові, добре відома фаховим дослідникам мистецтва. Сей факт дозволяє також мені — хоч і неприємному на тому відчиті — висказати свої завваги про ту теорію. Спонукує мене до того також те, що через особу п. прелеґента, директора музею та заразом лектора Духовної Академії, та-ж Академія висказала посередно свої погляди на фільософію мистецтва і тим самим заявила, якої фільософії повинна придержуватися українська суспільність. А се-ж вагітна у своїх наслідках подія, бо: формулує світогляд українського громадянина.

Автором згаданої теорії — яку між іншим др. Драґан поручив як одиноку добру рецепту на зрозуміння всіх основних типів мистецької творчости — німецький учений Макс Дері. Він докладно виложив її основи у своїй книжці п.н. „Naturalismus, Idealismus, Expressionismus“ (Липськ, 1919). Головні думки його можна спровадити до слідуючих основних тез:

I. Одиноке завдання мистецтва (die bildende Kunst): здати собі справу (пояснити) з реального світу, себто з зовнішного світу при помочи створення такої форми, яка відзеркалювалаб сей світ.

II. Є тільки чотири основні типи мистецького оформлення (Gestaltung) реального світу й тимсамим тільки чотири способи того ж оформлення: 1) Натуралізм, який змагає до того, щоби найвірніше відтворити дані форми реального світу. — 2) Натуралістична пермутація[2]), яка змагає до того, щоби при найвірнішім відтворюванню даних форм реального світу сполучити їх у фантастичний спосіб (на пр. А. Беклін, Ф. фон Штук, Я. Мальчевські.). — 3) Ідеалізм, який змагає до того, щоби при відтворюванню даних форм реального світу пропускати в них якнайбільше їх поодиноких індивідуальних рис і зобразити тільки типові риси даних реальних форм, по можности тільки ідею тих форм (на пр. твори давного українського церковного малярства). — 4) Експресіонізм, який змагає до того, щоби при відтворюванні даної реальної форми якнайсильніше підкреслити її індивідуальні риси, при чому експресіонізм дуже сильно степенує се підкреслювання, щоби завдяки тому підкреслити зміст виразу даної форми (на пр. твори О. Кокошки).

Вже з наведеної першої тези видно зовсім ясно, що теорія М. Дері се натуралістична теорія та як така виказує всі засадничі хиби, питомі всім іншим мистецьким натуралістичним теоріям і тимсамим вона як мистецька теорія не витримує наукової критики. Ось кілька доказів, що так дійсно є:

В рамах сеї теорії нема місця (й ніколи не може бути, бо вона натуралістична) для такого мистецтва, яке не виходить від зовнішного світу й тимсамим не зображує реальних форм, але виходить від внутрішнього світу (який очевидно також реальний) і тільки сей внутрішний світ зображує у відповідних формах; ті форми можуть бути подібні до форм зовнішнього світу, але вони повстали у внутрішньому світі (інша вже справа під впливом котрого світу).

Буває також, що одні і другі форми перехрещуються. Тут саме належить велика ґрупа творів т. зв. абстракційного мистецтва, напр. чистий ґеометричний орнамент, який не завсіди повстав як вислід степенування стилізації. Та навіть колиб і так було, то мистець, який працює в тій ділянці та ще досі розуміє зміст того орнаменту, ніяк не виходить від зовнішного світу. Тут саме належать напр. також деякі твори скрайного експресіонізму[3]) (як напр. „Симфонії“ В. Кандінского) й тому між іншим всякі спроби, щоби подати їх іконографічний опис (бо й такі спроби були в людей, які придержуються згаданої натуралістичної теорії) — до нічого не доводять, хіба до абсурду. Тут саме належить властиво також цілий справжній (щирий, без всіляких шарлятанств) експресіонізм 20 ст., побудований на кличі нового світогляду: „втеча від дійсности“ ,себто від тої натуралістичної, видимої, зовнішної в другу дійсність, „у світ без часу“, „у світ власної душі“, у той другий, також реальний світ, але не зовнішний, а внутрішний.[4])

Вкінці в рамах теорії Дері нема місця для одного цілого й преважного для людей роду мистецтва, а саме для архитектури; при чому не треба забувати, що архитектура се мистецтво, яке займається способами замикання простору. Простір і преріжні можливости його поділу та замкнення — се головне завдання архитектури як мистецтва, все інше другорядне, або належить до інших родів мистецтва.

І тепер, коли когось не переконують попередні докази, то сей відносно архитектури, вже хіба кождому наглядно виказує, яку саме наукову вартість має теорія Макса Дері. Крім того стрічаються в нього недотягнення й деякі неконсеквенції в характеристиці поодиноких основних типів, але ті речі вже не такі важні тай годі їх порушувати в короткій статті. Та основна хиба цілої теорії се натуралістичний позитивізм її автора.

На закінчення вище сказаного варт іще зазначити, що те все, що в теорії Дері анімує та може анімувати, опрацював ще перед Дерім Герман Ноль[5]), але богато краще та безумовно глибше як Дері. Ноль, основуючись на гуманістичній психольоґії, яка вважає, що найважніше завдання досліду мистецького твору се не сама форма твору як така, але сенс, сконкретизований в даній формі і дальше: не сам розвій форм, але розвій форм у відношенні до розвитку світоглядів — перший начеркнув був основи того рода мистецької теорії з відповідним доказовим матеріялом. Для нього стиль се форма світогляду, се конкретизація світогляду. Світогляд розуміє він в сенсі гуманістичної психольоґії, себто творчо, а ніколи, як Дері, в сенсі натуралістичного позитивізму, себто: відтворчо. І тут власне найсильніша сторона його теорії. Ноль уважає, що контраст, який є між духом і світом, себто між внутрішним і зовнішним світом, витворює три роди засадничо ріжних світоглядів: 1) натуралізм, 2) обєктивний ідеалізм, 3) субєктивний ідеалізм. Ті три світогляди і тільки вони можуть проявлятися в творах мистецтва.[6])

Теорія Ноля се безумовно цінний вклад у фільософію мистецтва. Користати з ней можна богато, але в переведенні вона однобічна. Крім того вона не розвязує важної в даному разі проблеми — предиспонованости мистця до такої а не іншої творчости, до такого а не іншого світогляду. Всеж таки світоглядове обґрунтування мистецьких форм, яке започаткував Ноль, причинюється богато до зрозуміння творів мистецтва. Пізнати се можна ще в більшій мірі не так з теоретичних творів, як з деяких праць з історії мистецтва.[7])

---

[1]) Відчит коротенько зреферовано на сторінках „Діла“ (ч. 334), хоч він був безумовно — з огляду на порушену теорію — варт того щоби його докладніше зреферувати.

[2]) Др. М. Драґан, за прикладом деяких істориків мистецтва, пропустив у своїму відчиті сей другий спосіб мистецького оформлення, але таким чином нарушив льоґічність конструкції Дері; пропустити се можна тільки тоді, коли відкидається першу тезу.

[3]) Сеї назви, яка означає окремий напрям в мистецтві, що повстав в першім десятиліттю 20 ст., не треба ототожнювати з назвою, про яку вже вище була мова.

[4]) Те стверджують не тільки твори експресіоністичного малярства, але також експресіоністичні поети (напр. Казімір Едшмід, або Герман Гесе, останній устами саксофонового трубача у своїм творі п. н. „Steppenwolf“), як також мистці й теоретики в одній особі як згаданий вже Кандінскій, або відомий німецько-польський письменник Ст. Пшибишевскі. Сей останній перший з мистців вичув назріваючий новий світогляд і перший сей світогляд сформулував.

[5]) 1. „Untersuchung über die Weltanschauung“ — 1908; 2. „Stil und Weltanschauung“ — 1920.

[6]) Гл. „Нова Зоря“ чч. 840, 845 і 847: „Чи письменник мусить мати світогляд?“

[7]) Хто цікавиться тою проблемою, тому поручаю праці Фріца Бурґера, а саме про старе німецьке малярство та працю про Сезанна й Годлєра.

Нові видання

Омелян Квіт: **Божі стежечки.** Оповідання. „Бібліотечка Нашого Приятеля“. Випуск 4. Віньєта й рисунки Юрія Кирієнка. Львів, 1935. Накладом видавництва „Наш Приятель“. Ст. 78 + 2 нн. Формат 139 × 200 мм. В тексті 14 ілюстрацій. Ціна 75 сот.

Д-р Евген Олесницький: **Сторінки з мого життя.** II. Частина. (1890—1897). — Львів, 1935. Накладом Видавничої Спілки „Діло“ Ст. 122 + 2 нн. Формат. 145 × 210 мм. Ціна не подана.

Богдан Лепкий: **Каяла,** історичне оповідання з нагоди 750-ліття походу князя Ігоря Святославича на Половців 1185 р. Образки й малюнок на окладинці Олени Кульчицької. Видання Товариства „Просвіта“ ч. 809 (4). Львів 1935. Стор. 68 + родовід князів. Формат 138 × 200 мм. 5 ілюстрацій в тексті. Ціна неподана.

С. Сірополко: **Народня освіта на Совєтській Україні.** Праці Українського Наукового Інституту. Том XXII. Серія педагоґічна, книга 1. Варшава 1934. Сторін 239. Формат 17.5 × 25 цм. Ціна 10 зл.

D-r Ihor Losskyj: **Zur Geschichte der kulturellen Beziehungen zwischen Deutschland und der Ukraine in 17. und 18. Jahrhundert.**

D-r Nikolaus Andrusiak: **Georg Benjamin Ostermann und seine Materialiensammlung zur Geschichte Galiziens in 19. Jahrhundert.** Sonderabdruck aus Heft 29 der Deutschen Wissenschaftl. Zeitschrift f. Polen. Herausgegeben v. dr. Alfred Lattermann. Posen 1935. Сторін 151 — 168. Формат 15·4 x 23·5 цм. Ціна неподана.

Рідна Мова. Науково-популярний місячник, присвячений вивченню української мови. Ч. 7 (31). Липень 1935. Зміст: І. Огієнко: Наші особові ймення й Словник особових імен у літературній українській формі. Б. Лисянський: Слово. І. Коровицький: Невідкладна потреба: комасація на Волині нищить топографічні назви. Я. Романенко: Для одного народу — один правопис! П. Кривоносюк: Як досліджувати дитячу мову. В. Виногородський: Літник чи літовик. Я. Гординський: Мова українських колядок. І. Огієнко: Сучасна українська літературна мова. Є. Грицак: Новотвори в сучасній українській мові. В. Грицин: Українські правники й рідна мова. А. Комарницький: „Рідна Мова“ живе й по тюрмах. Життя слів. Розділ для самоуків: Початкова Граматика української літературної мови. В. Виногородський, В. Шкоба, Б. Галецький, С. Луців, І. Мойсяк: З народньої скарбниці. Чистота й правильність української мови: відповідь на запитання наших читачів. Новини з мовознавства. Дописи прихильників мови. — Адреса „Рідної Мови“: Warszawa IV, ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 зл., піврічна 3 зл., чвертьрічна 1.60 зл.; за границею в Европі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажають, дістають „Рідну Мову“ від 1 числа: Річник I (без 2 і 3 чисел) 5 зл.; річник II — 6 зл., оправлений 7.50 зл. Конто чекове П. К. О. ч. 27.110.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПРЕЗИДЕНТ МОСЬЦІЦКИЙ приняв на спільній авдієнції премієра Славека, ґен. інспектора збройних сил ґен. Е. Ридза Сміґлого та мін. закорд. справ Бека.

МІНІСТР ВНУТРІШНИХ СПРАВ Маріян Зиндрам Косцялковский оглянув у Львові м. ін. „Маслосоюз“. Дня 9 с. м. львівський воєвода В. Беліна-Пражмовский уладив товариський чай для представників львівської суспільности. З Українців були: о. мітрат ректор д-р Сліпий, о. офіціял Ковальський, о. кан. д-р Лаба, през. В. Децикевич, проф. д-р І. Раковський, сен. Ю. Павликовський, ред. В. Мудрий, ґен. секр. В. Целевич, інсп. В. Кузьмович, інж. Ю. Мудрак інж. А. Палій, ред. І. Кедрин-Рудницький, інж. Хроновят, дир. І. Мартюк, пос. М. Рудницька, пос. д-р Ст. Біляк, пос. Дм. Великанович, д-р Р. Дашкевич і дир. С. Маґаляс. В товариських розмовах, що тривали кілька годин, брав участь мін. Косцялковский, товариші його подорожі дир. Кавецкий і начальник Сухенек, воєводи: Беліна-Пражмовский, Яґодзіньский і Ґінтовт Дзевалтовский.

НА ОСНОВІ КОНСТИТУЦІЇ Польщі (арт. 32) президент РП розписує нові вибори найпізніше в 30 днів по розвязанні законодатних палат. Сей речинець упливає 8 серпня. Вибори до сойму відбудуться найпізніше 8 жовтня с. р.

РАДИКАЛИ БОЙКОТУЮТЬ ВИБОРИ. На засіданні Головного Секретаріяту Української Соціялістично-Радикальної Партії та всіх членів Парляментарної Репрезентації УСРП ухвалено одноголосно, що члени і прихильники УСРП не беруть участи в найближчих виборах до сойму й сенату.

ПРЕДСТАВНИКИ ВОЛИНСЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО ОБЄДНАННЯ: пос. Певний, пос. Скрипник і сен. Маслов заявили премієрови Славекови, що волинські Українці підуть до виборів як досі разом з польським населенням. Українська справа може бути вирішена лише в границях Річипосполитої. (ПАТ).

В МІНІСТЕРСТВІ ХЛІБОРОБСТВА відбулася конференція в справі введення в життя нової хліборобської політики.

НА СОВ. УКРАЇНІ переводять основну чистку компартії. Виявилося, що багато визначних комуністів має підроблені документи.

АРХИКН. ОТТОН мав заручитися з донькою італ. короля. Муссоліні є тепер за поворотом Габсбурґів. („Курер Варш.“).

НІМЕЦЬКА ПРЕСА виступає остро проти повороту Габсбурґів до Австрії.

ЮГОСЛОВЯНСЬКА ПОЛІЦІЯ розігнала в Загребі 15.000 Хорватів, що вертали з катол. конґресу і хотіли маніфестувати під домом Мачка, вождя Хорватів. Богато осіб ранених.

ПОЛК. ДЕ ЛЯ РОК заявив, що маніфестація 14 с. м. має передовсім моральне значіння. „Вогняний Хрест“ змагає до обеднання народу в економічних і суспільних справах. Треба зреорганізувати ринок праці, щоби французькі робітники мали працю. Працедавці і робітники будуть обеднані в союзах, звільнених від впливів політичних і приватних інтересів. „Вогняний Хрест“ бажає забезпечити поступ і могутність Франції. Тому змагає до того, щоб обняти владу і здійснити свої ідеали. („Ексцельзіор“).

В ПАРИЖІ відбулися наради т зв. середземноморського комітету під проводом премієра Ляваля в справі кольоніяльної політики в Африці.

БРИТІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО має намір скликати окрему сесію Союзу Народів на кінець липня. („Еко де Парі“).

ІТАЛІЯ РІШЕНА ЗАЧАТИ ВІЙНУ з Абісинією ще перед 25 серпня с. р., щоби поставити Союз Народів перед доконаним фактом. Союз Народів має розглядати італійсько - абісинський спір 25 VIII с. р. (Райтер).

СОЮЗ НАРОДІВ може наложити заборону на перевіз зброї через Суезький Канал до Східної Африки. Так рішили знавці-правники в Женеві.

МУССОЛІНІ приняв на авдієнції грецького міністра війни ґен. Кондиліса.

НАРАДИ ІТАЛІЙСЬКО - АБІСИНСЬКОЇ КОМІСІЇ в м. Шевенінґен коло Ґаґи розбилися тому, бо абісинський делеґат обстоював, що Уаль-Уаль належить до Абісинії, проти чого запротестував італійський делеґат. Наради відложено на необмежений час. Члени комісії розїхалися.

ІТАЛІЯ вислала до Східної Африки в останнім місяці 16.000 піхоти, 4 полки полевої артилерії, около 80 танків, около 140 панцирних самоходів, лічниці, санітарні кольони та величезні скількости воєнного матеріялу.

ЦІСАР АБІСИНІЇ просив Швецію, щоби два шведські летуни зорґанізували абісинське летунство. Шведське правительство відмовило.

ЯПОНІЯ Й АБІСИНІЯ. Райтер повідомляє: Японський цісар дуже інтересується італійсько-абісинським спором і неофіційно робить заходи, щоби недопустити до війни.

НОВИНКИ

На Маківці відбудеться в неділю 4. 8. обхід в память Українських Січових Стрільців, що полягли в боях 1915 р. з російськими військами.

Прогульку до лаврівського монастиря ОО. Василіян відбув гурт громадян зі Старого Самбора. Оглянено церкву, її цінні фрески, збірку старих грамот, бібліотеку, музей і т. д. Відповідний реферат про історію монастиря виголосив д-р Іван Максимчук. О. ігумен подав цінні пояснення, головно про церкву. В монастирі є гарно вишиті фелони, один на шовку власного виробу в Самборі з нашої кооперативи „Шовк“.

Цікаві предсказання про Україну. Французький лікар і астрольоґ з 16 ст. Нострадамус предсказав, що упадок Европи йтиме аж до 1970 р.; тоді зачнеться її відродження. Словяни будуть відіграти першу ролю в Европі. Україна буде найбільша держава. Гегемонія України триватиме до 2700 р. Нострадамус предсказав був м. ін. світову війну.

Проф. Олександр Грушевський, брат пок. Михайла, збожеволів в СССР. Се визначний історик українського письменства.

Виборчі округи в тернопільськім воєвідстві: Тернопіль 298.000 мешканців, Золочів 362.000, Бережани 275.000, Бучач 320.000 і Чортків 349.000 мешканців.

В Рогатинщині заборонили вести діточі садки в Залужу, Стратині, Кінашеві, Дитятині, Болшівцях і Библі.

В Дністрі втопилося в останнім часі підчас купелі кільканацять осіб.

Величезна буря перейшла над самбірським повітом. Підчас бурі погибли від перуна Павло Пікута в Дорожеві і Дамян Скочиляс у Биличах. В кількох місцях вибухли пожежі від перунів. Буря знищила богато домів.

Сяніччину навістила велика буря з перунами. Погибли три особи, кільканацять ранених. В деяких місцевостях знищені засіви на 80 до 100 відсотків.

Над горлицьким повітом обірвалася хмара. Перун убив рільника Івана Сикту. Злива знищила 50 відсотків засівів.

Жінки солтисами. Солтисом великої громади Констанцін варшавського пов. вибрали Зофію Мілерівну. Перед кількома місяцями вибрали солтисом громади Петровиці ліснянського пов., познанського воєвідства Анну Дуду.

В люблинськім повіті буря знищила плянтації тютюну. Вода підмила залізничий шлях на лінії Львів—Рейовець.

Копальня нафти в Домброві горить вже від довшого часу. Дотепер вдалося „задекувати“ 3 шиби. Вогонь згасне щойно тоді, коли замкнуть всі шиби і в той спосіб не пустять воздуха до вогню.

Богатий жебрак. На поліційну станицю в Козлівщині привезли 65-літного жебрака Станислава Кушика, котрий зімлів з голоду і виснаження. Підчас ревізії знайшли при ньому гроші і векслі на 12.000 зл. Кушик позичав гроші на проценти, відмовляючи собі навіть їдження.

Язва гадюк. Державне заведення ґіґієни одержало замовлення, щоб доставити ліки проти вкушення гадюкою. Язва гадюк дається відчувати головно у східних і південно-східних воєвідствах Польщі. Під Олькушем гадюки покусали в лісі трох селянок.

Хайдери в Польщі одержали повні права загальних шкіл. Наука в тих школах починається в 6-ім році життя і триває 8 літ.

В Варшаві нарахували 1200 нелеґальних похатних фризієрів. Вони працюють дуже дешево. За бриття жадають по 5 сот. У Львові має бути 120 таких похатних фризієрів.

В Лодзі згоріла фабрика Фрідмана. Причини пожежі ще не усталено. Шкоди виносять понад 100.000 зл.

Алькоголізм серед шкільних дітей. По переведенні статистики в Лодзі стверджено, що 87 проц. дітей пє алькогольні напитки, часто в товаристві старших осіб.

В Руді Пабяницькій під Лодзею згоріла фабрика шовку. Шкоду обчисляють на 2 і пів міліона зл. 230 робітників тої фабрики втратило працю.

Демонстрації безробітних Поляків відбулися в Парижі і в Ліль перед польськими консулятами. Французька поліція розігнала демонстрантів, при чім кількана-цятьох сильно потурбувала.

Совітські письменники прибули до Парижа на міжнародний конґрес оборони культури. Між ними є Павло Тичина та Корнійчук.

В Бесарабії в Кишиневі перед військовим судом почався недавно процес проти професора Константінеску Ясі, котрого обвинувачують в комуністичній діяльності. На розправу покликано 800 свідків. 200 адвокатів зголосилося до оборони підсудного.

В Будапешті апеляційний суд затвердив кару досмертної вязниці Белі Кунові, б. народньому комісареві комуністичного правительства Мадярщини, засудженого в квітні с. р.

Літаки без пільотів. Підчас останних маневрів англійської фльоти вперве ужили літаків, кермованих радіем. Такі літаки можуть відлетіти 6 км. на віддаль і 3 км. вгору від контрольної стації на покладі корабля. Два такі літаки зістрілили. Механізм літаків, кермованих без пільота радіем, держать у великій тайні.

Архикнязь Оттон Габсбурґ одержав на бельґійському університеті в Лювені докторат суспільних наук.

„Ворог держави ч. 1“. Ідучи за американськими взорами Сталін проголосив назву для Троцького „ворог держави ч. 1“.

Гумор. — Що робите, як паде дощ? — Чекаємо аж перестане.

„Хрестоносні походи", нову релігійну фільму приготовляє режисер Сесіль де Міль, автор „Царя царів". В ній будуть представлені: виїзд з Анґлії короля Ричарда Львине Серце, збірка християнських королів в Марсилії, похід, битви з Сараценами і т. д.

Еспанський король Альфонс XIII приїхав до Парижа. Він прийшов вже зовсім до себе після недавної самоходової катастрофи в Італії, в котрій легко зранився в голову.

В Німеччині зростає антисемітизм. Міністр пропаґанди Ґебельс виголосив промову, в котрій сказав: Вправді Жид се також людське єство, але він належить до людського роду в такій мірі як прим. блоха до насікомих. Всі знають, що блоха се неприємний насікомець.

Перун вдарив в антену радіоапарату літака, котрим летів Муссоліні до Салєрна. Літак не потерпів нічого, тільки зімлів радіотелеґрафіст.

Проміні смерти. В прияві представників влади відбулися в Італії нові спроби з промінями смерти Марконія. В промірі 10 км. можна буде задержати всі самоходи, літаки й ін. мотори.

День буде два рази довший тому, що земля обертається чимраз помаліше. Ствердив се проф. Гулєвіґ з Марсилії. Та се станеться приблизно аж за 1,300.000 літ.

Міліон долярів зібрали Жиди в Америці на свій допомоговий фонд. Се тільки початок збірки. Жиди сподіються зібрати богато більше.

Американське правительство видало приказ побудувати підземну скарбницю в осередку воєнного форту в Кентік. До тої скарбниці перевезуть золото вартости міліярда долярів зі скарбниць НюЙорку та Филаделфії. Се забезпека перед евентуальними морськими нападами.

Внаслідок величезних дощів в стейті Монтана в Злуч. Державах Півн. Америки погибли 24 особи. Ранених понад 400.

За образу японського цісаря в ґазетній статті засудили редактора китайського щоденника „Ню Лайф" на 14 місяців вязниці.

Вилив ріки Ян-Тсе в Китаю наробив великих шкід у провінції Кінан-Сі. Половина провінції під водою, 400 домів знищених, 200.000 людей без даху над головою.

Землетрус відчули в північній частині Бенґалії в Індії. Найбільше потерпіло місто Сіліґурі.

Вулкан Кракатав на острові Джаві зачав викидати ляву й каміння до височини 1000 м. Малий остров, що був біля вулкану, зник зовсім під поверхнею моря.

Напад саранчі. На території Чако в Полудневій Америці появилися хмари саранчі, що спричинили великі шкоди на плянтаціях бавовни і пасовиськах. Саранча летіла хмарою довгою на кілька кільометрів і грубою на кілька метрів.

Гумор. — Учитель поясняє ученикам, що таке прозорі предмети. Потім звертається до учеників, щоби подавали приміри. Встає Павлусь і каже: Драбина, пане професоре.

Гумор. — Перша кляса. — Славцьо пішов перший раз до школи. Коли вернувся, тато питає, як подобалося йому в школі. Славцьо надув губки: Е... говорили, перша кляса. А там лавки прості, деревляні й ні одного фотеля!

Гумор. — Непорозуміння. — На вулиці стоїть хлопчина й плаче. Старша пані підходить ро него й питає: Чого плачеш, маленький? — То, прошу пані, через артретизм і ревматизм. — Якто? В такім молодім віці се неможливе. — Я не знав, як пишеться ті слова й дістав у школі двійку.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Жнива зачнуться вже в перших днях другої половини липня. На піскуватих ґрунтах жито вже доспіло. Сегорічний урожай заповідається дуже добре, особливо озимина. Жито і пшениця заповідаються добре так щодо зерна як і соломи.

На Україні і на Кримі зачалися вже жнива. Сего року урожай значно лучший як останних років.

Ліцей деревного промислу має повстати у Львові з початком нового шк. року на місці лісного виділу політехніки.

В Зборові відкрили „Районову Молочарню".

Число безробітних в Польщі виносило минулого тижня 366.949 осіб, на 22.856 осіб менше, як попереднього тижня.

В Будапешті відбувся зїзд представників великої земельної власности з европейських країв. Учасники інформувалися взаїмно про положення землевласників в ріжних краях Европи. Звіти були назагал песимістичні. Особливо нарікали німецькі маґнати, бо велика власність в небезпеці внаслідок хліборобської політики гітлєрівського правительства. Кн. Санґушко з Тарнова представив в промові положення землевласників в Польщі, котре назвав назагал кориснішим ніж в інших краях. Рішено вдержувати постійний інформаційний звязок між европейськими землевласниками.

Кошти удержання в богатьох державах світа значно обнизилися. Коли візьмемо 1928 р. як 100, то кошти удержання в 1935 р. виносять в Польщі 61, в Бельґії 66, в Чехословаччині 67, у Франції 72, в Злуч. Держ. Півн. Америки 80, в Німеччині 80, в Італії 90, в Анґлії 116 і в Японії 168. Найбільше знизилися кошти удержання в Польщі, зросли в Анґлії та Японії.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.27 зл. Золотий доляр 9.02—9.08. Канадійський доляр 5.22; 1 нім. марка 1.75—1.82; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.00; 100 ромун. леїв 32.00—33.00 зл.; 100 австр. шілінґів 100 зл.; анґл. фунт стерл. 26.10 зл.; 100 швайц. франків 172.50 зл.; 100 італ. лірів 43.00 зл.

НАБІЛ: „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 11 липня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кґ. масла дес.	2.10 зол.
1 кґ. масла ексорт.	2.15
1 л. сметани	0.60
1 к. яець	2.60

Цін на молоко не ставить.

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану вдержана.

ДРІБ: „Маслосоюз" повідомляє, що від 11. VII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кґ. 0.90 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	за 1 кґ. 0.80
Пантарки І. кл.	за 1 кґ. 1.30

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Пансіон „ЗЕЛЕМІН" ГРЕБЕНІВ

У найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з бальконами. Річні і соняшні купелі. Знаний зі смачного, здорового харчу. — Ціни помірковані. Відкриття 1. червня ц. р. 87-1—6.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літний сезон КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. „Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

КІНА

АПОЛЛЬО: Цісарева і я.
КАСИНО: Щастя на вулиці.
КОПЕРНИК: Серце Індіянки.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Натана Бекера.
МІРАЖ: Весняна парада.
МУЗА: Пан без помешкання.
СТИЛЕВЕ: Буря в склянці води.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 2/3 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 18 липня 1935. Ч. 53 (851)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Вибори до сойму й сенату

В Деннику Законів з 15 с. м. появився розпорядок президента РП про розписання виборів до сойму й сенату. Вибори до сойму відбудуться 8 вересня, до сенату 15 вересня. Як додаток до розпорядку подано виборчий календарик до сойму й сенату, котрий містимо на іншім місці сего числа „Нової Зорі". — Президент РП іменував ґенеральним виборчим комісарем суддю Найвисшого Суду Станислава Ґіжицкого. Його заступником буде суддя Адам Хехліньский зі Львова.

„Таймс" про вибори в Польщі

Анґлійський щоденник „Таймс" помістив статтю під заголовком „Польський парлямент". В ній обговорює внутрішно-політичне положення в Польщі, стверджуючи, що закони в справі виборчої ординації перейшли в соймі значною більшістю. „Таймс" висказує переконання, що тепер дорога до побіди урядового бльоку при надходячих виборах отверена. „Таймс" з задоволенням підчеркає поправу польсько-українських взаємин. Поправа тих відносин і взагалі вирівнання меншостевих відносин в Польщі зовсім не поверховна. Українці візьмуть участь у виборах. Вони одержали приречення щодо відповідного представництва.

Конґрес катол. журналістів в Югославії

Безпосередно по евхаристійнім конґресі в Любляні відбувся там зїзд католицьких журналістів Югославії. Зїзд ухвалив ряд резолюцій, в котрих м. ін. звернувся до епископату з просьбою опікуватися католицькою пресою. Учасники конґресу написали також петицію до державної влади, звертаючи увагу на конечність енергічніших заряджень в боротьбі з неморальністю брукової преси. Признаючи потребу тісної співпраці всіх журналістів краю, постановлено орґанізувати такі конґреси католицької преси щороку. (КАП).

Кінець рел. переслідувань в Мехіку?

ПАТ доносить з Мехіка: Сільване Барба Гензалєс, новий міністр внутрішних справ Мехіка, видав розпорядок отворити католицькі церкви, замкнені ґубернатором стейту Сіналька без порозуміння з центральною владою. Сей розпорядок се перший крок мехіканського правительства в напрямі управильнення релігійних відносин. — Ліві партії тратять вплив в Мехіку.

Сов. армія уступить з Далекого Сходу?

Анґлійська преса повідомляє з Токія: Між тамошним совітським посольством і японським правительством розпочалися розмови на тему евакуації 300.000-ної совітської армії Далекого Сходу, розміщеної в Приморю й Амурії, пограничних провінціях СССР. На манджурсько-совітськім пограниччі малаб повстати широка, здемілітаризована полоса. Коли СССР виповнить ту умовину, тоді, на думку Японії, тривалий спокій буде запевнений. Рівночасно японський посол в Москві Ото повідомив совітське правительство про умовини договору. Армія Далекого Сходу, добірна часть совітської армії, зорганізована в хвилині зросту японського імперіялізму. Дотепер вона перебуває на пограниччі Манджурії. Умовини, котрі ставить Японія, дуже тяжкі. Після опінії анґлійської преси вони просто нездійснимі. Японцям йшло про поставлення таких умовин, щоб від їх приняття узалежнити підписання пакту про ненапад, на котрім так залежить Москві. — Так отже велика совітська армія малаб без бою відступити.

Міліон Муринів проти Італії

В муринських дільницях богатьох американських міст триває вже кілька тижнів вербункова акція добровольців до абісинської армії. Тою акцією кермує 27-літний Мурин Самуель Даніель. В Детройті зголосилося 5.000 добровольців, в Шікаґу 7.500, Гарлєм виставить 15.000 добровольців. Чорні охотники винаймуть корабель і виїдуть до Абісинії. Даніель заявив кореспондентови одного часопису, що він збере міліон добровольців. — Чорні організують самооборону.

Жахлива повінь в Китаю

100.000 осіб затонуло, міліон домів знищених.

Японські часописи одержали з Ганков в Китаю інформації, що повінь спричинена рікою Янґ-Тсе-Кіянґ дорівнує повіні з 1931 р. Ган, доплив Янґ-Тсе-Кіянґу, виступив з берегів і спричинив катастрофу, котра знищила цілу провінцію Тієн-Міен-Гсієн. 100.000 людей стратило життя, понад міліон домів знищених. Ганков поважно загрожене повінью. Вода осягнула 51 стіп і 1 цаль понад звичайний рівень. Коли вода піднесеться ще на 11 цалів, залиє Ганков і Ву-Чанґ. Вже тепер деякі вулиці Ганков стоять під водою. Місцева влада співпрацює з заграничними конзулятами в справі рятункової акції. Положення тим гірше, що сніг в Тибеті і Ше-Чуані почав топитися як звичайно в липні. (ПАТ).

Бузьки спричинили катастрофу самоходу

Між Ґочалковицями і Пщиною громада бузьків, що втікали перед хижаками, впала на самохід. Один з бузьків розбив шибу вікна. Зранений відломками шкла шофер втратив панування над кермою і самохід наїхав на дерево. На щастя шофер тільки легко ранений. Подібний случай був тому кілька літ у Пщині. Тоді була тяжко ранена жінка тамошнього посадника Сіґнова.

Для вломників не існують ані посвячені місця ані посвячені предмети, тому слід негайно обезпечити від крадежі з вломом церковне урядження

в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Як ми будували державу

В 16-ті роковини нашої державної катастрофи в Галичині.

Дня 16 липня 1919 р. Галицька Армія під напором переважаючих сил стала переходити Збруч. Тим самим була вирішена доля української державности в Галичині. Та державність перестала істнувати.

Упадок української державности в Галичині в 1919 р. і взагалі на Україні в нас звичайно записують на конто головно зовнішніх чинників. Що в тім упадку одначе велику ролю відіграли ми самі, про се в нас мало хто згадує. Свідчить про се наглядно майже повний брак у нас дискусії на тему причин останньої нашої національно-державної катастрофи. Бо поза тим ми дуже любимо дискутувати і справді дискутуємо, нераз страшенно широко, про ріжні далеко менше важні справи.

А тим часом дискусія над причинами нашої останньої національно-державної катастрофи — і також всіх, попередних від упадку старих Київської і Галицько-Волинської Держав — се річ дуже потрібна і корисна. Бо тільки пізнавши ті причини, можемо на будуче не допустити до їх повторення. Тільки так історія може стати для нас учителькою життя.

Коли обєктивно глянемо на зовнішні обставини, в яких прийшлося нам будувати українську державу над Дніпром і над Дністром в рр. 1918 — 1919, то ті умови з початку були для нас зовсім корисні. Бо Росія й Австро-Угорщина, які окупували до того часу Україну, розпалися. Проти большевиків Вел. Україна одержала могутну військову поміч Німеччини. А Польща тоді щойно сама визволялася.

Та всеж таки Українці не збудували своєї держави ні над Дніпром ні над Дністром. Не збудували, хоч нас є поверх 40 міліонів і хоч збудували свої держави далеко менші, навіть зовсім дрібні народи, як нпр. Литовці, котрих є тільки ок. $2^1/_2$ міліона.

В половині липня б. р. минуло 16 літ від часу, як заломилася українська державність у Галичині. Се дає нам привід і спонуку кинути оком на те, як ми будували нашу державність.

Як відомо, дня 1 листопада 1918 р. Українці переняли фактично владу в Сх. Галичині. Одночасно з тим вибухло у Львові польське повстання. Та повстання те довший час було обмежене тільки на сам Львів, не знаходячи помочи з Польщі. От що пише про се історик українсько-польської війни 1918 — 1919 рр.:

„Заняте своїми внутрішними клопотами польське варшавське правительство не мало змоги присвятити спочатку більшої уваги га-

лицькому фронтови. Анархія, в якій опинилося Польське Королівство і Західна Галичина, грозила поширенням, тому на боротьбу з нею польський уряд мусів перш усього звернути свої зусилля. До цього дня війною з Українцями маси корінної Польщі не цікавились. Там не мала вона популярности і тільки згодом спопуляризували її всякі дивовижні леґенди про українські жорстокости та жахливі переживання польського безборонного населення, які навмисно поширювали висланники зі Львова. Дійсно під впливом депутацій і закликів львівських політичних організацій Начальник Держави Пілсудский видав кілька наказів про допомогу галицькому фронтови. Та ці накази, тому, що не було сил їх виконати, великого значіння не могли мати. Кілька тисяч польської збройної сили („Вермахт“), що остались після Німців, мусіли остати в столиці, інші відділи, які творились на терені Польщі, великої вартости не виявляли, при тому були заняті боротьбою з бандитизмом та зростаючим на силах большевизмом. А на загальний побір польське правительство чомусьто не рішилось і щойно при кінці грудня 1918 р. покликано під кріс чотири річники і то тільки в Західній Галичині. Тому польський фронт в Сх. Галичині був деякий час, так сказатиб, зданий на себе“. [1])

Так представлялася спочатку Польща і так ставилася вона спочатку до українсько-польських боїв у Львові зґл. під Львовом. Ясна річ, що в таких умовах шанси перемоги одної чи другої сторони залежали виключно від скорого зорґанізування армії та від звернення всеї уваги й енергії в сторону фронту. Від того, котра сторона скорше і краще зробить се, залежало істнування української державности в Галичині або її ліквідація.

Як свідчать дальші події, тою стороною, що зробила се скорше і краще, була Польща. Передовсім там зявилася людина, котра взяла сильно провід у свої руки і з зелізною енергією та безоглядністю поставила всі засоби країни на службу держави й армії. Тою людиною став тодішний Начальник Держави Йосиф Пілсудский. Тай сама польська суспільність дуже скоро завернула з шляху, яким спочатку пустилася була йти. Вона сконсолідувалася і стала горячково будувати державу і передовсім армію. Бо від армії залежало тоді все.

А якже ті справи представлялися в нас? Про се читаємо в згаданого вище історика:

„Внутрішних труднощів Польщі і повільности, з якою напливали на галицький фронт польські підкріплення, галицький уряд не зумів використати. Не знайшовся тут Клємансо чи Льойд Джордж, сильний провід, що з зізною енергією і безоглядністю всі засоби країни поставивби на службу армії, тимбільше, що з її перемогою тісно вязалося питання про само істнування ЗУНР як такої. — З одного боку віра в справедливість Антанти і Паріської Мирової Конференції, з другого надії на Наддніпрянщину, перешкодили будувати все виключно на власних силах, обєднуючи всі запаси енергії громадянства для одної цілі, якою мусіла бути війна. — Відчувалось і певну недостачу співпраці між фронтом і заціллям. Фронт напружував сили, щоб здержувати напір противника, а заціллє жило своїм життям й ненадто турбувалося потребами армії, а захоплюючись настроями від радощів із осягненням своєї державности після розпаду Австрії, не здавало собі справи з ваги хвилі. Історичний вислів галицького дядька „а чого мене на фронт, вони сюди не прийдуть“, найкраще характеризує ті часи і відноситься може, в тому випадку, також до гал. інтеліґенції. Переборщені вістки про спекуляцію, погоню за зиском, наживою, про мародерство, що доходили на фронт, викликали огірчення і підготовляли нездорові настрої. При цьому чужа розкладова пропаганда користувалась кожною нагодою, щоби, як на війні буває, сіяти зневіру, поглиблювати непорозуміння між фронтом і заціллям та викликувати недовіря стрільців до старшин. — Нічого доброго не ворожила і поблажливість супроти шкідливої для державних інтересів господарки деяких повітових комісарів, зокрема до отаманії Вітика в бориславському нафтовому районі. Також не спромігся уряд належно зорґанізувати прохарчування фронту. Одні повіти виповняли плян Головного Харчевого Уряду, інші, руководячись більш локальними як загальними інтересами, саботували його розпорядження. А наслідки були такі, що повіти, положені ближче боєвої лінії, несли непомірно більші тягарі від повітів положених дальше фронту. Прифронтові повіти харчували армію, а дальші, ці особливо, що не виповняли розпорядків Харчевого Уряду, продавали свої хлібні запаси посередникам — спекулянтам, які на доставах для армії заробляли великі бариші.

„Найменше рішучости виявляла центральна влада в поборюванні дезертирства. Тут передовсім потрібно було строгих і безоглядних мір, а тимчасом деякі галицькі села, головно ті найсвідоміші (Збаражчина, Долинщина, Рогатинщина), аж кишіли від дезертирів не тільки таких, що покинули фронт, але й таких, що взагалі не ставились до армії на поклик військової влади. В деяких повітах з них творились банди і кидались на грабіж населення. Тільки на рахунок Уряду слід числити такі явища, як опір деяких сіл військовим відділам, висланим туди для ловлення дезертирів. Не найкращі відгуки знаходило на фронті те, що запільні установи заповнювано надто великим числом, здебільша молодих і здібних до іншої служби, старшин. Також і міліція в деяких містах викликала проти себе невдоволення. На загал у запіллі відчувалося недостачу цупкої, пристосованої до поваги хвилі і небезпеки положення, організації. А все це відбивалось і на фронті, підточувало його моральні, а не в меншій мірі і матеріяльні сили.

„Проте булоб несправедливо — каже автор — шукати джерела всіх недомагань запілля УГА виключно в Уряді та відмовляти йому доброї волі. Він докладав зусиль, щоб усунути лихо, а що ті зусилля не мали помітних успіхів, то це було виною й українського громадянства, що не привикло ще до державницької думки і чину. Шістьсотлітня неволя та брак державної традиції аж тепер дали себе відчути в повноті і вони саме були причиною, що добрі починання центральної влади знаходили надто мало зрозуміння й піддержки і що їй не вдалося в широких розмірах зорґанізувати національних сил і нац. енергію перетворити в чин“. [2])

Тілько історик українсько-польської війни 1918 — 1919 рр.

Та наведені ним факти далеко не вичерпують фактів подібного поступування галицьких Українців в часі, коли важилася не тільки згадана війна, але коли рішалася доля Української Держави. Тих фактів можна навести значно більше.

От нпр. в ювилейнім збірнику Т-ва „Учительська Громада“, що саме появився, читаємо:

Осібну сторінку історії У. Гр. займає Зїзд в Станиславові 21 і 23 березня 1919 під проводом Голови філії, Данила Джерджа, з замітним рефератом дра В. Бриґідера.

Про його характер засвідчать ухвалені резолюції.

1) „В справі реформи шкільництва: школа має бути національна і має не тільки приготовляти до студій на університеті, а до життя й праці. Вона має бути вільна від всяких посторонних впливів держави, (!) церкви (!!), політичних партій і суспільних кляс. Стоячи на становищі свободи совісти, рішав зїзд, що навчання релиґії й виконування релиґійних практик є залежне до 16 року життя від волі родичів, від 16 року життя від волі самого учня. Хоч основою цілого виховання вважає зїзд фізичне виховання, заявляється проти мілітаризації шкоди“ [3])...

„Не знаємо, — каже про ті резолюції зовсім слушно проф. Ом. Терлецький в томуж ювилейному збірнику, — хто був автором цих резолюцій, але те, що вони були ухвалені на цьому зїзді, є вельми характеристичне для того часу і для вчительства там зібраного. А були там учителі переважно із Станиславова, Тернополя й Чорткова, а також із Стрия, Дрогобича й Самбора. Коли в резолюціях висказується застереження що до інґеренції в шкільних справах нашої власної держави, яка щойно творилася, коли вплив церкви на школу бажалосяб усунути тоді, як нам треба було в пору затяжних змагань консолідації всіх наших сил і врешті коли автори резолюцій боялися, щоби наша молодь не захоплювалася мілітаризмом і то саме тоді, як нам треба було міцної армії, то це доказ, що учасники сього зїзду не здавали собі як слід справи з поваги хвилі, не бачили дійсности, а жили кличами, що їх вигодувала східно-европейська революція з 1917 — 1918 р. Але за два місяці по сьому зїзді не було вже в Станиславові ні тієї держави, що її впливу в школі так боялися учасники зїзду, та й не було вже й нашої армії, що в половині липня пішла за Збруч. Не було вже потреби журитися ні справою навчання релиґії в школах, ні небезпекою „мілітаризації“ тієї школи...“ [4])

Вкінці ще оден факт зі ще іншої области.

Перед нами друкований акт, що має заголовок: Земельний закон для Західної Области Української Народної Республики з дня 14 цвітня 1919.

§. 1. того закону постановляє:

В межах Західньої Области Української Народної Республики вивласнюється без огляду на культуру:

1) Всі посілости, що були виключені з громадської звязи і становили по мисли закона з 12 серпня 1806 р. В. з. д. кр. ч: 20. двірські обшари разом з прилученими до них рустикальними ґрунтами оскільки ті посілости не перейшли на основі законних титулів дійсно в руки дрібних рільників.

2). Монастирські, церковні, епископські, ерекціональні і фондаційні землі.

3) Всі посілости, що їх дотеперішні власники набули виключно в ціли спекуляційної перепродажи.

4) Земельні посілости, що своїм простором перевисшають найвисшу границю індивідуального права посідання землі.

Сю границю означить окремий закон.

§. 7. Справу відшкодування, розмір і сплату тогож вирішить законодатне тіло Західної Области У. Н. Р., що вибране буде на підставі нового виборчого права.

§. 22. Закон сей обовязує з днем його оповіщення.

Такий земельний закон видано в нас, в половині квітня 1919 р. Отже в часі, коли наближався рішаючий момент цілої українсько-польської війни і коли вся увага всіх Українців повинна була бути звернена тільки і тільки на фронт. Та наведений вище земельний закон мав якраз противні наслідки. Бо майже безпосередно по його оголошенню „хтось“ пустив на нашім фронті провокаційну чутку, що вже ділять панські ґрунти та що ділять тільки між тих, що є на місци... У висліді наступила масова дезерція з фронту, про що читали ми в наведеним вище уступі з історії українсько-польської війни.

Зокрема слід відмітити § 1 уступ 2, того земельного закона, котрий постановляє вивласнення земель монастирських, церковних, епископських, ерекціональних і фондаційних. Та постанова дуже характеристична. Вона свідчить наглядно, що доля Церкви булаб в Українській Державі незавидна. А що Церква се основа моральної сили кождого народу, то легко додуматися, яка булаб доля нашого народу навіть тоді, якби нашій державі довелося довше прожити ніж вона прожила.

Так ми „будували“ свою державу в 1919 р. Чиж дивно, що тої держави ми не збудували?

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Добра научка для недбалих

Як відомо, в звязку з недалекими виборами влада зажадала від фахових союзів і стоваришень, щоб до трох днів предложили ліста своїх членів, котрі платили членські вкладки в останних шість місяцях. На підставі нової виборчої ординації кождих 500 а в деяких разах вже 250 членів фахових організацій має право делеґувати одного представника до виборчої колеґії. Одначе таке право мають тільки дійсні члени, то значить ті, що платять правильно вкладки. Оден член в виборчій колеґії може нераз рішити важну справу. Отже се дуже добра научка для недбальців, котрі вписуються до фахових організацій, але потому не платять вкладок. І ще лучша научка для організацій, котрі не вичеркують таких гнилих членів: тепер такі організації найдяться тільки сорому перед властями. Розуміється, права належаться тільки тим, що дбають за свої права.

[1]) А. Крезуб: Нарис історії українсько-польської війни 1918—1919. Видавнича Кооператива „Червона Калина“. Львів. 1933. Ст. 91—92.

[2]) А. Крезуб: Нарис.... ст. 92—94.

[3]) Двадцятьпятьліття Товариства „Учительська Громада“. Львів, 1935. Ст. 23.

[4]) Тамже, ст. 24.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Попит на королів

Під таким заголовком помістила „Газета Польска“ в ч. 171 цікаву кореспонденцію з Парижа Г. Кораба-Кухарского:

„Скажи мені з рукою на серці, що властиво бачиш нині найбільше знаменне у Франції?“

Так запитав мене один краян, бистрий обсерватор, котрий прибув з Польщі для вшанування трьох століть Академії, заложеної в найвеличнішій людвиківській добі. На таке питання не можна відповісти якбудь. Треба застановитися. Треба пригадати собі науки Сореля, котрий казав добачати в бігу сучасної історії не лише конкретні, вже дозрілі факти, але також а може навіть передовсім, ті плинні, мрячні ностальгії, нераз найреальнішу заповідь завтрішних подій. Бо інакше історик біжучих днів оцінювавби дану суспільність менше більше так, як природник, котрий уважавби, скажім, зиму окопечним станом, незмінним, не зважаючи на те, що вона тільки вступ до весни.

Не треба під тим оглядом шукати вказівок в промовах чи програмах, пересіяних крізь сито тактичної нещирости, але на вулиці, т. зн. всюди, де люди сходяться случайно і так собі, без ніякої премедитації, обмінюються думками. Підхоплена в таких умовинах думка, котра повторяється найчастіше, вперто, хронічно, уміствлюється в таких словах: „Але-ж та республика коштує нас чортівськи дорого!“

Становище до справи, як бачимо, зовсім річеве. Франція переживає в сій хвилі найгірший щорічний час, коли поборець домагається нагально заплачення занадто тяжких податків і рівночасно сіра товпа довідується зі щоденників, з міністеріяльних чи корпораційних розправ, що спроневірюється міліярди й міліярди щороку внаслідок хибного, феноменально коштовного республиканьско-парляментарного устрою. „Амі де Пипль“ обчислив кілька днів тому, що від часу створення III-ої Республики від 1871 р. надужиття парляментарних привілеїв коштувало державу дрібничку — 900 міліярдів франків. Чоловік з вулиці міг бути нечулий на доктрини реноваторів чи реакції, але се його заболіло, се довело його до скажености. Він піниться нині і кричить: досить того! А коли часом хтось більше начитаний несміло докине, що за давних часів також були королівські любимці, котрі процинцдрювали людську кервавицю, відповідає без заїкнення:

„Король був один, а нині маємо 600 послів окружених своїми дворянами!“

І се буде моя відповідь на питання, повторене на вступі того листа. Тут бачу найзнаменніший прояв. Приходить він так пізно, бо коли часи добрі, зловживання проходять безкарно й ніхто про се не журиться. Одначе тепер Франція переходить таку прикру добу, що треба сягати далеко, щоби знайти щось подібного, аж до р. 1789, коли зачалося від здобуття Бастилії, щоб пізніше як тоді говорилося, „скоротити“ короля.

Поза тою реальною фінансовою конюнктурою, є у Франції дальше й то серед народу якась *артистична, може бути — склонність до того*, сталого, популярного видовища, котрим є королівські сплендори. Вже Анатоль Франс зауважив се в своїм часі пишучи:

„Ніхто так не зуміє оцінити принади королівського маестату, як добрий республиканин“.

Се не змінилося. Нема краю, — поза Америкою, хіба? — деб тілько писалося й говорилося про королів, про їх одяги, обичаї, ідиллі. Слушно сказано про помершого Альберта бельгійського, що він був найбільше люблений, був найбільше популярний чоловік у Франції. Не бракувало людей, котрі не мали нічого спільного з політикою, що сердечно завидували малій бельгійській сусідці такого гарного і шляхотного вождя. Англійський ювилей, срібні торжества Юрія V-го з народом зацікавили в найвищім степени широкі французькі верстви. Тому кілька днів велике заінтересування викликала отворена президентом республики в величавій палаті Багателі вистава „Двох століть королівських відвідин у Франції“. Вдачі народу відповідає й дальше королівський церемоніял, котрого не може заступити демократична помпа. І притім — нема на се ради — президента республики можна шанувати, та ніколи, бодай у Франції, його не любиться; не кажучи вже зовсім про приємну містику вірної любови.

Се ще не все. У Франції відбувається ще одна зміна, а саме збільшується найбільше очевидно на світі попит на королів. Кільканацять повоєнних літ повторювано постійно, що король се пережиток, що народи, один по другім, зліквідують ту інституцію. „Чи ми не мали рації?“ — закричали авґури, коли Альфонс XIII перепровадився на постійно в лісисті околиці Парижа. Одначе показалося, що Еспанія перейшла й переходить по тій операції тяжкі, кріваві конвульсії. А тепер майже рівночасно надходять однозгідні вісти з Атен і Будапешту: Греція й Мадярщина бажають мати королів і їх здобудуть!... У Франції панує переконання, що тої евентуальности не дасться уникнути і що грецький плебісцит рішив поворот короля Юрія і лише відложив той поворот на кілька місяців. Спротив Малої Антанти не може перешкодити мадярському народови повернути до устрою, котрого формально і правно ніколи не занехано. Читаючи ті уваги пересічний французький горожанин драпається в тім і западає в задуму. В його упрощеній оцінці чужих народів Греки дуже спритні і практичні, Мадяри горді і пристрасно патріотичні. Отже се сильно його застановляє, що два такі ріжні народи, котрі вже позбулися королівського анахронізму, вважають нині вказаною і корисною відбудову трону. Застановляється над тим горожанин у хвилі, коли йому так тяжко і коли читає рівночасно в часописах, що республиканський устрій коштує річно 12 міліярдів, розданих, розтрачених, змарнованих.

І тому від кількох днів обективний обсерватор може підслухати в якімнебудь французькім шинку (а є їх 420.000 на цілій території) того рода розмови:

„Щож властиво значать наші політичні етикети? Всі називаються республиканами. Але серед них „республикани-соціялісти“, „республикани-незалежні“, „республикани-ліві“, „республикани-французькі“ тілько дбають про республику, як про торічний сніг. Знають, що се нічого не варте. За тою республиканською фасадою афішів і етикет приготовляється зміна“.

Я сам чув, як молодий робітник пописався на того рода філіпіку свіжо здобутим історичним знанням, кажучи ніби щось нове, ще досі незнане:

„Чи знаєте, що 1875 р. республику проголошено тільки одним голосом більшости?!“

Показалося, що всі знали. І в тім власне є щось нове. Донедавна не лише не знали, але взагалі не хотіли вірити. Подібні історичні правди пригадувалося лише в органах найчорнішої реакції. Чижби попит на королів огорнув також французький ринок?

На вступі я застерігся, що не описую тут ще конкретних, вже дозрілих фактів. Я старався тільки представити ті плинні мряковини, котрі нераз бувають заповідю завтрішної історії.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попередним надісланням грошей.**

Поворот Габсбурґів

Парижський щоденник „Возрожденіе“ ч. 3685 приніс отсю передовицю. Подаємо її в дослівнім перекладі:

Вже не перший раз зачинають живо обговорювати будуче привернення Габсбурґів в Австрії. Одначе сего разу справа не обмежується тільки до поголосок. Є зовсім конкретні факти. Австрійське правительство Шушніґа видало закон, котрий зніс баніцію Габсбурґів з Австрії та конфіскату їх маєтків. Закон проти Габсбурґів видало в 1919 р. австрійське соціялістичне правительство і в противенстві до Німеччини, де всі б. пануючі династії зберегли своє майно навіть в тих случаях, коли їх примусили виїхати закордон, як Вільгельма II, — Габсбурги були позбавлені майже всяких средств і могли піддержувати яке-таке гідне істнування тільки завдяки піддержці співчуваючих їм закордонних кругів — в перших 10 літах в Еспанії, потому в Бельгії.

Сам по собі закон про привернення їх маєткових прав се чисто внутрішна австрійська справа. Він не нарушає ніякого міжнародного договору і ледви чи може дати притоку до дипльоматичного протесту. Одначе істнує обоснований здогад, що зворот Габсбурґам їх майна і дозвіл проживати в границях Австрії — се тільки перший крок до привернення австрійської династії в її прадавних володіннях. А того не бажає і побоюється дуже й дуже богато.

Найбільше рішучий і непримиримий противник Габсбурґів — німецький канцлер Ґітлер. Він від вчасної молодости ненавидів ту „протинаціональну“ династію та уважав, що Габсбурги — знаряддя для ослаблення й розчленування німецької нації. Тому в Австрії в ролі найбільше рішучих противників реставрації Габсбурґів виступають націонал-соціялісти, тоді як не тільки правлячі католицькі круги і навіть деяка частина соціялістів бачать в тім спосіб зберегти Австрію від влучення до складу ґітлєрівської Німеччини.

Тому можнаб думати, що ті держави, котрі противляться „аншлюсови“, повинніб горячо повитати появу Габсбурґів, бо без перебільшення можна сказати: в Австрії тільки ті не бажають злуки з Німеччиною, хто береже традиції „апостольської“ монархії Габсбурґів. А трудно думати, що можна булоб зберегти незалежність Австрії не спираючись на ніякі елементи внутрі її самої.

Одначе деякі краї, спадкоємці монархії Габсбурґів, особливо Чехословаччина й Югославія, побоюються притягаючої сили старої династії для деяких своїх підданих. Тому держави Малої Антанти досі займали найбільше непримиримє становище в тій справі. Так і тепер ідуть вже з Праги вісти, що „Габсбурги — се війна“.

Як розуміти таку формулу? Ледви чи вона зможе відноситися до факту звороту Габсбуртам їх приватного майна. Та навіть вразі привернення Габсбурґів на австрійськім престолі — *чи можна думати*, що держави Малої Антанти, не рахуючись з настроями великих держав, всупереч статутови Союзу Народів виповіліб війну Австрії, коли та не нарушила ніякого договору і приняла рішення, що торкається її внутрішнього устрою. Таж на дунайській конференції якраз повинні були обговорювати питання про невмішування у внутрішні справи Австрії. *Австрійське правительство мало на ціли* вказати, що ся заборона вмішування повинна була торкатися не до одних націонал-соціялістів.

У Франції в правих кругах давно істнує течія, прихильна привернению Габсбурґів. Пригадують, що цісарева Зита, принцесса французької крови, підчас війни зробила все, що могла, щоб відділити Австрію від Німеччини. Та, розуміється, французька дипльоматія примушена рахуватися з настроями Малої Антанти.

При повній рівнодушности Англії до того питання, рішаюче слово має Італія. Коли кн. Штаремберґ одержить від Муссолінія бажані для нього запевнення — питання про привернення Габсбурґів може приняти реальні форми.

Там де Соломон добував золото

В журналі „Міруар ді Монд“ напечатана розмова з відомим *дослідником* Африки ґрафом Бірономде Пророком про його подорожі в глибину Абісинії. Вчений ґеоґраф, що прославився богатьома виправами та відкриттями, впевняє, що він знайшов біблійний Офір, край звідки по переданні Соломон добував золото для єрусалимських храмів. Біблійний Офір на думку ґр. де Пророка теперішна Верка-Варка, що по етіопськи значить „Долина Золота“. Перед подорожею вчений ґеоґраф одержав особисте поручення до неґуса-неґесті від льорда Тірреля, б. англійського посла в Парижі. Через те поручення абісинський цісар дозволив французькому подорожникови оглянути його копальні золота. Долина Золота лежить в малодоступних ґірських кряжах Західної Абісинії. По дорозі треба було минати місцевости, заселені небезпечними кочовими племенами. Коли де Пророк підїхав до копалень, побачив богато невеликих камяних пірамід, могил рабів з часів фараонів. До одної з таких могил увійшов де Пророк мимо заборони провідників і відчув специфічний запах старого бальсаму, зовсім подібного як в єгипетських пірамідах. Ті могильні піраміди і ряд інших признак дають підставу впевняти, що колись в тих горах Абісинії були єгипетські копальні золота, нині відновлені етіопською владою. Тисячі рабів працюють там під строгим наглядом.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

КАТОЛИЦЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької газети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

З приводу замкнених реколєкцій

В двох статтях, поміщених в „Новій Зорі": „Моральна купіль" в ч. 51 з 1934 р. і „Дні обнови" в ч. 46 з 1935 р. „Студентка" забрала голос у справі замкнених реколєкцій.

Се дуже відрадне явище в нас. Знак, що наша молодь, зокрема жіноча, університетська молодь, входить на властиві тори духового життя. Знаходить зрозуміння для таких високих справ, як замкнені реколєкції.

Загально знане, що на заході рух стислих або замкнених реколєкцій дуже поширений. Там масово беруть участь в реколєкціях в спеціяльно побудованих на се домах старші і молодші обох полів і ріжного стану, — зокрема університетська молодь з великим запалом горнеться до стислих реколєкцій, як також ученики (-ці) і навіть діти.

У нас завдяки о. Др. Й. Маркевичеві ЧСВВ, довголітньому презесови Марійського Тов. Молоді, почався від кількох літ рух замкнених реколєкцій для молоді і для старших.

Замкнені реколєкції для нашого інтеліґентного жіноцтва відбуваються від кількох літ заходом СС. Василіянок у Львові і Станиславові. Здавалосяб, що наша суспільність зрадіє тому благородному починови і фреквенція учасниць з року на рік буде збільшуватися. Тимчасом, як в перших роках було учасниць 30—40, так в останнім часі воно значно зменшилося. Яка в тім причина? Без довшої застанови можемо сміло собі сказати, — брак зрозуміння. Годі оправдуватися тим, що в нас тяжкі часи настали — кріза; та сама кріза, може трошки в меншій мірі є всюди, не тільки в нас. Або — кажуть інші — обставини всякого рода не позволяють нам відірватися на 3 дні скуплення. Та це все звичайні викрути; гроші є в нас дуже часто на зовсім непотрібні річи — а обставинам всякого рода можемо також зарадити, коли є охота й добра воля. — Ще раз повторяю, що в нас бракує зрозуміння для таких високих справ, як замкнені реколєкції. Певно, що все знайдуться особи, які мимо найліпшої волі й охоти дійсно не можуть відбути таких реколєкцій і се для них навіть деякого рода терпіння. Але тут говориться про загал інтеліґентного жіноцтва, що не має бажання поглибити свого внутрішнього життя, не має бажання зблизити своєї душі до Бога.

Не можна заперечити, що причиною браку зрозуміння ваги замкнених реколєкцій є також і те, що замало пишеться в нас про них, замало пропаґується їх ідею.

Тому, як вище згадано, дуже відрадним явищем є, що саме цвіт нашої молоді, членки Марійської Дружини Студенток, може перші між жіноцтвом, знайшли повне зрозуміння для справи замкнених реколєкцій так, що не тільки в них фреквенція учасниць з року на рік збільшується, але й зачинають про це писати в нашій католицькій пресі для заохоти других. Власне в вище згаданій статті „Дні обнови" прекрасно образово описує нам „Студентка" про високу ціль і завдання замкнених реколєкцій і про те, які великі духові користи вони несуть з собою.

На підтвердження тих слів і я ще хочу поділитися з Шановними Читачами „Нової Зорі" своїми враженнями з замкнених реколєкцій, які я відбула 2 рази в своїому житті, а саме перші в 1932 р., другі сього року. Бажаю гаряче, щоби мої слова стали спонукою й заохотою для осіб, що мають добру волю, та перешкоджені ріжними обставинами, здержуються від рішучого кроку й тому дуже богато тратять в приспішенню діланя Божої ласки в своїх душах.

Якраз 3 роки тому перечитала я коротке оголошення про замкнені реколєкції для Пань в домі СС. Василіянок при вул. Потоцького ч. 95. Те оголошення мене зацікавило й заразом заінтриґувало. Як вони відбуваються і чи не моглаб я на них бути як й інші? Але (як звичайно є всюди „але"), як я можу лишити дома четверо малих дітей, з того наймолодше несповна року на виключну опіку служниці, бо муж майже цілий день занятий в бюрі? Навіть правду сказавши, не маю відваги говорити про се зі своїм мужем, бо се не знайде зрозуміння в його душі. (Наші мужі звичайно короткозорі на такі справи).

Але що де в світі видається неможливе до здійснення, там Бог приходить зі своєю святою поміччю. І так за взаїмним порозумінням, ми знайшли відповідну опіку для дітей на час моєї неприявности й я таки пішла на ті реколєкції. Не буду тут описувати цілого перебігу тих реколєкцій, бо се забралоби забогато місця. Зрештою в згаданій статті „Дні обнови" докладно описано, як відбуваються замкнені реколєкції. Я тільки коротко скажу: цілих 3 дні скуплення й мовчання я була невимовно щаслива. Не тому, гадавби хто, що ізза гамору і неспокою, який мається дома, в родині, де є малі діти, — я зазнала того фізичного спокою, — але я була щаслива тим щастям, за яким банує і тужить наша душа, яка має те зрозуміння, що походить від Бога і належить вповні до Нього.

Другі мої реколєкції мали також своєрідні перепони, але й їх при Божій помочі усунено, й я знову була у стіп Ісуса, слухала Його науки з уст священика, а вслід за тим набрала сили і відпорности у всіх злиднях нашого життя.

Вкінці ще одна маленька увага.

Всі Впов. Пані, що вже набрали охоти робити замкнені реколєкції в слідуючому році, — нехай вже відтепер думають про це, моляться, просять Бога сеї ласки й заощаджують дрібними квотами гріш на ту ціль.

А добрий Ісус, що безперервно стукає до дверей наших сердець зі своєю ласкою, — в даній хвилині прийде нам зі своєю поміччю та усуне всякі перепони, які будуть перешкоджувати у святій зустрічі з Ним.

Марійська дружинниця

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

14 липня у Франції

Національні обходи, котрі відбулися 14 липня с. р. в Парижі і в інших містах Франції, минули спокійно. В 9-ій год. рано на площі Ль' Етоаль през. Лєбрен в товаристві членів правительства відібрав дефіляду війська. Над Парижем перелетіло 667 літаків в боєвому ладі. Рівночасно відбувалася на площі Бастилії маніфестація лівого „народнього фронту". В год. 3.30 перейшов вулицями міста похід лівих орґанізацій. Вечером в год. 5.30 відбулася на площі „Ль' Етоаль" маніфестація правих угруповань. На площі заряджено хвилину мовчанки й підчас того провідник „Вогняного Хреста" полк. де Ля Рок запалив вогонь на могилі Незнаного Вояка. Після того члени „Вогняного Хреста" відійшли до Бульонського ліса, де відбулася дефіляда перед полк. де Ля Роком. Спокою стерегло в Парижі 100.000 війська і 50.000 поліції.

Народні бунти на Україні

в X — XIII ст.

Перший народній бунт на Україні в 1-шій пол. X ст.: Деревляни вбивають кн. Ігоря. — Перша пацифікація на Україні: її переводить жінка — св. кн. Ольга. — Перше українське політичне повстання: Революція у Києві в 1068 р. — Кияни проганяють в. кн. Ізяслава. — Ізяслав ліквідує київську революцію при помочи Польщі. — Розрухи у Києві в 1113 р.: Перший жидівський погром на Україні. — Причини: галицька сіль. — „Подія — одинока в цілій київській історії": Кияни три рази присягають кн. Ігореви на вірність і відтак зраджують його та жорстоко убивають (1147 р.). — Жахливий опис того убийства в літописи. — Бунт у Дорогичині в 1241 р. — Болохівська отаманія. — „Люди Татарьскыя". — Безпощадна боротьба кн. Данила з бунтівниками.

Крім міжусобиць князів і коромолів бояр третьою складовою частиною анархії на Україні в княжих часах були бунти народніх мас проти своїх князів, котрі тоді уособляли українську державність на Україні.

Найдавнішу вістку про народній бунт на Україні проти князя маємо з 1-шої пол. X ст. Се був бунт Деревлян проти київського князя Ігоря, що закінчився убиттям того князя та пімстою кн. Ольги. Причина того бунту була матеріяльна: данина, яку Деревляни платили київським князям.

Ось як описує той бунт наша найдавніша літопись:

„В лѣто 6453 (= 945). Ркоша дружина Игореви. отроци Свѣнделжи изоодѣлѣся суть оружьемь и порты. а мы нази. и поиди княже с нами в дань. да и ты добудешь и мы. и послуша ихъ Игорь. иде в Дерева в дань. и примысляше къ пѣрвои дани. и насиляше имъ и мужи єго. и возмя дань и поиде въ свои городъ. идущю же єму въспять. размысли рече дружинѣ своєи. идете вы с данью домови. а язъ възвращюся и похожю еще. и пусти дружину свою домови. с маломъ же дружины възвратися. желая болшая имѣнья. слышавше же Древляне яко опять идеть. съдумавше Древляне. съ княземъ своимъ Маломъ. и ркоша аще ся внадит волкъ въ овцѣ. то относить по єдинои все стадо. аще не оубьють єго. тако и сии. аще не оубьем єго. то вси ны погубить. и послаша к немоу гляголяще. по что идеши опять. поималъ єси вьсю дань. и не послуша ихъ Игорь. и шедше из города. Искоростѣня проти Древляне. и оубиша Игоря. и дружину єго. бѣ бо ихъ мало. и погребенъ бысть Игорь. и есть могила єго оу Искоростиня города. в Деревѣхъ и до сего дни". [1])

Дальше літопись описує широко, як жінка убитого кн. Ігоря кн. Ольга пімстила смерть мужа. Вона пішла на Деревлян війною, спустошила їх край, наложила контрибуцію, скасувала самоуправу (деревлянських князів) і місто Іскоростень, котре вбило Ігоря, спалила, „старѣйшины же города ижьже, а прочая люди овѣхъ изби, а другия работѣ преда мужемъ своимъ, а прокъ остави платити дань".

Так виглядав найдавніший, відомий нам, народній бунт на Україні проти князя, властиво проти державної потреби в формі данини. Кажемо: державної потреби. Бо та данина, за якою кн. Ігор пішов до Деревлян, що підлягали київській, отже українській, державі, була дійсно державною потребою. Бо вона була на удержання (зодягнення й узброєння) княжої дружини себто війська, котре, як читаємо в літописи, було прямо наге. А військо тоді удержувалося коштом стяганих з населення данин зовсім таксамо, як удержується нині коштом податків стяганих з населення. Отже тодішня данина се нинішній податок. І військо тоді було для оборони держави згл. її населення таксамо потрібне, як і нині. Навіть тоді більше потрібне, як нині. Бо нині держава забезпечується перед несподіваними нападами зовні також міжнародніми договорами та союзами. А тоді Українська Держава, як найдалі висунена на схід европейська держава,

[1]) Ипатьевская Лѣтопись. В. I. Изд. третье. Полное собраніе русскихъ лѣтописей изд. Гос. Археограф. Комиссіею Рос. Академіи Наукъ. Т. II). Петроградъ, 1923. Ст. 44—45.

Суспільний тиждень католиків Австрії

(Наша загранична кореспонденція).

В останніх літах між католиками европейського й американського світа можна завважити великий суспільний рух, що обявляється уладжуванням т. зв. „суспільних тижнів". По Франції, Італії, Голяндії, Еспанії й Америці півн. і полудневій, також Австрійці відбули свій суспільний тиждень. Та сей австрійський „суспільний тиждень" основно ріжниться від інших тим, що коли в інших державах такі соціяльні студії і виклади мали на меті чисто теоретичне й пропаґандистичне розроблення католицьких суспільних засад, то в Австрії вони в першій меті мають практичне примінення тих засад до суспільного й економічного порядку в тій державі. Звідси й така широка участь світських католиків не лиш мужів науки, але й політиків і державних мужів.

Сей „суспільний тиждень" отворив Архиепископ і кардинал Відня, Д-р Інніцер. Він сказав м. і.: Маємо повне право займатися нині суспільними науками з точки католицького погляду, як вони зясовані в енцикліці „Квадраґезімо Анно". Соціяльна фільософія хотіла видіти в названій енцикліці Св. Отця Пія XI, як і свого часу в енцикліці Папи Льва XIII „Рерум Новарум", лиш ідеал, який не дасться здійснити. Тимчасом се очевидне, що найновіші досягнення на соціяльнім полі ясно були виложені в енцикліці „Рерум Новарум": а й тепер Св. Отець виказав слушно, що бракує лиш мужности й знання, щоби здійснити постуляти, поставлені Папою Львом XIII. Саме Австрійці, говорячи зовсім без пересади, вже від довшого часу не обмежувалися лиш до подиву соціяльних наук католицької Церкви, але змагали до здійснення їх в житті. Як лиш явилася енцикліка „Квадраґезімо Анно", богато вчених приступило сейчас до спопуляризування виложених там принціпів з виразним наміром примінити їх до колективного національного життя. На першім місци треба згадати о. прал. Сайпля, котрого спомагали якраз ті визначні соціольоґи, що нині приняли на себе дуже відповідальні становиска в адміністрації держави. Між останніми незабутий канцлер Дольфус визначився наміром піти дорогою в державнім правлінні, визначеною великими Папами. Та не можна нам вдоволятися лиш тим, що до сьогодня досягнене на сім полі. Не вистарчить положити самі основи, але треба на них поставити цілу суспільну будівлю держави. Не йде тут виложити загальні принціпи суспільних наук Церкви; але бажаємо висвітлити практичні примінення тих наук в австрійськім державнім законодавстві.

По промові Кардинала виступив проф. Пфіґлер з рефератом на тему: Справедливість як суспільна основа. Референт поставив ось такі постуляти, на яких має основуватися життя кождого члена суспільности: 1. Достоїнство людини, спільне всім, на соціяльнім полі повинно мати запевнення права вільного вибору праці. 2. — Кождий чоловік має право до мінімум удержання; право на таку заплату, зглядно пенсію, що уможливлювалаб і урядникам і робітникам оснування родини. 3. — Зрівнання всіх горожан перед правом у справі творення економічних установ. Надужиття, що нарушують сю суспільну справедливість, се велика кривда, вопіюча за пімсту до неба.

Другий прелеґент Др. Месснер, проф. віденського університету, промовляв на основі енцикл. Папи Льва XIII про свободу і право, які тісно координуються в загальній християнській свідомости. Вона противиться індивідуалізмові 19 ст., який бажав свободи без права; але й противна колєктивізмові, в якійнебудь формі, що ставить закон без свободи. Справедливе відношення між правом і свободою, се був намір канцлера Дольфуса в політичній будові Австрії.

З черги Д-р А. Бем порушив тему про завдання держави й виказав, що так зв. справедливість розділююча (iusticia distributiva) накладає на державу обовязок дати кождому й поодиноким суспільним ґрупам те, що до них належить. Підпорядкування державної спільноти під загальне добро не сміє зійти до сліпого механізму т. зн. вільної конкуренції; саме держава має в особливший спосіб заінтересуватися тими, що вимагають особлившої помочі; на першім місці пролєтаріятом. — Про права т. зв. малих спільнот промовляв президент робіт Рудольф Гавсляйтнер, — про права робітників Д-р Шміц. Один і другий виказували, що якраз в папських енцикліках виложені й обяснені основи правдивої суспільної справедливости; корпорації мають бути знарядями здійснення тої справедливости. В сій точці звернув увагу на особливше значіння Католицької Акції, яка має старатися усильно подати, головно працедавцям, духа папських енциклік і признати всі права, належні робітникам. Висвободження робітничої кляси зпід духової спадщини марксизму се головне завдання, яке мусить сповнити австрійська економія. Вкінці проф. Люґмаєр на основі статистичних даних виказав, як від останнього року поліпшилося положення робітників взагалі, а безробітних спеціяльно й виказав надію, що тим чином можна буде дійти до повного духового й матеріяльного визволення пролетаріяту.

Сей суспільний тиждень закінчено торжественним засіданням в головній салі віденського Ратгавзу в приявности президента Мікляса, посадника Відня Шміца, підсекретаря державного для публичної освіти Пернтера, начальника патріотичного фронту Адама і великого числа визначних особистостей.

Д-р Райнінґавс виказав виразно, що нинішні умовини робітників і убогих не стоять ще в повній згоді з духом папських енциклік, тому конечно завести в Австрії серіозні трибунали праці. Знов радник Кунчак висказав, що незабаром прийде час, коли і „Рерум Новарум" і „Квадраґезімо Анно" найдуть повне примінення в австрійській конституції. Наконець забрав голос Кардинал Інніцер і пригадав, що корпоративний устрій се головна ідея суспільної праці Католицької Акції, щоб тим робом зліквідувати зовсім клясову боротьбу. Слідуючого дня рано по всіх віденських церквах відправлено богослуження при численній участи вірних. — (Н).

була постійно виставлена на несподівані напади зі сходу ріжних диких кочевиків, як Печеніги, Торки, Половці і Татари, котрі напавши, нищили все до тла, населення убивали або забирали в неволю. Отже тоді удержування добре вивінуваного війська було першорядною державною потребою і навіть конечністю. І коли стягнена вже данина не вистарчала на заспокоєння тої державної потреби і конечности, то було обовязком князя, як голови держави, зажадати на ту ціль від населення додаткової данини, що й зробив кн. Ігор.

Що народнім масам се не подобалося, то ніщо дивного. Бо народні маси не люблять давати публичних данин навіть для власної забезпеки, навіть тоді, коли відмова данини загрожує їм пізніше без порівнання більшими матеріяльними втратами в користь ворога. Що се так, бачили ми наглядно на Україні в 1918 р., коли народні маси відмовляли Українській Державі найконечніших потреб, як податків, рекрута і т. п., аж поки не прийшли московські большевики і не забрали все...

Як сказали ми вище, бунт Деревлян здавила наша Велика Княгиня Ольга безпощадно. Се була перша пацифікація на Україні. Вона особливо замітна тим, що її перевела жінка, котру признано святою. (Дальше буде).

Виборчий календарик

В Деннику Законів з 15 с. м. оповіщено виборчий календарик до сойму:

До 25 липня міністр внутрішних справ покликує окружних виборчих комісарів. Генеральний виборчий комісар покликує провідників окружних виборчих комісій і їх заступників. Воєвідські виділи покликують членів окружних виборчих комісій і їх заступників.

До 1 серпня провідники окружних комісій покликують провідників районових виборчих комісій і їх заступників.

До 4 серпня власти загальної адміністрації і начальники ґмін покликують членів районових виборчих комісій і їх заступників. Укінчення виготовлювання списів виборців до сойму начальниками ґмін. Укінчення виборів до окружних зборів. Зголошування виборцями делеґатів до окружних зборів.

До 5 серпня начальники ґмін пересилають списи виборців провідникам районових і окружних виборчих комісій. Провідники орґанів, що вибирають делеґатів до окружних зборів, пересилають відписи протоколів з вибору делеґатів провідникам окружних виборчих комісій і окружним виборчим комісарам. Власти загальної адміністрації оповіщують поділ повіту на райони голосування. Провідники районових виборчих комісій подають до загального відома години урядування районових виборчих комісій, речинець і місце виложення спису виборців та вношення реклямацій.

7 серпня провідники районових комісій викладають до публичного перегляду списи виборців до сойму.

До 9 серпня провідники окружних виборчих комісій уневажнюють вибір делеґата до окружного збору, коли той вибір довершено незгідно з правом і заряджують доповнюючі вибори.

14 серпня останній день виложення до публичного перегляду списів виборців. Окружні збори збираються в ціли устійнення листи кандидатів на послів.

До 19 серпня кандидати на послів пересилають до окр. комісій заяву про згоду на кандидування.

19 серпня провідники районових комісій пересилають зажалення і неузгляднені спротиви провідникам окр. виб. комісій.

20 серпня окр. виб. комісії приступають до затверджування ліст кандидатів на послів.

До 23 серпня заступники кандидатів, вписані окр. виб. комісією на листу кандидатів на послів, пересилають до окр. комісії заяву про згоду на кандидування.

До 24 серпня провідники окр. виб. комісій по розгляненню зажалень і спротивів наказують районовим виб. комісіям втягнути або счеркнути зі спису особу, котра вносила зажалення або спротив.

До 26 серпня районові комісії вводять до списів виборців зміни наказані провідниками окр. виб. комісій.

До 29 серпня провідники окр. виб. комісій оповіщують листу кандидатів на послів з поданням дня і годин голосування.

7 вересня провідники виб. комісій викладають до публичного перегляду оконечно устійнений спис виборців.

8 вересня голосування до сойму.

11вересня окр. виб. комісії приступають до устійнення висліду голосування в окрузі і признання мандатів кандидатам на послів.

20 вересня ґенеральний виб. комісар оповіщує в урядовім часописі вислід виборів до сойму.

До 23 вересня ґанеральний виб. комісар пересилає кождому послови вірительний лист.

До 27 вересня вношення до найвисшого суду протестів проти виборів.

Покажчик змісту

всіх дотеперішних річників „Нової Зорі“.*)

Орґанізація — Католицька діяльність — Католицька Акція — Соціяльне питання й Церква.

/ОРҐАНІЗАЦІЇ, ТОВАРИСТВА Й УСТАНОВИ/

/У. Х. О., У. К. О., „ЄДНІСТЬ“/: Збори У. Х. О. в Старім Самборі Д 108 Ѳ Повітова нарада членів У. Х. О. в Раві Руській Н 110 Ѳ Сокаль. Кружок УХО в Сілци, зїзд дяків, відчит Д 118 Ѳ Печеніжин. Заг. Зб. Т-ва „Єдність“ Д 118 Ѳ Конференція в справі УХО в Коломиї Д 118 Ѳ Лопушанка Хомина. Основання кружка УХО Д 118 Ѳ Сянік. Повіт. нарада в справі УХО (о. Петро Андрейчик) Д 119 Ѳ Закладайте місцеві кружки УХО Н 122 Ѳ Делятин /Катол. Акція, кружок УХО/ Д 129-130 Ѳ Шидлівці /кружок „Єдність/ Д 142 Ѳ Комунікат Г. Управи УХО Н 142 Ѳ Ярослав /Основ. кружка УХО й довір. нарада/ 143 Ѳ Великополе. Основ. місцев. кружка УХО Д 147 Ѳ З орґанізаційної праці /УХО в Бучачі/ Д 178 Ѳ З орґанізац. праці /УХО в Турці н. Стр./ Д 181 Ѳ З орґанізаційного життя. Старий Самбір. Загальні сходини УХО Д 194 Ѳ З орґ. життя. Лаврів, пов. Старий Самбір (Довірочна нарада УХО) Д 195 Ѳ /З орґанізаційного життя УХО/: Сокаль, Війське Д 204-5 Ѳ Сянік 208 Ѳ Бучач Д 213 Ѳ Глиняни Д 213 Ѳ З орґанізаційного життя /УХО в Жовківщині/ 245, 246 Ѳ Комунікат /наради духовних і світських у приявности 4 Владик в Микуличині — резолюції щодо УКО, пресових орґанів „Н. З.“, „Правди“, „Бескиду“ і под./ 353 Ѳ З орґ. руху /УХО/. Старий Самбір Д 255 Ѳ Лаврів /Довір. нарада УКО/ Д 368 Ѳ Оснування Парохіяльної Читальні /в Делятині/ 394 Ѳ Обсерватор: Збори Т-ва безженних священиків ім. св. священомуч. Йосафата. Їх опіка над катол. пресою 405 Ѳ

/МАРІЙСЬКІ ДРУЖИНИ Й ІН. Т-ВА/: о. Ір. Назарко: На одному відтинку католицького фронту. Про Марійські Орґанізації Української Молоді в Галичині 699 Ѳ Марійські Т-ва Пань поширюються Н 699 Ѳ о. І. Назарко: Орґанізаційні проблеми Марійських Дружин Пань 785—787 Ѳ Евгенія Шаркова: З життя наших дітей. Евхаристійна Громадка 718 Ѳ /Е. Шаркова/: Евхаристійне життя в Марійських Дружинах 788—791 Ѳ Марійське Т-во Молоді /десятиліття основин/ 145 Ѳ Головна /нова/ Управа Марійського Т-ва Молоді у Львові Н 572 Ѳ Марійське Т-во Пань у Львові Н 297 Ѳ Мар. Т-во Пань у Львові Н 326 Ѳ Заг. Збори Марійського Т-ва Пань у Львові Н 617 Ѳ Загальні Збори Мар. Т-ва Пань у Львові Н 711 Ѳ А. Ч.: Тихий Зїзд. З приводу ювилейного зїзду Марійських Дружин Пань 783 Ѳ Ювилейний Зїзд МТП 783, 784, 791, 793, 795 Ѳ Промова пані Ольги Бачинської на Ювил. З. М. Д. 783 Ѳ К. Я.: Святочна Академія Марійської Дружини Дівчат у Львові 285 Ѳ Марійська Дружина Дівчат у Львові Н 491 Ѳ о. Т. Галущинський: Правда про кат. Т-во укр. дівчат ім. св. Йосифа 604 Ѳ /Ол. Мох/: Загальні Збори /того Т-ва/ 610 Ѳ Посвячення домівки катол. Т-ва Укр. Дівчат ім. св. Йосифа у Львові Н 729, З життя жіноцтва. Катол. Т-во Укр. Дівчат ім. св. Йосифа Н 734, Спільне свячене /в Т-ві св. Йосифа/ 734 Ѳ Просфора в Мар. Дружині Студенток у Львові Д 510 Ѳ Радісний обяв /зам. Маланки — Адорація Н. Т./ Н 701 Ѳ Ол. Н.: З діяльности Марійського Т-ва Пань /у Перемишлі/ Д 213 Ѳ Марійське Т-во Пань в Перемишли Н 345 Ѳ Конференція членів Т-ва „Пер/емиська/ Епарх. Поміч“ Д 139 Ѳ З життя краю /Заг. зб. Чит. ім. св. Михайла в Перемилові/ 378 Ѳ Маркіян Заяць: Рава Руська /„Мар. Дружина на вакаціях“/ Д 243 Ѳ Роман Білозор: Загальні Зб. Мар. Дружини ґімн. молоді /в Раві Руській/ Д 257 Ѳ Мих. Дороцький: Рава Руська. (Марійське свято шк. молоді) Д 457 Ѳ Ѳ Станове Т-во Священиків львівської дієцезії ім. св. Андрея Н 546 Ѳ Т-во гр. кат. українських служниць „Будучність“ Н 336 Ѳ Станиславів. (Кооп. „Священича Поміч“) Д 119 Ѳ Кооператива „Священича Поміч“ у Станиславові. З приводу її Заг. Зборів 330 Ѳ Марійське свято молоді в Теребовлі Д 516 Ѳ Католицький Союз /відозва І. Е. Митрополита/ Н 383 Ѳ Інтервю Впреосв. Митрополита Андрея з представниками укр. преси /про „Кат. Союз“/ Н 384 Ѳ В. Б.: Думки на часі. Потреба катол. орґанізацій для нашої сільської й ремісничої молоді 438 Ѳ А. Ч.: Ремісниче молодь. Її орґанізація /„Зоря“/ та її відношення до Церкви 718 Ѳ Брацтво Українців Католиків Канади (БУК) Н 705 Ѳ

/КАТОЛИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ/: І. Л.: Католицькі місії /стан/ Н 601 Ѳ З місійного руху /реколекції ОО. Василіян у 1929 р./ Н 301 Ѳ Н. С.: Місійна праця ОО. Василіян в Канаді 707—714 Ѳ о. Й. З.: Актуальна справа. Як уряджувати церковні торжества 187 Ѳ Добрий спосіб /збірки на церкву/ Н 518 Ѳ Обсерватор: Важна справа /орґанізації сповіди/ 567 Ѳ —: Збирання жертв /у церкві/ 568 Ѳ о. Марко Ґіль: Про будову нових церков 231 Ѳ о. Дмитро Ступак: Парохіяльні хроніки (ціль, зміст, хосен) 393 Ѳ о. І. Братик: Дискусії й диспути на реліґ. теми і їх вплив на релігійність 665 Ѳ Католицькі виклади у Львові 702 Ѳ Священик з Лемківщини: Не лишаймо на боці мети /перш за все праця в церкві/ 314 Ѳ о. Р. Г.: Нові методи душпастирської праці /Добра преса — Добродійна акція/ 332 Ѳ Завдання католицизму супроти боротьби з Богом 516 Ѳ о. Степан Дмитришин: Як боротися зі схизмою Д 483 Ѳ о. Мих. Вовчик: Три завдання сучасної хвилі /преса, христ. орґанізація, геть з коршмами/ 264 Ѳ Священик: Рефлєксії на одну тему, з котрою вяжуться наші справи /всенародній спів у церкві/ 305 Ѳ о. Марко Ґіль: З приводу Сл. Божої на Рождество Христове /в Станиславові; про всенародний спів/ 507 Ѳ о. І. Братик: Вселюдний церковний спів 661 Ѳ о. Василій Дзомбак: Наша Церква і радіо. Вражіння Н 502 а Ѳ Нові шляхи внутрішної місії 269 Ѳ Апостоли Праці Н 232 Ѳ Союз католицьких письменників Австрії Н 228 Ѳ Смерть апостола великого міста /о. Зоненшайна/ Н 229 Ѳ Грамофон у катол. акції Н 303 Ѳ А. М. Хіряков/: Пастир добрий /заклик Папи до боротьби з большевизмом/ 377 Ѳ

/РЕКОЛЄКЦІЇ/: Реколекції для жінок, дочок священиків та учительок 149 Ѳ Жінка священика: Жіночі реколєкції /в Станиславові/ Д 159 Ѳ о. І. Погорецький: Реколєкції для молоді середніх шкіл Д 161 Ѳ Комунікат Г. Управи Марійського Т-ва М. в справі стислих реколєкцій для молоді середніх шкіл 247 Ѳ Комунікат XII. Г. Управи Мар. Т-ва Молоді в справі стислих реколєкцій для молоді Н 341 Ѳ Учасниця: Слово до священичих жінок /про реколекції/ Н 358 Ѳ о. І.з.: З реколєкцій священиків перем/иської/ еп. Д 362 Ѳ З реколєкцій для Пань у Львові Д 454 Ѳ Стислі реколєкції для студенток університету /заходом Мар. Друж. Студенток у Львові/ Д 552 Ѳ о. Ір. Назарко ЧСВВ: За духову обнову нашої інтеліґенції 652 Ѳ Реколекційний рух у Львові Н 723 Ѳ

/КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ/: Католицька акція у Поляків 104 Ѳ Ціли Катол. Акції 115 Ѳ Кат. Акція і політика Н 140 Ѳ Про політичні і соціяльні завдання укр. Катол. Акції 145 Ѳ Основи Католицької Акції 154 Ѳ Катол. Акція в Делятині 165 Ѳ Нунцій Пачеллі про Катол. Акцію Н 181 Ѳ Св. Отець про Катол. Акцію Н 204-5 Ѳ Шляхи до здійснення Кат. Акції Н 210 Ѳ Що таке Католицька Акція? 222 Ѳ Р. Г.: Правдивий характер Катол. Акції. 225 Ѳ Катол. Акція від Льва XIII до Пія XI Н 243 Ѳ Наша оборона. Розбудова Катол. Акції 261 Ѳ Христ. любов у Кат. Акції 272 Ѳ о. Михайло Вовчик: Катол. Акція. Практ. вказівки про спосіб ширення її у нас 300 Ѳ о. О. О.: Отворення курсу для директорів діецезальних Кат. Акції в Познані Д 316, —: Інструкційний курс К. А. в Познані 320, 322, 323, —: Торжественне закінчення курсу Катол. Акції в Познані 326 Ѳ М. П-ий: Історичні підстави Катол. Акції 325 Ѳ о. М. Каровець: Про Католицьку Акцію 325 Ѳ о. М. К.: З польського курсу Кат. Акції у Львові Д 326 Ѳ Р. Г.: Катол. Акція в Італії 327 Ѳ Начальний Інститут Кат. Акції Н 397 Ѳ З Катол. Акції. Харитативна діяльність у Німеччині Н 409 Ѳ Католицька Акція й політична партія Н 433 Ѳ Статут Католицької Акції /затвердж. 3. І. 1931/ 461 Ѳ Тридневний Курс Католицької Акції /у Львові, оповістка Н 453, Н 465, Курс Катол. Акції у Львові Н 470, /звіт/ 473, 474, 475, Кореферат /Дра Назарука/ про К. А. і пресу на курсі К. А. у Львові 178, 479 Ѳ З Католицької Акції Н 415, 419, 423, 424, 431, 434, 436, 450, 456, 490, 509, 513, 547, 570, 652 Ѳ Ор. От.: Польська протиалькогольна акція /Кат. Акція/ Н 609 Ѳ Жінка в Кат. Акції /виклад Преосв. Кир Івана Бучка/ 615, Дискусія /над тим викладом/ в Мар. Т-ві Пань у Львові 619, Евстахія Тишинська. Дискусія в Мар. Т-ві Пань. Замітки до звіту з неї 620 Ѳ Перше свято КАУМ Н 690 Ѳ Про перший курс Катол. Акції української молоді Д 699 Ѳ Комунікат /ҐІКА про пропамятні таблиці УМХ/ Н 725 Ѳ В першу річницю /свята „У. М. Х.“, розвиток КАУМ/ Н 730, І. С.: Святочна Академія /в І. роковини УМХ/ 731 Ѳ Перший мужеський табор КАУМ Н 733, Н 739 Ѳ Св. Отець про Кат. Акція Н 745 Ѳ Курс для інструкторів КАУМ Н 732, 735—738, 740, 743, 750, 752, 755, 762 Ѳ З Перемишля /курс Кат. Акції/ Д 768 /спростування похибок/ Н 770 Ѳ

(Дальше буде).

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 945, 847, 849, 851.

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

Закон про наєм

Від 1 липня с. р. обовязує новий закон званий Кодексом Зобовязань в справах найму, навіть у тих справах, котрі він вже застав. (Гл. 42 арт. впроваджуючих приписів). Умова найму, заключувана на час довший ніж рік, має бути зроблена на письмі. Вправді й устна умова важна, але в разі судового процесу вона дуже невигідна. Новина в сім законі те, що дрібні направи й видатки, получені з уживанням предмету, обтяжують винаймаючого. Та льокатор відповідає також за шкоду, коли на час не повідомить господаря про потребу направи і з того вийде шкода. Коли в винаймленій річи без вини винаймаючого повстали браки, котрі утруднюють уживання або зменшують ужиточність річи, то як довго ті вади тривають льокатор увільнений від плачення відповідної частини чиншу. Колиж він заплатив чинш наперед в цілости, то може домагатися судово звороту але тільки до 6 місяців. Господар може відступити від умови й жадати відшкодування, коли винаймаючий вживає винайменого предмету недбало (без належної старанности) коли не придержується домового порядку (хіба що той порядок суперечний з умовою) та коли не числиться з потребами інших льокаторів і сусідів. Без дозволу господаря не вільно в річах робити таких змін, які зміняють субстанцію. Одначе вільно запровадити собі електрику, газ, телефон, радіо, хіба що се загрожувалоб безпеці недвижимости. Коли умова або звичай не постановляють інакше, то чинш має бути плачений місячно згори, оскільки умова заключена на час неозначений або довший ніж на оден місяць. В разі залягання чиншу за час довший ніж два періоди (місяці) господар може відступити від умови. Що до виповідження то наперед рішає умова, потому звичай, а доперва на третім місци закон. Законні терміни виповідження залежні від періодів плачення чиншу. Коли чинш платний місячно, то можна виповісти найпізніше на місяць наперед на кінець календарного місяця. Смерть не розвязує умови про наєм, все одно котра сторона померла. В разі смерти винаймаючого вступають на підставі закона в умову покійного його найближі (жінка, діти, родичі, рідня), коли мешкали з ним разом до його смерти. По скінченні найму винаймаючий має звернути предмет найму в непогіршенім стані, але за зужиття предмету не відповідає, ні за ушкодження наслідком припадку. Треба памятати, що претенсії господаря в справі відшкодування і претенсії віднаймаючого в справі звороту коштів направи та охорони річи задавнюються до 6 (шість) місяців від дня звороту предмету найму і потому вже позивати не вільно. Винаймаючому вільно піднаймати, коли в умові не заборонено того, але він відповідає за шкоди, які зробить піднаймаючий. З розвязанням найму розвязується також умова піднайму. — В разі продажі предмету найму новий власник має право виповісти наєм в законнім речинци. — Для забезпечення чиншу, котрий залягає більше ніж рік (досі не було того обмеження), закон дає господареви право заставу на движимостях винаймаючого і разом з ним мешкаючих членів родини, коли ті движимости внесені до льокалю і не є звільнені від екзекуційного занятя. Господар має право не допустити до винесення річей перед заплаченням чиншу. — Нові постанови не зносять закона про охорону льокаторів. (Гл. артикул III впров. приписів).

Міліон осіб на удержанні держави

В Варшаві обчислено кілько осіб живе на удержанні держави, територіяльної самоуправи й суспільних обезпечень, т. зн. живе на публичний кошт. Державних працівників в Польщі є 441 тисяч. Крім того на удержанні держави є ще емерити. Емеритів разом з особами, котрі побирають інвалідські ренти є 375 тисяч. На публичний кошт живе около 80 тисяч працівників самоуправних та около 100 тисяч осіб, занятих в господарській самоуправі (пром.-торговельні палати) та в суспільних обезпечальнях. Разом на удержанні суспільности є в Польщі около міліон людей. Тому так богато ріжних податків...

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

З Марійського Товариства Пань у Перемишлі. Валиться і тріщить старий порядок світа, а на його руїнах творить-ся новий. Вслід за тим уступає старий, безбарвний світ, просякнутий індиферентизмом і настає виразний, безкомпромісовий. Звідси в усіх майже краях Европи зайшли в останніх часах великі зміни й посунення на право; слідно се особливо в реліґійній области, що з природи річи найбільше життєвартісна і вражлива. Тут сей процес зріжничкування найбільше слідний і виразний. — Сей „новий порядок", що йде нестримно по всій Европі — обхоплює в першій мірі інтеліґентніші верстви, як верстви поважно думаючі й передбачуючі. Вістуни сего „нового порядку" слідні і серед нашої української інтеліґенції, донедавна — майже поголовно, в реліґійних поглядах — л і в о ї. Радісний обяв цього, се м. ін. гарний розвиток одної нашої орґанізації, що обеднує й уформовує в виразно христіянськім дусі нашу інтеліґенцію. Се Марійські Товариства нашої інтеліґенції. Ті Товариства се направду сей шляхотний, довго пожаданий розчин, що помалу й постійно заквашує на добрий, на католицький смак і нашу українську верхівку. Прикладом такої повільної, одначе основної переміни нашої інтеліґенції, се розвій і діяльність Марійського Товариства Пань в Перемишлі. Се Т-во обеднує тут від кільканацяти літ що кращі одиниці перемиської жіночої інтеліґенції. — Одним із етапів розвою й внутрішної консолідації сего Т-ва в Перемишлі, се одна тиха, однак вимовна його урочистість, а саме: торжественна посвята сего Т-ва Пресвятому Христовому Серцю, що відбулася тут 21 червня с. р. Ся торжественна, зворушлива посвята проречисто вказує, де нам всім вслід за нашою елітою прийти, щоб ісцилитися й жити. Вона вказує, що там і тільки там — в Пресв. Серці Спасителя, як в символі безмірної Любови, єдиної Правди й великої Краси — єдиний ратунок для хорого людства й кожної одиниці зокрема! — Чину посвяти цього Т-ва Пресв. Серцю Спасителя (або т. зв. інтронізації) довершив Впр. о. ігумен Йосиф Чепіль ЧСВВ в домівці Т-ва, що міститься в одній з викінчених саль під новою церквою ОО. Василіян на Засянні. Після „Благословен Бог наш", відновлено „Символ Віри" й зібрані дружинниці вислухали цікавої конференції о. Провідника на тему відповідну до такої святочної хвилі. Відтак усі поклякали перед гарно прибраною й освіченою іконою Христового Серця й відмовили за отцем провідником торжественний акт посвяти, приписаний на сю ціль церковною владою в Римі. Накінець відспівано пісню та всі новопосвячені Христ. Серцю дружинниці зложили свої підписи на спеціяльно до сего призначеній, артистично викінченій, ґрамоті. Відтак була сповідь дружинниць. Всіх приявних на сім марійськім родинно-щирім торжестві було понад трицять дружинниць. Се, як на горячий вакаційний час, коли мало хто остає в місті, поважне число. — Для заокруглення сих відомостей про тутешнє Марійське Т-во Пань і його стан, варт іще додати, що недавно в тійже домівці Т-ва, відбувся цілий цикль викладів про Католицьку Акцію, призначених виключно для Марійського Т-ва Пань в Перемишлі. Виголошували їх члени перемиського Епархіяльного Інституту Катол. Акції. Останній з черги виклад на тему „Завдання світських апостолів" мав президент Епарх. Інституту К. А. в Перемишлі, п. радник В. Подлуський. — У ч а с н и ц я.

В Бельґії в м. Брен ль' Алян відслонено памятник кардинала Мерсіе. Памятник вирізьбив Францішканин о. Єфрем. Відслонення довершив бельґійський король в прияві примаса, нунція, заграничних дипльоматів, делеґацій союзів комбатантів і відділів молоді.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ОБЄДНАННЯ ТРЬОХ ВОЄВІДСТВ У ГАЛИЧИНІ. Міродатні кола схильні створити з трьох воєвідств у Галичині, себто львівського, станиславівського й тернопільського одно воєвідство з осідком у Львові. Воєводою бувби б. міністр Медзіньский, котрий матиме широкі повновласти. („Діло" ч. 185).

ТРИ ВИКОННІ РОЗПОРЯДКИ в справі виборів появилися в „Деннику Законів" з 13 с. м.Воєвода назначує вибори до окружних зборів до 5 днів від розписання виборів до сойму. Вони мусять закінчитися не пізніше як 20 днів перед виборами до сойму. До окр. зборів вибирають делеґатів: міські ради, волости, палати промислово-торговельні, хліборобські й ремісничі і т. д. Делеґатом до окружних зборів може бути горожанин Польщі без ріжниці полу, що скінчив перед розписанням виборів 24 р., мешкає найменше 1 рік в виборчій окрузі і має право вибирати до сойму. До спису виборців втягнуть кождого горожанина, що скінчив 24 р. і мешкає найменше 1 день перед розписанням виборів. До спису виборців до сенату втягнуть осіб, що мають право вибирати до сенату.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬЩІ розвязав шлеський сойм.

КОНҐРЕС ЛЮДОВОГО СТОРОННИЦТВА ухвалив 276 голосами проти 4 бойкот виборів до сойму й сенату.

„НЕЗАЛЕЖНИЙ КЛЮБ НАРОДОВИЙ ім. ґен. Галлєра" повстав в Лодзі з б. членів Народового Сторонництва.

АВСТРІЙСЬКИЙ СОЮЗНИЙ СОЙМ приняв закон про знесення баніції Габсбурґів і зворот їх приватного майна.

БЕЛЬҐІЙСЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА зложила візиту цісаревій Зиті та Оттонови Габсбурґови в Стенокерцелі. Візита тривала понад 2 години.

РЕҐЕНТ ЮГОСЛАВІЇ кн. Павло зложив візиту ромуиському королеви Карлови в Сінаї, літній резиденції ромунських королів.

ЮГОСЛАВІЯ І РОМУНІЯ мають виступити з Малої Антанти й утворити союз з Болгарією, незалежний від Франції. В Югославії й Ромунії панує невдоволення з приводу французько-совітського зближення.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР в Лондоні фон Геш видав снідання в честь кн. Уельсу, котрий від часу війни вперше загостив до німецької амбасади. М. ін. був також міп. Іден з жінкою.

ДЕЛЄҐАЦІЯ АНҐЛІЙСЬКИХ КОМБАТАНТІВ приїхала до Берліна.

МІНІСТР ЗАКОРД. СПРАВ АНҐЛІЇ Гор виголосив велику промову в парляменті. Він заявив, що британсько-німецький договір корисний і для Франції. Анґлія бажає довести до підписання летунського договору між 5 великодержавами, Договори про ненапад на сході і в середній Европі актуальні. Австрія се ключ Европи. Авторитет Союзу Народів спирається на піддержці Анґлії. Анґлія старається недопустити до війни в Абісинії. Анґлія співпрацює дальше з Францією. Політичні й торговельні взаємини Анґлії з СССР поліпшилися.

ЛЬОЙД ДЖОРДЖ виголосив промову в анґл. парляменті. Він домагався рішучих кроків проти Італії, щоб не допустити до війни з Абісинією.

РАДА СОЮЗУ НАРОДІВ збереться 25 липня, щоб занятися вислідом нарад італійсько-абісинської комісії.

МУССОЛІНІ рішив не зачинати воєнних операцій проти Абісинії доки в Еритреї та в Сомалії не буде армії в силі 400.000 вояків.

АМЕРИКАНСЬКО-СОВІТСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР підписали в Москві. Совіти зобовязалися закупити в ЗДПА товарів за 30 міл. долярів в найближчих 12 місяцях. ЗДПА признали Совітам привілеї, м. ін. 50 відс. митної знижки на манґан.

Лікарський фейлєтоник.

Що і як пити

підчас літних спек.

Підчас спек люди споживають великі скількости мороженого і пють богато прохолоджуючих напитків. Се природний прояв вирівнання якої домагається організм після обильного пріття та після втрати великої скількости води. Одначе при тім всім треба перестерігати помірковапости. Отже не треба пити відразу і богато холодної води, що викликує нагле й сильне прохолодження внутрішних органів. Звідси можуть повстати ріжні недомагання та жолудкові забурення. Чим холодніша вода тим помаліше треба пити. В кождім разі добре підчас спеки дещо охолонути заки візьметься склянку до руки; температура води не повинна бути ніколи низша від 8 степенів. Крім чистої води треба пити всякі роди ґазових вод, прохолоджений чай з цитриною і т. д. Натомісць відомно впливає на організм підчас спек пиття пива, вина, алькоголю у всіх його видах. Також не треба пити по овочах з кістками, бо се легко може причинитися до викликання тяжких болів і жолудкових забурень. Ті овочі під впливом плинів пучиявіють і викликують сильні корчі.

НОВИНКИ

Новий шкільний рік зачнеться 1-го вересня. Наука зачнеться щойно 3-го вересня і триватиме до 21-го червня включно. Шк. рік буде ділитися на два півроки: І від 3-го вересня до 22-го грудня включно, потім слідують зимові ферії до 9-го січня включно. II піврік ділиться на дві части: від 10. І. — 31. III. і від 1. IV — 21. VI. включно. Великодні ферії тривають 7 днів. Літні ферії тривають від 22 VI. до 31. VIII. включно.

Умовини приняття до професійних ґімназій. Про приняття до І кляси державних механічних, електричних, кравецьких, білизнярських і купецьких ґімназій можуть старатися кандидати, що мають відповідний вік, здоровля, належне наукове підготування та відповідний степень загального умового розвитку. Кандидати до механічної й електричної ґімназії мусять мати бодай 14 літ, непереступлених 17 літ, кандидати до кравецьких і білизнярських бодай 13 літ, непереступлених 17 літ. Кандидати повинні мати скінчених 6 відділів 7 або 6-клясової вселюдної школи. До перших кляс професійних ґімназій можуть бути приняті без вступного іспиту ученики шкіл чи виділів механічних, електричних, кравецьких, білизнярських і торговельних, що не перейшли до другої кляси і котрі відповідають умовинам, вимаганим від кандидатів до даної ґімназії. Оплата за іспит 5 зл., вписове 10 зл.

Реєстрація виборців до сенату. Львівський магістрат оповістив, що хто хоче користати з виборчого права до сенату, має зголоситися до 22 липня с. р. в дільницевім міськім уряді з відповідними документами.

В Рогатині відбулося в церкві Преч. Богородиці торжественне посвячення пропамятної таблиці стрільця УГА. Таблицю вмурувало в церкві місцеве Т-во Охорони Воєнних Могил. Проповідь виголосив о. Денис Теліщук.

Староство в Зборові заборонило вести діточі садки в 28-ох місцевостях.

В фабриці тютюну в Винниках вибухла пожежа. Зачали горіти великі склади тютюну в магазинах. Вогнева сторожа зі Львова скоро вгасила вогонь. Втрати невеликі.

В Черемоші втопився підчас купелі ґімназійний ученик Леопольд Скалка.

Гумор. — Політика. — Що таке конференція? — Зібрання, на котрім рішається, коли буде слідуюче зібрання.

Обхід на Козацьких Могилах заборонений. ПАТ оповістив розпорядок волинського воєводи з 22. VI.: З приводу відкликання духовною владою православної церкви всяких урочистостей, що відбуваються літною порою на т. зв. „Козацьких Могилах" біля с. Пляшевої під Берестечком в дубенськім повіті на засаді 22. т 1. і арт. 27. т. 2. устави з дня 11. 3. 1932. р. (Д. У. Р. П. ч. 48. поз. 450) про згромадження, в цілі збереження публичної безпеки, спокою й порядку, забороняю урядження якихбудь зібрань, згромаджень і походів на „Козацькі Могили". Всякі нарушення того наказу будуть карані по думці арт. 25 названої вище установи гривною до 500 зл. або арештом до 2 тижнів, зглядно гривною до 1000 зл. або арештом до 6 тижнів.

Напад на священика. На о. Матюка. пароха Волі Коблянської, пов. Самбір, що вертав зі Старого Самбора, напали на дорозі два бандити. Вони крикнули „ренце до ґури" і стрілили двічи з револьверу. Одна куля перебила о. Матюкови легені і застрягла в хребетнім стовпі. Ранений скочив з воза і впав на землю. Стан здоровля о. Матюка грізний

До Берези Картузької вивезли з Яворова 29 червня с. р. Мирона Кулинича, абсольвента ґімназії й торг. школи.

Автобусова почта. Львівська Дирекція почт і телеґрафів вводить з днем 21 липня с. р. т. зв. автобусову почту у Львові, Станиславові, Коломиї та Ряшеві. На місцях постою автобусів (автобусових двірцях) дижурний почти буде 1) продавати почтові значки і платні друки, 2) видавати безплатно телеґрафічні блянкети, 3) приймати пересилку звичайних і поручених листів в краєвім і заграничнім обороті, 4) приймати краєві телеґрами і 5) приймати заграничні телеґрами виключно до европейських країв. На приняті телеґрами автобусова почта видаватиме безплатні посвідки.

Польський пластовий здвиг відбувається тепер у Спалі. Український пласт розвязаний вже від 5 літ. Всі заходи, щоби відновити український пласт, досі безуспішні.

Канцлер Австрії Шушніґ впав жертвою самоходового випадку під Обельсберґом недалеко Лінцу. Шушніґ дістав нервове потрясення, жінка канцлера від ран померла, син канцлера, урядник, котрий їхав разом з канцлером і шофер тяжко ранені. По останним вістям Шушніґ вже обняв урядування.

Полк. А. Драйфус, герой відомого процесу, помер в Парижі в 76-ім році життя. Драйфуса, котрий працював у французькому ґенеральному штабі, посудили за шпигунство в користь Німеччини, поставили в 1894 р. перед суд і засудили на вічне заслання. За пять літ суд відновив його справу, звільнив його та зрегабілітував.

В Потсдамі здер хтось з домовини Фридриха Вільгельма IV відзнаки Залізного Хреста і скинув хрести комбатантів з двох прапорів. Підозріння паде на комуністів.

Україна — Погонь І Б 1:0 (1:0). Чергові змагання за мистецтво окружної ліґи закінчилися виграною України. Одинокі ворота стрілив Якимів. Воротар України Гуцул оборонив богато небезпечних ситуацій. Україна є тепер на 8 місці в табелі на всіх 10 дружин.

Гумор. — „Геоґраф". — Учитель: Скажи мені, де лежить Мадейра? — В... пивниці мого батька!

Сніги впали в карпатських полонинах. Тому так холодно.

Землетрус відчули в цілій північній Болгарії аж до Софії.

В Злучених Державах Півн. Америки обходять щороку 4 липня річницю самостійности. Сего року підчас гучних всенародних забав погибло 200 осіб, понад 1000 було ранених.

Гумор. — Не встояв. — Бідний чоловік! Три лікарі лічили його а він все таки помер. — Розуміється, деж одному встояти проти трьох...

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Ліцитація маєтків у Галичині. Дирекція Земського Кредитового Т-ва у Львові оповістила ліцитацію отсих маєтків у Галичині: Голотки і Мединь, пов. Збараж; Денисів Малий, пов. Тернопіль; Гніздичів і Ловчиці, пов. Жидачів; Романівка і Романівка Нова, пов. Теребовля; Магерів, пов. Рава Руська; Зашків, пов. Золочів; Беремяни, пов. Бучач; Добрівляни, пов. Стрий; Підгайчики і Дубянівці, пов. Рудки; Сеньків і Стальнін, пов. Радехів; Коропець, пов. Бучач; Фалеївка і Трепера, пов. Сянік; Пнятин-Підвисока, пов. Перемишляни; Білинка Мала і Викоти, пов. Самбір; Доброводи, пов. Підгайці; Заланів, Дичків і Малиниська, пов. Рогатин; Деревня, пов. Жовква: Загвізде, Угринів Долішний і Ямниця, пов. Станиславів; Бояниці, Опульсько та Савчин, пов. Сокаль і Свершківці, пов. Залищики.

Здержано скарбові екзекуції та ліцитації хліборобів підчас жнив, т. є до перших днів серпня.

Державні промислово-збіжеві заведення в Польщі занехали сего року інтервенції на збіжевих ринках і не будуть скуповувати ні продавати збіжжа в дотеперішнім обсязі. Дотеперішну інтервенційну акцію в цілі вдержання ціни збіжжа на відповіднім рівні має заступити ініціятива збіжевого купецтва і хліборобських кооперативних організацій.

Економічний комітет міністрів приняв плян водних робіт на 1935/6. На реґуляції рік призначено 60 міліонів зл.

Торговельний білянс Польщі значно поправився. В червні с. р. додатне сальдо виносило 2,061.000 зл.

Державні довги Польщі виносили 1 липня б. р. 4,641,841,000 зл. За останній рік довги Польщі зменшилися на 49 міл. 800 тисяч зл. головно через сплату заграничних довгів. Тепер Польща має 3,180,725.000 зл. заграничних довгів. Зате збільшилося внутрішне задовження Польщі, котре тепер виносить 1.481,121.000 зл.

В Зборові відбулася повітова конференція кооператив, кружків „Сільського Господаря" та членів ПСК в справі збуту сільсько-господарських продуктів. На анкеті було присутних 45 відпоручників з сіл.

За податки зліцитували в північно-східних воєвідствах тільки в червні 325 маєтків і фільварків.

В справі звільнення від військового податку треба внести подання в сільській громаді до самоуправної влади, в міській громаді до міської управи.

Головна Адвокатська Рада вирішила, що адвокати й апліканти не можуть лучити праці в адвокатурі з працею в промислі й торговлі.

26 тон берези вивезли в червні з Виленщини до Німеччини. Береза потрібна до виробу крісових прикладів. Ціна на березу в Польщі пішла вгору.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.27 зл. Золотий доляр 9.03—9.10. Канадійський доляр 5.20; 1 нім. марка 1.75—1.82; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.00; 100 ромун. леїв 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінґів 101 зл.; англ. фунт стерл. 26.30 зл.; 100 швайц. франків 172.50 зл.; 100 італ. лірів 43.00 зл.

НАБІЛ: „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 16 липня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кґ. масла дес.	2.30 зол.
1 кґ. масла експорт.	2.15
1 л. сметани	0.65
1 к. яєць	2.70—2.75

Ціна на молоко не ставить.

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло звишкова, на яйця, молоко і сметану вдержана.

ДРІБ: „Маслосоюз" повідомляє, що від 16. VII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кґ. 0.90 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	за 1 кґ. 0.80
Пантарки І. кл.	за 1 кґ. 1.30

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

КІНА

АПОЛЛЬО: Цісарева і я.
КАСИНО: Щастя на вулиці.
КОПЕРНИК: Серце Індіянки.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Натана Бекера.
МІРАЖ: Весняна парада.
МУЗА: Пан без помешкання.
СТИЛЕВЕ: Любов Фройляйн Доктор і ревія.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі. Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редаґув Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 21 липня 1935. Ч. 54 (852)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Ватикан і Франція

Св. Отець надав президентови Франції ордер Христа, найвисше відзначення, призначене для монархів і голов держав. Се вимовне ствердження, що Столицю Апостольську лучать з Францією і з її президентом якнайлучші взаємини. Сердечність тих взаємин знайшла гарний вислів в торжествах замкнення Святого Року в Люрді і в величавім принятті Папського Леґата Кард. Пачеллія у Франції. Св. Отця відвідали: мін. Ляваль, 2.000 французьких комбатантів, адмірали франц. ескадри та міністр летунства. Сердечність взаємин між Ватиканом і Францією се ґарантія суспільного мира у Франції та важний чинник міжнародного мира. Авторитет Св. Отця зростає не тільки у Франції, але і в цілім світі. (За КАП-ом).

Португалія — християнська держава

Португальський посол у Ватикані заявив на авдієнції у Св. Отця, що всі устроєві реформи, переведені недавно в Португалії, мають на цілі створення з неї християнської держави в повнім того слова значінню. Португальське правительство переконане, що йому вдасться се осягнути точним перестеріганням вказівок католицької Церкви. Щоб уникнути перешкод і внутрішнього тертя, лізбонське правительство постановило завісити в діяльности всі тайні товариства, передовсім масонські. (КАП-Католицька Аґенція Пресова).

Величава дефіляда британської фльоти

Біля пристані Портсмут відбулася величава дефіляда британської воєнної фльоти й репрезентаційних одиниць фльот торговельної та рибацької. Здовж шляху, що веде зі стації до пристані в Портсмуті зібралося понад 100.000 осіб, в тім 30.000 дітей, що оваційно витали короля. Коли король всідав на свій яхт, на всіх кораблях піднесли королівські прапори. Король Юрій з трома синами, кн. Уельсу, Йорку й Кенту, довершив перегляду фльоти з королівського яхту „Вікторія й Альберт". Фльота привитала короля сальвою 21 гарматних стрілів. Потому королівський яхт задержався коло найбільшого британського боєвого корабля „Нелсон" і король приняв на покладі свого яхту членів адміралиції та представників торг. і рибацької фльоти. Королівський яхт переплив здовж лінії кораблів, довгої на 20 км. В ревії взяло участь 150 великих кораблів і богато менших, разом около 1000 кораблів. Відтак перелетіли воєнні літаки.

Коли верне грецький король?

Французький журналіст Жіль Сорвен, співробітник „Парі Суар", розмовляв у Лондоні з грецьким королем Юріем. Король заявив м. ін.: „В ніякім случаю не повинно бути реакції. Край не може йти взад. Се булоб противне законам природи. Монарх може стати в проводі нації лише тому, щоб помогти поступови народу. Король може бути правдиво на висоті свого завдання лише тоді, коли він дійсно висше партій і зовні політичної боротьби. Він повинен принести з собою народови единення, т. зн. внутрішний мир, такий необхідний як і зовнішний мир. Я не бажаю, щоб були побідники й побіджені. Вся нація має знайти в королі арбітра, що верне їй непохитність, згоду й довіря до неї великих держав". Прощаючись з королем Сорвен заявив: „Прощайте, Ваше Величество. До побачення в Атенах". — „Так, в Атенах — відповів король — коли того схоче нарід".

Протижидівські демонстрації в Берліні

ПАТ доносить з Берліна: В однім з берлінських кін висвітлювали шведську фільму п. з. „Петтерсон і Бендель". В ній представлено неприхильно східних Жидів. Група молодих Жидів зачала свистати і протестувати. З приводу сеї демонстрації „Фелькішер Беобахтер" написав м. ін.: Треба пригадати Жидам, що їм не вільно уладжувати демонстрацій і що не стерпимо таких річей. Не дозволимо Жидам мішатися до справ держави й німецького народу. „Анґріф" написав: Знаємо, що маємо до діла з рутинованою расою, котра все мусить чути над собою тверду руку, бо інакше може бути безличною. Тверда рука означає в нас: Жиди, вже більше не будете демонструвати в Берліні. — Вечером на вул. Курфірстендам великі маси народу демонстрували проти Жидів. В каварні „Брістоль" вибили шиби. Ранено кілька осіб. Поліція інтервеніювала.

„Нова Росія" в Африці

Російські еміґранти, офіцири й вояки армій Колчака, Денікіна, Врангля і Міллєра, хочуть створити 100-000-ний корпус при італійській армії. Італія має дати їм зброю і весь виряд. Взаміну за поміч в війні з Абісинією рос. еміґранти зажадають від Муссолінія після побідної війни, щоби виділив їм шмат землі в Абісинії, де повсталаб „Нова Росія" під протекторатом Італії зі столицею Адуою на пограниччі Еритреї. Російські еміґранти велиб військове життя на зразок козаків, в сусідстві диких племен. Вони занялисяб годівлею худоби та хліборобством. Муссоліні мав приняти сей проєкт. Італійський король Емануїл мав приречи особисту опіку та велицкі привілеї російським добровольцям.

Єгипетські вужі на вулицях міста

Зі звіринця в анґлійськім місті Норвічі виповзло на свободу понад 30 єгипетських вужів. Серед білого дня вони появилися несподівано на головних вулицях мирного містечка й викликали таку паніку, що Норвіч відразу опустів. В той час, коли вужі з шипінням розлізалися в ріжні сторони, мешканці містечка заперлися по домах і не виходили довший час. Деякі вужі були довгі на 1½—2 м. Пожарники вбили кількох вужів, хоч вони були неїдовиті. Решту половили.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВЯЗОК
наказує Вам перенести обезпечення дозволеної законом 1/3 частини вартости своїх будинків з ПЗУВ до
ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Про баламутні мрії

ВІДРУБАНОЇ ГОЛОВИ.

До ґенези духового змісту т. зв. „Зїзду Молоді."[1])

З приводу т. зв. Першого Конґресу Молоді, що відбувся в Станиславові дня 29. VI. 1935 р., появилася досить велика однодівка чи радше брошура п. з. „Лицем до молоді". З тої однодівки-брошури доволі виразно видно ґенезу того зїзду і його ухвал. [2])

Передовсім звертає в ній увагу стаття п. з. „Духове виховання нації й молодь". Автор її М. Дужий, делеґат Централі „Просвіти" на той зїзд. Мотто її: „Ми виставим людей з високою душею". (З Самійленка). Автор признає, що людина — сполука двох світів, фізичного й духового (він чомусь пише „духовна істота", що очевидно означає священика). Та наведім дослівно його „философію" в найважніших місцях:

„Людина — сполука двох світів. Зовнішньо, тілесно, фізично — підлягає вона всім споконвіку незмінним законам природи. Алеж як духовна (!) істота — вона має змогу ті закони пізнавати та користуватися ними для своїх потреб. І тим вона — творець і керманич життя. Творитиж його щораз кращим, удосконалювати — це споконвічне завдання цілого людського роду, це найвисша ціль людського життя."

Та в якій саме ціли має людський рід творити щораз краще життя? І що саме значить життя „красне" та „ще красше", — автор не говорить. І чому нпр. життя лінивця, котрий прекрасно вигрівається на сонці серед віття дерев і жде поки дозрілий овоч не впаде йому в рот, не має бути „краще" від суєтливого змагання до „удосконалення"? І в імя чого маємо саме змагати до того „удосконалення"? І на чім властиво те „удосконалення" полягає? І відки автор знає, що якраз „удосконалювання" життя се найвисша ціль людського роду? І якого саме життя? Чи нпр. гра в рулету в Монте Карльо мусить бути виключена з того „удосконаленого" життя? А коли так, то властиво чому і хто про те мавби рішати та на якій підставі? Бо як відомо є й такі люди, котрим здається, що се найблагородніше заняття, яке вимагає напруження всеї „духовної" істоти людини але й дає їм прекрасну емоцію. Отже хто мавби право і чому позбавляти таких людей їх найміліщої емоції в житті та забороняти їм удосконалювати те, що вони в своїм житті уважають найвисшою ціллю? Словом, вже по перечитанні вступних речень статті того нового ідеольоґа нашої молоді стає перед нами ряд інтересних питань, на які

[1]) Гл. „Н. З." ч. 850: „Responsa prudentium".

[2]) Лицем до Молоді. Однодівка, видана Комітетом „Окружного свята молоді" з приводу І. Конґресу Молоді в Станиславові. Станиславів 1935 червень. Ст. 24 (малий кварт).

він не дає ні відповіді, ні підстави до того, щоб ті, котрі стануть на його становище, самі могли собі виробити відповіди, відповідно „удосконаливши" його спосіб думання. Та йдім дальше:

Ту (найвисшу) ціль — пише п. М. Дужий дальше — осягає людина при помочі своїх життевих сил: духових і тілесних. Вони рішають і про життєздатність і про вартість того, хто їх має. Вони витворюють усі ті моральні вартості й матеріяльні надбання, що є необхідні для вдержання, розвитку й досконалення людського життя. І через те всі ті життєві сили людини треба розвивати так, щоб вони одна одну підтримували, щоб спільно доповнялися, щоб одночасно й гармонійно розвивали цілу людину. Тільки ж це може статися лише тоді, коли наш дух пануватиме над нашим тілом і над цілим життям.

Гарно. Тільки яким саме способом ті духові й тілесні сили, що рішають про вартість того, хто їх має, витворюють усі (!!) ті моральні вартості й матеріяльні надбання, що необхідні для вдержання, розвитку й досконалення людського життя? І відки ті сили, особливо духові, взялися в людині тай відки людина взагалі знає, що саме представляє моральну вартість і чому? Тай котрі саме моральні вартости необхідні до вдержання, розвитку й досконалення людського життя? На всі ті питання автор не дає ніякої відповіді ні змоги, виробити її на основі того, що він нашій молоді до вірування подає. А прецінь се питання дуже важні, бо вони відносяться до тих „життєвих сил", про котрі самже автор пише, що вони рішають і про життєздатність і про вартість того, хто їх має.

Що дальше, то теорія п. М. Дужого стає цікавіша, бо довідуємося, що він уважає духом і з яких сил той дух складається після його думки. Даймож йому говорити:

„Щож це є ті духові сили, які вони, відки беруться та як виростають?" слушно питає п. Дужий і дає таку відповідь: „Простежім їх у себе — хочби й зараз, читаючи ці рядки. Із них п і з н а є м о якусь думку, вяжемо її зі своєю, д у м а є м о самі й доходимо до якогось висновку. Може він нам уже знаний, тоді його пригадуємо собі, запамятуємо. Як незнаний, збагачуємо ним своє з н а н н я. Є це ділянка нашого розуму. Та з цим пізнанням вяжеться звичайно ще щось глибше: ми заспокоюємо ним голод нашої душі, її бажання. Ми п о ч у в а є м о якесь внутрішне вдоволення, бо найшли потрібну нам життєву правду(?!!). Ми в ч у в а є м о с я в її красу. Це нам дає духову насолоду. Радіємо. В нас родиться нова віра, нові бажання. Ми захоплюємося. А це вже ділянка наших почувань. І врешті коли все те ми справді так глибоко прийняли, в нас мусить(?) зродитися якась постанова. Тепер ми хочемо цю нашу правду зберегти, перевести її в життя, втілити, з д і й с н и т и. Вонаж має уліпшити наше життя. Як цього ми направду хочемо, від свого заміру не відступимо ніколи(?). Тут озивається наше внутрішне „м у ш у." Беремося за діло. Ми т в о р и м о. І це ділянка нашої волі. Тай у часі творення ми знову раз-у-раз, безустанно підпомагаємо свою волю силами нашого розуму й почувань. Бо людина не складається із кількох окремих духових істот, але з одної: вона рівночасно думає, хоче і творить, — себто має розум, почування й волю."

Дальше п. Дужий каже, що воля се осередок „рушійної сили" нашого духа і тому „від неї головно залежить рух, діяльність, т в о р ч і с т ь людини, — а це є ціллю людського життя. Не будь її — життя умерлоб. І через те творчість, активність — це найкращий і єдиний спосіб розвитку цілого нашого духа".

Слідує уступ, який знов треба навести дослівно, бо він становить одну з підвалин нового руху, як скромне каже п. Дужий:

„Сукупний розвиток волі, почувань і розуму — зветься духовим вихованням. Волю ставимо на першому місці, бо такий уже закон життя. Але це в нічому не підважує вартости двох інших сил. Навпаки: саме наша воля має піднести їх на належну висоту. Бо культура й освіта не через те важні, що так проповідує світ, — а через те, що вони для життя є нам необхідні. Хочемо жити — значить — мусимо їх добувати! І не можемо ждати аж хтось нам їх із своєї волі, з ласки подаватиме, — ми мусимо самі собі їх брати та творити для себе! І не сміє ніколи вдоволити нас якась тільки частина дібр людського духа, — ми мусимо їх цілістю володіти. Таку нашу волю ставимо на першім місці. З цього погляду й виростає уже сьогодні новий наш рух, що його звемо самовихованням, самоосвітою й самодіяльністю народу. Цей рух є найкращою запорукою й самозбереженням нації й її дальшого духового росту. Це найкращий вияв волі нації — ж и т и."

Отже перед нами н о в и й р у х, який сам себе таким декларує, визначує собі „найвисші цілі", подає нашій молоді по свому оброблену форму „духа" і т. д. Той новий рух очевидно не знає інакших цілей як туземні. А що він появляється в часі, коли збанкротували всі подібні рухи, котрі не признавали інакших цілей як туземні, отже його прилюдні міркування в відношенні до справ духових розмірно обережні. Тим більше новий рух може викликати замішання в нашім народі й ослабити його. Він боготворить націю, хибно приписуючи їй безсмертність і вічність. Він признає відповідальність тільки перед поколіннями, що прийдуть після нас. Напрям нового руху ще дуже туманний, але се вже в нім видно доволі виразно, що він по своїй суті еретичний і має в собі познаки подібні до тих, які мали в початках крайні секти протестантизму. Ось одна з таких познак:

„Духовий ріст нації — це переважна справа не лиш окремих одиниць, але всіх її членів. Довго покутував у світі, а в нас ще й досі покутує такий погляд, що творити духові цінности в народі — мають обовязок лише ті щасливці, що добули якусь вищу освіту.... І повстав поділ: на тих, що мають „давати" й тих, що мають „відбирати". Перших — у нас лише горстка, а других цілі міліони. Занадто велика невспівмірність! Але зло не лише в тому. Цей погляд є в основі фальшивий. В ділянці цінностей духа народу — взагалі не може бути мови про якесь „давання" чи „відбирання", як це можна робити з добрами матеріяльними. Тут може бути тільки спільна праця, що є життєвою конечністю усіх людей. І єдине, найбільше та найкраще, що людина одна одній може тут зробити, — це навчити й заставити її: самій усе те якнайкраще робити. Тут кожда одиниця мусить дати зі себе все те, на що її стати. Всі дають — в одну скарбницю духа й зі спільних його здобутків — усі відбирають. Є це співділання чи інакше кажучи: творча кооперація духових сил цілого народу. Так теж і треба сьогодні розуміти діяльність нашої „П р о с в і т и."

Все те можнаб уважати звичайною демаґоґією, котра мнимим зрівнанням тих, що мають вищу освіту з тими, що її не мають, хоче піддобритися масі, — якби не те, що за весь час обговорювання духових цінностей старанно уникається навіть найменшої згадки про Бога, Творця всякого духа. Отже перед нами методи крайних сект протестантизму, котрі в ділянці цінностей духа не визнають тих, що дають і тих, що відбирають — з тою ріжницею, що ті секти зачинали ту свою демаґоґічну пропаґанду ще з великим притиском підчеркнути свою віру в Бога й аж опісля довели до атеїзму, а тут маємо відразу старанне уникання всякої згадки про релігію й Бога в усій области духа.

При читанні сеї основоположної статті нового руху мається враження якби чулося з ріжних сторін надзвичайно баламутне дзвонення малих і більших дзвонів і якби при тім тряслася земля на якійсь мокрій трясавиці, покритій довгими липкими лініями. Бо тільки послухайте по всім тім баламуцтві ще того, хто саме мавби здійснювати ті баламутні відривки мрій відрубаної голови без Бога. Все те малаб здійснювати — молодь, котру ідеольоґ нового руху розуміє ось як:

„Духове виховання нації треба творити від основ кожного її покоління. Кожне покоління — це чотири головні періоди його життя(звертаємо увагу на помішання таких понять як „покоління" і його „життя" —А. Ч.): дитинство, що приблизно з чотирнадцятим роком розвивається у молодість, яка знов около тридцятки дає життєву зрілість і врешті десь із шістдесяткою переходить у старість... Молодість — це золотий вік життя людини, час розквіту всіх її життєвих сил. І вона має дві свої розвоєві фази, розмежовані приблизно двадцять першим роком життя. Перша — це усвідомлення свого „я" і своєї гідности, велика почуттєвість і вразливість, запал і віра, бунт проти наказів і заборон, критика свого окруження й самостійне шукання шляху."

Сі твердження ідеольоґа нового руху непозбавлені значного мимовільного гумору. І так він думає, що молодість „около тридцятки" дає зрілість. Коли „около", то може бути й по тридцятці те закінчення молодости, яка після нього має виховувати націю (він в однім місци признає, що основу виховання мають творити люди дорослі, старші, але „тієї виховної основи вони самі не мають", отже націю мусить виховувати таки молодь). Зарахувавши до молоді вже добре вусатих хлопів і жінок, котрі коло тридцятки вже й онуків легко можуть мати, автор нової ідеольоґії спамятався, що молодь першої фази може собі на нього маркувати (а се як він висше виложив, фаза бунту і критики свого окруження!), — отже він спробував вийти з того клопоту ось як:

„З фізичною повнолітністю, каже, наступає в молоді й духовий перелім (коло 21 р. життя). Тепер зачинає вона самостійно розбирати та справджувати те, чим досі жила. Витворюються суспільні переконання, береться(?!) погляд на найважніші питання дійсного життя, закладаються підстави для цілої дальшої творчости дозрілої людини: вона заповідає, чим буде. Тут виявляється її характер, — себто засади, що ними кермується людина в усіх своїх постановах, себто напрямок її волі. Вже тепер пізнається, чого від людини можна ждати, а чого ні. І як цього не викаже людина до свого тридцятого року життя, то — правдоподібно — не викаже вже й ніколи. Ця друга фаза молодости людини — фаза її характеру — є незвичайно важна. Та ще важніша є перша — молодечість. Є це час щеплення шляхотних зразків на дичках! Як цього не зробиться своєчасно — то не можна зробити того вже ніколи: дичка завжди тільки дичкою буде... З усіх періодів життя людини — саме ця найважніша фаза її розвитку є найбільше занедбана. Це занедбання просто кричить до неба: (реторична фраза —А. Ч.) „На поміч!" І даремне. Ніхто тут не поможе, як не поможе собі молодь сама. Шукаємо шляху — тож і шукаймо його спільно всі! Притягнім до цього завдання в кожній нашій місцевості всю нашу молодь — хлопячу та дівочу, п о ч и н а ю ч и в і д ч о т и р н а д ц я т о г о р о к у ж и т т я! Зорганізуймося самі в інших товариствах. Творім у читальнях спільноти праці: гуртки молоді, рідної мови й письма, прихильників книжки, самовиховання й самоосвіти з ріжних царин знання, театральні, хорові, музичні, виховно-забавові, прогулькові, тощо... Ставаймо в перегони! І дійдем напевно до мети..."

Як кіт коло горячого молока так ідеольоґ „нового руху" крутився тут довкруги двох думок, які йому дуже хотілося висказати. Ну й висказав їх. Перша його думка се те, що даремне до неба звертатися по поміч. А друга, що виконати велике завдання („знайти шлях") маємо всі — п о ч и н а ю ч и в і д 1 4 р о к у ж и т т я! Хоч сам написав висше, що уважає людей незрілими ще навіть коло тридцятого року життя!

І якже інакше назвати все те як не ідеольоґією пайдократії?

В моїх Листах до молоді п. з. „На калиновім мості", котрі вийшли окремою брошурою, займався я докладніше бездоріжжам нашої молоді, а саме з приводу подібно баламутних резолюцій нашої молоді, ухвалених свого часу у Львові. Від того часу маємо „поступ": бо коли тоді дійсно сама молодь, котрій богато можна і треба вибачити задля її молодости, ухвалювала баламутні резолюції, то тепер у Станиславові бачимо, що баламуцтва молоді чи радше для молоді орґанізують люди старші. А до звеличування тої зорганізованої пайдократії причиняються навіть делеґати наших центральних установ складанням привітів, причім наспіли також сотки привітів з краю!....

Що се дійсно не так наша молодь як представники нашої старшої суспільности орґанізували й реклямували прояви такої навіть у нас безприкладної пайдократії, свідчить м. і. оригінальний допис в 145 ч. „Нового Часу", причім кореспондент того орґану не міг здавити в собі здивування, як можна було ту нараду ріжних делеґатів установ назвати „конґресом молоді". Тут подаємо згаданий допис майже в цілости:

СВЯТО МОЛОДІ В СТАНИСЛАВОВІ

600 делеґатів і гостей; телеграма до ген. Тарнавського: „Конґрес" чи „Зїзд"?

Вже від 7. год. ранку 29. червня майдан побіч салі „Сокола" заповнявся делеґатами на П е р ш и й К о н ґ р е с М о л о д і. Властиво назва „Конґрес М о л о д і" не дуже то добре подумана. Якже можна назвати „конґресом м о л о д і" оцю нараду делеґатів різних установ і т-в зі сіл станиславівщини, коломийщини, надвірнянщини, отинійщини, калущини й товмаччини — к о л и т и м и д е л е ґ а т а м и є п е р е в а ж н о л ю д и с т а р ш і. Відноситься враження, що це зійшлися батьки й діти, щоби с п і л ь н о обговорити різні — порушувані референтами питання. Враження виявскравиться ще опісля підчас тривання Конґресу.

В год. 10.40 при заповненій салі „Сокола", м е ц. д р. Ю. О л е с н и ц ь к и й в і д к р и в а є І. К о н ґ р е с М о л о д і й п е р е п р о ш у є за о п і з н е н н я, яке спричинене пізним приїздом львівських референтів. Він же покликує Президію, Секретарів і Резолюційну Комісію. До президії поза трьома особами, ввійшли старші 4 громадяни. Склад Президії: інж. А. Палій, п. Рублева, дир. Трач, др. Чорненко, п. Мельниківна, інж. Семянчук, дир. Швалюк, мґр. Кушнір і Доцяк. Секретарі: пп. Пиндусівна О., мґр. Яєницький Я., Гонтар Доня (Крехівці) і Костецький

Сергій. До резолюційної комісії ввійшли опріч референтів: п. Рублева, п. Скочдополівна, п. Мельниківна, др. Грушкевич, др. Олесницький, інж. Семянчук, мґр. Кушнір і Т. Ліськевич.

Властивого відкриття нарад доконав дир. Трач. Коротко згадав про тих, що віддали своє молоде життя за батьківщину й поставив внесок вислати до неприязного ґенерала Тарнавського телеґраму з висловами пошани для Вождя й тих, які були під його командою. Понадто Комітет „Свята Молоді“ зложив на могилі невідомого стрільця на станиславівському цвинтарі вінок у приявности делеґатів. Відчитано теж правильник, що обовязує учасників Конґресу.

Зчерги делеґати Центральних Установ складають привіти. І так: п. Дужий витає зібраних від „Просвіти“, п. Шепаровичева від „Союзу Українок“, інж Храпливий від „Сільського Господаря“, пос. З. Пеленський від Р.С.У.К. і інж А. Палій від Сокола-Батька, Маслосоюзу й Краєвого Лещет. Клюбу.

Письменні привіти, що наспіли в числі 350 відчитав мґр. Кушнір. Між іншими були привіти: від оо. Редемптористів, від концерну „Українська Преса“, від усіх товариств Станиславова, як також всіх тих місцевостей, що беруть участь у Конґресі.

Реферати розпочалися коротко перед 12.

Перший реферат п. М. Дужого на тему: „Духове виховання нації і молодь“ — протягнувся більше як годину. Цей вправді глибоко продуманий реферат був для загалу учасників (75 проц. селяни) трохи тяжкий, а це було причиною, що до дискусії зголосився тільки мґр. Гнип.

Реферат д-ра К. Коберського про „Кооперативну ідею“ був зладжений більш популярно від попереднього. Після цього реферату відбулася вже живіша дискусія. Після цього перервано наради на 1 годину.

По обідовій перерві (15.45) реферати були виголошені в такому порядку: 1) мґр. І. Гладка: „Жіноцтво й молоде жіноцтво в громадській праці“. 2) Інж. А. Палій: „Фізичне виховання молоді“. 3) Інж. Є. Храпливий: „Сільсько-господарський вишкіл молоді“. 4) Др. Я. Хмілевський: „Боротьба за новий побут села“.

Реферати назагал не викликали живішої дискусії. Щойно при ухвалюванні резолюції саля оживилася головно по виступі т. Антоняка (Коломия). Він критикував висліди сьогоднішніх нарад і поставив внесок перемінити назву „Конґрес“ на „Зїзд“, до чого президія прихилилась. Дальше дискутував відносно поодиноких точок резолюцій, гостро виступаючи проти резолюції мґр. Гладкої. По доповненні резолюцій (внесок О. Ясеницького) і деякій зміні поодиноких точок самими референтами прийнято всі резолюції окрім одної мґра Кушніра.

Вкінці в год. 19.30 дир. Швалюк подякував усім учасникам зїзду за їх приявність на рефератах і замкнув наради.

Вечером відбулася вистава „Боярині“ Лесі Українки виконана „Драматичною Сценкою Філії Просвіти“.

Хто перечитав уважно сей допис і порівнав те, що ухвалено на тім мнимім „зїзді молоді“, той певно мусів прийти до переконання, яка дуже хора наша суспільність. Нехайже свідомість тої недуги буде першим кроком до того, щоб її позбутися й зачати вже раз виходити на шлях, що веде до здоровля! Без того можуть нас стерти з лиця землі події, котрі надвигаються на великій арені світа. Так, можуть нас стерти, бо нації не належать до безсмертних творив Божих.

Особливож не належать ні до безсмертних ні до кріпких такі нації, в яких до проводу беруться люди, що вже навіть не здають собі справи з того, яку смішну демаґоґію й пайдократію подають вони як лік свому народови... Ті люди очевидно над нічим не застановляються, нічого не обсервують, над нічим не думають і нічого не читають: як самі напилися перед літами пайдократичної блекоти, так видають її з себе й тепер, коли вже постарілися. Хоч самі моглиб мати вже внуків, то не соромляться підшиватися під фірму молоді й під тою фірмою виголошують такі пусті, такі вимолочені й такі просто божевільні фрази, що подібні нісенітниці ледви чи де виголошувала навіть найбільш зелена молодь. А найцікавіше в тім всім і рівночасно найбільше понуре та смішне те, що преса назагал взяла ті прояви поважно і містила їх, тільки зрідка зазначуючи своє здивування. Видно — атмосфера дуже нездорова, коли можливі аж такі появи.

Тим більше відповідальне завдання стоїть перед католицькою пресою і перед здоровим католицьким рухом в українській нації. А. Ч.

Важніші статті про молодь гл. „Нова Зоря“ чч. 411, 442, 444—6, 450, 459, 462, 473, 482, 498—9, 528, 530, 537, 555, 559, 571, 574—5, 577, 581, 587, 596, 599, 602, 618—625, 630—1, 639, 641, 645, 653—4, 656—9, 663, 674, 685—6, 697, 699, 711, 720—5, 727—9, 731—53, 755, 762—5, 778—82, 784—5, 787—8, 816, 819—20, 828, 833, 839, 841—2, 844, 846, 847, 850, 851.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Найвисший ордер Христа для през. Франції

Орґан французьких католиків „Ля Круа“ в ч. 16.075 приніс отсю статейку:

Виїмкова почесть, котрою Св. Отець Пій XI наділив президента французької республики, викликала глибоке вражіння в римських кругах. Найвисший ордер Христа — supremus equester ordo militiae D. N. Jesu Christi — се найвисший ордер, який установила Ап. Столиця і який надає тільки в дуже рідких случаях і в виїмкових обставинах. Се найбільша й найторжественніша ознака доброзичливости і вдоволення, яке Папа міг виявити начальникови католицької держави. За пів століття наділено найвисшим ордером Христа тільки 13 осіб. Останні одержали відзначення: президент Бразилії Епітаціо да Сільва Пессоа; король Віктор-Емануїл III; принц Умберто з Піємонту; президент австрійської республики Мікляс і президент Аргентини ґен. Хусто. Отже бачимо, яку велику вагу привязується до того відзначення і якою честю вкриває воно католицьку Францію в особі її найвисшого начальника.

Про се відзначення, про сю почесть написав „Оссерваторе Романо“ статтю незвичайно симпатичну для Франції. Добре буде зацитувати дослівно ціле закінчення тої статті, де спеціяльно зазначена моральна особистість Лебрена, що заслужила йому сю почесть чисто християнського характеру:

„Новий лицар найвисшого ордеру Христа, пише папський орган, одягне понтифікальне відзначення разом з президентською шарфою. Чи-ж він не належить до вірного, правого, хороброго та твердого населення Льотарингії, вірного, правого, хороброго та витривалого не лише в відношенні до вітчини, але й супроти найцінніших релігійних і родинних традицій. Альберт Лебрен, ученик політехнічної школи, вніс до політичного життя почуття обовязку, тверду волю, потребу ділання, замилування ладу, характеристичні для того славного інституту. Вояк і громадянин, посол і міністр, президент сенату і президент республики, збирав в тяжких і щасливих годинах свого краю не почести, але обовязки й відповідальности. Його любов вітчини скріплювалася так в домашнім огнищі як і перед престолом віри.

Він любив родинне пристановище батьківської землі як одиноке місце для відсвіження свідомости і скріплення духа для високих діл. Практикуючий католик, любив Бога, се пристановище й оборону, порадника й суддю, заохоту і скріплення. Лицар мира, понад всякі ріжниці опінії і партій, лицар освяченого християнського ідеалу, котрий є в серці, в замірах, в ділах Франції, її управителів і її народу, в найсердечніших і найгорячіших бажаннях її начальника“.

Найвисший ордер Христа се латинський хрест з червоної емалії, на котрім виріжняється другий хрест з білої емалії. Оба хрести з золотими краями. Хрест завішений на королівській короні, прикріпленій на золотім ланцюху. Подвійний золотий ланцюх піддержує щитики получені між собою золотими плитками, на котрих чергуються хрест ордеру й герб Ап. Столиці.

Господи, пошли нам Папу Римського!

Українців кидають в ями на голодову смерть.

Парижське „Возрожденіе“ ч. 3625 помістило лист з Совітів. Подаємо його в перекладі разом з заміткою редакції „Возрожденія“:

Від редакції: Редакція „Возрожденія“ одержала дивний людський документ, лист з Совітської Росії. Автор листа, повного крайного людського одчаю, гніву й горя, поважний руский чоловік, католик, фабричний майстер-спеціяліст, котрий мав до революції скромний достаток зі своєї праці. Імя й адресу особи, котра доставила оригінал листа, редакція „Возрожденія“ знає. (Ось лист):

Добрий день, мій дорогий!

Твій лист одержав я, як їздив на село. Я сів на камінь при домі, котрий був колись моїм, і гірко заплакав. Все господарство пішло без копійки й не вільно жити в своїм краю, дякуючи клеветі комуністів, комсомольців і партійній сволочі. Без куска хліба, без сотика грошей, без справки й документів, не маючи прав на життя! І за що? За те, що ми богато працювали, мало спали й доробилися дечого... За вбийство чоловіка судять на три роки, за спроневірення — 5 літ, а за маєток (за те, що його хтось мав) — 10—15 літ, а то й вище або розстріл!...

Та, про котру питаєш, працює в колхозі, а її сестри не приняли. Все її продали, крім хатинки, котру заняли якісь гільтаї без штанів.

Так, дорогий мій, богато говорили нам діди про кріпацьке право і про татарський погром, а нашим внукам будуть більше росказувати, та таке, що від наших слів волосся буде дубом ставати. Майже всім волосся почало сивіти й молодим скорше ніж їх родичам. І є від чого! Колиб я описав для ваших свобідних Французів звірства нашого ҐПУ, наших катів, предсідників сельсовіта, — не злякомилибся ваші робітники на наш комунізм! Колиб вони попали сюди й побачили всю правду, проклялиб своє народження і сказалиб: „Господи, за що такі муки людям!“ — Не даром тепер всі кинулися молитися, — та запізно. А в нас недавно кинули в яму кілька людей. Померли там з голоду. Всі їхали з України. Чи там не було вже хліба?

Коли одержиш мій лист, то маєш показати його всім. А коли ти співчуваєш з комуністами, то ти мені не рідний! І тоді нехай буде проклятий той, хто тебе сплодив. А коли сей лист попаде в руки наших розбійників, то я з їх рук умру без звуку й буду знати, що гину за правду. Досить!

Ти пишеш, що дістаєш від чужинців допомогу. Значить, ти живеш. А наші нелюди вислали всіх твоїх рідних на Сибір і вигнали дітей їх на вулицю, доми їх пропивали, тягнули й били, що попало. А „біднота“, те дрантя, голота безштанна — жахливо клеветала, щоб поживитися чужим добром. Та тепер і їх стали давити податки і вони, грабіжники, стали здихати з голоду. Так їм і треба.

А куди — напиши мені — шлють гади хліб? Невже в вас таке запотребування хліба, що вони пруть і пруть його заграницю? — Чи довго ще ваші правительства будуть спати? Невже вони там не знають, що в нас так здихають? — Весь нарід озлоблений, але повстати він тепер не може. Нема хліба, нема грошей, нема сили, — й він мовчить і зі сльозами в очах підписується на позичку, оглядаючись назад, щоб не всадили ножа в спину. — А ҐПУ одержує все в магазинах з закритими вікнами, все за пропусками, щоб робітник не бачив тої голої правди. Хто мав царське золото, то всі пересиділи в тюрмах. В нас ніхто не має нічого, крім Сталіна, нашого кровопийця, — будь він проклятий і нехай наше прокляття перейде по всій землі! Коли він не антихрист, то яких ще ждати антихристів?

Господи, і коли Ти вислухаєш молитви наші й пішлеш нам Папу Римського, щоби спасти християн від лютого утиску Сталіна і всіх опричників! Господи, яка бідна стала наша Росія! Який голодний наш знужденілий нарід!

Невже ти не чув і ніхто тобі не казав, що в нас пуд хліба 150—200 рублів, і що літра молока 3 рублі або й 6 рублів. Мірка бараболі 60—80 рублів...

(Такий „рай“ у країні безбожництва!)

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Доля одного Габсбурґа

В великій біді помер в Берліні ерцгерцоґ Леопольд Габсбурґ, великий тосканський князь. Він уродився в 1868 р. як син Фердинанда IV, великого князя Тосканії та Аліси, кн. Бурбон-Пармської. Леопольд скінчив морську школу в м. Фюме. Від молодости посвятився природничим наукам, головно ботаніці. З 1902 р. відмовився від своїх титулів і прав, приняв назвище Вельфлінґа та оженився з акторкою Вільгельміною Адамович. Він замешкав у Швайцарії. Цісар Франц Йосиф піддержував його матеріяльно. Після війни й упадку Габсбурґів він лишився без нічого. Тому приїхав до Відня і заробляв на кусок хліба як міг: був подорожуючим аґентом оголошень і навіть торговцем огородовини на ринку. В 1921 р. він виступав на сцені в Берліні. З приходом до влади Ґітлєра він зовсім переселився до Німеччини, де й помер.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

Перший голос за безженність

гр.-катол. духовенства (1599 р.).

Зміст: Чи целібат се „видумка Поляків' — „Проект на знищення Руси" і справа целібату в ньому. — Підозріла автентичність „Проекту". — Думки про безженність клиру найсвітліших українських Єрархів і священиків, навіть жонатих. — Цінна книжка про се. — „Потієва Унія". — Іпатій Потій про безженність гр.-кат. духовенства. — „Антірризіс". — Справа авторства — Потій радить безженність і покликається на думки східних Отців. — Бажає безженного клиру у гр.-кат. Церкві. — Висновки.

Коли заговорити з ким з Українців-інтеліґентів про безженність нашого духовенства, то часто можна почути відповідь: „Се інтриґа Поляків, щоб вигубити нашу інтеліґенцію". Такий „патріотичний" арґумент має вигляди на успіх. Люди, що не займаються ближче ні церковними справами загалом, ні історією Церкви (навіть української), досить радо прислухуються до того арґументу й вірять в його правдивість. Що більше, на потвердження того наводять історичний арґумент. А саме 1717 року появився т. зв. „Projekt na zniszczenie Rusi", написаний анонімно, [1]) в якому міститься м. ін. рада для Поляків у справі целібату уніятського духовенства. На думку автора „Проєкту" треба старатися й намовляти уніятських священиків, щоб не женилися, а висвячувалися в целібаті. Тоді не стане кандидатів на священиків (хлопів не допуститься до духовного стану), отже уніятські парохії можна буде скоро обсадити латинським, себто польським духовенством.

Та при розгляненні сего „Проєкту" повстають поважні сумніви щодо його автентичности. Один з дослідників пише про се так: „Чи сей проєкт дійсно походить від Єзуїтів або взагалі від Поляків, сього з певністю не можна твердити. Про автентичність сього проєкту питав я нарочно Вп. проф. Грушевського, який мені сказав, що не можна з повною рішучістю приписувати авторства сього проєкту Єзуїтам, бо ніхто з істориків цього дотепер не розслідив, і дуже можливе, що то православні самі такий проєкт скомпонували, щоби Поляків дискредитувати. [2])

І справді, досі ніхто не доказав, хто є автором „Проєкту", а покликувалися на нього радше в аґітаційних цілях.

Нам здається, що проти авторства Поляка промовлялаб якраз точка про безженність клиру. Аджеж хіба кожний Поляк розумів, що якраз безженне духовенство, вільне від світових клопотів, моглоб піднести уніятську Церкву та її зміцнити. [3]) Навпаки, міг вставити сю точку уніятський приклонник „чистоти обряду" або схизматик, щоби страшити „латинізацією". Бо як поглянемо в історію нашої гр.-кат. Церкви, то побачимо, що саме найсвітліші наші Єрархи, як Іпатій Потій, св. Йосафат, Йосиф Велямин-Рутський, Епископи гр.-кат. Церкви в 2-гій пол. 18 ст., Григорій Яхимович, Юліян Пелеш, Кард. Сильвестер Сембратович, теперішній наш Епископат і богато священиків, навіть жонатих, є за безженністю нашого духовенства. Отже годі поважно говорити про „польську інтриґу" при вводженні целібату духовенства в нашій Церкві!

Дуже цінні замітки з історії змагань до безженности духовенства в нашій Церкві маємо в щойно виданій книжці о. Платона Мартинюка ЧСВВ. [4]) В ній описані [5]) „змагання до безженного клиру в нашій Церкві". „Образ, який ми начеркнули, пише о. Мартинюк, є повний своїм розміром, бо обіймає весь протяг часу католицького життя нашої Церкви, себто від Унії Берестейської аж по нинішний день, [6]) — і повний змістом, бо здаєсь нам, що ми не пропустили ні одної важнішої події чи факту, який міг би причинитися до належного поняття й характеристики згаданих змагань". [7]) Зокрема докладно оповідає автор про боротьбу проти частинного навіть целібату нашого духовенства з боку жонатих священиків на Львівському Синоді 1891 р., при чому синодальні отці не годилися навіть на поміщення слів... св. Павла про висшість безженного стану над жонатим...

Цікаво отже буде пригадати перший голос за введенням безженности клиру в нашій Церкві, пропущений о. Мартинюком у вище згаданій книжці. А се цікавий голос, бо висловив його сам Іпатій Потій, душа й перший апостол Унії, у своїому полємічному творі про єретика Бронського. Цікавий він тим більше, що „Потієву Унію" уважається за таку, якою Унія повинна бути, а якою вона пізніше не була. [8]) Коли так, то целібат духовенства був одною з основних ідей Іпатія Потія — і тим самим повинен бути дороговказом для ідейних наслідників апостола Унії.

На сей погляд промотора Унії звернено увагу. В 1913 році появилося кілька праць про Іпатія Потія, м. ін. цитована вже „Ювилейна книга" (гл. примітку 2). В ній маємо праці кількох ученик, але лише один з них звернув увагу на погляд Потія в цій справі. „Замітною є річчю, писав цей учений, що Потій заявився в „Антірризісі" за целібатом духовенства і вперше в уніятськім письменстві підніс сю справу". [9]) Хочемо ближче познакомити ширші круги читачів з поглядом апостола Унії, бо досі ця справа якось мовби соромливо промовчувалася, — а з коротенької, щойно цитованої, згадки не можемо знати про се нічого ближче.

Погляд на безженність клиру — висловлений в „Антірризісі" се полємічний твір, виданий друком по українськи й по польськи в двох останніх роках 16 стол. (1599 і 1600), без подання імени автора. В ньому маємо полеміку з єретиком Бронським, котрому „оборонець православя" кн. Острожський поручив писати проти католиків. На твір Бронського (а саме „Апокрізіс") відповідає автор „Антірризіса". Дехто з учених приписував авторство „Антірризіса" Петрові Аркудієві, Грекові уніятові, але стилістична аналіза твору й деякі вказівки в тексті не полишають сумніву, що його автором був Іпатій Потій. [10])

[1]) Про нього пор. др. М. Андрусяк, Проєкт знесення нашого обряду. „Записки Чина СВВ", Т. III 3—4, стор. 574 й дд.

[2]) о. І. Савицький, Іпатий Потій, Епископ володимирський і митрополит київський, у зб. „Ювилейна книга в 300-літні роковини смерти митрополита Іпатія Потія", Львів, 1914, стор. 111 у нотці. Підкреслення моє, Т. К.

[3]) Пор. о. Пл. Мартинюк ЧСВВ., Неподільне серце священика в службі Бога і Церкви. В-во ЧСВВ., кн. 156. Жовква, 1935, стор. 166—167 і 172.

[4]) Пор. поп. нотка.

[5]) На стор. 154—233.

[6]) Книжка писана в 1930 р.

[7]) о. Мартинюк, цит. тв., стор. 233.

[8]) Пор. др. В. Щурат, Потієва унія, в „Ювилейній книзі", стор. 150—157; йогож, В обороні Потієвої унії, Львів, 1929, стор. V.

[9]) Др. К. Студинський, В тристаліття смерти Іпатія Потія, в „Ювил. книзі", стор. 160.

[10]) Йогож, Хто був автором „Ἀντίῤῥησις-а" з 1599 р.? Зап. НТШ. т. 35/36.

Народні бунти на Україні

в X — XIII ст.

Слідуючий народній бунт проти князя відбувся в 1068 р. Се був бунт Киян проти своєгож київського Вел. Князя Ізяслава. Той бунт описує наша найдавніша літопись так:

„В лѣто 6576 (= 1068). Придоша иноплеменьници. на Рускую землю. Половци мнозѣ. Изяславъ же и Святославъ и Всеволодъ. изиидоша противу имъ на Льто (= р. Альта) и бывши нощи. поидоша противу собѣ. грѣхъ ради нашихъ. попусти Богъ на ны поганыя. и побѣдиша Половци...

„Изяславу же со Всеволодомъ. Кыеву пришедшю а Святославу Чернигову. и людье Кыевьстии прибѣгоша Кыеву и створивши вѣче на торговищи и рѣша послався ко князю: се Половци росоулися по земли. да вдаи княже оружья и кони, и еще бьемься с ними. Изяслав же сего не послуша. и начаша людье говорити на воеводу. на Коснячь. и идоша с вѣча на гору. и придоша на дворъ Коснячьковъ и не обрѣтоша єго. оу двора. сташа Брячьславля. и рѣша поидемь высадимь дружину ис погреба. и раздѣлишася на двое. и половина ихъ иде къ погребу. а половина иде по мосту. сии же идоша на княжь дворъ. Изяславу сѣдящю на сенѣхъ. с дружиною своєю. и начаша прѣтися сь княземь. стояще долѣ. а кьнязю изо оконца зрящю и дружинѣ стоящи оу князя. рече Тукы Чюдине брат Изяславу: видиши княже людье вьзвыли. посли ать блюдуть Всеслава. и се єму глаголящю и другая половина людии приде от погреба. отворивше погребъ. и рѣша дружина: князю се зло єсть посли ко Всеславу. ать призвавше ко оконьцю и проньзнути и мечемь. и не послуша сего князь. людье же кликнуша и идоша к порубу Всеславлю. Изяслав же се видивъ. со Всеволодомь. побѣгоста с двора. людье же высѣкоша Всеслава ис поруба. вь. еі (= 15) день. сентября. и поставиша и средѣ двора княжа. и дворъ княжь разъграбиша. бещисленое множьство. злата и сребра. и кунами и скорою. Изяслав же бѣжа в Ляхы...

„В лѣто 6577 (= 1069). Поиде Изяславъ с Болеславомъ. на Вьсеслава. Всеславъ же поиде противу. и приде к Бѣлугороду Всеславъ. бывшю нощи. оутаися Кыанъ. бѣжа из Бѣлагорода кь Полотьску. заоутра же видивше людье. бѣжавша князя. и вьзвратишася Кыеву и створиша вѣче. послашася кь Святославу. и кь Всеволодоу глаголяще. мы же зло створили єсмы. князя своєго прогнавше. а се ведеть на ны землю Лядьскую. а поидете вь град отца своєго. аще ли не хощета то намъ неволя. зажегши городъ свои и ступити вь Грѣцискую землю. и рече имъ Святославъ. мы послевѣ брату своєму. да аще поидеть на вы с Ляхы погубить васъ. то мы противу єму ратью. не дадивѣ погубити града отца своєго аще ли хощемъ с миромъ. то в малѣ придеть дружинѣ. и оутѣшиста Кыяны. Святослав же и Всеволодъ посласта кь Изяславу глаголяще: Всеславь ти бѣжалъ. а не води Ляховъ Кыеву. противнаго ти нѣтуть. аще ли хощеши гнѣвомъ ити. и погубити град. то вѣси яко намъ жаль отня стола. то слышавъ Изяславъ. остави Ляхы. и с Болеславомъ. мало Ляховъ поємь. посла же предъ собою сына своєго Мьстислава. Кыеву. и пришедъ Мьстиславъ исьсѣче Кыяны. иже бяху высѣкли Всеслава. числомь о (= 70). чади. а другыя исьслѣпиша. другыя без вины погубивъ не испытавъ. Изяславу же идущю кь граду. и изиидоша людье противу с поклономъ и прияша князь свои Кыанѣ и сѣде Изяславъ на столѣ своєм мѣсяца мая вь. в (= 2) день. и распуща Ляхи на покормъ. и изьбиваху Ляхы отаи вьзвратитися Болеславъ. вь землю свою. Изяслав же вьзгна торгъ на гору. и прогна Всеслава ис Полотьска. и посади сына своєго Мьстислава. вь Полотьскѣ. иже вьскорѣ оумре ту. и посади в него мѣсто брата єго Святополка а Всеславу же бѣжавшю. [2])

В отсім літописнім описі народнього

[2]) Ипатьевская Лѣтопись. Т. I, ст. 155—162.

Одним з закидів Бронського проти католицької Церкви було те, що „Папа відібрав ксьондзам жінки“, себто, що в Церкві обовязує целібат духовенства. Потій відпирає недорічні закиди Бронського й висловлює при тому свої думки на справу безженности духовенства в нашій Церкві. Наводимо дослівно з „Антірризіса“:

„А маю ль правду мовити? Далеко бы лепей безъ жонъ въ чистости Пану Богу служити, вольные, безъ всякое переказы. Вемъ,[11]) же тутъ на мя руские попове крыкнутъ, и лепей Филалетово[12]) зданы похвалятъ. Але нехайже своимъ светымъ отцамъ Восточные Церкви маютъ веру“.

Тут Потій наводить відповідні місця зі св. Епіфанія, св. Йоана Золотоустого і св. Григорія Ніського. І далі пише:

„Отожъ, християнъскій брате, слепъ того[13]) Филалетъ, што светые отцеве пишуть, а только на то очи розъзявилъ, што Папежъ капланомъ своимъ жоны отнялъ. Еслиже Папежове въ томъ блудятъ, тоть и отцове светые, якось слышалъ, не добре научаютъ!“

Виказавши таким способом, яких дурниць нагородив „Філалет“ („радше Псевдалетом требаб його назвати“, каже Потій), переходить до уніятського духовенства й пише таке:

„Далъ бы то Панъ Богъ, жебы ся и нашы попы обачили, а жонамъ покой давши, въ чыстости правой жыти хотели. Подобно бы пильнейшые книгъ и науки были, ани бы дети ихъ дуръные церквей дедичнымъ правомъ не домагалися. Якихъ ся блудовъ теперъ у насъ съ того самого намножило — страхъ и повѣдать!“[14])

Ось іще одна риса „Потієвої Унії“. Вона ніяк не означає консервування всього, навіть лихого чи недосконалого, що ми дістали в спадщині по схизмі в нашім обряді. Потій був і за новим календарем. Як бачимо, апостол Унії давно вже зрозумів потреби того, що декому й досі неясне.

Т. К.

[11]) Знаю.
[12]) Філалет — псевдонім Бронського.
[13]) Сліпий на те.
[14]) Гл. Русская Историческая Библіотека, т. 19 СПБ. 1903, ст. 743 і 745. Подані виїмки з „Антірризіса“ мають правопис оригіналу.

КАТОЛИЦЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької ґазети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

СВІЧКИ „КЕРОС“

За целібат

З приводу одної „критики“.

Єремія Теольоґ напечатав у ліберальнім „Ділі“, в чч. 166, 168—174 з 26, 28. VI. —4. VII. с. р. довжезну „критику“ п. н. „Знеславлення історії нашої церкви (чому мале „ц“?). Вінець целібатної реформи“. Се „критика“ відомої книжки о. Плятона Мартинюка ЧСВВ (Неподільне серце священика в службі Бога і Церкви. Жовква 1935). „Критика“ по своїому змісті демаґоґічна. Автор її атакує не лише зміст книжки, але й самого автора книжки, його талант і характер, що годі зорієнтуватися, чи се критика річева чи критика особи автора книжки. Тим самим — доказ, що „критик“ Єремія Теольоґ до критики не доріс, бо перша основа критики — спокій, рівновага та об'єктивність. У „критика“ Єремії Теольоґа Св. Отець то не Намістник і Заступник Христа, але якийсь западник з назадницькою ідеольоґією Заходу, що не розуміє навіть св. Письма. Перший і повний знавець св. Письма то Єремія Теольоґ, „муж одної жінки“. „Критик“ Єремія Теольоґ гнівається, що о. Пл. Мартинюк послуґується деякими текстами з св. Письма, а він бажавби, щоб ужити всього св. Письма, хоч найпримітивніший критик знає, що в котрімнебудь богословськім питанні треба послуґуватися відповідними текстами з св. Письма. В „критика“ Єремії Теольоґа Христова Церква — то Захід і Схід, але Схід без огляду, чи він католицький, чи православний. Єремія Теольоґ студіював мабуть протестантське богословіє. Шкода з ним говорити про конечність целібату духовенства в нашій Церкві. Має претенсії до „незачадженої“ голови, одначе з його „критики“ доброї волі в нього не бачимо. Накінець один запит: Чому „критик“ не підписався правдивим імям, коли хоче писати обективно свою „критику“ й перестерігти суспільність від „злощасної книжки“ та від „дурощів, що розсаджують св. Письмо і цілу церковну традицію?“

Хто хоче пізнати, де правда, тому радимо прочитати книжку „Неподільне серце священика в службі Бога і Церкви“. Замовляти її в Видавництві книжок ЧСВВ в Жовкві, Василіянська ч. 2. Ціна: брош. 6 зл., в опр. 7.20 зл., почт. пересилка 50 ґр.

Виборчий календарик

ДО СЕНАТУ.

До 30 липня ґен. виборчий комісар покликує предсідників воєвідських виборчих колеґій та їх заступників.

До 2 серпня предсідники окружних виборчих комісій до сойму покликують предсідників районових зібрань і їх заступників.

До 5 серпня власти загальної адміністрації пересилають списки виборців до сенату предсідникам районових зібрань і предсідникові окружної виборчої комісії до сойму. Власти загальної адміністрації оповіщують про поділ повіту на виборчі райони. Предсідники районових зібрань подають до публичного відома години свого урядування та речинець і місце виставлення спису виборців і вношення реклямацій.

7 серпня предсідники районових зібрань виставляють списи виборців до сенату до публичного перегляду.

14 серпня останній день виставлення спису виборців до публичного перегляду.

19 серпня предсідники районових зібрань пересилають скарги і неузгляднені спротиви предсідникам окружних виборчих комісій до сойму.

До 22 серпня предсідники окружних виборчих комісій до сойму після розглянення скарг і спротивів приказують предсідникам районових зібрань втягнути до спису чи скреслити особи, що внесли скаргу чи спротив.

До 24 серпня предсідники районових зібрань роблять у списі зміни, приказані предсідниками окружних виборчих комісій до сойму.

25 серпня районові зібрання вибирають делеґата до воєвідських виборчих колеґій.

1 вересня районові зібрання вибирають делеґата наново, коли предсідник окружної виборчої комісії до сойму, уневажнив попередній вибір.

15 вересня воєвідські виборчі колеґії покликують сенаторів і їх заступників.

20 вересня ґен. виборчий комісар оповіщує в урядовій ґазеті вислід виборів до сенату.

До 23 вересня ґен. виборчий комісар пересилає удостоверяючі листи сенаторам, покликаним у воєвідських виборчих колеґіях.

До 27 вересня президент Польщі покликує сенаторів і пересилає акт покликання ґенеральному комісареви. Вношення до Найвищого Суду протестів проти виборів у воєвідських виборчих колеґіях.

До 30 вересня ґен. виборчий комісар видає удостоверяючі грамоти сенаторам, покликаним президентом Польщі. Предсідники колеґій пересилають Найвищому Судові протести разом з актами заскаржених чинностей, бюрови сенату — відписи протестів.

Гумор. — Сила призвичаєння. — Професор з провінції: Де тут Маріїська Площа? — Поліціянт: На право. — Професор: Добре. Сідай!

Нова книжка про Бастилію

В колекції Ашета „Жива історія“ появилася нова книжка Функа Брентана „Леґенди й архіви Бастилії“. Автор зовсім нищить леґенду про те, немовби Бастилія була мрачною і страшною тюрмою. Коли вибухала революція, в тій королівській тюрмі було всего 7 людей, котрі мали всякі вигоди і жили собі навіть роскішно... Зовсім інакше ніж у теперішних тюрмах деяких „свобідних республик“.

бунту в Київі 1068 р. слід підчеркнути передовсім два моменти: 1) час, коли вибух той бунт, і 2) причину бунту.

Час, коли вибух той бунт, був для Української Держави дуже грізний. Бо бунт вибух саме тоді, коли на Україну напали були Половці, коли вони в битві над р. Альтою розбили українське військо і коли у висліді тої нещасливої для України битви половецька орда залила була весь наш край та пустошила його. І в таку критичну для держави хвилю Кияни підняли бунт проти свого леґального князя, напали на княжий дворець, розграбили його та самого князя прогнали, проголосивши київським князем противника, котрого насильно визволили з вязниці.

Приводом до бунту послужила Киянам відмова князя видати їм зброю, якої вони домагалися нібито для боротьби з Половцями. Кажемо: нібито. Бо коли князь відмовив їм зброї ,то вони не пішли шукати тої зброї там, де вона була, але одні кинулися визволяти з вязниці противника князя, а другі — г р а б и т и княжий дворець. А прогнавши свого леґального князя, Кияни не вхопили за зброю і не виступили з новим князем проти Половців. Розбив Половців щойно Чернигівський князь Святослав під Черниговом. А який був той новий князь, котрого Кияни поставили на місце прогнаного леґального, свідчить наглядно його втеча тайком від Киян, коли під Київ прийшов прогнаний леґальний київський Вел. Кн. Ізяслав разом з польським Болеславом і його помічним військом, та полишення Киян на ласку і неласку прогнаного ними Ізяслава.

Що бунт Киян проти свого леґального князя Ізяслава мав на ціли не оборону перед Половцями, але їх порахунки з князем, стверджує се також проф. М. Грушевський, котрий зрештою ставиться і до самого бунту і до проголошеного збунтованими Киянами нового князя з очевидними симпатіями. Він пише про се в своїй „Історії України-Руси“ так:

„Вони (Кияни) послали до князя, просячи, щоб дав коней і зброї — знову йти на Половців. Ізяслав відмовив, чому — не сказано (в літописи), але можемо здогадуватися про якісь в ж е п е р е д т и м н а п р у ж е н і в і д н о с и н и в з е м л і, бо — чимало Киян сиділо увязнених в княжім порубі, й Ізяслава міг настрашити сей народній рух“.[3])

Отсей народній бунт у Київі 1068 р. се перше українське „народне повстання“ чи „революція“ з п о л і т и ч н и х причин. Перше та — не останнє. Бо народніх бунтів на Україні в княжих часах було більше. Зокрема бунтувалися ще Кияни.

(Дальше буде).

[3]) М. Г р у ш е в с ь к и й: Історія України-Руси. Т. II (2 вид.) у Львові, 1905. Ст. 56.

Даремна кожда людська праця, котра не паде на ґрунт здібний до того, щоб видати овочі. (Вайс: Суспільне питання і суспільний лад. Апольоґія, IV, 763).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ДЖ. К. ЧЕСТЕРТЕН.

Про Ред'ярда Кіплінга

і про те як світ став малий. *)

Честертен пише: Мілітаризм був покажчиком упадку Риму так, як сьогодня (писано в 1908 р.) він — упадок Прусії.

Кіплінґ виложив нам се зразково, хоч і несвідомо. Хто зрозуміє якслід його писання, побачить що Кіплінґ не дає війську найважнішого й найбільш притягаючого місця. Також менше вдалися йому ті малюнки в порівнанні з описом мостових чи залізничих робітників чи журналістів. Що його властиво притягає до мілітаризму, так се не відвага, а дисципліна. В середньовіччу, коли ще ніодин король не мав сталого війська, але кожний мав лук і меч, було на обводі кожної квадратової милі більше хоробрих, ніж їх тепер найти в цілій нашій тисячноловій армії. Се що так одушевляє Кіплінґа — як сказано — не відвага (вона його мало обходить), а дисципліна, яка стає його улюбленим коником. Модерна армія зовсім не чудо відваги, до того нема нагоди через загальну трусість. Але ся армія чудо організації, і се ідеал Кіплінґа. Предмет його досліджувань не відвага, що є річчу жовніра, а взаїмна залежність і сила, яка в такій мірі річчу інжинірів, моряків, що й мулів і парових машин. І тому він найбільше світлий тоді, коли пише про інжинірів, моряків, мулів і парові машини. Правдива поезія, правдива романтика, якої він нас учить, се поезія поділу праці й дисципліна всього промислу. Він оспівує мистецтво творити мир з далеко більшою точністю, ніж воєнне мистецтво. І його тези мають життя та силу. В деякому розумінні він мілітарист, бо все підчинюється одному приказови. Властиво гуртка епікурейців нема ніде, як нема властиво ніде беззідповідальности. Де лиш не пробивали для нас дорогу, скрізь коштувало се поту й підчинення. Ми приміром кидаємося на гамак у настрої блаженного гумору, та всетаки приємно знати, що очкар не ткав тої мати в блаженній безжурності. Жартом сідаємо на коня-гойдалку, та нам приємно, що стельмах не забув „жартом“ приклеїти міцно ніг гойдалки. Далекий від того, щоб жовніра, який чистить свій кріс, уважати гідним почитання за се лише, що він з війська, Кіплінґ частенько підносив, що пекар, який пече свої булки, і кравець, який викравує свої одяги, такіж „мілітарні“ як хтонебудь інший

Кіплінґ, котрому подобається така всесторонна ідея обовязку, очевидно космополіт. Так склалося, що він находить свої приміри в області британської імперії, але таке моглоб діятися й деінде, серед кожної іншої більш культурнішої нації. Що він так подивляє в анґлійській армії, те найшовби ще більш гідне подиву в Німеччині. Бажання, які він ставить до анґлійської поліції, найшовби вже здійсненими у Франції. Дисципліна не є все, але є всюди. Се, що Кіплінґ так високо її ставить, вказує на його світову мудрість, досвід його мандрівного життя, що саме й є головна притягаюча річ його найкращих книжок. Велика прогалина в його таланті се мабуть брак у нього патріотизму, неспосібність віддатися якійсь справі на життя і смерть. Та в кожному відданні лежить траґіка. Він подивляє Анґлію, але він не любить її: подивляємо розумом, але любов не шукає за причинами. Він подивляє Анґлію, бо вона сильна, а не тому, що вона Анґлія. Зазначує се без огірчення, бо згідно з правдою треба ствердити, що сам Кіплінґ признається до того з принадною щирістю. Він каже в одній зі своїх найбільш цікавих поезій:

„Якби Анґлія була, чим Анґлія бути здається“, се значить слаба й безсила, й якби Анґлія не була така, яка вона є (на його гадку), се значить могутня й мудра, „як скоро ми з неї отряслисяб! Та вона є могутна.“

Якаж далека нам звідси любов батьківщини в Бурів, що гнала їх в південній Африці на смерть. Коли мова про справді патріотичні країни, прим. Ірляндію, то Кіплінґа коштує се вже чималих зусиль не дати голосу своїому роздратуванню й не кинути його з криком у простір. Зате він велично описує настрої людини космополіта, що бачила країну й людей, щоб:

„Подивлять і глядіти
в широкого світа круги“.

Він представляє по мистецьки мелянхолію, яка опановує тих, що були громадянами численних міст, приятелями богатьох жінок. Він любовник усіх націй. Та в пожитті з богатьома жінками можна набути богато досвіду, а проте не знати першої любови; і може дехто наче Одисей бачити тількиж країн, а не знати, що таке любов батьківщини. Редярд Кіплінґ поставив у славній епіґрамі запит, що може знати про Анґлію той, хто знає тільки Анґлію. Та з більшою рацією можнаб спитати ось як: „Що можуть знати про Анґлію ті, які знають лише світ, бо світ таксамо не Анґлія, як і не Церква“. З тої хвилі, в якій ми все наше серце віддали якійсь справі, стає нам ворогом світ, т. зн. все, до чогоб ми могли ще мати зацікавлення. Християни зрозуміли се, коли вони „хотіли бути невпіймані світом“, але й залюблені виповідають подібну гадку, коли кажуть про блаженне відірвання від світа. Ґеоґрафічно Анґлія лежить у світі так, як і Церква, що як знаю є в світі, і навіть залюблені жителі нашого небесного тіла. Та на собі самім всі довідуються про одно: світ стає для них чужий, коли лише вони присвятять свою любов якійсь одній справі. Кіплінґ знає світ; се світовий чоловік з усею обмеженістю, властивою рабам сеї планети. Він знає Анґлію так, як інтелігентний Анґлієць знає Венецію. Він бував часто в Анґлії й нераз там довше задержується; та він не належить до неї таксамо, як не належить до якоїсь іншої країни. Доказом того факт, що Анґлія для нього лише місцевина. Та коли ми лише запустили коріння в якійсь місцевині, то місцевина зникає й ми жиємо там уже як дерево цілою силою всесвіту.

„Ґльобтроттер“ жиє в світі вузшім, ніж світ селянина; він жиє заєдно в своєго рода льокальній атмосфері. Лондон се місцевина, яку можемо порівнювати з Шикаґом, Шикаґо з Тімбуктом. Та Тімбукту се не місцевина, бо тамошні люди мають його за всесвіт і дихають воздухом всесвіту. Мандрівник на своїм сальоновім пароплаві знає всі раси людей; він думає про справи, які розріжнюють одних людей від інших: про моду й одяг; про моду носити сережку в носі як у Африканців, чи в ухах як у Европейців, про синю краску, якою малювалися старинні, чи про червену краску, якою шмінкуються теперішні Британці. Селянин на своїй рілі не бачив нічого з такого світа; та він думає про справи, які лучать всіх нас людей: про голод, малих дітей, красу жінок, пробігаючі хмари, невинчо вони чи грізно виглядають. Кіплінґ помимо всіх своїх заслуг саме такий „ґльобтроттер“; йому не стає терпцю бути частиною цілости. Ґоді такому правдивому визначному чоловікови закинути цинічний космополітизм, а проте він — його слабе місце. В одній з його найкращих поезій „Секстина про трампа“ [9]) ми бачили се найкраще: його герой признається, що знесе лихо, голод і жах, та не видержить лиш одного: жити стало на однім місці! Плодоносні речі бувають більш осілі, як ті богаті овочеві дерева на плодючому намулі Нілю. В ловецькому розпалі приповідка: „Кочений камінь не поростає мохом“ здавалася нам безглуздою. Ми булиб радо спитали: хто хоче збирати мох? Хіба старі діви. Та тепер світає нам, що се слово не таке неправдиве. Камінь, що котиться, гуде в своїм упадку зі скали на скалу, та він бездушний; а мох тихий, бо жиє.

Се одно певне, що досліди й розширення світа зробили наш світ меншим. Телеґраф і пароплав поменшили наш світ. Телескоп поменшує світ, а побільшує його мікроскоп. Не довго ждати часу, коли світ у сварці поділиться на телескопників і мікроскопників. Перші розсліджують далеке й жиють в малім світі; другі розсліджують малі річи й жиють у незміримім світі. Безсумніву захоплююча річ гнати автом довкруги світа, бачити Африку як хмару куряви, Китай як мигтюче рижове поле. Та Арабія се не хмара куряви, ні Китай мигтюче рижове поле. Там лежить закопана наче скарби стара культура з подиву гідними чеснотами. Коли хочемо її зрозуміти, мусимо прийти до неї з простотою дитини й великою терпеливістю поета, а не як цікаві туристи. Здобути такі країни се те, що стратити їх. Чоловік, що стоїть у своїм огородчику, з відкритою країною чудес перед собою, се чоловік далекозорих ідей. Його відчуття родить далину; авто його безсенсовно розбиває.

Модерний чоловік оглядає світ наче ґльоб, який легко обійти довкруги: він думає подібно як учителька в народній школі. Гідна уваги помилка, яку роблять з Сесил Родесом, [10]) доказує те вповні. Його вороги кажуть про нього, що він може й мав ґеніяльні ідеї, та був злий чоловік; його приятелі кажуть про нього, що він хоч поправді не був добрий чоловік, зате мав ґеніяльні ідеї. По правді то він властиво не був людиною злого характеру; се була розумна індивідуальність з численними добрими намірами, але з різко-вузькими точками виходу. Не велика штука помалювати мапу якоїсь країни на червено; се просто дитяча забавка. Так само легко можна думати і про континенти, як про камінчики. Труднощі вийдуть аж тоді, коли зайде потреба розслідити субстанцію обох. Пророцтва Родеса про опір Бурів прекрасна прилога до того, що варт великі ідеї, коли річ іде не про космополітичну мудрість, а про те, щоб зрозуміти двоногих людей. І побіч усього божевілля тої космополітичної планети розвивається дальше реальне життя малого чоловіка з його малими інтересами, незапримічуване й неторкнене. Усміхаючись, глядить він згори разом мабуть зі своєю гарною політикою богацтв на цивілізацію моторів, яка тріюмфально переїздить час і простір, все й нічого не бачить, і вкінці спіймає навіть соняшну систему на се лише, щоб не найти на сонці й звіздах — нічого надзвичайного...

---

*) Гл. „Нова Зоря“ ч. 829.

[9]) трамп = волошюга.

[10]) Сесил Родес (Cecil Rhodes), ґешефтяр історичної величини, один зі спричинників бурської війни.

Нові видання

Олександер Цинкаловський: **Княжий город Володимир.** Популярно-науковий нарис. (З 45 образками й 1 мапою). Львів, 1935. Накладом фонду „Учітеся, брати мої...“ ч. 18(2). Сторін 111 + 1 нпґ. Формат 12.5 × 17.5 цм.

Є. Ю. Пеленський, співробітник Національного Музею у Львові: **Шкільний Музей.** Ціль — організація — ведення. Львів, 1935. Накладом Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства“. Ст. 15+1 нпґ. Формат 170×242 мм.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА"** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Баяхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Конкордат Ватикану з Югославією мають підписати в Римі в найближших днях. В тій ціли приїде до Риму югословянський міністр справедливости і релігійних віроісповідань, католик Гавер. Сей конкордат приготовляли около 17 літ. Справи катол. Церкви будуть забезпечені вповні. Крім користей, які приносять поодинокі статті конкордату, він має ще те велике значіння, що створює правну і дипльоматичну підставу для діяльности катол. Церкви в Югославії. (КАП).

Патріярх Венеції, Кардинал Петро Ляфонтен, помер недавно в літній віллі венецького дух. семинара. Він уродився в м. Вітербо в 1860 р., священиком став 1883 р. Вже як молодий священик вславився в цілій Італії як добрий проповідник. В 1906 р. Папа Пій X висвятив його на епископа Кассана в Калябрії. В 1910 р. став секретарем Конґреґації Обрядів. В листопаді 1914 р. Папа Венедикт XV іменував його патріярхом Венеції, два роки пізніше кардиналом. Як патріярх Венеції зеднав собі в короткім часі не тільки любов і привязання духовенства й вірних, але також велику популярність серед гордих мешканців міста дожів. Підчас світової війни став уосібленням релігійних і патріотичних чеснот. Разом з цивільними властями зложив приречення, що коли Венеція не буде знищена, нарід в доказ подяки за опіку поставить на Лідо в Венеції церкву в честь Богородиці. Після заключення мира сей обіт сповнено. Кард. Ляфонтен висловив бажання в заповіті, щоб його домовину зложили в тій церкві. В 1933 р. Папа Пій XI іменував його своїм леґатом на великі торжества в Відні з приводу 250-ліття увільнення того міста від Турків. Св. Отець приняв вістку про смерть кард. Ляфонтена з великим жалем і поручив кардиналови державному секретареви переслати депешу з висловами співчуття для венецького духовенства й народу. (КАП).

Місійні терени діляться на 20 територій: в Азії 6, в Африці 6, в Америці 3, в Океанії 4, в Европі 1. Вони обіймають 499 місійних округ. Відповідно до орґанізацій творяться: патріярхати, архідієцезії, дієцезії, вікаріяти, префектури і т. д. Азія має 1 патріярхат, 12 архідієцезій, 35 дієцезій, 107 вікаріятів, 41 префектур, 18 незалежних місій, в тім 8,770.826 католиків. Африка має 3 дієцезії, 2 опацтва, 85 вікаріятів, 33 префектури, 9 незалежних місій, в тім 6,733.868 католиків. В Океанії є: 7 архідієцезій, 19 дієцезій, 26 вікаріятів, 11 префектур та 1 місія незалежна. Католиків є тут 6, 973.253. В Америці є 1 архідієцезія, 3 дієцезії, 36 вікаріятів, 16 префектур, 1 незалежна місія, в тім 7,141.430 католиків. В Европі є 8 архідієцезій, 12 дієцезій, 1 опацтво, 7 вікаріятів, 2 незалежні місії, в тім 900.527 католиків. — Загалом є: 1 патріярхат, 28 архідієцезій, 72 дієцезії, 4 опацтва, 261 вікаріятів, 101 префектур, 31 незалежних місій. В 499 місійних округах живе 30,520.205 католиків. Треба додати ще 31 місійних округів в Австралії та Новій Зеляндії і ті частини, де особливіші відносини унеможливляють місійну акцію. (пр. большевія). — Нехристіян на згаданих територіях є понад один міліярд, християн некатоликів понад 1/2 міліярда. Серед Українців заінтересування місіями досі доволі слабе; тепер зростає. Шкода тільки, що досі зі світського духовенства на місіях не маємо майже нікого. Говорити про місії світським в нас ще досить „дивно".

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Виборчі комісарі

в Галичині.

Ґенер. виборчий комісар суддя Ст. Ґіжицкий іменував голов окружних виборчих комісій: В окрузі ч. 70 Львів-місто (комісаріяти поліції II, III, V, VIII і IX) іменовані: голова окр. виб. комісії Людвик Двожак, суддя окр. карного суду, заступник суддя Бочар. В окрузі ч. 71 Львів-місто (комісаріяти поліції I, IV, VI, VII, X): голова Тадей Децовский, през. окр. суду, заст. суддя Мазуркевич. — В окрузі ч. 72 (пов. Львів, Городок і Мостиська): голова суддя окр. суду Біттнер, заст. суддя Майковский — В окрузі ч. 61 (пов. Тернопіль, Збараж і Скалат): голова Вендриховский, віцепрезес окр. суду, заст. окр. суддя Чирский. — В окрузі ч. 62 (пов. Золочів, Камінка Струм., Радехів і Броди): голова окр. суддя Березовский, заст. суддя Ґарліцкий. — В окрузі ч. 63 (пов. Бережани, Перемишляни і Зборів): голова окр. суддя Цибульский, заст. суддя Вискочіль. — В окрузі ч. 64 (пов. Бучач, Теребовля і Підгайці): голова віцепрезес окр. суду Тертіль, заст. суддя Нідерле. — В окрузі ч. 65 (пов. Чортків, Копичинці, Борщів і Заліщики): голова окр. суддя Кучкевич, заст. окр. суддя Стажек. — В окрузі ч 66 (пов. Станиславів, Товмач і Надвірна): голова окр. суддя Кадов, заст. окр. суддя Стшембош. — В окрузі ч. 67 (пов. Коломия, Городенка, Снятин і Косів): голова окр. суддя Пясецкий, заст. окр. суддя Шуллєр. — В окрузі ч. 68 (пов. Калуш, Рогатин і Долина): голова окр. суддя Маліновский, заст. окр. суддя Любачевский. — В окрузі ч. 69 (пов. Стрий, Жидачів і Бібрка): голова презес окр. суду Вікера, заст. суддя Рибіцкий. — В окрузі ч. 73 (пов. Сокаль, Жовква, Рава і Любачів): голова суддя Городиский, заст. суддя Груда. — В окрузі ч. 74 (пов. Перемишль, Ярослав і Яворів): голова окр. суддя Матия, заст. суддя Цецерский. — В окрузі ч. 75 (пов. Дрогобич і Рудки): голова суддя Зеліньский, заст. суддя Качоровский. — В окрузі ч. 76 (пов. Самбір, Добромиль і Турка): голова віцепрезес окр. суду Вондравщ, заст. окр. суддя Купровский. — В окрузі ч. 77 (пов. Сянік, Ліско й Коросно): голова окр. суддя Трандота, заст. суддя Захаріясевич.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПРИҐОТУВАННЯ ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОНҐРЕСУ. Міжорґанізаційний Конґресовий Комітет у ЧСР мав 29. VI. загальні збори представників українських громадських орґанізацій у ЧСР, що беруть участь у Конґресі. На зборах подано інформації про діяльність Підготовного та Міжорґанізаційного Комітету й поладнано низку справ. Вибрано на головного скарбника І. Мірного та контрольну комісію в складі: доц. О. Бочковський, інж. М. Скидан, інж. П. Стецьків. Міжорґанізаційний Комітет просить присилати конґресові датки на конто Поштової Щадниці у Празі ч. 70.280. Адреса для листів: Praha II, Lazarska 8, Ukr. jidelna, для М. К. Комітету.

УКРАЇНЦІ в Польщі здобудуть підчас виборів 15 послів. Так пише польська преса.

Б. ПРЕМІЄР ПРИСТОР іменований виборчим комісарем для Волині й Виленщини.

В БЕРЛІНІ зачалися знов польсько-німецькі торговельні переговори.

ҐІТЛЄР приняв 5 представників Британського Леґіону, що приїхали в гості до нім. комбатантів.

АМБАСАДОР РІБЕНТРОП видав приняття в честь анґл. комбатантів. В нім взяли участь: Гес, заступник Ґітлера, Бльомберґ, мін. війни, Фрік, мін. внутр. справ, ґен. Фріч, головнокомандуючий нім. армією та богато високих достойників.

РЕҐЕНТ ЮГОСЛАВІЇ кн. Павло вернув з Ромунії. Він приняв на авдієнції грецького віцепремієра ґен. Кондиліса.

ЮГОСЛАВІЯ рішилася під натиском Ромунії признати Совіти. Се вислід конференції реґента кн. Павла з ромунським королем Карлом в Сінаї.

В МОСКВІ радить конституційна комісія під проводом Сталіна. Мають змінити конституцію СССР.

МАЛА АНТАНТА ПРОТИ ҐАБСБУРҐІВ. „Праґер Прессе", орґан Бенеша, виступила остро проти повороту Габсбурґів до Австрії, бо се, на її думку, зблизить небезпеку „аншлюсу".

В СПРАВІ ПРИВЕРНЕННЯ МОНАРХІЇ в Греції грецький віцепремієр ґен. Кондиліс відбув в Білгороді нараду з премієром Югославії Стоядіновичем.

ФРАНЦУЗЬКА РАДА МІНІСТРІВ ухвалила на 13-годиннім засіданні 28 декретів. 20 декретів відноситься до ощадностевих розпорядків, 8 декретів має оживити господарське життя. Через те заощадять 10 міліярдів 959 міліонів франків. Ліва преса виступила остро проти нових декретів, уважаючи, що вони зменшать покупну силу суспільности.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА, обговорюючи обхід 14 липня, підчеркує величавий вигляд військової дефіляди, карність „Вогняного Хреста" і численність маніфестації „Народного Фронту".

АНҐЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО має зажадати, щоб Італія представила в Союзі Народів всі закиди і скарги проти Абісинії. Тоді Союз Народів мігби поручити абісинському правительству приняти італійський мандат. („Матен").

АНҐЛ. РАДА МІНІСТРІВ одноголосно відкинула плян господарської відбудови Льойда Джорджа.

В ІРЛЯНДІЇ в Бельфесті оранжисти обходили річницю побіди Вільгельма Оранського над Яковом II в 1690 р. над рікою Боан. Ірляндські націоналісти кидали камінням й навіть стріляли до учасників торжества. Поліція інтервенювала. Вбиті 2 особи, 40 ранених.

БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК і совітський полпред Патьомкін підписали в Парижі згоду на привернення нормальних дипльоматичних взаємин між Бельгією і СССР.

ІТАЛІЙСЬКІ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННІ КРУҐИ заявили, що військова окупація Абісинії таксамо важна для Італії, як заняття Єгипту для Анґлії. Тому посередництво Анґлії та Союзу Народів зовсім зайве.

МУССОЛІНІ має поїхати в серпні с. р. до Лібії та Еритреї в Африці.

МІНІСТР ІТАЛ. МАРИНАРКИ зарядив негайну будову 10 підводних лодок.

В ІТАЛІЇ переведено мобілізацію летунів, спеціялістів саперських і самоходових військ.

ІТАЛІЯ змобілізувала 10 дивізій в силі 115.000 людей. Разом з кольоніяльними військами армія призначена на війну з Абісинією має 180.000 вояків.

МАНЕВРИ ІТАЛІЙСЬКОЇ АРМІЇ зачнуться незабаром в північній Італії. Се будуть найбільші маневри, які колинебудь уладила Італія .

ПРОВІДНИК ЄГИПЕТСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ Сідкі-паша перебуває в Відні. Він має звязки з Німцями та Японцями. Коли вибухне італ.-абісинська війна й Анґлія стягне свої війська на судансько-абісинську границю, в Єгипті має вибухнути національне повстання під кличем панісламізму та „Африка для Африканців".

ЄГИПЕТСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО заборонило вивозити верблюди до Еритреї. Італійці масово скуповували єгипетських верблюдів.

АРАБИ завязали в Палестині Комітет помочи Абісинії. Першого тижня зібрали в самім Єрусалимі 1.500 фунтів.

ДО АБІСИНСЬКОЇ АРМІЇ приняли 40 грецьких офіцирів, що втікли до Болгарії після невдалої революції в Греції.

ЯПОНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО має намір отворити своє посольство в Абісинії з початком 1936 р.

ПРЕЗИДЕНТ БРАЗИЛІЇ Ґетуліо Варґас приказав зачинити дім комуністичного союзу в Ріо де Жанейро.

НОВИНКИ

Капітула Галицької Провінції ЧСВВ зачне наради в Жовкві 23 липня с. р.

Мати Северина ЧСВВ вернула по довшім побуті в Злуч. Держ. Півн. Америки до краю. Вона відвідала за океаном більші українські громади, робила виставки збірки народнього мистецтва й виголошувала виклади про наше мистецтво. Свою збірку народнього мистецтва виставляла Мати Северина також в американських установах, університетах і середних школах і тим причинилася до поширення зрозуміння українського народнього мистецтва між чужими.

Новим ректором Малої Семинарії у Львові на місце о. Якова Перрідона іменований о. Михайло Хавлюк, катехит з Товмача. („Діло" ч. 187).

Тлінні останки кард. Ляфонтена, венецького патріярха, привезли до Венеції на гарматі. Відтак перенесли домовину до золоченої ґондолі, котра плила до собору св. Марка в окруженні кількасот ґондоль з висшим духовенством, представниками влади і т. д.

Помер д-р Маріян Глушкевич у Львові після операції в санаторії „Салюс" 17 с. м. Покійний був заступником президента Союзу Українських Адвокатів від самого початку його заснування після війни (1924 р.), членом редакції орґану СУА „Життя і Право" і членом Начальної Ради Адвокатів у Варшаві. Він був визначним правником і суспільним діячем.

Проф. Сергій Завадський помер недавно в Празі. Він походив з Поділля зі старої польсько-української родини. За часів Гетьмана Павла Скоропадського він був державним секретарем і сенатором, членом Ґенерального Суду і товаришем міністра судових справ. Коли в 1918 р. встановлено тричленну „Колеґію Верховних Правителів Держави", що мала управляти Україною вразі тяжкої недуги або смерти Гетьмана, до неї входив і С. Завадський.

В Галичі відбувся день молоді. Прибуло 14 сокільських ґнізд, около 600 Соколів, Сокілок і дорасту. Після дефіляди відбулися масові вправи, нац. танці і спортові змагання.

В Тернополі відбудеться „ярмарок св. Анни" від 26 липня до 8 серпня с. р. Ярмарок на коні буде від 26 до 29 с. м. Від 4 до 8 серпня уладжують перший ярмарок на подільський мід.

В Краснопущі, пов. Бережани, увязнили кількох молодих Українців, що прийшли туди на відпуст. М. ін. увязнили студ. Богдана Мельника зі Зборівщини.

Звільнені з Берези Картузької: Р. Зарицький з Борислава, Петро Кравченюк і Яр. Романюк з Тернополя, Теодор Цвікула і Вол. Макар з Сокаля, Мих. Брик з Жовкви, В. Данилюк, М. Тучак і З. Кісіль з Волині та 3 комуністи з Ковельщини.

В Косові поліція зажадала зміни українських фірмових вивісок на двомовні. На приказ влади робітники зняли українську вивіску „Нар. Торговлі".

Число безробітних в Польщі виносить тепер 347.752 особи.

Гумор. — Державне добро в воді не тоне і в огні не горить, але на складах щезає.

Жнива вже зачалися в Галичині й на Волині. Урожаї дуже добрі.

Всеканадійський український зїзд відбудеться сего місяця в Саскатуні в Канаді.

Помер Чеслав Мончиньский, перший комендант польських повстанців у Львові в листопаді 1918 р. Він написав двотомову працю „Боє львовске".

Помер від мороженого зелізничник Іван Северіняк у Львові. Він недавно перебув операцію сліпої кишки.

В Замулинцях під Коломиєю втопився в Пруті Яків Бірчак, переходячи ріку вбрід.

Коли Літвінов переїздив через Польщу, парубки обкидали поїзд камінням і вибили шиби в його спальнім ваґоні.

Вербують до Африки. В Лодзі ошуканці намовляли молодих людей до виїзду до Африки до італ. або абісинської армії. Обіцяли їм золоті гори та побирали ріжні квоти як вписове. Кільканацять осіб натягнули на ріжні квоти і зникли без сліду.

Шлюб на італ. дворі. В каплиці королівської палати в Сан Россоре відбувся шлюб сестрінки короля Марії Аделяйди Сабавдської з кн. Львом Массіме. Підчас шлюбу були: король, королева, всі члени італійського пануючого дому та запрошені гості.

Після самоходової катастрофи австрійського канцлера Шушніґа і смерти його жінки Австрія в жалобі. Кондоленційні депеші вислали: Св. Отець, цісарева Зита, архикн. Оттон, правительства Анґлії, Італії, ЧСР, Франції та ін. Причина катастрофи дефект керми.

В величавих похоронах жінки канцлера Шушніґа у Відні взяли участь церковні й державні достойники і великі маси народу.

Виставу протиґазової оборони відкрили в Діссельдорфі в Німеччині. Стверджено, що на початку світової війни 66 ґазових бомб спричинювали смерть 100 осіб. Тепер після зорґанізування протилетунської оборони від 66 бомб втратить життя тільки 10 осіб. Між ріжними експонатами ґазів і вибуховими матеріялами є т. зв. льост, найгрізніший зі знаних тепер трійливих ґазів.

До абісинської армії зголосилося кілька тисяч анґлійських офіцирів і підофіцирів. Також б. військові в Америці записуються численно до абісинської армії.

Абісинці не беруть в полон. Старинна абісинська традиція велить підрізувати горла зловленим ворогам. Тому Абісинці не будують зовсім таборів для воєнних бранців.

Рекіни-людоїди появилися на Адрійськім морі. Недавно пожерли вони одну Чешку коло Сушаку, тепер двох Югословян.

Холєра шириться в Китаю на теренах, навіщених повінью.

400.000 Китайців внаслідок жахливої повені остало без даху над головою.

Вулкан Мезапі на Джаві загрожує околичним оселям. Знутра доходять глухі відгомони вибухів. Лява спливає з узбіччя гори в великих скількостях.

Гумор. — Совітський горожанин має двоє очей, щоб дивилися на себе взаїмно, бороду, щоб сміятися в бороду, вуса, щоб мотати на вус, ніс, щоб держати його по вітру, зуби, щоб держати за ними язик, і язик, щоби скривати свої думки.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 50.000 зл. на ч. 118377; — 20.000 зл. на чч. 123705, 181794; — 10.000 зл. на чч. 67709, 79492, 109595, 174909, 161947, 179249; — 5.000 зл. на чч. 51407, 131023, 153597, 166314; — 2.000 зл. на чч. 104891, 150418, 45555, 124212, 132009; — 1.000 зл. на чч. 70438, 137877, 137961, 146144, 136091, 179860, 37245, 44029, 70003, 156886, 166362; — 500 зл. на чч. 92088, 150007, 156629, 8010, 40913, 64594, 79902, 94976, 177882, 37916, 52877.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Поклик

ДО ТОВМАЧЧИНИ І СУМЕЖНИХ ПОВІТІВ.

В понеділок, дня 5 серпня вечером починаються в каплиці Сел. Бурси Шашкевича в Товмачі св. реколєкції для ДЯКІВ і триватимуть до пятниці 9 серпня рано;

В суботу, дня 10 серпня вечером починаються св. реколєкції для СЕСТРИЦЬ І РЕВНИТЕЛЬОК Ап. Мол. і триватимуть до середи, дня 14 серпня рано;

В середу, дня 14 серпня вечером починаються св. реколєкції для БРАТІВ церковних брацтв і триватимуть до неділі, дня 18 серпня рано;

Відповідно до бажання нашого Преосв. Еписк. Ординаріяту проситься Всч. і Впр. ОО. Душпастирів повищі реченці собі добре приготувати, вибрати чільніщі одиниці, що надаються до Кат. Акції, їх відповідно приготовити й у свій час вислати на духовні жнива.

КІНА

АПОЛЛЬО: І. Ф. 1 не відзивається.
КАСИНО: Щастя на вулиці.
КОПЕРНИК: Серце Індіянки.
МАРУСЕНЬКА: Біробіджан.
МІРАЖ: Імітація життя.
МУЗА: Пан без помешкання.
СТИЛЕВЕ: Як жити і ревія.
УТІХА: Американське божевілля і ревія.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 25 липня 1935. Ч. 55 (853)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Захордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Хрустальна чаша Христа

При роскопках в одній з печерних церков в Північній Сирії місіонарі знайшли хрустальну чашу. Вчені припускають, що чаша походить з І ст. до Хр. або з І ст. по Хр. Печера, в котрій знайшли чашу, є на полудне від місця, де була Антіохія. Чаша була в деревляній скринці, запечатаній, з якимись знаками. Зовнішні стіни скринки прикрашені ріжнобарвними колами з орнаментом „ялинки". З історії відомо, що в 1101 р. Болдуїн І завоював ту околицю. При вичислюванні захопленої ним здобичі згадується про хрустальну чашу, з котрої по переданні пив Христос на Тайній Вечері. В легендах сю чашу називають Святим Ґраалем.

Новий подув в Мехіку

Віддавна йшла в Мехіку завзята боротьба за впливи між теперішним президентом Карденасом і Каллесом, ініціятором переслідування католиків. Тепер перевага по стороні Карденаса, котрий усуває з важніших політичних становиск прихильників Каллеса. Всі нові члени кабінету Карденаса се його рішучі прихильники. Найвизначніший і найбільше впливовий серед них міністр рільництва Цеділльо, котрий поставив як умовину свого вступлення до правительства безоглядне усунення всіх визначніших прихильників Каллеса, а головно попереднього міністра рільництва, ворога релігії і провідника радикально - революційних „червоних сорочок" Ґарріда Канабаля. Мехіканські католики повитали номінацію Цеділля з великим вдоволенням. Він тішиться також симпатією серед академічної молоді. „Червоні сорочки" тепер в Мехіку зненавиджені.

Чанґ-Кай-Шек до місіонарів

Начальний вождь китайської армії і властивий керманич нанкінського правительства ґен. Чанґ-Кай-Шек звернувся до християнських місіонарів з публичною відозвою. В ній м. ін. зазначує, що тільки вплив християнства може скріпити й піднести моральне почуття китайського народу і тільки при помочі християнства може зродитися в Китаю новий чоловік. В 1917 р. ґен. Чанґ-Кай-Шек вів боротьбу з місіями, казав знищити богато церков. В Нанкіні замордували тоді двох Єзуїтів. Тепер диктатор Китаю змінив свій погляд на ролю християнства в Китаю і будучність свого краю узалежнює від розвитку місійної діяльности. Апостольський Вікарій з Чунґ-Кінґу Еп. Янцен відповів на сю відозву письмом, в котрім висловив своє вдоволення з приводу відношення ґен. Чанґ-Кай-Шека до місій.

Муссоліні не боїться нікого

Муссоліні заявив представникови „Еко де Парі": Треба спитати, чи Европа може ще сповняти в світі кольонізаційну ролю, котра була підставою її великости. Коли Европа вже негідна того, година її упадку вже вибила. Чи Союз Народів буде трибуналом, перед котрим Мурини й відсталі народи будуть позивати великі народи, що зреволюціонізували світ і переформували людство? Італія має певність, що потрафить накинути свою волю. Кольонізаторська праця Італії щойно зачалася. З кінцем серпня італійська армія відбуде великі маневри в північній Італії. В них візьме участь 500.000 вояків. В жовтні міліон Італійців буде під зброєю. Не боюся нікого. — Муссоліні поставив все на одну карту.

Заява Великого Князя Кирила

голови російського царського дому.

З огляду на ріжні баламутні вістки великий князь Кирило оповістив заяву. В ній підчеркує, що він ворог комуністичного режиму та його доктрин. Він виступив проти інтервенції, бо вмішування чужих держав шкодить рос. інтересам. Рос. нарід постепенно звільняється від комуністичних утопій. Совітська влада мусить йти на уступки, не видержує стрічі з життям. Вел. князь Кирило осудив всі роздори, доноси, непотрібну полеміку серед еміґрації. Богато зла приносить взаїмне нерозуміння і нетерпимість старих і нових політичних діячів. Старі повинні розуміти і пізнати ентузіязм і нетерпеливість молодих. Молоді повинні цінити досвід і розсудність старих. Вел. кн. Кирило закінчив свою заяву: „Я стою понад всі кляси, партії й орґанізації. На рос. престолі може бути лиш Верховний Вождь всеї нації, а не голова якої небудь партії..."

Африка для Африканців

ПАТ доносить з Ню-Йорку: Комітет для справ Абісинії приступив до збирання підписів під петицію, котра буде домагатися від президента Росвелта запобігти війні в Абісинії по думці пакту Келльоґа. — Рівночасно панафриканське товариство, котрого осідок є в муринській дільниці Ню Йорку Гарлемі, опрацьовує плян мобілізації добровольців під кличем: „Африка для Африканців".

Напад червоних муравлів

На один дім в Парижі напали несподівано червоні муравлі. Знатоки устійнили, що муравлі походять з Арґентини. Мабуть хтось привіз з собою з Арґентини в пакунку кілька муравлів і вони скоро розмножилися. Червоні муравлі були такі вперті і пажерливі, що зїдали моментально всі харчі. Мешканці пятиповерхової камяниці мусіли чимскорше втікати. Вони подали до суду власника дому. Одначе суд вирішив, що напад муравлів подібна катастрофа як землетрус. Тому власник дому не може за те відповідати.

Господарські знаряди, збіжжа, паша й святочна одіж се велике майно кожного господаря. Тому обезпечуйте його від огню й від крадежі в вломом в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Наше село

Чи видержить воно наступ кризи?

Скорше чи пізніше стане безнадійним доктринером кождий робітник пера (журналіст, публіцист, науковий дослідник суспільного життя, письменник), коли обмежиться в набуванні відомостей і спостережень лише до теоретичної праці та коли замкнеться лише в крузі таких самих відірваних від практичного життя людей як він сам. Коли він вдоволиться лише студіюванням чужих думок і обсервацій, т. зн. коли обмежиться до читання чужих писань (преси, публіцистичних і наукових творів), то в своїх поглядах і висновках та в оцінці проявів суспільного життя стане або легкодушним оптимістом або чорним песимістом.

А того типу робітників пера серед пишучої братії не бракує, бо само їх заняття криє в собі небезпеку виробляти нахил до надмірного теоретизування й уважати за дійсність твори своєї уяви і спекуляції.

Робітник пера, коли хоче робити правильні спостереження і висновки та писати згідно з правдою життя, мусить час до часу „піти в народ", щоби в безпосередній стичности з ним, наочною і безпосередною обсерваціею та практичною і суспільною працею провірювати й евентуально справляти свої погляди і висновки, здобуті теоретичними студіями.

Бо дійсно, коли хтось хотівби обмежитися лише до читання преси і публіцистичних праць, то знайде там тепер або саме лише крякання про неминучу загибіль теперішної культури, про невилічиму моральну гниль правлячих кругів в роді французької Ставіскіяди або про „ґрандіозні" пляни і „досягнення" большевиків, фашистів, гітлерівців й американського „тресту мізків" з Росвелтом на чолі.

Такі самі вістки стрічаємо в нашій пресі, коли вона пише про те, що діється на нашому селі. Одні пресові вістки кажуть, що нашому селу, навіть тут в Галичині, загрожує повна економічна і моральна руїна, що воно не видержить тягару все зростаючої кризи, другі, значно рідші, вдаряють в тон легкодушного оптимізму.

Тому з великою нетерпеливістю їхав автор сих рядків по довгім побуті в місті на кількадневну відпустку, щоби наочно переконатися, по чиїй стороні правда і придивитися, як наше село борикається зі страшною економічною кризою. Бо нема сумніву, що наша політична й економічна майбутність залежить в першій мірі від того, чи наше село оборонною рукою вийде з дотеперішної економічної і моральної кризи.

Від того залежить також се, чи наш нарід витримає політичний наступ наших

ворогів у всіх частинах українських земель.

Річ ясна, що представлені низше спостереження і висновки не можуть мати претенсій на повноту вже хочби тому, що вони відносяться лише до двох повітів: тернопільського і теребовельського. Та всеж таки можна сміло твердити, що в загальному ті спостереження вірні бодай для галицького Поділля.

Кілька літ триваюча велика економічна скрута поробила в нашому селі великі спустошення і спричинила глибокі переміни. Дешевість хліборобських продуктів, надмірні податки і ріжного рода данина спричинили се, що гріш на селі — велика рідкість. І то не лише в малоземельних і безземельних селян, але і в середньозаможних. Часто буває таке, що статочні господарі, котрі мають по кількanацять чи навіть кількадесять моргів поля, тижнями не бачать в дома ні зломаного сотика. Найконечніші продукти як сіль, сірник, нафту, купує тепер село не за гроші а за яйця, молоко і збіжжа, продаване на кільограми. Вимінна торговля процвітає тепер на селі як за наших предків в середновіччі. В сільських кооперативах замість грошей в шуфлядах стоять мішки зі збіжжам і пачки з яйцями.

Та не всі селяни однаково відчувають крізу. Здавалосяб, що найболючіше вона повинна даватися в знаки найбідніщим, — безземельним і малоземельним. Одначе так не є. Сі найбідніші крізи так дуже не відчувають, бо вони недостатки все були. Роскошей вони не зазнали навіть в добрих часах. І вони, що так скажу, до біди вже привикли. Працювали на панських ланах, чи на полях богатших селян в добрих часах, працюють і тепер. За працю підчас жнив діставали збіжжа тоді, дістають його й тепер. На прожиток хліба все ще можна заробити, а упадок ціни збіжжа впливає лише на те, що вони обмежуються в купованні міських продуктів. Та те саме мусять робити і заможніші селяни.

Зате найболючіше відчувають крізу заможніші селяни, т. зн. ті, що при обробці землі мусять послуговуватися наємною працею. Ті селяни в добрих часах привикли до висшої життєвої стопи, мали більшу готівку, робили ріжні інвестиції в господарстві, купували ґрунта з парцеляції, рільничі машини і т. п. Коли прийшли літа крізи, вони не могли відразу відвикнути від своєї життєвої стопи і дальше робили довги. Їм здавалося (як зрештою не лише їм), що ціни сільських продуктів незабаром знов підуть вгору та що конюнктура поправиться і ціна за пшеницю 45—50 зл. за корець верне назад. Та замість поправи ціни сільських продуктів падали дальше. До старих довгів долучувалися нові. Росли залеглі рати довгів і податків, росли проценти. Прийшли екзекуційні накази одні за другими, відтак ліцитаційні едикти. Дійшло до сего, що сьогодня, як мені казали, яких 70% заможніших селян в наших селах стоїть перед маревом ліцитації! На таблицях в громадських урядах повно урядових оповіщень про ліцитації, одначе на них ніхто вже не звертає уваги, ніхто ними не переймається, ніхто ліцитації вже не стидається, як се давніше було, бо вона дотичить переважно тих передових і рухливіших господарів, що за добрих часів поробили ріжні інвестиції в господарствах або покупили поля при парцеляції. І якби були купці, що купилиб загрожені ліцитацією господарства, то велика частина тих селян стратилаб варстат праці, — землю! Та на щастя тих господарств купувати — нема кому. Ніхто на селі не має готівки. Крім того витворилася певного рода станова солідарність: не купувати з ліцитації ґрунтів, бо „сегодня ліцитують мене а завтра будуть ліцитувати тебе“. Навіть Жиди, котрі давніше, (особливо в попанщизняних часах) викупили були головно за готівку богато селянських ґрунтів, не купують тепер землі селян, бо й вони не мають готівки. Яка тепер на селі „тіснота гроша“, свідчить між іншим се, що коли в селі хтось виставить на продаж морґ-два поля, то не знайде на нього купця. Один селянин в Теребовельщині хотів продати своє кільканацятьморґове господарство і купити собі поле на парцеляції в Борщівщині, бо траплялося йому купити два рази дешевше. Одначе ніхто не міг його господарства купити, бо ніхто в селі ні в околиці не мав тілько готівки. Навіть двох-трьох моргів не міг він продати.

Найбільше задовжені селяни, котрі за доброї конюнкрути, при парцеляції фільварків, накупили за дорогі гроші поля на рати, коли збіжжа і худоба були ще дорогі. Тепер дуже часто трапляється таке, що селянин мусить продати два морги, щоби виплатити куплений давніше один морґ... Та від остаточної руїни богатьох господарств ратують розємні суди і розємні уряди, які задовженому селянинові влекшують сплату зобовязань. Тепер ся верства селян обмежила свої видатки до найдальших границь і затиснула пояс на останню дірку — тай так примінилася до нових обставин і бодай вже дальше не грузне в довги.

Найуспішніше протиставиться крізі середно заможна верства селянства, т. зн. господарства 5 до 15 морґові. Се пояснюється тим, що та верства не має видатків на обрібку поля, бо все обробляє руками членів своєї родини. Та коли часом мусить послугуватися чужими руками, то не платить ні грішми ,ні збіжжам, лише відробляє кіньми. Таксамо ся верства відробляє кіньми услуги ріжних сільських ремісників (ковалів, ткачів, шевців, кравців, боднарів і т. п.). Одначе покладних грошей не має і ця верства селян. Бо всю готівку забирають з села податки, ріжні данини та купно таких міських продуктів, яких домашний промисл достарчити не може (сіль, нафта, сірники, мило, зелізо, міські матерії і т. п.). Всі без виїмку сільські господарства працюють тепер більше або менше дефіцитово. Се виказали обчислення Пулавського Наукового Інституту для дослідів рентовности сільських господарств. Що власники їх ще взагалі вдержуються на поверхні та не позбулися масово своїх варстатів праці — землі, то позірна тайна сего явища лежить в тім, що селянин взагалі спроможний обмежити свої видатки до меж найдальше йдучих. Колиб міське населення, навіть денних робітників поставити в такі умовини, в яких тепер є село, то самовбивства, розрухи, революції, крадежі і розбої булиб на порядку дня. Зрештою ті явища чимраз частіше показуються вже — на жаль — і на селі. Загал селян не здає собі добре справи з того, що його господарка дефіцитова. Се діється тому, що селянин у своїй масі ще не вміє господарити з олівцем в руці, ще не укладає собі буджету господарства та до коштів продукції не вчисляє своєї праці, котру він цінить дуже низько.

Та найгрізніша для села не сама загальна кріза але факт чимраз більшого роздрібнювання сільських господарств. І тут найбільша небезпека для майбутности нашого села і тимсамим для всієї нашої нації. В теперішних обставинах, коли замкнена еміґрація надміру населення, одинокий вихід, згідний з нашим національним інтересом — се відпроваджування надміру сільського населення до міст. В тій цілі треба б відповідною пропаґандою довести до сего, щоби селяни перестали ділити в безконечність і так уже карловаті господарства поміж усіх своїх дітей, лише щоби давали їх одній своїй дитині а решті давали в руки інші варстати праці: ремесло, науку в середних, вищих і професійних школах, можність знайти заняття в кооперації, промислі і торговлі й т. п. Над сею дуже важною і при тім дуже трудною справою повинні застановитися наші економічні, шкільні і наукові установи.

Нема ще законної заборони ділити в нескінченість землю. Вона скорше чи пізніше повинна прийти, бо годі припустити, щоби державна влада не усвідомлювала собі наслідків сего. Та покищо відповідна усвідомлююча акція повинна довести до витворення в нас звичаєвого права, яке припинилоб бодай у свідоміших околицях дальше роздрібнювання землі. Таке право до основ змінилоби психіку села, бо примушувалоб родичів і дітей, які не сподіваються дістати своєї смужки землі, до застанови, більшої активности й підприємчивости в пошукуванні варстатів праці поза батьківською землею. І так помалу в наших селян щезалаб та пасивна непорадність і неповоротність і витворювалосяб відвага до ризика. Повторюю: се проблема дуже тяжка до розвязання, одначе від її скорої і розумної розвязки залежить дальша доля нашого села.

Коли я говорив з селянами на сю тему, то вони пригадували, що давно за Австрії було таке право, що господарство по родичах діставав найстарший син, а прочим сплачував і що се було добре для села. Мої співрозмовці признавали, що добре булоб і тепер завести таке право, одначе відразу підчеркували трудність здійснення тої справи, бо відки взяти грошей на сплати?

Яке теперішне обличча села? Воно роздвоєне. Проблєма „старих і молодих“ існує також на селі. Серед старших по читальнях і кооперативах працюють лише одиниці. Загал інертний як давніше. Молодь ставиться з легковаженням до старших власне через пасивність і брак зрозуміння для суспільної праці в сільських установах. Працю по читальнях і кооперативах лише декуди ведуть ще представники старшого покоління. В більшости сіл керму в тих установах взяли вже молоді люди. І ведуть її ліпше ніж старі, з більшою посвятою й ідейністю. Тип „кооператора“ і „читальняника“, котрий в тих установах шукав в першій мірі особистої матеріяльної користи, вже на вимертю. Серед молоді, особливо шкільної і дорослої, існує вже масовий голод печатаного слова. Особливо шкільна дітвора, в тих селах де священики розуміють справу і потворили діточі бібліотеки, прямо видирає собі з рук книжочки та діточі журналики. Не рідкі вже й такі явища, як у моїм родиннім селі, що молоді селяни бібліотекарі позичаючи дітям книжки, опісля перепитують їх, що вони прочитали, що їм подобалося і чи зрозуміли прочитане. Діти дуже охотно піддаються такому іспитови. Треба признати, що велику заслугу в пробудженні масового голоду книжки і часопису мають такі видавництва як „Місіонар“ ОО. Василіян, „Народня Справа“, „Дзвіночок“ і „Наш Приятель“.

Як основно ріжниться молоде покоління села від старшого, свідчать хочби отсі факти. Як відомо, на Поділлі є значний відсоток латинників, котрі через нашу нерозумну політику в значній більшості вважають себе вже Поляками. Давніше перед війною греко-католики женилися з римо-католичками і нікому до голови не приходило, щоби ріжниця в обряді могла бути перешкодою в женячці. Тепер інакше. Наша гр.-катол. молодь у відомих мені селах цілком відділилася від молоді римо-католицької і не вдержує з нею майже ніяких товариських взаємин. В однім селі, котре в $^3/_4$ складається з римо-католиків і лише $^1/_4$ з греко-католиків, від кількох літ не було вже випадку заключування мішаних подруж, власне через зріст національного противенства, яке підсичують латинські священики і польське вчительство зневажливим відношенням до нашого обряду і нашої народности. Коли взяти під увагу се, що в заключуванні супруж на селі немаловажну ролю відограють „морги“, то матимемо яскравий образ з одної сторони небувалого зросту національної свідомости села, з другої сторони ненормальних відносин, які там тепер панують наслідком підсичування національного шовінізму.

Другий примір. Мав наш малоземельний селянин сина, котрий вчився в млині у своїому селі на мельника. Хлопець здібний. Мельник Поляк каже: Перейди на латинський обряд, то „за дурно“ вивчу тебе на мельника і дам тобі добру посаду. Батько, що має жінку латинничку,

намовляв сина, щоби послухав тої ради і змінив обряд, „але до церкви , каже дальше будеш ходити“. На те син рішуче заявив, що обряду не змінить. Мельник усунув його. Тоді він перейшов до млина в поблизькому місті, де мельник Українець і щодня ходить до служби з дому аж до міста віддаленого 7 км. А своєї Церкви таки не покинув.

Ще один приклад. Пополудньова пора святочного дня. Сиджу у свояків в сусідному з моїм родинним селі. Несподівано чую спів „Ой видно село, широке село під горою...“ Приступаємо до вікна і бачимо з сотню 10—16 літних хлопців, що йдуть рівними рядами гостинцем і співають. На переді йде їх ровесник в вишиваній сорочці з шапкою „на бакир“ і командує. Питаю свояків: „Чи є між ними який студент?“ Відповідають: „Ні, то самі сільські хлопці. Вони що неділі так машерують і співають.“ По інших селах чував я таке саме.

Що се значить? Се стихійний прояв волі до орґанізованого чину, се пробудження молодого покоління з вікової байдужности, се прояв самоорґанізації й відродження конструктивних первнів серед наших мас. Давніше таких самочинних орґанізованих виступів сільського дорості не було.

Про великі поступи на полі кооперації, про поширення рідношкільної ідеї, про піднесення сільсько-господарської культури мимо шаліючої економічної кризи — не говорю, бо се річи здається загально відомі.

Тому на поставлений в наголовку запит: „Чи наше село видержить наступ кризи“, відповім: Рішучо видержить! Економічні кризи можуть лише припинити наше село на якийсь час в його економічному розвитку, можуть зруйнувати зовсім поодинокі господарства, зле поставлені під економічним оглядом, можуть навіть значно зменшити стан земельного посідання селян, — одначе усунути з лиця землі селянський стан як такий і змінити його національне обличча — не зможуть. Бо економічні кризи на селі ділають лише до деяких меж. А витривалість селянської верстви на недостатки і моральний відпір села, спертий на глибокій релігійности, — такі великі, що за майбутність села і тимсамим за майбутність нашої нації можемо бути спокійні, оскільки розуміється допише в тих змаганнях також наша інтеліґенція. Під деяким оглядом кріза може принести навіть добрі наслідки, бо вона прискорює викорінювання наших найбільших національних хиб: брак орґанізаційного змислу і підприємчивости. Тому безпідставні всякі песимістичні передбачування щодо будучности нашого села, мимо здавалосяб безвихідности його положення. Се лише прояви моральної депресії та хвилевого заломання тої частини нашої інтеліґенції, яка не розуміє вже села і його моральної та потенціональної сили. М. П.

Висліди тягнення II-гої кляси

Фортуна була незвичайно ласкава в останних тягненнях Державної Льотерії для Кракова. Там впали в IV-ій клясі 32-гої Льотерії виграні 1.000.000 і 50.000 зл., там також продано льос ч. 41096, котрого власники виграли 19 б. м. 100.000 зл. Се пп. Н. Й. з Пщини на Шлеську, А. С. з Кракова, Н. К. з Костополя на Волині й А. Г. зі Стшельна під Могильним.

Другі 100.000 зл. виграло продане одною з виленських колектур ч. 23864, котрого власники пп.: С. А. замешкалий в Леонполі на Виленщині, П. В., постеруновий Д. П. і замешкалі в Ґдині — В. Б., жінка робітника на пристані й один військовий.

Пятьдесятьтисячні виграні впали на ч. 118373, котре купили: пп. Рена Ґернер, Анеля Мікуньова й два інші мешканці Львова та на ч. 84715, продані одною з колектур в Дрогобичі.

Тепер можна вже купувати льоси до III-ої кляси 33-ої Льотерії, котра, як ми вже про те повідомляли, передбачує — незалежно від звичайних чотирох кляс ще додаткове безплатне ялинкове тягнення.

13 серпня б. р. зачинається тягнення III-ої кляси.

ЗЇЗД КАТОЛИКІВ

чехо-словацької республики в Празі.*)

Дальша програма першого загальнодержавного зїзду католиків ЧСР була така:

Дня 29 червня в суботу рано Преосв. Павло Ґойдич відправив архієрейську Службу Божу окремо для Українців в церкві св. Климента. Преосв. Александер Стойка виголосив відповідну проповідь. В год. 10.30 відбулося окреме засідання української секції, присвячене справам молоді. Після гимну в честь Христа-Царя незнаний делеґат президії зїзду отворив засідання короткою промовою. Відтак о. Василь Гопко, гр-кат. парох Праги, виголосив перший реферат п. з. „Духовне і соціяльне положення наших студентів“. Промовець оперував богацтвом поодиноких фактів і досадних прикладів, одначе не повязав їх в одну цілість і тому не дав повного та заокругленого поняття про положення українських студентів в ЧСР. Другий промовець о. Дмитро Попович з Хуста говорив про ідеали нашої молоді. Тема прекрасна і незвичайно інтересна, одначе в опрацьованні о. Поповича вона вийшла безбарвною, бо прелеґентові не йшло мабуть про розумове розведення теми, сперте на доказах, а радше про палкість і порившистість промови. І треба признати, що промова о. Поповича була місцями палка і пориваюча, одначе на тім немало потерпіла льоґіка. — З черги промовляла учителька Марія Ромжова на тему „Дівоча молодь в службі Христа Царя“. Прелеґентка говорила українською літературною мовою, хоч усі її передбесідники промовляли закарпатським діялектом. Реферат був незле опрацьований, одначе затихе виголошення його значно ослабило. — Вкінці останній реферат на тему „Церковні школи і молодь“ виголосив о. Полікарп Булик — протоігумен закарпатської провінції ЧСВВ. Реферат був річевий, спертий на папських енцикліках та історичних даних. По рефератах промовляв ще якийсь молодий чоловік. Говорив чисто по московськи ще й російською поезійкою закінчив своїх кілька речень. А безкритична публика враз з президією плескала йому в долоні...

Мою душу огорнув глибокий смуток. Коли ми будемо собою? Коли перестанемо бути московськими прихвостнями? Коли навчимося чогось від історії — цеї вчительки життя?

Пополудні в год. 3. на площі клюбу „Славія“ відбулася друга плєнарна конференція всіх націй. Першу промову виголосив інж. Досталек міністр публичних робіт на тему „Христос — Спаситель загибаючого людства в матеріяльній нужді“. Ця річева промова знаменито проголошена викликала в приявних сильне враження. Відтак гарно і поважно промовляв Преосв. Маврикій Піха, Епископ Кральово-градецький. Достойний промовець немов доповняв свойого передбесідника доказуючи, що Христос — це Спаситель сьогоднішної людини також з її душевної нужди. Потім др. Франц Шіндлер передав зїздові привіт від католицької молоді. Папським і державним гимном покінчилася ця друга плєнарна конференція.

Вечером в год. 8. на площі св. Вячеслава відбулося величаве „Евхаристійне торжество“. Це торжество запало незатертим спомином в серця всіх учасників. Вже в год. 6. площа була так заповнена, що поліція замкнула вхід. Начислювано около 250.000 учасників. Хто знає розміри цеї чудової площі в самому середмісті, цей не стане сумніватися про те, чи така маса людей могла там помістится. За великим памятником св. Вячеслава здвигнуто хрест високий на 38 м. цілий зі скла. Середину хреста освітлено електрикою так, що цілий хрест світив милим голубим сяйвом. Нижче поставлено гарний престіл, збоку трон для папського леґата, а ще нижче підвисшення для достойників. В усіх сторонах уміщено сильні меґафони і рефлєктори. На ґалеріях аж роїлося від народу, на площі тільки хвилювали тисячі голов. В год. 8-ій задзвонили дзвони і заграли фанфари. Зближався папський леґат. Витаний щиро народом вийшов на підвисшення, вбрався в кардинальські ризи та сів на троні. Нижче сиділи переважно світські достойники: міністри, дипльомати в дорогих одягах і т. п. Знову заграли фанфари. Всі оглянулися позад себе. Зближалася евхаристійна процесія. Понад 2.000 священиків монаших і світських з горіючими свічками в руках попереджало двома довгими рядами Епископа, що ніс в золотій монстранції Евхаристійного Ісуса. При співі та чудових інвокаціях виставлено Найсв. Евхаристію на престолі перед памятником св. Вячеслава. А тисячі голов ріжних націй схилилися в покорі віддаючи честь Цареві всіх народів. Почалося богослуження. Побіч кардинала леґата і кард. Інніцера стануло при престолі кількадесять епископів, дальше двома рядами взділ 2.000 священиків. Кожний учасник співав дійсно повними грудьми, бо тоді бажалося співати так ревно і голосно, щоби цей спів почув цілий невіруючий світ. Відтак меґафоном проведено вірним усіх націй в їх мові найперше хрестну обітницю, відтак символ віри. Гарно, набожно й одноголосно відмовляли ці молитви Чехи, Словаки, а потім прийшла черга на Українців. І тут немилий, болючий діссонанс, що наші обличча залив румянцем сорому. Хібаж не можна було вислати до меґафону принайменше такого, що поправно вмівби своє „Вірую“? Відтак відновляли свою присягу Німці, Мадяри й Поляки. Годі було опертися тому могутньому вражінню, що повною струєю заливало серце, коли слухалося тих коротких, але рішучих слів присяги на вірність Христові і Його св. Церкві. Аж важко було повірити, що те все діялося в місті Івана Гуса. Накінець кардинал леґат поблагословив Найсв. Тайнами всіх вірних. Вражіння ніколи незабутнє. Наче повне колося хиляться перед Ісусом такі великі маси народа, а орхестра грає святовацлавський гимн .Відтак процесія священиків відвела Евхаристійного Ісуса до церкви св. Гавла і нарід почав розходитися. На обличчах усіх розливався якийсь відблеск надземського щастя. Тільки можна було почути щире зітхання: „Яке те вее величаве і красне!“

30. червня в неділю відбулося закінчення зїзду. Рано в год. 6-ій Преосв. Александер відправив Службу Божу в церкві Преч. Діви Побідоносної при престолі „Пражського Єзулятка“. Це маленька статуя Дитятка - Ісуса, що вславилася многими чудами. Вже від ранного ранку з усіх сторін почали напливати люди на Страґівський стадіон, де мав закінчитися зїзд торжественною Службою Божою. Учасників було два рази більше, ніж в суботу вечером. На величезному стадіоні поставлено прегарний престіл. Оподалік стояли ґрупи поодиноких націй в національних одягах, на трибунах засіли поважні гості. Заграли фанфари. Кардинал-леґат їхав в золотому історичному возі. Кругом аж лящіло від оплесків та окликів. Кардинал висів з воза та перейшов поміж кордони війська до престола. До торжественної Служби Божої стануло кількох Епископів і богато священиків. Співав хор латинських богословів, крім того кожний учасник дістав в окремій брошурці напечатаний текст цілої Служби Божої під нотами так, що всі брали участь. Справді могутній був спів пів міліона учасників. Євангелія читано в такім порядку: найперше латинське, відтак старославянське, чеське, словацьке, німецьке, мадярське і польське. По Службі Божій кардинал-леґат уділив папського благословення, а потім відспівано „Тебе Бога хвалим“ по латинськи і по старославянськи. Хор обох наших епархій співав справді гарно.

На тім закінчився зїзд. Одушевлений нарід пращав кардинала-леґата і зі сльозами радости почав розходитися, щоб у

*) Гл. „Нова Зоря“ ч. 850.

свою сіру буденщину внести богато надприродного світла і тепла.

Загальні враження з цього конґресу найкращі, бо конґрес удався під кожним оглядом. Найголовніше те, що конґрес сповнив велику реліґійну місію. В місті еретика Гуса ожив старий католицький дух і на протязі кількох днів царив у ньому неподільно. Замовкли розговори про „інтернаціонал", про розділ Церкви від держави. Навіть комуністи не відважилися говорити про „опій для народа". Всі зрозуміли, що католицизм у ЧСР — це сплячий велитень, якого небезпечно зачіпати. А кілько духової користи для учасників! Кілько незабутних вражінь, що їх вони понесли в провінціональні містечка і села, між своїх кревних, знайомих, і т. д. — Дальше конґрес мав велике значіння політичне, а це завдяки кардиналові-леґатові. При нинішних політичних обставинах не міг мабуть ніхто сповнити такої ролі, яку так знаменито сповнив представник дружньої Франції. Дружба з Францією вчинила кардинала-леґата незвичайно милим гостем в ЧСР. Йому віддавано почести належні чужосторонному суверенові. До його довгої розмови з президентом Масариком привязують велике значіння для політики церковної і державної.

Українці теж богато навчилися підчас конґресу. Навчилися, як мають проявляти свойого реліґійного духа назовні, як орґанізувати цього рода імпрези, як брати в них участь. Давби Бог, щоб навчилися також бути собою, як інші менші народи. Тоді може сповняться ті надії, що їх братя Галичани покладають на нас!

Закарпатський Українець.

КАТОЛИЦЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької газети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

Куди йде Німеччина?

Розпорядок премієра Ґерінґа.

Німецьке Інформаційне Бюро доносить: Пруський премієр Ґерінґ видав розпорядок, що заповідає репресії проти „неґативного становища деяких кол католицького духовенства супроти національного соціялізму і нац. соц. інституцій". Ґерінґ поручив орґанам влади, щоби примінювали всі правні средства проти тих членів катол. духовенства, які зловживають авторитетом свого духовного становища для політичних цілей. Католицькій і евангелицькій Церкві в Німеччині залишать повну віроісповідну свободу і свободу реліґійної пропаґанди, та одиноким політичним світоглядом, який толєрують в Німеччині, є тільки нац.-соціялістичний світогляд. (ПАТ).

Велике враження після розпорядку Ґерінґа.

Розпорядок премієра Ґерінґа проти політичної діяльности катол. духовенства викликав незвичайне схвилювання в цілій німецькій опінії. Ряд щоденників видав надзвичайні додатки. В катол. колах Берліна розпорядок Ґерінґа викликав збентеження.

Хто буде полагоджувати тепер церковні справи в Німеччині.

В німецькім Вістнику Законів оповістили такий розпорядок: Державному міністрови судівництва Керлеви доручується полагоджувати церковні справи, які досі розглядало міністерство внутр. справ і мін-во освіти. — Сей закон оповіщено безпосередно після розпорядку Ґерінґа. Міністр Керль належить до ґрупи найдавніших членів нац. соц. партії. (ПАТ).

Становище католиків.

З доручення церковної влади з проповідниць всіх церков Німеччини відчитали 21 с. м. статтю „Осерваторе Романо" з 15 с. м. Зміст тої статті: Німецькі католики переживають тяжку годину, яка змушує їх до оборони доґм і катол. етики. Се положення незгідне не тільки з заявою канцлера, в якій говорив він про пошану свободи катол. віроісповідання, але суперечить також конкордатови. Катол. кола думали спершу, що акцію проти Церкви ведуть відомі елементи, які поширюють протицерковні кличі, як Розенберґ і ін. Тепер прийшли нові події, які вказують на урядовий характер ворожих настроїв. І так мін. Фрік покликуючись на конкордат говорив, що німецькі католики обовязані приняти закон про стерилізацію. Сей закон не можна погодити з божим правом. Промова мін. Фріка не дасться погодити з конкордатом. Діяльність катол. преси і катол. союзів обмежується. Рівночасно толєрується пресову пропаґанду, ворожу християнству. (ПАТ).

Протест Ватикану

ПАТ повідомляє з Берліна: В німецькім уряді закордонних справ зложено протестаційну ноту Ватикану. Тексту ноти не подано до публичного відома ні навіть факту її зложення. По неофіційним відомостям се нота з протестом проти останніх розпоряджень німецького правительства в справі католицького духовенства. Нота вказує м. ін. на ті точки, котрі вважають за нарушення постанов конкордату з Німеччиною, вичисляючи обмеження свободи ділання орґанізацій катол. молоді, позбавлення катол. духовенства свободи навчання і протестує проти переводження стерилізаційного закону. Нота вказує також на останній декрет Ґерінґа і розпорядок мін. Руста.

Духовенству заборонено кандидувати

до законодатних установ.

Пригадується Всч. Духовенству, що по церковному праву священикам не вільно кандидувати на послів до законодатних установ без попереднього дозволу Ординаріяту. В Архіепархії дальше обовязує заборона з 1 червня 1914 (АЕВ 1914, ч. VI, стор. 45, ч. 5690) та постанова Епископату Галицької Церковної Провінції з жовтня 1930 року, яка забороняє комунебудь зі священиків кандидувати до сойму чи сенату. Священики, що знехтували б сю заборону, будуть притягнені до канонічної відповідальности за непослух. (Львівські Архіепархіяльні Відомости. Річник XLVIII. Львів, 15 липня 1935 р. Ч. VII).

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Народні бунти на Україні

в X — XIII ст.

Черговий бунт Киян був 1113 р., по смерти кн. Святополка і перед приходом до Київа кн. Володимира. В літописи читаємо під тим роком таке:

„В лѣто 6621 (=1113 р.) ...Преставися благовѣрныи князь Михаилъ зовемыи Святополкъ. — мѣсяца априля. въ (=16) день. за Вышегородомъ. и привезоша и в лодьи Киеву и спрятавше тѣло его. и възложиша на санѣ. и плакашеся по немь бояре и дружина его вся. пѣвше над нимь обычныя пѣсни. и положиша въ церкви святого Михаила. юже бѣ самъ создалъ. Княгини же (жена) его. много раздили богатьство. монастыремъ. и попомъ и убогымъ. яко дивитися всѣмъ (людемъ) человѣкомъ. яко такоя мылости никтоже можеть створити.

Наоутрия же. въ семы на і (=10) день съвѣтъ створиша Кияне. послаша к Володимеру глаголюще. пойди княже на столъ отенъ. и дѣденъ. се слышавъ Володимеръ. плакася велми. и не пойде жаля си по братѣ.

Кияни же разъграбиша дворъ Путятинъ. тысячького. идоша на Жиды. и разграбиша я.

И послашася паки Кияне к Володимеру глаголюще. поиди княже Киеву. аще ли не поидеши. то вѣси яко много зло оудвигнеться. то ти не Путятинъ дворъ ни соцькихъ. но и Жиди грабити. и паки ти поидуть. на ятровь твою и на бояры. и на манастырѣ. и будеши отвѣтъ имѣлъ княже. оже ти манастырѣ разъграблять. се же слышавъ Володимеръ. поиде в Киевъ.[4])

Так описує літопись бунт Киян у 1113 р. З того опису бачимо наглядно: 1) що той бунт підняли нижчі верстви населення, 2) що він був звернений не проти вищих верств взагалі (княжої родини і бояр), але проти п р е д с т а в н и к і в в л а д и (тисяцького і соцьких) і проти Жидів. Якаж була причина того і т а к о г о бунту?

Проф. М. Грушевський у своїй „Історії України-Руси" пише про се слідуюче:

„16 квітня 1113 р. Святополк умер десь за Вишгородом. Княгиня його роздавала милостиню велику на прочуд, бояри й дружина поплакали, але у низших верств смерть Святополка викликала п і м с т у над його агентами й протеґованцями: Кияни пограбили доми вищих урядників — тисяцького київського Путяти і соцьких, погромили Жидів. До пояснення сього п е р ш о г о в н а ш і й і с т о р і ї ж и д і в с ь к о г о п о г р о м у може служити оповідання Патерика в житиї св. Прохора. Тут оповідається, що волинська війна перервала була привіз соли з Г а л и ч и н и, сіль подорожшала за для браку, дійшла ціни „двох головажень на куну", і соляники в спілці з Святополком використовували сю дорожнечу; колиж печерський монах Прохор почав роздавати народу сіль дурно (Патерик оповідає се так, що він чудом здобував її з попелу і роздавав), Святополк заграбив у його сіль бажаючи тим догодити купцям і собі заробити, і се викликало велике незадоволення. В сім оповіданню переховалася, п р а в д о п о д і б н о, память про грошеві спекуляції Святополка в спілці з купцями, між тими спекулянтами були мабуть в першій лінії Жиди, і се по смерти князя м о г л о й викликати погром його клієнтів. Так м а б у т ь се треба толкувати."[5])

Так пояснює бунт Киян у 1113 р. проф. М. Грушевський у своїй „Історії". Те пояснення, як зазначує сам автор, не зовсім певне, тільки правдоподібне. Та колиб воно навіть і на 100% відповідало дійсности, себто колиб причиною невдоволення і бунту Киян була дійсно сіль, то й тоді не можна оправдувати того бунту, як се дуже, виразно робить проф. М. Грушевський, говорячи про „грошеві спекуляції" кн. Святополка в спілці з Жидами та про „пімсту" мас. Бо ті „грошеві спекуляції" кн. Святополка солею, навіть так, як то представляє Патерик, се ніщо інше, як свого роду м о н о п о л ь с о л и, з якого кн. Святополк черпав доходи на свої і на державні потреби. І „заграблення" Святополком соли в печерського монаха Прохора се був очевидно виступ князя проти ломання того державного монополю через нелеґальне добування соли. Такий державний монополь соли є й нині і за ломання його нелеґальним добуванням соли напр. зі солянок і нині держава не тільки конфіскує нелеґально добуту сіль, але ще й карає.

(Далі буде).

---

[4]) Ипатьевская Лѣтопись. Т. I[3], ст. 271—272.

[5]) М. Г р у ш е в с ь к и й: Історія України-Руси. Т. II[2]. ст. 107—108. (підчеркнення наші).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Українська справа в Польщі

П. Мечислав Прушиньский помістив недавно в консервативнім „Часі" статтю п. з. Бобжиньский і українська справа. В ній представив заходи пок. б. намісника Галичини М. Бобжиньского в ціли полагодження українсько-польського спору. Також представив як польські головно ендецькі урядники в Галичині утруднювали працю Бобжиньскому, заострюючи польсько-українські взаємини. Краківський „Іл. Курер Цодз." з 13 с. м. виписав велику філіпіку в обороні кресових Поляків, закидаючи Прушиньскому матеріялістичне розуміння історії. На те М. Прушиньский помістив в ч. 196 „Часу" відповідь п. з. „Бл. п. Бобжиньский і українська справа". Подаємо з неї найважніші місця:

Погляд „Ілюстрованого Курєра Цодзєнного" на українську справу представляється так: Виновники злого стану річей в Східній Галичині (ориг. Малопольсце Всходней) — Українці. Їх націоналізм се зачіпна сторона. Українці від 3/4 століття гноблять Поляків(?). Підпирав їх наперед гр. Стадіон, потому Бобжиньский. Нині треба відробити давні похибки і треба всіми способами змагати до винародовлення Українців. Всі в Европі примінюють таку національну політику — стверджує публіцист ІКЦ — всі наші сусіди, приятелі й неприятелі; чому маємо бути виїмком? Кажучи ясно, політична лінія, котру поручає ІКЦ щодо української справи, се політика екстермінаційна, політика винародовлення. Дійсно ІКЦ консеквентний, коли покликується на приклад меншинної політики наших сусідів: так Росія як і Німці, чи навіть знані добре краківському щоденникові Чехи не ведуть іншої національної політики. Теза ІКЦ узмістовлюється — повторюємо — в політиці винародовлення української меншости. Отже дискусія з краківським щоденником зводиться до відповіди на питання: чи та політика добра, т. зн. згідна з інтересами польської держави?

Отже ми виходимо з заложення, що політика примусової асиміляції не веде до ціли. Бо історичний досвід стверджує, що всі спроби довершування національної асиміляції шляхом інтеренції держави кінчилися від 19 ст. постійно невдачею й часто навіть приносили консолідацію даного народу. А все спричинювали його вороже відношення до держави. Найліпший приклад тут вислід німецької політики щодо польської меншости. Німецьке цісарство в повні своїх сил, в добі Бісмарка, отже в добі апогею, який рідко котра держава осягнула, скермувало нечуване зусилля грошеве, орґанізаційне й інтелектуальне в напрямі ліквідації польської меншости. Висліди того зусилля були такі ефемерні, що вистарчило кількох літ польського правління, щоб зовсім затерти його сліди в Познанщині. Шлеськ може ще сильніший доказ безуспішности політики винародовлення. Зовсім подібний був вислід політики національного утиску зі сторони Англії в Ірляндії. Політика національної асиміляції довела врешті до такого кипіння, що остаточно Велика Британія, найсильніша імперія світа, була змушена признати Ірляндії майже повну незалежність, Еспанія Катальонії далеко йдучу автономію. Подібно політика Мадярщини щодо Семигороду і Словаччини скінчилася повною невдачею. Одначе для нас найвимовнішим прикладом безуспішности політики винародовлення остане ще на довго величезне але безуспішне зусилля Росії в добі займанщини на території Польщі. Ті історичні приклади й богато інших дозволяють нам ствердити: політика винародовлення не веде до ціли, вона безуспішна.

Політика винародовлення не осягає наміреної ціли, але викликає цілий ряд відемних наслідків: подражнення й розятрення меншинної справи на даній території. Національної меншости не винародовиться, але серед неї запанує огірчення, котре зростає дуже скоро. І потому шлях все той сам: огірчення національної меншости веде її найактивніші чинники до протиділання, котре знов стрічається з реакцією адміністрації. Наперед маніфестації з одної сторони й переслідування з другої: потому приходять арештування й замахи; врешті саботаж всеї суспільности й пацифікація краю. І так кипіння зростає атоматично просто пропорціонально до справности адміністрації, — низького культурного рівня меншости й засягу впливів націоналістів більшости.

А тепер, розумуючи дальше льоґічно, мусимо собі здати справу, в чиїм інтересі лежить, щоб відносини на полудньо-східних окраїнах нашого краю були в стані перманентного кипіння, чи лежить се в нашім інтересі, чи в інтересі меншости? Отже без сумніву треба дати на се відповідь, що справа управильнення співжиття з Українцями в обсязі наших границь лежить в інтересі польської держави. Се ясне, се істина, котрої не треба доказувати, котру навіть публіцист ІКЦ, котрий не має найменшого зрозуміння для меншинної справи, мусить признати. Тому кождий член польської суспільности, що причиняється до задражнення польсько-українського співжиття ділає на шкоду інтересів польської держави.

Над унеможливленням нормального польсько-українського співжиття працюють також з успіхом представники крайно антипольського напрямку українських націоналістів зґрупованих в ОУН, що є в своїй суспільности відносно слабою ґрупою. Вони стараються за всяку ціну не допустити до тривалого польсько-українського порозуміння в надії скорше чи пізніше довести тим шляхом до територіяльної ірриденти. Нажаль польська політика ділала від 16 літ під гіпнозою тої власне нечисленної ґрупи крайних українських націоналістів. В який спосіб? А саме в той, що коли тільки висувалася можливість зближення польських міродатних чинників до українських угодових елементів, ґрупа ОУН доконувала більше терористичних актів, лише в тій ціли ,щоб викликати реакцію польської влади й тим самим знова віддалити і знеохотити українські угодові уґрупування. Вимовним прикладом того були замахи українських терористів на бл. п. Тадея Голуфка і Броніслава Перацкого. Голуфко був відомим прихильником польсько-української угоди; Перацького вбили по інспекційній подорожі по Східн. Галичині, підчас котрої зблизився до української суспільности. Богато осіб дивувалося й обурювалося, що українські терористи доконують замахів на Поляків, найзичливіше поставлених до української справи. Нам се не видається дивним, але радше консеквентним зі сторони тих Українців, котрі не хочуть допустити до порозуміння.

Поступовання українських терористів можемо назвати нікчемним, перфідним, як хто хоче. Одначе мусимо реально поставитися до нього. Се значить не можемо дати кермувати собою тим саме саботажистам, противникам польсько-українського порозуміння, котре лежить в нашім державнім інтересі. Т. зн., що не можемо давати провокувати себе українським саботажистам, що мимо їх терористичних актів не можемо віддалюватися від наміреного порозуміння, не можемо примінювати реакції по думці засади солідарної відповідальности за чин кількацяти одиниць в формі шкільних чи господарських репресій, чи просто переводження пацифікації. Ми повинні примінювати реакцію тільки індивідуальну, зрештою якнайострішу, щодо безпосередних справників саботажів і замахів. Крім того ми повинні піддирати прихильників угоди, котрих не бракує в українській суспільности. Мусимо собі здати справу, що правительство РП а не хто інший рішає про перевагу впливів протидержавних чи угодових в українській суспільности. Мусимо зрозуміти, що від скількости прав, які буде мати меншість, буде залежати в відворотно пропорціональнім відношенні її ненависть до польської держави. Коли ґр. Агенор Голуховський переводив в 60-тих роках угоду польської суспільности в Галичині з віденським правительством, не приходив до польської суспільности з порожними руками. Предкладав угоду, взаміну давав: шкільництво, польську адміністрацію, польське судівництво. Нині українські угодовці нічого не можуть дати своїй суспільности, отже трудно від них вимагати, щоб зуміли зєднати для ідеї угоди своїх краян. Колиб їх тактика дала реальні висліди, боялисяб втратити ті права толеруючи саботажі. Коли не мають нічого, нічим не ризикують. Найвимовніший доказ мінімальних прав Українців тепер порівнюючі числа вселюдного шкільництва: перед війною Українці мали 2086 публичних вселюдних шкіл, нині мають їх 457.

Реасумуючи наші докази стверджую: асиміляційна політика — винародовлення Українців не осягне наміреної ціли. Лише причинитьця до продовження стану кипіння в великій провінції нашої держави. Той стан кипіння згідний зі стремліннями протипольських ґруп української суспільности суперечний з інтересом польської держави. Польсько-українське порозуміння лежить передовсім в нашім інтересі. Все, що його улекшує ділає згідно з нашою державною рацією, все і всі, що його утруднюють, ділають на шкоду інтересів держави. ІКЦ своєю шовіністичною, антиукраїнською акцією утруднює польсько-українське співжиття.

ІКЦ повторює старі ендецькі легенди, що український нарід — штучний твір. Брак місця не дозволяє нам виказати абсурдальність тої тези, котра тратить останних прихильників. Твердження, що 4 міліони Українців в Польщі — штучний твір, се струсина політика хования голови в пісок. Пробудження з тої політики моглоб бути колись дуже неприємне.

Врешті з радістю стверджую, що останні дні показали, що правительство РП кермується в українській справі не іншими засадами, тільки тими, котрі ми в останній статті сформулували як тестамент М. Бобжиньского: признає Українців за нарід і міністр Косцялковський говорить з вибраними тим народом представниками. Лишається отже до зреалізування ще трета теза: недопускати до націоналістичних вибриків з обох сторін. — М. Прушиньский.

Зміна чекового конта!

Видавництва „Нової Зорі" і „Правди" перенесли з днем І. VII. б. р. своє спільне чекове конто з П. К. О. (Почтова Каса Ощадности) в Кракові до П. К. О. у Львові. Чек такий самий, зміна лише в числі на чекові. Давніше число було: 405.867, тепер є: 505.796. Старі, давніші чеки можна уживати тільки ще один місяць, то є до 1 вересня б. р. Просимо наших П. Т. Передплатників і Післяплатників конче до того застосуватися.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Три паради одного дня

Паризьке „Возрожденіе" принесло в ч. 3695 отсю передовицю:

Вся Франція очікувала з хвилюванням дня 14 липня — що принесе той день? Ліві часописи два тижні закликували народні маси, „свідомий пролетаріят", показати свою силу, щоб загородити шлях т. зв. фашизмови. „Фашизм не пройде" — писали соціялісти й комуністи. Блюм обіцяв, що величезна маніфестація народного фронту збере 500.000 осіб. Вірний своїй обіцянці вчора він написав, що похід зібрав якраз се число осіб — пів міліона. Коли почислити всіх учасників походу і глядачів на просторі кількох км. від Бастилії до Венсену, — то можна начислити до міліона душ. Та в самім поході було на всякий случай не більше як 100.000 осіб, при чому похід складався з людей всякого віку, від старців до 5 літних дітей обох полів. Похід зібрав представників безчисленних лівих організацій, — комуністів, соціялістів, частини радикалів, двох конфедерацій праци, ліги прав людини й горожанина, масонів ґрупи Великого Сходу, лівих театральних діячів і т. д. і т. д.

А в правій демонстрації в західній частині Парижа, на площі Етуаль, брала участь тільки о д н а організація — Вогняного Хреста з полк. де ля Роком на чолі. І треба признати, що одна організація викликала на всякий случай не менше переконуюче враження, як вся збиранина лівого фронту. Така загальна думка обсерваторів, що мали терпеливість в горячий липневий день провести кілька годин в товпі, спершу на сході Парижа серед червоних демонстрантів, потому на Елісейських Полях серед людей, одушевлених видом національних прапорів Франції.

Одначе, якеб не було враження від двох маніфестацій, день 14 липня був головним чином днем паради правительственних сил, бо в цілім блеску показало себе правительство Франції, котре виявило подивугідний спокій і холоднокровність. Населення переконалося, що влада сильна і має всі способи охорони порядку. Передовсім на уяву Парижан і многочисленних провінціялів, що приїхали того дня з цілої Франції, велике враження викликала парада військ на Елісейських Полях, особливо парада воздушної армії. Вперше за весь існування летунства правительство уладило параду воздушних сил над Парижем. 600 літаків в боєвім порядку перелетіло над Елісейськими Полями в той час, як там відбувалася парада військ. Треба було непохитної певности щодо бездоганного стану всіх 600 літаків і летунів, щоб пустити їх в такім порядку над таким містом як Париж.

Крім військової паради правительство показало від ранку до ночі вміння обходитися з величезними масами міських мешканців, розділених на два ворожі табори. Сотні тисяч з одної і з другої стороны. На сході червоні маніфестанти кричали — „де ля Рока на шибеницю", а на заході той самий де ля Рок вів свою організацію в строгім порядку, серед сотень тисячів глядачів, що кричали йому: „Нехай живе де ля Рок", „Нехай живе Франція"...

Правительство мусіло для збереження порядку мобілізувати величезні сили поліції, жандармерії й навіть відділи війська. І се було зроблене так, що потрібна скількість сил порядку була всюди, де була потреба. Ніде ні поліція ні жандармерія не вмішувалися в порядки маніфестацій, не дразнили нікого ні приказами ні навіть своєю приявністю. Орґанізація порядку була так подумана й переведена, що всі поневолі підчинялися невидимій силі, від чого зросла повага до неї у всіх, особливо в невтральних, непричасних ні до одної ні до другої маніфестації. Всі розуміли, що правительство сповняє своє діло охорони порядку і що воно робить се з тактом, з чуйністю і з готовістю до найріжучіших средств в крайнім случаї. — Таким чином, як не оцінювати силу правої й лівої маніфестації, треба признати, що найбільшу силу має правительство.

Гумор. — Питання малого Ромка. — Коли вуйко вмие собі характер? — Та що ти плетеш? — Бо мама все каже, що вуйко має брудний характер.

Гумор. — Над морем. — Мамо! Я піду купатися! — Ні, сиди на березі! — Мамо! Таж там пливає тато. — Так, але тато обезпечений.

Криваві події в Ірляндії

В Північній Ірляндії в Ульстері націоналісти католики є за злукою з Ірляндією. Натомість ірляндські протестанти „оранжисти“ є проти зірвання з Англією. Вони обходили 12 с. м. роковини боротьби під Буан, коли в 1690 р. впала остання ірляндська опора перед наступом протестантської Англії. Ірляндські націоналісти в Бельфасті стріляли з вікон до „оранжистів“, двох вбили, багато ранили. Підчас похорону „оранжиста“ на перехрестю двох головних вулиць хтось стрілив. Тисячна товпа учасників похорону і глядачі кинулися штурмом на дім, з котрого мав впасти стріл. Поліція замкнула входові двері. Одначе кількадесять оранжистів вскочило до дому крізь побиті вікна і тяжко побило всіх мешканців дому. Підчас нагальної атаки товпа збила з ніг тих, що несли домовину. Вони кинули домовину на землю і втікли. По якімсь часі домовину підняли і похоронний похід рушив дальше. Коли похід йшов Академічною вулицею, пристрасти знов розгорілися. Група учасників похорону рішила спалити доми своїх релігійних і політичних противників. Три доми згоріли до тла. Біля одного з них була велика бійка палками і фляшками. Для привернення порядку прибув полк піхоти. Ще не успіли вояки окружити горіючих домів, як з вікна одного з них хтось вистрілив. Товпа кинулася в тім напрямі та стрінулася з багнетами. Її прогнали ударами прикладів. Під охороною війська переведено евакуацію мешканців з горіючих і розгромлених домів. Богато осіб ранено. Втрати значні.

Криваві бійки в Бельфасті, столиці Ульстеру, спричинили смерть 5 осіб; ранено понад 70 осіб. Спалено і розгромлено около 50 домів. Положення опанувало військо; поліція була безсильна супроти розмірів розрухів. Бельфаст має вигляд узброєного табору. Військо в боєвих шоломах і з багнетами на крісах обсадило густими патрулями вулиці і площі. Найбільше потерпіла католицька дільниця. Як повідомляє „The Irish Press“ останні події нагадують часи погромів в 1921—22 роках.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

Що діється в Абісинії

Войовнича промова негуса.

Абісинський цісар виголосив промову в парляменті. Приявні були всі вожди абісинських племен. Довкруги парляменту зібралися великі маси народу. Цісар заявив, що Італія намагається підбити Абісинію. Вона відкинула предложення Абісинії мирно полагодити спірні справи. Ми зробимо все, щоби вдержати мир, одначе не можемо погодитися на італ. протекторат над Абісинією, бо се ображує гідність нашої держави. Абісинія буде боротися за свободу до останного вояка. Абісинці боронитимуть свого цісаря і своєї землі аж до смерти. Цісар заявив, що піде до бою зі своїми вояками і радше поляже ніж віддасть рідний край під чужу владу. Вкінці негус візвав все населення, без ріжниці віроісповідання, племени і кляси до боротьби за свободу Абісинії. (ПАТ).

Патріотизм Абісинії.

„Дейли Телеґраф“ оповістив депешу з Адіс Абеби. В ній стверджується, що промова цісаря Абісинії викликала филю горячого патріотизму. Заснували патріотичне товариство „Обєднання Абісинського Народу“, котре має 173 відділи в краю. Головою орґанізації є один з церковних достойників. Члени орґанізації походять зі всіх верств суспільности.

Негус сам поведе вояків до бою.

Високий абісинський достойник заявив кореспондентови Райтера в Адіс-Абебі: Цісар на білім коні особисто поведе свої війська до бою. Найменше міліон войовників з ратищами, штилєтами і деякою скількістю новітної зброї стане до боротьби. Жінки поможуть мужчинам, священики підуть з вояками і будуть їх загрівати до бою. На війні погибне богато Абісинців, але погибне також богато Італійців. Абісинці фаталісти, не знають жорстокостей модерної війни і є супроти них рівнодушні. — На запит кореспоидента, що зроблять Абісинці вразі бомбардування італ. літаків, достойник відповів: Ніщо. Адіс-Абеба буде евакуована від початку війни. Населення ховається в горах і проваллях. Природа поможе Абісинії. Не все перемагає чоловік з грубою палицею. — Вкінці абісинський достойник заявив, що европейські держави пожалують, коли не будуть інтервеніювати. Коли Абісинія буде переможена, се знайде поважний відгомін в Африці, головно в Єгипті. (ПАТ).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Преосв. д-р Діонісій Няраді, крижевацький гр.-катол. Епископ з Югославії, прибув до Галичини на короткий час.

В Краснопущі, пов. Бережани, в церкві ОО. Василіян перед першою пятницею місяця відбулася цілонічна адорація перед виставленими Найсв. Тайнами. В ночі відправлено Молебен до Серця Христового, св. Годину і хрестну дорогу. Була відповідна наука. Над раном відправлено Службу Божу, підчас котрої запричащалися вірні. Рано була друга Служба Божа. Народ з великою побожністю брав участь в тій адорації Христа. Деякі з радости плакали, що перший раз мали щастя провести ніч зі своїм Спасителем на душпастирській розмові і славословили Бога,утаєного під видом хліба.

В день відпустового свята Сострадання Пресв. Богородиці відбулося на Білостоці в Лісках велике торжество благословення і першого обходу „хрестної дороги“. Впродовж останніх трох літ завдяки жертвенности почитателів Страдаючої Матери Божої здвигнено на Білостоцькому відпустовому місці 14 каплиць „хрестної дороги“ Ісуса Христа. В доцільно побудованих гарних капличках містяться образи Христових страстей. Остання стаційна каплиця, вимурована на високому окопі, зображає гробницю Ісуса Христа. Кошти будови хрестної дороги виносять понад 2.000 зл. Чину благословення „хрестної дороги“ довершив о. Мирослав Ріпецький, парох в Лісках, при співучасти ОО. Кан. Юрія Менцінського з Ванева і Дмитра Бахівського з Корчмина. Незабутнє враження робив масовий похід прочан в супроводі церковних процесій при співі хрестних пісень. При кождій стаційній каплиці виголошено відповідне страстне розважання з наукою, приміненою до теперішнього релігійно-морального стану нашого народу. По обході хрестної дороги о. декан Ілляріон Гела з Белза відслужив торжественну Службу Божу при участи діяконів о. Мака і Гнатюка. Гарну проповідь виголосив о. декан Іван Кашубинський. В часі відпустового свята приступило до св. Тайн коло 1.800 прочан. До звеличання сегорічного відпустового торжества богато причинився відомий церковний хор з Угринова під управою п. Клима Смулки. Білостоцька хрестна дорога підносить відпустове місце на Білостоці на висоту визначніших релігійних осередків нашого краю.

Вертають до гр.-катол. Церкви. Американські часописи повідомляють, що слідом за о. Середою, котрий недавно покинув православіє, також о. Лисяк з цілою своєю громадою вернувся до гр.-катол. Церкви. Тепер зробив те саме третий священик — о. Дорогович. З того приводу серед американських Українців запанувала велика радість. В найближчім часі мають вернути до гр.-кат.Церкви ще інші священики зі своїми громадами.

В Штрасбурзі відбувся евхаристійний конґрес. Торжественну Службу Божу відправив Апостольський Леґат у Франції в приявї 100.000 вірних. Св. Отець уділив радієм апостольського благословення учасникам конґресу. (КАП).

Конференція німецького епископату відбувається в Фульді. На ній мають опрацювати пастирський лист, в котрім католицький епископат займе становище в справі останних заряджень щодо духовенства.

Реколекції для катол. духовенства відбулися в м. Вуґт в Голяндії в реколекційнім домі ОО. Єзуїтів. Проводив ними о. Я. Цеій Т. І. з Ґенерального Апостольства Молитви з Риму.

Жертвенність американських католиків. Катол. орґанізації Злучених Держав Півн. Америки рішили вислати комітетови міжнародної вистави катол. преси в Ватикані 75.000 долярів на уладження американського відділу на тій виставі.

Лікарський фейлєтоник.

Про гумор

В теперішніх часах гумор, правдивий і щирий, стає щораз рідший. Численні давніше гумористичні видання зникають одні за другими, уступаючи місце порноґрафії, сатирі або зїдливим і злобним дотепам. Велика шкода, бо здоровий гумор в житті не тільки милий, але просто конечний.

Чоловік веселий, погідний, все доброї думки, ділає на інших незвичайно додатно; злагоджує нераз спори й додає бадьорости в невідрадних хвилинах. Гумор осолоджує нам життя, додає енергії, збільшує нашу відпорність на противенства. Він навіть ділає корисно в недугах, збільшує довіря до себе й нераз веселий чоловік ліпше вплине на недужого ніж лікарство.

Одначе щирий, веселий і невимушений сміх починає щораз більше належати до рідкости. Навіть в прилюдних місцях разить нас, коли хтось щиро сміється. Посуджуємо його за брак виховання й легковаження інших.

А всетаки й нині можна бути веселим!... Бо щож робить на нас веселе враження?

Все, що по високім напруженні звільнює напружену цікавість, кожде дотепне зіставлення зовсім невспівмірних річей, напр. річи великої з малою і т. д.

Гумор не вражає нікого особисто, не бавиться ніколи чужим коштом; се забава легка, але дешева і занадто плитка.

Можна знаменито бавити наслідуванням, одначе наслідуючи якийсь тип або дану особу, треба робити се не глузуючи, кривдячи або зневажуючи ту особу, лише в спосіб милий і гладкий. Сміємося часто відрухово з річей зовсім несмішних, але котрі мають тільки смішні прикмети, коли напр. хтось ідучи поважно спіткнеться, зробить якусь помилку або хибно щонебудь скаже і т. д. Нераз скоро гамуємося й признаємо невідповідність нашої поведінки, нажаль звичайно запізно, бо відрух смішности ділає скоро як блискавка.

Веселому чоловікові дійсно можна завидувати. Він відчуває менше противенств життя і що найважніше, не перебільшує їх; коли бачить сум в інших, потішає їх, розвеселює.

Цікаво, що гумористи або веселі люди звичайно поважні й навіть похмурі; гумор зачинає в них трискати щойно при нагоді або коли пишуть щось веселе.

Піддержуймо прояви здорового гумору й оминаймо песимізм і зїдливість. Піддержуймо погідну та веселу вдачу. Людей веселих просім в наше товариство й перебуваймо з ними якнайчастіше. Хто має гумор, буде мати здоровля, енергію й сили до життя.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

КОМУНІКАТ. Президія УНО (Українська Народня Обнова) подає отсим до публичного відома, що пан Володимир Рудницький, нотар в Обертині, ніколи не був і тепер не є членом УНО.

У ЛЬВОВІ відбулося засідання Центрального Комітету УНДО-ня в справі виборів.

Д-Р КИРИЛО ТРИЛЬОВСЬКИЙ післав голові радикальної партії д-рови І. Макухови заяву, що виступає з партії. Він уважає постанову головного секретаріяту УСРП про бойкот виборів до сойму і сенату за шкідливу для інтересів українського народу.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ЧАСОПИС „Ордр" втратив дебіт в Польщі.

НАДЗВИЧАЙНУ СЕСІЮ СОЮЗУ НАРОДІВ скличуть на 29 липня с. р. Британські кола сподіються, що Італія згодиться на всебічну дискусію в справі італ.-абісинського спору.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА РАДА МІНІСТРІВ приняла совітсько-чехословацький договір про правильну комунікацію літаками між Прагою і Москвою.

АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО замовило в анґлійській фабриці Армстронґа 270 літаків для Гаймвери.

В НІМЕЧЧИНІ розвязали 45 орґанізацій Штальгельму і сконфіскували їх майно. В урядовім комунікаті підчеркнено, що серед Штальгельму були елементи не тільки протигітлерівські, але і протидержавні.

БЕРЛІНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ПОЛІЦІЇ фон Левецоф уступив. На його місце прийшов д-р Гельдорф.

ЛЯВАЛЬ виголосив в радію промову. В ній заявив, що правительство хоче привернути нормальне економічне життя. Непохитність валюти і порядок внутрі краю дадуть можність говорити в імени Франції з авторитетом.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР ФІНАНСІВ Реніє заявив , що нові декрети оздоровлять фінанси і піднесуть край економічно.

В ПАРИЖІ відбулися маніфестації лівиці проти нових декретів правительства Лявaля. Поліція розганяла кілька разів демонстрантів. Увязнено 1534 особи за участь в недозволеній демонстрації і за опір владі.

ФРАНЦІЯ відступила Італії в Сомалії полосу довгу на 20 миль і остров на Червонім Морі Думейру.

В БЕЛЬФАСТІ в Ірляндії вбили знов 8 осіб.

В ЗАГРЕБІ відбулися великі маніфестації Хорватів при участи около 200.000 осіб, в тім богато з провінції. На головній вулиці дійшло до зудару з поліцією, в котрім погибла 1 особа.

ЗМІНА ГРЕЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА. Два грецькі міністри монархісти, ґен. Кондиліс і Теотікос домагалися усунення двох міністрів республиканців. Коли преміер Цалдаріс відкинув се домагання, вони уступили. Після димісії цілого правительства створено нове правительство, в котрім є 10 нових міністрів.

РОМУНСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРД. СПРАВ Тітулєску їде до Москви м. ін. тому, щоб добитися толеранції для релігії в СССР. Ініціятива мала вийти від Союзу Народів. Деякі члени Союзу Народів безперестанно звертають увагу секретаріятови Союзу Народів на переслідування релігії в СССР, що нарушує статут, обовязуючий всіх членів Союзу Народів. Хоч большевики і можуть обіцяти толеранцію, то доки вони при владі, свобода релігії неможлива.

В РОМУНІЇ злучилися дві партії: Союз християнсько-національного обєднання під проводом проф. Кузи й нац. аґрарна партія Октавія Ґоґа. Нова орґанізація має назву „національно-християнської партії".

З 56 числом „Нової Зорі" вишлемо всім нашим П.Т. Передплатникам і Післяплатникам почтові складанки (чеки) і просимо ними надсилати передплату, післяплату й залеглости.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

НА СОВІТСЬКІЙ БІЛОРУСИ повстанці нападають на державні установи. В лісах богато партизанів. В Витебську вбили комуніста Огнищенка.

АБІСИНСЬКИЙ ПОСОЛ в Лондоні д-р Варґнет Мартін заявив, що прибув до Лондону головно в тій ціли, щоб затягнути позичку 2 міліони фунтів стерл. Колиб се не вдалося, він звернеться до американського банкира Морґана. Крім того новий посол буде старатися, щоб анґлійське правительство піддержало скаргу Абісинії в Союзі Народів.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВН. АМЕРИКИ проти італійсько-абісинської війни. Державний секретар Гуль повідомив італійського амбасадора, що ЗДПА дивилисяб на війну в Африці з великим неспокоем. Він висловив надію, що спір поладнається без проливу крови.

В МЕХІКУ прихильники „червоних сорочок" вбили трох своїх політичних противників, 10 тяжко ранили. В цілім краю велике напруження. Президент Мехіка зарядив строге слідство.

БРАЗИЛІЙСЬКІ „ЗЕЛЕНІ СОРОЧКИ" (фашисти) мають тепер 400.000 членів. Вони дожидають приказу зачати революцію та здобути владу. Так заявив вожд бразилійських фашистів письменник Пліній Сальґадо.

В ЯПОНІЇ увязнено 187 комуністів, між ними 37 жінок.

НОВИНКИ

На Білій Горі коло Підлися відбудеться обхід в память о. М. Шашкевича в неділю 11 серпня, вразі непогоди 18 серпня с. р.

Вибори до сенату. Всі Львовяни, що мають право голосування до сенату, мають найдальше до 27 липня зголоситися в своїх дільницевих міських урядах в год. 17—20 веч. і документами доказати своє виборче право до сенату. Сі зголошення не мусять бути особисті.

Виборчі кошти. На підставі нової виборчої ординації устійнено, що громади понесуть кошти зладження спису виборців, уладження виборчих льокалів і дієт членів районових комісій. Всі інші видатки, получені з переводженням виборів поносить скарб держави.

Шкільний рік на університетах зачнеться 1 вересня с. р. До 28. IX. скінчаться іспити й кольоквії. Вписи кандидатів відбудуться між 23 вересня до 5 жовтня. Виклади і семинарі зачнуться 7 жовтня.

Луговий здвиг відбудеться у Львові 4 серпня. Старшина Великого Лугу поробила заходи, щоб одержати 80% залізничої знижки для учасників лугового здвигу. Бажаючі приїхати до Львова на луговий здвиг і скористати зі знижки повинні подати: імена, назвиська і стацію, з котрої мають відїздити і на чию адресу вислати знижку. Львів, Коперника 5, Великий Луг.

Іван Стронський, емеритований управитель школи, б. голова Взаїмної Помочи Українського Вчительства, помер у Львові після операції в 71 р. життя. Ур. 20 X 1864 в Зарайську, пов. Самбір, в селянській сімї. Учителював в рр. 1891 — 1927 в Волиці Деревянській, Дмитрі, Стронятині, Збоїських і Пикуловичах, пов. Львів. В Збоїських був 22 роки. Покійний був членом богатьох товариств. Він був зразком учителя-громадянина.

Новий львівський городський староста п. Казимир Протасевич обняв урядування.

Просимо памятати, що літні місяці найтяжші для кождої ґазети. Тому не забувайте підперти її якраз в тім часі морально й матеріяльно.

Буря з градом перейшла на просторі між Ярославом і Равою Руською. Майже 2 год. падав град величини 1/4 кґ., що поранив богато осіб і повибивав кількасот вікон. Збіжже на полях зовсім знищене. На шляху Ярослав — Рава Руська буря перевертала дерева на зелізничий шлях, тому поїзд здержувано кілька разів.

Над Перемищиною впав град величини курячого яйця. В богатьох домах вибиті шиби. Град вбивав дріб і понищив засіви.

Град знищив збіжжа в околиці села Незнанів, пов. Камінка Струмілова. Буревій перекинув 6 будинків. Одна селянка впала підчас бурі зі стогу сіна на вили, пробилася і померла серед страшних мук.

Над Коломийщиною перейшла сильна буря з перунами. В кількох місцевостях вибухли пожежі.

В Дрогобиччині перун вбив 18-літну Марію Журавчак.

В Сяні втопилося сего літа 20 осіб.

В Тернополі Фундація Туринів приступила до будови дому Ремісничої Бурси при вул. Качали.

Гаї Великі під Тернополем зачали будову дому Міщанського Брацтва.

Діточі садки в галицькім повіті є в місцевостях: Дорогів, Дорогів Гребля, Колодіїв, Перлівці, Тустань, Залуква, Крилос, Підгороддя, Викторів і Маріямпіль.

В Самборі заборонили оснувати т-во „Українська Взаїмна Похоронна Поміч".

Роман Барановський, засуджений на 10 літ в самбірськім процесі в 1933 р., помер на сухоти в тюрмі Св. Хреста.

Від п. д-ра І. Копача одержали ми отсе доповнення до звіту в „Новій Зорі" ч. 847 п. з. „Чи письменник мусить мати світогляд": „Моя кінцева репліка на виводи Д-ра М. Рудницького обіймала тільки три короткі речення. Два перші передані в „Новій Зорі" вірно. Третє моє речення було таке: п. Д-р Рудницький каже, що вже в р. 1917 викладав фільософію на українськім університеті в Києві; а ми отсе ще в р. 1935 жадаємо і мусимо жадати, щоби той, хто виступав тут перед нами в ролі ментора і провідника, не суперечив сам собі і не говорив про ту саму річ: так і ні. — Мій погляд на сю справу висловив я докладно у фейлетоні „Діла" (чч. 149 і 150) п. з. „Про людський світогляд".

В Суспільній Обезпечальні у Львові викрили надужиття. Проти справників надужить ведеться слідство.

В зелізничій катастрофі на стації Радом погибла 1 особа, ранених 20 осіб.

Конґрес українського вчительства Закарпаття відбувся в Ужгороді. В нім взяло участь понад 900 учителів, членів „Учительської Громади". Головою Т-ва вибрано інсп. Ігора Гусная.

Загальнодержавний зїзд католиків у Празі сфільмовано у всіх подробицях. Декотрі моменти як напр. спів стотисячної товпи на Вацлавській площі підчас богослуження випали у фільмі імпонуюче. Добре булоб, колиб сю фільму висвітлювано і в нас.

Аґітація урядової ґазети „Прайсіше Цайтунґ" виказує вже наслідки: більшість готелярів і ресторатóрів в Кеніґсберґу вивісила на дверях таблички з надписом: „Вступ Жидам заборонений".

16 німецьких професорів звільнили з університетів. Здогадуються, що вони не відповідали тим вимогам, що їх ставить націонал-соц. партія.

Гумор. — Іспит. — Професор: Кілько маємо родів поезії? — Кандидат: Три: ліричний, драматичний і... і... — Професор: Ну? Е... епі... — Кандидат: Епідемічний!

„Тверда бензина". Досі вживали до до всіх моторів бензини. Одначе вона легко горить, треба резервуарів і т. д. Адольф Прашін в Ню Йорку по 16 літних дослідах винайшов спосіб згущування бензини. Вона виглядає як голяндський сир. Проби з „соленом", твердою бензиною, дали добрий вислід. „Солен" не горить, можна його вигідно перевозити в цеголках. Сей винахід має велике значіння для летунства й автомобілізму.

Мотор порушуваний соняшною енергією винайшли два Італійці.

6 льож масонських повстало в квітні с. р. на терені СССР. На чолі льож станув Карло Радек. Офіціяльно масонські льожі в СССР не істнують.

1676 зелізничих катастроф було в СССР тільки в однім місяці червні...

Самовбийство при мікрофоні. Совітський поет Віркін вистрілив до себе з револьверу підчас відчиту в московськім радію.

Москву мають перебудувати в 10 літах так, щоб могла помістити 5 міліонів. Тепер є в Москві 3,500.000 мешканців.

Через Суезький Канал переплило досі 120.000 Італійців. Тепер пливе знов 10.000 Італійців до східної Африки.

Абісинію покидають масово всі чужинці, між ними й місіонарі.

Центральний комітет міжнар. Червоного Хреста вислав письмо до цісаря Абісинії з предложенням приступити до женевської конвенції тої інституції.

Італійські вояки у східній Африці масово занепадають на малярію та інші недуги. Клімат і брак води дошкулюють дуже Італійцям. До Італії прибули вже перші транспорти недужих вояків з Еритреї та Сомалії.

За воду платять Італійці в Судані по 20 гр. за літру. Воду спроваджують великими цистернами до Еритреї.

4.000 Мадярів зголосилося як добровольці на війну з Абісинією. Між ними є понад 500 жінок.

Землетрус навістив Лос Енджелес і Голивуд в Півн. Америці. Меблі в домах попереверталися. Більших шкід не було.

Підчас повені в Китаю в провінції Ганав погибло понад 6.000 осіб. Великий простір між Ганков та І-Чанґ виглядає як озеро.

Американський астрольог Брак предсказує, що кн. Кенту буде королем Англії.

В Шікагу померло від спеки 80 осіб.

Україна — Чорні 1 : 6 (1 : 3). Чергові змагання за мистецтво окружної ліги у Львові скінчились програною України з сильнішим противником. Україна є тепер на 9 місці між 10 дружинами.

Похибки. В 54 ч. „Нової Зорі" на ст. 2, в шпальті 2, у стрічці 58 напечатано „підчеркнути" замісць „підчеркнувши", а в стрічці 69 напечатано „липкими лініями", а має бути „липкими ліянами".

Гумор. — На літнищі. — Овшім, господарю, літнище мені досить подобається. Тільки тут не буде ніяких розривок. — Та що говорите! Не буде розривок? Таж незабаром будуть вибори.

Гумор. — Запізно. — Дідусю, — звертається маленька внучка до свого дідуся підчас торжественного обіду. — Та дідусь строго перериває: Маленькі дівчатка повинні мовчати і слухати. — При кінці обіду дідусь спитав внучку: Що ти хотіла мені сказати? — Тепер вже запізно, дідусю. В вашій салаті була муха і ви її зїли...

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попередним надісланням грошей.**

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Стан на збіжевих ринках. На краєвім ринку з огляду на жнива тенденція на збіжжа слаба. Очікуваний урожай дещо лучший як м. р. В Познанщині вже появилося на ринку нове жито і ячмінь, на 10% дешевші від старого. Великої знижки цін збіжжа мабуть не буде. Занотовано звишку на вільних ринках і в Аргентині. Ціна вільних ринків впливає на рівень і в нас, бо ціни плачені експортерами міродатні для краєвого ринку. Тепер ціна пшениці в Ротердамі дещо висша як на початку травня. На північно-американських ринках ціни збіжжа дещо обнизилися. Одначе ся знижка мабуть не буде тривала, бо рівночасно поправилася ціна на пшеницю в Буенос Айресі та на вільних ринках. Правдоподібно се вплив спекуляції. Купці числяться з можливістю знижки пізною осінню, коли хлібороби північної півкулі скінчать жнива. Злучені Держави Північної Америки сего року поширили свою посівну площу. По двох літах недобору годі припустити, щоб ЗДПА могли мати богато надвишки. Стан на збіжевих ринках не дає підстав очікувати більшої знижки по жнивах.

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК приняла в члени РСУК 12 кооператив: 2 „Українські Райфанзенки": Петрів і Чортовець, пов. Городенка; „Серце", Соколівка; „Батько", Юськовичі, пов. Золочів; „Український Народний Дім", Дунаїв, пов. Перемишляни; „Ощадність", Радруж, пов. Рава Руська, „Власна Поміч", Заднишівка, пов. Скалат; „Поступ", Олешниці, пов. Любачів; „Власна Поміч", Львів, Ринок 10; „Гуцульська Кооператива", Ворохта, пов. Надвірна, „Поступ", Мшанець, пов. Теребовля; „Згода", Долина, пов. Чортків.

Будова шпихлірів. В звязку з намірeною будовою шпихлірів на збіжжа всі Хліборобські Палати одержали 4-тижневий речинець, по упливі котрого мають представити міністерству хліборобства і хліборобських реформ докладний плян. В нім мають подати висоту потрібних кредитових сум, скількість, містоту і розміщення шпихлірів, черговість в їх будові і т. д.

Канадійські білі сливки спровадили до Варшави. Їх будуть продавати по 2.50 до 3 зл. за 1 кґ.

На сов. Україні селяни нищать збіжжа на пні. В богатьох полудневих районах селяни скосили пшеницю і поховали. В дніпропетровській окрузі увязнили богато селянок за обтинання колосків.

Гумор. Забава в Маслосоюз. — Мати: Щож то за дірки в твоїй суконці? — Ася: Ми бавилися в Маслосоюз і я була швайцарським сиром.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.26 зл. Золотий доляр 9.03—9.10 Канадійський доляр 5.20; 1 нім. марка 1.75—1.80; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.00; 100 ромун. леїв 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінґів 101 зл.; анґл. фунт стерл. 26.30 зл.; 100 швайц. франків 172.50 зл.; 100 італ. лірів 43.00 зл.

НАБІЛ: „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 24 липня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла дес.	2.30 зол.
1 кг. масла експорт.	2.15
1 л. молока	0.15
1 л. сметани	0.65
1 к. яєць	2.70—2.75

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло звишкова, на яйця, молоко і сметану вдержана.

Виграні державної клясової льотерії: 100.000 зл. на чч. 23864, 41096; 50.000 зл. на ч. 84715; 10.000 зл. на ч. 53708, 179843, 84699, 36330; 5.000 зол. на ч. 117884, 180403, 90172, 112620; 2.000 на ч. 39023, 183315, 938, 142452, 87589, 109070, 109124, 109980, 66492, 77128; 1.000 зл. на ч. 1269, 57960, 113772, 32282, 87296, 131052, 28935, 157262, 1269, 57960, 113722, 81193, 153752, 162333; 500 зл. на ч. 21502, 93388, 123043, 18529, 69100, 85927, 995542, 56583, 65671, 86281, 121276, 130363, 138784, 131148, 173872, 2823, 29126, 41276, 84758, 43355, 115737, 128971, 169209.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

КІНА

АПОЛЛЬО: І. Ф. 1 не відзивається.
КАСИНО: Щастя на вулиці.
КОПЕРНИК: Серце Індіянки.
МАРУСЕНЬКА: Біробіджан.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
МУЗА: Пан без помешкання.
СТИЛЕВЕ: Як жити і ревія.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі. Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 28 липня 1935. Ч. 56 (854)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 505.796

SLAVIA CATOLICA

Рівночасно з конґресом „Пакс Романа" відбудеться в Празі від 1 до 4 вересня с. р. конґрес секції сеніорів „Славія Католіка". На конґресі будуть обговорювати засади практичної співпраці словянських католицьких народів на полі релігійнім, культурнім і суспільнім. Реферати поділено так: 1) релігійне зєднинення (реферат — Словінці, корреферат — Хорвати), 2) культурна праця (реферат — Поляки, корреферат — Українці), 3) суспільні питання (реферат — Чехи, корреферат — Словаки). В програмі конґресу є також прогулькн до Старого Болеславя, до Оломунця й до Братислави. Зголошення на конґрес приймає й уділяє всяких інформацій у звязку з конґресом Svatovaclavska Liga, Praha IV, Hradčanske nam. 8, ČSR. (Католицька Аґенція Пресова).

Чи буде лєґалізація релігії в СССР?

„Журналь де Деба" повідомляє: По достовірним донесенням йдуть тайні переговори між московським митроп. Сергієм і большевиками в справі леґалізації релігії в СССР. Першим кроком того буде дозвіл скликати церковний собор для вибору нового патріярха в лютім 1936 р. Дуже можливо, що леґалізація релігії в СССР се тільки новий обман. Бо хоч заявлять, що релігія в СССР свобідна, большевики все можуть унеможливити здійснення релігійної свободи. Тайні переговори йдуть також між сов. владою і представниками протестантського й жидівського духовенства. Тільки представники катол. Церкви досі не вступили в ніякий контакт з совітською владою. — Се свідчилоби про великі зміни в СССР.

За володіння душами в Німеччині

Провідник німецького Фронту Праці д-р Лей виголосив промову в Пассаві до старої ґвардії С. А. (штурмовиків). Він заявив, що нац. соціялістична партія змагає до тотального володіння душами німецького народу. „Не можемо стерпіти, щоби в Німеччині панували інші партії або інші світогляди, бо віримо, що німецький нарід може стати вічним лише через нац. соціялізм. Жадаємо всіх душ, чи вони католицькі чи протестантські. Вони мусять стати передовсім німецькими. Ми не боїмося боротьби за них, котра надходить". (ПАТ). Поживемо, побачимо.

Англія й італійсько-абісинський спір

ПАТ повідомляє з Лондону: Анґлійське правительство відбуло засідання в справі Абісинії. Висліди держать в строгій тайні. Добре поінформовані впевняють, що серед анґлійських міністрів є два погляди: перша ґрупа міністрів хоче зльокалізувати італ.-абісинський спір і не втягати до нього Союзу Народів. Друга хоче використати Союз Народів, щоб натиснути на Італію. Перша ґрупа хотілаб одержати від Муссолінія запевнення, що він узгіднить співділання Італії й Анґлії в Абісинії. Одначе ся ґрупа не має виглядів на успіх. Тому бере верх другий напрям, котрий хоче використати вповні авторитет Союзу Народів.

Японія проти Італії

Японський міністр закорд. справ Ґірота спростував заяву японського амбасадора в Римі, що Японія незаінтересована в італійсько-абісинськім спорі. Вся італ. преса остро атакує Японію. Японська преса висловлюється рішучо по стороні Абісинії. — „Джорналє д' Італія" пише, що Японія наміряє стати на чолі великого союзу жовтої і чорної раси проти білої. — Товариство дослідів абісинських справ, недавно заложене в Токію, переслало до абісинського міністерства закорд. справ депешу, закликуючу до вдержання самостійности краю. Головою сего т-ва є Тояма, провідник крайної правиці. (ПАТ).

Спільний фронт християн і музулман

в чорнім цісарстві.

В цілій Абісинії відбулися зібрання уладжені абісинським союзом молоді при численній участи населення. Промови в обороні батьківщини виголосили наперемін християнські та музулманські духовні, державні урядники і члени військових організацій. Промовці підчеркували, що Абісинія від 2.000 літ самостійна держава. І християни й музулмани будуть боронити своєї батьківщини до останної каплі крови. До війська зголошується величезне число добровольців.

На слоні слідами Ганнібаля

Американський письменник Галь Бертон зачав свою подорож на слоні слідами Ганнібаля через Альпи просмиком Великий Сен-Бернар. Правительство кантону Валлє дозволило Американцеви здійснити сей намір з тим, що перед слоном їхатиме тягаровий самохід, щоби вид слона не перестрашив коров, що мирно пасуться. При тому Американця попередили, що він буде відповідати за погибель перепуджених коров і за можливу втрату молока зі страху. Галь Бертон хоче їхати через Аосту і Турин до Риму. Він хоче приїхати на слоні до Ватикану й одержати благословення Св. Отця. — По останним вісткам ексцентричного Американця задержали на італійській границі, бо не мав всіх документів. Слон зносить подорож добре. Не знати як держиться його оригінальний пан.

ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, ЗБІЖЖА, ПАША й СВЯТОЧНА ОДІЖ се велике майно кожного господаря. Тому обезпечуйте його від огню й від крадежі з вломом в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Нова виборча ординація

Найважніші постанови.

В біжучім 1935 році скінчилася каденція дотеперішнього польського Сойму і Сенату і незабаром, дня 8 вересня, відбудуться вибори до нового Сойму і Сенату. Ті вибори відбудуться вже на основі нової виборчої ординації, яку дотеперішній Сойм і Сенат ухвалили разом з новою конституцією.

Найважніші постанови нової виборчої ординації такі:

СОЙМ.

Ціла держава ділиться на 104 виборчі округи. На кожду округу припадають по 2 посольські мандати. Отже всіх послів буде в Соймі 208.

Активне виборче право (вибирати) до Сойму має кождий горожанин Польщі без ріжниці полу, що перед днем розписання виборів скінчив 24-тий рік життя. Пасивне виборче право (бути вибраним) на території цілої держави має кождий горожанин, котрий має активне виборче право та скінчив перед днем розписання виборів 30 літ.

Кожда виборча округа ділиться на виборчі обводи, що числять найвище 3.000 мешканців.

Вибори переводять ґенеральний виборчий комісар та окружні й обводові виборчі комісії. Генерального виборчого комісара покликує Президент Р. П. Окружна виборча комісія складається: а) з провідника, котрого покликує ґенеральний виборчий комісар, б) з 4 членів, котрих покликує воєвідський виділ того воєвідства, в котрім є комісія. Обводова виборча комісія складається а) з провідника, котрого покликує провідник окружної виборчої комісії, б) з 4 членів, з котрих 2 покликує влада загальної адміністрації, а 2 начальник громади. — Провідником або членом виборчої комісії може бути тільки виборець до Сойму, котрий володіє польською мовою в слові і письмі.

Виборчі обводи виготовляють списи виборців, котрі мешкають в обводі. Ті списи мають бути виложені в бюрі обводової виборчої комісії щодня 5 годин, починаючи від дня 23 до дня 30 по розписанню виборів до Сойму. Тоді кождий горожанин, що має право вибору до Сойму, може їх переглядати, робити з них витяги та вносити реклямації. Реклямації можна вносити: а) з приводу поминення в списі управненого до голосування, б) з приводу втягнення до спису неуправнених. Реклямації можна вносити на письмі або устно до протоколу з поданням доказів. Обводова комісія полагоджує реклямації негайно.

Листу кандидатів на послів усталюють в кождій виборчій окрузі окружні збори.

Окружні збори складаються: 1) з окружного виборчого комісара як провідника, 2) з делеґатів територіяльної самоуправи, а саме: від повітових рад (по 1 делеґатови на 20.000 мешканців даного повіту), від волостних рад (по 2 делеґати від волостей, що числять понад 6.000 мешканців і по 1 делеґатови від менших волостей), від міських рад (по 1 делеґатови на 4.000 мешканців міст, виділених з повітової самоуправи і на 6.000 мешканців у решті міст); 3) з делеґатів господарської самоуправи і професійних орґанізацій, а саме: від промислово-торговельних палат (по 1 делеґатови на 500 виборців до тих палат), від хліборобських палат (по 1 делеґатови на кождих 2 делеґатів повітових рад), від ремісничих палат (по 1 делеґатови на 500 виборців до тих палат), від професійних орґанізацій фізичних працівників (по 1 делеґатови на 2 делеґатів міських рад в громадах, створених з промислових рад), від професійних орґанізацій умових працівників (по 1 делеґатови на 2 делеґатів фізичних працівників). Крім того в виб. округах, що мають понад 75.000 міського населення, в склад окружних зборів входять іще: 4) делеґати від професійної самоуправи, а саме: від лікарських палат (по 3 на округу), від адвокатської палати (по 2 на округу), від нотаріяльної палати (по 1 на округу); 5) делеґати від технічних товариств (по 3 на округу), 6) делеґатки від жіночих орґанізацій (по 5 на округу). В округах, в яких є вища школа, також; 7) делеґати від вищих шкіл (по 3 делеґати від шкіл з кількома відділами і по 1 делеґатови від шкіл з одним відділом). Вкінці в склад окружних виборчих зборів входять також делеґати від виборців (1 делеґат на 500 виборців, що мешкають у виборчій окрузі). Підписи на зголошеннях делеґатів від виборців мусить ствердити нотар за оплатою 10 гр. від кождого підпису.

Окружні збори збираються в 30-м дни по розписанню виборів до Сойму, щоб усталити листу кандидатів на послів. Ліста має мати найменше 4 кандидатів. Зголошувати кандидатів на послів мають право тільки члени окружних зборів. Коли зголосять тільки 4 кандидатів, то всіх 4 окружні збори впишуть на листу. Колиж зголосять більше кандидатів, в окружних зборах відбудеться голосування і на листу впишуть тільки тих кандидатів, котрі здобули бодай $^1/_4$ голосів членів окружних зборів. Найвище число кандидатів 12. Таксамо укладають окружні збори листу заступників кандидатів на послів. Про чергу поміщення кандидатів на листі рішає перевага голосів, в разі рівности голосів — жереб, що його витягне провідник зборів.

Листи кандидатів затверджують окружні виборчі комісії.

Кандидувати можна тільки в одній виборчій окрузі. Кандидат на посла обовязаний під загрозою счеркнення з листи, прислати не пізніше, як 35 дня по розписанню виборів, до властивої окружної комісії підписану заяву, що годиться кандидувати в даній виборчій окрузі.

Листи кандидатів на послів оголосить провідник окружної виборчої комісії не пізніше як 45 дня по розписанню виборів плякатами у всіх громадах виборчої округи.

Голосування відбувається одного дня в цілій державі, в неділю. Голосування переводять обводові виборчі комісії. Воно триває від год. 9 до 21 без перерви. Кождий виборець голосує особисто. Каліки можуть голосувати через заступників. Голосування відбувається так: виборець каже перед обводовою комісією своє імя, назвиско й адресу; коли справдять, що він є в списі, тоді виборець одержує урядову коверту і карту до голосування, на якій будуть виписані кандидати; при кождім кандидаті буде на картці з правої сторони квадратова кратка; виборець ставить чертки в кратках при тих двох кандидатах, на котрих бажає віддати голос, вкладає картку до коверти і передає провідникови обводової комісії, котрий в його присутности вкине її до урни. Коли виборець не зазначить на картці кандидатів, то його голос зараховується тим кандидатам, що стоять в списі на першім місци. Колиж виборець зазначить тільки одного кандидата, то вважається, що він віддав голос тільки на того кандидата. Підчас голосування й усталювання його вислідів можуть бути в виборчім льокалі присутні мужі довіря, яких зголосить по одному на обвід кождий з кандидатів на послів.

Для забезпечення тайни голосування будуть у виборчих льокалях спеціяльні з а с л о н и.

Вислід голосування усталює і признає мандати кандидатам на послів окружна виборча комісія третого дня після голосування. Окружна виборча комісія признає мандати тим двом кандидатам на послів, котрі одержали найбільше голосів, одначе не менше як по 10.000. Коли ні оден з кандидатів на послів не одержав найменше 10.000 голосів, то міністр вн. справ зарядить н о в і в и б о р и в окрузі в часі трьох місяців від оголошення вислідів виборів. В округах, в яких буде обсаджений тільки оден мандат, відбудуться доповняючі вибори — Одначе щойно тоді, коли склад Сойму зменшився більше як о 1/10.

Соймові виборчі округи на українських землях Р. П. такі (в порядку їх чисел):

Х о л м щ и н а: ч. 35. Замостє (повіти: замойський, білгорайський, томашівський); ч. 36. Холм (пов.: холмський, красноставський, грубешівський).

П і д л я ш ш а: ч. 37. Біла Підляшська (пов.: більський, володавський, радинський).

П о л і с с я: ч. 53. Берестя н/Б. (пов.: берестейський, пружанський); ч. 54. Кобрин (пов.: кобринський, дорогицький, косівський, коширський); ч. 55. Пинськ (пов.: пинський, лунинецький, столинський).

В о л и н ь: ч. 56. Луцьк (пов.: луцький, горохівський); ч. 57. Ковель (пов.: ковельський, любомельський, володимирський); ч. 58. Сарни (пов.: сарненський, костопільський); ч. 59. Рівне (пов.: рівенський, здолбунівський); ч. 60. Кремінець (пов.: кремінецький, дубенський).

Г а л и ч и н а: ч. 61. Тернопіль (пов.: тернопільський, збаражський, скалатський); ч. 62. Золочів (пов.: золочівський, камінецький, радехівський, бридський); ч. 63. Бережани (пов.: бережанський, перемишлянський, зборівський); ч. 64. Бучач (пов.: бучацький, теребовельський, підгаєцький); ч. 65. Чортків (пов.: чортківський, копичинецький, борщівський, заліщицький); ч. 66. Станиславів (пов.: станиславівський, товмацький, надвірнянський); ч. 67. Коломия (пов.: коломийський, городенський, снятинський, косівський); ч. 68. Калуш (пов.: калуський, рогатинський, долинський); ч. 69. Стрий (пов.: стрийський, жидачівський, бобрецький); ч. 70. Львів (м. Львів, ком. д. п. II, III, V, VIII, IX); ч. 71. Львів (м. Львів, ком. д. п. I, IV, VI, VII, X); ч. 72. Львів (пов.: львівський, городецький, мостиський); ч. 73. Сокаль (пов.: сокальський, жовківський, равський, любачівський); ч. 74. Перемишль (пов.: перемиський, ярославський, яворівський); ч. 75. Дрогобич (пов.: дрогобицький, рудецький); ч. 76. Самбір (пов.: самбірський, добромильський, турчанський); ч. 77. Сянік (пов.: сяніцький, ліський, коросненський).

СЕНАТ.

Сенат складається з 96 сенаторів.

Третину, себто 32, сенаторів іменує Президент Р. П. Дві третини, себто 64, вибирають делеґати горожан, що мають право вибору до Сенату.

Право вибирати до Сенату мають горожани Р. П.: 1) з титулу особистої заслуги (горожани відзначені орденом Білого Орла, орденом Віртуті Мілітарі, Хрестом або Медалею Непідлеглости, Хрестом Хоробрих, ордером Відродження Польщі або Хрестом Заслуги); 2) з титулу освіти (а) горожани, котрі покінчили вищу школу або професійну школу степеня ліцею, педаґоґічний ліцей або школу підхорунжих, б) горожани, котрі покінчили одну зі шкіл рівнорядних з вичисленими в попереднім уступі або мають офіцирський степень; 3) з титулу довіря горожан (а) горожани, що займають становища з вибору в територіяльній самоуправі, іменно: члени рад (сойміків) воєвідських,повітових, волосних і міських, як також члени міських управ, б) горожани, що займають становища у властях господарської самоуправи як також в управах господарських і професійних орґанізацій, іменно: радники хліборобських, промислово-торговельних і ремісничих палат, провідники управ цехів, як також відділів тих промислових спілок („зжешень“) і ремісничих господарських союзів, котрі обнимає промислове право, провідники управ рільничих кружків, що належать до Союзу Хліборобських палат і орґанізацій, вкінці провідники управ відділів (кружків) тих трудових професійних орґанізацій, котрі мають найменше 1.000 членів, що платять складки; в) провідники управ місцевих кружків (відділів, місцевих орґанізацій) стоварищень вищої ужиточности; г) члени управ вищих орґанізаційних щеблів тих спілок, котрі названі під б) і в). Активне право вибору до Сенату мають наведені вище категорії горожан тільки тоді, коли скінчили 30 літ життя.

Пасивне право вибору до Сенату мають ті горожани, котрі мають виборче право до Сойму і перед днем розписання виборів покінчили 40 літ життя. Кандидувати можна тільки в однім воєвідстві. Вибори до Сенату заряджує Президент Р. П. одночасно з зарядженням виборів до Сойму. В кождім воєвідстві повстає одна воєвідська виборча колеґія. Воєвідські виборчі колеґії складаються з делеґатів, вибраних на обводових зборах.

Кождий повіт ділиться на виборчі обводи, що числять 90—120 виборців до Сенату. На кождий обвід припадає оден делеґат до воєвідської виборчої колеґії. Вибір делеґатів до воєвідських колеґій відбудеться в неділю на два тижні перед днем голосування до Сойму. Списи виборців до Сенату будуть виложені одночасно зі списами виборців до Сойму в льокалі, призначенім на обводові збори. Реклямації вноситься так, як при виборах до Сойму.

Листу кандидатів до Сенату укладає воєвідська виборча колеґія в слідуючу неділю після голосування до Сойму. В тій цілі вона вибирає головну комісію, котра складається з 15 членів, покликаних звичайною більшістю голосів зпоміж делеґатів, що є присутні на зборах колеґії. Наради головної комісії є тайні. Ухвали западають звичайною більшістю голосів. Число кандидатів на листі, яку уложить головна комісія, не може перевисшати подвійної кількости сенаторських мандатів, що припадають на дане воєвідство. Про чергу кандидатів на листі рішає перевага голосів; в разі рівности — жереб. По оголошенню головною комісією її листи кандидатів на сенаторів, ґрупа делеґатів, зложена найменше з двацяти, має право зажадати вписания на листу також її кандидата. Коли число кандидатів на листі не буде більше від кількости мандатів, що припадають на дане воєвідство, то голосування не відбудеться, а вибраними вважається всіх зголошених кандидатів на сенаторів. Голосування на сенаторів відбувається так, що оден зі секретарів відчитує спис делеґатів до воєвідської виборчої колеґії, котрі підходять до президії і складають голоси. Картки до голосування можуть мати імена і назвиска найвище тільки зпоміж зголошених кандидатів, кілько сенаторських мандатів припадає на дане воєвідство. Вибраними сенаторами вважається тих кандидатів, котрі одержали в першім голосуванні більшість голосів. Коли перше голосування не дасть вислїду або тільки частинний, тоді відбувається стисліше голосування. Воно вже остаточне. Вибраними в стислішім голо-

Абісинія

Донедавна незнаний край Абісинія звернув тепер на себе увагу цілого світа. Останній незалежній державі чорних загрожує небезпека. Диктатор Італії задумав розтягнути над нею свій протекторат. Величезні природні богацтва Абісинії манили віддавна білих. Та гористі й дуже тяжко доступні терени й войовничість населення Абісинії помогли вдержати досі незалежність чорного царства. І тепер Абісинці постановили за всяку ціну боронити своєї свободи. Чи вдержаться і сим разом, не знати. В кождім разі Італія не так легко дасть собі раду з Абісинцями. Італійцям не поможуть богато ні танки, ні тяжкі гармати. Всі модерні знаряди війни будуть безкорисні в бездоріжних горах Абісинії. Крім того „цар царів" володар Абісинії досить солідно приготовляється до війни. Тому тяжко щонебудь предсказувати.

Думаємо, що читачам буде цікаво запізнатися з тим далеким екзотичним краєм.

Абісинія або інакше Етіопія лежить в північно-східній Африці недалеко Червоного Моря. Від заходу сусідує з анґло-єгипетським Суданом, від полудня з італійською Сомалією, від сходу з анґлійською і французькою Сомалією, від півночі з італійською Еритреєю. Абісинія займає поверхню 900.000 км. кв. Географічно Абісинія се величезна височина, зложена з поодиноких гірських гнізд, порозділюваних долинами рік і ярами. Зі всіх сторін окружена ланцюхами гір, що відділюють її від сусідних країв і творять наче оборонні вали. Абісинська височина підноситься постепенно вгору, тому в ріжних місцях Абісинії ріжний клімат. Щодо висоти понад рівень моря Абісинію можна поділити на три смуги: 1) Землі положені низше 1500 м., 2) Землі від 1500 — 2500 м. і 3) землі понад 2500 м. На землях, що належать до першої смуги панує дуже висока температура. Характер їх переважно пустинний. Води майже нема. З ростин удається бавовна, цукрова тростина й кукурудза. Населення наївдике. Зате землі другої смуги дуже врожайні. Клімат умірковований, є подостатком атмосферичних опадів. В тій частині Абісинії панує вічна весна. Тут удаються всі ростини, які лише є на земній кулі. Пригожість клімату дозволяє збирати пшеницю і два рази до року. Та сего Абісинці не використовують. Їх господарка слабо розвинена. На землях положених висше 2500 м. підсоння холодніше. Ті землі надаються більше на пасовиська худоби ніж на управну рілю. Крім урожайної землі Абісинія має богаті земні скарби як нафту, залізо, плятину, золото, мідь, цину й ін. Але тих богацтв майже не використовують.

В Абісинії є богато озер. Головніші: Стефанія, Хіямід, Марґеріта, Цваї і Тана. Найважніше озеро Тана, бо з него випливає Блакитний Ніль — жерело життя величезних просторів анґлійських кольоній. Головно через те озеро Анґлія вмішується в італійсько-абісинський спір. Колиб Італія заняла Абісинію й побудувала тами на озері Тана, величезні простори анґлійських земель перемінилисяб в пустиню. Отже в руках Італії опиниласяб доля великої частини Африки і впливи Італії значно зрослиб. Тому Анґлія хоче не допустити до італійсько-абісинської війни, а колиб до війни таки дійшло, то Анґлія мабуть не буде сидіти з заложеними руками. Розуміється, Анґлія в своїх виступах про озеро Тана не згадує. Вона виступає як оборонець слабшої Абісинії, як сторож приписів статуту Союзу Народів і інших договорів.

На величезних просторах Абісинії (900.000 км. кв.) живе тільки 12 міліонів людей. В порівнанні з Італією Абісинія майже три рази більша, зате мешканців має майже чотири рази менше. Отже се дійсно вимріяний край на кольонізацію для перелюдненої Італії. Найбільше людей зосереджується в столиці Абісинії, Адліс Абебі, що лежить на висоті 2424 м. і має понад 60.000 мешканців. Через Абісинію переходить одинока зелізнича лінія, котра лучить столицю Абісинії з французькою пристанею Джібуті.

Населення Абісинії під оглядом релігії, походження й мови неоднородне. Ділиться воно на ріжні племена. Головніші з племен: Шіоа, Амгора, Тігріна, Сомаліси й Сідамо. Ті племена вели між собою довгі війни. Вкінці побідило племя Шіоа й тепер титул „царя царів" припадає все князям того племени.

Релігія Абісинців головно християнська (коптійська), та є там також богато магометан і поган. Християнство поширилося в Абісинії ще в 4 ст. з Єгипту. Одначе наступ войовничого магометанізму в 7 ст. відтяв Абісинію від культурного світа. Тому Абісинія живе ще тепер таким життям, яким жила Европа в середних віках. Богато первісного та своєрідного зберіглося там особливо в церквах, а саме в будові церков, в церковному малярстві та богослужебному знарядді. Цілковита відсталість є також в абісинськім суспільно-політичнім устрою. В чорнім царстві панують ще дотепер середновічний февдалізм і невільництво. Се власне темні сторони суспільного устрою Абісинії. Невільництво щоправда не є правно признане, але правительство толерує його. Се тимбільше гідне уваги, бо Абісинія вже понад 10 літ належить до Союзу Народів і як кождий його член зобовязалася нищити всякі прояви невільництва. Чи етіопське правительство не вивязується зі свого зобовязання з браку доброї волі чи тому, що не має відповідної сили викорінити невільництво, се трудно ствердити. Італійські жерела подають, що тепер в Абісинії є приблизно два міліони невільників. Ніхто не може подати точного числа невільників, бо в Абісинії статистики не провадять. Давніше Абісинці добували невільників в той спосіб, що нападали на сусідні краї і брали людей в ясир. Коли сусідами Абісинців стали Европейці та виставили на границях сильну сторожу, добування невільників мусіло обмежитися до „внутрішнього ринку". Та коли був великий попит на „людський матеріял", Абісинці робили випади за границі свого краю. Британські кольоніяльні власти занотували 138 таких випадів на Судан від 1913 до 1927 р. Розуміється абісинське невільництво використовують Італійці в своїй пропаґанді проти Абісинії. Свою охоту заняти Абісинію пояснюють тим, що вони хочуть викорінити язву невільництва, що приносить ганьбу культурі 20-го ст. Ніде правди діти: в разі заняття Абісинії Італія справді викорінилаб огидну торговлю людьми.

суванню вважається тих кандидатів, котрі в тім голосуванні одержали найбільші числа відданих голосів; в разі рівности рішає жереб, який витягне провідник.

Кождий делеґат до воєвідської виборчої колеґії може до сімох днів від оголошення висліду виборів внести до Найвищого Суду п р о т е с т проти виборів. Інші особи можуть внести протест тільки на тій підставі, що їх позбавлено права участи в виборах.

До сімох днів від оголошення висліди виборів до Сенату покликує Президент РП решту сенаторів.

На українські землі припадає сенаторів: на львівське воєвідство 6, на волинське воєвідство 4, на тернопільське 3, на поліське і станиславівське по 2.

Так виглядає в найважніших постановах нова виборча ординація до Сойму і Сенату в Польщі.

Наше становище до виборів представимо в слідуючій статті.

О. ІЛЛЯ БРАТИК

НЕЗРІЛІСТЬ ЗРІЛИХ

З життя поматуральної молоді.

— Куди йдеш товаришу? Вже бодай сьогодні нам скажеш... Ти все викручувався. Годі вже довше скривати свої наміри, коли ти вже по матурі!

Замнявся... Сказатиб правду, а тут чекають його насмішки. Ох! Ті злобні дотепи з його рішеного пляну дальших студій! Він вже нераз бачив ті іронічні міни і слухав злобних кпин, коли другі давали тут відповіди щирі, правдиві. В ґімназії він все оминав сю тему, збував: „Ще час подумати. Ще не знаю, буду бачити. Ще не рішився. Перше матура." Хоч серце виразно йому одному говорило: „Служити Богу! Бути священиком!"

Сьогодні його товариші приперли настирливим допитом. Ані руш відмовитися, втечи перед злобними кпинами, що його чекають, як лиш признається, що рішився....

— Скажи! А диви я вже давно, давно рішений. Але не туди, що ти. Бо ми всі знаємо, куди тебе тягне. Я лише на „право"! То моя мрія через цілу ґімназію. Докажу сталість свого давного рішення! Правда, кажуть мені мої односельчани йти „на ксьондза" і мама мені то вічно торочуть: „Йди, дитинко! Богу служити се найкраще становиско. В Бога заслуга, а в людей велика честь." Та я не дурний! Не піду. А чому, скажу тобі правду: Бо целібат....

— А я думав через цілу ґімназію лише про фільозофію. Буду професором. І то ще мудрішим від того, що мене так „сикував" двоями та „сінґлями" що року. І я колись гадав про теольоґію. Думав: Вже послухаю мами, піду: Гарний повіз, коні мов змії, в хаті як у ґрафа, на дворі фільварок; слуги, форналі, хліба й хліба, люди цілують в руки, а я мов дідич лише наказую, щоби всюди була моя воля... Варт бути священиком.... Та нині сей стан не варт нічого, треба його збойкотувати! А ще відколи целібат... Тьфу!

— А я то ще найкраще собі вибрав: Інжинірію. Се моя довголітна мрія і її я не покину ніколи. Хто хоче, нехай туди йде, куди його тягне, а я собі сей плян виробив ще в IV-й! Бо бачите, інжиніром я був вже в IV. in potentia... Але на священика таки ні, бо там целібат...

— Е, що там інжинірія! В мене медицина то становиско! Нині час ріжних пошестей; психічні й фізичні недуги охопили весь нарід. Люди вже не дуже вірять в силу Божих лікарів. Колись більше молилися в недузі. Сьогодні „одиноким" спасителем в недузі лікар. Де будь отворю канцелярію, хочби й на селі тай дам собі раду.

— А вгадайте мій плян!.. Правда, що не годні? Бо я задумав ще найбільше вдячне поле праці, культурне поле, котрому ми повинні всі посвятитися, всі сили свої йому віддати: літературну працю маю на гадці, зброю пера, що побє всіх ворогів і здобуде народові кращу долю. А знаєте який буде мій перший твір? Дуже актуальний... Ще в ґімназії я його зачав писати. Вже маю зібрані матеріяли, лиш упорядкувати, змінити, додати, напечатати і в одну мить розхопить суспільність, жадна такої новости. Бо се цікавий твір. Сатира. Має називатися: „Целєбс". Хочу вказати на недоречність сього нового напряму, описати всі його відємні сторони, ну і... повалити. Хочу здискредитувати здивачілих людей, що в іншім фаху принеслиб суспільности користь...

— Славно, Славно! І в момент один зі „зрілих людей" опинився на руках своїх товаришів високо, високо серед незрозумілих змішаних в хаос вигуків в доказ високого признання.

* * *

Один він не відзивається. Стоїть на боці й думає, що відповісти на запит, куди йде. А може вже й не думає про те, а бореться з новими поглядами, що вдираються, немов інтрузи, до серця, щоб викинути його рішений намір. Мовчанка

Минуле Абісинії сягає біблійних часів. Теперішний „неґус неґесті" (цар царів) Абісинії вважає себе нащадком і то в простій лінії біблійної королевої Сави. В початках Абісинія була державою Муринів. Потім поселилося там богато Єгиптян, Греків, Сирійців й Арабів. Розвиток абісинської культури починається з приходом християнства в 4 ст. На століття 4—6 припадає час величавого розцвіту Абісинії. Після приходу магометан Абісинія починає підупадати. Підноситься щойно в 13 ст., коли навязує зносини з християнським світом, головно з Португальцями. Католицькі місіонарі стають там носіями культури й цивілізації. В Абісинії повстає богато монастирів. Одначе вже 1634 р. проганяють з Абісинії католиків. Керму духового життя перебирають коптійські духовники. В Абісинії починається ряд внутрішних воєн і культура краю занепадає. Абісинія розлетілася на кілька малих державок, котрі завзято між собою воювали. Остаточно побідило племя Шіоа і зібрало абісинські землі в одну державу. В 19 ст. стараються заняти Абісинію Европейці та все безуспішно. В війнах з Европейцями вславився цісар Абісинії Менелік, котрий розбив італійську армію 1896 р. під Адуою. Італійці дотепер не можуть того Абісинцям простити. Приготовлювана тепер війна має бути відплатою за 1896 р. Та вислід війни і тепер невпевний. Абісинці вважають свого теперішного цісаря Гаіле Селясіе не менше здібним від Менеліка. М. Д.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

На глибокій воді

Се не є найгірший спосіб, коли хочеться когось навчити пливати, кинути його на глибоку воду.

В практиці є так дослівно. В переносним значінні се значить: мір сили на заміри, не заміри після сил.

Одначе в житті чоловік не все має відвагу держатися тої засади. Боїться завеликого ризика. Навіть в передбачуванні дуже великих користей, боїться ризикувати всім, що має.

Та коли ризико невелике і дуже богато можна скористати? Кожний розумний признає, що тоді треба се зробити.

Так є якраз в Державній Льотерії. Ризико мінімальне. Чвертка льосу 10 зл., цілий льос 40 зл., — зате можна виграти 100.000 зл.

В III клясі, котрої тягнення зачинається 13 серпня, великих виграних по 100.000 і 50.000 зл. є по три, крім того богато інших виграних. Загальна сума виграних 1,991.700 зл.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Хто й чому бойкотує вибори?

„Діло" в ч. 191 принесло отсю статтю:

За шість тижнів вибори. Настрої справді цього не доказують: ніде правди діти, ці нинішні вибори не то не стрічають захоплення, але й не викликують більшого зацікавлення у масах. Торкається це головно польських мас. Причини цього настільки проречисті, що вистане пригадати їх у найзагальніших рисах: упадок авторитету попередніх соймів, що привів до упадку авторитету взагалі поняття парляменту, — закріплення у свідомості мас, що все-одно парлямент у Польщі є установою, що репрезентує радше фікцію демократичного устрою та що все одно суть режиму і його питома вага находиться поза парляментом, — до того ще й господарська криза, або простіше кажучи — загальна нужда — притупила зацікавлення політичними проблемами, — решту докопала остання реформа виборчої ординації, яку загал представляє собі у спосіб безперечно упрощений, але дуже ядерний: будучий сойм має бути знаряддям уряду. Тому уряд неслушно обурюється на бойкотові настрої: справедливість каже признати, що ніхто інший, як лише саме існуюча від 9-ти літ система обезцінювання сойму й самої істоти парляментаризму, ведена систематично та з відомими яскравими випадами, врешті система „відполітикування" громадянства безперервною війною з політичними партіями, яким протиставлено лише омніпотенцію держави та власну урядову партію, — що ніщо інше, як лише ті методи довели широкі верстви громадянства до такого психічного стану, який незвичайно податливий на гасло виборчої абстиненції.

Так представляється справа настроїв польського інтеліґентського громадянства та серед польських широких верств селянства і робітництва. Коли існує політичний момент у тих настроях, то се момент боротьби проти існуючого ладу і боротьби за владу, — при повній свідомості всієї польської опозиції, що ці вибори не можуть вирішити тієї боротьби і не можуть вплинути на її вислід у корисному для опозиції напрямку. Звідси й офіціяльна постанова бойкоту виборів, яку проголосили вже такі польські опозиційні групи: „Стронництво Людове", „Стронництво Народове", ППС і Християнська Демократія, — іншими словами ввесь польський опозиційний фронт. За кордоном польська опозиція старається вже капіталізувати той факт, про що свідчить відозва ґен. Галлера, яку помістили деякі паріські щоденники.

Серед українського громадянства справа трохи подібна, але й — трохи інша. Подібна тим, що безперечно ніхто у нас цими виборами не захоплюється і не хвилюється. Крім усіх вищезгаданих моментів долучується ще до цього момент свідомости українських мас, що без огляду на число і політичне обличчя української репрезентації, завжди і всюди вродовж усіх попередніх парляментарних каденцій у Польщі польська більшість безоглядно, чисто механічно, не входячи навіть у зміст голошених вимог, її майоризувала, а новий соймовий регуляміи і нова конституція до решти спутали свободу послів, як демонстраційних речників українських інтересів із соймової трибуни.

Однак на цьому й кінчається паралеля. Коли річ іде про бойкотові гасла серед українського громадянства, то ширять їх ті одиниці й групи, які всі, будь-що-будь льоґічні аргументи польської опозиції, звернені проти системи державного правління і проти уряду, мусять заступити демаґоґічними аргументами — проти власних українських, політичних противників, конкретно: проти УНДО. Хто з українських груп проповідує виборчу абстиненцію? Соціялісти-радикали, які мають уже щодо цього формальну постанову з 6-го липня, т. зв. Фронт Національної Єдности Палієва, і певне комуністи та націоналісти. Із них радикали й комуністи кермуються тактикою польської демократії чи III. Інтернаціоналу, себто становище тих двох таборів у цій справі несамостійне, а залежне від чинників неукраїнських: щодо радикалів, то в посередньому і моральному розумінні, — щодо комуністів, — у безпосередньому і фактичному. Зате палійівці і націоналісти мають віддавна „принціпіяльну" лінію: робити все те, що звертається проти УНДО і може УНДО пошкодити. Ясно скристалізоване становище зайняли „Громадський Голос" і „Батьківщина". В обох орґанах та сама нута: українські посли, які вийдуть з оцих виборів, не будуть цілком незалежні, бо будуть мати „моральні" (чи може навіть „формальні") зобовязання супроти уряду, без згоди якого їх кандидатури не могліб пройти крізь окружні виборчі збрання. „Така згода вяже обосторонно", читаємо у „Батьківщині", — „...ксякий кандидат буде перед тим звязаний згодою з урядовим табором", — ще грубше підкреслює „Громадський Голос". І той аргумент, що має найбільш оправдувати абстинентську тактику українських виборців, звертається найбільш проти тієї абстиненції, бо він представляє найпоганішу, обраховану на найпримітивніші одиниці, демаґоґію.

Джерело того аргументу жалюгідне: брак віри у власні сили, брак віри до своїх земляків-громадських діячів, брак віри в українську мораль та український розум, — переконання, що кождий Українець, який тільки говорить з неукраїнцем, обовязково мусить дати себе перехитрити, бо він дурніший від чужинця, і кождий Українець, якого польська сторона допустить зайняти якесь становище, — в даному разі становище заступника українських інтересів, — згори мусів продатися, „підписати реверс", — який „обовязує"!! Перша думка українського гурра-патріота не є та, що може польська політична думка дозріла до свідомости, що краще мати чесних українських громадян-політиків, якраз незалежних від польської політичної адміністрації, ніж залежні від себе креатури, без поваги і серед Українців і серед Поляків; не подумає теж, що може український політичний провід, що рішається брати участь у виборах, і українські громадяни, що згоджуються кандидувати, як першу умову вважають повну самостійність своєї політичної тактики, залежної виключно від власного осуду, що кермується тільки власним розумінням українського національного інтересу!

Ті, що пропагують у нас бойкот виборів, виходять з заложення, що краще скинути на УНДО всю відповідальність і самому вмити руки. Це для них найвигідніше, бо заощаджує всю енергію, потрібну для ведення виборів, та промовляє до людей аргументом — бездільности. Що лекше робити, як нічого не робити, та ще й прикриватись мотивами національного інтересу! Забувають вони тільки одно: коли польський бойкот виборів буде торкатися режиму і уряду

свідчить про тягар сеї борби. Румянець обличча вказує на пролом, на побіду чужих думок, на отворене вже місце в позиції, котру займав супроти поглядів товаришів... Він заломився... Не відповів... І так всі знали, що піде на теольогію. Бачили се по цілім його поведенні: Кілько разів спішив о $7^1/_2$ з книжками, все переступав поріг Божого Дому, щоб випросити на той день Божого благословенства. Вертаючи домів робив те саме. Не диво, що й стояв найліпше. Свідоцтво повне похвальних нот. З поведення все був взірцевий. Бувало, як уклякне, то не чує й не бачить окруження. Затоплений в молитві не годен відірватися від розмови з Найвищим Паном. І покірний він був... Всі в нього вищі, лиш він найнищий. Кождому він послужить, навіть тоді коли всі відмовляються йому помогти. Не присвоївби собі й сотика, така була в нього ніжна совість.

Нині вернувся він до дому не той, що був досі. А по двох, трох днях змінився не лиш на душі, але й на тілі: сумний, непривітний, їда його не береться. Ночею то світить, що гасить, не годен спати... Зажурилася бідна мама, що нездужає синок, надія її. Так тішилася, так малювала собі його і свою будучність Він священик, а вона в нього слугою. Бо й слугою варт бути в того, хто слугою Христа.. Навіть і рідній мамі. А тут готово все розвіятися, мов дим, мов мрака. Сіла, голову в долоні та в плач. Біднаж моя головонько! Матінко Божа, ратуй мені дутинку! Мою надію, що змарніла й готова вмерти, осиротити мене на старість, порозривати мої щасливі мрії. Бідна і не догадується, що се борба в душі її дитини, що ту душу підмінувало зле товариство з кругів таких же „зрілих" як і її дитина.

Входить в хату безробітний: — Дайте мені яку поміч!

— А ви що за оден? — Безробітний, жертва сучасної нужди. За хвилю другий, третий. Цілий ряд пересувся тих безробітних від рана до вечера. В декотрого зажадав навіть легітимації. Читає: Електротехнік... Пекар.. Муляр.. Зредукований урядник, учитель, а там комісар староства.

Та се його не опамятало. Він осліп для явищ загальної людської нужди. Вплив товаришів сильніший над примір жахливих сцен важкого життя.

Борба скінчилася... В хосен його товаришів і раз на все на його шкоду, щоб лише бодай не на вічну! Аж тепер його товариші затруть руки з утіхи, що до свого гуртка позискали його, що вже так далеко був відійшов від них і хотів навіть вносити подання за приняття до духовного семинара — з наміром згодитися на целібат...

* * *

Година 8. одного дня по феріях. Але ще на дві години раніше залунав дзвінок дверей семинара в С. і на коридор посипався рій молодих людей.. Всі вони дуже поважно настроєні. З виразу їх облич видно якусь непевність, обаву а то й страх. Видно прийшли вони сюди в якихсь важних намірах та непевні успіху. Оден до другого мало відзивається. А зате до себе самого півголосом: „А що буде, як не приймуть? Куди я піду? Що я пічну? Що зроблю з собою. Хоч у воду скачи! Та ні, я таки маю покликання. А що я був інакший, то може не пізнають. Я й пароха просив, щоб добре написав за мене. Але біда! Коби троха частіше був показувався в церкві. А ну як не схоче збрехати, то я пропав! Може не буде такий..." Так потішає себе майже кождий з кандидатів духовного стану, що ще минувшого тижня думали інакше та малювали собі рожеву майбутність на ріжних становисках, лиш не на теольогії, де обовязує целібат.

* * *

Переходять ОО. Настоятелі заведення. „Слава Ісусу Христу", заспівав хор імпровізований побожним гуртком молодих людей. Глибоко зігнувшись віддавав кождий честь настоятелеви, одному,

(який всеодно переведе собі Поляків до сойму), український бойкот буде торкатися — Українців, українських кандидатів, замість яких вийдуть кандидати польські! Щодо цього не може бути найменшого сумніву: Поляки всі, від бебеків через ендеків і людовців аж до ППС — напевне підуть до виборів в усіх українських округах, щоби голосувати на Поляка, щоби ратувати свій національний стан посідання (гл. передова стаття „Часу" з 19 ц. м. „Люксус неголосування": „Сполеченьство польске не збойкотує вибори як креси длуге і широке... Вшендзе там, гдзе живйол польскі не ест вилончним елементем, вшендзе, гдзе его абстиненція виборча вишлаби на кожисць мнейшосці народових, там живйол польскі не тилько до виборув пуйдзе, але везьме в ніх удзял найактивнейши..."). Зате українські виборчі абстиненти памятатимуть тільки про те, щоби напакостити ненависний чи байдужній рідній українській політичній партії і втримати українську традицію безсмертного заповіту: „моя хата з краю".

Проти одноцілого польського виборчого фронту, який існуватиме в українських виборчих округах всупереч формальним бойкотовим гаслам польських партій, треба протиставити одноцілий український виборчий фронт! Абстиненція Українців при виборах загрожує на практиці втратою всякої української незалежної парляментарної репрезентації. „Це гірше, ніж злочин ,казав Талейран, — це глупість".

(Про те, чому треба брати участь у виборах, помістимо незабаром окрему статтю.—Ред. „Нової Зорі").

Як мордують бездомних дітей в „раю"

„Германія" помістила лист одного російського еміґранта, котрому вдалося недавно втекти з Соловецьких островів. Він перебував на острові Конд, куди як відомо совітська влада висилає бездомних дітей. Ось виїмки з листа того втікача з большевицького „раю", котрі дуже вимовно свідчать про страшну нужду й жахливе положення нещасних мешканців СССР.

„Разом з іншими вязнями призначили мене до копання гробів для дітей, що померли з холоду й голоду. Дітей тих виловлено як скажених псів в найріжніших містах і місточках на терені цілого СССР; вони походили з Киева, Харкова, Ростова, Москви, Ленінграду і богатьох інших міст. Совітська влада постановила просто вигубити тих всіх бездомних дітей, котрі їй спричиновали клопіт і були для неї тягарем...

Ніколи не забуду хвилі причалювання двох кораблів, котрі привезли на наш остров громади тих дітей. Урядники й совітські офіцири зігнали ціле те „стадо" з кораблів до спеціяльних, для них приготованих бараків. Ніхто тих дітей не записував, ніхто не питав про їх імена чи назвиска. На тих кораблях прибуло около 6.000 дітей, майже всі в лахмітті, босі. Нещасні діти тряслися від холоду й тулилися до себе. Се був образ, котрого неможна забути. Їх очи блистіли від горячки, їх уста були сині. Було видно, що вони хорі, голодні й що вони мусіли перенести страшні муки... З нашого острова перевезли їх на остров Конд, прозваний вязнями „островом смерти".

Потому бувший большевицький вязень описує життя нещасних дітей на тім острові, куди що пару днів достарчали їм хліба як одиноку поживу, де мусіли мешкати в бараках без вікон, з протікаючим дахом, без печей, з перегнилою підлогою, без соломи на постіль, без лавок і столів і т. д.

„Ми приїздили на острів що четвертий день, щоб роздати дітям хліб. Що другий день давали їм горячу воду. Спочатку діти просили тої води, просили хліба, вбрання. Та незабаром бараки почали пустіти. Кождого ранку виносили 30—40 дітей. Визначено 8 людей, між ними й мене, щоб їх закопувати. Я числив ті трупи: було їх 357. Кидали їх просто до одної спільної ями, як кусні дерева. Мною потрясли дрощі, коли я почув раз серед гробової тиші, в якій ми виконували нашу працю, диявольський сміх одного з чекістів Панкратова, котрий кричав: „Щож, нині ніяке з них навіть не знає, що їх закопуємо..." Ми всі втекли, лишаючи ту потвору саму над викопаним гробом. На спомин про ті могили, котрі я що кілька днів мусів копати, ще нині чую, як мені волосся стає на голові..."

Зміна чекового конта!

Видавництва „Нової Зорі" і „Правди" перенесли з днем 1. VII. б. р. своє спільне чекове конто з П. К. О. (Почтова Каса Ощадности) в Кракові до П. К. О. у Львові. Чек такий самий, зміна лише в числі на чекові. Давніше число було: 405.867, тепер є: 505.796. Старі, давніші чеки можна уживати тільки ще один місяць, то є до 1 вересня б. р. Просимо наших П. Т. Передплатників і Післяплатників конче до того застосуватися.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Гумор. — З „раю". — Один Американець питається совітського горожанина в Москві: Як з вами поводяться? — Горожанин: Як з мумією Леніна. — Якто? — А так: ані не дають їсти ані не закопують...

Гумор. — В лікаря. — Лікар: Прошу точно придержуватися моїх вказівок: трохи огородовин, три сухарі і шклянка мінїральної води. Тоді відзискаєте лінію. — Пані: А коли маю се заживати, перед чи по їдженні?

другому, третому — всім поодиноко, раз, другий, третий, — кілько разів переходили. Від них залежати буде вся його будучність, коби чим не зразити собі на самім порозі загадочного невідомого нового життя... Коби зробити на них як найкраще враження, бо не приймуть, або хоч і приймуть, що дадуть ексклюзію. І так бувало....

Се думки, що споїли тісно всіх, як колись споювало їх упередження до сього дому. Бож тут рішається доля на ціле життя. Не приймуть, — пропав, а приймуть, — ратунок.

Входять по черзі до салі: Чути крізь двері: „Я все думав про теольоґію. Ніколи не думав про інший факультет. Прошу мене таки приняти"... Декотрі виходять веселі, усміхнені, щасливі... Інші сумні, майже прибиті... Очевидно, всіх приняти неможливо. Тут їх богато.

Скінчилася перша проба, „бранка" добровольців до Христової Армії. Щасливі, певні себе віджили. Хоч доля їх ще в Божих руках, то все на оден відсоток певні своєї майбутности. А в час загальної нужди се значить не мало. На коридорі утворилися два гуртки: вратованих і засуджених на „смерть". Немов в день Суду по лівім боці засуджені, по правім вратовані. Хоч обовязує й целібат...

* *

Ті всі молоді люди нам знайомі. Ми їх бачили веселих, розентузіязмованих першої днини по матурі. Се ті всі, що так уперто обстоювали свої рішення йти на інші факультети й так завзято осуджували священичий стан, а головно целібат. Між ними є й той, що вже розпочав сатиру під назвою „Целебс". І то по боці щасливих. Він і так бувби її не кінчив. — Не сього, то другого року бувби старався на Богословіє. Незабаром розпращаються. Сі на виклади, ті домів з тим, що треба буде на рік.... Відбувся вдруге іспит зрілости. Той раз з більшим узглядненням душі, ніж дочасного вишколу. В мурах Духовного Семинара, а іспитувала відома доля нашого народу й посвідчила про нову зрілість людей. В чім безсилий був катихит та може декотрі й професори доброї волі, в тім сильна тверда школа життя. Лише не було його. Того, що рішений був на Богословіє й уляг злобній провокації своїх „зрілих" товаришів. Чи ми його ще побачимо коли на коридорі Духовного Семинаря? Вгадати трудно. Бо corruptio optimi pessima. Та одно певне: він вже не той що був. Він вже не та невинна молода людина. Може навіть вже й пропаща. Головно завинили його товариші, що не пізнали своєї незрілости й зіпсували молоду невинну душу. А може винні й ті, що серед сучасних поважних педаґоґічних недомагань 8 літ духово сю молодь вели...

Европа й Африка

В віленськім „Слові" ч. 197 Цат помістив цікаву передовицю. Подаємо з неї важніші місця:

Боронимо Европи, европейської цивілізації, мира в Европі. Яке буде наше ідеольоґічне відношення до абісинського питання?

Виправа на Етіопію відтягає Мусолінія від Австрії, уможливлює „аншлюс", отже ослаблює Малу Антанту і Францію; затісняє знов італійсько-французькі взаємини, бо Англійці проти окупації Абісинії. Французи заслонюють Італійців перед натиском Анґлії, бо хочуть мати Італійців по своїй стороні проти Німців. Так се все виглядає на европейській шахівниці, на першім пляні історії. Та не треба, щоб той перший плян заслонював нам дальший плян. Лихий той політик, котрий не числиться з сучасністю, з реалізмом фактів, з теперішною добою. Політик як журналіст мусить мати величезне відчуття актуальности. Та се не значить, щоб він не мусів бути рівночасно істориком.

Єгипет взяла Англія, взаміну Французи опанували Мароко. Поміж устійненням англійського панування в Єгипті й окупацією Марока минуло понад 30 літ. В міжчасі Німцям (1911 р.) заплачено теренами Конґа. Італійці зголошуються в третій черзі, знов по 25 літах після окупації Марока.

— Ви взяли се, ви те, ми дотепер діставали найгірші кусники, — дайте нам нарешті Абісинію. Адже не тільки вам вільно ділити позаевропейські континенти! Як европейська солідарність, то солідарність!

— Що за лицеміри ті Англійці! Вони, володарі Індій, Єгипту, вони, що присвоїли собі бурські республики, будуть тепер боронити незалежности Етіопів по думці вищих ідеалів.

Направду Італійці мають рацію, зі своєї італійської точки погляду...

Ми Европа маємо одну програму супроти Африки й Азії: визиск через деморалізацію. Деморалізуємо тамошних королів, династій, февдалів, жреців, цілі релігії. Відділюємо їх від народа. Араби боряться з Французами, гинуть в лютих боротьбах на пустині, з іменем пророка на устах, під проводом геройських шеїків, а частина мароканських февдалів бере участь в концерні дільниці домів для війська в Касаблянці, що належать до вплившх Французів з республикансько-демократичних кругів, а султан їздить до Парижа. Ми Европа відділюємо кляси ґіерархічно вищі від народа Африки й Азії.

Добре, побідимо Абісинію. Етіопський негус, котрий мабуть дійшов до трону в спосіб досить середновічний, але котрий нині боронить незалежности свого краю дипльоматичним шляхом з великою енергією й вимовою, — негус буде стручений з білого коня, його нарід буде вибитий летунськими бомбами, видушений ґазами, вистріляний кулеметами. І щож з того. Відголоси боротьби перейдуть через край, котрий памятає Магдію й Нілем дійдуть до Єгипту, ті відголоси розповзнуться краєм горячої пустині, підбурять Арабів у Триполісі, Тунісі, Альжирі, Мароку. Ся війна викличе інші повстання й війни, приспішить годину остаточної розправи Африки й Азії з Европою...

Европа перетягає струну. — Цат.

Причини антисемітизму

Командант німецької державної поліції ґен. Даліж представив на пресовій конференції руйницьку діяльність Жидів у Німеччині. Ґен. Даліж підкреслив, що його дані сперті на урядовім матеріялі. Більшість обманливих вчинків, головно льомбардових, позичкових й обезпеченевих обманів, які викрили на терені Німеччини, — роблять Жиди. Ґен. Даліж зацитував низку останних подій в Німеччині, в котрих більшість арештованих і вмішаних в того рода злочини була жидівського походження. Також участь Жидів в міжнародній торговлі наркотиками дуже велика. В самій Німеччині участь Жидів в нелеґальній торговлі наркотиками доходила в 1930 р. до 24 відс. На закінчення ґен. Даліж ствердив, що німецьке становище у справі Жидів зовсім оправдане. (ПАТ).

Японські мечі для Абісинії

Японська Торговельна Палата в м. Осака одержала великі замовлення на скору доставу мечів і іншого воєнного матеріялу до Абісинії. Японські товари випирають з ринків Абісинії всякі інші через свою велику дешевість. З того приводу італійський посол в Токію зложив протестуючу ноту, одначе без ніякого висліду. Японське правительство заявило, що має в Абісинії численні й розгалужені торговельні зносини і залежить йому на вдержанні для себе того ринку збуту.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Потрібні праці Є. Ю. Пеленського

Є. Ю. Пеленський. **Бібліографія української бібліографії.** Видання „Богословії“ ч. 18. Львів 1934. Ломів 198+2 нпґ. ф. 178×252 мм. Ціна ?

Є. Ю. Пеленський. **Забутий жанр.** Нарис розвитку української літературної пародії. Львів 1933. Бібліотека „Дажбог“ ч. 7. Стор. 29+1 нпґ. ф. 122×172 мм. Ціна 0.30 зол.

Євген Юлій Пеленський. **Райнер Марія Рільке й Україна.** Львів 1935. (Видавництва не подано). Сторін 28+4нпґ., ф. 142×201 мм. Ціна ?

Вже минули ті часи, коли поступ у якійнебудь ділянці був витвором виключно праці одиниці. Сьогодня кождому відомо,що нове будується не з самих основ, а на основах, які поклали попередники. Так і в науці: вчений читає й розглядає найперше твори своїх попередників у потрібній йому ділянці знання і щойно на тих основах розбудовує дальші поверхи величнього будинку науки.

Щоби знайти книжки потрібні для початкового розсліду й покладення основ, сучасний учений мусить вживати вислідів іще одної науки, котра дає йому дані, де шукати за потрібними йому джерелами знання: мусить зазнайомитися з бібліографією. Та зі зростом у тисячі бібліографічних книжок і покажчиків виринула ще одна спеціяльність: бібліографія бібліографії. Вона подає бібліографічний показчик усяких бібліографій і є свого рода основою при джерельній науковій праці.

Часи, коли українські вчені мали літературу предмету „ в голові“, вже минули й сьогодня покладатися на свою память моглиб хіба мнемотехніки чи подібні їм „вундеркінди“. Бо і як спамятати не кажу вже літературу прим. до науки ґеольогії України, коли сам бібліографічний покажчик бібліографії до неї має поверх сто позицій. Отже книжка Є. Ю. Пеленського безсумніву конечна річ для нашого науковця й то тим більше, що се перша українська бібліографія бібліографії. Ще більше зрозуміємо ціну тої книжки, коли візьмемо під увагу тяжкі часи, особливо для нашої науки. Вказує на них хочби такий дрібний факт, що книжку невеликих розмірів печатано аж два роки, до того інший був видавець зпочатку, інший при кінці! Коли ще до того порівняємо матеріял книжки Пеленського (2393 позиції) з матеріялом польської такої книжки*), котра має лише 2264 позиції, щойно тоді здамо собі справу з ваги книжки П. і з його труду та... відваги.

„Перша в українській науці спроба впорядкування бібліографії... не може претендувати на сповнення всіх завдань, які (!) сьогодні вимагається від наукової бібліографії. Має вона... чимало хиб. Є в ній пропуски... Є деяка нерівномірність у дослідженні поодиноких позицій, є чимало між ними непровірених de visu. Кордони, брак звязків, приневолюють нас користати майже виключно з тутешніх бібліотек. Очевидно можна навести неодно оправдування. Є це перша праця цього роду. В добавку виходить вона в час найменше пригожий для спокійної і що за тим іде, ідеально совісної наукової праці, в час крізи, зокрема крізи книжки. Остання обставина приневолила завести в покажчику цілу низку скорочень... Та лише завдяки цему можна було зменшити обем книжки на половину, хоч збережено всі позиції. А в тім ідеально точна бібліографія, що обіймає книжки видані продовж значного часу та на великому просторі є майже немислима.“

Так пише сам автор, сповідаючись на вступі зі своїх гріхів (стор. 5).

І справді тих пропусків досить богато. Отже прим. бракує: „Бібліологічні Вісті“ (позиція 4) з 1930 р. До поз. 180 (Калинович І. Бібліографія за 1922 — має бути 1923 — рік в ч. „Нова Україна“) не подано чисел 11 з 1923 та 1—3 з 1924 р. Поз. 11 через недбалу коректу бракує рядка, в якім булоб подано, що „Бюлетень Української Книжкової Палати“ виходив у 1927—28 рр. як додаток до 20 28 і 43 чч. „Літоп. Українського Друку“ з 1927 р. і 4—9 чч. з 1928 р. Бракує богатих у бібліографічні покажчики творів, прим. В. Перетца „Изъ лекцій по методологіи исторіи литературы“ (1914 р.), І. Огієнка „Українська Культура“, праці І. Франка про апокрифи, Стешенка про драму і б. і. Дивно вражає, що найбільше пропусків найдено в відділі „Релігія.“ Сей відділ вийшов дуже неповний (всього 88 позицій!) і навіть поверховний. Можнаб се зрозуміти, якби книжку видав був сам автор, небогослов. Але „Богословія“ як видавець повинна була — на мою гадку — доповнити недогляди автора, хочби навіть прийшлося зазначити се на вступі. В тім відділі бракує навіть таких основних річей як „Fontes iuris canonici ecclesiae ruthenae“ о. Др. Д. Головецького ЧСВВ — великанська праця! Нема дальше о. Дембіньского „Raskol i sekty prawosławnej cerkwi“, о. Криницького „Historja Kościola“, о. Völker'a „Kirchengeschichte Polens“, нема зовсім нових творів про сектанство в укр. мові й б. п.

Обсяг книжки дуже широкий і се в чималій мірі виправдує подані вище прогріхи автора.

„Завданням впорядчика було зібрати перш за все всі українські бібліографії, писані українською й московською мовами... Ввійшли тут теж ці книжки, що при кінці, або після кожнього розділу подають точнішу бібліографію, врешті бібліографічні огляди...“ (Вступ, стор. 5).

„Упорядкування зібраного матеріялу згідне з правилами міжнародньої децимальної бібліографічної системи... Поодинокі позиції згадуються лише в одному розділі, коли ж вони відносяться теж до інших, то в них є відсилачі“ (Вст. ст. 5).

Ріжні способи укладання позицій, дещо скомпліковані, утруднюють спершу непривичному користуватися покажчиком, та безсумніву мають своє льогічне виправдання.

Разить місцями коректа і неконсеквентне вживання буцімто нового правопису: раз бібліографія, то знов бібліографія і т. п. Уклад ґрафічний читкий, а проте й естетичний.

Годячися з автором у його поглядах на хиби книжки, всетаки мушу признати, що вона як перша основа для всіх майбутніх праць того рода — діло справді великої праці й великого значіння для розвитку нашої культури. Хиби тої книжки легко дадуться виправити при другому виданні, а щоб те друге видання появилося, про те повинні подбати всі робітники — малі й великі — української науки і всі Українці любителі рідної книжки.

* * *

„Забутий жанр“ (на обгортці другий заголовок „Українська літературна пародія“ і дата 1934!) обговорює досить популярно розвиток української літератур. пародії. Короткий, а проте дуже цінний вступ познайомлює нас з ріжними дефініціями пародії від Юрія Конiського аж до наших найновіших часів. На підставі найновіших німецьких теорій Вальцеля, Гека і Реля автор „Забутого жанру“ виразно відмічує, що пародія — не тотожна з травестією.

„Пародія це поезія, що намагається іншу, поважну зробити смішною таким робом, що точно наслідуваний зовнішний вияв (форму) наповняє іншим, непідхожим тут змістом. — Травестія це поезія, що намагається іншу поважну, зробити смішною таким чином, що її зміст перелицьовує в смішний, не підхожий вияв.“

На гадку(?) автора травестія хіба міститься в пародії, бо скрізь у дальшій частині брошури Є. Ю. Пеленський говорить уже лише про пародію.

По вступі автор показує нам розвиток пародії в нашій літературі в уступах: „Ранні пародії — Доба популярної пародії — Доба класичної пародії — Доба національної пародії“ (ст. 10—29). Можна погодитися з майже усіма висновками автора; хоч на мою гадку — годі назвати ґеніяльним.. Котляревського (ст. 22), чи знову називати „національною пародією“ лиш останню майже сучасну добу її розвитку. Рішуче не треба причислювати до української національної літератури твори Жидів-большевиків прим. Первомайського так, як не причислюємо туди творів хрунів і перевертнів; тимчасом автор робить так і то в розділі під назвою „Доба національної пародії“... Дуже непристойна коректa брошури: замість інтермедія маємо інтерпедія (ст. 10) і безліч інших друкарських чортів. Треба викинути такі чужі ґазетні вислови як „З метою притягнення козаків до коаліції“; адже можемо сказати коротше і простіше по українськи: „щоби приєднати козаків“. Вживати большевицького правопису замість оригінального в цитуванні старих пародій („О тщете мира сего“ і т. д., стор. 13) особливо не годиться, бо тоді годі буде розріжнити ѣ від е, котрі Українці як відомо читають ріжно, а Москалі однаково. Не бачу розумної причини вводити нову назву „тямка“ замість старої й загально принятого „поняття“. Коли Куліш і ще деякі наші класики вживали для оминення роззіву словечка „ув“ зам. „у“ зґл. „в“, то нема рації писати „ув европейському“ (стор. 7), бож „є“ на початку шелестівка, а не голосівка. Такий самий гріх проти милозвучности: „теж й тоді“ (ст 8). „Поповнено помилку“ (ст. 18), зам. зроблено помилку і т. п.

Поминаючи всі дрібні похибки треба вважати монографійку Пеленського книжкою, з якою слід познайомитися всім, що вчаться історії української літератури. При евент. другому виданні книжки добре булоб подати в ній більше примірів; тоді книжка давалаб іще більше матеріялу й стратилаб рівночасно мнимо наукову „сухість“.

* * *

Тепер скрізь у світі мода на „культурні звязки“. „Народи реклямуються як крамниці, реклямують не лише своє сучасне, але й минуле. Справа експорту літератури й тимсамим перекладів стала державним питанням“ — пише один популярний польський письменник.

До книжок, які такі звязки навязують, належить і розвідка Пеленського про німецького поета Райнера Марію Рільке.

В розділі „Україна в німецькому письменстві“ (ст. 5—12) наведені ріжні вискази про Україну таких Німців як Ґердер, Ґмелін, Шерер, Енґель, Коль, Гакстгавзен, Блязіюс, Петцольд, Боденштедт, Гальві й і. Дальше згадує автор про українські теми в німецькому письменстві (автори Штарк, Готшаль, Минцельбург, Антоні й і.). На такім традиційнім тлі лекше зрозуміти, чому Рільке звернув свою увагу на українські теми.

Хто такий був Рільке, про те читаємо в другому розділі „Життєвий і творчий шлях Рільке“ (стор. 13—17). Цей розділ може найменше вдатний в цілій книжці. Особливо прикро вражає захоплення Рількем у автора. Є. Ю. Пеленський характеризує творчість Рілького так:„Даючи повну перевагу ідеалістичному світоглядові, він уміє обєднати мягке, всеобіймаюче чуття з втіленням могутньої ідеї в ніцшеанській надлюдині“ (ст. 17). Або знов: „Головною рисою цієї збірки (Рілького)... є якась пантеістично, всеобіймаюча туга“ (ст. 15). — Чи про таку хаотичну комбінацію можна рівночасно казати: „Так доходить він (Рільке) до величавої синтези всієї европейської культури“ (ст. 16) — як се пише Пеленський?!

Можемо радіти, що Рільке нами займався, та се ще хіба не причина, щоб ставитися беззастережно вже до всеї творчости того автора. А то готов іще хто подумати, що ми й досі, як і за Шевченка, бачимо тільки те, що „німець скаже“...

*) D-r W. Hahn: Bibljografja bibljografji polskiej, Lwów 1921.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

В розділі „Рільке й Україна“ (ст. 18—26) маємо переповідження двох оповідань Рільского з давнього українського побуту. Пеленський заключає: „Рільке не лише пізнав українців; він їх зрозумів і відчув. Подобалися йому ці люди, такі близькі самого Бога, як ніякі інші“ (стор. 23). Дальше подано ще й інші докази прихильности й зацікавлення Україною у Рільского, м. і. й те, що Рільке переклав „Слово о полку Ігоревім“ на німецьку мову (переклад ще не виданий). Словом, Рільке був ентузіяст України „цієї божеської країни дивних людей, що носять у серці Бога, мистецтво й волю“ (ст. 25).

В тімсамім розділі Пеленський обговорює ще коротко справу впливу творчости Рільского на українських поетів: Маланюка, Йогансена (не-Українець), Антонича, Ярого й і. Дальше подає, хто перекладав Рільского на українське. — Останній розділ книжки присвячений бібліографії про Рільского: українські статті про Р. і переклади з Р. (ст. 27—28).

Поминувши вище згадану хибу автора: надмірно „побожне“ становище до творчости Рільского, треба признати, що книжка Пеленського про відомого німецького поета безсумніву стане потрібним звеном у дальших звязках нашої культури з німецькою.

Всі тут зрецензовані праці Пеленського очевидно потрібні — таксамо як книжка про „Сучасне зах. українське письменство“, котру я також оцінив в ч. 846 „Нової Зорі“. А р а м і с.

Нові видання

„Українські Січові Стрільці 1914 — 1920“. Накладом Ювилейного Комітету при Видавничій Кооперативі „Червона Калина“. Львів, 1935. Ст. 160. Формат 248 × 323 мм. Ілюстрацій 520. Ціна 15 зл., в кращій оправі 16 зл. — Оцінку сего альманаху подамо пізніше.

В о л о д и м и р Ц е л е в и ч: **Виборча ординація до сойму й сенату** з поясненнями, виконуючими розпорядками й постановами інших законів звязаних із виборами. Українське Національно Демократичне Обєднання. Львів, 1935. Накладом видавничої спілки „Діло“. Ст. 95 + 1 нпг. Формат 120 × 168 мм. Ціна 50 гр.

Е д в а р д Ж а р с ь к и й: **Наші вороги галапаси.** Наклад Т-ва „Просвіта“. Львів 1935. Сторін 61. Формат 13.9 × 20 цм. В книжочці 26 ілюстрацій.

Ł u c j a C h a r e w i c z o w a: **Najnowsza literatura historyczna o królowej Jadwidze.** Warszawa 1935. 24·4 x 16, 17. (Відбитка з місячника „Przegląd Współczesny“, maj 1935) — В тій праці маємо цікавий огляд літератури в польській мові та чужих мовах про королеву Ядвигу († 1399), про канонізацію котрої стараються Поляки ще від 1426 р. — (л).

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі“, Львів, ул. Гродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв на послуханні питомців римської етіопської колегії, що виховує катол. священиків для африканських народів. Серед питомців є горожани Абісинії та італійської Еритреї, що стала тепер базою приготувань до італійсько-абісинської війни. (КАП).

Міжнародня Унія Католицької Преси. На міжнароднім зїзді католицьких журналістів в Марсилії постановлено створити Міжнародну Унію Католицької Преси. Перша міжнародна католицька пресова орґанізація се Міжнародне Бюро Журналістів. Се бюро зорґанізувало вже два конґреси, в Брукселі й Римі, створило постійний секретаріят і видає бюлетин „Будучність католицької преси“ у французькій мові. Друга катол. пресова орґанізація се створення постійної „Міжнародної Комісії видавців католицьких часописів“. Конґрес в Марсилії скликало „Бюро“. На тім конґресі були начальні редактори католицьких часописів Італії, Франції, Бельґії, Швайцарії, Еспанії, Мадярщини, Англії, Греції і Польщі. Плян „Міжнародної Унії Католицької Преси“ опрацював редактор парижського „Ля Круа“ о. Мерклєн. Завдання Унії — співпраця католицьких журналістів поодиноких країв. Висловом того має бути Рада з президентом і заступниками. Рада має заниматися господарськими питаннями католицької преси, формами пропаґанди, полагоджуванням евентуальних спорів внутрі катол. преси, підготовлюванням конґресів, виставі і т. п. Рада Унії вже почала свою працю в звязку з ватиканською виставою католицької преси, що відбудеться весною 1936 р. (КАП).

Постава німецьких католиків. Аґенція Пресс доносить з Відня: В неділю 21 с. м. католицькі церкви в цілій Німеччині були переповнені. Протикатолицькі розпорядки правительства мали той наслідок, що широкі маси вірних підкреслили маніфестаційно свою солідарність з Церквою. До церков прибули представники всіх верств населення, навіть таких, що досі не брали участи в богослуженнях. Відчитана з проповідниць стаття „Оссерваторе Романо“ про положення католицизму в Німеччині викликала величезне враження. Заряджені збірки в користь орґанізації „Карітас“ дали несподівані висліди. Населення остентаційно складало більші жертви як звичайно. Особливо в Саксонії катол. Церква зеднує постійно нові маси визнавців. Пропаґанда католицизму в Саксонії скріпла, відколи зачав діяльність б. саксонський престолонаслідник кн. Юрій, що став катол. священиком. В надворній церкві в Дрезні він виголошує проповіди, що стягають вірних не лише зі столиці Саксонії і з цілої провінції, але і з цілої Німеччини. Головна тема кн. Юрія: „Не вбивай“ і „Не будеш мати інших богів крім мене“. Ті проповіди протиставляться в рішучий спосіб нац.-соц. світоглядови і методам правління теперішного нім. правительства. Саксонський князь Фридрих Христіян, що після зречення престолу кн. Юріем став головою династії, розвиває енергійну діяльність на терені катол. союзів молоді. Він має значне майно і дає великі суми на катол. рух. Приклад обох саксонських князів впливає на кола аристократії. Католицьке духовенство загострило опозицію до нац.-соціялізму після появи книжки Шіраха й Розенберґа „Обскуранти“, котра остро нападає на катол. релїґію.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВСІ УКРАЇНЦІ, котрі мають право голосувати до сенату, повинні зареєструватися до 29 липня с. р. До реєстрації не потрібно зголошуватися особисто. Документи може предложити хтось з домашних.

ВИБОРИ ДЕЛЄҐАТІВ ДО ОКРУЖНИХ ЗБОРІВ відбудуться найпізніше до 4 серпня. Українці повинні зголосити своїх кандидатів на делєґатів до окр. зборів. Крім волосних управ 1/6 волосних радних має право зголосити своїх кандидатів. Від висліду виборів делеґатів в волосних радах залежатиме вибір українських послів.

У ВІДНІ увязнили 500 нац. соціялістів перед річницею вбивства Дольфуса, щоб запобігти заворушенням.

В НІМЕЧЧИНІ населення масово закуповує золото і приватні акції.

В БЕРЛІНІ сконфіскували всі заграничні щоденники, що оповістили неприхильну біографію нового команданта поліції Гельдорфа.

В НІМЕЧЧИНІ зачалася кампанія проти „Сталевого Шолому“, одної з орґанізацій німецьких комбатантів. Місцеві відділи „С. Ш.“ на провінції розпущені. Начальники їх увязнені, майно сконфісковане. В Турингії заборонили носити однострої і відзнаки „С. Ш.“. Причина — опозиція до націонал-соціялізму.

„СТАЛЕВИЙ ШОЛОМ“ в Німеччині влучать до „Кіфгайзербунду“. Се буде одинока орґанізація німецьких комбатантів.

СОЮЗ КАТОЛИЦЬКИХ КОМБАТАНТІВ в Німеччині розвязали.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР ВНУТРІШНИХ СПРАВ розвязав Союз Надбалтійських Комбатантів і ін. орґанізації б. комбатантів.

15 ВИСОКИХ НІМЕЦЬКИХ ОФІЦИРІВ втікло з Німеччини до Швайцарії побоюючись, щоб їх не стрінула доля ґен. Шляйхера. („Ля Ліберте“).

ПЕРЕД ПОВОРОТОМ МОНАРХІЇ У ГРЕЦІЇ. Бурмістр Атен Коціяс відбув в Лондоні тридневні наради з грецьким королем Юріем. Він заявив, що король верне до Греції, коли того зажадає весь нарід.

ЗАМАХ НА ХІЛЯ РОБЛЄСА. З Мадриду доносять: На залізничім торі знайшли бомбу пів години перед приходом поїзду еспанського міністра війни Хіля Роблеса, вожда еспанських католиків.

АНҐЛІЙСЬКО-АБІСИНСЬКА ПРИЯЗНЬ. Група англійських парляментаристів всіх партій видала в Палаті Громад обід в честь абісинського посла в Лондоні. Посол Абісинії заявив: Абісинія живе тепер в тривозі і праці. Одначе я переконаний, що Бог, котрий хоронив її досі, ощадить їй розливу крови і погрому завдяки почуттю справедливости й чесности Англійців і завдяки симпатії всіх, що люблять справедливість. (ПАТ).

ТОРЖЕСТВО НА ДВОРІ НЕҐУСА. 23 с. м. з приводу 42-ої річниці уродин цісаря Абісинії артилерія в Адіс-Абебі дала почесну сальву 21 стрілів. Цісар приняв в престольній салі князів і дипльоматичний корпус. Желання зложив бельґійський консуль Янсен. Італійський консуль не зложив желання.

МІКАДО прислав телеґраму з желаннями для абісинського неґуса.

ПРЕЗИДЕНТ РОСВЕЛТ вислав цісареви Абісинії телеґраму з желаннями.

НАСЕЛЕННЯ АДІС-АБЕБИ уладило амер. представникови овацію за те, що Злуч. Держави Півн. Америки дозволили своїм офіцирам служити в абісинській армії. Амер. Червоний Хрест обіцяв поміч Абісинії.

З нинішним числом „Нової Зорі“ висилаємо всім нашим П.Т. Передплатникам і Післяплатникам почтові складанки (чеки) і просимо ними надсилати передплату, післяплату й залеглости.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ЯПОНСЬКА ПРЕСА остро атакує Італію. В японській публичній опінії велике схвилювання. На вулицях Токія розвішено плякати з надписами: „Японський народе, пробудися, щоби нести поміч Абісинії!" В одній відозві пишеться: „Ми Японці, що належимо до одної з т. зв. колірових рас, не можемо дозволити на те, щоб італ. війська топтали абісинську землю".

ТУРЕЦЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК в Токію зложив візиту япон. віцеміністрови закорд. справ. Він особливо інтересувався становищем Японії в італ.-абісинськім спорі і заявив, що Туреччина бажає розвитку своїх промислових можливостей.

НА ЗАСІДАННІ АРҐЕНТИНСЬКОГО СЕНАТУ в м. Буенос Айрес підчас острої дискусії б. комісар поліції Вольдес стрілив кілька разів з револьверу. Він ранив мін. хліборобства і двох сенаторів. Сенатор Борда Бегере помер по дорозі до лічниці.

В МЕХІКУ міністр військових справ розвязав „червоні сорочки".

НОВИНКИ

Жнива на Поділлі спізнені сего року на 2 тижні через холод і дощі з кінцем червня і на початку липня. Урожай гарний.

Захист ім. св. Йосафата. У Львові при вул. Замковій ч. 11 є наш захист ім. св. Йосафата, призначений для старих немічних жінок. Колиб яка старенька жінка хотіла туди дістатися, нехай напише до Захисту та пришле марку на відповідь. По одержанні запиту й марки Заряд Захисту негайно подасть відповідь та умовини, на яких може приняти дану особу до Захисту.

В Дрогобичі відбулося 21 с. м. посвячення кооперативного прапора. Преосвященний Йосафат Коциловський відправив Архиєрейську Службу Божу. Проповідь виголосив ігумен ЧСВВ о. Пелех з Лаврова. Після богослуження відбувся похід і дефіляда перед прапором РСУК. В нім брало участь 10.700 осіб. Відтак Владика посвятив прапор, котрий вінчали лентами представники наших установ. Потому були: академія, спільний обід і народна забава.

До деревляної церковці св. Йоана ОО. Студитів в Кривчичах під Львовом вломилися невідомі справники. Вони забрали великий килим зі степенів престолу, отворили пушку з Найсв. Тайнами і розсипали їх по вівтарі. Пушки не забрали, бо вона зі звичайного металю. Хтось сполошив їх і вони забрали тільки килим.

На Замарстинові, передмістю Львова, відкрили виставу українського промислу.

В Яворові староство розвязало т-во „Сокіл".

Гумор. — Питання малого Ромка. — Татку, як можна втопитися і дальше жити? — Чому так по дурному питаєшся? Таж, знаєш, що хто втопиться, не жиє. — А татко сам нераз говорив, що втопився, беручи маму за жінку!

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попередним надісланням грошей.**

В Тернополі відбулася анкета українських купців і промисловців. Приявних було 82 купців і промисловців, в тім 54 з містечок і сіл.

Староство в Любачеві заборонило оснувати діточий садок у Брусні Старім. Заборону мотивувало тим, що провідниця садка не має вимаганих кваліфікацій, не подано льокалю і спису дітей. Одначе приділена до садка учителька п. С. Войтович має всі кваліфікації й вела вже кілька діточих садків в інших повітах.

В Равщині влада не дала дозволу оснувати діточі садки в 11 селах.

Заборонили вести діточі садки в Снятині, в Микулинцях і Тулові.

У львівській вязниці були заворушення політичних і звичайних вязнів. Тому, що інтервенція вязничної влади не мала успіху, візвано поліцію, яка в короткім часі привернула лад. (ПАТ).

Гадюка вкусила ученицю ґімназії в Турці Ольгу Жилаву. Завдяки скорій лікарській помочи стан її здоровля не викликує побоювання.

Протижидівська акція триває в цілій Німеччині. В жидівських крамницях бють шиби. На шильдах виписують червоною фарбою „Жид". (ПАТ).

Дорадником абісинського цісаря в військових справах є б. шеф шведського летунства ґен. Ерих Вірґін.

Богато турецьких офіцирів заявило готовість вступити до абісинської армії.

10.000 американських муринів зголосилося до абісинської армії.

Ґданський ґульден впав до вартости 80 ґр.

Італійська ліра впала до 38 ґр. (давніше було 43 ґр.).

Голяндський фльорен впав. Девізу на Амстердам нотували в Варшаві 24 с.м. 356 супроти 358.10 дня 23 с. м. Голяндський Банк втратив на спорі правительства з парляментом 50 міл. фльоренів золота, що відплило до Франції та Америки.

Гумор. — Кандидат на ґенерала. — Підчас війни жандарми лапали хлопців до війська. Раз витягнули зпід ліжка старого, сивого Жида і питають: Чого ховаєшся? Таж таких старих до війська не беруть! — На те Жид: На простого вояка то я вже за старий. А вам хіба ґенералів не треба?

Везувій втихає. Одначе вид його такий величавий, що до Неаполю приїздять десятки тисяч туристів. Новий кратер, що повстав на північнім узбіччі Везувія, майже зовсім злився зі старим.

Курячу кісточку проковтнув при обіді і помер від того відомий шведський учений, спеціяліст від санскриту, проф. Ярль Карпантіе.

500 міліонів франків записав Французькій Академії один богатий Анґлієць.

Внаслідок повені в Китаю 10 міліонів людей без даху над головою. З рік Янґ-Тсе і Ган виловили досі 30.000 трупів.

Землетрус знов навістив Японію. В м. Шішука погибли 24 особи, ранених 58 осіб. В богатьох місцях перервана комунікація. Завалилося богато домів, вибухло кілька пожеж.

Бушмени вимирають. Правительство Полуднево-Африканської Унії постановило заложити в національним парку Калягарі резерват для Бушменів, старої африканської раси на вимерті. Бушменів випирають з їх території племена Готентотів. Бушмени се одна з найменших рас, бо мають 1.40 м. росту.

Автомати з мороженим завели на деяких трамваєвих лініях в м. Сан Франціско в Злуч. Державах Півн. Америки.

Гумор. — В суді. — Суддя: Підсудному вільно внести відклик проти присуду або зректися того. — Підсудний: І овшів, можу зректися присуду.

Гумор. — В трамваю. — Пані: Прошу уважати! Ви станули мені на ногу! — Джентельмен: Дуже перепрошую, але ваші ноги такі малесенькі, що я їх не завважив.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення помішуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 1 серпня 1935. Ч. 57 (855)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Львів 505,796

Перша битва в Абісинії

„Ню Йорк Таймс" повідомляє з Аддіс Абеби про поважний прикордонний інцидент у Валькаіті, в північній Абісинії, між Італійцями й Абісинцями. Італійські війська мали перейти в Еритреї кордон і табборувати здовж ріки. Абісинці мали окружити Італійців й напасти на них в ночи. Мало погибнути 40 Італійців і 20 Абісинців. — Сю вістку потверджує кореспондент лондонського „Таймса" зазначуючи, що той інцидент відбувся перед тижнем і щойно тепер вістка про нього появилася в пресі. — Війна в Абісинії може скоро розгорітися.

Унійні змагання англиканів

В Кентербері на останній діецезальній конференції англиканський архиепископ з Кентербері др. Лянґ зреферував м. ін. справу старань англиканів про унію Церков. На думку дра Лянґа англикани покликані відіграти ролю посередника між католиками й протестантами та православними. Дійшло вже до порозуміння англиканів зі старокатоликами й навязані вже взаємини з православними. Тільки з католиками справа трудна, бо католицька Церква не годиться на ніякі компроміси. (Католицька Аґенція Пресова).

Соціялісти за хрестом проти свастики

Радикально-соціялістичний французький орґан „Ль' Ом Лібр" пише: В дійсности в Німеччині розіграється драма між свастикою і хрестом, між Вотаном й Ісусом. Як не ставитися до релігійного питання, не можна бути рівнодушним до висліду сеї боротьби. Вона бременна в політичні наслідки. Вистарчить прочитати коментарі німецької преси з приводу приїзду до Праги парижського архиепископа Вердіє на евхаристійний зїзд. — Німеччині загрожує „Культуркампф".

Ірляндія відділюється від Англії

Аґенція Аваса доносить з Лондону: „Сандей Діспеч" пише, що ірляндське правительство приготовляє два законодатні акти великої ваги: 1) знесення становища ґенерального ґубернатора, що репрезентує короля, 2) повну реформу конституції незалежної держави Ірляндії, що буде передбачувати знесення присяги на вірність і права апеляції до приватної королівської ради. В такий спосіб незалежна держава осягне свою ціль повної свободи та цілковитого відділення від Анґлії. Нові закони мають предложити парляментови 30 X с. р. (ПАТ).

Заява цісаря Абісинії

Кореспондент Аґенції Райтера доносить з Аддіс Абеби: Цісар Гаіле Селясіе заявив представникам преси, що він змагає виключно до зовсім безстороннього мирного вирішення італійсько-абісинського спору. Цісар скидає відповідальність за внеможливлення арбітражевої процедури на Італію та обвинувачує її за приготування війни. Обовязок Ради Союзу Народів — говорив цісар — се пошанування пакту Союзу Народів. Обовязок її сказати, чи член Союзу Народів має право наставати на непорушність території іншої держави, загрожувати її самодіяльности й самостійности, уживати збройної сили як знаряддя політики експанзії й займанщин. Очікуємо рішення Ради С. Н. з повним довірям.

Що сказав Муссоліні про негуса

В італійських часописах появилася стаття Муссолінія, в котрій він м. ін. пише: „Неґус промовляє в імени Союзу Народів. Незадовго дійде до того, що в імени цивілізації буде боронити „достойної інституції" якийсь вождь племени людоїдів. Дійшло до того, що нарід, який не вміє знайти двох своїх горожан до арбітражевої комісії, держава, в котрій панує невільництво, промовляє в імени Союзу Народів. Італійці зголошуються до війська і скажуть своє остаточне слово про свою історичну місію". Муссоліні кінчить свою статтю так: „Ми певні, що скінчиться так: або Союз Народів перенесеться до Аддіс-Абеби або неґус стане членом анґлійської партії праці, або членом філянтропійного товариства в Лондоні. Інша розвязка неможлива". (ПАТ).

Німці погрожують промінями смерти

„Л' Евр" доносить, що в Німеччині винайдено невидимі проміні смерти. Берлінські фізики винайшли 10-центиметрові електричні филі, котрі з незвичайною силою сіють знищення в дуже широкім засягу. Німецька преса підчеркує, що винайдені филі відіграють велику ролю в будучій війні. Ніякі атмосферичні явища не перешкоджують діланню тих промінів смерти.

Теляча історія на совітській Україні

В колхозі „Свобода" Новотроїцького района на Дніпропетровщині (Катеринославщині) законтрактували телят на окремих умовинах. Крім законних пільг кождому, хто законтрактував теля, дали ще порося і по 20 руб. Колхоз виповнив за них зобовязання щодо достави мяса. По якімсь часі голова колхозу Филимонів заінтересувався телятами. Тоді виявилося, що всі колхозники вже „розбазарили" своїх телят. На запити голови одні відповідали, що телята погинули, інші, що телята занедужали на невідому недугу і їх дорізано... Так і скінчилися „телячі контракти". Продажа, убій і вигибання контрактових телят — досить часті явища в колхозах Дніпропетровщини. („Соц. Земл.").

Розвиток українського економічного життя прискорює кожний громадянин, що обезпечує свої будинки в 1/3 частині а інше майно в повній вартости в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Вибори й Українці

В ч. 56 „Н. Зорі" представили ми нову виборчу ординацію до польського Сойму і Сенату. Її суттєві ціхи се: 1) забезпечення рішаючого впливу правительства на вибори і 2) унеможливлення незалежного виступу Українців у виборах.

Отсі дві суттєві ціхи нової виборчої ординації поставили Українців у Польщі в таке положення, що Українці при виборах до Сойму і до Сенату мають тепер до вибору: 1) виступити підчас виборів, як досі, зовсім незалежно і — не вибрати ні одного свого посла...; 2) увійти в порозуміння з правительством і виставити кандидатів, які малиб вигляди вийти послами; 3) не брати участи у виборах. Отсе три можливости, які стали тепер перед Українцями в Польщі. Від того, котру з них Українці виберуть, буде у великій мірі залежати дальша доля українського населення в Польщі.

Ясна річ, що найбільш відповідалоб бажанням Українців, колиб Українці могли виступити підчас виборів зовсім незалежно і вибрати своїх незалежних послів. Та нова виборча ординація, як ми бачили, робить се неможливим. Українці можуть тепер виставити незалежно своїх незалежних кандидатів що найбільше на окружних виборчих зборах, де знайдеться бодай оден незалежний український делеґат, котрий зголосить українські незалежні кандидатури. Одначе без згоди бодай $^1/_4$ членів окружних виборчих зборів ті українські незалежні кандидати не дістануться на лісту. А $^1/_4$ незалежних українських членів, хоч можлива в теорії, як делеґати від виборців, то в практиці не буде можлива. Се не значить, що в окружних виборчих зборах не буде ніде $^1/_4$ Українців. Вони будуть. Одначе як делеґати від самоуправ будуть вони залежні від правительства. І вони таких українських кандидатів, яких правительство не схоче, зовсім певно не підіпруть в окружних виборчих зборах. Отже колиб Українці виступили підчас виборів зовсім незалежно, то не перевелиб н і о д н о г о свого посла. Се зовсім певне.

Супроти того Українцям лишаються дві дальші можливости: взяти участь у виборах, заключивши перед тим компроміс з правительством, або зовсім збойкотувати вибори.

Зупинімся найперше над останньою можливістю: над бойкотом виборів до польського сойму і сенату.

Унеможливлення новою виборчою ординацією незалежного виступу Українців підчас виборів вже викликало в нас як реакцію клич бойкоту виборів. Такий бойкот заповіли вже українські радикали підчас дискусії в Соймі над новою

виборчою ординацією. За таким бойкотом заявляється й „Новий Час". Такий бойкот пропаґують також українські націоналісти. Таким бойкотом загрозило навіть УНДО, колиб вибори делеґатів до окружних виборчих зборів випали для Українців некорисно.

Та чи бойкот виборів вийшовби Українцям на користь?

Відповідь на се питання дає нам історія всіх дотеперішних українських бойкотів в Польщі. Як відомо, всі дотеперішні бойкоти принесли Українцям в Польщі тільки шкоди. Так український бойкот першого перепису населення в Польщі в 1921 р. дуже значно викривив статистику українського населення в Польщі на шкоду Українців, зменшуючи загальне число і відсоток Українців у Польщі і збільшуючи відсоток Поляків. Та у високій мірі некорисна для нас статистика мала відтак у високій мірі некорисні для нас наслідки. Бо на неї покликувалися відтак Поляки заграницею, вона стала потому й претекстом до ліквідації українського народнього шкільництва на українських землях у Польщі. Таксамо велику шкоду Українцям приніс у своїх наслідках український бойкот перших виборів до нормального пол. Сойму в 1922 р. Бо у висліді того бойкоту ввійшли до Сойму як представники українського населення такі одиниці, як Ількін, котрий у хвилі, коли рішалася доля Галичини, з соймової трибуни у Варшаві виголошував відомі всім політичні заяви в тій справі. Подібних українських бойкотів було в Польщі більше. Вони у високій мірі причинилися до створення на українських землях Польщі того важкого для Українців положення, в котрім ми нині є.

Зокрема одним із наслідків української бойкотоманії в Польщі й є якраз та нова виборча ординація дуже некорисна для Українців. Бо колиб б. Українська Парляментарна Репрезентація не збойкотувала була запрошення б. ББ. до співпраці над новою конституцією і новою виборчою ординацією, то і нова конституція і нова виборча ординація моглиб бути для нас Українців бодай менше некорисні. А неприсутні все не мають рації.

Та не зважаючи на великі шкоди, які досі принесла Українцям у Польщі бойкотоманія, пошесть та, як видно, не вигасла вповні й доси. Вона тільки притаїлася. Стверджує се також гетьманський „Хліборобський Шлях", котрий в ч. 22 присвятив тій пошести окрему статтю М. П. п. з. Бойкотоманія. В ній автор між ін. пише:

„Назагал бойкотові настрої серед наших політичних кругів сильні і можуть узяти верх. Значить, болюча наука минулих літ не навчила нічого..."

„А може тепер — питає далі автор — дійсно нема рації брати участи в виборах до польського парляменту на підставі такої виборчої ординації, яка сильно зменшує можність вибрати незалежне представництво?" — І відповідає: „Здоровий глузд і національна рація диктують кожному, що керується політичним розумом і не почуваннями, що треба використовувати всі можливости легальної боротьби за політичні, культурні й економічні права недержавної нації, з одним лише застереженням: не вільно вживати таких метод, які понижувалиб гідність тої нації. Таку можливість боротьби, хоч дуже обмежену, дає навіть нова виборча ординація. Тому у виборах до нового польського парляменту ми повинні взяти участь."

Таке становище до виборів „Хліборобського Шляху". Становище одиноко розумне й конечне. Тому воно й повинно бути становищем Українців в Польщі.

Вже вище зазначили ми, що участь Українців у виборах може бути двояка. Ми можемо виступити підчас виборів зовсім незалежно, не оглядаючись на нікого. Тоді ризикуємо, що з виборів не вийде взагалі ні один український посол. Бо нова виборча ординація вибір посла узалежнює передовсім від окружних виборчих зборів, в яких ми не будемо мати не то своєї більшости, але навіть одної четвертини, конечної для приняття кандидата на листу. Колиж хочемо взяти участь у виборах і вибрати своїх послів, то се при теперішній виборчій ординації можливе тільки під одною умовою: що українські кандидати будуть приняті на листи, уложені окружними виборчими зборами.

Та чи се взагалі можливе і як се осягнути? Відповідь на оба оті питання дали нам уже недавні вибори до громадських рад на українських землях у Польщі. Ті вибори під теперішню хвилю особливо повчаючі.

Як відомо, виборча ординація до громадських рад без порівнання корисніша для нас, ніж нова виборча ординація до Сойму і до Сенату. Бо вона дає виборцям змогу виставляти свої вповні незалежні від нікого листи кандидатів. І вибір тих кандидатів формально залежить тільки від числа голосів, яке вони одержать. А що Українці становлять на українських землях Польщі взагалі чисельну більшість, а по містах хоч і меншість, то зовсім поважну, отже український політичний провід рішив, щоб Українці йшли до громадських виборів зовсім самостійно. Одначе практика показала, що становище українського політичного проводу було помилкове. Бо підчас виборів виявилось наглядно, що Українці, йдучи до виборів самостійно, не виберуть зовсім до громадських рад, особливо по містах, українських радних. Тому в богатьох місцевостях українське населення не виконало наказу українського політичного проводу про вповні самостійний виступ Українців підчас виборів до громадських рад. І пішло на компроміс з чинниками, що мають на місцях реальну силу. І всюди там, де заключено компроміс, з виборів вийшли також Українці. Зате там, де Українці виступали самостійно, або не перейшов ні оден Українець, або, як нпр. у Львові, тільки 1.

Отсей досвід, який Українці зробили підчас недавних виборів до громадських рад, повинен бути для нас вказівкою, як нам поступати при теперішних виборах до Сойму і до Сенату. Бо нова виборча ординація до Сойму і до Сенату без порівнання некорисніша для нас, як виборча ординація до громадських рад. Вона, як се ми виказали в окремій статті, прямо виключає вибір українських кандидатів на послів, поставлених самостійно і без попереднього запевнення для них вимаганої новою виборчою ординацією бодай $^1/_4$ голосів у виборчих окружних зборах. Запевнити для українських кандидатів приняття на виборчу листу і тим уможливити українським виборцям вибрати їх послами і сенаторами й є обовязком тих українських політичних чинників, котрі вміють поважно думати і числитися з досвідом.

Так повинно бути. Про те, як воно виходить у практиці та у взаєминах українських політичних організацій, котрі моглиб іти до виборів, напишемо в свій час окремо.

Лікарський фейлетоник.

Про соняшні купелі

Опалювання шкіри се нормальний процес, підчас котрого у верхних верствах шкіри повстає пігмент, щоб охоронити її перед занадто глибоким діланням соняшних лучів. Соняшні купелі треба брати постепенно і малими дозами. Перший раз соняшна купіль не повинна бути довша як чверть години. Ультрафіолетні проміні соняшного світла ділають добре на людський організм, та при більшім насвітленні вони можуть бути дуже шкідливі, викликуючи сильні опарення, горячку, безсонницю, болі жолудка і кишок. При сильнім опаренні цілий організм отроєний. Крім того повстає небезпека соняшного удару, наглого відкриття старих туберкулічних процесів і затроєння тканок крайно отруйними білковими субстанціями, що повстають при соняшних опареннях і скупчуються як теч в міхурах на шкірі. Підчас соняшного опарення треба перебувати в ліжку, придержуватися дієти, брати прохолоджуючі окладі й масти. Є ціла категорія людей, головно бльондини з ніжною білою шкірою, що не може опалюватися.

Загроза

релігійної боротьби в Німеччині.

(Від нашого заграничного кореспондента).

У протихристіянській акції націоналістичної Німеччини беруть визначну участь найвисші чинники теперішнього національно - соціялістичного правительства. Якраз останні події в Німеччині викликали в світі досить сильне занепокоєння. Запитують себе не без причини, чи не наступить в Німеччині острий релігійний конфлікт. А такий конфлікт мусить потягнути за собою дуже болючі й небезпечні наслідки передовсім для гітлєрівського правительства. Тоді бо саме правительство причинилосяб до розбиття тої моральної єдности, котрою воно величається, що нібито розбиту Німеччину привело до повної солідарности.

Маю на думці виступи Розенберґа й міністра внутрішних справ Фріка. Дня 6 і 7 липня с. р. в Мінстері в Вестфалії відбувся реґіональний зїзд національно-соціялістичної партії при співучасти знаного націоналістичного ідеольоґа Розенберґа. Епископ Мінстеру фон Ґален звернувся листовно до реґіональної управи з заявою, що приїзд і виступ Розенберґа на згаданім зїзді викликує між місцевими католиками оправдане занепокоєння і невдоволення. „Правдоподібно — писав епископ — приїзд Розенберґа дасть нагоду скрайним поганським елементам викликати протихристіянську маніфестацію. Сю приявність Розенберґа населення вважає нарушенням своїх релігійних почувань, що може викликати тяжкі й сумні наслідки." З огляду на се епископ просить реґіональну управу не допустити приїзду Розенберґа до Мінстеру; а коли се неможливе, то бодай позволити на проголошення публичної відозви, щоб населення було спокійне й не далося спровокувати.

Наслідок сього мужного кроку кат. епископа був такий, що Розенберґ на вступі свого реферату в Мінстері прочитав публично наведений лист епископа фон Ґалєна зі своїми поясненнями. Давні проводирі центра — говорив Розенберґ — ще до нині не розуміють, що тепер зовсім змінені умовини та що понад всякі віроісповідні справи стоять народні справи. Національний соціялізм зломивши большевизм більше зробив для Церкви, як всі партії разом. На зовні богато говориться про переслідування Церкви. Сам факт, що епископ безкарно може писати такий лист проти представника націоналістичної ідеольоґії вказує яке дуже толерантне німецьке правительство. Ліпше зробивби був епископ, якби публично скритикував монахів, що вели контрабанду девізами... По сім уступі, зверненім проти місцевого епископа, говорив Розенберґ про стерилізацію. Наводжу його слова за „Дойтшес Нахріхтен Бюро": „Одна дуже висока особистість римської Церкви принимала на послуханні учасників Міжнародного Конґресу Шпиталів в Римі і при тій нагоді сказала, що коли німецькі закони про стерилізацію сталиб загально приняті, то се значилоб звернення світа до поганства".*) Дальше заявив Розенберґ, що закони про стерилізацію відповідають вповні вимогам теперішньої доби. Надто се небезпечно з огляду на противників спиратися на аргументації християнській, яка піддержує те, що хоре, коли поганська домагається того, що здорове. Очевидно, що се якраз дає противникам християнства основу до критикування пережитих установ. Вкінці старався доказати, що стерилізація зменшить злочинність, яка походить з атавізму.

Слідуючого дня т. є. 7 липня про те саме говорив в Мінстері міністр внутрішних справ Фрік. Вперед виказав своє негодування за крок епископа, що жадав від властей недопустити до слова чоло-

*) Порів. статтю „Нової Зорі" — Промова св. Отця до лікарів з приводу Міжнародного Конґресу лікарів в ч. 841.

віка, котрий стоїть на чолі ідеольоґічного виховання націоналістичної партії. Се тим більше, що „націоналістично-соціялістична партія се властивий чинник волі держави, а держава се оборонець якраз тої волі. Тому він як представник держави мусить енергічно відкинути жадання єпископа.“

Опісля виступив безоглядно проти католицьких орґанізацій та проти спротиву католиків законам про стерилізацію. „Як представник правительства мушу сказати, — говорив Фрік — що не маємо наміру толерувати сего саботажу проти державних законів. Після конкордату катол. Церква зобовязана вважати зобовязуючими для своїх вірних закони, видані для всіх горожан.“ Вкінці висказав конечність „відвіроісповіднити“ ціле публичне життя; та сказав, що в новій Німеччині не мають мати місця ані католицькі товариства, ані щоденна католицька преса.

Сей виступ двох визначних представників правительства викликав сильний спротив в церковних римських кругах. Проти заяви міністра Фріка щодо стерилізації і католицьких орґанізацій виступило „Оссерваторе Романо“ з сильним спротивом і документуючи текстом конкордату виказало очевидне противенство між виступом Фріка а торжественними запевненнями Німеччини при підписанні конкордату. Рівночасно, як доносить віденська „Райхспост“, Апостольська Столиця поручила свому Нунціеві в Берліні внести в міністерстві закордонних справ спротив проти виступів Розенберґа і Фріка в Міністері.

Треба підчеркнути, що німецькі католики не даються стероризувати, як се вдалося правительству з протестантами. Якраз в тім самім Мінстері по згаданих висше виступах Розенберґа і Фріка, що так безоглядно напали на місцевого епископа, католики користаючи з традиційної процесії на спомин усунення з міста анабаптистів в 16 ст. зробили свому епископові величаву маніфестацію. В сій заяві солідарности для свого епископа взяло участь понад 20.000 осіб. Епископ фон Ґален промовляв з балькону і заявив, що він сповнив лиш свій обовязок пастиря. А щодо погроз, то погрози не потрафлять залякати епископа Мінстеру, коли йде про сповнення його післанництва. Загалом в цілій Німеччині видно деякого рода занепокоєння, що видно зі вступної статті „Франкфуртер Цайтунґ“ з дня 14 липня. Вона пише, що богато націоналістичних ідей не дасться погодити не лише з катол. наукою і догмою, але загалом з християнським світоглядом. Тому се конечна річ, не доводити до крайности, щоб тим чином не унеможливити співпраці та консолідації всего населення Німеччини.

Вслід за тим німецька преса оповістила обіжник ґенерала Ґерінґа, начальника тайної поліції. Він взиває поліцію здусити всіми можливими способами надужиття, що в останніх часах щораз частіше появляються, а саме, вихіснування католицької релігії до маскування політичної акції проти націоналістичного правительства. Сей обіжник очевидно звернений проти католиків, в першій мірі проти католицьких епископів.

Німецькі націоналісти поки ще не було плебісциту в Саарі, яко тако рахувалися з католиками, бо не хотіли дражнити католиків Саари. Тепер по плебісциті виступають щораз виразніше проти християнського віроісповідання загалом, а головно проти католицької Церкви. Треба бути приготованим, що в короткім часі може наступити в Німеччині переслідування католицької Церкви. Воно може бути ще безоглядніше, як в Мехіку.

То зачинається боротьба на життя і смерть між північною на протестантизмі вихованою культурою поганського расизму і полуднево-німецькою католицькою культурою. Ся боротьба може мати для Німеччини просто необчислимі наслідки. Тим паче, що саме тепер наступає велике наближення до Апостольської Столиці Америки, Англії та передовсім Франції. Св. Отець по відвідинах міністра Ляваля в Ватикані приняв на торжественнім послуханні около 2000 французьких комбатантів; вислав до Люрду на закінчення св. Року кардинала Пачеллія, Секретаря стану і в останніх днях наділив президента французької республики найвисшим ордером Христа — все те вказує не лиш на наближення але й на близьке повне налагодження взаємин між Францією й Апостольською Столицею. Коли сього не бачать і не розуміють провідники нинішної Німеччини й зачинають боротьбу з катол. Церквою зглядно з католицьким німецьким населенням, то дійсно пхають Німеччину в небезпеку розкладу й повного упадку. Се також головна причина, чому католицька Австрія так завзято й рішучо бореться проти „аншлюсу“ з Німеччиною. (Н).

Горішна Австрія, 23. 7. 1935.

Японія і західна культура

Деякі рефлєксії про наші відносини.

Недавно засновано в Японії „Товариство розвою міжнародних культурних взаємин“ — в японській мові зветься воно „Кокосаі Бунка Шінкокаї“. Ся установа має на ціли всякими способами навязати взаємини з европейськими й американськими краями й народами. На першім місці перекладають на японську мову оригінальні й важніші твори про їх історію, літературу, науку, мистецтво, релігію, політику, спорт і т. д. Ті твори поширюють у краю. Заразом перекладають оригінальні твори про японську культуру й загалом про культуру Далекого Сходу на ріжні европейські мови й поширюють їх за кордоном. Вкінці роблять переклади на японську мову всяких чужих творів, що займаються Японією, її історією, культурою тощо.

Другий спосіб навязання міжнародних культурних взаємин се основування на важніших европейських і американських університетах катедр про японську культуру. Впроваджують також в деяких европейських і американських середних школах науку японської мови. Надто в головних центрах Европи й Америки основують японські школи. Не занедбують також вимін професорів в ріжних університетах: учених Японців висилають за кордон, а Европейців-професорів кличуть на свої університети. Назване Товариство входить у взаємини з визначніщими особистостями західного світа, з ученими, політиками, соціольоґами, мистцями, письменниками, журналістами й орґанізує сходини і конференції з викладами про японську культуру, історію, науку й загалом про ціле життя Японії. Влекшують заграничним політикам й ученим поїздки по Японії для пізнання краю, людей, відносин і життя; дають незвичайно великі полекші всім, що хочуть студіювати або образуватися в Японії. Також радо висилають своїх студентів на студії поза кордон.

Назване „Товариство розвою міжнародних культурних взаємин“ має філії по всіх майже важніших центрах Европи й Америки. Централя є в Токію. Очевидно, японське правительство підпирає сю установу морально й матеріяльно.

Предсідник названого товариства маркіз Йорісада Токуґава запросив до себе важніші особистости столиці Японії. Був там президент міністрів Саіто, міністр закордонних справ Кокі Ґірота й майже весь дипльоматичний корпус. Приявний був також Апостольський Делеґат Монсіньор Марелля. Запрошення Апостольського Делеґата вказує, що Японія вже числиться з моральною духовою силою і авторитетом Апостольської Столиці.

На перший погляд видається, що так широко закроєні взаємини з Заходом, котрого ціла культура в основах християнська, може наблизити Японію до християнства загалом і зокрема до католицького світа. Тимчасом якраз під сим оглядом католики виказують побоювання і то не без основ. Загально відоме, що нинішні державні університети Заходу й культурні осередки в Европі та ще більше в Америці богато полишають до бажання, коли йде про католицький світогляд і католицьку науку. Те саме треба сказати про реклямовані твори західної культури, політики, соціольоґії, мистецтва і т. д. Сі побоювання оправдані, коли взяти останні 30 літ, відколи молоді Японці почали в більшім числі студіювати й образуватися в европейських і американських університетах. Вони студіюють переважно в протестантських університетах Европи й Америки і там перенялися фільософією Канта, позитивізмом, атеїзмом, раціоналістичними теоріями про суть і початки християнства й Церкви і набрали політичних упереджень до католицької Церкви, яку бачили погорджену й понижену в ріжних державах Заходу. Під теперішню хвилю католики професори на японських університетах дуже в малім числі й тому без більшого впливу. Між ними треба згадати Котаро Танака, звичайного професора економії на королівськім університеті в Токію. Се дійсно ревний католик. Він студіював в Римі фільософію св. Томи й основи природного права. Він часто підносив голос, що в Японії замало займаються богацтвами християнської культури, головно середних віків і взиває молодих Японців, котрі хочуть в цілім богацтві бачити й пізнати католицьку культуру, йти на студії до католицьких університетів в Міляні і Римі. Під впливом того професора навязуються взаємини між „Бунка Шінкокаї“ та катол. університетом Пресв. Серця Христового в Міляні.

Мимоволі насуваються рефлєксії, як мало ми У к р а ї н ц і навязуємо взаємини з культурним західним світом. Дуже велика шкода, що дотепер наші культурні установи не постаралися видати інформаційні твори про нашу історію, культуру, мистецтво, суспільні та політичні відносини бодай в мовах німецькій, французькій та англійській. Здалосяб також важніші українські твори перекласти на чужі мови. Саме повний брак такої інформаційної літератури в чужих европейських мовах робить те, що про нас чужинці черпають вісти переважно з польських і російських авторів. А які се односторонні вісти, кождий знає. Сей, що пише сі стрічки, дав одному професорові „Анджелікум“ в Римі прочитати покійного С. Томашівського, І часть Історії нашої Церкви, що появилася в Записках ЧСВВ; по прочитанню той професор сказав: „Се просто були для мене ревеляції. Чому не постараєтеся, щоб такі твори появилися бодай в латинськім перекладі?!“

Друга рефлєксія та, щоб наших студентів, які мусять іти за кордон на висші студії, бо в краю нема для них місця, — спрямовувати на католицькі університети. А їх уже досить в Европі. Вичислимо лиш важніші: Університет Пресв. Серця Христового в Міляні, котрий оснував теперішний Св. Отець Пій XI, коли ще був кардиналом в Міляні; католицький університет в Лювені (Бельґія) враз з інтернатом для студентів, де радо приймають наших студентів на дуже хосенних умовинах; катол. університет у Фрибурґу в Швайцарії й ін. — На таких університетах виховані й виобразовані наші студенти принеслиби до краю крім солідної науки, повний, ясний і широкий католицький світогляд та правдиве виховання на глибокій основній католицькій культурі. А се певно принеслоб нашому народові великий хосен і віднову духа.

о. Т. Г.

Читайте і поширюйте католицький часопис „НОВУ ЗОРЮ“! Адреса: „Нова Зоря“, Львів, ул. Ґродзіцких 2. І. п.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Вишкіл переємників

Під повисшим заголовком приніс „Новий Час" ч. 162 статтю п. Ю. Студинського, з котрої виймаємо отсю суттєву частину задля її правдивости й актуальности:

Вишкіл переємників в українському житті майже невідомий. У нас кожний ховає все для себе, наче боявсяби, щоби хтось другий його не підглянув і борони Боже не перевищив. Тому ми, замість іти вперед, дуже часто топчемося на одному місці. Тому в нас і це жахливе роздвоєння й недовіря молодих до старших. — Сей брак довіря, назвімо се брак почуття авторітету між двома поколіннями, скріплює в нашім житті ще ісповідуваний у нас культ безвідповідальности. Хочете у важній національній справі засягнути якоїсь ради. Зараз почуєте менше більше таку відповідь: Ваша думка дуже добра, робіть се. Як удасться ми вам допоможемо, а як ні, вибачте, але ми не можемо наражуватися. — Чи думаєте, що при такій системі можна будувати місток, по якому переходять, чергуючись по собі, лави щораз нових поколінь? Між тими, що кермують у нас і тими, що в майбутності малиб кермувати, нема постепенно готовленої передачі праці й осягненого засобу знання й досвіду. — В нашому суспільному житті майже не водиться, щоб громадянин, який веде якусь нашу установу фінансову, торговельну, чи культурницьку, придбав і вишколив за свого життя переємника по собі. Всі ті славні імена людей, що гомонять нині по світі, чи думаєте, що вони повстали так собі, наче „деус екс махіна" роблячи свою карієру просто зі звичайного припадку. Чи думаєте, що всі ті визначні політики не були передтим секретарями, чи всі ті світлі учені не перейшли щебля особистих асистентів, чи якнебудь інакше хотілиб ви назвати цю вступну періоду їх життя? Великого мистця, великого лікаря, великого вченого ,великого банкира, великого політика, пізнати зараз по тім, що на його устах заєдно імя учителя. — В нашому суспільному житті немає теж звичаю, щоби ввести когось у вже вироблені товариські звязки. Всі знайомства йдуть з покійником теж до гробу, а живим залишується тільки заповіт: робіть так, як ми колись се робили. Сі явища дуже важко означити окремим соціольогічним терміном. Медицина зве се комплексом нижчости (Complexion de l' inferiorite), браком цивільної відваги й несміливости непевних свого „я" людей. — І сей комплекс нижчости велить теж нищити всіх тих, що мають вигляди пнятися вгору. У нас на се втертий термін: підставити ногу. — Хоробливі обяви сього комплексу нівечать і затроюють наше національне життя. Українська публична опінія відчуває зовсім добре шкідливість сеї системи. Вона домагається її радикальної зміни. Вона кличе: готовіть і вишколюйте своїх переємників в імя мудрої й глибокої максими: „Мерці кермують світом".

Радикали про д-ра К. Трильовського

„Громадський Голос" в ч. 28 з с. р. помістив отсю статейку:

В суботу, 20 липня, помістив „Вєк Нови", а потім „Новий Час" заяву Дра Кирила Трильовського з Гвіздця про те, що він виступає з Української Соціялістично-Радикальної Партії. Як причину свого виступлення подає він те, що не погоджується з рішенням УСРП у справі здержання від участи у теперішних соймових і сенатських виборах, себто, що він хоче брати участь у виборах. — Дехто непоінформований міг би не зрозуміти цього кроку Дра Трильовського і тому подаємо тут кілька ближчих пояснень: Др. Трильовський довго старався за приняття в ряди членів УСРП, але Головна Управа не хотіла його приняти з огляду на його поступування по світовій війні. Щойно по двох роках його заходів у справі приняття, рішила Головна Управа більшістю голосів приняти його в члени (в 1931 р.). — В 1935 р. у місяці березні була Головна Управа УСРП примушена потягнути Дра К. Трильовського до відповідальности перед судом УСРП за те, що він окремим листом пропонував за грошевий гонорар співпрацю в комуністичному органі в Америці „Щоденних Вістях" і при тім виразно заявляв, що буде писати проти українських політичних груп, в першу чергу проти УСРП. Цей лист в січні ц. р. помістила Редакція „Щоденних Вістей" і звідси довідалася про таке поступування Дра Трильовського Головна Управа та віддала цілу справу до Суду УСРП для вирішення. — Тепер Др. Трильовський виступив з УСРП, заки Суд УСРП міг видати в його справі остаточний присуд. В звязку з його справою зі „Щоденними Вістями", тепер не може бути для нікого несподіванкою його виборчий виступ. — В кожнім випадку УСРП не буде вже мати клопоту з д-ром Трильовським.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Селянська нужда

в Польщі.

В „Бунті Млодих" ч. 11 (78) Ґ. С. помістив статтю п. з. „Штандар нендзи хлопскей в Малопольсце Сьрóдковей": Подаємо її в дослівнім перекладі:

Демагогія або „ялюкуркування" (Ялю Курек, молодий польський письменник, що одержав першу нагороду за свою повість з селянського життя п. з. „Грипа шалєє в Направє". — Ред. „Н. З.") — ні, ані одно ані друге. Просто звичайна суха хронікарська рецензія з праці п. Ґ. Міхаловского, виданої І. С. С. в Варшаві. В сій праці є аналіза буття селянського населення одного повіту — ряшівського в серпні Р. Б. 1934.

Ряшівський повіт вибрано свідомо як репрезентативний для того обшару Польщі — бо має відносно добрі комунікаційні умовини, великий торговельний центр, високу рільну культуру, з другої сторони досить ярко виступають явища роздрібнення ґрунтів, перенаселення, заburення організації збуту. — 90% обшару орних ґрунтів має мала власність, з чого половину творять карловаті господарства від 1 до 2 га. Се роздрібнення стає причиною великого згущення хліборобського населення, котре в ряшівськім повіті виносить 2,07 осіб на га. Притім роздрібнювання землі відбувалося так: перед 150 літами середні господарства становили на даним просторі 60% повної скількости малих господарств, сьогодня заледви 9%. При найрадикальніше подуманій парцеляції запас двірських ґрунтів, що має 8.500 га занадто малий, щоб міг причинитися в більшій мірі до поправи рільної будови. Законна неподільність ґрунтів неможлива до переведення, доки не буде природного виходу для приросту села. Хліборобська культура повіту стоїть ще досить високо, одначе натуралізація навіть більших селянських господарств поступає в скорім темпі. Збіжева продукція повіту відносно до запотребування невистарчаюча. 75% селянських господарств в повіті не має збіжжа в вистарчаючій скількости до прохарчування родини. Також величезна маса малоземельних зовсім незаінтересована в звищі цін збіжжа, натомісць і одиноко заінтересована в звищі цін годівельних продуктів і набілу. Господарку значно утруднюють відносини неуправильненого життя, що унеможливлюють селянинови калькуляцію. Село полишене на ласку торговців і посередників — тим більше, чим більше відтяте від комунікаційних середників — будова шляхів поправилаб відносини в значнім степени. Одначе та справа радше завмирає ніж поступає вперед. Коли в 1911 р. виконали ще в повіті 14 км. шляхів, то в 1933 р. вже тільки 3. Кооперативний апарат поза животіючими рільничими „кулками" зовсім заломився, зариваючи часто своїх вірителів селян. Селянин втратив довіря до кооперації. На місці остали лише дрібні посередники.

Потім автор обговорює задовження і ґрунтовий податок. Сей податок рішучо завеликий. Коли до сьогодня селянин платить зглядно добре податки, то, пише автор, „свідчить про його високу податкову моральність, та рівночасно вказує на сумний факт, що се діється вже сьогодня коштом девастації господарства і коштом недоїдання широких мас селянства". Консумція селянського населення виглядала в серпні м. р., отже в однім з найлучших фінансово місяців

Народні бунти на Україні

в X — XIII ст.

Отже київський кн. Всеволод перед смертю покликав до себе братів і визначніших Киян та поручив їм на своє місце князем брата Ігоря. Кияни заявили згоду й кн. Ігор поїхав з ними до Київа, скликав вічє „всіх Киян" і тут його оголошено князем та зложено йому присягу. Поховавши Всеволода, Ігор обняв престол і знову скликав Киян. Вони вдруге присягнули йому на вірність. Незабаром Кияне ще раз, втретє, присягнули Ігореві.

Та з а к і л ь к а д н і в настрій більшости Киян основно змінився! Вони стали рішучо неприхильні Ігореві. „Кияни знеохотилися до Ігоря — читаємо в літописи — й післали до Ізяслава в Переяслав, кажучи: іди, княже, до нас, хочемо т е б е". Се могло мати місце не пізніше як на десятий день Ігоревого князювання.

На той заклик Ізяслав пішов з військом на Київ. Прийшло до битви, підчас котрої київські полки зрадили свого легального князя Ігоря та перейшли до Ізяслава. Ізяслав з великим тріюмфом увійшов до Київа, а Ігоря, котрий втікаючи, загруз в болоті, взяв в полон, велів закувати та післав до Переяслава, де всадив його в монастирський „поруб" (вязницю). Бояр і дружину Ігоря Кияни пограбили, позабиравши всяке їх майно, навіть поховане в монастирях. Згодом Ігор випросив у Ізяслава, аби йому позволив постригтись у черці, бо він хорий (був дійсно хорий на ноги) і не надіється жити. Ізяслав увільнив Ігоря і він дійсно постригся в Київськім монастири св. Федора.

Та на тім не кінець. Коли Ізяслав виступив війною проти Святослава і завізвав Киян до участи, то Кияни заявили, що підуть, але пригадали, що брат Святослава, Ігор, сидить у Київі і підчас загального походу може захопити Київ. Отже треба його наперед убити... І не зважаючи на умовлювання меньшого Ізяславового брата Володимира, що був тоді у Київі, митрополита і бояр, товпа Киян кинулася до монастиря св. Федора, схопила Ігоря в церкві, підчас Служби, виволокла його, а коли Володимир відбив і забрав його на Мстиславів двір, товпа Киян виломила браму й кинулася бити; потім ще живого витягнула і добила, а тіло возом відвезла на подільську торговицю і тут покинула... Се сталося 19 вересня 1147 р.[6])

Сам акт убийства літопись описує так:

„В лѣто 6655 (= 1147)... В то веремя Изяславъ посла Киевоу. къ брату своемоу Володимироу. того бо бяшеть оставилъ Изяславъ в Киевѣ и къ митрополитоу Климови. и къ Лазореви тысячкомоу. и рече имъ созовите Кияны. на дворъ къ святѣи Софьи. ать мои посолъ молвить рѣчь мою к ним... Кияном же всимъ съшедшимся. от мала и до велика. к святѣи Софьи. на дворъ. въставшем же имъ въ вѣчи и рече имъ Изяславль посолъ... Кияне поидити... на Ольговичи... Кияне же рекоша.. идемъ по тобѣ и с дѣтми. акоже хощеши. и рече единъ человѣкъ по князи своемъ рады идемъ но первое о семъ промыслимы акоже и прежде створиша при Изяславѣ Ярославичѣ высѣкше Всеслава ис пороуба злии они. и поставиши князя собѣ. и много зла бысть про то градоу нашему. а се Игоръ ворогъ нашего князя и наш не в пороубѣ но въ святомъ Федорѣ а оубивше того к Черниговоу поидем...

То же слышавше народ оттолѣ поидоша на Игоря. въ святый Федоръ. и рече имъ Володимиръ: того вам братъ мои не велѣлъ. Игоря блюдоуть сторожи. а мы поидемъ къ братоу нам велѣлъ. рекоша же Кияне: мы вѣдаемъ оже не кончати добромь с тѣмъ племене(мъ). ни вамъ ни намъ коли любо митрополитъ же възбряняше имъ и Лазоръ тисяцкои... како быша не оубили Игоря. они же кликноуша и поидоша оубивать Игоря. и Володимиръ всѣдъ на конь погна. и народи идяхоу по мостоу. онъ же не мога ихъ миноути. оуворотн коня на право. мимо Глѣбовъ дворъ и въскорѣ(ша) Кияне передъ Володимиромъ.

Игорь же услышавъ поиде въ церковь святаго Федора и въздохноувъ из глоубины сердца скроушеномъ смиреномъ смысломъ. и прослезився. и помя-

[6]) М. Грушевський: Історія України-Руси. Т. II.[2] Ст. 146—157.

так: тепла страва раз денно (в богатших часами два). Відтовщене молоко рідко. Хліб в малоземельних від нового року перестає бути щоденною поживою. Мяса не їдять майже зовсім. Яець також ні. Яйця йдуть на продаж, причім цілковитий брак готівки спричиняє то, що яйця стають другою валютою — (одинокий побіч молока постійний продукт і притім подільний). Проста калькуляція коштів того скромного відживлювання і приходів з 2 га господарства, узгляднюючи навіть дрібні і щораз трудніші до здобуття бічні приходи, виказує, що около 90% сільського населення повіту або 38.000 людей відживляється недостаточно. Той стан впливає на консумцію інших артикулів. В двох великих селах в місцевих крамницях куплено в липні 1934 р. 1 косу, 6 нитяних гузиків, алюміниовий кубок і 10 дкг. цвяхів. Одяги, котрі бачиться ще в неділю, се памятки з часів доброї конюнктури, памятки часто брані на кредит, за котрі селянин ще дотепер платить. Середнозаможний господар ходить вже нині обдертий. Найгірше відчувають брак одягів діти: в зимі, пише автор, в північній частині повіту можна стрінути в хатах дітей, котрих завязують на цілий день по шию в мішки з січкою, бо без одягу замерзлиб у щораз частіше неопалюваній хаті. Ціна нафти все ще зависока; брак світла викликає грізне явище повертаючого анальфабетизму. Щодо споживання монополевих артикулів — цукру майже не видно. Споживання алькоголю впало нечувано. Щораз більше споживають худобячої соли, щораз менше білої. Кількісне зменшення споживання тютюну невелике, але зправила наступив перехід на гірші ґатунки тютюну. Спомин про сірник, як нотує автор, має радше посмертний характер, й описує ріжні помислові запальнички, які витворила народня винахідчивість.

Врешті автор описує освітні відносини — зменшення фреквенції дітей, що ходять до школи, явище викликане зростаючою нуждою. Місцеве населення, призвичаене до висшого цивілізаційного рівня, відчуває незвичайно болючо зменшення можливости здобування освіти.

Рівнобіжно погіршується стан здоровля населення. Зріст сухіт в дітей просто застрашаючий. Кріза, той великий нівелятор, змінює також радикально соціяльну структуру села. Зникає розділ між середняком і малоземельним. Рівночасно чимраз більше радикалізується ціла селянська маса. Радикалізація та не доктринерська, зелена чи червона, але просто чорна, анархічна, як вираз негації й підсвідомого відчуття безнадійности положення.

Одначе не кріза викликала те положення; кріза вже тільки заострила анормальність відносин. Село перелюднене — в ряшівськім повіті лише 36,1% занятих тепер в рільництві може удержатися з рільництва в границях раціональної рільної господарки. Публичні роботи, хочби найширше подумані, моглиб бути найвисше паліятивом, але не розвязанням положення. Та навіть їх узгляднюючи й так в границях одного повіту остає понад 50.000 людей.

Не було нічого з фрази, ані вічевої демаґоґії в надписі, який було видно перед роком на вічу в Тжцяні коло Ряшева: „Штандар нендзи повяту Ропчицкего“. — Й. С.

Гумор. — Більшості горожан прислугує пасивне виборче право до сенату. — На чім таке право полягає? — Можуть пасивно читати виборчі афіші.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Промова Св. Отця. В Штрасбурзі відбувся величавий евхаристійний конґрес. В неділю 21 м. м. архиепископ Маліоне, апостольський нунцій, відправив торжественну Службу Божу в прияві представників влади й 100.000 вірних. Епископ Ніцци Ремонд виголосив проповідь на тему „Я — Дорога, Правда й Життя“. Після богослуження вірні вклякли, щоб вислухати проповіди Св. Отця переданої радіем. Св. Отець говорив по французьки: „Отсе я з вами, щоби спільно величати Бога, укритого в Найсв. Тайнах і дякувати Йому, щоб молитися разом з вами за зіслання мира так потрібного світови. Я з вами, щоб уділити вам апостольського й батьківського благословенства, котрого собі бажаєте й на котре очікуєте від спільного Отця ваших душ і Наступника св. Петра“. Серед загального зворушення Св. Отець уділив апостольського благословення. (КАП).

Конкордат Ватикану з Югославією. Дня 25 м. м. підписали в Римі конкордат між Югославією та Апостольською Столицею: Кардинал державний секретар Пачеллі та Людвік Авер, міністр справедливости і сторож печати Югославії. Після підписання конкордату Св. Отець прияв на окремім послуханні мін. Авера з жінкою та донькою. Св. Отець вручив мін. Аверови великий хрест св. Григорія Великого. Вечером югословянський міністр видав обід в честь кард. Пачеллія. — Текст конкордату оповістять після його ратифікації. Та вже тепер відомо, що він має статті, котрі корисно для Церкви полагоджують справу навчання релігії в публичних школах і признають важність подружжа, заключеного в катол. церкві. Подружжам, заключеним в катол. святинях, признано всі цивільно-правні наслідки. Можність уживати старословянської мови в літургії, досі обмежена до кількох парохій, тепер розтягнена на всі дієцезії Югославії згідно з церковною дисципліною і бажаннями катол. населення. (КАП).

Суспенза. Преса доносить, що ВПреосв. Митрополит Шептицький засуспендував трох священиків: о. Я. Перрідона, ректора Малої Семинарії, о. М. Блозовського, духовника та о. Ждана, префекта Малої Семинарії. Засуспендовані внесли відклик до Апостольської Столиці.

Кінець православія в СССР

„Православная Русь“, „церковно-народний орґан православного движенія в зарубежной Руси“ (ч. 10) звідомляє: Московський відділ для боротьби з релігією під проводом М. Горкого і В. Н. Львова явився у представника патріяршого престола митр. Сергія й зажадав застановлення діяльности патріяршого синода. Безбожники захопили канцелярію митрополита Сергія і його архіви тай на місци заявили, що закривають його орґан „Московская Патріярхія“ й інші епарх. видавництва. Як відомо, на конґресі безбожників в Москві з 30. III. с. р. зорґанізовано спеціяльний відділ для боротьби з релігією взагалі і з православієм зокрема. До того відділу увійшли м. ін. М. Горкій, відомий письменник, Н. Н. Безносов (б. правосл. епископ Никон Красноярський!), В. Н. Львов (б. обер-прокурор Святішого Синода!), Ярославський і деякі професори комуністичного університету. Три перші провідники безбожницького руху заявили прилюдно, що до 5 літ не лишать „на русской земле“ ні одного правосл. храму, ні одного правосл. священика. Митрополитови Сергієви заборонено всякі зносини з духовними в СССР і за кордоном. Посланія може оповіщувати але тільки ті, які йому дозволить оповістити — орґанізація безбожників (!!). Таким чином митр. Сергій остаточно відірваний від усяких звязків з церквою і в СССР і за кордоном: отверте життя правосл. церкви зведено до нулі.

Поганський шлюб в Німеччині

Німецьке Інформаційне Бюро подає опис шлюбу одного гітлєрівського штурмовика в надренській місцевости Пфоречайн після старогерманського обряду. В магістратській салі прибраній зеленю і гітлєрівськими прапорами уставили супружий стіл прикрашений рунами. На столі поклали свастику виплетену з жовтих цвітів; се символ новопоганського руху. За столом стояла чаша з „вічним вогнем“. Асистували штурмовики, котрі відспівали весільний марш з опери Ваґнера „Логенґрін“. Потім оден з штурмовиків виголосив промову, переплітану цитатами з Едди. Молодій парі подали хліб і сіль на срібній таці і після того молоді обмінялися перстенями.

ноу вся Иивова. и размышляше. въ сердци своемъ. тако толикы страсти и различная смерти на праведники находили соуть. и како святии пророци апостоли съ мученикы вѣнцашася и по Господѣ крови своя прольяша. и како святии священномоученици преподобнии отци многыя напасти. и горкыя моукы. и различныя смерти прияша искушени бъвъше от дьявола яко злато в горнилѣ. ихже молитвами Господи причти мя избраномъ твоемъ стадѣ. съ десными мя овцами и како святии правовѣрнии цари прольяша крови своя. стражюще за люди своя. и еще же Господь наш Исусъ Христосъ искоупи мира от прельсти дьяволя. честною кровию. и тако глаголя тѣшашеться и пакы глаголяшеть ты Господи призри на немощь мою. и вижь смирение мое и злоую печаль и скорбь. одержащюю мя нынѣ. да на тя оуповаю стерплю. ты бо Спасе глаголалъ еси. вѣроуя в мя аще оумреть живъ боудеть на вѣкы. и о всих сихъ благодарю тя Господи яко смирилъ еси душю мою. и сподоби мя прити на свѣт. от темнаго и соуетнаго. и маловременьнаго сего вѣка. и въ царствии твоемъ причастьника яви мя нетлѣньных твоихъ и неисповѣдимыхъ благъ. съ всими праведьными оугожьшими тебе Гди и се нынѣ аще кровь мою прольють то моученикъ боудоу Господоу моемоу.

Они же оустрьмишася на нь. яко звѣрье сверѣпии. и похытиша по обаю на обѣднии. въ церкви святаго Феодора. и манатью на немъ оторгоша. он же рече имъ: о законопрестоупници врази всея правды Христови отметьници. почто яко разбоиника хощете мя оубити. аще крестъ цѣловалѣ есте ко мнѣ рекоуще яко имѣти мя собѣ княземъ. нынѣ оуже и всего того не помяноулъ быхъ. зане сподобилъ мя Богъ. мнискыи чинъ въсприяти. лоукавыи же нечестивыи сборъ. боле въпияше глаголя: побѣите побѣите и тако исъ свиткы изволокоша и. онъ же велми възъгласивъ рече: о окоанніи не вѣсте ся что чтворяще. се бо творите невѣдиньемъ аще и все тѣло мое наго оставите нагъ бо изидохъ и щрева матери моея. и нагъ отидоу тамо. и то емоу глаголящю и емше поведоша из манастыря. и срѣте и Володимиръ въ вратѣх манастырьских и рече Игорь възря на нь. охъ брате камо мя ведоут и скочи Володимиръ с коня и огорноу и коръзномъ. река Кияномъ: братье моя не мозите сего створити зла ни оубиваите Игоря. и доведе и Володимиръ воротъ. матере своея. и тоу начаша Игоря оубивати. и оударіша Володимира бьюче Игоря. Михаилъ же видѣ то. и скочи с коня. хотя помочи Володимироу. Володимиръ же вмча и во дворъ матере своея. Игоря хороня и затвори ворота бьюче же Михаиля отторгоша хрестъ на нем и счепьми. а в немъ гривна золота. толикоу же множествоу оубивающим Игоря. и пригна Володимиръ Мьстислалич и скочи с коня паде на Игори. и тако Игорь въста и вниде въ дворъ Мьстиславль. и тако люде яша Володимира и хотѣша оубити Игоря. и тако из народа стоящем възрѣша Игоря въбѣгша въ Мьстиславль дворъ. и тако народ двигноушася. и выломиша ворота и тако побиша Игорь же побиваемъ рече: владико в роуцѣ твои прѣдаю доухъ мои. прими в миръ твои доушю мою. безаконнии же. немилостивии побивше. и отиноудь тѣло его наго оставиша и поверзъше оужемъ за ногы. оуворозиша. и ѣще живоу соущоу емоу ругающеся царьскому и священому тѣлу. и волокоша и съ Мьстиславля двора чересъ Бабинъ торжекъ на княжь дворъ и тоу прикончаша и. тако скончаша и Игоря князя сына Олгова. бяшеть бо добрыи и поборникъ отечьства своего. в руцѣ Божии преда духъ свои. и съвлѣкъся ризы тлѣньнаго человѣка. и в нетлѣньноую. и многострастьноую ризоу оболкъся Христа от негоже и вѣнцася въсприемъ моученичския нетлѣнныи вѣнець. и тако к Богоу отиде. мѣсяца семтября въ ѳі (= 19) въ день пятоk. и оттоуда възложиша и на кола и везоша и на Подолье на торговище и повергоша поруганью. безаконнии несъмыслении ослѣпленни оцима. своима. вѣдоуще яко мьститель есть Богъ и взищеть крови неповиньнаго. человѣци же благовѣрнии. приходяще взимахоу от крове его и от прикрова соущаго на немъ. на тѣлѣ его. на спасение себе. и на исцѣление. и покрывахоуть. наготоу телесе его своими одежами. и повѣдаша Володимироу яко повержень есть на торговищи. и посла тысяцьского.

Покажчик змісту

всіх дотеперішних річників „Нової Зорі“.*)

/СУСПІЛЬНЕ ПИТАННЯ/: Священик: Що тепер грозить нашій Церкві /перехід /кр. кооперації в комун. руки/ 132 Ѳ Приватна власність 138 Ѳ о. В. С.: Забезпечім кооперативи кат. організацією 139 Ѳ А. Ч.: Кат. Церква і соціяльне питання 139 Ѳ Заслуги катол. Церкви для робітництва. Голос соціяліста 151, 152, 153 Ѳ Католицька Суспільна Школа Н 162 Ѳ Христ. робітничий рух в Югославії Н 188 Ѳ Англійська катол. преса про недолю робітників Н 191 Ѳ Чи католик може бути соціялдемократом? 196 Ѳ Заникаюча чеснота милосердя 215 Ѳ Р. Г.: Суспільна роля релігії 227 Ѳ Суспільна роля Церкви 230 Ѳ Нова будова суспільности. Хрвст. революція проти капіталіст. сусп. ладу 236 Ѳ Р. Г.: Суспільна роля Церкви 241 Ѳ Загальні Збори Вдовичо-сиротинського фонду у Львові Н 316 Ѳ Перемишль /Заг. Зб. Вдов. сирот. Інституту/ Д 319, 324 Ѳ Духовенство й соціяльна скрута 357 Ѳ Т. Г.: Безробітний. Новий тип людини 358 Ѳ Б.: Вдержання родини 359 Ѳ К. Б.: Занедбана робітнича справа 372, 374 Ѳ Проф. унів. Й. Б. Кравс: Погляди схоластиків на право власности 372 Ѳ Небезпека гряде /Архіеп. Праги Кордач перестерігає перед капіталізмом і матеріялізмом/ 397 Ѳ Еп. Кубіна про кризу 431 Ѳ Св. Отець про поміч безробітним Н 475 Ѳ Комунікати „Укр. Комітету Допомоги Безробітним і Убогим“ 499, 508, 514, 516, 517 Ѳ Суспільне питання в місійних краях (Конференція Архіеп. Сальоттія) 520 Ѳ Справедливість і любов /у Катол. Церкві/ Н 564 Ѳ П. Елемір Чаносси І. Т.: Християнство і суспільна справа 599 Ѳ Епархіяльний Комітет допомоги вбогим і безробітним у Станиславові /звіт з 1932 р./ 600 Ѳ Харитативна акція польських катол. організацій у Львові Н 616 Ѳ Перший укр. захист для стариків Н 663 Ѳ о. Мих. Вовчик: Приватна власність. Хто її правдивий властитель? 696 Ѳ Февел.: З діяльности Тов. св. Івана Милостивого в Станиславові Д 705 Ѳ о. Ілля Братик: Безробітні. Як вони виглядають і як з ними боротися та як їм помагати 732 Ѳ

II. КУЛЬТУРА — ОСВІТА — ВИХОВАННЯ

Загальні й мішані теми.

/ПРОБЛЄМИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ/: На нові шляхи /до визволення/ 135, 137 Наші памятки /культури/ 147 Про утечу зі школи народів 177 о. М. Х.: Вага традиції 160 „Нові Шляхи“ провадять на Схід Н 222 Большевицька „культура“в Галичині 276, 278, Під плащем націоналізму 282, Ф 286 Большевицька „культура“ в Галичині 286, 288, Орган шумскістів „Культура“ Ф 290 Схід чи Захід 302, 303, К.: Діячі укр. культури суджені тепер в Харкові 324, 326, 328, К.: Україна заборолом культури й цивілізації Европи. З приводу нової праці проф. Ом. Терлецького 384 /Др І. Мірчук/: Виміна духових цінностей Н 451 Й. Скрутень ЧСВВ: Памяти доброго друга Антона Мартеля 485 С. Томашівський: Жерело відсталости України Н 497 /О. Назарук/: Значіння чужих мов 555 О. Пеленський: Нарід — Церква — Школа. „На предняя возвратимся!“ 557 /А. Ч./ Зневага цвинтаря при відслоненні нагробника І. Франка Н 637 Ѳ А. Ч.: Предтеча большевизму І. Франко й укр. суспільність на тлі його нагробника 637 Ѳ Кріваве відкриття нагробника І. Франка 637 Ѳ „Селянин“ — І. Франко — і Пілсудський Н 637 Ѳ К. П.: В духовій намороці. З приводу відслонення нагробника Франкови 638 Підчас авантур /побиті/ Н 638 Ѳ /В. Целевич/: Не можна мовчати 639 Ѳ Битва на кладовищі Н 641.

/ПРОБЛЄМИ ІНШИХ КУЛЬТУР/: /О. Назарук/: „Натур унд Культур“ (До проблєму пролому атеїст. світогляду інтеліґенції) 112 Учасник /О. Назарук/: Степові культури в історії /старого світа/ 155 А. Ч.: Наймолодша культура. Література й мистецтво американських негрів 246 Руїна культури /Заходу/ 253 /Луганов — А. Ч./: Зміна ідеалів /у літер. і пресі/ 365 Прогнання Жидів з Еспанії в 1492 р. 639 Ѳ Ширення безбожности. Рефлєксії паризького журналу „Фігаро“ 776

Виховання — Школа — Вчительство К. Б.: Родина й релігія у вихованні дітей (З приводу останнього міжнародного зїзду) 403 /Др Йосиф Попп/: Учитель і ученик. Їх взаємини в сучасности 567 М. П/аська/: На шкільні теми. Дещо про „виховане паньствове“ в укр. школах 657 Педагог: На новий шлях. Про потребу ревізії виховання і навчання нашої молоді 685, 686 Др Осип Назарук: Вибір звання 737—744 Антоніна Жизневська: Реліг. моральний чинник у вихованні молоді 751—754 С. К.: За методу навчання /релігії/ 366 Католицьке виховання укр. молоді 367 Новий проєкт реформи шкільництва 507 Ѳ Польський Епископат проти нового проєкту устрою шкільництва Н 513 Як буде виглядати новий шкільний рік 539 Світський педагог: На шкільні теми. Чому треба нам закладати церковні катол. школи? 565 Ідеал католицької школи (Голос німецьких Епископів) Н 204—5 Священик: Боротьба за школу в Німеччині 594 Й. Р.: Литовська „Рідна Школа“ перед великою війною. Жмуток споминів 597 Катол. Педагогічний Конгрес Н 662 Католицькі університети Н 760 Кат. шкільництво у Франції Н 759 о. Й. Осташевський: Різдво Христове — діточе свято 301 о. В. Лициняк: Хлопці сироти шукають рідні 281 Чому діти говорять неправду Ф 386 Елеонора Гонтова: Коломийщина /опіка над молоддю/ Д 108 Українці на світовім пластовім зїзді в Ґеделє Н 664 „Діточий День Матері“ в Судовій Вишні Д 657 Дітей на село! 241 Значіння вакацій для молоді Ф 249 Т. Марусин: Під увагу вакаційним гостям /їх обовязок працювати для народу/ 252 11-тий травня /на „Вакац. Оселі“/ Н 334 Діточа оселя на Остодорі Д 654, 663 Вакаційні Оселі /конференція для преси/ 728, 729, Т-во Вакаційних Осель. Його Заг. Збори 730 Діточі пивоселі 739 Микола Мельник: Ремісннча бурса у Львові Н 214 о. Марко Гіль: Голос на часі. В справі бурс і їх доброго проводу Н 553 М. Р.: Наш Інститут для дівчат /в Перемишлі/. Хто його збудував і в чиїх руках він опинився 481 Ѳ Один з батьків: І що тут робити /про У. Інст. в Перемишлі/ 489 Священик-батько: Правда про Дівочий Інститут в Перемишлі Д 579 Протест /членів Т-ва „Укр. Інститут для дівчат“ в Перемишлі/ Н 792 Шкільний рік зачинається 166 Скільки є українських шкіл й укр. шк. молоді в Польщі? 459, 462 Ѳ Кілько є наших студентів у Львові Н 480 До змін у нашім шкільництві /Др Д. Лукіянович мав стати шефом укр. шкільництва/ Н 704 День Матері в філії Укр. Державної Ґімназії у Львові Н 741 Нове поміщення філії Укр. Держ. Ґімназії у Львові Н 742 Йосиф Танчаковський: Перша укр. промислова школа середнього типу Д 170 Висша школа для книгарів Н 340 М. К.: Вражіння з вистави робіт фахової школи СС. Василіянок у Львові Н 462 Й. Р.: Моя гостина в Милованню 490 Курси для безробітних матуристів Н 697 Педагог: Укр. Торговельна Школа /які користи дає/ 646 Жіночі фахові школи 744 Фондація /Дра Я. Турина/ для укр. молоді Н 782 Розвязання зїзду Рідної Школи.Голоси преси 191 о. Адріян Левицький: Як помогти „Рідній Школі“ 215 Д.: Як процвитає наша молодь „Рід. Школи“? 246 З „Рідної Школи“ 251 Учасник: Посвячення будинку ґімназії „Рідної Школи“ в Дрогобичі 344 Виховання молоді /ґімн. Р. Шк. в Яворові/ 357 Я.: На порозі ювилею „Рідної Школи“ 401 о. Н. М-ів: За католицьку Рідну Школу (Перед зїздом „Р.Школи“) 418, 421 Ѳ Перед зїздом „Р. Школи“ 419 Ѳ Загальний Зїзд „Рідної Школи“ Н 423 Ѳ А. Ч.: Ювилейний Зїзд „Рідної Школи“. Вражіння і думки очевидця 424, По зїзді „Рідної Школи“ 428 В справі „Рідної Школи“ /пресова конференція/ 482 Новозорянин: Головна практична проблема „Рідної Школи“ в краю 491 Студента Р. Мигаля /усунули з Гол. Упр. Р. Шк./ Н 539 М. К.: Діточа ревія Н 633 Похорон бл. п. Іллі Кокорудза Н 639 Ѳ Вісти з „Р. Школи“ 667 Ѳ В якім стані „Рідна Школа“ Н 689 Ѳ Вісти з „Рідної Школи“ Н 695 Ѳ Педагог: Перед Загальними Зборами „Рідної Школи“ 696 Ѳ Відозва /кружка „Р. Шк.“ ім. кн. Льва у Львові/ 717 Ѳ Попис молоді „Р. Ш.“ 741 Ѳ К.: Большевицькі письменники в нових українських читанках /А. Крушельницького/ 469 Ѳ Педагог: Якою лектурою годують шкільну молодь? 655 Ѳ Монополь триває... В справі нових шкільних читанок 693 Ѳ /Арамієї: Чим кормлять нашу молодь Н 694 Ѳ Позашкільні бібліотеки для молоді /будуть контрольовані/ Н 711 Ѳ Український буквар в Америці Н 798 Ѳ Школа /переслідування, оборона/ 280 Ѳ Десять літ без школи Н 294 Ѳ З днів нашого /шкільного/ лихоліття 299 Ѳ Незрозумілий факт /Кураторія усунула о. М. Хмільовського з директури ґімназії/ 405 Ѳ До Кураторії Львівського Шкільного Округа. Допис з Надвірнянщини /латинізують дітей/ 502 Ѳ Організація плебісциту за укр. мовою в школі 582, 591, Н 592, 593, 598 Ѳ Про шкільний плебісцит 614, 619, 691 Ѳ Організуймо навчання дома 657, 659, 661 Ѳ Істнування утраквістичних шкіл протизаконне 663 Ѳ Боронім прав укр. мови /в школах/ 669 Ѳ За укр. школу! 684 Ѳ Новий шкільний плебісцит 685 Ѳ Боронім своїх прав! 688 Ѳ Школа в СССР Н 213 Ѳ Учителі се застаріла буржуазна видумка Н 223 Ѳ Бездомні діти /в СССР/ 251 Ѳ /Йосиф Дуайє/: В радянській школі Ф 292 Ѳ Товариші вертають до буржуйських способів навчання 570 Ѳ Виховання в СССР 664 Ѳ М. М.: Показують своє обличча /ліберальні вчителі/ 177 Ѳ Учительство у нас а в Поляків Н 438 Ѳ З листів до Редакції /вияснення/ Н 442 Ѳ Учитель: Збори учительства /„Учит. Громада“/ 446 Ѳ Приватне українське вчительство Н 451 Ѳ Одна з многих: Трагедія учительства. Позабудьмося ілюзій! 467 Ѳ А. Ч.: Трагедія розсудку і продукція нещастя 468 Ѳ З листів до Редакції /Збірний лист священиків турчанського повіту до посла В./ 498 Ѳ Учитель чи вчителька Н 514 Ѳ Кілько є учителів Українців? Н 599 Ѳ Св. Отець до учителів Н 766.

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 945 847. 849, 851.

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

и приѣха види повержена Игоря мертвого. и рече: се оуже Игоря есте оубили. ать похороним тѣло его. Кияне же рекоша. не мы его оубили но Олговичь Давыдовича и Всеволодичь. оже мыслили на нашего князя зло. хотяче погоубити льстью. но Богъ за нашимъ княземъ. и святая София. и повелѣ тысяцкои взяти Игоря. и вземше и положиша въ церкви святаго Михаила. на тоу ночь Богъ прояви над ним знамение велико. зажгошася свѣчѣ вси над ним въ. церкви тои. наоутрѣя же шедше Новгородци повѣдаша митрополитоу митрополитъ же запрѣти да никомоу же не повѣдять но повелѣ потаити такоую благодать Божоу явльшюся над ним. соуботѣ же свитающи. посла митрополитъ игоумена Онанью святаго Федора. и приѣха игоуменъ види нагого. и облече и. и отпѣ над ним обычныя пѣсни и везе на конець града в монастырь святомоу Семеоноу. бѣ бо манастырь отца его. и дѣда его Святослава. тамо положиша.[7])

Ми нарочно навели літописний опис убиття кн. Ігоря Киянами в повнім тексті. Бо те убиття дуже наглядно характеризує відносини, які тоді запанували в Київі і взагалі над Дніпром. Ті відносини се розперезана анархія, яка тягнулася ціле століття і покінчилася розуміється упадком Київської Держави.

(Дальше буде).

[7]) Ипатьевская Лѣтопись. I.² От. 347—354.

Конфіската

майна католицьких організацій в Німеччині.

З Аквізграну повідомляють, що поліція розвязала „Союз Католицької Мужеської Молоді“ в Штольберґмілі за вороже становище супроти держави. Три провідники того союзу арештовані, сотрудник місцевої парохії Конрадс одержав приказ опустити аквізгранську регенцію. З Дісельдорфу повідомляють, що в м. Найс відібрали двом священикам право навчання релігії в школах. Міністерство Внутрішних Справ в Баденії рішило сконфіскувати майно розвязаних католицьких організацій „Баденвахт“, „Віндгорстбунд“ і „Шоффершар“, виходячи з заложення, що діяльність тих організацій признано протидержавною. Надбурмістр Вірцбурґа в Баварії приказав предложити собі до 15 серпня „під відповідальністю“ назвиська тих урядників і робітників, котрих діти є членами католицьких союзів. Треба вимагати — звучить розпорядок — заяви від урядників і робітників, що їх діти не належали або вже не належать до того рода віроісповідних союзів. Звертає увагу категорична форма того розпорядку, якої дотепер в подібних случаях не примінювано. В м. Ганав під Франкфуртом над Меном засудили на 8 місяців вязниці 48-літнього пароха в селі Діткес за „надуживання“ проповідниці до цілей загрожуючих публичному спокоєві через виступ проти держави й національно-соціялістичної партії. Парох у своїй проповіді порівнав віроісповідні відносини, пануючі в Німеччині, до положення в СССР. — (ПАТ.).

Нові татарські рукописи

В Інституті Сходознавства в Москві зачали фотографувати тексти рукописів на бересті з епохи „Золотої Орди“. Їх найшли недавно над Волгою в районі села Покровського. Берестові рукописи походять з кінця 13 або початку 14 ст. Велике зацікавлення викликав один з кусків береста, покритий квадратовим монгольським письмом. Текст рукопису, сильно облізлий, написаний на думку проф. Тіхонова мішаниною крови й тушу. Прочитати їх можна буде тільки після сфотографування. Відчитання рукописів „Золотої Орди“ вимагає найменше двох місяців морочливої праці. („Вечерная Москва“).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СВ. ОТЕЦЬ виголосив промову до ватиканських достойників з приводу 65-ої річниці смерти Юстіна де Якобіса, папського леґата в Абісинії. В ній заторкнув італійсько-абісинські справи. Папа заявив, що треба вірити в Христовий мир і вірити, що не станеться ніщо таке, що булоб незгідне з правдою, справедливістю й милосердям.

У ЛЬВОВІ вибрано до обох виборчих округ (ч. 70 і 71) самих Поляків і Жидів. Між ними є і п. Міхал Бачинський, комісар Нар. Дому. Ендеки й соціялісти бойкотують вибори.

МОСКВОФІЛИ ПЕРЕД ВИБОРАМИ. 21-го липня с. р. відбувся у Львові передвиборчий зїзд представників „всєх русских общественних, культурних і економіческих орґанізацій края". На зїзді вибрали „русскій виборний комітет", котрий видав відозву, в якій взиває „русское населеніе юго-восточних воєводств" взяти участь у виборах.

В ЛУЦЬКУ відбувся зїзд головної ради Волинського Українського Обединчия при участи 80 делеґатів. Після реферату ред. П. Певного зїзд рішив піти до виборів спільно з польським населенням Волині.

БІЛОРУСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМІТЕТ у Вильні рішив не брати участи в виборах до польського сойму й сенату. Він ствердив, що новий виборчий закон 2,500.000 Білорусинів в межах Польщі не дає можливости післати до сойму своїх незалежних представників. („Білоруська Криниця" ч. 622).

ЗАКАРПАТСЬКА ПРЕСА оповістила протест проти чехізації українського населения при помочи нових чеських шкіл.

НА СОВ. УКРАЇНІ ГПУ увязнило секретарку ЦК КП(б)У Марію Левкович за протибольшевицьку діяльність і нелеґальну продаж партійних леґітимацій нечленам партії і противникам большевиків. Вона продала около 2.000 партійних леґітимацій.

В МОСКВІ розпочався семий конґрес Комінтерну. В конґресі беруть участь представники 65 країв. Почесним предсідником конґресу вибрали німецького комуніста Тельмана, котрий перед приходом Ґітлера до влади кандидував на нім. президента.

ДОНСЬКИМ ОТАМАНОМ вибрали на еміґрації ґен. ґрафа Михайла Ґраббе. В виборах брало участь 5.000 донських козаків.

ЮГОСЛОВЯНСЬКИЙ ПРЕМІЄР Стоядінович заявив в сенаті, що справа повороту Габсбурґів до Австрії викликала в Югославії зрозумілу трівогу, бо се не тільки внутрішна австрійська справа. Се міжнародна проблєма, яка дуже цікавить Югославію. Ми рішучі противники відновлення монархії Ґабсбурґів — заявив Стоядінович. (ПАТ).

ҐРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ Юрій згори відкидає можливість свого повороту при помочи перевороту. Він не бажає брати участи в плебісцитовій акції, бо справу повороту монархії вирішать нарід і правительство.

БРИТІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО дістало інформації, що італійський експедиційний корпус зачне збройні ділання в третім тижні вересня с. р. Тому Анґлія буде противитися в Женеві кождій спробі проволоки.

АНҐЛІЙСЬКА ЛЕЙБУР ПАРТІ зажадала, щоби британське правительство поставило в Союзі Народів внесення в цілі устійнення відповідальности Італії й Абісинії згідно з договором Союзу Народів.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ҐЕН. РОЙСТОН хоче власним коштом виставити бриґаду і піти з нею на поміч Абісинії.

ФРАНЦІЯ заборонила доставляти зброю для Абісинії через пристань Джібуті, звідки йде одинока зелізнича лінія до Аддіс Абеби, столиці Абісинії.

В РИМІ відбулася маніфестація за війною з Абісинією. Промовляли визначні фашистівські провідники.

ІТАЛІЯ зібрала у Східній Африці около 200.000-ну армію.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР заявив представникови „Парі Суар": Умовини війни будуть дуже некорисні для італійської армії. В ґорах стрінуть її непередбачені перепони. Італія не зможе користуватися новітною зброєю. Італійці вже тепер мобілізують мешканців Сомалі й Еритреї, одначе сумніваюся в їх льояльність до Італії, коли вони стануть до боротьби з братами тої самої раси. Вкінці неґус заявив, що особисто візьме участь в боях.

АБІСИНСЬКИЙ ПОСОЛ в Лондоні д-р Мартен передав анґлійському королеви від абісинського цісаря золотий ланцюх ордеру Соломона. Анґ. королева одержала золотий ланцюх Сави.

ЯПОНСЬКІ АҐЕНТИ висилають з поспіхом великі скількости зброї й амуніції до Абісинії. (ПАТ).

ІНДІЯ організує підмогу для Абісинії. Ґанді бере участь в збірці фондів для Абісинії.

ПІДЧАС ЗАВОРУШЕНЬ в Лягорі в британській Індії було 10 вбитих і 74 ранених, в тім 5 поліціянтів.

В НЮ ЙОРКУ комуністи здерли німецький прапор з корабля „Бремен" і кинули його в воду. Поліція розігнала демонстрантів.

В МЕХІКУ в стейті Табаско центральні власти сконфіскували 8 літаків і богато скорострілів, що належали до „червоної ґвардії".

НОВИНКИ

Др Осип Назарук викінчує в часі ферій опис своєї подорожі до Риму. Буде се більша праця. Зачнемо її містити в фейлєтонах „Нової Зорі" правдоподібно ще сего року в осени.

Луговий Здвиг відбудеться в днях 4 і 5 серпня с. р. у Львові в Луговому Городі при вул. Вулецькій і ґен. Івашкевича з такою програмою: Неділя 4. VIII.: год. 10.30 — полева Служба Божа з проповідю в Луговому Городі; год. 12 — похід Лугів вулицями Львова на майдан св. Юра, де відбудеться дефіляда Лугів перед Головною Старшиною і поворот до Лугового Городу; год 4 — показ лугових вправ у Луг. Городі і промова дра Р. Дашкевича. — Понеділок, 5 серпня, год. 3 по пол.: легкоатлетичні змагання в Луг. Городі. Вступ до Луг. Городу в неділю на Службу Божу і в понеділок вільний. Ціни місць на показ вправ в неділю в 4 год.: I степеница 2.50 зл., II степ. 2 зл., III степ. 1.50 зл., сидячі місця за баріерою 1 зл., стоячі місця за баріерою 50 сот. Шкільна молодь і діти платять по 20 сот.

Обхід на Маківці відбудеться с. р. в неділю 4 серпня з такою програмою: Год. 7.45. Процесії з поблизьких сіл вирушать на Маківку. Год. 10.30. Полева Служба Божа з проповідю. По Службі Божій відправлять панахиду за поляглих УСС. — Сего року припадає 20-ліття боїв УСС з російськими військами на Маківці.

Окружні виборчі комісії на м. Львів ч. 70 і 71 урядують при вул. Булярда ч. 2, III., ч. телєфону 241-06. Урядові години від 9—13 і від 18—12.

Сліди Обрів біля Галича. Д-р Я. Пастернак, директор Музею Наук. Т-ва Шевченка, відкрив на території Крилоса біля Галича дві аварські могили. В одній могилі були золоті, срібні та бронзові прикраси та глиняна посудина з 4 ст. Біля кождого небіщика була кінська голова з зелізними вудилами в зубах. Підчас розкопок знайдено також глиняні посудини з прикрасами ще з бронзової (2000 літ перед Хр.) і старшої зелізної доби.

Гумор. — Про виборчу ординацію говорять, що се субординація („Врублє").

Гумор. — Теперішне польське правительство буде доти непохитне, доки має БеБе й БеКа. („Врублє").

Просимо памятати, що літні місяці найтяжші для кождої газети. Тому не забувайте підперти її якраз в тім часі морально й матеріяльно.

Народний Дім в небезпеці! Так зачинається відозва москвофільських орґанізацій: Общества Качковського, Ставроп. Інституту, Рев. Союзу Руских Кооп. і Галицько-Рускої Матиці, напечатана в 717 ч. „Русского Голосу". В ній москвофіли бють у дзвін, що „Українці мають одержати Нар. Дім." В ціли оборони Нар. Дому повстав комітет, котрий скликає „всенародний зїзд" 2 серпня с. р.

В Сяноці і Боську на Лемківщині звинули катехитури гр.-кат. релиґії. („Діло" ч. 197).

Над Рогатинщиною перейшла велика градова буря. Перуни вбили трох селянок з Мартинова і Юнашкова, котрі сховались під полукіпками та одного господаря, що підчас бурі був на полі.

З Берези Картузької по 10-міс. побуті вийшли на волю Омелян Матла, абсольвент прав зі Львова і Б. Шерстило, студент львівської політехніки з Жовківщини.

На волю вийшов політичний вязень Василь Атаманчук, засуджений 1927 р. на 10 літ вязниці. На основі амнестії подарували йому півтора року.

На засланні на Соловках є тепер м. ін. отсі Галичани: Юліян Бачинський, Степан Рудницький, Михайло Лозинський, Антін, Богдан, Остап і Володимира Крушельницькі, д-р Микола Чайковський, Петро Дідушок і богато інших. Їх засуджено на 10 літ заслання.

Краківським воєводою іменований б. маршал сенату Вл. Рачкевич.

Поручені листи в більших почтових урядах будуть приймати від 1 серпня цілу добу.

У Львівських пральнях вибух страйк робітників. Робітники сидять у пральнях, але не працюють. Страйкує около 150 робітників.

У Львові увязнили трох масарів за те, що різали потайки безрог і телят і прибивали на мясі фальшиві печатки міської різні.

В Мінстері в Німеччині президент реґенції відібрав двом католицьким парохам право навчати реліґію в школах.

В м. Оснабрік в Німеччині припинили на півтора місяця видавання католицького тижневика місцевої дієцезії.

Німецька тайна поліція відібрала катол. деканови Бухгольцови право перебування на терені Східної Прусії.

Ідеольог ґітлєризму Альфред Розенберґ виголосив промову, в котрій сказав, що колиб Німці злагіднили протижидівський курс, то не заслужать собі тим вдячности у Жидів, а зате викличуть осуд решти світа, котрий сподівається, що Німеччина освободить світ від жидівської зарази...

„Жидам вступ заборонений". Такий надпис є над входом до живця в Діркгаймі в Німеччині. Гостинниці в тій місцевости не приймають Жидів.

В Атенах в театрі дійшло до заворушень. Коли артисти співали образливу для короля пісню, приявні на салі військові вбігли на сцену, побили артистів і викинули їх зі сцени.

В Царгороді переповнені всі вязниці. Тому турецькі власти перевезли богато вязнів на провінцію.

В Китаю буде сего року голод внаслідок повеней і спек. Що не забрала вода, спалило сонце.

Справлення похибки. В „Новій Зорі" в ч. 854 напечатано в передовиці на 1. ст. в 3. рядку згори: ...„дня 8 вересня відбудуться вибори до нового Сойму й Сенату." Має бути: „дня 8 вересня відбудуться вибори до нового Сойму, дня 15 вересня до нового Сенату".

Гумор. — Нова виборча ординація ухвалена, але непохвалена.

Гумор. — Ті, що мають право вибирати ро сенату — хрестоносці.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

Посмертні згадки

† **о. Василь Левицький,** Мітрат, Апост. Пронотар, Тайний Шамбелян Його Святости Папи Римського, Радник Митрополичої Консисторії у Львові та Епископської Консисторії в Перемишлі, Кустос греко-католицької катедральної Капітули в Перемишлі, Просинодальний Іспитовник, Доктор Церк. Права й св. Канон. і т. д. по довгій і тяжкій недузі упокоївся в Бозі в неділю 28 липня с. р. в 12 год. пол. у Львові в 69 р. життя, 47 священства й 23 крилошанства. Похорони почалися в понеділок 28 липня в год. 5 попол. в церкві Пресв. Спаса. В вівторок 30 липня після Служби Божої, що почалася в 8 год. рано в згад. церкві, відбувся перевіз тлінних останків до Миколаева н/Дн. до родинної гробниці. Того самого дня відправили Службу Божу з парастасом в катедральній церкві в Перемишлі. Покійний свого часу був Прокуратором справ нашої Церкви при Апост. Столиці, а від 1903 р. був довгі роки парохом в Сокалі. Велика заслуга Покійного — вибудування парохіяльної церкви св. ап. Петра й Павла в Сокалі, одної з найбільших і найкращих церков в Галичині та окраси міста Сокаля, за що міська Рада іменувала Покійного почесним горожанином. Як сокальський парох видав цінну історичну моноґрафію п. н. „Коротка історія ікони Жировицької Матери Божої на Руси і в Римі" (Жовква 1904), що на неї нераз покликуються в своїх працях і чужі вчені. В. Й. П.! — (л).

† **Ярослав Чайковський,** маґістер прав, помер у Львові 26 липня 1935 р. в 33-ім році життя. Похорони відбулися 28 липня с. р. на Янівським цвинтарі. Покійного відпроваджували 4 священики, рідня, представник Українського Нац. Музею, представники „Нової Зорі" і „Правди" та около 50 знакомих. Пращальну промову над могилою виголосив др. Свєнціцький. В покійнім відійшов у могилу чоловік хрустального характеру, щирий патріот і громадський працівник. Він кілька літ працював в адміністрації „Нової Зорі" і „Правди" та навіть по відході на нову посаду приходив впроваджувати в практику діловодства новоприняті молоді сили. Мав дуже спокійну бесіду, не іритувався і тому дуже добре надавався на учителя для початкуючих практикантів. Оставив по собі память чоловіка совісного, точного і працьовитого. В. Й. П.!

† **Мирон Михайло Топорівський ЧСВВ,** богослов I року, упокоївся в Бозі 9 липня с.р. в Мондері в Канаді. Покійний уродився 19. X. 1905, до Чина св. Василія Вел. вступив 21. IV. 1931 в Мондері, де зложив перші обіти 14. XII. 1932. В останнім шк. році вчив грецької мови на I і II роках василіянських гуманістичних студій в Мондері. В. Й. П.! — (л).

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Жнива на Поділлі зачалися при кінці липня с. р. Вже вижали жито. Часті дощі спиняють працю і загрожують зборам жита. Зате поправилися вівса, гречки і передовсім окопові ростини. Збір жита середний, в деяких місцевостях навіть низше середного. Дощева погода і вітри зле вплинули на стан пасік. Пасічництву загрожує катастрофа, бо вже третий рік підряд треба кормити пчоли цукром.

Виставу Українського Промислу уладив Кружок „Союзу Українок" в Замарстинові в днях 21 — 31 липня с. р. в читальні „Просвіти" (вул. Львівська 56). Свої вироби доставили отсі паші установи та фабрики: Фортуна Нова, Народня Торговля, Маслосоюз, Міка (муштарда), Луна, Пласт, Калина, Альое, Блиск (фабрика пасти зі Станиславова), Титан (фабрика оцту), О. Левицька, Дерма (виріб черевиків), Дендра (фабрика шевських кілків) й Сільва. — (л).

На збіжевій біржі загально знижкова тенденція. Ціни жита, вівса, муки пшеничної та житньої падуть. Рух слабий.

Вивіз масла з Польщі виносив в перших 4 місяцях с. р. приблизно 2/3 вивозу з м. р. Натомісць вивіз сира вдержався на рівні м. р.

В Лодзі міське кредитове Т-во виставило на ліцитацію 101 фабричних будинків і каменниць за довги 10,200.000 зл.

Державний Трибунал в Берліні видав розпорядок, на підставі котрого деякі приватні підприємства дістали державних комісарів. Їх зарядження мають силу державних актів. Комісарі можуть усунути з підприємств урядовців з політичних причин.

Ватикан вибиває тепер нові монети в сумі 800.000 лірів. Ватиканські монети мають право обігу в цілій Італії.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Інтеліґентна вдовиця, середних літ, розуміється добре на куховарстві, веденні дому й господарства, лагідна, працьовита, скромних вимог, пошукує місця управи дому у священика або самітного пана. Ласкаві зголошення до Адміністрації „Нової Зорі" для „Лагідної". 95-1-2

Поклик

ДО ТОВМАЧЧИНИ І СУМЕЖНИХ ПОВІТІВ.

В понеділок, дня 5 серпня вечером починаються в каплиці Сел. Бурси Шашкевича в Товмачі св. реколекції для ДЯКІВ і триватимуть до пятниці 9 серпня рано;

В суботу, дня 10 серпня вечером починаються св. реколекції для СЕСТРИЦЬ І РЕВНИТЕЛЬОК Ап. Мол. і триватимуть до середи, дня 14 серпня рано;

В середу, дня 14 серпня вечером починаються св. реколекції для БРАТІВ церковних брацтв і триватимуть до неділі, дня 18 серпня рано;

Відповідно до бажання нашого Преосв. Еписк. Ординаріяту проситься Всч. і Впр. ОО. Душпастирів повищі речинці собі добре приготувати, вибрати чільніші одиниці, що надаються до Кат. Акції, їх відповідно приготовити й у свій час вислати на духовні жнива.

В Адміністрації „Нової Зорі"

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ціни в зл.:

Ч. 1.	Основи соціольоґії	3.—
Ч. 3.	Спіритизм	2.—
Ч. 4.	Життя св. Кирила і Методія	0.80
Ч. 5.	Я. Л. Секти й сектанти	0.60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1.50
Ч. 7.	Греко-катол. Церква (історія)	0.95
Ч. 8.	Д-р Ю. Назарук: **Преса**	3.—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. I. Св. Павло**	2.—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті**	0.50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві**	0.60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0.80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. II.**	2.—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки)	0.40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0.40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.**	1.80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0.50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2.—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1.—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архіереї**	0.25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0.40
Ч. 24.	А. Ч. **Українська молодь Христові**	0.60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0.30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0.40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0.50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0.40
Ч. 29.	В. Маковський: **„Андрей" на засланні**	0.80
Ч. 30.	А. Ч.: **Террор в минувшині**	0.40
Ч. 31.	Еп. Гр. Хомишин: **Українська Проблєма**	1.50
Ч. 32.	Осип Назарук: **Вибір звання**	0.40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук:	**Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**	3.00
о. Д-р Т. Галущинський:	**Думка і наука Церкви в питанню літург. мови**	0.20
Д-р С. Томашівський:	**Десять літ українського питання в Польщі**	1.50
Д-р С. Томашівський:	**Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1.00
Д-р С. Томашівський:	**Про ідеї, героїв і політику**	2.00
О. Назарук:	**Роксоляна** (повість)	12.00
О. Н.:	**Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0.50
Проф. Л. Коплер:	**Релігія і політика**	1.80
С. Томашівський, історик, політик, публіцист		1.00
А. Ч.:	**На калиновім мості** (Листи до молоді)	0.80
Д-р Осип Назарук:	**Католицький журналіст обвинуваченний за державну зраду**	1.30
Станіслав Лось:	**За конструктивну політику на Червоній Руси**	1.00
Гадяцький Договір		0.50
Осип Назарук:	**Націоналізм Донцова**	0.60
Осип Назарук:	**Венеція**	3.—

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, I пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими знаками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 4 серпня 1935. Ч. 58 (856)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон, чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Konto P. K. O. Львів 505.796

Абісинська справа в Союзі Народів

Промови делеґатів: Італії, Абісинії і Франції.

ПАТ доносить: В Женеві зачалася 31. VII. с. р. 87 надзвичайна сесія Ради Союзу Народів під проводом ком. Літвінова. На деннім порядку одинока точка: італійсько-абісинський спір. Після відкриття нарад промовляв делеґат Італії барон Альоїзі. Він заявив, що праця конціляційно - арбітражевої комісії передбаченої абісинсько-італійським договором з 1928 р. була безуспішна з вини Абісинії. Дальше барон Альоїзі домагався скорого урухомлення праці конціляційно - арбітражевої комісії. Делеґат Абісинії проф. Езе заявив на те, що працю комісії перервано з вини Італії. Після того промовляв ще м. ін. делеґат Франції преміер Ляваль і поставив внесення, щоб поодинокі делеґації зокрема найбільше зацікавлені делеґації анґлійська і французька випрацювали компромісову резолюцію. Рада С. Н. погодилася на предложення французького делеґата.

Спроба мирного полагодження італійсько-абісинського спору.

Аґенція Райтера доносить з Женеви: На нараді Лявалл, Ідена і Літвінова опрацьовано проект компромісової формули. Вона складається з 4-ох точок. Перша точка доручає відновлення поступування конціляції, друга точка обіймає зобовязання не зачинати війни в часі переговорів, трета говорить про покликання 5-ого арбітра до арбітражної комісії, четверта обіймає заяву, що сиґнатарі договору з 1906 р. дадуть Абісинії допомогу для уреґулювання справи.

Загальна мобілізація в Абісинії

Зі столиці Абісинії Аддіс Абеби прийшли вісти, що абісинський цісар зарядив загальну мобілізацію всіх мущин від 12 року життя. Всі обовязані до військової служби мають зголоситися в означених місцях. До війська голоситься також богато добровольців а саме жовнірів, що вже воювали в давніших війнах. Бельґійські офіцири вишколюють абісинських добровольців в окремих таборах. Команда французька. До Аддіс Абеби зїзджаються масово абісинські князі, що складають чолобитні і заяви вірности неґусови. За те поодинокі провідники племен дістають з військових маґазинів великі запаси зброї. В Абісинії має панувати великий воєнний запал. До війська зголошується також богато жінок.

Нові чудесні уздоровлення в Люрді

Бюро лікарських Дослідів в Люрді, на котрого чолі стоїть д-р Валле, занотувало два нові чудесні уздоровлення серед паломників з Ліверпулю, котрі перед кількома днями прибули до Люрду. Паломники вернули до батьківщини в очікуванні ствердження ще одного чуда: п. Аліція Монаґган з м. Бутл від 7 літ не могла покинути ліжка з причини ревматизму, недуги серця й нирок. Факт її уздоровлення має бути по новім дослідженні урядово зареєстрований в Лікарськім Бюрі в Люрді. (Католицька Аґенція Пресова).

Як пропадає збіжжа в СССР?

Кореспондент московської „Правди" пише: Десятки тисячів пудів зерна й муки псуються і пропадають. В Іванові зіпсувалося 172.000 тон муки, зложеної на сирій землі. В Ростові пропали 132 мішки збіжжа. В Володимирі на складах зіпсувалося 211 тон. Хлібозаготовний апарат засмічений ріжними „жуліками". Під суд віддано понад 200 осіб, що працюють в хлібозаготовці та спекулюють. За пів року вони розікрали понад 100.000 пудів муки. — Большевики вже 18 літ винищують кулаків і всюди знов кулаки. Звідки вони беруться?

Боротьба з бездомними дітьми в Москві

З Москви доносять: На засіданні московського совіту відчитано звіт про поборювання язви бездомних дітей в совітській столиці Москві. Впродовж двох місяців придержано в Москві 15.600 малолітних без опіки. Більшість з придержаних дітей допустилася більших або менших проступків. В московських судах розглядали денно коло 60 справ малолітних злочинців. В ціли успішного поборювання язви бездомних дітей заложено в Москві 48 окремих опікунчих домів і карно поправних кольоній. — До того довели комуністи своїм „вихованням" дітей, що наперед їх деморалізували, а тепер карають.

Страшна повінь в Манджурії й Кореї

В Манджурії й Кореї були великі зливи. Рівень рік сильно піднісся. В богатьох місцях перервана зелізнича комунікація. В деяких містах перервані також телефонічні і телеґрафічні лінії. Зливні дощі і виливи рік знищили засіви, бо на полях стоїть вода. Відділи саперів і робітничі бриґади направляють ушкоджені зелізничі лінії. Кількадесять осіб втопилося. Тисячі людей без даху над головою.

Найвірніший пес в Японії

В Токію перед зелізничим двірцем відслонили недавно памятник.. пса Гачіко. Історія того славного пса почалася перед 11 роками, коли він ще як мале пся перший раз відпроваджував свого пана, професора університету, на стацію. Потому він два роки щоденно рано відбував ту саму дорогу та в означеній годині чекав при брамі двірця на професора й відпроваджував його до дому. Одного дня професор не вернувся; вмер на серцевий удар підчас викладу. Та вірний пес Гачіко щорана ходив на стацію і все чекав у тій самій порі на тім самім місці десять літ! Недавно вірний пес впав на дорозі підчас своєї мандрівки на двірець, щоби вже більше не встати. Зате мешканці міста збудували йому памятник.

Розвиток українського економічного життя прискорює кожний громадянин, що обезпечує свої будинки в 1/3 частині а інше майно в повній вартости в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Сучасний націоналізм

в житті і в теорії.

Зміст: Розвал многопаціональних держав. — Новий повоєнний тип більшенаціональних держав. — Хто і чому витворює в них трійливі токсини. — Націоналізм в Азії. — Що сильніше: большевизм чи націоналізм? — Без розвязки національних питань людство не поступить дальше вперед. — Чому теорія в національній области спізняється? — Чому поняття народности пливке? — Конкретні приклади. — Значіння сіонізму. — Причини затемнення справи. — Своя держава не забезпечує народу перед смертю. — Що означає брак своєї держави для народу?...

Передвоєнна історія дала нам приклад повільного розкладу богато національних держав, а саме таких держав, де пануюча нація була в значній меншости у відношенні до цілости. Національне освідомлення етноґрафічних мас, почате на добре в Европі від часів Великої Французької Революції, розложило насамперед моршаву Туреччину та звело її по визволенні европейських балканських народів до давніх власних етноґрафічних границь. І так упала вкінці ся азійська некультурна держава, що була ятріючим струпом на тілі полуднево-східньої Европи й яка так довго паразитувала тільки завдяки незгоді християнських держав.

Опісля по світовій війні прийшла черга на Австрію, в якій 12 міл. Німців, при помочи Жидів, що говорять німецьким жарґоном, панувало над 40 міл. ріжноязичних народів.

Третя зряду многоплемінна держава, яка не минула своєї долі — то абсолютна Російська Імперія. Ослаблена світовою війною стратила вона найкультурніші західні народи. Можна сумніватися, чи вона довго ще задержить чужоязичні східні народи й Україну.

Світова війна після великих територіяльних змін в середущій частині Европи сотворила новий тип держав, більше чистих під оглядом етноґрафічним. В них чужемовні народи, часто відломки зі сусідної материої маси, у відношенні до державного народу творять менше процентові ґрупи, а бодай процентово значно не перевисщують меншостей. Одначе показується, що й ті меншини, трактовані невідповідними з духом часу методами з самолюбними намірами їх асимілювати й економічно визискувати, витворили для повоєнної доби т р і й л и в і т о к с и н и, дуже ослаблюючі політичні орґанізми сучасних держав. Неупорядковані й невиведені на чисту воду справи меншин се один з найбільше пекучих клопотів сучасної Европи.

Останніми часами ввійшла вже на шлях національної розвязки й далека А з і я. І там вже націоналізм посіяв свій розкладовий фермент серед держав давного многоязичного і многоплемінного типу. Від берегів Тихого Океану аж по

західні береги Европи — всюди серед недержавних націй лунає один і той сам клич: Хочемо жити своїм власним життям, хочемо виявити творчість свого „я“!

Комуністичний нівеляційний гін ніяк не може мірятися з пробудженою силою, якою є буйно сполахкотівший націоналізм.

Незабутні глибокі слова німецького поета-мислителя І. В. Гетого: „Найбільше добро на землі — індивідуальність“, здається виняті з найдальших глибин людської природи, все одно, чи мова про індивідуальности поодиноких людей, чи індивідуальности народів. Живемо в добі піднесеної народньої свідомости й вищого почування людської гідности, в хвилі виявлення творчостей національних індивідуальностей. Щойно після розвязки національних питань людство має прийти до розвязання якихсь нових проблем цивілізації.

До тепер ніяка доба не виявила тільки застанови й не дала тільки матеріялу до пояснення суті націоналізму, що теперішній повоєнний час. Предмет национальности — то так би сказати — центральна вісь теперішньої політики, теперішніх суспільних реформ, словом — теперішнього життя.

На услугу історичної конечности пішла вся наука: соціольогія, психольогія, етнографія, мовознавство, політика, публіцистика. Всі вони сказали своє, очевидно, остільки-оскільки. Що інтересне: всюди пробуджене й зміцнене національне почування аж до хоробливости, нажаль получене з нетерпимістю до чужого, пішло таким стихійним розвитком фактів і їх консеквенцій, що наука — теорія в сій области осталася позаду дійсности й не може наспіти за фактами. Наука про народознавство та його розвоєві явища може тільки посередно робити свої спостереження, що очевидно, не противиться ще науковим методам. Та часу до основного обґрунтування й докладної аналізи явищ так якби не ставало. Бо як тільки теорія забирається до того, щоб узасаднити й пояснити ще недавнє, вже нові факти так пішли наперед і так поглибили суть предмету, що з трудом побудовані концепції вже застарілі... Через те незвичайно тяжко усталити теоретично й задоволяюче властиву суть национальности. І мимо всяких дефініцій вже само розуміння нації й націоналізму все натрапляє на якісь трудности. Все показується, що значна частина дефініцій зовсім не надається до схарактеризування цілости явищ, які входять в обсяг національної проблеми, обсервованої в світлі розвою.

Отже не вільно забувати, що поняття народности пливке й таким мусить бути, бо воно залежить від того, хто се поняття формує. Слаба точка в тому, що в тій справі дуже тяжко здобутися на обективність. Інакше ставлять дефініції теоретики державних націй, а інакше недержавних. Інший підхід до поняття про національність має Захід Европи, інший Схід Европи. Одні учені підчеркують такі типові ніби міродайні прикмети для дефініцій, другі — інші „типові прикмети“. На незгідність поглядів впливає ряд ріжних типів народів, зроджених відмінно задля місця, простору й часу. Через те інакше формулює свої спостереження наприклад Москаль Павло Мілюков, інакше знаток сеї справи соціяліст Австріець Оттон Бавер, інакше Француз чи Англієць.

Для ілюстрації ріжних типів народностей возьмім кілька зразків. Возьмім насамперед Францію. Історично ся держава й нарід повстали в той спосіб, що германські племена Франків і Бургундів, осідаючи серед кельтійської людности, пересякнутої римськими впливами, разом з нею утворили нову мішану романську народність з язиком, яких виобразувався на загально французький язик. Та на тім не кінець: нинішня Франція представляє явище органічної сполуки цілого роду ще інших етнічно язикових елементів в один нарід. Іншу духову фізіогномію має Француз з півночи, іншу Провансалець, а іншу Катальонець; крім того є там Італійці, Флямани, Бретонці, Баски но й Німці в Альзатії й Льотарингії. Нижчі верстви тих ріжнородних племінних груп говорять власними мовами. Тільки, без огляду на племінне походження, інтеліґенція се Французи... і вони рішають про єдність нації. Цей склад, що творить сьогодні один французький нарід, є, як твердять Французи,... кріпко звязаний спільним почуттям національним, державним і патріотичним. Такий історичний розвій диктує Французові поставлення дефініції на поняття народу. Припустім, що це є дійсно 100% правда, а чи будуччина при якихсь впливах й нових повівах вітру не покаже рисів в тій дотепер „неоспірній“ правді? Одначе дві країни — Альзатія і Льотарингія, які при своїй чужоязичности мають вже сильнішу свою інтеліґенцію й опертя о східну межу, викликують все у родовитих Французів неприємну дрощ і непевність щодо будучности тих провінцій.

У Швайцарії знов інша ситуація. Тут є ніби один швайцарський нарід, але є рівноуправнені 3 язики. Одначе культурна спільність поодиноких частей звязана з сусідами того самого язика за границею: північна Швайцарія з Німеччиною, західня з Францією, полуднева з Італією. І великі політичні діячі з тих областей були по духові найгарнішими діячами або французькими, або німецькими, або італійськими. В теперішний час Швайцарія служить для розсварених націй за взірець язикової і політичної толеранції. Та чи в будуччині сей специфічний швайцарський патріотизм удержиться, — годі пророкувати. Без сумніву такий ідеальний політичний звязок мавби сильнішу запоруку тревалости, якби всі Швайцарці мимо трох рідних мов були ще одного племінного кореня.

Анґлійці се також аліяж головно з Кельтів й Анґльо-Сасів.

Бельґійський нарід-держава — се незмішані дві нації романських Вальонів і германських Фляманів. Чи ся держава має запоруку будучности, — не можна сказати.

Угри, Австрійці, Москалі, Турки мимо вікового співжиття з іншими народами не вміли витворити одного народу. І чим дальше на Схід, тим менше реальний тип держави-народу по французькому взірцеві. Навіть Німці мимо спільного кореня не могли досі зовсім стопитися в одноформну цілість. Процес злиття відбувається щойно тепер на наших очах. Правдоподібно удасться.

Виступ на арену жидівського націоналізму в формі сіонізму вніс до народовостевої концепції зовсім нові теоретичні розважання. На Жидах показалося, що нарід, аби бути народом, не потребує навіть такої, як дотепер думали, неспірної конечности, якою видавалася територія! Отже де як де а в справі поставлення якоїсь сталої, все важної дефініції про нарід, націю і державу не можна мабуть думати. І тому треба тут бути осторожним і не підпадати під сугестію певних ілюзоричних очеркнень про суть націй. Мовляв, ви не нація, бо не відповідаєте вимогам якогось там ніби наукового критерія. А той „критерій“ незабаром упав... — Найбільш безсторонні уми, як прийшлося їм забрати голос в імени свого історичного народу, сходили на шлях всяких „зглядів“. Представителі заборчих держав творять все теорії підхожі для їх цілей насильства і визиску (теорія раси, панславізму, комунізму, фашизму і т. д.). Представителі поневолених народів і ще більш тих, що недавно були уярмлені, в своїх територіях даються часто уносити так далеко субєктивному максималізмові, що їх роздумування виглядають радше на міт, як на льоґічну правду. Ідеали народу, які колись витворила минувшість під доброю конюнктурою (Велика Болгарія, Велика Сербія, Греція й інші), дальше імаґінація величезної народньої сили, яку принесла з собою новоповстала демократизація, якій, звичайно, кожне море по коліна, далі гіпноза-уроєння якихсь казкових культурних призначень і мнимих місій там, де їх ні сліду нема — се власне той дурман, котрий затемнює навіть на позір здоровий розум в дечому іншому „обективних ученых“, не кажучи вже про публіцистику. — А може тут максималізм, беручи річ з точки купецької льоґіки і дипльоматії, потрібний з тактичних зглядів? Бо, мовляв, щоб одержати „мінімум“, треба починати від „максімум“...

Пригляньмося тепер, які дійсно спірні прикмети народу в такому широкому очеркнені, в такій дефініції:

„Нарід в повному значінні слова се численна група населення спільного походження, заселююча збитою масою якусь значнішу територію, уконституована в широкостанову суспільність, маюча той самий віддавна вироблений язик, своєрідню історію, культуру, ті самі звичаї і власну державу зі спільною традицією“.

А що, як би якоїсь з тих прикмет не було, чи вже така ґрупа людей не булаби народом? І в кінці, якби так поважно брати отсю максимальну критерію, то богато держав-народів требаб „вичеркнути“ зі списку держав і народів... Бо, якби так зажадати спільного походження, в такому разі требаби відмовити титулу народу Французам, Анґличанам і богато іншим народам. Не всі ґрупи численні, не всі мають бажану значну територію, Жиди, наприклад, немають її зовсім. Коли жадати повноклясовости, то хлопські народи (Українці, Білорусини, Литвини, Сербн, Словаки, Словінці і многі азійські народи) не малиби права на імя народу. Одноязиковими народами не є знову ані Бельґійці, ані Швайцарці, ані Фінляндці, ба навіть Французи. Натомість до одної нації й держави належалоб зачислити Анґличан і Янкесів, Данців і Норвеґів, Еспанців, Перувян, Болівійців і т. д. У многих державах нема й спільної культури, у деяких нема так важного спільного чинника культури, яким є релігійне віроісповідання (протестанти й католики в Німеччині, Православні й Уніяти на Україні). Про однородні звичаї й обичаї не може бути й мови. А знов ділення націй після звичаєвих ріжниць на нові регіональні племінні етнографічні ґрупи — се тільки середник до розкладу й до divide et impera. Се вже зовсім не наука, тільки розбій, спертий на свідомім обманюванні.

Отже дослівно всі прикмети з наведеного очеркнення — проблєматичні річи. Та одному явищу треба приписати рішаюче значіння: се народня свідомість і воля бути окремим народом. Без свідомости стають безвартісні всі інші прикмети. Нема національної свідомости в Провансалії, то нема провансальського народу. Як виказали повоєнні події, є певний заник німецької свідомости в Австрійців; се знов для науки новість гідна уваги. Як діло піде дальше не знати. Збираючи до купи дані про нарід-державу, скажемо таке: Нарід се явище історичне, яке повстає в довшім часі, звичайно на підложжі етнографічному та часто буває ріжного походження (гітлєризм уважає мішання етнічно далеко віддалених народів шкідливим). Потім ділає своя державна організація. Давніше, як яка держава не мала до асиміляції богатих засобів, немала своїх високо культурних сил і до того як підлегла ґрупа була дуже численна, нераз мала свою високу питому культуру, так з виїмком утрати якоїсь кляси, здебільш залишалася незначно ушкоджена.[1]) Спільне суспільне, політичне і культурне пожиття утревалює певні одногодні прикмети. Нераз так витворюється спільна мова, звичаї, культура й вкінці спільна свідомість, що опановує всі круги.

Так менше-більше витворилися історичні народи, які через довший час мали свою державність. Та нарід осягнувши свою державність не осягнув вже цілі, закріплення її на всі будучі віки.

Як з одної сторони народи повстали еволюційно з етнографічної маси, так можуть рівнож улягти відворотному процесові. Тоді наступає заник і поворот в ці-

[1]) Про асиміляцію й асиміляційні права та про денаціоналізацію буде ще мова окремо.

лости або частинно до фази етнографічної маси. На се призначений нарід без власної держави. Недостача власної державности потягає за собою злощасні наслідки, завмирання власних органів, сповнюючих важні функції, отже спричинює заник суспільних чинників, провідних, освітних верств, які є розсадниками історичних традицій, культури і свідомости. Упадок держави се кінець нормального розвою народу, що перестає сам регулювати свої найважніші функції, попадаючи в залежність від чужих часто ворожих чинників іншого народу, іншого центра, який накидає розвоєві норми непристосовані до його потреб. Vae victis! Неволя створює на його власній землі комплекс відносин противних й у б и й ч и х. Пануючий елемент зараз будує свої острови серед тубильчої маси, розлюзнює вязи підбитого народу, перебирає частину майна, обіднює підбите населення, затроює внутрішний процес, заструплює й розгноює його організм і — найгірше — розкладає його етизм. За тим, як звичайно, слідує упадок характеру, розлюзнення й масова асиміляція.

Нарід, що стратив свою державність, оскільки не відзискає її в скорому часі, засуджений на неминучу загибіль. Як думає п. Л. Василевський[2]) нарід чеський, український, народи фінські й туркські, уярмлені Росією, се наглядні докази, як далеко можуть упасти до рівня етнографічної маси й високі колись народи з їх власною своєрідною культурою... Польща, хоч відносно коротко побула під чужими заборами, як оповідає Василевський, понесла великі шкоди в суспільній організації, таке викошлявління своєї психіки, що треба буде довгого часу, аби направити зло.

А що діється з тими народами, котрі довгі віки перебувають в чужому ярмі?...

В. І.

[2]) Інтересну ілюстрацію національних відносин в Польщі та в Східній Европі найде читач у книжці, яка дотепер не стратила ще своєї вартости: п. з.: Leon Wasilewski: Sprawy narodowościowe w teorji i w życiu. (Варшава 1929 р.).

Гумор. — В лікаря. — Пане докторе, чи ви певні, що мене вилічите? Бо я чув, що часом лікарі ставлять фальшиву діягнозу. Одного пацієнта лічили на запалення легких а він помер на тиф. — Лікар: в мене сего ніколи не було. Коли лічу когось на тиф, то він помре на тиф.

Декальог фашистівської міліції

Італія приготовляється горячково до війни з Абісинією. При тім звертається увагу не лише на узброєння, але й на вироблення відповідного духа серед вояків. Для фашистівської міліції, котру висилається на абісинський фронт, опрацьовано новий декальог: 1) Мусиш знати, що фашистові, передовсім членові міліції, ніколи не вільно вірити в ідею вічного мира. 2) Дні перебуті в вязниці не йдуть на марно. 3) Служиш вітчині навіть тоді, коли сторожиш при коновці газоліни. 4) Твій товариш, — твій брат, бо жие з тобою і таксамо думає, як ти. 5) Кріс, амуніція й виряд, котрий тобі дали, не на те, щоб ти їх нищив і розтрачував, але виключно на те, щоб їх мати напоготові для воєнних цілей. 6) Ніколи не говори: се правительство, платить, бо ти той, що все платить; правительство се те, чого ти сам бажав і для котрого носиш однострій міліціонера. 7) Дисципліна — сонце армії. Без дисципліни нема вояків, лише хаос і погром. 8) Мусоліні має все рацію. 9) Фашистівський доброволець не може ніколи покликуватися на лагодячі обставини, коли він непослушний. 10) Одно мусить бути для тебе дорожче понад все інше: життя Дуче. Члени фашистівської міліції складають таку присягу: В імя Бога й Італії присягаю, що буду слухати наказів вождя й буду служити всіми своїми силами і коли зайде потреба також своєю кровю.

Греко-кат. Церква в „Тернопільськім Краю"

Зміст: Галицьке Поділля під владою Росії. — Губернатор Тейльс придумує назву. — Царський указ про се. — Початкове відношення уряду до гр.-катол. Церкви. — Свідоцтво Гарасевича. — Непевність щодо свободи віри. — Задні думки московських дипльоматів. — Симпатії населення до Росії. — Нарушення правної залежности Церкви від Митрополита й віддання її луцькому Епископові. — Дезорганізація. — Апостазій не було. — Закінчення.

На основі миру в Шенбруні, заключеного 14. X. 1809 року, частина Галичини з населенням 400 тисяч душ перейшла під владу Росії, де тоді панував цар Олександер I. Було се менше-більше ціле галицьке Поділля, з найвизначнішим містом Тернополем і двома важнішими — Чортковом і Заліщиками. Границя між обома державами переходила через циркули тернопільський, золочівський, бережанський і заліщицький, так, що до Росії відпали в цілості повіти: Збараж, Тернопіль, Скалат, Теребовля, Гусятин, Чортків, Борщів і Заліщики, а частинно: Підгайці й Бережани.[1]) Під церковним оглядом в тій частині Галичини були отсі греко-католицькі деканати: теребовельський, тернопільський, збаразький, підволочиський, грималівський, гусятинський, янівський, скалатський, чортківський, скальський, ягольницький, королівський, червоногородський, більчецький, — цілі, а також частини зарваницького, бучацького, зборівського й залозецького.[2])

Губернатором сеї провінції цар іменував сенатора Ігнатія Тейльса. Він вибрав на свою столицю Тернопіль, де пізніше будували для нього спеціяльну резиденцію. Між іншими справами Тейльс призадумався й над назвою для нової провінції і предкладав у письмі до царя назви „Область Новоросійська", „Красно-Росська" або „Галіцейськая".[3]) Але ті пропозиції, видко, вважали невмісними, бо „височайшім повеленієм" новий набуток названо „Тернопільський Край",[4]) І з тою назвою він увійшов в історію.

Нам спеціяльно цікаво, як відніс ся уряд до гр.-катол. Церкви в забраній області. Канонічно вона належала до новоутвореної (1808 р.), чи радше відновленої, Галицької Митрополії з осідком у Львові. Справа ускладнювалася тим, що Митрополит жив в Австрії й мав виконувати свої права в чужій державі. Тимчасом в межах Російської Держави була також гр.-катол. Церква зі своїм Митрополитом і Епископами. Але підчинення нової провінції Митрополитові, що жив у Росії, вимагало ще спеціяльної згоди Апостольської Столиці, а цього — можна було знати згори — не так легко добитися, зокремаж у недовгому часі. Послухаємо голосу історика й сучасника про ті справи.

Михайло Гарасевич у своїй Історії гр.-катол. Церкви подав нам таку картину життя нашої Церкви в „Тернопільському Краю":

Як унаслідок договору між Австрією й Росією 1809 року відійшло до Росії 17 подільсько-галицьких деканатів, то спершу російський уряд не вимагав зірвання звязків отсих деканатів з львівською Митрополією. Але, що сам австрійський уряд не бажав собі сих звязків, то 21 *травня 1810 року в Тернополі повстала* Консисторія з теребовельським деканом о. Григорієм Ганкевичем на чолі. До Консисторії покликано людей ревних у справах Унії, правого характеру й бездоганного життя. Консисторія управляла в імени Митрополита Антона Ангеловича (1808—1814). О. Ганкевича іменовано каноніком.

Консисторіяльні отці, згідно з одержаною інструкцією, представилися губернаторові Ігнатієві Тейльсові й зробили на нього дуже добре враження. Але незабаром камянецький православний Епископ Йоаникій післав свого вікарія, архімандрита, до Тернополя, до Тейльса, щоби він дозволив уряджувати в Тернопільському Краю схизматицькі місії для перетягнення греко-католиків на схизму Та, як пише Гарасимович, губернатор гостро спротивився тому й відправив архімандрита до дому, додавши, що булоб побажано бачити у православній Росії таку культуру, дисципліну й порядок, як у греко-католиків. Отже він не позволить турбувати гр.-катол. духовенство й перешкоджувати йому в його обовязках.[5])

Як бачимо з цього ніби все складалося дуже гарно. Повна толеранція для греко-католиків і навіть мовби опіка над ними з боку російського губернатора могла віщувати дуже гарні відносини на майбутнє. Та в цій дуже гарній зверху будові скоро показалися шпари.

Російські війська окупували Тернопільський Край (навіть більшу територію) ще перед шенбрунським миром. 4 лютого 1810 р. вплинуло до канцелярії надворної комісії для усталення границь письмо від Митрополита Ангеловича в релігійній справі саме на території, занятій російським військом. Дехто з духовенства доносив Митрополитові, що вже тепер, себто ще перед офіційною передачею краю Москалям, московська військова влада змушувала гр.-катол. священиків відправляти богослуження разом з православними. Митрополит побоюється, щоби й пізніше не наслувано совісти й тому просить, щоби в трактат вставлено точку про гр.-катол. Церкву. Письмо мало свій вплив. Комісія робила в цій справі заходи й дістала запевнення російських представників, що буде повна толеранція. Та рівночасно російські комісари відмовилися вставити спеціяльну точку про це в договір, щоб воно не виглядало на нарушення прав православної релігії (?!), як пануючої.[6])

Вже се одно — відмова письменної декларації — вказувало, що устні запевнення дається лише „для святого спокою". Тому годі було сподіватися толеранції, тим більше, що всі дуже добре знали гірку долю Унії під російським пануванням. До того духовенство мусіла непокоїти московська агітація серед населення, головно селян, бо вона в консеквенції вела до апостазії. Селянство було дуже неприхильне шляхті, як це показалося в 1809 році, коли кількох шляхтичів стратило в заворушенні життя,[7]) натомість до російської влади ставилося досить прихильно. Австрія дерла[8]) податки і брала рекрута, а від Росії сподівалися чогось кращого. Симпатії до Росії, як пише історик, „обявлялися не лише серед людности української й уніятської, спеціяльно в тому напрямі приготованої, а обявлялася також досить сильно серед п о л ь с ь к и х і католицьких елементів місцевої шляхти". [9])

На тому тлі розуміємо, чому Гарасевич підкреслює, що члени Консисторії були добрими католиками, — зрозуміе-

---

[1]) Точніше гл. J. L e s z c z y ń s k i, Rządy rosyjskie w kraju tarnopolskim 1809—1815, „Monografje w zakresie dziejów nowożytnych", t. 3. Краків і Варшава, 1903, стор. 37—38.

[2]) T. M a n d y b u r, W stuletnią rocznicę. Dokumenty z czasów panowania rządu rosyjskiego w kraju tarnopolskim, odnoszące się do wojny Napoleońskiej w latach 1812 i następnych. „Przewodnik naukowy i literacki", 1912, II, стор. 169—171. — у листі М. Гарасевича з 1815 р.

[3]) Сборникъ историческихъ матеріяловъ извлеченныхъ изъ архива собственной Его Императорскаго Величества канцелярій. Изданъ подъ редакціею Н. Дубровина. Выпускъ третій. СПб. 1898. ч. 328.

[4]) Там само, царський указ ч. 342: „Край сей впредь до окончательнаго его устройства именовать Т а р н о п о л ь с к и м ъ".

[5]) M i c h a e l H a r a s i e w i c z, Annales Ecclesiae ruthenae, Львів, 1862 стор. 936—937. Зе ним це повторює Ю. П е л е ш, Geschichte der Union, т. II, Відень, 1880, стор. 798.

[6]) Л е щ и н с ь к и й, цит. тв., стор. 35—36.

[7]) Д-р В. Щурат, Відрух наполеонщини на галицькім Поділлі у зб. „На досвітку нової доби", Львів, 1919, стор. 7—8.

[8]) Податки за Австрії не були великі, та в царській Росії були ще лекші. До того селян трактувала царська Росія нераз протекційно. — Ред. „Н. З.".

[9]) Л е щ и н с ь к и й, цит. тв., стор. 69.

мо й дальше його оповідання про долю нашої Церкви в тім часі.

Консисторія, як ми бачили, управляла краєм з доручення Митрополита Ангеловича. Як пише Гарасевич — сучасник, тому його свідоцтво дуже важне — так булоб тривало продовж цілого російського панування на галицькому Поділлі, якби не те, що латинський клир забажав підчинитися Епископові могилівському Сестшенцевичеві. „Се дало нагоду російському урядові", пише дослівно Гарасевич, „підпорядкувати український клир Тернопільського Краю найближчому уніятському Епископові луцькому Кохановичеві, що сталося 1811 року". Та се не сталося правно, бо Митрополит Ангелович не передав Кохановичеві управи тою частиною львівської епархії.[10])

Нажаль не можемо певно сказати, чи на Кохановича не натиснено в тій справі згори, себто від московських урядових чинників, хоч на те вказує кілька фактів. З жовтня 1809 р. цар Олександер іменував Григорія Кохановича, луцького Епископа від 1808 року[11]), Митрополитом уніятської Церкви в Росії. Кохановач вислав з Камянця до Тернопільського Краю архидіякона о. Антона Бучинського, й він розпорядком з 21 жовтня 1811 р. зніс Консисторію, установлену Митр. Ангеловичем та на її місце установив „Тернопільський Уряд Духовний", в якому перше місце лишив о. Григорієві Ганкевичеві, іменованому тепер Кохановичем архікатедральним луцьким совітником з титулом духовного делеґата Тернопільського Краю. Побіч нього засіли духовні асесори. Рівночасно затверджено деканів у їх дотеперішніх правах[12]).

Але та зміна була неканонічна й Апостольська Столиця на те своєї згоди не дала. Зате російський уряд старався позискати для себе духовенство, нпр. через знесення йосифинських приписів, що обмежували приходи духовенства.[13])

Таким способом управа Церквою виглядала ось як: Кохановач поручив церковну управу Тернопільським Краєм свому ґенеральному вікаріеві, жидичинському ігуменові Корсакові. Він висвячував, як пише Гарасевич, богато невідповідних кандидатів на священиків. Тому серед клиру впала не лише дисципліна, але й моральність. До того Корсак скоро помер. Тоді діецезія попала в розстрій. Митрополит Кохановач не мав часу займатися нею, бо цілий час сидів у Петербурзі.[14])

[10]) Harasiewicz, Annales, стор. 937 і 955.
[11]) E. Likowski, Dzieje Kościoła unickiego na Litwie i Rusi w XVIII i XIX wieku, Познань, 1880, стор. 255.
[12]) Лещинський, цит. тв., стор. 134.
[13]) Там само, 136—137.
[14]) Гарасевич, стор. 956, Пелеш, стор. 799.

На жаль не маємо документів, що характеризувалиб внутрішні відносини в тій частині нашої Церкви. Гарасевич пише, що за цілий час російського панування в Тернопільському Краю ніодна душа не відступила до схизми — ні з духовенства, ні з вірних. [15]) Се дуже відрадне явище доповнює інша картина, що доказує активність нашого духовенства супроти другого католицького обряду. Як пише польський історик, „здається богато до бажання лишало відношення до себе духовенства обох обрядів, латинського й греко-уніятського. З боку латинського клиру подавано до р.-катол. митрополичої Консисторії в Могилеві часті скарги, а їх наслідком був розпорядок з дня 16 червня (н. ст.) 1814 р., виданий силою наказу царя Олександра через гр.-катол. Консисторію Луцьку, з закликом, „щоб ніхто з уніятського духовенства не посмів уділяти ніяких духовних послуг латинським парохіянам без окремого на се дозволу від латинських парохів". Старалися отже в сей спосіб запобігти згіршуючій практиці „ловлення душ", котрої то практики, згідно зі згаданими скаргами, мало в богатьох випадках допускатися духовенство гр.-уніятське при хрещенні дітей латинників по селах, забираючи ті діти з засади просто до уніятського обряду". [16])

Коли на основі отсих скупеньких даних можна зробити загальні висновки, то вони будуть такі: Наша гр.-катол. Церква в Тернопільському Краю під владою Москалів, не зважаючи на заходи для її розстрою з боку Москалів, збереглася ціло й ненарушено. Вона не лише оперлася схизмі, але виступала як самостійний чинник супроти протеґованого Росією римокатол. костела — чи радше польського духовенства. Такий стан тривав до 1815 року, коли після віденського конґресу галицьке Поділля вернуло знов до Австрії.

Т. К.

[15]) Там само.
[16]) Лещинський, стор. 137.

Нерівні шанси

Старинні Ґалійці говорили, що меч обосічний. То значило просто, що мечем можна скалічити не лише когось, але й себе. Польська приповідка каже, що кий має два кінці. Можна когось побити, та можна й самому дістати.

Іншими словами — для всіх рівні шанси, так як в Державній Льотерії для тих, що купили льос.

В III-ій клясі, котрої тягнення зачнеться 13 серпня, головних вигранних по 100.000 зл. є три. Крім того є богато інших вигранних, разом на загальну суму 1.991.700 зл.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Кружок Інтронізації Пресв. Серця Ісусового у Львові. (Звіт з діяльности). 1. Вступні замітки. В році 1932 повстав у Львові Кружок Інтронізації Пресв. Серця Ісусового за ініціятивою і під проводом Впр. о. М. Карівця ЧСВВ в тій ціли, щоб у нас як і в інших католицьких народів поширилася ідея Інтронізації. Інтронізація се впровадження когось на трон, на престіл і піддання себе під його панування. Ісус Христос се Цар найніжнішої Любови, безконечної доброти і милосердя. Тою любовю, своєю, великою хоче Ісус панувати над нашими душами, хоче щоб ми піддалися під те Його солодке панування. Мало людей розуміє ту любов, богато зневажає те Пресв. Імя Ісуса. А Ісус терпить, безмежно терпить, шукає душ, які полюбилиб Його понад усе. 1675 р. обявив Ісус св. Марії Марґареті Алякок той біль, що проникає Його Серце і жалується своєму сотворінню, що люди не розуміють Його Любови і відвертаються від Него а Він хоче володіти людським серцем. За почином сеї Святої і її сповідника блаженного Клявдія Колюмбієра набоженство до Пресв. Серця Ісусового поширилося по всьому світі. Його заведено й у нас. За зневаги Ісусови і за остиглість тілько людей винагороджують Ісусови вірні душі своїми молитвами і приймаючи винагороджуюче Причастя. Інтронізація се посвята родин Пресв. Серцю Ісуса і торжественне віддання своєї родини під виключне панування Ісуса через видимий знак того посвячення перед образом Пресв. Серця Ісуса. Вона почалася від р. 1907. Першим і головним апостолом сего святого діла є о. Матео Кравлєй монах зі Згромадження Найсв. Сердець Ісуса й Марії. Йому то обявив Ісус, як колись св. Марґареті Алякок в тій самій каплиці в Парейлє Моніяль, де був нагло уздоровлений з невилічимої смертної недуги ,що в той спосіб (через інтронізацію) хоче панувати над родинами, установами і цілим світом. Від сеї пори той апостол Любови Пресв. Серця Ісусового поширює поручене собі діло по всьому світі. Він обїхав майже цілу кулю земську і всюди виголошує проповіди, заохочуючи людей до посвяти себе Пресв. Серцю Ісуса і за порозумінням та дозволом Церковної Єрархії в ріжних краях закладає Секретаріяти, де вписуються посвячені родини. Докладніше й обширніше про Інтронізацію, про її високу ціль і як вона переводиться, писав Впр. о. М. Карівець в „Місіонарі" за 1934 рік в числах за квітень, травень, червень і липень. Потім видав окрему книжечку малого формату п. з. „Інтронізація Найсв. Серця Ісусового" , Жовква 1934. 2. Звіт

Сєрйожа

Сатира*).

Вже більше як місяць тому жінка Льва Троцького почала кампанію в европейській пресі проти совітського террору. Зпочатку появилися замітки в анґлійській пресі. Потому в французькій. Були напечатані зазиви до Ромена Ролляна, Бернарда Шова, Андре Жіда з предложенням розслідити несправедливі совітські репресії по вбийстві Кірова.

В любителів глибин людського духа, переображення особовости й інших психольоґічних метаморфоз в дусі Достоєвського та кампанія жінки Троцького не могла не викликати глибокого зворушення. „Яке просвітління!" — могли вони сказати зі слезами в очах. — Яке очищення душі, що перейшла через горнило страждань на Прінцевих Островах, на Корсиці, в Норвеґії!Жінка розбійника,що ділила з убійником всі його кровавi радости, вірна товаришка падлюки до останного часу — і нараз — яркий луч світла, всеочищаючий вогонь, переображення, полумінь любови людства...

Який потрясаючий образ! Яке піднесення!

В самій річи, тільки вдуматися: на яких низинах людського буття була перше подруга Бронштайна, Наталя Іванівна! Прийде, бувало, Троцький з мітінґу в Києві, роскаже, як запалював товпу на розправу з буржуями... А вона з трівогою розпитує:

— Но, все таки, по твоїй промові вбили когонебудь на площі?

— Розуміється, що вбили.

— Кілько?

— Трицять пятеро людей.

— Мало, Льовушка, мало. Що таке 35 людей при твоїй красномовності?

Або вернеться Льовушка з засідання, сяде за стіл, зачне затирати руки:

— 1200 офіцирів приказав розстріляти!

— 1200? А живих кілько лишилося?

— Ну! Живих ще богато.

— Як-же так, Льовушка? Не забувай, що ти головнокомандуючий!

Не було в житті Троцького случаю, щоб Наталя Іванівна не помагала йому, не запалювала. Їде він через еспанську границю ще як еміґрант... А гроші, захоплені в партійній касі в Женеві, зашиті в сукні вірної подруги; при обшукуванні пограничні власти знаходять їх з трудом. Вибирається Троцький, як наркомвоєн, в поїздку по совітській Росії... А вона й тут і там. Домагається ваґонів зі складу бувшого царського поїзду. Граблять під проводом Троцького денебудь огнетревалі каси, розстрілюють великого капіталіста... Вона знов тут. Дає поради. За деякий час купує віллю в Італії...

І нараз... О, чудо:

Протест проти террору...

Обурення на смертні присуди...

Звернення до европейської публичної думки...

Ось я пишу се — й боюся, що декотрі наші письменники, не дочитавши до кінця сего фейлетона, кинуться до паперу, до чорнил, і зачнуть натхненно писати романи про переображення упавшої. Таж для руського письменника з руською душею се найлучша тема: упадок і вивисшення. Безодня провалу й підем до неба. Грязь й очищення. Кудеяр і Пітірім.

Та на жаль все захоплення просвітлінням старої Троцкихи відразу зникає, коли згадати про один додатковий факт, котрий зміняє всю справу.

А саме, як показується, син Наталі, Сєрйожа в звязку з діяльністю совітської опозиції — увязнений.

*) „Сєрйожа" здрібніле від Сергій.

про діяльність Кружка. Першими членками сего Кружка були Дружинниці Марійського Т-ва Пань і Студенток. Вони в першій мірі вислухали Служби Б., яку в намірению Кружка відправив Впр. о. Каровець в церкві ОО. Василіян у Львові. Відтак пішли ті членки до Ексц. Митрополита Шептицького з просьбою о благословення сему ділови і просили, щоб Ексцеленція поручили се діло (себто ідею Інтронізації) загалови вірних через подання короткої звістки в Архідієцезальних Відомостях чи поміщенням відповідної статті в католицькій часописі, однак Ексцеленція уважно вислухавши наших проєктів сказали, що найкраще буде як ми цю милу Богови справу будемо поширювати здолу серед своїх знайомих молитвою, ділом, жертвою. А що найкраща молитва є в злуці з жертвою Ісуса в Службі Божій, ми пішли просити священиків о відправу Служби Божої на ту інтенцію. І так просили ми ОО. Василіян, ОО Редемптористів, ОО. Студитів, як також наших світських священиків через оголошення листа в „Місіонарі". Богато священиків відозвалося на нашу просьбу. Вони відправили по кілька разів Служби Божі. Наші жіночі монаші Чини СС. Василіянок й СС. Служебниць пішли радо назустріч нашій просьбі і не тільки моляться в тім наміренні, щоб Ісус всевладно запанував в нашім народі, наших родинах, установах, але вже перевели у себе Інтронізацію, як і в своїх шкільних заведеннях.[1]) Перша торжественна посвята нашої Молоді Пресв. Серцю Ісуса відбулася у Фаховій Школі під зарядом СС. Василіянок при вул. Длугоша, якої довершив Преосв. Епископ Бучко. Всі учениці по вислуханні Служби Б. та принятю св. Причастя в церкві перенесли посвячений образ Пресв. Серця Ісуса до найкращої салі в своїм заведенні і там клячучи враз зі своїм учительським проводом віддали свої серця Ісусові, щоб Він став їх Володарем , Провідником і Опікуном у всіх їх молодечих радощах і терпіннях. Таксамо торжественно посвятили себе Пресв. Серцю Ісуса всі шкільні заведення СС. Василіянок при вул. Потоцького. Відтак Мар. Дружина Студенток перевела Інтронізацію, зробив се і Малий Семинар Духовний попереджуючи посвяту 3 дневними реколєкціями. Також кілька родин у Львові перевело у себе те посвячення. В останніх днях перевели Інтронізацію члени Брацтва св. Василія при гр. кат. Катедральній церкві в Станиславові й Марійське Т-во пань у Перемишлі. Кружок має тепер 18 членів: відбуває свої сходини правильно в І. пятницю місяця під проводом Впр. о. Луканя ЧСВВ, який тимчасово заступає властивого провідника о. Карівця. На сходинах членки виголошують відповідні реферати на теми Інтронізації з дискусією, заохочуючи себе взаїмно до ревного апостолування. А що найкращим апостолуванням є тиха молитва і пожертвування себе в злуці з жертвою Ісуса в Службі Б., членки завязали між собою т. зв. Круціяту молитов, вислуханих Служб Б. і св. Причастя. І так на честь Пресв. Тройці 3 особи в однім дни вислухують Сл. Божої і приймають св. Причастя в наміренні поширення Інтронізації в нашім народі. Членки згуртували між собою також т. зв. Почесну Сторожу Пресв. Серцю Ісуса, щоб кождого дня, кождої години віддавати честь і поклін Ісусови утаєному в кивоті, не перериваючи своїх занять. Накладом Кружка вийшла й книжечка п. н. „Служба Божа — наше життя", яка досить розходиться (вже III вид.), як також про Інтронізацію, Св. Рік, Читання під першу пятницю, Триумф Христа — все зпід руки Впр. о. М. Карівця тодішнього редактора „Місіонара". Також напечатано грамоти, на яких вписується посвячені родини. Цей звіт скромної діяльности нашого Кружка подаю в тій ціли, щоби всі почитателі Пресв. Серця Ісуса довідалися про його працю і щоби заохотити їх до заснування його у себе для поширення ідеї Інтронізації в нашім народі. По всякі близші інформації в справі заснування Кружка Інтронізації у своїх парохіях просимо звертатися на адресу: Кружок Інтронізації при церкві ОО. Василіян, Львів, ул. Жовківська 36. — Членка Управи

[1]) В римськім „Annuarium Apostol. Orationis" на 1935 р. є стаття по латинськи про переведення інтронізації у Львові та й навіть є гарна знимка.

У Франції в м. Ван відбувся конґрес священиків, бувших комбатантів. Було 600 учасників зі всіх французьких дієцезій.

Епископ Мінстеру Ґален виголосив підчас процесії промову. В ній заявив, що ніякі погрози не здержать його від виконування пастирських обовязків і пригадав, що був вже в Мінстері епископ, котрий відважно протестував підчас народнього синоду в наполеонській добі. В тім місті був другий епископ, котрого переслідували перед 60 роками в добі „Культуркампфу". (КАП).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Що пишуть про Перший Зїзд Молоді

З життя української молоді.

„Українське Юнацтво" в ч. 27—28 помістило в хроніці отсей допис:

Велику радість пережив Станиславів у днях 29 і 30 VI. ц. р. Це злинули до нього — недавної тимчасової столиці молодої Української Держави — тисячі юнаків і юначок, щоб взяти активну участь у „Святі Молоді" та здати прилюдний іспит зо своєї свідомості, організованості та праці. Не зважаючи на дуже дбайливе приготування до цього свята були майже до останньої хвилини оправдані побоювання відносно успіху. Однак усі вони як мряка розвіялися і молодь Підкарпаття доказала, що вміє боротися з трудноща-ми та не жалує труду для загальної справи. — Згідно з програмою цей Зїзд мав дві частини. Першого дня відбувся діловий конґрес з рефератами та дискусіями. Наради тривали від 11-ої до 19-ої години, а брали в них участь тільки уповноважнені представники різних організаційних клітин. Було їх около 650 і заступали вони поверх 400 товариств. Немає сумніву, що такий спосіб переведення свята має тривалу вартість, бо учасники мають можливість не тільки набрати вражінь, але й також чогось навчитися. А поправді змістовні реферати та оживлені дискусії дали богато цінного матеріялу для використання в праці на місцях. Треба з признанням висказатися на адресу жіночої молоді, що добре була заступлена на зїзді та загалом гарно працює на організаційному полі. Сам дух зїзду був здоровий та бадьорий.

Прим. Ред. „Нової Зорі": Поміщення таких похвал про відомий „Зїзд Молоді" у Станиславові в „Українськім Юнацтві", котре уважає себе католицьким органом, можливе тоді, коли його Редакція не читала ні однодівки виданої організаторами того зїзду, ні резолюцій того зїзду, або коли з редакції виїхали на ферії всі католики й редакція опинилася в руках некатоликів. Наше становище до того зїзду було оповіщене в двох статтях у „Н. Зорі" чч. 850 і 851.

Свято молоді в Станиславові і виступ „Каменярів".

„Громадський Голос" в ч. 27. з 1935 р. напечатав отсю статтю:

В днях 29 і 30 червня с. р. відбулося в Станиславові „Свято Молоді". Перший день (субота 29. 7.) заняв Конґрес т. зв. „Зїзд Молоді", в якім брали участь делеґати всіх організацій станиславівської округи. Хоч Зїзд переважно складався з селянської молоді, то в президії було всього двох селян на 12 членів президії, а молоді то й зовсім не було. Цікаво, що „Конґрес" сам нічого не ухвалював, правильник і президію надано згори, дискусію обмежено до мінімум. Та цікавіше, що в обороні демократичного принципу, що конґрес повинен сам рішати про себе, стали молоденькі коломийські фашисти. Виходить: „Далой демократію! Але з нами обходіться демократично, а ні то кричати будемо". Загалом виступи молоденького отамана з Коломиї, за яким насліпо летіла вся фашистівська частина Зїзду, робили дивне враження. — Другого дня (неділя) відбувалося руханково-спортове свято на площі Каси Ощадности. В святі брали участь також „Каменярі" станиславівського й товмацького повітів, які виставили поверх 300 руховиків. Число могло бути далеко більше, коли б комітет не виставив таких високих, як на село вступів (50 сот.) — Каменярі виступили на святі з масовими вільноручними вправами (300 Каменярів) і вежами (Каменярі з Горохолини). Всі каменярські пописи випали дуже гарно.

Прим. Ред. „Нової Зорі": Ствердження, що в президії т. зв. Зїзду Молоді на 12 її членів зовсім не було молоді, показує, що се був за зїзд молоді. Во істину, трудно зрозуміти, як старі люди не соромляться виступати під фірмою молоді тай ще до того ухвалювати такі зелено-пайдократичні резолюції, яких і думаюча молодь мабуть не ухвалилаб...

Чому Білорусини бойкотують вибори

„Беларуская Крыніца" принесла в ч. 29 (622) отсей комунікат Білоруського Національного Комітету в справі виборів:

Постанова Білоруського Національного Комітету в Вильні 24. VII. 1935 р. в справі виборів до польського сойму й сенату с. р. в місяці вересні.

Білоруський Національний Комітет, як представник білоруської незалежно зорґанізованої суспільности під Польщею, котра стоїть на національнім ґрунті, на своїм загальнім зібранні 24 липня 1935 р. розглянувши справу виборів до польського сойму й сенату, що відбудуться в вересні с. р., стверджує, що новий виборчий закон м. ін.: 1) Обмежує загальне, рівне й безпосередне виборче право горожан, не даючи виборцям права безпосередно подавати своїх кандидатів до державних законодатних палат. 2) Не дає права голосувати в виборах до сенату широким працюючим масам — селянам і робітникам, котрі не мають вищої освіти або особистої заслуги в польськім господарстві. 3) Новий виборчий закон позбавляє таким чином 2.500.000 Білорусинів в границях польської держави безпосередно післати до державних законодатних палат своїх представників, що належно боронилиб там права білоруського народу в Польщі. З огляду на те Білоруський Національний Комітет у Вильні постановляє: своїх кандидатів на послів до сойму і сенату не ставити і взагалі в виборах до сойму і сенату в місяці вересні 1935 р. ніякої участи не брати. — За Загальне Зібрання Білоруського Національного Комітету: Я. Пазьняк, голова Комітету й Ул. Казловскі, секретар Комітету.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

— Ах, той Серйожа! Як дуже він ослаблює своїм сидженням в тюрмі вражіння від переображення і просвітління душі мами! Скажу навіть більше: вражіння майже щезає. Скажу навіть більше: дістається вражіння зовсім мерзьке.

Ну, а коли переображення нема й достоєвщини нема, а є просто страх Троцкихи за своє „отродє", то чого нам хвилюватися? І проявляти поденервування?

Сиди, Серйожа, сиди! Чорт з тобою. Ти певно був вже великим балбесом, коли твій тато розстрілював? Таж ти не протестував. Ну й сиди в імя щастя пролетаріяту. Робуча се кляса, слава Богу, передова. Її вожди добре знають, що роблять. Ну й сиди! В разі потреби переїдься також в Якутську область.

А ви, Наталіє Іванівно, успокійтесь і не трівожте старого блазна Шова. Задля торжества соціялізму Серйож не мало погибло, ви се знаменито знаєте. І Серйож не таких, як ваш, а правдивих, з людським виглядом. А коли задля торжества соціялізму можна було пожертвувати чужими Серйожами, то чому не пожертвувати хоч раз своїм?

Жертвуйте, мадам, жертвуйте, не протестуйте. Марксизм варт того!

А. Ренніков.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

З видань для народа

О. Ю. Федькович. **Вибір творів.** З передмовою Миколи Голубця. Львів, серпень 1934. „Українська Бібліотека“ ч. 8. (20). Стор. 128, ф. 12.5×17.5 цм. Ціна 0.95 зол. Обгортка рисунку Юрія Кирієнка.

Видати з нагоди роковин Федьковича вибір його творів з популярним вступом для народа — безсумніву актуальна й добра гадка. Тільки — як і що видати?.. М. Голубець помістив у згаданій книжці — крім вступу — 10 поезій Федьковича й 10 т. зв. „прозових“ (термін давно вже перестарілий!) його творів. Добір віршів старанний, добре характеризує поетичну творчість буковинського поета і при тім надається до поширення між широкі круги народу. Натомісць менше добрий вибір оповідань. Бо хоч подані в ньому речі найбільш характеристичні для творчости Федьковича, то проте можнаби справедливо спитати, що важніше для популярної книжки: чи твори характеристичні для поета, чи твори, яких ідеольогія і дух пригожі та корисні для простолюддя. Очевидно й сам п. М. Голубець хіба признає, що для популярного видання, для народа, а не для професорів — важніш те друге. Тимбільше, коли нам іде про державно-національне виховання, а таке п. М. Голубець на кождому кроці підчеркує. Отже з того виховного становища вибір оповідань Федьковича у виданні „Української Бібліотеки“ неконче добрий. Оповідання: „Штефан Славич“ (самогубство вояка з туги), „Таліянка“ (вбивство звідника зведеною), „Сафат Зінич“ (пімста за зведення), „Побратими“ (самогубство як кара), „Серце не навчити“, „Хто винен“ і „Стрілець“ (у всіх трьох любов як непереможна фатальна сила) — всі ті оповідання представляють рішуче не виховні, а навпаки деструктивні речі й то в такім гарнім світлі, що радше захоплюють, ніж відстрашують. Отже подавати таку страву широким масам — річ шкідлива, а не корисна. І то — кажу — навіть з чисто націоналістичного становища.

Таких педаґоґічних видань у нас богато, а все з того, що видавці трактують просто читача наче якогось професора-українїста, для якого цікаві проблєми творчости письменника! Тимчасом народ шукає в творчости письменника перш за все провідної ідеї, за якою мігби піти в житті. Доказом на се може бути книжка Б. Грінченка п. з. „Перед широким світом“. „В книзі є критичні погляди самого Б. Грінченка, яко літературно-громадського діяча, але є й думки селянства. Це здебільшого або точно записані короткі зауваження з приводу прочитаного або більш-менш точно записана розмова, або, врешті, справжні, писані рецензії. Останні, звичайно, від тих, що навчилися від Б. Грінченка писати по українськи, й висловлюють певні погляди не без його впливу... Перш за все цікаво, що народня „критика“ (цитована у згаданій книжці Б. Грінченка, Ар.) „підтримує колишні критичні оцінки П. Куліша тим, що різко визначує в творах ріжного роду помилки проти народнього життя, як щодо зовнішних обставин, так і що-до психольоґічних спостережень... Коли дівчина занадто сміливо балакає перед людьми, особливо батьками, про своє кохання, таке, що зовсім не здається дивним міському читачеві“ (? Ар.), „для кріпкого селянського побуту річ ненормальна й викликає догану (38). Де героїня селянка приходить до фільософського песимізму інтеліґентського типу, що немає людей ні добрих ні поганих і т. ін., та йде до монастиря, — психольоґічна мотивація лишається незрозумілою читачам (39). Сцени кохання, напр., в „Гайдамаках“ Т. Шевченка викликають сором у молоди й не подобаються старшим і т. ін. ...Людей оцінюють з чисто морального боку... Все це одначе є лише часткою загального практичного, може просто утилітарного підходу до літератури. Книжка повинна бути „для чого-небудь написана“. Книжка написана для того, щоб показати, як... треба чи не треба робити, дати фактичні відомості і т. д... Проте, є й своє „мистецтво для мистецтва“, незалежне від утилітарної користи, — це „жалібне“ (більше подобається дівчатам) та „смішне“ (хлопцям)...“ (Цитат з книжки А. Ковалівського п. з. „З історії української критики“, Харків 1926; стор. 155—158).

Скажуть може на те видавці, що Грінченкова книжка подає настрої придніпрянського селянства з 80 років мин. століття. Це правда, але з досвіду видавця (13 літ) знаю, що такі погляди має наше галицьке селянство ще й тепер. Доказом того може бути прим. моралізаторська творчість редактора „Народньої Справи“ Юри Шкрумеляка в тійже самій газеті. Доказом того незвичайно популярні в народі оповідання К. Мая („Сердешня мати“ і „Проклятий“), Яворовського „Ґеновефа“, „Геройська любов“ і б. ін. Не було майже селянського замовлення на книжки, в якім замовляючі не бажалиб собі котроїнебудь з названих книжок. Все те книжки з моралізаторською тенденцією, а замовляючі довідувалися про них таки з устного переданя, тої одинокої „літературної критики“, що доступна широким масам. Були щоправда й замовлення на „Ніч кохання“, „Ради для нежонатих“ і „Їдна баба (Алі-Баба) і 40 розбійників“, але такі замовлення можна було (за 13 літ!) почислити на пальцях одної руки. Видно з того, що наш народ, а бодай його інтеліґентніша верхівка, всетаки має „застарілі“ погляди на письменство й шукає в ньому не естетики а етики. Воно й добре, бо не для всіх все потрібне.

Видавці популярних книжок повинні взяти під увагу вище сказане та памятати, що на їх плечі впаде чимала частина відповідальности за виховання нашого простолюддя. І коли навіть їх провідна ідея — тільки зроблення інтересу, то й тоді мусять мати на приміті смак простолюддя. А той смак не такий, як його проповідували ріжні професори нашої літератури (прим. славна байка, що Шевченко „народний поет“; тимчасом Грінченко й ін. давно виказали, що се неправда). Смак народа такий, як його вивідали Грінченко й ін. дослідники народньої маси.

Арамік.

Нові видання

Słownik Starożytności Słowiańskich. Zeszyt próbny. Warszawa 1934. Dictionaire des Antiquites Slaves — Fascicule d'epreuve. Varsovie 1934 pod redakcją prof. F. Bujaka.

Польський нарід має вже енцикльопедії з усіх майже ділянок науки — хочби згадати про капітальний „Словнік Ґеоґрафічни“-й і Енцикльопедію „Мацежи Польскей“ і др. Самих реліґійних католицьких енцикльопедій має три і то знаменито зредаґовані. Мають навіть енцикльопедію для дітей. У нас щойно появилася перша Укр. Загальна Енцикльопедія, але поширення її зовсім не відповідає числови нашого народу — у всіх його дільницях. З появою першої нашої енцикльопедії відчувається конечний брак реліґійної катол. енцикльопедії і я не помилюся, як скажу, що заслабий у нас світогляд католицький тому, що нема Католицької Книги Знання. Навіть католики письменники не все поправно виражаються про католицькі справи, не все займають поправне становище в поглядах на літературу, історію, критику. Не дивно, що так мале у нас число католиків з переконань. Сей брак відчувається у нас дуже діймаючо. Добрий католик письменник сказав мені раз, що нема звідки набрати у нас критичного погляду на пекучі справи — бо нема жерела, звідкиб засягнути добрих понять про нашу бувальщину та сучасність і писати та промовляти по католицьки. Не дивно, що деякі наші письменники хотячи щось написати про наших церковних діячів — мусять заглядати до чужих енцикльопедій — то польських як йде про наших церк. діячів — то до німецьких, як йде про діячів Східної Церкви. Хто був Ґоар, Ассемані, Ренаудот, Ібн-уль-Мукафа, Люкаріс, Гефелє навіть Віндгорст, Ґеррес, Монталямбер, Лякордер, Колюмбієр, або й Методій Терлецький, Лев Кишка, Іґн. Стебельський, О. Ступницький і др. світочі Церкви, у нас рідко хто знає, чи такі як: Т. Прокопович, Ст. Яворський, Ґ. Сімашко, Зубков, Попель темні точки на обрію нашої Церкви. А про кілько наших діячів Церкви в добрім чи негативнім значінні — нема ніде згадки! Не знають у нас многі, що є: унія церковна, унія гіпостатична, унія персональна, що то мировання, св. Тайна Миропомазання, Єлеопомазання, св. Миро, що Канон Апостолів, наука Апостолів, що Неп. Зачаття і богато, богато інших річей потрібних в літературній праці.*)

В інших католицьких народів є такі енцикльопедії, що подають коротко науку доґматики, богословія морального, фільософії, історії, літератури і т. п. Наведена висше книжка подає нам науку словянських старинностей взагалі. Про: християнізацію на словянських землях. Русь. Період до Володимира В. Автор статті Вячеслав Заїкин. Стаття має 4 підвідділи: 1) Проблєма початків християнізації на руських землях, 2) Період панування Ґотів у Сх. Европі. 3) Часи панування Гунів і Хазарів (V—VIII в.) 4) Хр. серед племен східно-словянських. Праця має повних 9 шпальт великої 8-ки, при кождім підвідділі подані жерела, з яких користав автор. Подано тут: 13 авторів російських, 5 німецьких, 2 французькі (мовою), 2 українські, 1 польський, 1 латинський (мовою). Автор статті, хоч дуже солідної і поставленої на височині ученої розвідки, замало узглядннв українські жерела. Небогато маємо таких жерел, але самих католицьких авторів маємо хоч кілька як: Іґн. Кульчицький, його Specimen Ecclesiae Ruthenicae, Рим 1793, Почаїв 1759, Париж 1859; Стебельський Ігнатій; його Спис архиепископів, епископів всіх катедр, — виданий по його смерти в Кракові 1877 В. Серединським; Пелеш: Історія Унії; Стефан Томашівський: Початки історії Церкви (Записки ЧСВВ. IV); Ант. Петрушевич, його праці: О галицкихъ епископахъ даже до XIII в. (Галицко-историческій Сборникъ Гал. рус. Матицы 1854), О соборной богородичной церквѣ и святителяхъ въ Галичи, 1853. Краткое извѣстіе о галицко-русскихъ епископахъ и митрополитахъ 1856; De origine sedis episcopalis ritus graeci primum Haliciensis deinde Leopoliensis. (Шемат. Перемиської Еп. 1857). Ант. Добрянський: О заведеніи христіянской вѣри на Руси (Перем. Шематизм 1841.). Буде також дещо у Із. Шараневича і Н. Рудовича. Всі ті жерела мають значіння принайменше статті п. Заїкина при 4 точці. „Христіянізація серед племен східно-европейських“.

Наведені автори є правда деякі вже старші — але Стеф. Томашівський з найновішої доби. Признаю, що російські вчені мають більшу повагу, коли йде про досліди питання, щодо початків Христіянства на руських землях, але в Росії було кілька Дух. Академій і богато університетів, де вчені мали більше змоги

*) Не дивно, що в одній нашій поважній книжці в новіших вже часах написано, що митр. Ангелович написав Annales Ecclesiae Ruthenae і ще більше подібних річей.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА"** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Баїхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВИБОРИ ДЕЛЄҐАТІВ ДО ОКРУЖНИХ ЗБОРІВ. На днях відбулося засідання Ради Львівської Хліборобської Палати, на котрім вибрано 163-ох делеґатів до 17-ох виборчих округ на просторі воєвідств: львівського, станиславівського і тернопільського. Рада вибрала 37 делеґатів Українців, 11 москвофілів, 113 Поляків і 2 Жидів.

ТОРГОВЕЛЬНО - ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА У ЛЬВОВІ вибрала делеґатів до 18 окружних зборів. На 111 делеґатів вибрано всего кількох Українців.

ЖИДИ З ПОЛЬЩІ вислали телеґрами до Ради Союзу Народів і до Високого Комісаря С. Н. в Ґданську, в котрих домагаються опіки над Жидами в Ґданську.

РОМУНІЯ КУПУЄ НОВІ ГАРМАТИ. Ромунське правительство рішило закупити нові гармати за 600 міліонів чеських корон в чеській фабриці Скода в Пілзні.

НІМЦІ ДОМАҐАЮТЬСЯ КОЛЬОНІЙ. В полуднево-західній Африці Німці аґітують за зворотом б. німецьких кольоній Німеччині. Доходить до непорозумінь між британськими й німецькими горожанами. В деяких більших містах Німці зірвали зносини з Анґлійцями.

НІМЕЦЬКІ ВЛАСТИ розвязали масонську льожу „Під трома ґльобами". Її голову Дра Бордеса увязнили.

В ПАРИЖІ ВІДБУЛАСЯ нарада французького премієра Ляваля з анґлійським мін. Іденом. В нараді взяв участь м. ін. також анґлійський амбасадор в Парижі Клерк. Радили над абісинсько-італійським спором.

В ПАРИЖІ закінчили слідство в справі атентату на югославянського короля Александра і франц. міністра Барту. Процес відбудеться в жовтні с. р.

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО В ГОЛЯНДІЇ створив б. преміер Колійн.

ІТАЛІЙЦІ зачнуть наступати з Еритреї в напрямі Аддіс Абеби. Летунськими нападами будуть ломити опір Абісинців. Італія розвине також політичну діяльність, щоб розірвати внутрішну єдність Абісинців. („Еко де Парі").

ЮГОСЛАВЯНСЬКА СКУПШТИНА приняла в першім читанні проект закону про місячну буджетову провізорію 192 голосами проти 2.

БРИТІЙСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО в Китаю піднесене до ранґи амбасади. Також китайське посольство в Лондоні перемінять на амбасаду. Тепер мають амбасади в Китаю: совітська Росія, Злучені Держави Півн. Америки і Японія.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ШЕФ ҐЕНЕРАЛЬНОҐО ШТАБУ ґенерал Archibald Montgomery Massingberd вибрався в інспекційну подорож. Він має оглянути анґлійські ґарнізони і фортифікації в Ґібральтарі, на Мальті, в Єгипті, Палестині і Трансйорданії.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР доручив своїому послови в м. Каптавні в полудневій Африці вербувати европейських офіцирів до абісинської армії.

АБІСИНСЬКИЙ МІНІСТР заграничних справ заявив, що неґус не згодиться на міжнародний мандат над Абісинією під протекторатом Союзу Народів.

В АБІСИНІЇ увязнили трох Італійців під замітом шпиґунства і намагання зворохобити деякі племена проти неґуса.

ДО АБІСИНСЬКОҐО КОНСУЛЯ в Ґельсінках у Фінляндії зголосилося 400 добровольців з наміром виїхати до Абісинії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР В АНҐЛІЇ Бінґґем відвідав анґлійського премієра Болдвина. Преміер Болдвин представив йому становище Анґлії в справі Абісинії.

ПРЕЗ. РОЗВЕЛТ приняв димісію голови уряду господарської відбудови („Найри") О'Нейля.

ЯПОНСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ урядили бенкет в столиці Абісинії Аддіс Абебі, на котрім було богато абісинських достойників. В часі бенкету уконстатувалося абісинсько-японське товариство. Воно має ціль поглибити абісинсько-японські взаємини.

ГОЛОВА ЯПОНСЬКОЇ ПАТРІОТИЧНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ „Чорного Смока" вислав до Муссолінія телеґраму. В ній протестує проти військового натиску Італії на Абісинію.

НОВИНКИ

Св. Отець виїздить до м. Кастель Ґандольфо, де перебуде вакації.

Ювилейне свято „Лугу" відбудеться в неділю 4 с. м. з приводу 10 ліття його істнування. Міністерство комунікації признало позамісцевим учасникам свята 50% зелізничу знижку.

Візитація СС. Василіянок. Довідуємося, що в монастирях СС. Василіянок у Львові при вул. Длуґоша й Потоцького переводив візитацію Впр. о. Візитатор Барон зі Згромадження ОО. Місіонарів.

Страйк у львівських пральнях закінчений. Працедавці й робітники підписали збірну умову.

В с. Хлівчанах, повіт Рава Руська відбувся недавно ювилей 50 ліття істнування і праці місцевої читальні Просвіти.

На волю з Берези Картузької вийшов на днях Др Арсен Річинський, відомий український діяч на Волині.

Ловила канарка й упала з балькону Ст. Жулкевська зі Львова й тяжко потовклася. Непритомну відвезли до лічниці.

В Стрийщині є 37 діточих садків.

В м. Лагішині, пінського пов. на Поліссі вибухла пожежа і знищила 40 господарств. Згорів живий і мертвий інвентар. Шкоди обчисляють на 100.000 зл.

Усунули зі всіх польських шкіл трох учнів української коломийської ґімназії: Ігора Руденського, Ярослава Явного й О. Колтика. Приняти їх до якоїнебудь школи можна тільки за дозволом міністерства освіти.

Польське „гарцерство" має коло 70.000 членів лише за границями Польщі, з того коло 50.000 в Злучених Державах Північної Америки. А як там орґанізуються наші?

Гумор. — Що ви собі думаєте пане Кісточка? Приходите до бюра цілу годину пізніше. — Пане директоре, я впав рано зі сходів. — Пане, не крутіть. З другого поверху ви не могли летіти цілу годину.

Конґрес Ліґи Української Католицької Молоді Північної Америки відбувся недавно в Ню Йорку. Було 200 представників 30 відділів. Перед конґресом була Архієрейська Служба Божа в храмі св. Юра. На конґресі виголошено кілька рефератів і богато промов. Привіти від гр. кат. Владик передав о. Ф. Тарнавський. Головою Ліґи вибрано п. Еву Піддубчишин.

Завалилася 4-поверхова каменица в Варшаві і присипала 36 осіб. Зпід звалищ витягнули вже 12 осіб убитих та 16 тяжко ранених.

Протижидівські маніфестації в Ґданську були 30 липня с. р. Нац.-соціялістичні пробоєвики обїздили в 50 тягарових самоходах Ґданськ і околицю. Самоходи були прикрашені транспарентами з протижидівськими написами. В Цопотах самоходи задержалися перед кавярнею Тавдінґ, куди ходять майже виключно Жиди. Там дійшло до бійки пробоєвиків з Жидами. В жид. кругах Ґданська велике затривоження.

Буря знищила польський яхт „Кнез", що плив з Талліна до Ґдині. Залога врятована. Яхту правдоподібно не дасться врятувати.

У Варшаві засудили коморника Жолновського на два і пів року тюрми за присвоєння собі 18.000 зл.

Приріст населення в Польщі виносив в 1934 р. 401.931 душ. З того римо-католиків 269.387 (12.8 на 100 осіб), грекокатоликів 35.678 (10.1 на 100), православних 56.103 (13.6 на 10), лютеранів 21.367 (6.1 на 100), Жидів 32.352 (10.4 на 100) і 3.144 інших віроісповідань.

В Німеччині від 30. VI. 1934 р. до 1. VII с. р. застрілено 184 особи „за намагану втечу підчас арештування", 49.102 особи вислано до концентраційних таборів, 13.121 позбавлено горожанських прав, 12.163 особи стерилізовано.

В Німеччині в м. Гехст вибухла велика пожежа в фабриці „Фарбеіндустрі". Шкоду обчислюють на 3 міліони марок. Догадуються, що та пожежа була актом саботажу.

Німецький професор Детвайлер оповістив статтю в журн. „Дайтшляндс Ернаерунґ". В ній пише, що Карло Вел. не був ґерм. походження, але кельтійського (й тому так нищив Саксів).

Французьда Академія признала надгороду в сумі 6.000 фр. для місійно-католицьких шкіл в Ґабоні у французькій підрівниковій Африці. Католицькі місійні школи в Ґабоні існують вже около 100 літ. Тепер ті школи мають 10.429 учеників у 14 місіях того краю.

На 23 міл. франків кари засудив ліонський суд у Франції велику винну фірму за розпускання вина водою. Тільки заробила та фірма на 15.000 гектол. вина, розпущеного водою.

Поверхові ваґони ввели у Франції. Нові ваґони мають партер і 1 поверх. Ся новість показалася дуже практична й доцільна.

Італія виробляє м. ін. бомбардуючі літаки, що осягають скорість 444 км. на год. і можуть піднестися до висоти 10.000 м.

В Москві розстріляли двох банкових урядовців за дефравдацію 400.000 рублів на шкоду держави.

Абісинія приступила до Міжнародної Конвенції Червоного Хреста.

Страшна самоходова катастрофа сталася на большевицько-турецькому кордоні недалеко Портсі. Автобус з 20 пасажирами зломив барієру і впав у пропасть з висоти 5 метрів. Погибло 5 осіб.

Гумор. — Тільки тому. — Чому жінка не має вусів ні бороди? — Бо не могла б висидіти підчас голення.

занятися тим питанням, чого ми католики не мали.

Стаття опрацьована солідно. Цікаве припущення ставить автор, що до христіянізації на Руси причинилася діяльність місіонарів латинських (за Ярополка 969—979) і грецьких (і правдоподібно болгарських), про се знаємо з історії — але автор пише, що можлива була й місійна праця руських місіонарів в Тмуторокані на таманськім півострові. Ся ґіпотеза може мати й якусь підставу. Зазначу мимоходом, що Тмуторокань старинне руське князівство. Там 1081 утік наш перемиський князь Володар і управляв тмутороканським князівством два роки.

М. Каровець.

Анґлійське посольство в Аддіс-Абебі, столиці Абісинії одержало міліон мішків з піском для охорони будинків посольства вразі воєнних ділань.

Абісинська цісарева оповістила заклик до анґлійських жінок, щоби в тім труднім положенні Абісинії прийшли з підмогою і виявили моральну поміч.

Бандити схопили двох журналістів: Анґлійця Ґарет Понеса й Німця Г. Мілера в Китаю недалеко м. Пао-Чанґ. Журналісти їхали автом з Пекіну до Дольонова в Монґолії. Бандити домагаються 100.000 долярів окупу.

В Филаделфії повстала наслідком удару перуна пожежа складу з алькоголем. Згоріли 2 міліони літрів алькоголю.

Вбили 18 поліціянтів. В Нюйорку уладила поліція облаву на ґанґстерів. Поліції вдалося зловити 1700 ґанґстерів і сконфіскувати 800.000 долярів. Підчас облави погибло 18 поліціянтів, 40 було тяжко ранених.

Великанські воєнні кораблі мають побудувати Американці по 60 міліонів долярів кождий. Вони зможуть набрати 7.000 тон нафти й обїхати довкола земної кулі без перестанків.

Найбільший корабель мають тепер Французи. Він називається „Нормандія" і має 79.880 тон поємности, 313 м. довжини, комин на 44 м. високий (49 м. обводу), моторн з силою 160.000 коней і 29 парових кітлів.

Всіх пластунів на світі є тепер понад 3,400.000. Так сказав основник пласту ґен. Бейден Повел в своїй радієвій промові. Майже всі культурні народи (з виїмком СССР) мають свій пласт, тільки Українці в Польщі не можуть добитися дозволу на український пласт...

Кілько літаків мають великодержави? В звіті американського воздухоплавного департаменту подано, що Франція має 3.600 літаків, Совіти 3.000, Анґлія 2.800, Італія 2.300, Злуч. Держави Півн. Америки 2.060, Японія 1.850, Німеччина 600. Американці домагаються скріплення своєї воздушної фльоти.

Тунель на 150 км., що має лучити Японію з Кореєю, постановило побудувати японське міністерство внутр. справ. Будова потриває 10 літ і буде коштувати $1^1/_2$ міліярда єн. Найдовший (20 км.) тунель світа — сімпльонський у Швайцарії.

Історія Людської Глупоти. Під таким заголовком появилася в Америці книжка Вальтера Піткіна. Вийшов покищо вступ до тої дивної Історії, він має 600 сторін. По такім „короткім" вступі можна сподіватися праці закроєної на велику міру. Се мабуть перша того рода історія.

Гумор. — В поїзді. — До переділу, в котрім сидів старший пан і читав книжку, ввійшла пані з двома дітьми. Діти почали галасувати й вовтузитися. Пан замкнув книжку й сказав: Пані, коли ви не успокоїте своїх дітей, я буду змушений пожалітися. Я не можу читати. — Мати зітхнула: Більше нічого вас не журить, сказала вона, як те, що діти не дають вам читати? А що ви скажете про моє положення, коли Лідочка згубила наші білєти, Семенко розбив вікно в коридорі, я забула вдома торбинку з грішми й взагалі ми попали не в той поїзд та їдемо хто зна куди...

На нашій землі є тепер 2 міліярди людей. Мимо війни за останних 15 літ прибуло 400 міліонів людей.

Нове проміння винайшли в Америці в лябораторіях форту Монмавт. Тим промінням можна викрити ворожі кораблі, віддалені понад 50 миль від берега.

„Стиль на протязі століть" називається книга Роберта Веста, що вийшла в Берліні. В ній доказано, як стиль розвивався з розвитком суспільности.

Гумор: Лікарська нарада. В малім провінціяльнім місточку скликано до хорого консіліюм. Лікарі обпукали пацієнта і пішли до сусідної кімнати на нараду. — Отже, що думаєте, пане колеґо? — Я запропонувавби запалення легких...

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Виноград подешевіє, бо міністерство фінансів обнизило мито на виноград спроваджуваний з заграници.

В Варшаві відбулося засідання економічного комітету міністрів під проводом премієра Славека. Ухвалили м. ін. знизити оплати від тягарових самоходів, уживаних до зарібкового перевоження тягарів, знести оплату за ровери з причіпними моторівками, знизити оплати від самоходів на півпневматиках. Згадані оплати побирав державний дороговий фонд.

Між Польщею й Німеччиною зачалися торговельні переговори в Берліні. На деннім порядку є справа вивозу польських рільничих продуктів до Німеччини.

Вивіз яєць з Польщі до Анґлії зменшився. Від 1. I. до 1. VII. с. р. вивезено з Польщі до Анґлії 713.000 великих соток (по 120 штук) яєць, т. зн. на 200.000 менше, як в м. році.

Грецькі овочі до Польщі зачнуть спроваджувати в осени с. р. на основі нової торговельної умови між Польщею і Грецією. М. ін. мають спровадити до Польщі 1 міліон кґ. грецького винограду.

Анґлійське міністерство рільництва рішило підвисшити оплати за привіз масла і сира до Анґлії. При міністерстві має бути створена окрема „набілова комісія", що має упорядкувати всі справи звязані з привозом масла і сира до Анґлії.

Цитрини подорожіли майже тричі на полуднево-европейських ринках в звязку з великим попитом на них для італійських військ в Африці.

В американськім парляменті посол Дутон предложив проект закона, що передбачує нове оподаткування великих маєтків.

Гумор: Порівнання. — Як йдуть інтереси, пане Крутію? — Так як гра на флеті. — Що се значить? — Що одну діру заткаю, зараз отвирається друга.

БІРЖА

ГРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.25 — 5.27 зол.

Нім. марка 1.76 — 1.82, фр. франки 34.85 — 35.00, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.15 — 26.30, австр. шілінги 99.00 — 101, чеські корони 21.40 — 21.80, рум. леї 30.00 — 32.00, ліри 39.00 — 42.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 2 серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес.	2.30	зол.
1 кг. масла ексорт.	2.30	„
1 л. молока	0.14	„
1 л. сметани	0.65	„
1 к. яєць	2.90	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, яйця і сметану вдержана, на молоко слаба.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Інтеліґентна вдовиця, середних літ, розуміється добре на куховарстві, веденні дому й господарства, лагідна, працьовита, скромних вимог, пошукує місця управи дому у священика або самітного пана. Ласкаві зголошення до Адміністрації „Н. Зорі" для „Лагідної". 95-1-2.

КІНА

АПОЛЛЬО: Для тебе співаю.
КАСИНО: Щастя на вулиці.
КОПЕРНИК: Серце Індіянки.
МАРУСЕНЬКА: Біробіджан.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
МУЗА: Пан без помешкання.
СТИЛЕВЕ: Пімста пана Х. і ревія.

Поклик

ДО ТОВМАЧЧИНИ І СУМЕЖНИХ ПОВІТІВ.

В понеділок, дня 5 серпня вечером починаються в каплиці Сел. Бурси Шашкевича в Товмачі св. реколєкції для ДЯКІВ і триватимуть до пятниці 9 серпня рано;

В суботу, дня 10 серпня вечером починаються св. реколєкції для СЕСТРИЦЬ І РЕВНИТЕЛЬОК Ап. Мол. і триватимуть до середи, дня 14 серпня рано;

В середу, дня 14 серпня вечером починаються св. реколєкції для БРАТІВ церковних брацтв і триватимуть до неділі, дня 18 серпня рано;

Відповідно до бажання нашого Преосв. Еписк. Ординаріяту проситься Всч. і Впр. ОО. Душпастирів повищі речинці собі добре приготувати, вибрати чільніші одиниці, що надаються до Кат. Акції, їх відповідно приготовити й у свій час вислати на духовні жнива.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30	сот.
В тексті і в новинках	50	„
На першій сторінці	60	„

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 8 серпня 1935. Ч. 59 (857)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Львів 505.796

Ювилейний обхід на Маківці

в 20-ліття боїв УСС з Москалями.

Дня 4 с. м. відбувся на горі Маківці коло Тухлі торжественний ювилейний обхід, щоб вшанувати память тих УСС, котрі полягли там в кривавих боях з Москалями 20 літ тому. На горі зібралося поверх 10.000 осіб. Співану Службу Божу відправив о. Омелян Ґорчинський в сослуженні о. Т. Галькевича й о. Миколи Ліщинського. Співали два хори: з с. Гірного і с. Конюхова. Гарну проповідь виголосив о. Ґорчинський. По закінченню Богослуження виголосив о. Яр. Чемеринський патріотичну промову. Потому була панахида, яку відправило 17 священиків. По панахиді весь нарід клякнув разом зі священиками, а орхестра з Синевідська Вижнього заграла „Боже єдиний" і „Вічную Память". Ціле свято відбулося в найбільшому порядку і в повазі без ніяких інцидентів.

Що рішила Рада Союзу Народів

в справі італійсько-абісинського конфлікту.

В Женеві скінчилася сесія Ради Союзу Народів, скликана у звязку з італійсько-абісинським спором. Рада ухвалила дві резолюції. Перша резолюція каже, що абісинсько-італійська розємна комісія має розслідити лише справу інциденту під Уаль-Уаль. Друга резолюція заповідає скликання Ради Союзу Народів на 4 вересня с. р. Тоді Рада С. Н. прослідить цілість італійсько-абісинської проблеми.

Комунікат трьох держав: Анґлії, Франції й Італії.

ПАТ доносить: В Женеві оповіщено слідуючий комунікат: Представники трох держав Анґлії, Франції й Італії, сиґнатарі договору з 1906 р., що ґарантує незалежність Абісинії, заявили готовість зачати між собою переговори, щоб розвязати всі труднощі, котрі повстали між Італією й Абісинією. Переговори мають зачатися як найскорше. Абісинія не буде брати участи в тих переговорах.

Розчарування й невдоволення Абісинії.

Кореспондент „Таймса" депешує з Аддіс Абеби: Останні вісти з Женеви викликали в Абісинії розчарування і невдоволення. Переговори на основі договору трох держав з 1906 р. уважають за невистарчаючу відповідь на апель до Союзу Народів. Критикують також постанову іменувати 5 арбітра до комісії, котра має розглянути інцидент під Уаль-Уаль, без вияснення компетенції того арбітра.

Італійські воєнні приготування

на абісинській границі.

Головна команда італійських військ в східній Африці рішила виставити проти Абісинії змоторизовану армію. В італійській кольонії Еритреї, звідки зачнеться наступ італійської армії, сконцентровано 50.000 жовнірів. Найважніша стратеґічна точка італійських військ лежить 18 анґлійських миль від границі Абісинії напроти абісинського м. Адуа. Італійська артилєрія вже заняла позиції. Італійсько-абісинська границя на тім відтинку обсаджена італійським військом і забезпечена кільчастим дротом, яким переходить електричний струм.

Полекші для рільників

Скасували додатки до ґрунтового податку.

В Деннику Законів Р. П. ч. 56, поз. 363 появився розпорядок польського міністра скарбу з 15 липня с. р. Він касує 10% додаток до державного ґрунтового податку. Сей податок відомий як додаток „кризисовий". Той самий розпорядок касує також 10 процентовий т. зв. інвестиційний додаток до ґрунтового податку. Розпорядок увійшов в життя з днем 1 с. м.

Страшні спеки в Ромунії й СССР

В послідних днях запанували страшні спеки в цілій Ромунії. В Букарешті було на днях 34 степені тепла в тіни, а на сонци 50 степенів. Місто зовсім опустіло на той час. Також в СССР великі спеки. В Азовськім краю тепломір показував 40 степенів тепла. Такої спеки не було там від 12 літ. Також сильні спеки в російській центральній Азії. Метеорольоґи заявляють, що спека потриває довший час і буде найбільша коло 10 серпня с. р.

Як підслухують черваків?

В рамах старих образів, деколи і в самих образах „працюють" малесенькі червачки і нищать постепенно мистецькі твори. Дотепер думали, що вони „працюють нечутно". Одначе не зовсім так. Їх шмер вправді нечутний навіть для найбистрішого вуха, та нині є вже апарати, які побільшують многократно звук. Сі апарати такі досконалі, що вже можна підслухувати „працю" черваків. В Королівськім Інституті в Лондоні зробили такий апарат до підслуху черваків. В головній салі Королівського Інституту положили на резонатор старий образ. На образі поклали сильний мікрофон, получений проводами з кількома телефонічними апаратами. Все те накрили окремою накривкою, яка перепускає звуки лише проводами. Коли вдасться підслухати „роботу" черваків, то кождий образ перед допущенням до музею буде піддани провірці.

ДОБРО НАЦІЇ залежне від сповнювання громадянами всіх національних обовязків. Таким обовязком кожного Українця є обезпечити в дозволеній законом 1/3 частині вартости своїх будинків в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

З села до міста

Справа напливу селян до міста на Заході і в нас.

Нема нічого більше природного та нормального, як постійне засилювання міст сільським живлом. Завдяки тому напливови свіжих сил зростають міста швидшим темпом, бо природний приріст самого міського населення звичайно дуже низький і богато менший від приросту сільського населення або й нема його взагалі. З другого боку сільське населення має куди подіти свою зайву надвишку, бо не всім своїм дітям може село дати варстат праці і прожиток. А проте се таке природне явище внутрішної міґрації стає в теперішних обставинах часто небажане і шкідливе.

Найгрізніше та справа представляється у Франції, де в повоєнних роках почалася масова втеча селян від рілі до міст, де села пустіють, а міста не можуть собі дати ради з надвишкою робочих рук і голодних ротів. Як се збільшує і так уже велике безробіття по містах, се само собою очевидне.

Міжнародне Бюро Праці в Женеві видало недавно працю про ту саму справу в Німеччині. Се вислід студій, котрі перевели німецькі вчені д-р Г. Бекер та Е. В. Фон Більов на німецькім Поморю та в Саксонії. Вони прийшли до висновку, що еміґрація селян до міст дає дуже відємні наслідки не лише для села і хліборобства, як також для всеї державної господарки. Одначе на думку авторів нема способу здержати еміґрацію тим більше тепер, коли машина в сільськім господарстві заступає робітників, а не кождий сільський хлопець і не кожда сільська дівчина можуть дістати кусень ґрунту для ведення господарки. Та покидають село не лише хлібороби але й сільські ремісники і купці.

Які причини тої тяги селянства до міст? В тій справі згадані німецькі дослідники перевели статистику, з котрої виходить ось що: Без сумніву міський спосіб життя, всякі вигоди та розривки сильно притягають сільську молодь. Але се не рішаючий чинник. Зі статистики виходить, що в Німеччині лише 20 процент мужчин і 40 процент жінок іде до міста задля міського життя. Більшість німецьких селян іде до міст через дуже низькі заробітки хліборобських робітників в порівнанні з платнями в місті. І так у 1928 р. на Поморю звичайний мулярський помічник заробляв сам один тілько, кілько заробляла родина зложена з трьох хліборобських робітників. До того підприємці радо беруть робітників з села, бо вони фізично сильніші,

мають скромніші вимоги й пильніші в роботі. На селі не може робітник вибитися на вищий щебель, як се можливо в промислі. Отже не малу вагу має тут також амбіція. Не забуваймо притім, що праця на полі прикріша ніж у фабриці. З тої причини сільські дівчата радо йдуть працювати до фабрик навіть за дуже марну платню.

Хоч сам у собі сей рух зі села до міста не злий, а проте він може бути дуже шкідливий, коли перебере міру. Надмірна еміґрація до міст може мати в наслідку недостачу робочих сил у хліборобській праці. Се тим більше шкідливе, що до міст ідуть звичайно найкращі молоді працівники. З другого боку в містах прибуває маса бездомного пролетаріяту, котрий в нинішних часах лише збільшує величезну армію безробітних. Оба німецькі дослідники заключають, що нема одинокого орудника для зарадження тому злу. Коли причиною покидання землі є тяжке положення хліборобства, то деяку поміч може дати парцелюція великої земельної посілости. Розуміється, на якийсь час. Трудніша справа, коли ті причини моральні. Практично взявся розвязати те питання теперішний уряд Гітлера. В тій справі вже вийшли в Німеччині ріжні розпорядки, але на їх дійсні наслідки треба очевидно ще почекати.

Та особливо діймаючо відчуває сей рух повоєнна Франція. Французька молодь масово покидає села й хліборобську працю та йде на міські бруки. В деяких околицях Франції села так опустіли, що нема кому робити на ґрунті. Від кількох літ Французи намагаються спинити сей рух. Ще в 1932 р. ґрупа сенаторів виступила у французькім сенаті з законопроєктом, який мав облекшити поворот на ріллю тим безробітним у промислі й торговлі, що походять зі села. Французький уряд давав таким безробітним довгоречинцеві позички на купно і загосподарення покинених сільських господарств. Завдяки тим позичкам осіло тоді на ріллі 72.000 робітничих родин. Але се капля в морі в порівнанні з великим числом безробітних. Показалося, що дуже тяжко приходиться навіть безробітному покидати міське життя. Тому у Франції почали працювати над тим, щоби хоч спинити дальший вихід селян до міст. Рівночасно в пресі (м. іншим у катол. щоденнику „La Croix") появилися ріжні проєкти, як задержати селян на ріллі. Один із тих проєктів доволі цікавий. Його автор радить закладати невеличкі промислові підприємства і фабрики не по містах але на селах. Селяни оставалиб на своїх господарствах, а бідніші з них моглиби мати зарібок у місцевій фабриці. Не знати чи і оскільки сей проєкт у Франції справді здійснено, чи так і лишився він проєктом.

У нас з огляду на слабкість українського елемету по містах справа та представляється в іншому світлі. Наплив нашого сільського елементу до наших міст в засаді бажаний. Але так, як справа стоїть тепер, той наплив з нашої національної точки погляду не лише некорисний, але навіть шкідливий. Се стверджено недавно на однім прилюднім відчиті п. н. „Опіка над робітничою молодю по містах", що його виголосив інж. Р. Білинський від Порадні для Вибору Звання при Р.Ш. у Львові. Річ в тім, що приплив нашого сільського елементу до міст відбувається в нас дико, незорганізованим способом. Молоді наші сільські хлопці й дівчата, коли їм і вдасться знайти працю в місті, звичайно дістаються в національно чуже середовище, заключують мішані супружества, часто зміняють обряд і винародовлюються. Тому референт кинув думку (впрочім уже не перший раз), що треба по наших містах організувати українські установи, котрі булиб порадними спеціяльно для сільської молоді, що напливає до міст. Такі опікунчі установи малиби сповняти отсі 4 головні завдання: 1) Допомагати прибувшим знайти працю в місті; 2) давати їм правні поради; 3) мати над ними опіку і 4) вдержати їх при своїй народности. Для кращої опіки над сільською молодю в місті добре булоб завести в нас на взір Америки особних опікунів з інтеліґентної молоді. Такі опікуни малиби стати для повірених їх опіці молодих людей близькими приятелями й дорадниками.

Сі думки заслугують на особлившу увагу нашої міської інтеліґенції. Від її орґанізаційного хисту та ініціятиви залежатиме, чи стихійний рух нашої селянської молоді буде відбуватися правильним руслом і причиниться до скріплення нашої сили по містах, чи навпаки й далі буде його течія плисти безладно й незорганізовано, буде забирати нам зі сіл найкращі сили й нести їх у чуже море.

Р. Г.

З краю

З Судової Вишні пишуть нам: В шкільному році 1934/35 в семиклясовій школі в Суд. Вишні було 350 дітей гр. кат. обряду, 260 лат. обряду і 190 Жидів (в році числа змінялися). Науку релігії для української дітвори з душпастирського титулу уділяв місцевий сотрудник. Під релігійно-моральним оглядом праця ішла в тому напрямі, щоб діти мали підручники до науки релігії та молитвенники, знали найважніші правди віри, моралі і історії св. Обявлення, та щоб добре вміли найконечніші молитви. Постійно заохочувано дітей, щоб частіше приступали до св. Сповіди і св. Причастя, щоб перед шкільною наукою щоденно вислухували св. Службу Божу та посіщали Евхаристійного Ісуса, а вечером щоб відмовляли спільно зі старшими молитви. Кождої неділі і свята відправлялися в парохіяльній Церкві Пр. Трійці окремі тихі Служби Божі, на котрих співав діточий хор „Марійської Дружини". Часто співали діти теж на вечірнях і молебнях. З дітворою уряджено 3 прогульки, кілька імпрез - концертів і два фестини - забави. В школі, в клясі 5, 6 і 7 ведено стінну релігійну ґазетку з витинків з „Нової Зорі", „Правди" „Віночка" і інш. Поширено між дітворою понад пів тисячі брошур релігійно - морального змісту. Майже у всіх релігійних торжествах в парохії брала участь шкільна дітвора. Особливіше відсвяткували діти 1900 літній Ювілей Відкуплення, свято св. Йосафата, місяць май у честь Пр. Д. Марії та перше св. Причастя.

Японія не хоче союзу з СССР

Преса доносить з Токія: Японська агенція Кокутсу оповістила комунікат, в якім каже, що заключення договору про ненапад між Японією й СССР неможливе при теперішнім стані японсько-совітських відносин, бо існує ряд неполагоджених справ. Міністерство закордонних справ Японії уважає, що наперед треба усунути причини евент. конфліктів і щойно потому заключити договір про ненапад. Японія домагається вицофання совітських військ з прикордонної области, бо присутність сильної совітської армії близько манджурської границі змущує Японію до великих видатків на армію.

Ґазова війна в 12 столітті

В Ташкенті знайшли важний історичний документ. Він свідчить про те, що ґазова війна була вже в 12 столітті. На приготування отруйного плину в тих часах потребували до 70 днів. В тім плині намочували шматки і ними напихали спеціяльні мідяні бальони. Їх робили на подобу вояків. Бальони ті підпалювали з середини. Густий, чорний і їдкий дим був небезпечний для ворога. Вразі потреби ставили богато таких вояків-бальонів.

Луговий здвиг у Львові

Для вшанування 10-ліття істнування Лугової Орґанізації відбувся в неділю 4 с. м. у Львові Луговий Ювилейний Здвиг. Програма здвигу складалася з трох частей. Рано о год. 11 була полева Служба Божа в Луговім Городі, котру відправив о. ігумен Й. Лучинський ЧСВВ зі Львова в сослуженні ще одного світського священика з провінції. До Служби Божої співав Луговий мішаний хор під управою п. І. Ющишина. На т. зв. великім майдані уставилися лави Луговиків і Луговичок. На переді засіли представники українських установ, воєвідства, поліції і уряду фізичного виховання (два офіцири). Збоку стояла численно зібрана українська публика, переважно старша інтеліґенція зі Львова. О год. 11.30 скінчилася Служба Божа і о. ігумен Лучинський виголосив до зібраних коротку проповідь. Він говорив м. ін.: Вже 10 літ минає, як повстала Лугова Орґанізація. Розвиток сего товариства був тяжкий. Його можна прирівнати до росту деревини, що росте помалу, щоб стати великою, щоб опертися ріжним небезпекам. Так помалу росла Лугова Орґанізація і кріпшала внутрі через дисципліну членів. Розвій Т-ва треба завдячувати праці і посвяті лугових провідників. Та я піднесу інший чинник. Той чинник се Всемогучий Бог, що дав вам істнування, держить вас і буде благословити ріст вашого Т-ва дальше. Ваші провідники се зрозуміли і з Богом ведуть працю вперед. Місяць тому Луг брав участь в святі Божого Тіла у Львові на Ринку. І нині знов ваша старшина подумала про те, щоб Богу дякувати і просити нових ласк. Як представник Католицької Церкви складаю вам як найщиріші побажання від Католицької Церкви. Нехай Бог благословить вас щедро і помагає вам будувати те, що ви собі намітили. Бажаю, щоб ви сповнили заповідь любови своєї вітчини і свого народу. Любіть свою історію, свою землю, бо любов се завдання. вміщене в вашім статуті. Поконуйте, що низьке. Ростіть і кріпшайте і Боже благословення буде з вами.

Після Сл. Божої уформувався похід Луговиків і Луговичок і перейшов вулицями Львова. Відділ 20 наколесників отвирав похід, дальше йшли відділи Луговиків в одностроях з палицями около 1200 осіб. За ними йшли відділи Луговичок в гарних народних строях около 550 осіб. За жінками поступали поважно Луговики з Запитова в довгих опанчах і чорних баранкових шапках. Потому йшла сотня без одностроїв. Похід замикала сотня Луговиків в одностроях. Луговики й Луговички йшли бадьоро, рівним кроком. На площі Юра уставилася старшина Великого Лугу і перед нею передефілювали всі відділи і вернули до Лугового Городу. В поході грало 5 лугових орхестр. До дефіляди грала орхестра дир. Манька.

По полудни о 4-ій годині на площі уставилися сотні Луговиків і Луговичок. Публика зібралася доволі численно, передовсім львівська інтеліґенція. Д-р Дашкевич виголосив промову до зібраних. Він сказав м. ін., що Луг має ціль виховувати нашу молодь на традиції. Перші початки лугової праці були дуже тяжкі. Та трудноші вдалося перебороти і нині лугова орґанізація зростає. Луговики гидують підземеллям, бо для них є ясне сонце і весела лугова пісня. Луговики вірять сильно в українську державність. Потому вправляли Луговики палицями, Луговички хустинками. Дуже гарно випали спільні вільноручні вправи Луговиків і Луговичок. Були ще гарні вправи львівських Луговичок кулями. Вкінці відбулася роздача надгород. Луг з с. Годині пов. Мостиська одержав мандрівну надгороду Лугу. Інші Луги дістали яко надгороди історичні образи. Вже було зовсім темно, як скінчився Луговий здвиг. В понеділок по полудни відбувалися на луговім майдані легкоатлетичні вправи.

ОГЛЯД ПРЕСИ

За активізацію виборчих настроїв

„Діло“ принесло в ч. 202 з с. р. статтю під повищим заголовком, котру подаємо в цілости:

За останніх 10 літ рівень української політичної думки серед широких верств галицького громадянства і народніх мас надзвичайно піднісся. Там, де раніше мала широко відкритий доступ плоска демагогія, сьогодні на сторожі стоїть критицизм і рефлексія. Скінчилася безапеляційна влада почувань, постепенно щораз більше закріплює свої позиції єдино-доцільний у політиці — критерій розуму. Замовкли палкі окліки, притишкла романтика приманливих гасел, зате вглиб пішла конструктивно-творча праця, тиха, незамітна, яка проте витворює більшу бо справжню — силу, ніж соломяний вогонь, що творить лише оману сили. Явища, про які „не вільно“ було навіть говорити, не то їх критикувати діждалися всесторонньої аналізи та найшли виразно оформлений осуд у свідомості мас. Відпала теж психольоґічна база, на якій могли зроджуватися спроби атаманських вискоків і соромно провалились пляни, яких товчком і змістом була виключно незаспокоєна особиста амбіція. Втратили свій чар навіть найкраще стилізовані фрази, зате затужили люди за ясним ставленням справ і ясною відповіддю на всі сумнівні питання. Прийшла теж переоцінка погляду, що не вільно признаватися до помилок, бо се „компромітація перед чужими“. Прийшла теж переоцінка іншого погляду, що не коиче все те, що шкідливе для противника, мусить бути добре для нас, і тому не слід кермуватись виключно висновками „пер контраріо“. Прийшло зрозуміння правди, що ідеалістичний догматизм не все може мати застосування у практичній політиці, що не існує політика „не-практична“, що рішає у політиці один-єдиний принцип — доцільности, — що нісенітницею є утотожнювання поняття політичного реалізму з політичним угодовецтвом, що такою самою нісенітницею є утотожнювання поняття політичного опортунізму з капітулянством, що заки виклинає хто штудерні чужі слова — повинен поглянути до словника чужих слів і пізнати їх правдиву дефініцію...

Настав у масовому політичному вихованні українського громадянства в Галичині величезний поступ через ясне викристалізування його всеукраїнської думки. Та думка існувала все, — від першого поклику Головної Руської Ради, від резонансу в Галичині ідей Кирило-Методіївського Брацтва, від захоплення шевченковою Музою, від діяльности на галицькому терені Драгоманова і Михайла Грушевського — до покликів Української Національної Ради і Боевої Управи, до створення леґіону УСС, до станиславівської постанови при зєдинення, до трагедії УГА на Великій Україні і останніх актів мартирольоґії Галичан під совітським режімом. А всеж, в міжчасі тралились прикрі епізоди внутрішніх суперечок між двома вітками одніеї нації, зайшли помилки і непорозуміння, віджили теорії обласного сепаратизму і все те не могло не відбитися на хаосі політичної думки. Той хаос припинився, галицька політична думка вийшла з бездоріжжа вузьких рямців партикулярного інтересу на широкий битий шлях всеукраїнського інтересу, з виразним освідомленням собі, що боротьба за галицькі національні цінности і розбудова їх стоїть у найтіснішому звязку з отсим всеукраїнським інтересом, а тактика при тій боротьбі і шляхи тої розбудови не можуть теж бути від нього відірвані. Ясне зрозуміння тих речей прийшло м. і. у звязку зі збільшеним зацікавленням і кращим пізнанням міжнародніх справ, з припиненням легковажного підходу до „закордонної політики“, з якої почали люди у нас слушно цінити лише — об-єктивні інформації.

За той час, коли йшов поступ і кристалізація галицько-української політичної думки й освіти — били нас ріжні лиха і нещастя. Здається, що зайва річ вичислювати все те, що записане незатертими словами в історії гіркої долі українського народу. Під сими ударами корчився теж постепенно національний стан посідання, щораз труднішою ставала боротьба за культурно-громадські цінности і щораз більше внеможливлювана дальша їх розбудова. Діється се й по нинішній день, при одночасному гаморі польських націоналістичних часописів про небезпеку українського заливу, про потребу „підсилення польськости“, про наступ Українців!! Очевидно, що під тими ударами чимало одиниць звихнулося. Останні громадські вибори виявили теж загрозливу охлялість мас при одночасній активізації польських чинників, які скрізь, незалежно від вказівок згори, самі йшли на співпраці з адміністраційними чинниками, нераз підштовхуючи ті чинники до протиукраїнських виступів.

Все те пригадується при нагоді теперішніх соймових виборів. Зріст розуміння і відчування політичного реалізму українськими масами проявився у беззастережній апробаті постанови відповідального українського політичного проводу: засадничо взяти участь у виборах. Гасло бойкоту виборів не найшло відгуку в українських масах, зате повне зрозуміння найшов аргумент, що при всяких обставинах треба боротися за свої права і що одним з таких прав є українське парляментарне представництво. Ніде не чути ні одного застереження проти тези, що українське парляментарне представництво, се не ціль сама для себе, а засіб для ціли, якою є — покращання долі народу, вияв народньої волі і що тому не можна проголошувати бойкоту виборів з таких причин, як це роблять польські опозиційні партії, для яких рішаючим чинником є — боротьба за владу і за державний устрій. Словом, всі признали слушність і доцільність тактики, вибраної політичним проводом, всі звіти з місць вказують на тотожність інтенцій проводу і мас.

А проте втома, яка відчувається серед нестерпних умовин затяжної боротьби за громадські та національно-культурні права, та втома погано дає себе відчувати й на виборчому фронті. Позитивне явище апробати становища політичного проводу затемнюється негативним явищем — пасивности супроти виборчої боротьби. Вже раз на цьому місці було сказане, що наскрізь фальшивим є погляд, наче теперішня виборча ординація виключає елемент боротьби. Звертали ми увагу, що навпаки існує у новій ординації ціла низка моментів, які можуть стати зачінною точкою для поведення такої боротьби. Конкретно: можна було дбати за те, щоб деякі організації дістали право делеґувати представників до окружних виборчих зборів, можна боротися на терені спільних установ та організацій за вибір таких представників, щоб скрізь були ними й Українці, можна мобілізувати людей, які булиб виразниками волі українського політичного проводу на окружних зібраннях, можна мобілізувати українську громадсько-політичну солідарність проти можливих усяких диверсантських виступів, можна мобілізуватися проти всяких несподіванок, яких можливости ніколи у політичній боротьбі не слід виключати. Все це можна робити — і треба. Вкінці, можна і треба масово голосувати, якщо вже нарід іде до виборів, бо сам факт масової виборчої участи є величезним моральним аргументом, що свідчить про громадсько-політичну зрілість громадянства.

На жаль, не всюди можемо ствердити присутність чинника боротьби по українській стороні. Є організації, які просто прогавили нагоду стати активними чинниками при вирішуванні виборчого висліду (напр. Супруга, — коли тимчасом організація жидівських приватних службовиків дістала право висилки делеґатів до окружних зборів). Цілий ряд людей з вищою освітою, добутою у краєвих високих школах, не зареєстрував своє право до голосування при сенатських виборах. Аргумент: нас все одно замало, щоб вибрати сенатора, — рішуче нестійний, скількість українських духовників, адвокатів, лікарів, учителів — всетаки вже поважна, і вони могли повести боротьбу не тільки на терені своїх загально-краєвих станових організацій (хочби й були тенденції змайоризувати їх, як напр. у Лікарській Палаті, де лікарі-українці всупереч своїм заходам не дістали вступу до окружних зборів), — але й на терені підрахунку виборчих карток. Добре зорганізоване високо-свідоме громадянство хочби для самої статистики не резигнує з віддачі голосів при загальних виборах!

Помічається теж дуже шкідлива думка, ширена безумовно політичними противниками нашого національно-політичного проводу, що „все залежить від адміністраційних чинників“ або що „все залежить від виборчого компромісу“. Одно і друге невірне. Безумовно, що навіть найбільший натиск адміністраційного апарату мусить рахуватися з чинниками відпору. Масова участь Українців-виборців в 1930 році звела на нівець — під політичним оглядом, як тактично-виборчий засіб — цілу т. зв. пацифікацію, виявляючи її недоцільність супроти високого рівня української громадсько-політичної зрілости. З другого боку т. зв. „виборчий компроміс“, якщо його вимагає тактика, що й з черги накидують дані обставини, ніколи не виключає самого моменту боротьби. Ніякий компроміс не вимагає інерції та апатії. Навпаки: участь у виборах, бойкот, компроміс чи зірвання, це все є тактика, а суттю є політична активність, суттю є постійна психічна мобілізація мас: бути готовим на кождий поклик проводу виконати свій обовязок відповідно до вказівок проводу!

Взиваємо до збільшення свого зацікавлення виборами, до пильного слідкування за вказівками з партійного проводу УНДО, до активізації самих себе і всього громадянства у сучасних виборах, в яких ми боремось ні за чиї інші інтереси, лише наші власні.

Квотою півтора міліона злотих

Митрополит Шептицький хотівби зліквідуватч староруську проблєму...

Під таким заголовком помістив львівський „Експрес Вечорни“ в ч. 1601 слідуючу статейку:

В пятницю 2 серпня с. р. відбулися у Львові наради зїзду делеґатів всіх партій і відломів руху Старорусинів. Директор І. Слезюк і редактор Вл. Білинський виголосили реферати, які заініціюють дискусію на тему господарських установ під управою Старорусинів. — Окрему увагу присвятили фондації Народного Дому, котрого доля не байдужна для Львова. Ся фондація має у Львові комплєкс великих будинків а саме при вул. Рутовського дім, в котрім приміщений Театр Ріжнородностей; при вул. Краківській три доми (ч. 15, 17 і 24); при вул. Вірменській одну каменицю (ч. 3); при вул. Корняктів одну; при вул. Курковій 14 одну. Крім того фондація має велику будівельну парцелю як також церковні і монастирські забудування. З земельних маєтків, котрі є власністю фондації, найбільший, що обіймає обшар 1.113 моргів управної землі, є в Білці Костиніївській в перемишлянськім повіті. — До фондації „Народного Дому“ належить також великий 40 моргівий став в Долині. Величавий розвій фондації зачинається від 1848 р., коли то Старорусини (?) одержали від цісаря в надгороду за поборювання польської ґвардії у Львові костельні площі при вул. Краківській на будову церкви і сусідні на будову Народного Дому. Будову дому докінчено щойно в 1853 р. Коли датки, складки і записи впливали дальше і після скінчення будови і збільшали майно фондації, зачали купувати реальности і земельні маєтки.

Коли австрійське правительство змінило курс і навязувало щораз сильніший звязок з Українцями, Управа Народного Дому тратила підтримку адміністраційних чинників. В 1917 р. її безправно розвязано. Фондація дісталася в руки Українців і щойно в 1920 р. внаслідок заходів Старорусинів покликано з їх кругів комісаря. Перший комісар, радник Скарбової Палати Лісковацький, кермував справами фондації до р. 1926. — Його наслідник Черкавський сповняв функції комісаря до лютого 1927. Таксамо коротко урядував третий комісар директор ґімназії Вербицький. Найдовше тривае правління теперішнього комісаря скарбового урядника Міхала Бачиньского. З ріжних причин теперішна фондація задовжена поверх 50% реальної вартости майна. До другого комплєксу фондаційних будинків належить Ставропіґійський Інститут, що має м. ін. найстаршу в Польщі друкарню, основану ще при кінці 16 ст. Вкінці останню ґрупу господарських станиць староруського руху творять кооперативи. Ліцитації майна Народного Дому не дасться омминути, оскільки правительство не прийде йому з допомогою. Найповажнішний рефлектант се Митрополит Шептицький, котрий без застережень виасигнує півтора міліона злотих на купно фондації Народного Дому. Москвофільський зїзд визнав руську суспільність, аби зібрала таку значну квоту. Сю акцію можна вважати неможливою до переведення. Одначе вона матиме пропаґандивне значіння і може навіть започаткує нову добу староруського руху, котрий мусить зліквідувати нездарних провідників і устійнити нову програму політичного зближення з Поляками і то без ніяких застережень і недоговорень, без ніякого оглядання на будучу царську Росію. Програма реальної політики здобуває між Старорусинами щораз ширші круги особливо після останніх розмов мін. Косцялковского і після навязання звязку з Українцями. Рішаючі круги Старорусинів побоюються таких наслідків зближення Поляків і Українців як ті, що викликали перед війною австрійсько-українську угоду. Крім того молодший і вартісний нарибок руських політиків має вже досить абстиненції і нереальної політики і рветься до праці серед народу.

Москвофільський зїзд також займався справою виборів. Зїзд ухвалив резолюцію, яка наказує Старорусинам голосувати солідарно з Поляками, як се роблять волинські Українці. До мандатів претендують м. ін. о. посол Яворський і його противник пос. Бачиньский, що вже розвинув діяльність виданням брошури, котру розіслав польським політикам. Сі кандидатури уважають за неактуальні. Найправдоподібніше до нового сойму і сенату ввійдуть представники Старорусинів.

Примітка Ред. „Н. Зорі“: Такої баламутної статті в москвофільських справах вже давно не було в польській пресі. Ми подали її як зразок хаосу, котрий в москвофільських справах панує в деяких кругах. Зрештою деякі інформації подає також ся баламутна стаття.

Гумор. — Потішив. — Жінка до свого другого чоловіка: Скажу тобі отверто, що небіщик мій перший муж був далеко лучший від тебе. — Муж: Пожди, моя дорога, як буду небіщиком, то також буду лучшим.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Від Риму до Москви

Як Галичанин 17 ст. робив карієру.

В один з останніх років 17 ст. прибув до Москви з заграници Григорій Скибинський, син Алексія, доктор фільософії, по походженню Українець, правдоподібно з Галичини, по віроісповіданню уніят. В Москві поробив знайомства в тамошніх аристократичних кругах. Він хотів очевидно стати учителем коли не в Московській Академії, то в якій небудь іншій школі, які тоді засновував чи проєктував цар Петро.

Скибинський, по його власному оповіданню, вродився православним й учився в православній школі. Де була та школа, він не каже; мабуть у Галичині або на Волині. Скінчивши ту школу, він сам був 4 роки учителем. Та Скибинський забажав зробити карієру, для чого треба було пізнати вищі науки з їх першого жерела. Тому в 1688 р. перейшов на унію і вибрався на Захід. Передовсім до Італії. В Італії був кілька літ і добре пізнав її. Крім того був у Франції, звідки не виніс ніяких особливих вражінь. Також був у Німеччині, де заінтересувався лютеранством і кальвінізмом. Студіюючи в Римі, Скибинський пізнав саме місто, зокрема папський двір, та римський духовний світ. В Павії вийшло якесь непорозуміння. Скибинський був обвинений в тяжкій провині, засуджений і покараний: „руку невинно потерялъ".

Заграницею Скибинський перебув 10 літ. Крім в Італії, Франції і Німеччині був на острові Креті, в Атенах, вкінці в Константинополі, де відвідав патріярха. Вкінці вернув до Польщі і звідти вибрався до Москви.

Обставини були корисні. В Москві потребували тоді людей, що знали чужі мови та мали західну освіту. Скибинський міг числити на гарну карієру. Та він був уніят, довго жив в Італії, вчився в католицьких академіях. Тому проти нього повстали у Москві підозріння.

Він вніс просьбу на імя патріярха Адріяна. Та вона була уложена не по московськи і надто згорда та без пошани до патріярха. Очевидно Скибинський, подібно як інші українські учені, дивився на Москвичів звисока. І та просьба відразу настроїла московські духовні власти проти нього. Додані до просьби „пункти" викликали ще більше підозріння. Були се тези для дискусії, які Скибинський підіймався про око боронити, щоб кінець-кінців відмовитися від них та признати себе побідженим. Таким способом він покинувби унію, ніби переконавшись в безпідставности головних тез католицької науки і в перевазі православя над католицтвом.

На нещастя Скибинського його просьбу патріярх Адріян передав суворому старцеви єромонахови Євфимієви. Євфимій поставився до Скибинського дуже строго. „Повѣствователь пунктовъ сихъ достоинъ воздаянія за свое потруженіе, си-есть — наказанія жесточайшаго и казни смертныя неотмольныя"... Дальше Євфимій ставить питання: Чого Скибинський прибув до Москви? І відповідає: Папа розсилає своїх довіренних аґентів для навертання православних на католицтво; правдоподібно до таких людей належить і Скибинський. Щоб переконатися в щирости навернення Скибинського на православя, треба мати сильні докази. Тому Євфимій радить патріярхови зажадати від Скибинського, щоб він написав цілий твір проти католицтва. Тільки тоді можна дозволити Скибинському відріктися католицтва і визнати православя. Та сього ще не досить. Треба, щоби Скибинський написав коротко життєписи пап і вступлення їх на престол після розриву церков: „кій ихъ каковымъ образомъ взыде на достоинство и како кійждо ихъ поживе".

Скибинського поставили перед патріярха і духовний суд. Присуд випав: 1) Скибинський не сміє вчити латинських наук без дозволу; 2) має написати книгу на латинян і на Папу та про ріжниці між Церквами західною і східною, при тім „лжу латинску обличити, истину же древльнюю... изъявити". По виконанню того Скибинський мав бути прилучений до православної Церкви.

Та Скибинський не чекав аж на присуд. Іще до суду він написав „Краткое сказание о градѣ Римѣ", яке присвятив двоюрідному братови царя Петра Александрови Львовичови Нарішкину. Таксамо ще до суду написав він продовження „Краткого сказания" — опис Італії, ріжних її міст, з особливою увагою до „академій". Се великій твір, якого повний заголовок: „Краткое сказание и описаніе трема частьми о градѣ Римѣ і всей Италии з нѣкоторыми грады западныхъ царствъ, в которыхъ великіи академіи знайдуются". Заголовки поодиноких частин його твору такі: Ч. І: „Краткое сказаніе о градѣ Римѣ, папѣ римскомъ, кардиналахъ, великихъ четырехъ послахъ во градѣ Римѣ, костелахъ, монастырахъ, академиахъ, богадѣлняхъ для страннопришелцовъ, воинахъ, збирахъ, о юношахъ и отроковицахъ и женахъ римскихъ". Ч. ІІ. „Краткое сказаніе о панствѣ папежскомъ, царствѣ Неаполитанскомъ, рѣчи посполитой Венецкой и о самомъ градѣ Венецыи, Люкиении (Фльоренції, Генуї), Модни, Пармы, Медиоляни, Пимонтіи и о всей Италии с чесными грады и академиами". Ч. ІІІ: „Краткое сказаніе о посланцахъ папиныхъ, которыхъ папа римской на всю вселенную для проповеди посылаетъ, аргумента, которыми папа римскій на церковь восточную воюетъ черезъ своихъ посланцовъ и которыми свой папежской престолъ крѣпитъ, а церковь восточную разоряетъ, о служеніи папиномъ явнымъ и закрытымъ, кардиналовъ и владыковъ, о поведению и ученіи великихъ папежскихъ академий, люторскихъ и калвинскихъ, судахъ западныхъ царствъ, лютрахъ и калвинахъ". (Ч. ІV.) „Вократце зобрана с трехъ частей, о артикулахъ въры благочестивой Христовы и римской, в чимъ ся рожнитъ благочестивый христианинъ з римляниномъ в вѣре, что сповѣдуетъ благочестивый христианинъ, что римлянинъ папиной вѣры, и о артикулахъ лютерскихъ и калвинскихъ вѣры, вократце сказаніе".

Як видко з заголовків поодиноких частин твору Скибинського, він виступив у нім уже отверто проти Риму. Зокрема виступив Ск. дуже різко проти Папи, Єзуїтів та католицьких монахів взагалі. Але всеж таки він хвалить католицькі академії, ставиться з поважанням до католицьких богословів і не заперечує значіння католицьких святинь.

З двох місць третьої частини „Краткого сказания" видко, що Скибинський закінчив її в 1701 р. та мав намір подати цареви Петрови. На тім згаданий його твір мав зразу зовсім закінчитися. Та пізніше Скибинський став продовжувати його. Але не закінчив. Мабуть умер, або втік з Москви. Бо не зважаючи на всі „старання" Скибинського здобути собі прихильність Москви, він тої прихильности не здобув. Його життя в Москві стало тяжке. Він раз-у-раз нарікає в своїх писаннях на погане відношення до нього Москви, на переслідування і т. п. Причин такого відношення Москви до Скибинського не трудно догадатися. Ті причини були: 1) Католицька освіта Скибинського і 2) його українське походження. Одно і друге робило його в очах Москви підозрілим. А кого Москва підозрівала, з тим ніколи не церемонилася.

„Краткое сказание" дійшло до нас у багатьох копіях. Очевидно, ним в Росії в добі Петра В. і пізніше широко цікавилися та читали його. Про зацікавлення згаданим твором Скибинського в Росії і про його почитність свідчить вимовно також те, що той твір друковано там для читання іще в 19 ст. (в „Сын-і Отечества", 1838, т. І) і навіть у нинішнім 20-тім ст. (в „Душеполезн-ім Чтені-ю", 1911, № 1 — 2). В цілости і науково видав той твір Скибинського щойно пок. рос. акад. А. Соболевский в 1914 р. (в „Чтенія-х въ Имп. Обществѣ Исторіи и Древностей Россійскихъ при Московскомъ Университетѣ. Москва, 1914, кн. ІІ т. CCXLIX, ст. 1 — 273 п. з. Сочиненія Григорія Скобинскаго).

Крім отсего головного твору Скибинського дійшов до нас іще уривок його підручника поетики в латинській мові п. з. Brevis Poëtica cum Prosodia conscripta sub auri clypeo Hominis Alexandri Lwowicz Naryszkini, який таксамо напечатав академік А. Соболевский. Вкінці є ще згадка про третій твір Скибинського п. з. Перечневатое сказаніе о мірѣ, свидѣтельствованое чрезъ Скибинскаго, себто реєстр світових подій з означенням їх років. Та того твору акад. Соболевский у виданих ним творах Скибинського не подає. Він навіть не знає, чи той твір взагалі зберігся до наших часів.

Отсе найважніше про дра Григорія Скибинського та про його твори.

Особа Скибинського та його доля цікава з кількох причин.

Передовсім він цікавий як уроженець України, зокрема Галичини, котрий своєю освітою і своїми творами вибивається на замітне місце як учений і письменник кін. 17 — поч. 18 ст., а про котрого досі ми майже не знали. Особливо замітний його головний твір: „Краткое сказание", котрий у противенстві до свого заголовку є досить обемистим (в друку займає 220 сторін вел. 8⁰). Трудно сказати, на скільо той твір оригінальний. Одначе не можна відмовити йому літературної вартости. Гр. Скибинський був без сумніву людиною з великим талантом. Тим більша шкода і жаль, що Скибинський поступив з своїм великим талантом так, як се він зробив.

Отсей поступок Скибинського, котрий для карієри іде до Москви, міняє віру і з католика стає православним та остро поборює Рим — се друге, що звертає на нього нашу увагу. Той поступок показує нам Скибинського з дуже неґативного боку. Особливо відразливий спосіб переходу Скибинського на православя, який не припав до вподоби навіть самій православній духовній Москві: вона і після „навернення" не цінила Скибинського, не зважаючи навіть на його різкі напади на Рим у його „Кратк-ім сказани-ю". І не тільки не цінила, але ставилася до нього і далі з підозрінням, з нехіттю і навіть ворожо.

Те підозріння, та нехіть і та ворожість Москви до Скибинського дуже характеристичні. Так ставилася Москва не тільки до Скибинського, але також до богатьох інших Українців, котрі пішли на службу до Москви в надії зробити в Москві карієру. Таких Українців і такого відношення до них Москви історія знає богато від 17-го аж по 20-те ст. Зокрема богато аж надто сумних доказів на се дали і раз-у-раз дають нам наші часи. Чи треба вичисляти поіменно всіх тих Українців з Наддніпрянщини і з Галичини, котрі на наших очах пішли слідами Скибинського і котрих зустріла доля Скибинського? Вони всім нам аж надто відомі...

Що чоловік думає

Напевно не вмію відповісти на питання, що чоловік думає, але постараюся відповісти на-те, що я думав і що думаю. Се очевидно залежить від того, про які справи йде.

Коли я любився — я був тоді ще молодий — я думав про жінку, котру я любив. Коли я був на війні, думав про те, щоб відзначитися.

Тепер граю на Державній Льотерії й думаю про те, щоб виграти.

Я вже старий і думаю собі: 13 серпня зачнеться тягнення III кляси. Три виграні по 100.000 зл. і тілько само по 50.000 зл. Загалом близько два міліони злотих виграних.

Купую собі льос і чому власне я не мавби виграти?

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

З приводу 70-ліття уродин Ексц. Впреосв. Митрополита Андрея відбулося 29. VII. с. р. ювилейне торжество в Підлютім, де Впреосв. Митрополит перебуває на відпочинку. В день роковин приїхали туди делеґації духовенства, представники українських установ, поверх 50 священиків і богато селян з сусідних сіл. Перед полуднем Преосв. Никита Будка відправив архієрейську Службу Божу в сослуженні крижевацького епископа Преосв. Ніярадія на інтенцію Впреосв. Митрополита. По Богослуженні Впреосв. Митрополит приймав делеґації духовенства, що прибули з побажаннями. М. ін. делеґація від Т-ва св. Андрея вручила Митрополитови гарну мистецьку памяткову грамоту. Витала о. Митрополита також окрема делеґація ОО. Василіян в особах о. ігумена Градюка й о. Березовського ЧСВВ. Пополудні приїхала окрема делеґація львівських українських центральних установ і зложила побажання від української суспільности. Делеґація вручила Митрополитови памяткову адресу з підписами 52-ох українських львівських установ, орґанізацій і редакцій. Зложили Митрополитови свої желання і жидівські делеґати. Крім того витали його численні делеґати від громадянських установ з поблизьких міст та сіл. Земельний Банк Ґіпотечний у Львові вислав окрему делеґацію. На се торжество наспіло богато телеґрам і писемних привітів зі всего краю і з заграници, м. ін. від Поляків, Німців та інших. Після привітів відбулися на площі перед Кедровою Палатою ґри і забави малих дітей, яким приглядався Митрополит. Діти співали і деклямували. Впреосв. Митрополит почуває себе добре і приходить помалу до здоровля. В тім самім дні відправлено торжественні Служби Божі у всіх львівських церквах.

Місія у Войнилові, пов. Калуш, відбулася в днях 9 —10 липня с. р. під проводом оо. Редемптористів. Хоч була погана погода, на богослуження і проповіди приходило все богато людей навіть з сусідних сіл. Прикладом для місцевих парохіян була інтеліґенція, яка все майже перша була в церкві. Підчас місії приступило до св. Причастя 3.900 людей.

В Ляшках Гостинцевих відбулася недавно десятиденна місія під проводом ОО. Редемптористів. Св. Причастя прияло 2.000 осіб. До Ляшок Гост. приїхав був підчас місії Преосв. Йосафат Коциловський. Місія перейшла з повним успіхом.

В Судовій Вишні припадає в днях 18, 19 і 20 серпня ц. р. Великий Святоспаський Відпуст. В навечеря Преображення о годині 3 пополудні відбудеться обхід „Хрестної Дороги". Страстні проповіди при кождім стаційнім хресті виголосять: о. Крилошанин В. Гриник з Перемишля і о. Ігумен В. Породко з Тернополя. В день Преображення богослуження будуть відправлятися від 4 години рано. На закінчення відбудеться обхід довкруги церкви, благословення Найсв. Тайнами та водосвятя.

Папський Інститут Права почав видавати новий правничий часопис п. з. „Studia et Documenta historiae et iuris". Співробітниками того нового журналу є вчені правники всего світа.

На індексі книг заборонених Ватиканом є нова книжка Ґабрієля д-Анунчія „Сто і сто, і сто, і сто сторінок тайної записної книжки Ґабрієля д-Анунчіо, котрий мріє про смерть". В сій автобіоґрафічній книжці є більше про душу поета ніж про його життя.

Релиґійно-науковий зїзд католицького союзу університетської молоді відбудеться в Ґамбурзі в днях 22 — 25 серпня с. р.

Ліґу ширення св. Письма заложив у Франції 1891 р. о. Ґарміє. Та орґанізація мала на ціли вношення засад Євангелія до внутрішнього життя поодиноких людей і до збірного життя всеї суспільности при помочі ширення св. Письма. По 44 роках істнування „Ліґа" тепер одно з найвизначніших товариств, що належать до Католицької Акції у Франції.

Духовенство у Франції. Після статистики з 25 червня 1935 р. у Франції є в 87 дієцезіях 47.015 священиків. Пересічно припадає на 877 мешканців один священик. Та в декотрих дієцезіях відношення між числом мешканців і числом священиків не таке корисне. Нпр. в парижській дієцезії припадає один священик аж на 2512 мешканців, в марсилійській дієцезії один священик на 1757 мешканців.

Понад 100.000 навернень за один рік. Апостольська делеґація в м. Леопольдвіль в Бельґійськім Конґу обчислила, що в Бельґійськім Конґу і в провінціях Руанда й Урунді навернено від червня 1933 р. до червня 1934 р. 121.109 дорослих осіб. Католицького населення в тих околицях є тепер 1,232.018 осіб.

Найстарший католицький щоденник в Німеччині „Авґсбурґер Постцайтунґ", заложений 1686 р., перестав виходити. Причиною ліквідації мають бути фінансові клопоти.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Москвофільський зїзд

Дня 2 с. м. відбувся у Львові в салі „Народного Дому" москвофільський зїзд. Було около 300 учасників. На порядку нарад була лиш одна точка: справа Народного Дому у Львові. Говорило кілька бесідників, котрі сильно лаяли Українців. Зі звіту дир. „Т-ва Народний Дім" п. Слезюка довідалися присутні м.і., що довги Народного Дому виносять 1.340.000 зл. Управа Народного Дому старалася про позичку в сумі 1.000.000 зл. в „Банку Господарства Краєвого". Одначе Банк не дав позички. На внутрішні видатки видавав „Нар. Дім" в 1925 р. 47.000 зл., у 1926 р. 115.000 зл. В 1927 р. самі тільки видатки на комісаря, бібліотеку „Нар. Дому" і бурси винесли 115.000 зл. Фондаційний капітал „Народного Дому" розміщений у 47 щадничих книжечках і доходить до 85 тисяч злотих. Тепер „Народ. Дім" має невеликі приходи: 5—6 тисяч злотих з чиншів. Затягані позички видавали на непотрібні речі. Щоб рятувати „Народ. Дім" треба на думку Слезюка продати забудування при вул. Зиблікевича у Львові (церкву з городом). Досі сиділи там СС. Василіянки, за що удержували 5—6 „руских" дівчат в інституті. Та се не оплачувалося, бо дівчата українщилися, а СС. Василіянки не хотіли платити. Вкінці вдалося судово відобрати Василіянкам сі забудування, тільки церкви ще не перебрано. — Після того говорило ще кількох промовців м. ін. о. пос. Яворський. З черги зїзд ухвалив резолюції, в яких говориться м. і. про те, що „Нар. Дім" це природна власність „галицко-руского народа", що зїзд стверджує лиху господарку комісарів та протестує проти комісарщини... Як найостріше протестує проти „посягнень Українців" та звертається до польського правительства, щоб передало „Народн. Дім" в руки „О-ва Народный Дом" у Львові. Вкінці вибрано комітет з 32 осіб, що має занятися „защитою" „Народного Дома". Наради зїзду тривали від 11 год. до 3.30 по пол.

Що діється в світі в одній годині

В кождій годині діються на світі отсі річи: Родиться 5.400 дітей, вмирає 4.630 людей. Довершують 15 вбийств і 198.000 проступків, з котрих тільки 177.000 осіб поносить кару. Заключають 1.200 подруж, переводять 85 розводів. Випивають 2 міліони літрів пива і 50 міліонів філіжанок кави. Висилають 114.000 телеґрам. Фільмовий промисл виробляє 40 міліонів метрів фільми. Печатається 60 міліонів примірників щоденників.

Народні бунти на Україні

в X — XIII ст.

Та найбільше народніх бунтів на Україні бачимо в часах якраз найбільше критичних для України. Такими часами була половина XIII ст., коли на Україну напали Татари під проводом Батия. Тоді поодинокі українські міста і навіть цілі українські землі виломлювалися з рам української державної орґанізації, виповідали послух своїм князям і творили або незалежні „республики" або просто піддавалися Татарам.

Одним з таких народніх бунтів підчас татарського походу 1240—42 рр. був бунт проти кн. Данила в місті Дорогичині, що належало до Галицько-Волинської Держави.

„Коли Татари перейшли на Угорщину — читаємо про той бунт в історії тих часів[4]) — і Данило вертався з Польщі на Волинь з своєї утечі, він прийшов в пограничний Дорогичин, але місто замкнуло перед ним ворота. Данило наразі запротестував: „се був город наш і наших батьків, а ви не пустили мене до нього" — і з тим пішов далі, відложивши пімсту на пізніше. Літопись додає, що дійсно пізніше Бог пімстився над „держателем" Дорогичина й дав його в руки Данилу: Данило взяв місто силоміць, „копьємъ", і видко — при тім не пожалував його, так що прийшлося потім „обновляти" Дорогичин.

„Оповідання літописи говорить так, — читаємо далі — наче завинив у сій коромолі „держатель" Дорогичина — отже якийсь боярин. Але що такий боярин, припустім — оден з тих „нечестивих" галицьких ворохобників, тут на краю Руси, далеко від огнища боярських партій і впливів міг затримати при собі місто в своїй коромолі так, що Данилови прийшлося аж „копіем" його здобувати, сього не пояснимо інакше, як тільки так, що коромолу сю піддержувала й мійська громада, або якась її частина, отже що се було повстання народне. Тим пояснюється й таке остре поступування з містом Данила, взагалі дуже дражливого на пункті масових рухів і в каранню їх безоглядного.

„Як толкувати собі треба се повстання, на се літописне оповідання не дає ніяких вказівок. Я бачу — каже проф. М. Грушевський — два можливі толкування. Одно — що дорогичинська громада, недавно перед тим прилучена до забужських земель Галичини і таким чином відірвана від Берестейщини, не була задоволена сим. Друге можливе обяснення — що се був оден епізод з серії тих громадських рухів, де міські громади, користаючи з паніки наведеної татарським находом на князів, пробували виломитися зпід княжої зверхности й перетворитися в автономні міські республики — рухи, що в такій численности виступають на східнім пограничу Волини. Се друге толкування здається правдоподібнішим і з ним знов таки легше пояснити собі те завзяття Данила, хоч і перший мотив міг не зістатися без впливу."

Бунт у Дорогичині, як згадано вже вище,не був відокремленим народнім бунтом на Україні в пол. XIII ст. Таких бунтів, навіть значно більших, було тоді в нас більше. Більші були ті бунти під трьома оглядами: 1) під оглядом територіяльним, бо вони обіймали не одно місто, але значні полоси України, 2) під оглядом часовим, бо тривали десятки літ, 3) під оглядом зради, бо вони мали за ціль не творення автономних республик, але піддання під владу Татар. Щож се були за бунти?

(Кінець буде).

[4]) М. Грушевський: Історія України-Руси. Т. II (2 вид.). Ст. 398—399.

Як се сталося, що майже вся минула Росія несподівано перемінилася в якусь канцелярію з безмірно сірим, тягучим мертвим стилем. А се — щезла з життя ріжнородність, наступив кінець творчости з низу з її непомильною чуткістю, котра відбивається в складі мови. Коли держимося своєї, „особистої" мови, то обстоюємо з тим і те що нам може бути дороще від мови: богацтво і складність життя, всю чарівну органічну тонкість його ткані всупереч грубій і скучній, загально обовязуючій схемі, котра загрожує тим, що підчинить собі життя... І тому нам всім — урядовий („казьонний") совітський стиль — нестерпно скучний і постыл.

Покажчик змісту

всіх дотеперішних річників „Нової Зорі“.*)

Народня просвіта.

Просвіта і духовенство 197 Ѳ На Заг. Зборах „Просвіти“ 226 Ѳ Яка освіта? По Заг. Зб. „Просвіти“ 232, 233 Ѳ Освітний Конґрес „Просвіти“ і головне завдання освіти під сю пору 272 Ѳ Освітний Конґрес. З приводу 60-ліття „Просвіти“ 274 Ѳ о. Василь Пришляк: За здоровий біляне освітної праці /в „Просвіті“/ 323 Ѳ Заява /священиків товмацької округи проти деяких читалень Т-ва „Просвіта/ Н 436 Ѳ На Заг. Зборах „Просвіти“ /треба ухвалити видавання популярних книжечок/ Н 440 Ѳ Член „Просвіти“: По зборах „Просвіти“. Кілька спостережень і думок 447 Ѳ Позичка „Просвіті“ 479 Ѳ „Просвіта“ перед катастрофою 476 Ѳ В справі „Просвіти“ Н 481 Ѳ Звичайні Загальні Збори „Просвіти“ Н 522 Ѳ Новий Виділ „Просвіти“ Н 522 Ѳ Збори „Просвіти“ 523, 524 Ѳ Пресова нарада в справі віддовження „Просвіти“ 529 Ѳ Важне для бібліотек /спис сконфіскованих книжок/ Н 559 Ѳ Обсерватор: Три Зїзди /„Р. Шк.“, „Просвіти“ і РСУК-а/ 706 Ѳ Д-р Іван Брик: „Просвіта“ в світлі правди 717, 718 Ѳ За оживлення нашого громадянського життя. Про відчити і виклади 590 Ѳ З краю. Цікавий допис з Поділля. Нарада інтелігенції в Теребовлі /над самоосвітними справами/ 599, 602 Ѳ М. Погідний: За популярну книжку 668 Ѳ Український меценат з Америки /Василь Тихий і його премії/ Н 702 Ѳ /Денис Малиновський/: Вакації йдуть. Як їх використати. Добрі вказівки одного з прелеґентів на курсі КАУМ 741 Ѳ Просвітянська організація на Закарпатті Н 761.

III. ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ.

Загальні й мішані теми.

Нова статистика /в Польщі, висліди/ Н 156 Ѳ Україна в „Готайському Річнику“ за 1929 рік 302 Ѳ Українська інтелігенція в цифрах Н 533 Ѳ Населення Східної Галичини Н 502 Ѳ Національні відносини в Сх. Галичині на підставі останньої статистики 545 Ѳ Сторінка статистики /особний відділ/ 617 Ѳ Кілько є всіх Українців? 617 Ѳ Населення Східної Галичини має найбільший приріст гр.-католиків Н 730 Ѳ Кілько є Українців поза Україною Н 760 Ѳ Укр. шляхта — героєви Відня Н 659 Ѳ К. П.: Українська шляхта — колись і тепер 660 Ѳ Іван Ягельський: „Русь римського закону“ (Про походження Українців-латинників історична розвідка) 699 Ѳ А. Ч.: Еміґрація. З приводу „Тижня Еміґранта“ 342 Ѳ Довголітний обсерватор села: Образки з Бойківщини /еміґранти-поворотці/ 470 Ѳ Справа еміґрації Н 479 Ѳ В справі еміґрації /відозва ТОУЕ/ 541 Ѳ Україна й Італія 378 Ѳ Литва й Україна. З приводу 500-ліття смерти кн. Витовта 380 Ѳ /НАШІ ЗАВДАННЯ, ПРОМАХИ, ЛІК НА НИХ І ПОД./: Не зрікаймося історичної ролі! Значіння Галичини в історії й сучасности України 177 Ѳ В обличчу найбільшої руїни 179 Ѳ Думки на часі /про потребу усвідомлення причин нашого держ. і нац. упадку/ 185 Ѳ Листопадова лекція 186 Ѳ До психольоґії листопадових днів у Галичині 1918 р. 193 Ѳ Сліпа вулиця /нашого націон. життя/ 221 Ѳ Шкідлива східна романтика, її прояви та її підклад 227 Ѳ Демаґоґи й демаґоґія 233, 235 Ѳ Вічна траґедія України. В 10-ті роковини катастрофи укр. державности в Галичині 244 Ѳ С. Т.: Одиниця і громада 248 Ѳ о. Ілія Братик: Дуалізм матерії й духа в народі та його наслідки 266 Ѳ С. Томашівський: Церковна Унія й українська національна ідея 268—270, 272 Ѳ Ів. Кревецький: Український Піємонт. Чи роля Галичини в процесі формування укр. нації вже закінчена? 274, 276, 279 Ѳ Актуальні справи /всякі зловживання в наших установах в лівій пресі/ Н 289 Ѳ Наша хронічна недуга /продажність провідників/ 332 Ѳ Велика лекція. В 10-ті роковини розпочаття мирових переговорів між Польщею і Росією 392 Ѳ /Петро Рисс/:Велика роля жде Україну 460 Ѳ Р/оман/ Г/айдук/: Традиція і поступ. Памяті пок. Волод. Охримовича 487 Ѳ Ів. Кревецький: Чому ми не господарі на своїй землі /анархія на Україні/ 499 Ѳ Причини і наслідки /псих. кризи, апатії й пасивности укр. громадянства/ 512 Ѳ А. Ч.: Думки про расу. На тлі походу в часі свята „У. М. Х.“ 638, 640—643, 645, 648, 650 Ѳ Що сіяли, те зійшло. Знікчемніння громадянського життя галицьких Українців 642 Ѳ Нова книжка /Е. Лепґел. В горшку кипить/ про Східню Европу і про Українців Н 662 Ѳ Бандитизм і злодійство паношаться в цілім краю. Треба негайно й рішучо протиділати! 672 Ѳ /О. Назарук/: Клевета в публичнім життю 701, Про затроєння націй. З приводу безприміpного злочину верхівки ОУН 702 Ѳ Чому не маємо своєї держави. Відповідь історії. Під увагу Укр. Нац. Конґресови 723 Ѳ Не-адвокат: Недуга проводу. На маргінесі ювилею СУА 777 Ѳ Зїзди і наради 440 Ѳ Досить зїздів! 750 Ѳ Національний Конґрес. Голоси преси в тій справі 668—672, 675, 681, 689 Ѳ А. Ч.: Національний Зїзд. Чи можливе його скликання 673, Які можуть бути його цілі 674, Які організації можуть його складати 677, Де відбути конґрес? 679, Хто має рішати /а хто ні/ про час, місце, зміст і спосіб скликання конґр. та про його організацію 682, Зміст конґресу. Про найважнішу культурно-економічну справу, якою наш націон. конґрес повинен занятися 683, Конґрес і азбука 688, Ѳ о. І. Братик: Перечулення патріотизму /з приводу думки скликання конґресу/ 684 Ѳ Найважніша справа, котру передовсім повинен розглянути Всеукраїнський Конґрес. Які причини нашої катастрофи та яка наука з неї для нас 704, Чи винні природа і Татари. Під увагу Всеукр. Нац. Конґресови, коли він буде займатися причинами упадку Укр. Держави 715 Ѳ Єдиний шлях /приготовка до державности/. Рефлексії з приводу процесу УВО 349 Ѳ Террор. З приводу убиття Т. Голуфка 466 Ѳ Педагог: Задля будучности /про Городок Яг./ 602 Ѳ А. Ч.: Террор і пайдократія 753, Террор в минувшині. Дещо з політичної практики двох народів 754, Террор. Як тяжко направити помилки державної влади 755, Террор і війна 756, Найстрашніша з воєн, котрої батьком був террор а матірю обопільна нерозважна заїлість 757, Гіркі овочі террору 758, Наслідки террору 759, Отруя з террору 760, Глибоко сягає террор 761 Ѳ Світлий момент /про „культ героїв“ у нас/ 194 Ѳ Сила історичних леґенд 173 Ѳ /С. Томашівський/: Про героїв і геройство 227 Ѳ І. Кревецький: Український некрополь 342 Ѳ А. Ч.: Вячеслав Липинський 445 Ѳ Смерть і похорон Д-ра Охримовича Н 486 Ѳ А. Ч.: Д-р В. Охримович. Еволюція великого ума від радикалізму і марксизму через націоналізм до католицизму 486 Ѳ /ПОЛЬЩА І МИ/: О. Й.: „В перших окопах“ /наших західних окраїн/ Д 140 Ѳ Наслідки кріваві подій /XI. 1928/ 188 Ѳ Дуже важна справа. Новий адміністраційний поділ Польщі і наше становище 303 Ѳ „Протягають руку до згоди“ /а що роблять Поляки/ 367 Ѳ А. Ч.: Асиміляція /полеміка з проф. С. Грабським/ 358, 360, 362, 366, — : Боротьби з асиміляцією 368, Д-р Осип Назарук: Хто ми? Дещо про Русь 369 Ѳ Новий проект на знищення нас /„Т-во Оборони Зем Всходніх“/ 372 Ѳ Карні експедиції по селах Н 373 Ѳ Що діється в нашім краю /пацифікація/ Н 374—386 Ѳ Слово до польського громадянства. Про саботажі, реванжі й пацифікацію. На чий млин вода? 375 Ѳ Інтервю Впреосв. Митрополита 377 Ѳ Memento історії. Перестаньте заогнювати відносини в краю 380 Ѳ Події в Галичині і вибори 380 Ѳ Пастирський лист сімох гр.-катол. Владик 382 Ѳ Justitia fundamentum regnorum. Кара без вини і вина без кари. 382 Ѳ Орган ББ про пацифікацію 383 Ѳ Л. Х.: Сліпота володарів 386 Ѳ о. Дмитро Бахівський: Від польського громадянства /рідке щире слово до Українців/ 378 Ѳ Податки /в Польщі та способи їх стягання/ 406 Ѳ Конскрипція в Польщі 474 Ѳ К.: Конскрипції в Галичині в рр. 1773 — 1921. Що ті конскрипції предсказують нам 479 Ѳ Чи в Галичині загрожує нам заглада 482 Ѳ Spis ludności /летючка Прушинського/ 489 Ѳ Українці! Всі йдіть до конскрипції 491 Ѳ 9.XII. /конскрипція/ 493 Ѳ Напад на почту в Городку Н 591, 592, 595, Наглий суд над учасниками нападу на почту в Городку 596, Три вироки смерти у Львові Н 597 Ѳ „Nie drażnić“ Н 603 Ѳ „Русин ест Полякем обжондку грецкего“ Н 645 Ѳ Провокатори при роботі 684 Ѳ Сусіди про нас Н 693 Ѳ Станіслав Лось: Нова Конституція Польщі й укр. нарід 711 Ѳ Вибори у Львові. Змайоризування Українців й інші причини нашої невдачі 738 Ѳ Найкраща охорона не чужа але своя власна /З приводу виповідження Польщею меншост. договору/ 769 Ѳ Агроном: Перед новою кольонізацією 775 Ѳ /М. П/аська/: Серед наших ремісників 795, — : Наша реміснича молодь 798. /БОЛЬШЕВИКИ І МИ/: УРСР. Чим вона по правді є та що робить її уряд 225 Ѳ „Наша держава“ /УССР/. Що вона з нами робить і що повинні робити ми 278 Ѳ Пересторога перед радянофільством 282 Ѳ Протест Парлямент. Репрезентації /проти черв. террору/ Н 289 Ѳ Львівські демонстрації /проти больш. а вихования молоді старшими/ 291 Ѳ Московський террор на Україні і нікчемне становище галицьких радянофілів 298 Ѳ Неприємні „несподіванки“ /на похоронах Ф. Федорцева/ Н 321 Ѳ Побиття проф. Студинського Н 325 Ѳ Такого вже давно не було /„Діло“ і справа Студ./ Н 327 Ѳ Нова обединительна політика Москви супроти України. З приводу харківського процесу 329, По процесі 45-ох 331 Ѳ І. Кревецький: Україна і Москва. Нове істор. завдання Галичини супроти больш. обединительних змагань 334 Ѳ —: Про суть українства. Як ту суть нищать большевики 336 Ѳ — : Історичне завдання галицької землі 338 Ѳ А. Ч.: Нові укр. видання /„Нові Шляхи“/ 380 Ѳ Галичане і большевики. Большевицькі переслідування Галичан на Вел. Україні і больш. бенкет для Галичан у Львові 433 Ѳ Невтралізування Галичини. З приводу 50.000 ам. долярів, які большевики „позичили“ нашій кооперації 456 Ѳ Новий радянський орґан в Галичині /„Народна Трибуна“/ Н 475 Ѳ До чого доходить! /„Н. Шляхи“ відкривають псевдонім Юрченка/ Н 513 Ѳ Проф. Студинський /уступає/ Н 515 Ѳ Два спростування /А. Крушельницького/ 517 Ѳ Проф. Кирило Студинський /програв процес/ Н 536 Ѳ Що діється в нашім краю (Допис про большевицьку агітацію) 519 Ѳ Перед новим наступом большевиків на західно-українські землі 548, 549 Ѳ Проф. Д-ра В.Левицького /виключили з ВУАН/ Н 563 Ѳ М. П/аська/: Наукове Т-во ім. Шевченка. Перед його загальними зборами 586 Ѳ Погром Української Науки на В. Україні. Завдання Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові під сучасну пору 587 Ѳ Новий Виділ Н. Т. ім. Ш. Н. 588 Ѳ Загальні Збори Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові 591, 593, 595—597 Ѳ Вісти з „раю“ 598 Ѳ Українець: Україна і Росія чи Росія на Україні? /про укр. „орієнтації“/ 599 Ѳ Не-Озірісː Скачи враже, як пан каже... /„некрольог“ Скрипника в „Критиці“/ 656 Ѳ Галицька Земля протестує /проти насильств московських окупантів/ 657, 660—664, 667 Ѳ В обличчі трагедії Вел. України. Чого нам не слід забувати, протестуючи проти большевиків 665, Большевики й Україна в 1917—1920 рр. Як Українці помагали большевикам окупувати Україну 666, Причини катастрофи. Чому Українці помагали большевикам окупувати Україну 667, Болюча наука з сучасної трагедії України 668 Ѳ Биймо в дзвін на тривогу! /відозва-протест/ 659 Ѳ /Комунікати/ Укр. Громадський Комітет Рятунку України 664, 672 677 Ѳ „Товариш“ А. Крушельницький їде до „раю“ Н 690 Ѳ Київ як показчик скріплення сили большевизму Н 743 Ѳ Погром укр. інтеліґенції на Рад. Україні. В світлі звітів Косіора та Постишева 786, „Укр. контрреволюція“ 787, „Бий! Бий! Бий!...“ 789 Ѳ Помер проф. Михайло Грушевський Н 789, Н 792 Ѳ Грушевський як учений 793 Ѳ А. Ч.: De mortuis. Про криваву книгу наших злуд з приводу розстрілу на Вел. Україні Крушельницьких і тов. 796 Ѳ Останні вісти Н 796 Ѳ /МОСКВОФІЛЬСТВО — ЛЕМКІВЩИНА/: Ів. Кревецький: Талєргоф /причини/ 151 Ѳ Хто винен? /роздорови між Українцями й москвофілами/ 223 Ѳ Україна і москвофільство. З приводу відзивів „Русского Голосу“ про Паст. Лист Преосв. Григорія 433 Ѳ Москвофіли й укр. націоналісти. На тлі їх відношення до Паст. Листа 437 Ѳ Зміст українства й москвофільства 439 Ѳ Схизматицький єпископ і УНДО Н 528 Ѳ Борис Лемківський: Лемківський сепаратизм 629 Ѳ — : Зеркало Правди. Про Лемківщину і про тих, що борються за неї 687 Ѳ — ; Лемківське православіє і культурно-освітна праця 691, 692 Ѳ Поляк про Лемків Н 693 Ѳ Іван Семенович: Лемківська проблема 690 Ѳ Лемківська проблема /огляд брошури під тим загол./ 695 Іван Бохонко: Калейдоскоп з Лемківщини. Кольонізація Лемків до Большеції Д 731 Православна агітація в Галичині Н 734Ѳ Іван Бохонко: Талєргофські мученики в світлі фактів 736 Ѳ А. Ч.: Талєргоф. Що роблять з тої Голгофти Руси-України і що з неї треба зробити 737 Ѳ Талєргофський Зїзд Н 738 /— л./ 739 Ѳ З листів до Редакції 742 Ѳ Москвофіли. З приводу Тал. Зїзду 742 Ѳ Українець: Москвофіли й Українці 749 Ѳ Борис Лемківський: Лемки на Сибір 755 Ѳ — : Нова хитрість /правосл. агітаторів/ 766 Ѳ Левко Синий: Над Лемківщиною грізні хмари 771 Ѳ Сини лемківських гір: Такого ще не було. На Лемківщині викидають вже й москвофільських Муринів, а укр. життя сходить до катакомб 773 Ѳ Борис Лемківський: Яркий шовінізм в голові їм перевернув /„Greko-katolik“/ 757, Пліт шовінізму 791 Ѳ /СЕЛО/: о. Йосиф Застирець: Ворог нашого народа /злі мешкальні хати/233 Ѳ На вакації в своїй оселі Н 229 Ѳ о. Михаїл Андрішин: Ми на селі а радіо. Не оставаймо позаду 448 Ѳ Наші сучасні села. З записок кооператора 408, 409 Ѳ Б. К.: Листи з села. Нові часи — нові люди 461, Прірва 463, Родина 465, Молодь 469, Релігія 480, 481. Злочинність 491, Де шукати виходу 495, Теперішне село се руїна 511, Нужда і безробіття 517, 519 Ѳ о. Марко Гіль: Наші сучасні села 392 Ѳ о. П. Мр.: Гаразди у галицьких селах 483 Ѳ Нужда наших селян Н 483 Ѳ Також священик: Ратунок села і влекшення становища духовенства 489 Ѳ П. Мр.: Ворожбитство на селах 509 Ѳ Теребовельський: Настрої села під сучасну пору 545 Ѳ Ґ. І. Л.: Що чувати на селі 561 Ѳ Проти язви волокитства Д 709 Ѳ Молоде село. Підручник для сільської молоді 728 Ѳ С. Г.: Повінь. Чому вона повстає і як та хто має їй зарадити? 756 Ѳ 30-ліття страйку нашого селянства в Галичині 541.

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 845, 847, 849, 851, 855.

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

Небувалий предмет у школах

В школах стейту Огайо введено зовсім новий предмет: дві години на тиждень мають ученики розвязувати в школі шаради і всякі „ломиголовки“. Довкруги нового предмету розгорілася остра полеміка. Часть педаґогів твердить, що новий предмет розвине в молоді нахідчивість, дасть їй почуття сатисфакції та крім того вправить її в розвязуванні історичних, географічних і літературних проблемів. Навпаки друга часть педаґогів, за котрими обстоюють і родичі, каже, що новий предмет спричинить даремну страту часу й ослабить дисципліну в школах. Дехто каже, що вже лучше булоб завести обовязкову науку гри в шахи.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВИБОРЧЕ ПРАВО ДО СЕНАТУ мають з титулу освіти всі священики, адвокати, лікарі, інжиніри, учителі середних і народних державних і приватних шкіл, учителі фахових і високих шкіл, абсольвенти ліцеальних, фахових і високих шкіл. Всі повинні зареєструватися додатково від 7 до 14 серпня особисто або через знайомих.

СПИСКИ ВИБОРЦІВ ДО СОЙМУ І СЕНАТУ будуть виложені до прилюдного перегляду від 7 до 14 серпня с. р. Списки виборців до сойму в бюрах обводових виборчих комісій, до сенату в льокалях призначених на обводові виборчі збори. Списки виборців можна переглядати в урядових годинах. Реклямації можна вносити на письмі або устно.

В ЛУЦЬКУ на Волині відбувся зїзд старостів волинського воєвідства під проводом волинського воєводи Юзефського. На зїзді радили над справами господарськими і політичними, зокрема докладно обговорили справу виборів до сойму і сенату.

В КРАКОВІ відбувся на днях 13 зїзд польських легіоністів при участи премієра Славека, міністрів Бека, Косцялковского й інших цивільних і військових достойників.

ВІЙСЬКОВИЙ МІНІСТР НІМЕЧЧИНИ ген. Бльомберґ видав приказ, що німецькі жовніри мають поздоровляти умундурованих провідників партійних гітлерівських організацій.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР Франк виголосив промову на зїзді німецьких націонал - соціялістичних правників, в якій заявив, що в Німеччині вільно визнавати всяку віру. Та німецьке правительство не стерпить панування духовенства.

ҐЕН. МАКЕНЗЕН виступив зі Штальгельму пояснюючи своє виступлення тим, що для добра національної єдности, здійсненої канцлєром Гітлєром, поодинокі орґанізації не повинні існувати.

В НІМЕЧЧИНІ зліквідували концентраційний табор Кугберґ у Віртембергії з огляду на мале число інтернованих.

ВІДЕНСЬКА ПОЛІЦІЯ розвязала робітничий спортовий союз.

ЧЕСЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила в м. Цешині Яна Возьніцу, адміністратора польського часопису „Дзєнніка Польского".

РОМУНСЬКИЙ МІНІСТР фінансів заявив, що Ромунія не всилі заплатити Франції рати довгу 45 міліонів франків. Франція не хоче згодитися на відложення сплат. Зате ромунська преса атакує Францію заявляючи, що справ фінансових не можна відділювати від політичних і військових взаємин.

В ЮГОСЛАВІЇ бувший премієр Євтіч рішив зорґанізувати фашистівську партію на взір націонал-соціялістичної партії в Німеччині. В тій цілі він вислав вже 50 молодих югославянських фашистів до Німеччини, котрі там мають відбути військовий вишкіл.

В ЮГОСЛАВІЇ проголошено загальну амнестію на всі проступки зроблені від 6 лютого с. р.

БОЛҐАРСЬКИЙ ПРЕМІЄР Тошев виголосив промову на бенкеті в м. Бурґасі. Він заявив м. ін., що перед скликанням нового парляменту буде опрацьована нова конституція.

В ВАРНІ (Болґарія) відбулося з великою парадою відслонення памятника польсько-мадярського короля Володислава Варненьчика, котрий згинув 1444 р. в бою з Турками. На відслонення прибули король Болґарії Борис з королевою, поль. міп. Єнджеєвич і делеґати армії польської, мадярської і болгарської.

В ПАРИЖІ правительство опрацьовує 20 нових декретів. Найбільше декретів проти дорожнечі.

БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ МІНІСТР народної оборони Девезе заявив радіем м. ін., що Бельґія навчена досвідом в 1914 р., мусить мати сильну добре вишколену армію, яка спираласяб на добре укріплених оборонних лініях. Бельґія мусить виконати програму зброєнь, щоб забезпечитися перед несподіваною напастю.

МУССОЛІНІ подарував китайському маршалові Чан-Кай-Шекові 3-моторовий літак.

АНҐЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Гор заявив, що інтереси Англії не дозволяють на те, щоб в Абісинії дійшло до боротьби білої раси з чорною. Тому Анґлія старається не допустити до війни між Італією й Абісинією.

В МОСКВІ скінчилися наради VII. конґресу комінтерну. Він ухвалив резолюції, які м. ін. доручають закордонним комуністичним партіям „оборону решток буржуазної демократії", яку комуністи дотепер всюди поборювали. Поодинокі комуністичні партії одержали більшу автономію щодо тактики. Резолюції доручають опанування селянських і дрібно міщанських мас як також некомуністичних орґанізацій фахових, культурних і навіть релігійних.

СССР предложив керманичеви китайської армії зачіпно-відпорний союз. Большевицький амбасадор в Китаю сказав, що СССР готов дати Китаєви військову поміч, колиб японський наступ тривав дальше.

ГРЕЦЬКИЙ ПРЕМІЄР Цальдаріс приїхав до м. Блед в Югославії, де відбув нараду з югославянським регентом князем Павлом.

В БАРСЕЛЬОНІ (Еспанія) поліція увязнила богато комуністів з ріжних країв. Знайшли богато комуністичних летючок і брошур.

ДО АБІСИНСЬКОЇ АРМІЇ вступило добровільно 1780 Єгиптян і Асирійців. Між тими добровольцями богато офіцирів.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР заявив, що вразі війни всі чужинці можуть лишитися в Абісинії. Він запевняє їм повну безпеку.

12 АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ зголосилося як добровольці до абісинської армії.

КАПІТУЛЯЦІЯ КИТАЮ. Японський щоденник „Нічі-Нічі" доносить з Нанкіну: Після приїзду китайського амбасадора в Японії Чіянґ-Тсо-Піна відбулася в Нанкіні нарада правительства і провідників Куо-Мін-Танґа. Прийнято всі домагання Японії, щоби здусити протияпонський рух в Китаю. Китайська армія має одержати японських дорадників, китайські діячі поїдуть до Японії. (ПАТ).

ПЕРЕВОРОТ В ЯПОНІЇ приготовляли націоналістичні угруповання. Одначе поліція викрила й увязнила провідників тих угруповань. Націоналісти хотіли привернути цісарство в давній формі через усунення всіх стоячих між цісарем і народом орґанізацій як парлямент і т. д.

Лікарський фейлетоник.

Сонце — жерело здоровля

Про лічниче ділання соняшних лучів знали вже старинні Єгиптяни. Вони брали соняшні купелі на дахах своїх домів. Теперішна наука викрила в соняшнім світлі окремі лучі, котрі мають велике значіння для нашого орґанізму. Се т. зв. ультрафіолетні лучі. Перший використав ті лучі для лічничих цілей данський лікар Фінзен. Хорих на ріжні недуги насвітлюється ультрафіолетними лучами при помочі спеціяльних лямп. Ті лучі є найліпшим лікарством на т. зв. англійську недугу (кривицю). Та недуга повстає з браку достаточної кількости вітамін в орґанізмі. Потрібні вітаміни витворює під впливом ультрафіолетних лучів наша скіра. Найсильніше ділають ті лучі в горах або на морю тому, що там чистіший воздух і лучі можуть в більшій скількості діставатися до орґанізму. В містах маси пороху в воздусі ослаблюють їх ділання. Тому санаторії для недужих будують в горах. Сонце жерело здоровля й цінний лік на ріжні недуги. Всі повинні з него користати. Соняшні лучі всім доступні.

НОВИНКИ

Нашу редакцію відвідав 6. с. м. Преосв. Павло Гойдич, Епископ пряшівський. Се вже другі відвідини Преосв. Гойдича в редакції „Нової Зорі" від часу її істнування.

На Білій Горі коло Підлися відбудеться обхід в память о. М. Шашкевича в неділю 11 серпня, вразі непогоди 18 серпня с. р.

Львівські пекарі обнизили ціну хліба з 35 сот. на 30 сот. за 1 кг.

В Тернополі відбулася 7 липня с. р. повітова анкета членів місцевої Філії Союзу Українських Купців і Промисловців. На анкеті було 82 осіб. Інж. Б. Волинець виголосив реферат про розвій і значіння українського купецтва і промислу.

Сяніцьке староство заборонило виставн українського театру Когутяка в Сяноці.

В Берлині коло Бродів вибухла пожежа в господарстві Івана Біловича. Згоріли чотири хати, 3 стодоли і стайня. Шкоди є на 9.500 зл.

Над Равою Руською перейшла повітряна труба й понищила городи, сади й дерева. Коли повітряна труба вже перейшла, появилася в тих околицях маса білих мотилів.

В Українській Католицькій Висшій Школі в Стемфорді (Злучені Держави П. Америки) буде оснований Український Етнографічний Музей заходами Преосв. Кир Константина. Владика призначив 500 долярів на закупно типових взірців народнього мистецтва.

Українське Прес. Бюро в Женеві припинило свою працю. Бюро подавало відомости з життя Союзу Народів, зі швайцарської преси та статті на політичні теми.

50 камениць мають розібрати в Варшаві, бо Уряд будівельної інспекції при варшавськім магістраті ствердив, що вони можуть завалитися.

Пів міліона гривни за недокладности в торговельних книгах наложили скарбові власти на одну з найбільших фірм білизнярського промислу в Варшаві.

Шеста часть пасажирів (16.4%) на польських зелізницях в 1934 р. платила повну ціну білетів. Пять шестих (83.6%) пасажирів користало з безплатних або з пільгових білетів.

14.826 робітників виїхало з Польщі на сезонову працю до Латвії на основі умови між Польщею й Латвією.

Міністерство справедливости впровадило на основі нового правильника обовязок для прокураторів держати постійні дижури по всіх окружних судах. На основі сего розпорядку прокуратори відбуватимуть службу навіть в неділі і свята.

В поїзді Варшава — Криниця невідомий злочинець приспав при помочі наркотику кількох пасажирів і позабирав їм гроші. Приспані пробудилися щойно по 7 годинах.

Похибки. В передовиці 58 ч. „Нової Зорі" є слідуючі похибки, що зміняють значіння речень: 1) В другій стрічці замість „богато національних" має бути: богато-національних, 2) на ст. 2 в шпальті 1 у стрічці третій здолу замість „роду" має бути: ряду, 3) у стрічці 7 замість: „яких" має бути: який, 4) у шпальті 2, у стрічці 12 здолу замість: „територіях" має бути: теоріях, 5) у шпальті 3, у стрічці 13 замість: „одногодні" має бути: однородні, 6) на ст. 3, у шпальті 1, у стрічці 8 згори замість: „освітних" має бути: освічених.

Гумор. — Дивний міст. — Підчас маневрів офіцир піхоти післав Жида звідати, чи можна перейти через міст. — Жид вертає і мельдує: Через міст може перейти: кавалєрія, артилєрія, танки і т. д., але піхота не перейде. — Чому? — питає офіцир. — Бо на мості сидить великий чорний пес...

В Балтійському Морі втопився студент львівської політехніки Червінський, який вибрався на прогульку з товаришами на яхті „Просвіт".

Бувший президент Т-ва Вільнодумних др Межиньский з Лодзі вступив до монастиря ОО. Домініканів. Ся подія викликала велике враження, бо др Межиньский був запеклим ворогом релігії і Церкви.

В Києві мають збудувати памятник Шевченка на сквері проти університетського будинку. А народ, з котрого вийшов Шевченко, винищують.

В Київі випустили новий фільм „Прометей" зроблений на основі поем Т. Шевченка „Сон" і „Кавказ".

Над Харковом лютувала страшна буря зі зливою. Вода залила богато вулиць. Перун запалив фабрику льокомотив.

В м. Кор. Градец (Чехословаччина) невідомі люди вкрали памятник, поставлений для вшанування погибших у війні між Німеччиною й Австрією 1866 р. В ночі розібрали великий памятник і вивезли вантажним автом невідомо куди.

В Берліні побудували на стації Зоольоґічного Огороду велике підземне схоронище від воздушних атак. Крім того великі підземні схоронища будують на розі Вільгельмс- і Ляйпціґерштрассе та під державним театром.

В Німеччині заборонено продавати тютюн молоді низше 16 літ.

В Інсбруці й околиці національні соціялісти зорґанізували кілька маніфестацій. На сумежних горбах запалено штучні вогні у формі свастики. В Інсбруці прикрасили богато домів свастиками й вивісили транспаренти з протидержавними написами. Поліція увязнила богато осіб.

4.737 Французів погибло в самоходових катастрофах в минулому році. До катастроф довели шофери тому, що заскоро їздили або прохожі тому, що не придержувалися комунікаційних постанов.

Великі маси саранчі появилися в окрузі Артемово в СССР. Саранча нищить околичні поля та утруднює зелізничу комунікацію.

На кару смерти засудили большевики в Киеві евангелицького пастора Й. Ґерінґа, котрий сидів від кількох місяців у вязниці. Кара смерти загрожує також пасторові Клюді, батькові 9 дітей, котрий тепер сидить у вязниці.

В м. Кандія на острові Креті вибух страйк робітників на плянтаціях оливкових дерев. Робітники мали здобути оден арсенал. Грецьке правительство вислало на Крету два воєнні кораблі.

З Токія повідомляють, що 200 мешканців малого острівця Наконошім на ріці Ялю втопилося, бо ненадійно піднісся рівень ріки. 3000 осіб переночувало на дахах домів. В Шінґашу вода залила 4.100 домів.

В Злуч. Державах Півн. Америки панує від довшого часу велика спека. Дотепер згинуло від спеки понад 100 осіб.

Мячеві змагання між Україною (Львів) і Поґонею (Стрий) закінчилися побідою України у відношенні 5:2.

Гумор. — Бюрова перешкода—Шеф до касієра: Алеж то неможливо, щоб ви дрімали в урядових годинах. — Касієр: Се булоб зовсім можливе, як би та проклята машиністка не стукала так страшно на машині.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

У Львові сильно подорожіли мясні вироби і товщі. Ціна 1 кґ. шинки, за котру досі платили 3 зл., тепер підскочила на 4 зл., смалець зі 1.60 зл. подорожів на 2.40 зл. Також свиняче мясо подорожіло о 40 сот, волове о 20 сот. на однім кільоґрамови. Причиною сеї звишки цін має бути скріплений вивіз до Анґлії. По думці львівських різників звишка цін не є переходова і треба рахуватися з тим, що буде підноситися дальше.

Центросоюз приступає сего року до наладнання нової ділянки торговлі мануфактурою. В тій ціли заключено умову з одною з найбільших текстильних фабрик в Польщі фірмою „Шайблєр і Ґроман".

Дирекція РСУК приняла в члени РСУК такі нові кооперативи: 1) „Українська Райфайзенка", Петрів; 2) „Українська Райфайзенка" Чортовець, пов Городенка; 3) „Серце", Соколівка; 4) „Батько", Юськовичі, пов. Золочів; 5) „Український Народний Дім", Дунаїв, пов. Перемишляни; 6) „Ощадність", Радруж, пов. Рава Руська; 7) „Власна Поміч", Заднишівка, пов. Скалат; 8) „Поступ", Олешиці, пов. Любачів; 9) „Власна Поміч", Львів, Ринок 39; 10) „Гуцульська Кооператива", Ворохта, пов. Надвірна; 11) „Поступ", Мшанець, пов. Теребовля; 12) „Згода", Долина, пов. Чортків.

Президент ґданського сенату Ґрайзер видав доручення ґданському митному урядови не побирати мита при спроваджуванні з закордону безрог, жита, каші, масла, яець, лічничих засобів, вугля, коксу та інших предметів першої потреби. Урядова „Ґазета Польська" написала про се зарядження: „Той безправний розпорядок суперечний з договорами й умовами заключеними між Польщею і Ґданськом".

Ґенеральний Комісар Польщі в Ґданську Папее запротестував проти зарядженъ ґданського сенату, та заявив президентови ґданського сенату Ґрайзерови, що Польща готова достарчити Ґданськови середників поживи на довготерміновий кредит.

Президент ґданського сенату Ґрайзер згодився на предложення Ґенерального Комісаря Польщі і заявив, що Ґданськ бажає переговорювати з Польщею. Одначе Ґенер. Комісар відповів, що Польща не буде переговорювати поки Ґданськ не відкличе своїх заряджень.

Польські митні власти видали зарядження, щоб не допускати до Польщі німецьких товарів, спроваджуваних без мита до Ґданська. В тій ціли скріплено постерунки граничної сторожі в м. Тчеві, де є вузлова точка товарового обороту між Польщею і Ґданськом. Всі посилки, які привозять з Ґданська, строго провірюють.

БІРЖА

ҐРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.25 — 5.27 зол.

Нім. марка 1.76 — 1.82, фр. франки 34.85 — 35.00, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.15 — 26.30, австр. шілінґи 99.00 — 101, чеські корони 21.40 — 21.80, рум. леї 30.00 — 32.00, ліри 39.00 — 42.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 6 серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кґ. масла дес.	2.50 зол.
1 кґ. масла експорт.	2.60 „
1 л. молока	0.14 „
1 л. сметани	0.65 „
1 к. яєць	3.00—3.10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану слаба.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ҐРИҐОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АПОЛЛЬО: Для тебе співаю.
КАСИНО: Останний сиґнал.
КОПЕРНИК: Наш щоденний хліб.
МАРУСЕНЬКА: Біробіджан.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
МУЗА: Пан без помешкання.
СТИЛЕВЕ: Пімста пана Х. і ревія.

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Ґродзіцких 2. І. п.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 11 серпня 1935. Ч. 60 (858)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2, І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Львів 505.796

Св. Отець до німецької молоді

Св. Отець приняв на авдієнції в Кастельґандольфі паломництво німецької молоді з Треверу й виголосив до прочан промову, в якій сказав м. і.: Слово Німеччина пригадує мені богато милих річей, але також богато річей прикрих. Бо прикро згадувати про боротьбу, котру там дехто зачинає проти Христа за новітнє поганство. Зате мило подумати, що всетаки в Німеччині є побожна і сильна в своїй вірі молодь. Ніколи не треба тратити відваги, лише сильно стояти в поготівлю до оборони уповаючи на Бога. Теперішний час дуже тяжкий, одначе можуть надійти часи ще тяжші. — Вкінці Св. Отець уділив благословення присутним, всему німецькому народові й головно німецьким священикам, що стають в обороні своєї віри. (КАП = Католицька Аґенція Пресова).

Як виглядають жнива в Польщі?

Головний Статистичний Уряд подає, що стан засівів озимої й ярої пшениці погіршився в порівнанню до стану в липні с. р. у всіх воєвідствах з виїмком станиславівського воєвідства. Найліпший стан озимої пшениці був в воєвідствах: львівськім, станиславівськім, келецькім. Найгірший в воєвідствах познанськім і виленськім. Стан ячменю найліпший в воєвідствах волинськім, любельськім, львівськім і тернопільськім. Овес поправився в воєвідствах станиславівськім і волинськім. Погіршився в воєвідствах тернопільськім, волинськім і в західних воєвідствах. Бараболі поправилися в воєвідствах станиславівськім, поліськім і келецькім; погіршилися в воєвідствах тернопільськім, волинськім і в західних. Жнива в повнім розгарі. Бурі і гради зробили багато шкід в полі і в садах особливо в воєвідствах львівськім, краківськім, келецькім і білостоцькім. Сади потерпіли багато від ріжних шкідників в воєвідствах північно-східних і західних.

Революційні заворушення у Франції

Кріваві демонстрації в Тульоні і Бресті.

В м. Тульон у Франції були на днях бурливі робітничі заворушення. Робітники протестували проти 10% знижки платень і урядили вуличні маніфестації. Маніфестуюча юрба робітників напала на каварню, де сходяться офіцири маринарки, й обкидала їх камінням. Потому маніфестанти знищили два кіна і помешкання товариства обезпечень „Сакур". В маніфестаціях узяв чинну участь комуністичний посол Бартоліні. Разом здемольовано 5 каварень, 2 кіна та бюра т-ва обезпечень. Жандармерія привернула порядок. Було богато ранених зпоміж маніфестантів і кількох жандармів. — Також в военній пристані Бресті застрайкували робітники і хотіли вдертися до корабельних варстатів, але поліція не допустила до того. В 7-ій год. попол. дійшло до великих заворушень на вул. Де Сіям перед морською префектурою. Товпа задержала три наладовані тягарові самоходи і їх підпалила. Для оборони морської префектури покликано відділи війська. Пізно вечером товпа старалася опанувати касарні 2 полку піхоти. Відділи війська прогнали маніфестантів. Около півночі поліція привернула спокій. В заворушеннях в Бресті було 100 ранених і 1 вбитий. Сподіються нових заворушень.

Що пише про се французька преса?

„Ле Матен" подає, що суд в Бресті засудив кільканацять комуністів за участь в заворушеннях і питається, як довго дозволять комуністам на їх „роботу" на основі вказівок з Москви. — „Ле Журналь" пише: Перебіг заворушень виразно вказує, що правдиві справники кривавих заворушень се комуністичні провідники. Безпека Франції вимагає скорої і сильної акції. — „Л'Ер Нувель" пише: Дивні се оборонці демократії, котрі при помочи заворушень хочуть довести до тріюмфу диктатури насилля, щоб не допустити до здійснення рішення більшости представників народу. — „Ле Фіґаро" пише, що ощадностеві декрети правительства мусять бути переведені в життя, без огляду на те, чи се кому подобається чи ні.

Що сказав Муссоліні в справі Абісинії?

Представник французької ґазети „Парі Суар" запитав Муссолінія, чи він вірить в мирне полагодження італійсько-абісинського спору. Муссоліні відповів: Абісинська проблєма моглаб бути розвязана в мирний спосіб, колиб теперішні провідники того народу покинули злудні надії на можливість опору і перестали вірити в евентуальну поміч інших народів та прийшли до переконання, що правдивий інтерес Абісинії се приняття протекторату Італії. — Не вірю, говорив Муссоліні дальше, щоб Союз Народів міг розвязати абісинсько-італійський спір реально і радикально. Бо Союз Народів нпр. не міг розвязати іншої подібної проблєми: проблєми Манджурії. — Вкінці Муссоліні підкреслив, що італійський нарід готовий на жертви, щоб зреалізувати фашистівські ціли в Абісинії. (ПАТ).

Крокодиль на Рівієрі

Директор міського музею в Ніцці звернувся через часописи з просьбою до населення привести йому до перегляду всіх крокодилів, котрі є в посіданні приватних осіб на території Рівієри. Причина сеї оповістки така: Сторож парку Монборон случайно відкрив в однім з басейнів в парку небезпечного двомісячного крокодиля, довгого на пів метра. Його зараз убито. Ще не стверджено, як крокодиль дістався в Ніцці на волю. Припускають, що його випустив якийсь подорожник з Африки. Одначе інші припускають, що якийсь збиточник положив яйце крокодиля на сонці і що крокодиль вивівся в Европі. Коли сей жарт не обмежиться на одно яйце, то він може скінчитися погано. Тому власне рахують всіх крокодилів Ніцці. А поки що населення Ніцци й околиці жиє в тривозі.

ДОБРО НАЦІЇ залежне від сповнювання громадянами всіх національних обовязків. Таким обовязком кожного Українця є обезпечити в дозволеній законом 1/3 частині вартости своїх будинків в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

УНО

Українська Народня Обнова.

Історичний нарис з приводу виборів.

Українська Народня Обнова (УНО) се політична орґанізація основана на засадах католицьких і консервативних. Ту орґанізацію основано після кількалітної ідеольоґічної підготовки в католицьких українських орґанах „Нова Зоря" і і „Правда", що виходять у Львові, а саме на нараді у Львові, дня 24. 9. 1930 р. На тій нараді були представники ріжних станів українського громадянства з цілої Східної Галичини. Отся конференція ствердила тоді однозгідно, що зріжничкування українського політичного життя дійшло вже до того ступня, який вимагає кристалізації ідеольоґічних та політичних стремлінь українських католиків у формі окремої, незалежної політичної орґанізації.

Досвід показав, що Українцям-католикам неможливо добитися узгляднення їх ідеольоґії в істнуючих національних політичних партіях, зогляду на їх ідеольоґічну ріжнобарвність (гетероґенність), серед котрої перемагає лібералізм. До того вони не мають ясно спрецизованої суспільно-господарської програми та ясно означеного відношення до катол. Церкви. Зокрема хоч уважають катол. Церкву одним з національних дібр, але не цінять її самої в собі, не відносяться до неї з засадничого, тільки з утилітарно-практичного становища. Доказом того більше цінення обрядових форм ніж реліґійного змісту катол. реліґії та вмішування до внутрішних справ катол. Церкви. Крім того націоналісти постійно держалися хибної політичної тактики, якою було переважно неґативне становище до всіх політичних справ держави. Через те не було вихідної точки до створення умов нормального життя нашого народу в даних обставинах. Та чисто неґативна тактика знайшла свій практичний вияв у дуже сумній в своїх наслідках для українського народу т. зв. саботажній акції.

Супроти того українські католики рішили тому 5 літ оснувати окрему політичну орґанізацію з ясно очеркненою ідеольоґією, програмою і тактикою. Ту орґанізацію рішено назвати Українсько-Католицькою Народною Партією (УКНП). Для переведення орґанізації вибрано Орґанізаційний Комітет, на якого чолі станув нині вже покійний бл. п. Олексій Саляк, емер. судовий радник. Тепер його наслідником є Д-р Іван Волянський.

Орґанізаційний Комітет опрацював та оповістив в місяці жовтні 1930 р. „Програмову заяву", котру змінено в р. 1933. Подаємо її тут в новій формі:

ПРОГРАМОВА ЗАЯВА УНО
(Української Народної Обнови).

I. Стоїмо на засадах католицької віри і католицької Церкви та домагаємося забезпечення повноти свободи католицької Церкви і її впливу на виховання молоді і на громадянську мораль; натомість поборюємо течії безконфесійности, вільнодумства, масонства, сектярства й індиферентизму в усяких їх формах.

II. Нашу політичну діяльність розтягаємо на всі історично і племінно українські землі прилучені до польської держави.

III. Згадані вище землі творять окрему гео-політичну і суспільно-господарську цілість зі своєрідною традицією і власним національно-культурним обличчам, отже вони мають повне право до самоозначення і самоорудування.

IV. Дотеперішний досвід показав наглядно, що ті землі занепадають на всіх полях громадянського життя: ріки не урегульовані, дороги запущені, людність не виходить з тяжкої господарської фінансової кризи, публична безпека щораз більше загрожена, деструктивні соціяльні змагання щораз глибше входять в народні маси, національна ворожнеча заогнюється до крайности і загрожує катаклізмом, шкільництво перестає відповідати своїм завданням, паде щораз низше, а з ним і вся національна громадянська і господарська культура. Навіть ті мінімальні і по суті цілком недостаточні самоуправні уладження, які Польща міжнародними трактатами зобовязалася завести в нашій країні, досі не виконані, а що більше, навіть ті права й установи, які наша країна мала з часів перед війною, або обмежено, або цілком скасовано.

V. Супроти того стоячи на засаді горожанської л ь о я л ь н о с т и супроти польської держави, в котрій живемо, змагаємо законними способами до такої переміни в сучасній будові польської держави, щоби вся вище означена територія, згідно з її історичними традиціями та племінними, культурними і господарськими вимогами, була перетворена в окрему державно-правну одиницю і заосмотрена всіми потрібними органами прилюдної влади: законодатної, адміністративної, судейської, освітної, господарської й військової.

VI. Зокрема домагаємося:

а) ревізії адміністраційного поділу РП. в тім напрямі, щоб національно й історично українські території були вилучені в окрему адміністраційну одиницю;

б) щоби для сеї території був створений окремий краєвий сойм у Львові;

в) щоб тому соймови було віддане законодавство у всіх справах крім тих, що докладно будуть означені як спільні з тим застереженим, що краєва делеґація у варшавський сойм має мати відповідний вплив і на ті справи;

г) щоб адміністрація для краєвих справ була віддана окремому краєвому урядови, відповідальному перед краєвим соймом.

VII. Хочемо будити й плекати історичну традицію тих земель та поширювати серед всіх категорій її людности ідеї господарсько-політичної солідарности, окремішности та самостійности.

VIII. Стоїмо на становищі, що в першій мірі місцеве населення без огляду на мову, віру та расу має право користати з усіх матеріяльних дібр і публичних інституцій політичних, культурних і економічних сего краю. Тому домагаємося, щоби всі уряди і державні становища були обсаджені в перщій мірі тутейшими людьми. Домагаємося неограниченого доступу для місцевої молодіжи до всіх публичних шкіл. Домагаємося раціональної парцеляції великої посілости з узглядненням в першій мірі потреб тутейшого населення. І тому стоїмо на становищі повного територіяльного самоурядування, як одинокої гарантії, що інтереси місцевого населення будуть належито стережені.

IX. В суспільно-економічній політиці стоїмо на становищі збереження господарської рівноваги і суспільної гармонії, натомість поборюємо з усею рішучістю ідею клясової боротьби. З уваги на те, що хліборобство і хліборобський промисл се основа богацтва і суспільної структури нашої землі, домагаємося забезпечення хліборобській клясі людности відповідного впливу на всі функції державного життя. Зокрема противимося, щоб господарство нашої наскрізь хліборобської країни підтинано штучним підпиранням великого промислу західнопольських земель і сим способом допроваджувано до руйнуючої людність диспропорції між цінами рільних та промислових продуктів. Признаючи й оцінюючи економічне значіння і культурну ролю міст в національнім організмі, поборюємо сучасний систем господарського використування і культурного упослідження села і містечка.

X. Вірні історичній місії й національній традиції нашої Землі, — хочемо бути посередниками між Заходом і Сходом, переймаючи від першого і передаючи другому культурні цінности католицького світа.

В наведеній вище „Програмовій Заяві" виложено програмові тези нашої організації. Є вони овочем довголітнього досвіду та кількалітнього збірного труду найвизначніших теоретиків нового політичного руху між галицькими Українцями, а в першу чергу бл. п. д-ра Степана Томашівського, найвизначнішого українського історика, політика і публіциста й таксамо покійного вже д-ра Володимира Охримовича. Працювали над тими тезами також д-р Осип Назарук і о. д-р Теодозій Галущинський. Напрямні лінії ідеольогії й тактики нашої організації скристалізувалися на основі пастирських енунціяцій і вказівок Преосв. Григорія Х о м и ш и н а, Епископа Станиславівського.

Організаційний Комітет занявся відтак основуванням місцевих організаційних ґруп там, де вже був відповідно підготований ґрунт. Опрацював організаційний статут УНО. В травні 1932 р. змінено назву організації на „Українська Народня Обнова" (УНО), а то з огляду на деякі явища в українськім громадянстві в цілі уникнення непорозумінь, можливих при давній назві. До сих явищ належить м. ін. те, що в останніх часах почали в публичнім українськім життю виступати під фірмою „католицькою" особи, відомі зі своїх націоналістичних і либеральних переконань. Через те в новій назві пропущено прикметник „католицький" з рівночасним зазначенням в тексті, що організація і далі стоїть на католицькім ґрунті та що буде боронити прав католицької Церкви. Тимсамим усувається також всякі підозріння, немовби та організація мала на меті надуживати назви католицизму для політичних цілей.

Дня 18 листопада 1933 р. вибрано нову управу Української Народної Обнови зложену з 12 членів. Новим головою вибрано д-ра Івана Волянського, адвоката в Станиславові. Заступниками голови вибрані: Евген Барановський, емеритований суддя в Станиславові і Северин Снігурович, ремісник і купець у Станиславові. Секретарем вибраний знову Роман Гайдук, журналіст у Львові.

ПРЕСА.

Українська Народня Обнова не має офіціяльного пресового органу. Неофіціяльними органами її є „Нова Зоря", що виходить 2 рази в тижні у Львові, вул. Ґродзіцких 2/I, та популярний тижневик „Правда", у Львові, вул. Ґродзіцких, 2/I. Редактором „Нової Зорі" від січня 1928 р. є д-р Осип Назарук, редактором „Правди" від осени 1929 р. Роман Гайдук.

ВИДАННЯ.

При організаційнім Комітеті УНО істнує Видавництво „Політична Бібліотека УНО". Адреса: Львів, вул. Ґродзіцких 2/I. Досі вийшов ряд книжок „Пол. Бібліотеки", а саме: ч. 1. О. Н. Ідеольогічні основи Української Католицької Народної Партії; ч. 2. Проф. д-р Леопольд Коплер: Релігія й політика; ч. 3. С. Томашівський — історик, політик, публіцист; ч. 4. д-р Осип Назарук: Католицький журналіст обвинувачений за державну зраду; ч. 5. Станислав Лось: За конструктивну політику на Червоній Руси; ч. 6. На калиновім мості. Листи до молоді; ч. 7. Гадяцький договір між Україною й Польщею 1658 р. і інші.

Взагалі організація все ще є в стадії творення своєї ідеольогії та початкового розповсюднення своєї організаційної сітки. Провід її стоїть на становищі, не приспішувати розбудови тої організації, тільки нехай вона росте хочби й помало, та органічно, бо лише природно назріваючий рух може бути тривкий. В католицьких органах тої ґрупи часто пригадується українській суспільности дуже повільний зріст католицького Центра в Німеччині, котрий назрівав кількадесять літ, заки став політичною силою.

УНО вже в пять літ по свому основанні приступає до виборів. В рішаючих кругах організації довго панувало вагання, чи се не завчасно. Та вирішено взяти участь у виборах м. ін. з огляду на дуже тяжке загально-національне положення і для зазначення, що організація від самого початку взяла правильний напрям у відношенні до держави, в котрій живемо.

Докладніше про се в окремій відозві.

Боєва промова Муссоліния

Італійський диктатор Муссоліні виголосив в м. Еболі промову до 4-ох баталіонів фашистівської міліції, котрі відїздили до східної Африки. Він сказав м.і.: Ви витревалі, здисципліновані і готові до боротьби під оглядом духовим і фізичним. Чиж боротьба не є цілю всіх наших починів? Чиж фашисти не відріжняються від інших тим, що ставлять небезпеку геройського життя понад звичайне і безбарвне життя? Тим, що стараються здержати нас словом або письмом, відповімо геройським відрухом перших наших відділів,котрі рушать до бою.Пригадайте собі битву під Адуою в 1896 р., де боролося 14.000 Італійців проти 80.000 Абісинців. Італійські війська билися знаменито. Чорні сорочки витревалого Піємонту і горячої Сицилії! Кажу вам, що нас тягнуть до далекосяглої боротьби і що ту боротьбу доведемо до кінця рішені на все.

Мобілізація в Італії

ПАТ доносить: В Римі оповіщено отсей комунікат: В наслідок далекопосунених мобілізаційних приготувань абісинських військ Муссоліні як міністр військових справ зарядив мобілізацію дивізії „Ассієтта" з м. Асті і дивізії „Коссерія" з м. Імперія під проводом ґенералів Ріккарді і Бінтор. — Рівночасно утворено дивізії „Коссерія 2" і на місце дивізії „Ассієтта" буде утворена дивізія „Тренто", котра буде зовсім змоторизована. Крім того організується шеста дивізія чорних сорочок. Вона має складатися з добровольців Італійців, що мешкають закордоном. Дивізія буде називатися „Тевере". Її командант буде ґен. Бакарді. Студенти добровольці відбудуть перевишкіл на окремих курсах, щоб могли скоро піти до боєвої армії. Мобілізація відбувається в повнім порядку.

Годинник і годинникар

Се стара проблема, хто був скорше: курка чи яйце. Нині ставимо се питання інакше: хто зглядно що більше потрібне для суспільности: годинник чи годинникар.

Годинникар мені непотрібний, щоб знати, котра година, мені треба тільки годинника, що добре ходить. Та фільософ додає в тім случаю увагу, котрій не можна відмовити слушности: нема годинника без годинникаря, бо годинникар робить годинник.

І поступаючи шляхом мисления фільософа, можна витягнути богато подібних заключень. Коли хочеться на приклад виграти на Державній Льотерії, треба мати льос, бо без льосу ще ніхто не виграв.

Якраз 13 серпня зачинається тягнення III кляси. Найвисша пора для кождого, хто хоче виграти, купити собі льос.

Суспільні відносини

й економічна структура СССР в оцінці французького приклонника комунізму.

(Від нашого заграничного кореспондента).

Фльоріян Пармантіє (Parmantier), французький письменник і великий приклонник комунізму, вибрався кілька літ тому в совітську Росію в тій ціли, щоб там найти для себе нову батьківщину. Та недавно повернув назад до Франції, гірко заведений у своїх мріях і надіях. Заразом у журналі „Heures Perdues“, що виходить у Ніцці, помістив незвичайно влучні спостереження, які кидають характеристичне й оригінальне світло на теперішні умовини совітської Росії. Його спостереження тим важніші, що він не оглядав Росії як турист, але жив там як той, що хотів стати її дійсним горожанином. „Совітська Агенція Подорожей — пише він, — що тепер має свої відділи не лиш у Парижі але й у всіх столичних містах великих держав, знаменито уряджена, щоб обдурювати туристів так, що многі з них повертають оманені й одушевлені урядом Сталіна“. Тимчасом правда мається зовсім навпаки. „Не говорю про сумний вид обдертих совітських горожан, каже Пармантіє, про недостачу мешкань, про довжезні хвости при дверах нужденних склепів, про недостаточне відживлювання населення, про просто смішні платні, про цілі банди прошаків та бездомних дітей, — бо приклонники комунізму скажуть мені, що те все дасться направити; але скажу про суспільні відносини й про економічну структуру, які зовсім не мають найменшої злуки з ідеями комунізму“.

Треба ясно сказати, що большевики знищили передвоєнний ліберальний капіталізм, а на його місце поставили державний капіталізм, стократно гірший, без порівнання більше тиранський і несправедливий ніж попередний. Вони, вправді, усунули давні привілеї, сперті на традиції й індивідуальній здібности і створили нові для користи пануючої оліґархії, що ще яскравіше відбиває від маси обдертого й до крайної нужди доведеного населення. Поділ на суспільні кляси виступає тепер у совітській Росії далеко сильніше й яскравіше, ніж за царату. „У Росії — пише названий автор — істнують під теперішню пору три кляси: на споді переслідувані і гноблені парії; понад ними стоять буржуї, до котрих належать функціонарі й директори всяких заводів; на самій горі аристократія, котру представляє комуністична партія“.

Там великий капіталіст, се держава. Держава іменує безпосередно директорів фабрик і всяких заводів, приділюючи при тім своїм фаворитам спеціяльні платні. Звичайний простий робітник заробляє пересічно місячно 60 рублів, а за найконечніші до життя річи платить найвисші ціни; директори й спеціялісти одержують найменше 700 рублів, а всякі вибагливі річи дістають майже даром. Для молоді життя майже неможливе. Треба дуже визначитися, щоб дістати яке місце, а ні то вмирай з голоду. Роботи по фабриках тривають до десятої і одинацятої в ночі, та й прочий час, призначений на спочинок, треба частинно віддати на всякі конференції, виклади тощо.

Що зроблено для дітвори? Правда, тут і там істнують модерно уряджені брефотрофи, приюти, шкільні заведення і пр., та се лиш для показування наївним туристам. Решта полишена без опіки й охорони. А що за виховання по таких заведеннях! Від третього року життя насильно забирають від родичів діти, щоб вбити їм у голову ідею Маркса й безбожницькі засади. Овочі сього виховання, се повна деґенерація родинних почувань та денунціяція родичів власними дітьми. Достоїнство жінки здоптане зовсім. Подружа реґіструють до пять мінут, розводи так само. Зігнання плоду правно допущені й на дневнім порядку.

А як урядують суди й судівництво? Противників упривілеєної касти комуністів розстрілюють без милосердя, або вивозять на Соловки, що рівнозначне з повільним жахливим конанням; звичайних проступників за перший раз передержують у вязницях на їх власний кошт. Зате бандитів і розбишак поміщують у вигідних „домах поправи“, де находяться відповідні робітні, кіно, бари, салі до гри, радіо та інші розривки. Мають вільний вихід і нема страху, щоб котрий з них не повернув; ті дійсно заживають благодатей большевицького „раю“.

Під напором війська в останніх часах дозволено селянам мати свою кімнату і свою коровину; одначе тим не звільнено їх від десятигодинної праці в колхозах.

Письменники, драматурґи, фабриканти фільмів, письменники большевицької пропаґанди, комуністичні повістярі, різьбарі й малярі „політичних ікон“ — ті упривілеєні зароблюють місячно до 25.000 рублів. Інші у далеко більшім числі, що не мають щастя найти якоїсь роботи, вмирають з голоду або гинуть у вязницях під замітом, що пропаґують буржуазне мистецтво.

Під оглядом реліґійним робиться усе можливе, щоб знищити цілковито всяку віру й реліґію. Неділя усунена. Відпочинок припадає кождого шестого дня. Протиреліґійні музеї просто обдурюючі. А на місце християнської реліґії заведено поганський культ революції, пустих фраз і абстрактних принципів.

Ось яке заключення ставить Пармантіє на основі своїх спостережень: „Ті Росіяни з доби Сталіна се дітваки, пустомельники, що упоюються фразами матеріялізму, атеїзму, марксизму й всякими пятирічками. Вони дійсно уявляють собі в своїх замотеличених головах, що вони винайшли новий світ. Ми в їх очах, люди цивілізованого й культурного заходу, — се орда виголоджених, що блукають серед руїн. Повні глупої зарозумілости питають: Колиж і ви зробите вашу революцію, щоб стати на рівні з нами?... Се дійсно омана й абсурд західних большевиків думати перещіпити російський большевизм на наші землі. Се система, що стоїть у повній противорічності до нашого темпераменту й нашої культури. Лекше прийшлосяб примінити в нас патріярхальні звичаї неґрів, як большевицький російський режім“.

Так пише про большевизм французький соціяліст і комуніст, котрий з одушевлення вибрався до комуністичного „раю“, а огірчений і розчарований вернув до своєї західної „буржуйської“ батьківщини. (Н).

Гумор. — 4-літний синок. — Спи дитинко, мамуся вже відходить, не плач; в такім часі всі курятка вже також сплять. — Так мамусю, курятка сплять, але квочка сидить разом з ними, не йде на танці.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Перед виборами

Як устійнюється кандидатів на послів

14 серпня с. р. відбудуться засідання окружних виборчих зібрань в ціли устійнення кандидатів на послів до сойму. Міністр внутрішних справ в окремій інструкції устійнив, згідно з виборчою ординацією, що право зголошувати кандидатів на послів прислугує кождому делеґатови до виборчого зібрання. На підставі зголошень виборчий комісар, котрий проводить на окружнім виборчім зібранню, устійнить виказ зголошених кандидатів на послів. Коли число зголошених кандидатів не перевисшує 4, виборчий комісар записує всіх чотирох на ліcту кандидатів на послів, яку предкладається виборцям. Коли число зголошених кандидатів більше як 4, окружне виборче зібрання приступає до голосування. Голосування відбувається в той спосіб, що кождий голосуючий виписує на одержаній від предсідника картці імена й назвиська предложених кандидатів, не більше як чотирох. Картка з меншим числом важна, зате неважна картка, на якій є пять або більше назвиськ. Перше голосування важне тільки тоді, коли в його висліді бодай 4 кандидатів дістане таке число голосів, яке відповідає щонайменше числови голосуючих, поділеному через чотири. При устійнюванню числа голосуючих береться за підставу число важних карток, а не число відданих голосів. Коли перше голосування не дасть висліду, виборчий комісар заряджує друге голосування. Воно зачинається від нового зголошування кандидатів і переводиться його в такий самий спосіб, як перше голосування. При другому зголошуванні кандидатів на послів можна зголошувати ті самі кандидатури, що й при першім голосуванні. Коли й се друге голосування не дасть висліду, себто знов не доведе до устійнення бодай чотирох кандидатів, виборчий комісар заряджує трете, тіснішe голосування. В тіснішому голосуванні вже не зголошується кандидатів на послів, тільки зчеркується з виказу кандидатів, зголошених в другому голосуванні, тих, що дістали найменше число голосів, в той спосіб, щоб число зголошених кандидатів не було вище від 12. За вибраних в тіснішому голосуванні признається чотирох кандидатів, котрі здобули в сім голосуванні по черзі найбільше число голосів. Та колиб четвертий з черги кандидат дістав рівне число голосів з черговим чи черговими кандидатами, то в такому разі треба вписати на ліcту кандидатів також тих останніх. Висліди голосування оголошує предсідник, подаючи число голосуючих, скількість неважних карток, причини уневажнення карток і число голосів, яке одержав кождий з кандидатів. Ті дані будуть занотовані в протоколі. (Іскра).

Греція чекає на короля

По 12 літах знудилася Грекам республика.

В р. 1923 в Греції переведено народний плебісцит в справі державного устрою. Тоді за республикою було 750.000 голосів, проти республики 300.000. Король Юрій мусів опустити Грецію. Але республика скоро знудилася Грекам. Тепер Греки бажають привернення монархії. На тім тлі дійшло навіть до димісії правительства, бо міністри не могли в тій справі погодитися. Великим прихильником привернення монархії є мін. війни ґен. Кондиліс, котрий здобув собі великий авторитет по зліквідуванні повстання Венізельоса. Новий парлямент уповажнив правительство перевести найдальше до 15 листопада с. р. плебісцит у справі державного устрою. Та се буде тільки формальність, бо всі знають наперед, що нарід висловиться за монархією. В недавних виборах до парляменту легітимісти здобули 85 проц. всіх голосів.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Корчиться польський стан посідання

Грізний приклад Станиславова.

„Варшавський Дзєнник Народови" приніс недавно цікаву статтю під повисшим заголовком. Подаємо її в перекладі:

Коли хочемо говорити про господарську силу польського міщанства в Станиславові, треба передовсім розглянути характер і населення міста. Сю справу обговорює обширно й змістовно п. Тадей Квасьневский в „Памятковій книзі польського міщанства в Станиславові" (окрема відбитка накл. Обєднання польських міщан в Станиславові. Станиславів, 1935, стор. 26).

Польський стан посідання в Станиславові, його сили й середники в господарській ділянці маліють. Явище грізного матеріяльного положення польської суспільности в Станиславові не нове. Вже перед війною звертали увагу на той факт. Видимим знаком сего явища була хочби брошура дир. Льва Зьобровского п. з. „Доля польського міщанства в Станиславові й Книгинині", видана в 1914 р. Вона представляє грізне явище зменшення польського стану посідання в Станиславові в кождій ділянці господарського життя. В порівнанні з тодішним станом посідання в Станиславові теперішний стан зовсім не змінився на ліпше — навпаки, вказує ясно на корчення в застрашаючий спосіб польських промислових і торговельних станиць як також польського ремесла.

Як представляється кількісний стан мешканців Станиславова? Після даних з 1934 р. було в Станиславові загально 60.256 мешканців, з того: 36 проц. Поляків, 16 проц. Українців, 46 проц. Жидів і 2 проц. інших. Той стан населення зовсім не дає приводу до радости, тим більше, що внаслідок знесення залізничої дирекції й митного уряду відійшло зі Станиславова около 1000 Поляків.

Обговорім тепер за п. Квасьневским стан посідання кождої народности в ділянці нерухомостей. Після обчислень, переведених в останнім чвертьрічі 1934 р., загальний стан нерухомостей з узглядненням народности, до котрої належать нерухомости, представляється так: на 7.679 нерухомостей Поляки мали 2.530 (33 проц.), Українці 1.432 (18,7 проц.), Жиди 3.073 (40 проц.), Німці 314 (4 проц.). Отже в руках Поляків є ледви 33 проц. нерухомостей, що очевидно є дуже малий відсоток, тим більше, що в поодиноких дільницях той стан представляється богато гірше.

Коли йде про ремесло, то кількість польських ремісничих станиць корчиться в застрашаючий спосіб. Автор попереджує представленя теперішного станиславівського ремесла загальною характеристикою ремесла в Польщі:

„Сумний факт корчення польського ремесла дається завважити в цілій Польщі. Які причини складаються на се? Ремесло в Польщі се друга галузь рідної творчости по рільництві й дає удержання найбільшій скількости (по рільництві) населення в державі. Після статистичних обчислень в Польщі працює 1.350.000 ремісників, занятих в 300 тис. варстатів. Коли до того додамо родини ремісників, тоді треба принати, що з ремесла жие около 3 міліони осіб. Се є 10 проц. загалу населення держави. Моглоби здаватися, що така велика скількість людей занятих в ремеслі вказує на світлий розвиток ремесла, в дійсности справа представляється навпаки. Положення польського ремесла просто розпучливе. Брак інвестиційних і оборотових капіталів, які далиб можність примінити кошти видайности ремісничих варстатів до рівня загальної знижкової тенденції цін, унеможливлює в великій мірі розвиток ремесла. Польське ремесло не має звідки зачерпнути потрібних оборотових й інвестиційних кредитів, бо приватних грошевий ринок не достарчує потрібних сум. Також банки, в більшости зетатизовані, видають свої вклади на потреби держави. Якже тепер представляється стан польського ремесла в Станиславові на тлі тої загальної характеристики ремесла в Польщі? Образ понурий: польське ремесло замісць зростати корчиться в застрашаючий спосіб на користь жидівського ремесла. Від р. 1914 до р. 1934 число польських ремісників з 242 зменшилося до 184, отже о 58 варстатів. Зате сильно зріс стан українських і жидівських ремісників. Теперішний стан ремесла застрашаючий: Поляки 17,2 проц., Українці 8,5 проц., Жиди 74 проц., інші 0,3 проц.

„Висше представлений стан польського ремесла в Станиславові — каже п. Квасьневский — спертий на статистичних даних станиславівської Ремісничої Палати, отже відноситься до зареєстрованих ремісничих варстатів. Крім того в Станиславові є ряд нелеґальних ремісничих варстатів, ведених некваліфікованими людьми, що виконують лиху роботу. Ті покутні варстати переважно жидівські, підкопують своїм істнуванням буття ремісникам вписаним до цехів та побільшують число жидівських ремісників. Ремесло, виконуване нелеґально, зазначується особливо в таких галузях праці як фризієрство, шевство, кравецтво, столярство, різництво й пекарство. Коли ще візьмемо під увагу факт, що вказує на цілковитий брак польських ремісників в ріжних галузях ремесла в Станиславові, тоді будемо мати доповнення катастрофального положення польських ремісників в тім окраїннім місті".

Треба додати, що на загальну суму 1.067 ремісників зареєстрованих в Станиславові, ледви тих 184 польських ремісничих варстатів можемо назвати „самостійними", бо Поляки самі в більшости варстатів виконують працю, тому що не можуть собі дозволити на удержання челядників задля тяжких матеріяльних відносин. Число польських ремісничих варстатів, в котрих заняті челядники й ученики, дуже мале. Інакше між жидівськими й українськими ремісниками, котрі мають велику скількість терміноторів. Не маємо статистики, котра вказувалаб нам скількість учеників і челядників. Зрештою така статистика не булаб вірна тому, що скількість терміноторів постійно змінюється, як також тому, що богато жидівських і українських ремісничих варстатів держить нереєстрованих челядників й учеників, щоб осягнути дешевшого працівника. Також варстати, котрі не мають права держати учеників, користають з помочі дорівночних працівників.

В таких галузях ремесла в Станиславові як: шапкарство, граверство, пекарство, римарство, різництво, щіткарство, шклярство, токарство, годинникарство й золотництво нема ні одного ремісника Поляка, в інших галузях ремесла увидатнюється велика перевага Жидів. Подам тільки для прикладу деякі характеристичні числа. Нпр. на загальне число 81 зареєстрованих фризієрських заведень в Станиславові є ледви чотири польські і 76 жидівських. Отже в тій галузі ремесла відношення Поляків до Жидів представляється відсотково числом 4.93 прц. до 93.8 прц. Крім такої великої скількости зареєстрованих жидівських фризієрів є ще досить Жидів фризієрів покутних. Вони ходять від дому до дому і в той спосіб обслугують клієнтів. Зате тих 4.93 прц. фризієрів Поляків ледви животіє. Подібно представляється справа в бляхарстві, де на 5 Поляків є 35 Жидів, в кравецтві на 19 Поляків 191 Жидів, в столярстві на 16 Поляків 54 Жидів, в шевстві на 20 Поляків 76 Жидів і т. д.

Грізний стан ремесла в Станиславові се тільки одна сторона корчення польського стану посідання в тім місці.

Розріст бюрократії

Краківський „Курієр Цодзенни" приніс в ч. 214 з с. р. цікаву статтю п. з. „Боротьба за ліпший тип польського урядника" Подаємо її в перекладі:

Урядники дуже часто ототожнюють сильну владу з бюрократизмом. Люди скаржаться, що в урядах мусять процесуватися за найпростіші справи і що нераз навіть рекурси не помагають. А вже хіба ніхто не чув, щоб уряд звернув без труднощів нпр. помилково пібрану готівку.

В ряди польської урядничої армії вкралося дуже богато людей, які забувають про те, що на удержання бюрократичного апарату платить вся суспільність і що не вільно деґрадувати горожанина до ролі машини в імя засади: працюй, плати і проси.

Коли в інших краях урядники можуть бути услужні, можуть помагати сторонам в полагоджуванню справ, то чому не міг би так само поступати польський урядник? Чи то мало разів нпр. американські урядники порадили мені що робити, щоб менше платити, або чи не писали для мене подання коли бачили, що мені тяжко по анґлійськи писати? Адже уряд не має „натягати" горожанина, лиш має його добре і скоро обслужити. Се стара купецька засада, котрої повинен триматися кождий урядник. Адже на те урядник фаховець, має постійну посаду і йде на еміритуру. Як повинно бути, а як є, нехай мені буде вільно представити се на однім прикладі.

Як один з трох польських виставців на світовій виставі в Шікаґу хотів я післати родичам на памятку надгороджених цибульок ґлядіолюсів. Посилку вислано на весну 1934 р. Вона коштувала около 10 долярів і важила поверх 5 кґ. Мимо надлюдських зусиль родичів, що мешкають в Бельську ,уряд почтово-митний в Катовицях не видав посилки і мав її знищити .

Про що йшло?

Передовсім про те, що ніодин 80-літний хлібороб в світі, або 76-літна господиня не далиб собі ради з почтово-митними приписами, про які не мають зеленого поняття. Подруге йшло про те, що мабуть вільно видавати посилки цибульок тільки до 5 кґ. Щодо сего застереження то в моїм випадку було ясно, що тут не йде про ніякий інтерес, лише про презент для родичів, висланий з доручення сина, котрий міг не знати приписів і докладної ваги посилки. Цар Соломон, колиб був на той час в почтово-митнім уряді, запитавсяб інтересованого, чи годиться, щоб викинути кілька зісохлих цибульок. На решту наложивби мито і побажавби потіхи з гарних квітів. Та урядник розумував інакше, не видав нічого, горожанинови наробив шкоди на 10 долярів і державі не придбав мита. Подвійний шкідник; галузь, на котрій сидить, підтинає рівночасно в двох місцях.

Недоручені цибульки мабуть знищено. Мабуть, бо ні я ні фірма, що висилала, не дістала урядового повідомлення. Інша річ, що одинока правна і купецька розвязка булаб звернути посилку, бо ж товар не був перепачкований, щоб міг підлягати знищенню. З другої сторони звернення посилки булоб дало можність посилаючому домагатися відшкодування від фірми, оскільки показалосяб, що недоручення спричинене хибною посилкою. Та знищення чужої власности без повідомлення чому, се вже каригідне. Коли американська фірма довідалася про причини недоручення, відповіла на мій запит, що

Народні бунти на Україні

в X — XIII ст.

Передовсім був се бунт Болохівців. Так називалися мешканці пограничча трьох земель: київської, волинської і галицької, себто території над ріками: горішньою Случею і Богом. Болохівці були елементом наскрізь анархічним. Вперше виступають вони в 1232/3 р. під проводом своїх отаманів (т. зв. „болохівських князів") як союзники галицьких бояр в їх боротьбі з кн. Данилом. Вдруге в такій самій ролі виступають вони в 1236 р. Тоді військо кн. Данила взяло їх в полон і завезло до Володимира. Та тут вони перепросили князя і навіть піддалися під зверхність Романовичів. Та вірність Болохівців галицько-волинським князям не тривала довго. Бо вже в 1240 р., коли на Україну йшли Татари під проводом Батія, Болохівці не тільки не ставили Татарам ніякого опору, але навпаки: пішли тій татарській грозі назустріч і добровільно піддавалися Татарам! За се Татари їх помилували. Спираючись на татарську протекцію, вони з іще більшим завзяттям виступили проти кн. Данила. Се до живого обурило кн. Данила, бо се був дуже небезпечний політичний прояв. Тому коли Болохівці ще перед поворотом Татар з Угорщини (1241 р.) напали на місто Бакоту, (що належало до Гал.-Вол. Держави), кн. Данило з усіми силами кинувся на Болохівців. Літопись описує се так:

„Данилъ... грады ихъ (Болохівців) огневи предасть и гребля ихъ раскопа... возьма плѣнъ многъ... и поима грады ихъ: Деревичь Гоубинъ и Кобоудъ, Коудинъ городѣць, Божьскыи Дядьковъ. Приде же Коурилъ, печатникъ князя Данила, со трѣми тысящами пѣщець и трьми сты коньникъ и водасть имъ взяти Дядьковъ град, оттоуда же плѣнивъ землю Болоховьскоую и пожегъ. Оставили бо ихъ Татарове, да имъ орють пшеницю и проса. Данилъ же на нѣ болшоую вражьдоу, яко от Тотаръ болшоую надежоу имѣахоу..."[5])

Погромивши Болохівців, кн. Данило всеж таки ще не винищив тим бунту на Україні. Бо той бунт підтримували і далі Татари, щоби при його помочи держати Україну в безпосередній залежности від орди. Тому кн. Данило постановив виступити тепер з цілою рішучістю проти Татар. В тій ціли звернувся він за помічю на Захід. Та коли з Заходу ніяка поміч не прийшла, кн. Данило постановив розпочати боротьбу власними силами. Він вдарив отже на татарських підданців на Україні, щоби знищити до кореня того найбільш небезпечного, бо внутрішнього ворога.

Оту нову кампанію проти нових бунтівників на Україні, т. зв. „татарських людей" кн. Данило підняв в рр. 1254 — 55. Момент був для того досить корисний. Бо вся увага Татар була звернена тоді на великі війни в Азії, котрі розпочав тодішній великий хан Менке, й орда не піддержала відповідно своїх сторонників на Україні.

Війна розпочалася походом на Побожжа — читаємо про ту кампанію в Історії України-Руси проф. М. Грушевського.[6]) Тут взято Межибожжа й полки Льва Даниловича повоювали „Побожье и люди Татарьскыя", тим часом як полки Данила і Василька руйнували область над

[5])Ипатьевская Лѣтопись. Изд. второе (Полное собраніе русскихъ лѣтописей. Т. II). С.-Петербургъ, 1908. ст. 792.

[6]) М. Грушевський: Історія України-Руси. Т. III (2 вид.). Ст. 86—87.

вона в тім невинна. Одначе в її інтересі, „щоб кліент був задоволений" і тому відновить посилку на свій кошт. Про день вислання також повідомили мене. Цибульки вислано в квітні с. р. вдруге. І вдруге зачалося те злосливе, денервуюче і руйнуюче здоровля поступування чи інквізиція.

Наперед зажадали, щоб „сторона" предложила дозвіл міністерства промислу і торговлі. Завдяки знайомствам міг я се здійснити вже по тижневи. Одначе предложення свідоцтва здоровля від Хліборобської Палати в Катовицях стрінуло значні труднощі, бо.... мусіло відбуватися нормальною дорогою.

Я забув додати, що конче треба було „просити" Палату особисто, бо урядникови впалаб корона з голови, колиб ту дрібницю полагодив. Дрібницю для него, але пекло мук для старушки мами.

Вкінці по 5 тижнях зявився той „делеґат" Палати і по 40 днях доручено посилку адресатови за оплатою 32 зл.

За що аж тілько?

За мито 3.60 зл., за опакування (з Америки прийшло без опакування?) 0.80 зл., за доручення 1.20 зл. (страшно дорого), за мито для митного уряду 3.20 зл. (два рази мито від одного предмету, то також не будьяка штука) і за складове 23,20 зл!!!

Тут чоловік „деревіє". За складове платиться більше, ніж виносить вартість висохлих тимчасом цибульок! За складове, що повстало через неуділення помочі горожанинови. За складове окремо від 4-ох малих пачок одної посилки, що разом важила 5 кг., аж 23 зл!

Чи не досить було прикрощів, що повстали, коли знищено першу посилку. Чиж не досить було тих ріжних просьб, біганини і благання всіх, щоб ратувати бідні квіти від знищення? Чиж не досить оплати за мито, за шнурок, за доручення? Чиж треба було ще коронувати все те жаданням надмірно високого складового, тоді як після засад льоґіки митно-почтовий уряд, що міг відразу ствердити „здровотність" повиненби з власної кишені заплатити складове за весь час від приходу дозволу на привіз до видання посилки.

Скаже хтонебудь, що наведений мною факт дрібний. Можливо. Та в мене він відіграв ролю того вуха від збанка, що вірвалося. Я рішив, що всіми силами буду поборювати „кацикованство" і боротися за ліпший тип польського урядника, який улекшуваби людям життя, а не утруднював.

Я приклонник сильної влади, але сильна влада і „паношення" урядників не мають нічого спільного, хіба те, що таке „паношення" мусить на довшу мету знищити позитивне відношення горожанина до самої засади сильної влади, якої нам так треба.

Л. Бульовскі
дипл. майор на емеритурі.

Шлях на висоті 8.000 стіп

В присутности австрійського президента Мікляса відбулося недавно в Австрії відкриття т. зв. Ґросґльокнер Шосе, найвисшої гірської дороги в Европі. Вона йде місцями на висоті 8.000 стіп понад рівень моря. Шлях довгий на 50 км. і широкий на 7 м. Він йде через австрійські Альпи від Цельамзе до Гайліґенблют. Той шлях се чудо інжинірської техніки. Він важний під торговельним і стратеґічним оглядом. При шляху збудовано 15 площ для постою авт і 22 пункти першої помочі з телєфонічними апаратами. Будова сего шляху тривала 5 літ.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Апостольським нунцієм в Чехословаччині іменований о. прал. Кс. Ріттер, б. радник нунціятури у швайцарськім Берні.

В Ужгороді почався 4 серпня с. р. VI курс державного союзу католицького вчительства, в якому беруть участь делеґати з цілої Чехословаччини. Отворив курс голова Союзу катол. учительства проф. Антін Новак. Учасників курсу витали промовами: ґубернатор Грабар і греко-катол. епископ Стойка.

На ґорі Мон Блян відправлено недавно торжественну Службу Божу. По Службі Божій приявні вислали до Св. Отця депешу з чолобитнею.

Національний Конґрес Духовного Покликання відбувся недавно в Люрді під протекторатом кардиналів, архиепископів й епископів Франції. Найвеличнішим моментом Конґресу була хвилина „молитви недужих за духовне покликання", коли сотки недужих, спеціяльно в тій цілі привезених, молилися до Бога за розбудження в душах духовного покликання, яко найліпшої форми несення духової помочі ближнім. — (КАП).

Міжнародні католицькі курси відбуваються тепер в еспанській місцевості Сан Себастіян. В тих курсах беруть участь студенти ріжних народностей. Прелеґентами на курсах вчені з Еспанії, Анґлії, Італії й ін.

В Ірляндії у звязку з заворушеннями в Бельфасті 1.646 католиків лишилося без даху над головою. Вони мешкають в стодолах, шаласах і під шатрами поза Бельфастом. Католицьке духовенство орґанізує поміч для нещасних.

Згромадження СС. Назаретанок в Шікаґу обходило в липні с. р. золотий ювилей приїзду до Америки. З приводу ювилею СС. Назаретанки видали памятник з історією свого Згромадження і праці в Америці. В Шікаґській провінції СС. Назаретанки мають 658 сестер учительок, 2 висші монастирські школи, 7 монастирських домів, 5 шпиталів, 1 захоронку і 25 парохіяльних шкіл.

В м. Гонґконґ в Китаю повстало товариство священиків і світських католиків в цілі ширення католицизму, передовсім при помочі книжок і брошур релігійного змісту. Члени т-ва платять по 5 долярів річно. З тих грошей твориться видавничий фонд. За 4 перші місяці діяльности т-во розділило в самім Гонґконґу 500 брошур.

З листів до Редакції

Апостольський Адміністратор Лемківщини в Риманові - Здрою. Ч. 1741.

Риманів - Живець, дня 2. серпня 1935.

До Хвальної Редакції Часопису „Нова Зоря" у Львові.

Щоб не ширилося баламуцтво, прошу ласкаво помістити в найблизшім числі Вашої часописи отсе спростування:

Неправдою є, як заподало кілька разів „Діло", а з ним і другі українські часописи, що села Зиндранова і Барвінок, повіт Кросно, перейшли на православіє, а правдою є, що так в Зиндранові як і в Барвінку до сего часу не було ні одного случаю переходу на православіє.

Неправдою є, що многі села на Лемківщині відпадають від гр. кат. Церкви і переходять на православіє, а правдою є, що від часу обняття управи Лемківщини Їх. Е. о. Дром Вас. Масцюхом на цілій лемківській области не було ні одного случаю відпадення від гр. кат. Церкви та переходу на православіє або яку секту, не було ні одного случаю зміни обряду. Правдою є, що покищо многі родини поодиноких парохій на Лемківщині скрізь вертаються назад до гр. кат. Церкви.

Неправдою є, що катехитури в Боську і Сяноці знесені.

Від Курії Апост. Адміністрації Лемківщини.

В заступ.
о. В. Бартко.

Кілько є Францішканів?

На основі найновішої статистики чисельний стан Францішканського Чину представляється так: Закон має 104 провінції з 24.034 членами. З того 10.725 священиків, решта клерики і брати. На місіях працює 1395 священиків і 385 братів, разом 1780. Францішкани працюють в дусі св. Францішка майже в цілім світі. Законні провінції є в отсих краях: Польща 3, Еквадор (Полуд. Америка) 1, Альбанія 1, Анґлія 1, Арґентина 2, Австрія 2, Бельґія 2, Болівія 1, Бразилія 2, Канада 1, Чехословаччина 2, Чіле 3, Колюмбія 1, Франція 6, Німеччина 5, Ірляндія 1, Еспанія 8, Голяндія 1, (найбільша провінція має 545 священиків), Мадярщина 2, Італія 37, Югославія 6, Литва 1, Мальта 1, Мехіко 3, Палестина 1, Перу 2, Португалія 1, Ромунія 1, Злучені Держави Півн. Америки 6. Крім того Францішкани працюють на місіях в Китаю і Японії. (КАП).

СВІЧКИ „КЕРОС"

Горинею (Болохово). Потім на весну Данило вислав сина Шварна на громади Тетерева й середньої Случи і він „взя всѣ городы сѣдящия за Татары" по Случи и Тетереву. Сей другий похід змусив до покори громади, що трималися по попереднім: „Білобережці, Чернятинці і всі Болоховці" прислали свої посольства до Данила. Але скільки щирости було в сій покорі, показав приклад громади Возвягля, що піддалася Шварну й приняла від нього його урядника-тивуна, але коли Шварно відійшов, не дала сьому тивунови правити. Данило хотів вести війну в сім напрямі далі, до кінця. Він приготовив великі сили для походу на громади наддніпрянські, на Київ. Окрім полків своїх і Василькових він закликав до участи Мендовга, що обіцяв прислати помічні полки литовські й Романа з його полками. Збірним місцем визначено Возвягель — укаранням сеї громади Данило хотів розпочати похід. Коли під Возвягель прийшов передній полк Данила під проводом Шварна, Возвягляни взяли се військо на сміх: „бачучи мало вояків з князем, сміялися стоячи на городі". Але коли прийшов Данило з усім військом, вони настрашилися й піддалися, та вже не було їм помилування. Данило забрав ціле місто в неволю й поділив людей між учасниками походу: одних Василькови, інших Львови, інших Шварнови, а саме місто спалив до решти так, що коли по кількох днях наспіло литовське військо, воно, як оповідає літописець, застало тільки головні та псів, що лазили по городищу.

Одначе по зруйнованню Возвягля Данило не пішов на Київ, але вернувся назад. Причина того була та, що обіцяна поміч, полки Мендовга і Романа не прийшли на час. Тому боротьбу з татарськими підданцями на Україні на широку, всеукраїнську міру треба було відложити. А обставини незабаром так змінилися, що плян такий прийшлося зовсім закинути.

Так виглядали народні протидержавні бунти на Україні в XIII ст., відомі під назвами „болохівщини" і бунтів „татарський людей".

Якіж були причини тих бунтів?

Причини тих бунтів були ті самі, що й княжих міжусобиць і боярських коромол: матеріяльні. Як князі підіймали міжусобиці за уділи, а бояри коромоли за владу і доходи, так „болохівці" і „татарські люди" підіймали бунти проти своєї держави і добровільно піддавалися Татарам, бо не хотіли нести обовязків супроти своєї держави, воліючи „орати пшеницю і просо" для Татар!

Розуміється, ті бунти були дуже на руку Татарам. Бо вони ослаблювали стару Українську Доржаву і тимсамим скріплювали татарську владу на Україні. Тому проти тих бунтів виступав так завзято кн. Данило, оден з найбільших володарів України взагалі.

Якжеж дуже подібні ті народні бунти на Україні проти Української Держави в XIII. ст. до народніх бунтів таксамо на Україні і таксамо проти Української Держави за наших часів у XX. ст! Подібні аж до подробиць. Ріжниць між ними тільки дві: 1) в XIII. ст. українські народні маси піддавалися добровільно з матеріяльних причин Татарам, а в XX. ст. — московським большевикам і 2) в 1241 — 1255 рр. громив і знищив бунтівників кн. Данило, а в 1918 р. зробити того не було в нас кому. Робить се тільки тепер — історична Немезіс....

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

„Українська Бібліотека”

Нові випуски.

На основі численних рецензій книжок дешевої „Української Бібліотеки” І. Тиктора можна дійти до деяких висновків. І так за 2 роки (1933—1934) в „У. Б.” під редакцією Миколи Голубця вийшли 24 книжки. Всі були формату 12.5 × 17.8 цм, по 128 сторін друку (з малими виїмками), у многобарвних обгортках дуже „красої” вартости. Кожда книжка коштує 95 ґр., а в передплаті 80 ґр., отже дуже дешево. Через таку дешевість книжки „У. Б.” мають величезну пропаґандову можливість. До того печатано їх у накладах по 5 тисяч примірників. Словом: книжка для мас!

Інакше виглядає справа, коли розглянути етичну й естетичну вартість книжок „У. Б.” за перші два роки, тобто за редакції Миколи Голубця. Томів українських оригінальних авторів було 15, перекладів, переважно з московського (!) 9. З того справжню естетичну й етичну вартість мало 6 книжок: 1) І. Горишівський: „Під прапори Хмельницького”, 2) Г. Журба: „Зорі світ заповідають”, 3) І. Керницький: „Святоіванські вогні”, 4) М. Голубець: „Гей видно село”, 5) Ф. Коковський: „Людська вдячність”, 6) У. Самчук: „Марія”. Допустити до народніх бібліотек можна ще книжки: 7) М. Голубець: „Рік грози і надій”, 8) А. Чайковський: „За наживою”, 9) Ж. Верн: „Замок у Карпатах” — все те книжки малої естетичної вартости, та всетаки з деякими етичними вальорами. Натомісць на рішучий осуд і бойкот заслугують книжки: Д. Мордовець: „Гайдамаки” (2 томи), В. Радич: „Максим Залізняк” (2 томи), О. Турянський: „Син землі” (2 томи), М. Голубець: „Вчорашня легенда”, І. Ольбрахт: „Микола Шугай” (2 томи) — всього разом 9 томів злих книжок. Морально непевні книжки: М. Гоголь: „Страшна помста”, С. Даушків: „Опанас Тятива”, П. Свій: „Степові оповідання”, В. Будзиновський: „Гремить”, О. Ю. Федькович: „Вибір творів”, Ю. Косач: „Сонце в Чигирині” — всього разом 6 томів. Ті книжки злі згл. сумнівні через свою негативну поставу до католицизму й катол. етики або через вивищування революції, декадентства, гайдамацтва й т. п. моральних проказ. Той осуд я частинно вже в „Н. Зорі” виказав згл. ще викажу в дальших рецензіях.

Збираючи все до морального білянсу „У. Б.” за два роки редакції М. Голубця, можна сказати, що „У. Б.” дала за ті два роки, при 100%=24 книжки, процентово: 25% добрих книжок, 12.5% можливих — разом 37.5% корисних книжок. Се активи „У. Б.”. Злих книжок було 37.5%, непевних 25%, разом сумнівних згл. злих 62.5%! Се пасиви „У. Б.”. Шістьдесять два і пів відсотків злих згл. непевних книжок се вже така поважна скількість, що спонукає всякого застановитися над розумною рацією істнування такої морально дефіцитової імпрези. Відповідальні за неї в першій мірі редактор, в дальшій видавець, останній тому в меншій мірі, бо він звичайно не в силі наперед читати сам все, що видає і на те власне оплачує редактора, щоб той уважав на такі річи. Та відповідальний все таки й видавець.

Не знаю чим руководився видавець „У. Б.”, досить, що по двох роках редактора змінив і тепер редагує „У. Б.” (від нового 1935 року) Л. Нигрицький. Новий редактор „У. Б.” відомий зі своїх католицьких переконань; отже можна би припустити, що „У. Б.” під його редагуванням стане морально приходовою, а бодай виплатною. Інша річ, чи новий редактор найде в нашій ліберальстичній суспільности тілько добрих письменників - Українців (бо заповідає на 1935 р. лише книжки українських авторів), кілько їх треба, щоб заповнити тих приписових 1536 сторінок дрібного друку, річну „порцію” „У. Б.”. Тай ще одно: чи редактор „У. Б.” не буде вязаний іншими членами концерну „Українська Преса” І. Тиктора, в котрім — як відомо — богато ліберальв. Врешті: чи вистарчить новому редакторови католицької самокритики при такім поспісі, з яким „У. Б.” мусить випускати поодинокі її томи?... Всі ті сумніви розвяже щойно черговий річний моральний білянс „У. Б.” за 1935 рік. Покищо приглянемося, як виглядають нові випуски „У. Б.” в новій редакції[1]).

„Безіменні плугатарі” се двотомова повість з життя народнього вчительства. Сам автор теж народний учитель і може тому скрився за псевдонім. Життя народніх учителів, яке описує Садовий, се їх життя ще з передвоєнної доби, хоч нераз стрінемо в книжці богато натяків на сучасне; мовляв „на здогад буряків”... Повість малоблискуча, непривітна своєю атмосферою, бо ...вповні реалістична. Таке собі просто переповідження злиднів і боротьби народнього вчителя-суспільника від тяжкої матури починаючи аж до дня подружжа.

Реальність опису Садового нагадує в дечім такийже реалізм А. Чайковського. Таксамо подібна до того автора й атмосфера повісти: чорні й світлі характери, без переходів. „Все для народу” — ось найвищий ідеал такого вчителя-суспільника. Так і задихає від стрічок Садового дух наших народників з 80-тих років з тим їх наївним народництвом. Такий самий ляїцизм, що й во время оно: навіть на смертній постелі один з ідеалістів Садового не думає про Бога, лише — каже собі заспівати настроєвих пісень.. Мимоволі нагадується Турянського „Поза межами болю”. І в Турянського ляїцизм так прислонив природну вдачу людини, що його герої в обличчі смерти не знають Бога, лише гру на скрипці і спомини. Ще в однім Садовий подібний до Турянського: в змальовуванні чорних характерів людей чужої нації. Примхувато-істерична Стефа, геройка „шварцхарактер” повісти Садового, сильно нагадує Мавку з повісти Турянського „Син землі”. Таксамо як Турянський і Садовий перемішує нагло спокійно-розумові описи лірично-істеричними вставками (прим. II. т., стор. 123 —124). Деколи таке невдале вдавання афекту переходить просто в смішність; прим.:„Коли Островський вийшов, Стефа почала бити головою об стіну та виривати жмутами своє довге гебанове волосся”, (стор. 110, т. II.). Можна вповні справедливо сказати, що автор не має змислу гармонійности: він або надто холодно ставиться до ситуації, або істеризує, або навіть тривіялізує своє оповідання. Ось прим. з опису смерти: „Нарешті отворила баба блудні очі й встромила їх у стелю” (стор. 80, I т.). Такого тривіялізму не зробилиби навіть Будзиновський разом з Чайковським!

Порівнання автора зразково неоригінальні; ми всі ті порівнання вже напевно знаємо й вони нагадують нам шкільні підручники то знов зужиті рими:

Слова поручника падали на душу Стефи, наче теплий, дрібний дощ на зівялу квітку в часі посухи. Слухала його слів і хлипала, наче скривджена дитина. Під впливом його ніжного дотику чулася, мов серед соняшного промінння, що заглядає після зливи та лютого буревію” (стор. 118, II. т.).

Стиль і мова автора теж неоригінально поправні. Та буває, що автор забуде про шкільні вправи й попаде в газетний „стиль”: „Кожне її слово було висказане з артизмом кокетерії, в чому помагали їй очі, усмішка і кождий її рух... Його душа раділа й таяла наче віск на сонці” (стор. 92, I. т.). Можнаб мати дальше грубі сумніви, чи небо може бути вночі „голубе” (стор. 102, II. т.), чи слово „дигати” українське. Напевно не по українськи звучить „не можна ніщо закинути” зам. нічого (ст. 103, II. т.) і те саме на 120 ст. „ніщо не знаєте”. Високогумористичний захоплений „стиль” автора при описі еротичної сцени (стор. 122, II. т.): „З її обличча бив жар, а з тіла заносило ароматами”. Мені здається, що „запах” тіла може бути „ароматом” хіба для пса, ніколи для культурної людини....

Та найважнішою хибою повісти Садового се її ляїцистична атмосфера. Правда, ту атмосферу автор старається представити реально; але саме через той реалізм вона виходить легко протицерковна. Герой читає Дренера, Сестри Служебниці кермують гнилим інтернатом, священик гонить ідеального вчителя з проповідниці як антихриста і т. п. Маю враження, що редактор пропустив богато подібних, та виразніших виступів Садового; всетаки їх ще трохи в повісти залишилося. Автор зідеалізував своїх героїв аж до люкреційности; отже не бачу розумної рації, чому не мав зідеалізувати теж трохи тла. Можна згодитися з автором, що тло справді таке було, як він його описав; але тоді годі згодитися на таких ідеальних героїв. При читанні мимоволі приходило мені на гадку питання: Чому ті герої такі нестерпно моральні? З їх життя видно, що їх відношення до релігії, коли не вороже, що в найкращім випадку прагматистичне. А коли так, то яка рація лізти живцем на небо?!... Сеж брак льогіки!

Збираючи все досі сказане, стверджую, що Садовий не поет, лише популярний оповідач, таланту невеликого. „Безіменні плугатарі” се морально досить байдужа книжка, одначе не для всіх, а хіба для тих, що й досі ще вірять наївно в моральність без Бога. Правда, таких одиниць у нас ще досить богато й для них „Безіменні плугатарі” безперечно ідеальна книжка. До них то справцював Садовий свої слова (ст. 126, II. т.):

„Сійте на тому перелозі добірне та здорове зерно. Засівайте на ньому квітки. Коли ваш посів зазеленіє, виполюйте зпоміж нього бур'яни та будяки. Свої ніжні квіти поливайте рідним словом (!), напувайте їх рідною піснею”.

Так, ідеалісти в роді героїв Садового зрозуміють промову автора; але „циничному” рецензентови сей уступ нагадує лише принагідні весільні промови....

Та що таких ідеалістів у нас ще дуже богато, на те вказує факт, що книжка вже майже зовсім випродана. Лиха вона не принесе, бо всетаки богато в ній наївного ідеалізму, такого, як у давнішій нашій літературі.

Про дальші випуски „У. Б.” напишу в черговім числі відділу „Література-Наука-Мистецтво”.

Арамік

Правдиві класики й найбільші стилісти як Гоголь і Толстой ломали й насилували загально принятий стиль і мучилися змагаючи до того, щоби створити з нього послушне знаряддя. Вони трохи не в кождім реченню вступали в спір з граматикою. (І. Адамович: „Язик і свобода”).

---

[1]) Іван Садовий. **Безіменні плугатарі.** Повість. З передмовою М. Лімницького. 2 томи. Стор. 128 + 127.

Гриць Смольський. **Олекса Довбуш.** З передмовою Юри Шкрумеляка. Стор. 128.

Й. Т. Підляшецький. **Пригоди Шума.** З передмовою Л. Нигрицького. Стор. 127.

Усмішки вибір сучасної української гуморески. Упорядкував Є. Ю. Пелеський. Стор. 128.

Григорій Косинка. **Темна ніч** і інші оповідання. З передмовою Л. Нигрицького. Стор. 125 + 3 нпг.

Всі книжки формату 12.5 × 17.8 цм. Кождий том по 95 гр. Двобарвні обгортки роботи Едварда Козака; обгортка (мабуть найкраща) „Темної ночи” роботи Ю. Кирієнка. Наклад книжок по 5.000 прим., лише „Безіменні плугатарі” по 7.000 примірників.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА"** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84.

Нові видання

Дещо з історії міста Ярослава. Ярослав, 1935. 18.3 × 11.8, 12. — В нашій реґіональній літературі відомий Ярослав із праці В.Площанського („Науковый Сборникъ", IV. Львовъ, 1868. 198—221) та з книжки о. В. Чарнецького (Львів, 1894), а в польській з праць І. Зубрицького (Краків, 1903) та І. Рихліка (Ярослав, 1903) й ін. А тепер перед нами висшезгад. маленька книжечка. Се окрема відбитка з „Ювілейного Альманаху", виданого с.р. з приводу 25-ліття ярославської Філії „Просвіти". Автор тої моноґрафійки про Ярослав (мабуть о. Юрій Кікта) подає заснування й назву міста й короткий погляд на історію міста Ярослава. Не згадано, що в Ярославі в 1620-их роках була друкарня Івана Шелиги, що в 1610-их рр. печатав книжки в Добромилі, опісля в Ярославі, Яворові й Львові. Деякі з тих книжок цінні й для нас Українців. В розділі про ярославську колеґіяту, думаємо, треба було згадати, що її фундував (62.000 поль. ґульд.) ярославський купець-міщанин Вапінський 1766 р. для 7 безженних священиків. Се було за часів перемиського Епископа Атанасія Шептицького. В Ярославі був також василіянський монастир, що про нього згадує між ін. Щеплотський Помяник з 17 ст. Та ті пропущення не зменшують вартости згад. книжечки. Вона цінна не тільки для бібліоґрафа, але для кожного, що цікавиться минулим нашого давного Ярослава. Книжечку прикрашують 3 знимки: 1) кн. Ярослава Мудрого, засновника міста Ярослава, 2) гетьмана Б. Хмельницького, що вчився в ярославській єзуїтській колеґії й 3) церкви Успення Божої Матері в Ярославі. — о. Р. Лукань, ЧСВВ.

Рідна Мова. Науково-популярний місячник, присвячений вивченню української мови. ч 8 (32). Серпень 1935. Зміст: І. Огієнко: Методи вивчення складні: 8. Метода психольоґічна, 9. Формально-ґраматична метода. С. Черкасенко: Наша твердиня, поема; 6. Заснулим. М. Гнатишак: Артизм творів С. Руданського. І. Огієнко: Сучасна українська літературна мова. П. Кривоносюк: Недуги мови. 2. Плутання. М. Пушкар: Причинки до порівнальної морфології української мови. Ф. Коковський: Назви осель Ліського повіту в XV-м столітті. І. Велигорський: Назвища в селі Серафинцях, городенського повіту. Розділ для самоуків: Початкова ґраматика української літературної мови. Життя слів. С. Черкасенко: Замітки про окремі слова. Дописи прихильників рідної мови. Бібліоґрафія мовознавчих праць. Огляд мовних журналів. Від Редакції й Адміністрації. — Адреса „Рідної Мови": Варшава IV, ул. Стальова 25 м. 10. Передплата річна 6 зл., піврічна 3 зл., чвертьрічна 1.60 зл.; за границею в Европі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажають, дістають „Рідну Мову" від 1 числа: Річник I (без 2 і 3 чисел) 5 зл.; річник II — 6 зл., оправлений 7.50 зл. Конто чекове П. К. О. ч. 27.110.

Вільні зелізничі білети для дітей

Від 8 до 21 серпня с. р. кожда доросла особа може безплатно перевезти з собою зелізницею четверо дітей в віці до 14 літ включно. Тому що в минулім році богато подорожних перевозило чужі діти й лишало їх в дорозі на Божу волю, сего року кождий подорожний, що бере з собою діти, мусить підписати зобовязання, що буде опікуватися ними весь час подорожі. З собою можна брати пакунок 30 кґ. і по 10 кґ. на кожду дитину. Підчас подорожі поверх 300 км. дозволена одноразова перерва їзди.

Шпиталь для книжок

В Римі мають незабаром оснувати „патольоґічний" інститут, в якім будуть студіювати недуги книжок. Будуть досліджувати причини змін паперу, скіри, пергамену й інших матеріялів, з яких повстають книжки. Буде також влаштований окремий відділ, в якім будуть показувати книжки, ушкоджені вогкістю, пожаром, як також ріжними черваками.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ОКРУЖНІ ВИБОРЧІ КОНФЕРЕНЦІЇ відбулися 3 с. м. у Львові для представників львівської і золочівської виборчої округи. Тогож дня відбулася нарада делеґатів чортківської виборчої округи. Дня 5 серпня с. р. була передвиборча нарада в Тернополі для повітів: Тернопіль, Скалат, Збараж, Теребовля, Бучач, Підгайці, Зборів, Бережани. Того самого дня була передвиборча нарада також в Коломиї для повітів: Коломия, Городенка, Снятин. На всіх тих нарадах обговорено справу виборів і кандидатур.

НА ЗЇЗДІ ПОЛЬСЬКИХ ЛЕҐІОНІСТІВ в Кракові виголосив ґен. Ридз-Сьмігли промову, в якій при кінци є таке місце: Коли хтонебудь в Польщі числить на якісь хвилі слабости, то ще раз грубо перечислився. А коли хтонебудь калькулює ззовні на таку нагоду, то нехай знає, що по чуже не витягаємо рук, але свого не дамо. Не тільки не дамо всеї сукні, але навіть ґузика від неї. І нехай знає, що се рішення всего народу.

ХОРВАТИ обходили торжественно 20 і 21 липня с. р. іменини свого провідника д-ра Владка Мачека. Загреб був прикрашений прапорами. Многотисячні маси народу переходили в поході коло мешкання д-ра Мачека і виявляли йому своє довіря та пошану.

НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ в Бруксселі комуністи зорґанізували демонстрацію перед італійським павільоном і роздавали комуністичні летючки і брошури. Комуністичний посол Лього виголосив промову. Поліція розігнала комуністів і увязнила пос. Льога.

БЕЛЬҐІЙСЬКА ЖАНДАРМЕРІЯ увязнила в м. Евпен німецького шпіона Йосифа Прімадзуля. Він признався, що вже вислав ріжні документи до Німеччини.

ВОЄННІ ПРИГОТУВАННЯ ІТАЛІЇ йдуть дальше. З Неаполя відплив корабель „Назаріо Завро" з транспортом війська і 1100 робітників. З Реджіо ді Калябрія відплила до Африки дивізія „Сіля" під командою ґен. Бертінього.

АНҐЛІЙСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ запросило італійського амбасадора в Лондоні Ґрандія і звернуло йому увагу на протианґлійські виступи італійської преси, зокрема в щоденниках, котрі стоять близько до італійського правительства. Англійське міністерство уважає се поступування італійської преси за великий блуд італійської політики.

АНҐЛІЯ заборонила вивозити зброю до Абісинії.

В АТЕНАХ на летунській площі 25 жовнірів зачало аґітувати проти правительства. Збунтовані жовніри стріляли до жандармерії, що прийшла привернути порядок. 15 жовнірів увязнили й їх судитиме воєнний суд.

АБІСИНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО оповістило комунікат, в якім м. ін. каже: Ніяке рішення розємної комісії не може заперечити факту, що навіть італійські геоґрафічні мапи зазначують м. Уаль-Уаль на абісинській території.

АБІСИНСЬКІ ЖІНКИ вперве допущені до санітарної служби в армії. В Адділ Абебі вже зачали перешколювати першу санітарну ґрупу, зложену з 34 жінок. В Абісинії відчувається брак лічничих средств, перевязок і хірурґічних інструментів.

В ПІВНІЧНІМ КИТАЮ в м. Люан-Чу Китайці вбили шефа японської поліції і смертельно зранили япон. поліцияйта. Трох вбийників увязнили і ствердили, що вони належать до т-ва „синіх сорочок". Японські військові власти вислали протест до китайського правительства.

НОВИНКИ

У Львові фабриканти свічок утворили недавно новий картель. Після утворення картелю звинено кілька фабрик свічок й ціни свічок значно підвисшено. Перед утворенням картелю свічки коштували по 1.20 зл. за 1 кґ., тепер 1.50 зл.

Фабрику фалшивих грошей викрила поліція в хаті 60-літного Абрагама Дікеса у Львові.

В Суспільних Обезпечальнях у Варшаві, Лодзі та Львові редукують богато урядовців та лікарів. Причина редукцій матеріяльні клопоти Обезпечалень, яких доходи постійно маліють.

Нові почтові значки в Польщі. З днем 6 с. м. впроваджено в обіг новий почтовий значок за 15 сот. Він блакитно-зеленавий. З днем 16 с. м. пустять в обіг новий почтовий значок за 5 сот.

Жебраки з матурою. Варшавська поліція придержала за півтора року 2.421 жебраків і волоцюг. В тім було 10 процент з середним образуванням.

В Вильні суд засудив римо-католицького священика, пароха м. Нових Трок ксьондза Д-ра Мечислава Малиніча-Маліцкого на півтора року вязниці. Акт обжалування закидав йому, що він м. ін. допустився кпин з польського народу.

В Польщі є тепер 381 польських приватних шкіл; в тім 325 ґімназій і 56 учительських семинарів.

На 52 роки вязниці засудили 18 комуністів у Кракові. Засуджені се переважно Жиди, студенти університету.

На краківськім університеті студіювало в акад. році 1934/5 130 Українців. З того право 66, медицину 28, фільософію 28, фіз. виховання 2, хліборобство 6.

В Кракові є тепер 230.873 душ, з того 59.643 Жидів (25.8%). В р. 1921 було там 45.229 Жидів (24.6%). „К. Л.".

Зменшилося безробіття. В Польщі було на початку серпня с. р. 305.120 осіб безробітних, то є 13.292 осіб менше як в липні с. р.

В Східній Словаччині шириться в великих розмірах епідемія плямистого тифу.

В Берні (Чехословаччина) стане незабаром перед судом 20 Німців, обвинуваченых за державну зраду.

В Давлях коло Праги обірвалася скала й засипала 4 робітників.

В Моравській Остраві увязнено професора торговельної академії Панека за участь в банді фальшівників дипльоматичних паспортів і папських відзначень.

Австрійські масонські льожі рішили розвязатися самі задля непорозумінь між членами „арійцями" і Жидами як також задля фінансових труднощів.

В німецькому місті Леррах засудили на 7 місяців вязниці власника друкарні, де друкують один щоденник. В ґазеті був передрук відозви, яка кінчилася звичайним окликом „Гайль Гітлєр!" В друкарні зробили помилку й видрукували „Гайльт Гітлєр!", що значить: „Вилікуйте Гітлєра!". За букву „т" додану на кінці слова власник друкарні дістав 7 місяців вязниці.

Жнива в Югославії сего року досить кепські. Врожай пшениці в цілій Югославії ґірший ніж минулого року.

Касино гри в Монте Карльо стоїть перед руїною. Приходів у минулім році мало воно лише 150.000 франків, в попереднім році ще 5.000.000 фр.

В Турині наступив вибух у фабриці амуніції. 55 осіб вбитих, богато ранених.

Гумор. — Добродій. — Не забуваймо про бідаків!, сказав раз богатий банкир до своїх гостей на приняттю. В одній з моїх каменищ мешкає бідний кравець. Мушу його викинути, коли не заплатить чиншу. Отже зложімся на него.

В Італії в м. Торіно відбувся великий концерт української пісні у виконанні співачки Липовецької. Радіостація передавала концерт на всю Італію.

В Равенні знайшли підчас розкопів останки фундаментів і стін старинного замку. Догадуються, що се останки палати короля Остроґотів Теодорика (454—526), котрий мав резиденції в Равенні й Вероні.

Асекурацію від дощу ввели у Франції. За малою доплатою до білєту обезпечують кождого, хто їде над море на одноденну прогульку. Коли в день прогульки зачне падати дощ, обезпеченому звертають гроші за куплений білєт.

Підчас вистави в Брукселі з ромунського павільону хтось вкрав образ мистця Ріґореско вартости 300.000 леїв.

В Женеві викінчують будову величавої палати для Союзу Народів. Палата уладжена після всіх вимог найновішої техніки. В палаті є бібліотека, що має міліон книжок.

В Парижі около 100 комуністів вдерлося на збори членів орґанізації націоналістичної молоді. Вивязалася бійка і стрілянина. Богато осіб ранених. Поліція арештувала 30 осіб.

Число зелізничих катастроф в Совітах постійно збільшується. На полудне-во-східній зелізниці було в червні с. р. 1080 катастроф. На шляху Москва — Донецький Басейн було в травні с. р. 261 катастроф, в червні 399 і в липні 367.

Підчас маневрів совітської фльоти в фінляндськім заливі 25 липня с. р. втопилася совітська підводна лодка з цілою залогою 55 людей. Нікого не вратовано. Причина катастрофи зудар з воєнним кораблем.

Большевицькі харчівні витроюють людей. У дніпропетровській окрузі ствердили занедужання кількох тисяч людей від харчів. Провірна комісія ствердила, що в харчівнях подавали часто несвіже мясо, зігнилу кашу й бараболі.

В СССР в м. Нове Горлово вбили визначного комуніста Серідова, предсідника місцевого совіту. Вбитий був великим ворогом безпартійних. Убийство Серідова викликало велике вражіння в урядових кругах.

В Китаю на східно-азійській зелізничій лінії бандити напали на поїзд. Машиніст завчасу зауважив на шинах динамітовий набій і задержав поїзд. Між бандитами й сторожею поїзду повстала стрілянина. Бандити втікли.

Неписьменним невільно женитися. Такий закон вийшов в Туреччині. Між Турками богато анальфабетів. Правительство хоче тим способом примусити Турків вчитися читати й писати.

В японськім летунстві велике число катастроф. В 1934 р. погибло 98 військових пільотів. В червні с. р. розбилося на смерть 22 морських, 20 військових і 4 цивільних пільотів.

В Злуч. Державах Північної Америки поправа господарського положення в останних тижнях зазначилася піднесенням на біржах промислових акцій і акцій зелізничих компаній.

Гумор. — Відрізав. — Дзвінок до помешкання сильно дзвонить. Кухарка отвирає двері і бачить молодого жебрака. — Що, приходите жебрати? — А щож ви думаєте, що може прийшов вам освідчитися.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Рільний Банк урухомив задаткові кредити, щоб не допустити до надмірної подажі збіжжа на внутрішнім ринку зараз по жнивах. Рільний Банк буде розпроваджувати ті кредити при помочі хліборобської кооперативної орґанізації, між ін. і при помочі нашого Центробанку й повітових Українбанків. Висоту задаткового кредиту устійнено: від 100 кґ. жита й вівса по 7 зл., ячменю по 8 зл., пшениці по 10 зл., від льняного сімени по 20 зл. За 100 кґ. гречки, ріпаку і стручкових плодів принято норму до 50 проц. ринкової ціни. Задаткові кредити будуть уділені на 3 проц. в річнім відношенні. Сплачувати кредити треба місячними ратами почавши від грудня 1935 р. до 31 травня 1936 р.

Велика знижка цін збіжжа. З ріжних сторін краю приходять вісти про велику знижку цін хліборобських продуктів. В деяких околицях купці платять по 7 і навіть 6 зл. за корець нового жита.

Міське заведення для контролі середників поживи у Львові виконало в липні с. р. 1361 аналіз, з чого 59 віддано до суду. Молоко провірювано 585 разів: 15 прібок виказало, що молоко було збиране і в 11 случаях було розпущене водою. В 5-ох случаях викрито в печиві хробаки. Масло провірювано 105 разів і не знайдено фальшованого. На 276 проб мороженого, в кількох случаях знищено запас мороженого, бо було скисле. Содової води і овочевих соків не знайшли фальшованих.

До Ґданська прийшло богато транспортів німецьких товарів. М. ін. прийшло 3 кораблі з Любеки, Бремену і Штетіна з німецьким вуглям. Зелізницею прийшов ряд транспортів скіри, обуви і блаватних товарів.

Міністерські платні. „Малий Статистичний Річник" на 1935 рік подає м. ін. висоту місячної платні високих державних урядників. Премієр міністрів дістає 6.000 зл. місячно, крім того безплатне мешкання, службу, самохід, безплатну їзду зелізницею. Міністр дістає 4.000 зл. місячно, крім того безплатне мешкання, обслугу, авто і безплатний зелізничий білєт. Віцеміністр дістає 3.000 зл. місячно, директор департаменту около 1.600 зл. місячно.

В Злучених Державах Півн. Америки збіжева ржа знищила 91 міліонів бушлів збіжжа на весну с. р. Коли додати до того 51 міліонів бушлів збіжжа, знищеного в зимі, то загальна страта збіжжа доходить до 142 міліонів бушлів. (1 бушля около $^1/_3$ сотнара).

Гумор. — І так буває. — Защо ти властиво так гніваєшся на мене? — Нажаль не памятаю, але ніколи тобі не вибачу того.

БІРЖА

ҐРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.25 — 5.27 зол.

Нім. марка 1.76 — 1.82, фр. франки 34.85 — 35.00, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.15 — 26.30, австр. шілінги 99.00 — 101, чеські корони 21.40 — 21.80, рум. леї 30.00 — 32.00, ліри 39.00 — 42.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 6 серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес.	2.50 зол.
1 кг. масла експорт.	2.60 „
1 л. молока	0.14 „
1 л. сметани	0.65 „
1 к. яєць	3.00—3.10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану слаба.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **о. Андрій Говіцький Чина С. Ізбавителя** помер трагічно 5 серпня с. р. в Голоску Великім к. Львова. Покійний уродився в Уневі 6 лютого 1903 р. Середню школу й богословські студії скінчив у Бельґії. Монаші обіти зложив 1925 р., висвячений 1931 р. Покійний був взірцевим монахом і дуже добрим та милим співбратом. Похорони відбулися в Голоску Великім 8 серпня с. р. В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АПОЛЛЬО: Для тебе співаю.
КАСИНО: Останний сиґнал.
КОПЕРНИК: Наш щоденний хліб.
МАРУСЕНЬКА: Біробіджан.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
МУЗА: Пан без помешкання.
СТИЛЕВЕ: Пімста пана Х. і ревія.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

НОВА БРОШУРА!
Важне для матуристів!
ВИБІР ЗВАННЯ
Написав д-р ОСИП НАЗАРУК
Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.
Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: $^1/_2$ стор. 180·— зол., $^1/_4$ стор. 90·— зол., $^1/_8$ стор. 45·— зол., $^1/_{16}$ стор. 25·— зол. В редакційному тексті: $^1/_2$ стор. 280·— зол., $^1/_4$ стор. 140·— зол., $^1/_8$ стор. 70·— зол., $^1/_{16}$ стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 15 серпня 1935. Ч. 61 (859)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Городзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ш. Львів 505.796

Обхід на Білій Горі

в честь о. Маркіяна Шашкевича пробудителя Галицької Землі.

Дня 11 с. м. відбувся торжественний обхід на Білій Горі коло Підлисся, де є памятковий хрест пробудителя Галицької Землі о. Маркіяна Шашкевича. На торжество прибуло поверх 12 тисяч людей. При тріюмфальній брамі привитав духовенство голова комітету Др. Ваньо з Золочева. В своїй промові подав, що Т-во ім. Маркіяна Шашкевича викупило вже 9 моргів і 275 кв. сяжнів гори. Т-во відступило половину площі Богословській Академії під будову церкви. О год. 10 рано зачалася торжественна Служба Божа, яку відправив о. дек. Левицький в сослуженні о. шамб. Дра Юрика з Золочева, о. Дра Й. Застирця зі Львова, о. Белкота з Утішкова й ін. Гарну проповідь про заслуги о. Маркіяна Шашкевича для українського народу виголосив парох Княжа о. Марків. По Службі Божій всі священики відправили панахиду за полеглих. Підчас Служби Божої і панахиди співав хор з Олеська під пров. п. Сумика. Мужеські і жіночі відділи „Сокола" з Золочева, Олеська і Юськович берегли взірцевого ладу підчас Служби Божої і панахиди. По полудні була народна забава. Соколи і сокілки вправляли під звуки сокільської орхестри зі Золочева. Весь час була гарна погода.

ЗБІЖЖА І ПАША висліди Вашої цілорічної праці і засоби на життя мусять бути обезпечені від огню тільки в одинокому українському

ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

В Лондоні зміняють мапу Африки

Німеччина має одержати кольонії.

Французький часопис „Еко де Парі" доносить з Лондону: Лондонські дипльоматичні круги переконані, що скорше чи пізніше прийде між европейськими великими державами до нового поділу африканських кольоній. Згадані круги переконані, що дасться оминути італійсько-абісинську війну, бо воєнні приготування Італії обчислені на те, щоб за зречення з війни дістати компензації. А саме: господарські концесії в східній і середущій Абісинії, як також поділ португальських кольоній за відшкодуванням. На основі сих інформацій параґрафи 19 і 22 договору Союзу Народів творилиб формальну підставу до тих змін в Африці. При тім поділі Німеччина малаби дістати кольонії Анґолю, а Італія Мозамбік. (ПАТ).

Зріст релігійних почувань в СССР

Мимо великих переслідувань реліґії в совітській Росії дається завважити постійний зріст релігійних почувань. Цікаві вісти в тій справі приніс недавно большевицький часопис „Безбожник". В нім напечатана кореспонденція з рожнівського колхозу, Іванівської округи. Кореспондент подає, що в колхозі є 196 осіб. В тім нема ні одного комуніста, ні одного комсомольця. Всі діти охрещені, також всі похорони відбуваються з релігійними обрядами. За 8 літ було лиш 8 цивільних шлюбів. Одначе супруги, що брали цивільний шлюб, пізніше хрестили дітей. В минулім році майже всі члени згаданого колхозу відбули великодну сповідь. З іншої кореспонденції довідуємося, що в церкві одного колхозу в Курщині, де два роки тому не було в церкві кому молитися, тепер релігійне життя знову зачинає розвиватися. Богато колхозників відбуло великодну сповідь. В іжевськім районі під Уралом оден з орґанізаторів комсомолу брав шлюб в церкві, хрестив діти і святкував церковні свята, хоч комсомольцям се строго заборонене.

Велика промова Гітлєра

Німецький канцлєр Гітлєр виголосив на днях велику політичну промову в м. Розенґайм в Баварії. Канцлєр сказав м. і., що 15 літ тому проти націонал-соціялістів стояв майже весь нарід, нині 90 процент німецького народу стоїть за націонал-соціялізмом. Трета Німеччина, говорив канцлєр дальше, створена в боротьбі і в боротьбі її удержимо. Перерахуються ті, що є проти нас. Коли вони бажають боротьби, то будуть її мати і можуть бути розторощені так, що стратять охоту до боротьби. — В справі закордонної політики канцлєр Гітлєр сказав м. і.: Так як ми бажаємо мира, повинні його бажати всі народи. Одначе хтоб нас хотів знищити, знайде в нас не пацифістів, але мужів чину. Свідомість того найбільше причиниться до вдержання мира. З цілою певністю можу сказати, що впродовж 50 літ свастика стане серцем і символом німецького народу. (ПАТ).

Східні народи в обороні Абісинії

В Аддіс Абебі відбулося недавно зібрання представників кольонії народів Близького Сходу. В зібранню взяли участь представники Єгипту, Сирії, Індії, Ємену і богатьох арабських племен. В часі зібрання повновласник короля Ємену виголосив промову, в котрій іменем всіх народів Близького Сходу заповів як найповнішу поміч для правительства Абісинії. Зібрані вислали телеґраму до Союзу Народів, в котрій домагаються справедливого вирішення італійсько-абісинського спору. — Се скріпить становище абісинського правительства.

Незвичайні годинники

Один американський годинникар зробив годинник, який співає, грає й вимовляє цілі речення. Той годинник показує, яка в данім часі година в 27 найбільших містах світу. Він зроблений з 5.000 кусків дерева й коштує 9.000 фунтів штерлінґів. Годинник порушується при помочі електрики. — В Будапешті один годинникар зробив годинник-будильник, який вміє лаяти. Перший раз годинник дзвонить звичайно, другий раз голосніше. Коли се не помагає, годинник по кількох мінутах зачинає лаяти, і то так голосно, що в цілім мешканні його чути. Лайки є ріжного рода. Можна годинник накрутити на таку лайку, яка кому подобається або таку, від якої можна скорше прочуняти.

Традиція і патріотизм

До головних чинників, що перетворюють безформну, етноґрафічну масу у свідому своїх завдань культурну націю, належить в першій мірі традиція. Традиція се головна передумова національної свідомості: без традиції такі поняття, як патріотизм, любов батьківщини — це слова без значіння, порожні звуки. Традиція — це сила, що обеднує, скупчує міліони розпорошених одиниць в один, сильний, життєздатний національний орґанізм, витворює спільність національного характеру та витискає однакові ціхи народньої душі. Традиція уможливлює розвиток держави, розвиток культури та поступ взагалі, лучить минуле з теперішним та підготовляє тим самим майбутнє.

Традиція зробила Жидів найбільш патріотичним народом світа, найбільш привязаним до всего, що жидівське, вона дала їм ту силу, що вони змогли не лише пережити всі переслідування народів, але й мимо свойого розпорошення по цілій кулі земській та відносно малого числа стали могутніми й грізними для цілого світа.

Пошана для рідної традиції в Анґлійців охоронила Анґлію від таких революцій як на континенті та внутрішних катастроф, зберегла монархічний устрій і з тим анґлійську могутність.

Велику ролю відграє традиція і в історії католицької Церкви.

Всі культурні народи розуміють якслід велику вагу рідної традиції, бо пробудити в народі любов до славного минулого — це стільки, що дати народові силу його предків.

Без традиції не можемо собі подумати патріотизму, бо „патріотизм то солідарність в культі традиції" — каже Emile Faguet. „В кожному з нас є якесь глибше почуття ніж особистий інтерес, ніж звязки крови й партійні кличі. Це потреба, значить і воля посвятитися для загального добра. Це почуття і є — патріотизм". (Кард. Мерсіє).

Якже збуджуються в нас патріотичні почування? Кожному відомо, що чоловік не може жити на землі сам, що богато одержує від окружаючих його людей. Моральна зрілість та й особиста гідність не дозволяє людині жити на чужій ласці, але примушує взаміну за одержані добра відплачуватись, щось від себе давати. І не узнавати такого відношення одиниці до суспільності може тільки людина морально нерозвинена або морально упавша. Це булоб відношення до сучасних нам людей.

Та вступаючи в життя ми приходимо до готових його форм, а форми ті, та орґанізація — це вислід праці довгого ряду поколінь, що були перед нами. З ними вяже нас богато річей і супроти них ми маємо якісь обовязки, а найбільший

обовязок се обовязок вдячності (св. Амврозій). І ми стараємося в першій мірі пізнати наших попередників. Пізнаючи свою історію ми відчуваємо мимо своєї волі певну солідарність між нами й нашими предками, витворюється якась неначе гармонія між ними й нами. Історія наповняє нас начеб релігійним культом для наших предків. Пізнаємо, що в історичних процесах існує тягліcть, що маємо обовязки не лише супроти теперішнього й минулого але й супроти майбутньости. Огортає нас стид, що ми моглиб відійти й „ніякого сліду не покинуть", не додати нічого до тої будови віків. „Пізнаємо, що ми привязані до своєї землі всім тим, що нас попередило, всім, що ми творимо і всім, що після нас прийде, минувшиною і майбутністю, перухомістю гробів і колиханням колисок".

Діла визначних осіб зроджують у нас охоту до наслідування, визначні події нас потягають, запалюють, дають нам моральну силу видержати всі несприятливі обставини, вливають в наші серця віру в кращу будучність.

Тим способом через пізнавання своєї історії стаємо патріотами. Історик, хочби він сам патріотом і не був, стає сівачем патріотизму. Ясним є отже, чому народи побідники забороняють переможеним пізнавати свою історію, стараються їх минувшину фальшувати представляючи своє як світле й героїчне, чуже як темне й низьке.

Наші останні змагання закінчилися нашою програною. І хто не знає ваги та значіння рідної традиції, вважатиме ці визвольні змагання непотрібною витратою сил і жертв. Та ці змагання - жертви се неоцінені перлини, величаве придбання для рідної традиції. В кожній могилі лежить скарб, цілюща вода, наше дуже дороге, все, що було й буде.

Попіл мучеників — то дорогоцінне зерно — каже д' Обіньє.

Pulvis veterum renovabitur.

І це покоління, що виховається на світлій традиції власного народу та зрозуміє його світлу минувшину, поведе нарід правим шляхом до здійснення його ідеалів. М.—с ь к и й.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

Кілько в світі комуністів?

На недавнім 7 конґресі Комінтерну в Москві обговорювано численність і вплив комуністичних орґанізацій в світі. В Польщі число зорганізованих комуністів зросло від 1928 р. з 5 тисяч на 17 тисяч. Польська комуністична партія має бути взірцево зорганізована і забезпечена перед всякими тертями. Найбільше овацийно витали делеґатів з Чехословаччини, Франції і Китаю. Бо хоч невідоме число комуністів в тих краях, то недавні вибори до міських рад у Франції і парляментарні вибори в Чехословаччині показали, що в тих краях комуністичні впливи зросли. Китайський делеґат говорив, що комуністичний Китай обіймає простір з 56 міліоновим населенням. Та комуністичні впливи обіймають ще й сусідні території з 50 міліоновим населенням. Червона армія в Китаю числить 500 тисяч жовнірів; разом з ріжними партизанськими відділами около міліон жовнірів. Зате гірше йде комуністам в Англії, Італії, Еспанії й Німеччині. Делеґати з тих країв скаржилися, що там фашизм розгромив комуністичні партії і вони мусять працювати конспіративно. Нелегка праця для комуністів також в балканських державах. Делеґат англійських комуністів подав, що в Англії всего 7 тисяч орґанізованих комуністів, хоч там фашисти їм не перешкоджують. Також делеґати Японії і Злучених Держав не могли виказатися успіхами.

Будучність Европи

Побоювання за будучність Европи річ не нова. Вже на довго перед війною чути було голоси занепокоєння, чито коли говорили про американізацію Европи, чито перестерігали перед „жовтою небезпекою", чи коли предсказували зворохоблення Африки. Песимізм щодо будучности Европи це без сумніву прояв перетомлення і внутрішньої слабости „старого краю". Одначе цей песимізм має деяке узасаднення також в цілому ряді інших даних.

Европа в порівнанні з рештою світа мала. Вона досить убога на ті, легко осяґаємі природні богацтва, котрі потрібні для господарського життя. Европа також перелюднена, не може ні вповні прокормити своїми плодами людности, ні дати їй вистарчаючу нагоду до праці. Крім цього мала Европа не має внутрішньої єдности, вона поставлена перед ріжними проблємами, котрі щоправда роблять її духово богатшою й ріжнородною, але заразом зїдають богато її життевих соків. Крім сего над Европою ваготить спомин про війну; з одної сторони подразненість думок на питання про вину за викликання війни, з другої сторони огірчення з приводу односторонного засудження цеї вини. Все те велика перешкода у відродженні або повстанні нового почуття европейської спільности.

Одначе мимо цего всего нема в дійсности причини до песимізму. Европа залишається Европою! Її історія, її ріжновидість не є ніяким її браком, але навпаки — її богацтвом, котре, розуміється, накладає певні обовязки і котре треба тільки зберігати, коли мають бути розвязані деякі нелегкі питання і то передовсім моральної натури. Европа має також велику традицію у вилічуванні ран, котрі завдала війна. Нехай так, що світова війна роспутала такі руїнницькі сили,як жадна війна передтим і порвала всякі звязки з іншими континентами, котрі в дійсности усунули давне передове становище Европи. Одначе Европа не думає вже про повторення такого експерименту, котрийби її цілковито знищив.

Американізації Европи нема чого боятися. Хоч якраз участь Америки перемінила війну в дійсно світову, то з другої сторони Америка причинилася до того, щоб европейські народи вдержати при життю і відсвіжити їх сили, що ми пізнали її велич й орґанізаційну силу також з доброї сторони.

Та як блудний бувби пессимізм що до нашої будуччини, таксамо блудний бувби й легкодушний оптимізм. Се напевно фальшиво думати, що всі небезпеки минуться „самі від себе" та що Европейці матимуть забезпечену гарну й велику будучність без нащих старань. Людство вступило вже у свій дозрілий вік. Воно має не тільки право, але й обовязок самому означити свою долю, а саме, всі ті що мають потрібну до сього інтеліґенцію пізнати шляхи, що ведуть до щасливої будучности і ними опісля йти з повною свідомістю.

Щож тепер треба зробити, щоб забезпечити будучність Европи? Пан Бріян, як говорять, хотів в своїм часі оповістити апель у справі оснування Злучених Держав Европи або що найменше заступати справу створення европейської господарської унії на велику міру. Він задумував, кажуть, предложити в тій справі свій плян на окремій сесії Союза Народів. Я думаю, що ми повинні бути йому вдячні, за його мирову ініціятиву. Передовсім тому, що подібного кроку не моглаби зробити ні одна з побіджених держав, ні навіть жадна з невтральних держав, а вже в ніякому разі який малий край.

Та здається, се вже можна ствердити, що европейські держави, з виїмком Франції, або не хочуть і чути про Злучені Держави Европи, ні навіть про господарську унію, або думають, що до сього не наспіла ще відповідна пора. Чому? Італійська преса з місця відкидає всякі „пацифістичні фантазії". З Німеччини чути зажурені голоси, що плян Паневропи зміряє тільки до того, щоби закріпити ґеґемонію Франції на континенті. В Анґлії викликала невдоволення неясність, що під „Европою" треба розуміти. Так мається річ з великими державами. Малі держави також так довго не мають ніякої радости зі Злучених Держав Европи, як довго вони малиб бути творені при впертім зберіганні теперішних границь. Та особливо Америка поводиться з резервою. Офіціяльна Америка побоюється, що зєдинена Европа моглаби створити протиамериканський бльок. Очевидно, що ті побоювання не цілком безпідставні.

Щож отже бачимо? Самими тільки організаційними способами і то в першій мірі ними не можна уздоровити Европи. Щоби вони могли мати успіх, до цього треба передовсім створити психольоґічні передумовини. На одно треба в цім звязку звернути особливу увагу. Ми не повинні надіятись від якоїсь акції в напрямі зближення поодиноких держав Европи, що та акція, наче „Деус екс махіна" буде ділати і звільнить нас від тяжкої праці і труднощів над зєдиненням. Також ніяка держава, ніяке народне господарство не сміє вірити, що вони позбудуться всякої журби і що їх внутрішні проблеми розвяжуться „самі собою", як тільки вони увійдуть у якусь інакшу заграничну або світово-політичну комбінацію. Так воно не є. Навпаки. Для уздоровлення відносин у цілому світі чи в Европі роблять більше не ті, що займаються т. зв. великими питаннями, але ті, що держаться свого ґрунту, окремі терпіння свого народу стараються усунути окремними, добре обдуманими способами. Все, або майже все зводиться в першій мірі до консолідації відносин внутрі поодиноких держав і внутрі ріжних націй. Нема гіршої відсталости, нема сильнішого доказу нездібности державних мужів, як, коли вони думають, що забезпечать мир в той спосіб, що своїх сусідів, або одного з них штучно ослаблять і зменшать в тій ціли, щоби не був для них небезпечний. Не здорові народи, не сконсолідовані держави загрожують мирови, тільки хорі, тільки терплячі недостаток, тільки внутрі розколені й розложені.

Гріш як такий не є ніяким богацтвом. Тільки продукційні добра, отже капітали, становлять богацтво краю. (Вайс, Апольоґія, ст. 778).

Совітські діти й релігія

В одній школі в Москві учителі досліджували відношення учеників до релігії на приказ шкільних властей. Показалося, що на 84 дітей 34 ходить правильно до церкви, 29 молиться щодня рано і вечер, а 23 молиться навіть кілька разів денно. З 17-ох учеників, що походили з провінції, 6 було „під цілковитим впливом попів". З 67 дітей, що уродилися і жили в Москві, 9 заявило, що „молилисяб дуже радо" і 13, що „ходилиби дуже радо до церкви". (КАП).

Паломництво комбатантів до Риму

До Риму приїде міжнародна проща б. комбатантів, котра буде перебувати в Вічнім Місті від 6 до 9 вересня с. р. Будуть заступлені: Італія, Франція, Бельґія, Анґлія, Португалія, Німеччина, Австрія, Мадярщина, Чехословаччина, Польща, Югославія, Ромунія, Єгипет, Північна Африка, Злучені Держави Півн. Америки, Канада, Болґарія, Мальта і давна російська армія. Разом прибуде около 15.000 осіб. Св. Отець прийме паломників на окремій авдієнції в Кастель-Ґандольфі. Зприводу побуту паломництва відправлять Службу Божу в Кольосеї і виставлять почесну сторожу при гробі св. Петра і при памятнику Незнаного Вояка. Учасників паломництва приймуть на авдієнції італійський король й Мусоліні.

Молодь

ІІ сучасний стан в ріжних краях Европи.

Молодь! Чиї очі не звертаються на неї? Хто не цікавиться її життям? Хто не слідкує за течіями та ідеольоґічними напрямками бистрого життя сьогоднішної молоді? Аджеж молодь — се зіниця ока кожного народу, се скарбниця народньої душі, в яку нарід складає все те, що має найдорожче. Тому нарід дорожить молодю. Молодю дорожить і католицька Церква та, що все неустрашимо стоїть на сторожі молодечої душі, що все виховує молодь на непохитних засадах католицької етики, виконуючи заповіти свойого Божественного Основника. Передівсім сьогодні, коли ввесь католицький світ переживає новий етап розвою свойого духового життя, коли з висот Ватикану лунає могутний заклик до праці спертої на католицькій думці і католицькому чині — очі Церкви і народу звертаються на молодь, бо й вона має бути організаційною одиницею того фронту, що його організують всі католицькі народи під найвисшою директивою св. Церкви. Та чи молодь доросла вже до сього? Чи вона розуміє як слід велич свойого завдання? Чи в її ментальності є бодай щось, що зверталоб її лицем до католицизму та зближувалоб її думкою до католицького світогляду? Се питання, що трівожать нас, коли думаємо про сучасну молодь взагалі, а про українську молодь зокрема. Відповідь на сі питання сперта на численних проявах серіозного творення активного типу католицької молоді, повинна на мою думку, бодай частинно розвіяти нашу трівогу.

Се неоспоримий факт, що серед сьогоднішної інтеліґенції цілого світа чимраз більше зростає могутній і широкий зворот до католицизму. Доказом сього велике число конвертитів, що їх числиться вже сьогодні не на сотки, а на тисячі. Майже кожного року католицизм добуває собі по кілька тисяч щирих визнавців з голосним імям в науці, чи мистецькій творчості. У сьому, немов стихійному русі веде перед інтеліґенція анґлійська й австрійська. А головну ролю в сьому русі не ґрають мотиви сентиментальні, естетичні, чи може навіть соціяльні й політичні, як колись бувало, але мотиви суто релігійні, зачерпнуті з самої глибини католицької доґми й моралі. А як могутно зросла в останніх часах католицька наука! Модерна зарозуміла наука починає чимраз більше респектувати католицьку науку стрічаючися з такими її корифеями як: хемік Андре, ґеольоґ Лякруа, зоольоґ Барріейро, медик Арлязан і ін. Справжні мужі науки чимраз більше орієнтуються на католицьку правду признаючи отверто устами Маркела Швоба, конвертита з юдаїзму: „Те чого ми шукали ,хоч не знали — се одинока католицька Церква“.

А яким скорим темпом йде вперід розвій католицької літератури! Бензон, Честертон, Єрґензен, Папіні, Кльодель й інші своїми прецінними літературними творами створили цілі кадри повних, активних католиків.

Отже нема найменшого сумніву, що душею сьогоднішної інтеліґенції сильно ворушить якийсь таємний і глибокий зворот до католицизму. Саме сей загальний зворот до католицизму вливається — на мою думку — могутною струєю в ряди сьогоднішної молоді, оформлює її думку і почуття, та розколихує могутний безкомпромісовий рух католицький серед тої молоді, що наростає в час суворої дійсности. Спинім свою увагу бодай на деяких радісних проявах звороту до католицизму і консеквентного життя по його вимогам серед молоді західних народів, а зокрема серед нашої молоді.

I.

Якийсь дивний подув Божої ласки стирає з сердець сьогоднішної молоді західних народів останні залишки не тільки матеріялізму і позитивізму, але навіть сліди модернізму і декадентизму ріжних відтінків. А кузнями, в яких доконується ся дивна переміна молодечої психіки, в яких насталюються крицеві характери молоді — се ті численні католицькі орґанізації, до котрих так радо горнеться сучасна молодь. Не маю заміру ні змоги подавати повну статистику всіх католицьких орґанізацій молоді, одначе вже й ті неповні цифри, що їх подаю, поможуть нам бодай частинно зрозуміти сей могутний зрив молодечої душі у сферу справжніх і найвижчих ідеалів в католицькому розумінні.

В Німеччині перед гітлерівськими репресіями більша частина всеї католицької молоді була зорґанізована в ріжних католицьких товариствах. Крім численних Марійських Дружин, що згуртували передівсім шкільну молодь, дуже гарно розвивалося „Обєднання мужеської молоді“ [1]) з осідком в Діссельдорфі. Ця орґанізація повстала з Марійської Дружини. Вона обєднювала кат. орґанізації спортові, а частинно й шкільні. Ще 1933 р. число членів доходило до 600.000. Централя видавала кілька знаменито редаґованих часописів. Для молоді: 1) Die Wacht 2) Die junge Wacht 3) Deutsche Jugendkraft 4) Am Scheidewege (двотижневик для молоді вселюдних шкіл) й інші. Для провідників: 1) Jungführer 2) Jugendpräses. — Для дівчат існувала подібна централя також у Діссельдорфі. Вона видавала два знамениті журнали: 1) Knospen 2) Die Quelle. — На окрему згадку заслуґують т. зв. Wandervögel з Quickborn, Jungborn і з Junge Schar, які з вервицею в руках і клунком на плечах наче ті перші Францішкани переходили цілі краї тікаючи від трійливої атмосфери великих міст. З одного французького студентського журналу [2]) довідуємося, що й сьогодні зорґанізована катол. молодь в Німеччині має понад 1,200.000 членів, хоч її безпощадно переслідують пр. до вищих шкіл приймають тільки членів гітлерівської молоді. [3])

У Франції передівсім між студенством вижчих шкіл прекрасно розвивається „Католицька ассоціяція французької молоді“. [4]) Один визначний масон сказав про французьку молодь вищих шкіл, що вона в більшості клєрикальна. Найяркіший прояв цього „клєрикалізму“ — великодне св. Причастя. Коли в 1913 р. до св. Причастя приступило тільки 128 студентів аж з чотирьох французьких політехнік, то в 1931 р. вже 3.000 студентів політехніки приняло св. Причастя в великодному часі. За їх прикладом пішли студенти „Академії красних штук“ і ріжних вищих шкіл промислових так, що в 1932 р. св. Причастя приняло 13.000 молоді вищих шкіл. — Другий гарний обяв релігійного відродження серед французької молоді — се численна участь в нічних адораціях найсв. Тайн, що відбуваються в базиліці Пр. Серця Христ. в Парижі на Монтмартр'і. Зворушливий се вид, коли бачиться як вечерами молоді студенти спішать вузькими вулицями Монтмартру до базиліки, щоб там переблаґувати Христа за тих, що в тій самій порі пють жадібно з чаші недозволених роскошей. — Ще кращий вияв буйного життя релігійного в рядах інтеліґентної молоді французької становить практика замкнених реколекцій. Пропаґандою стислих реколекцій займаються ревно студенти політехніки. Вислід сеї пропаґанди такий, що пересічно 50 студентів політехніки кінчає шкільний рік стислими реколекціями.

З внутрішного молодечого запалу родиться зверхня активність апостольська. Кождої неділі і свята пересічно 90 студентів з Парижа віддається на услуги священників. Гуртками по 3—4 ідуть на передмістя Парижа до родин соціялістів і нуждарів, несуть їм милостиню, добре слово та приготовляють до св. Тайн. З часописів катол. молоді у Франції на увагу заслуґують „La Revue des Jeunes“, що виходить у Парижі і „Catho“, що виходить в м. Ліль.

В Анґлії існує кільканацять католицьких організацій молоді. Одною з них є „Обєднання католицьких орґанізацій студентських“ з числом 1.240 активних членів. Воно співпрацює з міжнародним обєднанням катол. орґанізацій студентів „Пакс Романа“. Крім того гарно розвиваються Марійські Дружини. Річно повстає 25—30 канонічно еригованих Марійських Дружин. (Д. б.).

о. Ір. Назарко ЧСВВ.

[1]) Jungmännerverband.
[2]) Revue des Jeunes за лютень 1935.
[3]) H—J Hitler — Jugend.
[4]) Association Catholique de la Jeunesse Française.

Вписи на техніку у Львові

Вказівки для кандидатів на перший рік студій в шк. році 1935/36. Зголошення: Кандидати повинні піддатися лікарським оглядинам і предложити особисто деканам подання о приняття в днях: 1) на факультеті сухопутної і водної інженірії 18 і 19 вересня с. р.; 2) на архітектонічнім факультеті 18 і 19 вересня с. р.; 3) на механічнім виділі 20 і 21 вересня с. р.; 4) на хемічнім факультеті 23 і 24 вересня с. р.; 5) на рільничо-лісовім відділі 23 і 24 вересня с. р. Після сих речинців не буде прийматися ніяких зголошень. Кандидати, котрі с. р. служать при війську, повинні зголоситися в висше поданих речинцях, а найпізніше до 5-ох днів по звільненню з війська. Зголошення на лісовий відділ рільничо-лісового факультету здержані. Лікарські оглядини: Кандидати повинні піддатися лікарським оглядинам на університетській клініці у Львові в таких речинцях: 1) На факультеті сухопутної й водної інжинірії 17 і 18 вересня с. р.; 2) на архітектонічнім факультеті 17 вересня с. р.; 3) на механічнім факультеті 19 і 20 вересня с. р.; 4) на хемічнім факультеті 21 вересня с. р.; 5) на рільничо-лісовім факультеті 21 вересня с. р.

Лікарські оглядини кандидаток відбудуться лише 18 вересня с. р. в Протитуберкульозній Порадні, вул. Піярів ч. 6, партер.

Кваліфікаційні іспити: Після зголошення кандидати мають зложити кваліфікаційний іспит з отсих предметів: 1) з начеркової ґеометрії, з математики і зі шкіцовання на факультеті сухопутної і водної інжинірії; 2) з начеркової ґеометрії, з рисунків і з загальних відомостей з історії культури і штуки на архітектонічнім факультеті; 3) з математики, фізики, начеркової ґеометрії і зі шкіцовання від руки машинових частей на факультеті механіки; 4) з фізики й хемії на факультеті хемії.

На рільничо-лісовім факультеті не буде кваліфікаційних іспитів в шк. р. 1935/36.

Кандидати, що служать при війську, можуть старатися про визначення пізнішого речинця кваліфікаційного іспиту. Подрібні інформації уділяє Секретаріят Львівської Політехніки, Львів, Сапіги 12. Треба долучити докладний адрес, 10 сот. значками за примірник вказівок і почтові значки на відповідь.

Летунські маневри в Італії

В північній Італії відбулися на днях великі летунські маневри в присутности Муссолінія. Літаки мали заатакувати м. Медіолян з півночи. Хоч оборонні ескадри в Медіоляні були на час заалармовані, то бомбардуючі літаки зібралися над містом і атакували місто раз по раз. В маневрах взяло участь 180 літаків. Маневри показали, що помимо найлучше зорґанізованої протилетунської оборони не можна було перешкодити збомбардування міста. Крім того маневри виказали цілковиту боєву вартість резервових летунських ескадр.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Загрозливе явище

З приводу упадку фреквенції в українських школах.

„Діло" принесло в ч. 212 з с. р. отсю цікаву статтю під повисшим заголовком:

Великі літні вакації ось-ось кінчаються. Щоправда, наша шкільна молодь ще не думає про поворот до школи, ще цілим своїм єством уживає сонця, повітря і води, та батьки вже журяться. Неодному з них від тепер думка не сходить з голови, що зі сином, чи донею після вакацій зробити. При ціні 9 зол. за один корець жита... Коли міська школа стає вибагом, на який лише винятково щасливі мешканці села можуть собі дозволити, то се вже трагедія. До „ножиць", які витворює ріжниця поміж цінами рільництва і промислу, приходять ще одні „ножиці": поміж невикористаними здібностями, які марнуються по мужицьких хатах і незаповненими квадратовими метрами шкільних саль середніх і вищих шкіл у місті... І ті і тамті „ножиці", як дві примари нависли над українським селом.

Українське організоване громадянство звикло турботи батьків про поворот дітей до шкільних саль уважати здебільша їх приватною справою. Хай — мовляв — родичі думають, журяться де дітей примістити, до якої школи дати, врешті, чи взагалі до школи посилати, чи ні. Питання шкільної фреквенції, як своєрідного покажчика напору низів до вищих щаблів суспільної драбини, отже як мірила потреби культури і назрілих уже соціяльних змін у нас залишене приватній ініціятиві. Воно не мало ніякої особливої прикмети, щоби стати предметом прилюдного зацікавлення, прилюдної дискусії. Зовсім так само, як рух народин і смертности, не викликує прилюдного зацікавлення доти, доки він природний. З хвилиною, коли цей рух меншає, себто коли народини перестають стояти у природному відношенні до смертности, він перестає бути приватною справою і виходить на світло денне зі сутінків людських селищ та із „святая святих" домашніх огнищ. Чому сьогодні рух молоді до шкіл, отже фреквенція, перестала бути приватною справою?

Причин на це склалося богато. Найважніша, очевидно, та, що фреквенція сьогодні нижча від нормального рівня. Від фреквенції залежить не лише існування шкіл, але те, що найважніше: інтеліґентський доріст. Якщо цей доріст спадає понижче дозволеного мінімума, то нації загрожує явище неменше грізне від явища депопуляції при зменшенню народин. Загрожує соціяльне звироднінння, занік провідних верств, а вслід за тим зменшення культурної й економічної творчости. Наступає параліж цих функцій, які кожна нація потребує до життя, до суперництва, щоб затримати свою відпорність на експансію сусідів. Коли доплив до інтеліґентської верстви зменшиться так, що вона перестане бути провідною верствою (під „інтеліґенцією" недоконче розуміємо людей з вищою освітою, лише людей, що спроможні проявити творчу ініціятиву і взагалі витворювати цінности на підставі придбаного знання) тоді, ясно, нічого нам не поможуть бідькання на політичну несправедливість. Де є рух і життя, там нема порожнечі. Якщо у нашому національному орґанізмі появиться порожнеча, то її заповнять інші. І на то нема іншої ради, лише власним зусиллям до цього недопустити. Саме ця порожнеча появляється на цьому відтинку національного життя, яке носить назву „фреквенція молоді"!

Залишім без уваги річ, яку вже нераз прилюдно порушували, що державна шкільна політика не є сприятливою для розвитку нашого шкільництва і що господарські умовини не впливають на доплив молоді до шкіл. Цих справ, хоч яких важних, не будемо сьогодні порушувати, бо ми, як сказано, порушували їх уже не раз і вони нашому громадянству відомі. Але є справи може менше відомі, проте для питання, яке сьогодні порушуємо, незвичайно важливі. Доходять до нас вістки, яким ми не вірили, та які, на жаль, показуються правдиві: навіть такі школи, як державна народня школа ім. Шашкевича у Львові і державна ґімназія в Коломиї загрожені з приводу браку допливу молоді! Школа Шашкевича у Львові, яка звичайно була переповнена! Або коломийська ґімназія, де ще недавно число учнів не дуже богато відбігало від тисячки! Цих двох явищ не можемо покласти на рахунок лише агітації за посиланням дітей до шкіл Рідної Школи, бо й там фреквенція зменшилася. Не можемо теж цілого зменшення фреквенції записати на рахунок економічної скрути, бо школа Шашкевича у Львові народня, а в народніх школах обовязує шкільний примус. Зрештою анальоґічні польські школи мають задовільну фреквенцію. Мусимо це явище записати на рахунок зневіри до вищої освіти, а в випадку школи Шашкевича, на рахунок байдужости до своєї школи. Цей наш здогад підтверджує ще один факт: відома вища школа, державний рільничий ліцей з українською мовою навчання в Черниці, отже школа незвичайно практична і корисна і не дорожча, ніж звичайна середня школа, теж не має відповідної скількости учнів!

Цією справою повинні наші громадські орґанізації зайнятися. Рішуче за мало є видати „заклик", за мало написати в ґазеті, за мало ухвалити резолюцію на сходинах. Тут усі орґанізації, які можуть допомогти і збільшити фреквенцію, всі люди доброї волі і взагалі приватна ініціятива повинна подати руки прилюдній, громадській орґанізації. Агітація за посиланням дітей до шкіл повинна в пресі чергуватися з відповідними поученнями з проповідниць, прилюдна збірка на бурсу з приватними стипендіями для бідних учнів, осінні збірки в натураліях для бідної дітвори, з жертвами самоврядних установ, підтримка й основування бурс, з даровим прохарчуванням одиниць по приватних домах. При школах збільшенням фреквенції і орґанізацією цього збільшення повинні занятися батьківські комітети. Навіть такі установи, як Повітові Народні Комітети, повинні дати відповідну ініціятиву в тому напрямі.

Може ці слова збудять приспану злиднями і... виборами громадську енергію. Небезпека велика! Наше громадянство привчене, що за нього „хтось" зробить, воно жде на цього „пророка". Тимчасом це буде пророк, що кричить у пустині, якщо його голос губитиметься серед байдужности громадянства. Не ждім на нікого, лише куймо свою долю власними руками.

Католики й вибори

Варшавський „Час" приніс в ч. 214 з с. р. статтю під повисшим заголовком. Подаємо її в перекладі:

Вибори й атмосфера, творена довкола них, може насувати навіть освідомленому католикови питання, що має робити? Який його обовязок. В Польщі де нажаль нераз використовувано прапор Церкви для політичних і партійних цілей, ставлено вже нераз сю проблєму в досить острій формі і створювано сумніви в душах, навіть найбільше зрівноважених під оглядом релігійним.

Отже застановімся над сею такою важною справою, щоб її проаналізувати зі становища освідомленого і думаючого католика.

Нова виборча ординація касує голосування на листи і заводить індивідуальні кандидатури хоч би в ограниченім числі. Вона тим унеможливлює анектування католицького прапору якимнебудь партіями, бо властиво відсуває партії від виборів. Се велике улекшення для голосуючого, бо може заняти становище до кождого поодинокого кандидата індивідуально. Може віддати свій голос навіть поодинокій особі. Той, що бажає сповнити свій горожанський обовязок, не лише як Поляк, але також як Поляк католик не знайде, як дотепер, тілько труднощів, не буде мусіти щойно давати себе переконувати, настроювати, шукати вказівок.

Від наших природних провідників в реліґійних справах вимагаємо, щоб вони нам вказали, як ми маємо голосувати, щоб наш голос був дійсно католицький. Ми не можемо голосувати за кандидатом, що не дає ніяких ґарантій, що він буде обстоювати католицькі принципи, бо ми не можемо допустити, щоб наш голос був використаний проти католицьких принципів.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Ситін

У Івана Дмитровича Ситіна все було повно незвичайної своєрідности.

Він слабо володів письмом, — слово „деньги" вперто писав через „ѣ", — за ціль своєї видавничої діяльности уважав загальну просвіту народа.

Чоловік з дуже сильним практичним змислом і знанням життя, він був рівночасно ідеалістом, що вірив в „перебудову життя". Іван Дмитрович памятав кріпацьке право, почував себе найліпше в товаристві книгонош, та знаходив спільну мову із К. П. Побєдоносцевом і з Л. Н. Толстоєм і з Леніном.

— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

Практик життя, вирахований купець в нім зійшовся з вічним мрійником-„богоіскателем".

Мрія про праведне життя гнала його до людей, в котрих він думав найти верх людської правди. І їде він в осінну роскаль через Неву до Йоана Кронштадського і до Ясної Поляни до Толстоя і до схимника в Троїцько-Сергієвську Лавру, і до Горкого на Капрі.

Та роздвоєність приводила іноді до курйозів.

Часопис „Руское Слово" в перших роках переживав тяжкі дні. Ситін став перед дилємою: продовжати ризиковне діло видавання часопису чи замкнути. По відповідь поїхав він з жінкою в Николаївсько-Угрішський монастир під Москвою, де в келії жив схимник старець-недомова („косноязычій"), зовсім неграмотний. Ситін став перед ним і смиренно просив вирішити йому сумніви. Старець після мінути мовчанки нагло пробубонів щось незрозуміле і затупав ногами. Жінка трунула Ситіна в бік: „Не каже застановлять!" Так було вратоване „Русское Слово".

— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

Коли К. П. Побєдонесцев був при владі, коли народну книжку переслідували як найшкідливішу річ, Ситін приїхав до нього просити дозволу для видавання книжок хочби тільки в одній области: розвитку реліґійної свідомости.

— Нехай правительство дозволить хочби тільки книжки, що пояснювалиб народови значіння богослужень, котрі він чує в церкві, щоб незрозумілий йому церковний текст пояснити простою і доступною мовою.

Побєдоносцев різко перервав Ситінови, заявляючи, що правительство ніколи і при ніяких обставинах того не дозволить.

— Мужикови не треба толкувати, що він чує в церкві, перед незрозумілими словами він почуває священий трепет і той священий благовійний настрій се і є одиноке, чого нам треба...

Після ряду літ Ситін приїхав до С. Ю. Віттого, що був тоді всемогутним міністром фінансів, з тою самою просьбою за дозволом на народне видавництво.

Вітте відповів:

— Народну книжку ми терпимо, ну й тільки. А помагати вам в нічім не будемо.

І. Д. Ситін був справді ненаситний в своїм видавничім газарді. Він видававби рішучо все, зачинаючи від Біблії і розпорядків правительства та кінчаючи проклямаціями революціонерів. Після доби „Посередника" в його видавничім хаотичнім царстві наступив деякий порядок і визначилася тверда лінія в напрямі культури. Близькі з професорів і письменників стали присікатися, дораджуючи перестати печатання грубоватих народних казок в роді: „Єруслан Лазаревич", „Прекрасна Туркиня умираюча на могилі мужа" і т. п., а особливо „Сонників" і „Сноголкувателів".

— Помилуйте, Іване Дмитровичу, якже то ви, видавець „Посередника", приятель Л. Н. Толстоя й одурманюєте народ сотнями тисяч примірників ваших „Сонників!"

Ситін змішано промовчував і бурмотів якісь оправдання. Докори ставали все більше нагальні. Й одного разу Ситін приїхав до Петебурга і торжественно виняв з кишені свіжо випечатану книжку:

— От, ви все присікаєтесь... На — читайте!...

Се була гарно видана книжка п. з. „Шкідливість сонників для народа".

А „Сонники" він продовжував печатати...

— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

Характеристичні резолюції Ситіна. Знана письменниця-гумористка просить зачет від „Русского Слова". До Ситіна йде відповідне письмо. На письмі Ситін зазначує олівцем:

„Слабо гасить", що має значити:

гійній области, то зн. від церковної єрархії ми не повинні очікувати і не дістанемо ніяких виразних вказівок. Бо церковна єрархія, зовсім слушно, стоїть і повинна стояти здалека від політичної боротьби. Не може брати в них участи, бо в чисто політичних справах, в котрих інтереси віри й Церкви не входять в гру, вона не може бути стороною. Мусить завсігди задержати ролю морального авторитету, однаково для всіх своїх синів без огляду на їх політичні, соціяльні чи господарські переконання.

Така слушна доктрина Церкви. Такі слушні під тим оглядом вказівки Апостольської Столиці.

Можна часом ріжнитися в оцінці кляснфікації завдань поодиноких товариств. Можна йти так далеко, як Й. Е. епископ Ясіньский, котрий розширив ту заборону й на Т-во Католицьких Жінок. Можна ограничитися тільки до Католицької Акції. Та се тільки подробиці, радше інтерпретаційного характеру. Засада слушна й не може підлягати ніякій дискусії.

Отже самі мусимо собі викристалізувати становище в зосередженій розмові з васним сумлінням.

Найлекша лінія, лінія найменшого опору, як звичайно, булаб абстиненція. Та чи маємо до неї право, яко католики? Отже рішучо ні! — Христос виразно сказав: Віддай цісареви що цісарське, Богові що Боже. В тих словах є виразна вказівка, що обовязок супроти держави, обовязок супроти краю треба виповнити. Взагалі пасивність не лежить по лінії науки Церкви. Обовязок католика не лише робити добро. Обовязок католика поборювати зло не тільки в собі, але кругом себе. Не треба забувати, що наш катехизм знає так звані чужі гріхи.

„Не лише ті, котрі їх (т. зн. гріхів) допускаються, але також ті, котрі дозволяють тим, що роблять". (Рим I. 32).

Коли з недавної історії Франції виразно видно, як абстиненція в політичній акції фатально відбилася на католицьких сферах в ділянці, і передовсім у впливах, шкільного законодавства, коли тепер бачимо, які позитивні висліди одержали там католики через занехання абстиненції й через дуже визначну ініціятиву та акцію на всіх теренах, то історія, та велика учителька життя, здається, дуже виразно вказує шлях..

Хтось може мені сказати, що при теперішнім виборчім законі, кождий горожанин може знайтися в такім положенні, що на лісті, з котрої вільно вибирати нема ні одного такого назвища, котре догоджувалоб його католицькому сумлінню. І в такім случаю абстиненція, на мою думку недозволена. І тут Церква дає нам виразну вказівку, що з двох лих ми повинні вибирати менше.

В тій довірочній, зосередженій розмові з своїм власним сумлінням хіба кождий думаючий католик мусітиме дійти до тих самих висновків, до котрих і я доходжу, що нам католикам не тільки треба йти до виборів, але ми повинні брати в них якнайчиннішу участь, розуміється, як окремі одиниці. Нема й не буде хіба в ніякім случаю такого положення, в котрім засада меншого зла не малаб для нас свого примінення.

Отже не з прапором католицизму на устах для виборчої агітації, а в глибокім зрозумінні науки Церкви кождий католик, на мою думку, повинен піти до виборчої урни і сповнити свій обовязок.

Й. Вельовейскі.

„Письменниця погано погашує попередний зачет"...

На просьби про побільшення гонорару співробітникови Ситін пише замітку: „Занадто апетитно", т. є. що в того занадто розгорівся апетит.

— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

О 8 год. рано Ситін влітає до редакції „Русского Слова". В редакції розуміється, ні душі. О. 4 год. в ночі закінчено чергову працю і всі розійшлися... В дальшій кімнаті Ситін знаходить вкінці живу людину. Се М. М. Бойович, Серб, одинока людина, залюблена в ґазетнім ділі. Основний співробітник ґазети, він і мешкав в редакції та не виходив з її льокалю.

Ситін з трудом будить його й на півсонного Бойовича несеться ураган бішених лайок:

— Що ви наробили, сякі-такі, погубили ґазету, пустили мене по світі! Як сміли ви печатати про крадіж в церкві?! Духовна цензура тепер нас зїсть!...

Ситін бішено махає ґазетою перед його носом.

Бойович дріжучими руками розгортає ґазету:

— Даруйте, Іване Дмитровичу, ґаж то не ми: Се „Московський Листок!"...

Ситін насуває окуляри на лоб і уважно глядить:

— Дійсно, „Московський Листок!"

І відразу та зовсім іншим тоном:

— А ви чого дивитеся? Паршива ґазета має новинки, котрих у мене нема! Плачу такі гроші!... От прийде Федя (його зять, редактор ґазети Ф. І. Благов), поговорю я з ним!...

А. Руманов.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приймив недавно на авдієнції паломництво зі Злуч. Держав Північної Америки, зорґанізоване через „Catholic Travel League". Св. Отець висловив радість, що бачить синів Америки напередодні великої релиґійної маніфестації, якою буде евхаристійний конґрес в Клівленді. (КАП).

Нові папські нунції. Аґенція Аваса доносить з Ватикану: Державний секретар папської держави кард. Пачеллі призначив трох нових нунціїв. А іменно: Карла Серена до Болівії, Антонія Арата до Естонії й Лотви та Ксавера Ріттера до Чехословаччини. (ПАТ).

В м. Желехові на Підляшу відбувся недавно римо-катол. вервицевий Конґрес. Він тривав два дні. Було 20 священиків і поверх 12 тисяч вірних. (КАП).

Львівська римо-католицька архідієцезія обіймає 28 деканатів, 394 парохій 499 священиків душпастирів (в тім 75 монахів) і 1.018.774 вірних. В душпастирській праці помагають отсі монаші чини: Єзуїти, Домінікани, Бернардини, Реформати, Капуцини, Босі Кармеліти, місіонарі св. Вінкентія а Павльо, Воскресінці, Салезіяни, Салетини, Міхаліти, Братя Альбертини і Братя Шкільні. На чолі архієпархії стоїть Впреосв. Митрополит Твардовский. В 1934 р. посвятив Митрополит Твардовский два костели у Львові: Костел Матери Божої Остробрамської і парохіяльний костел св. Єлисавети. Крім того будують у Львові отсі костели: на Перзенківці Босі Кармеліти і парохіяльний св. Петра і Павла на передмістю Сигнівка. ОО.Салетини підготовляють будову парохіяльного костела на Знесінню.

В Швайцарії в м. Рітлі відбувся зїзд орґанізації християнсько-суспільної й консервативної молоді. На зїзді було 5.000 осіб.

Коптійська Церква в обороні Абісинії. В м. Каїрі (Єгипет) відбулося недавно засідання найвисшої ради коптійської Церкви під проводом коптійського патріярха. Ухвалено резолюцію, що висловлює „симпатію для абісинських сусідів". Рішено іменем коптійського патріярха вислати апель до Союзу Народів і до всіх великих держав, крім того мають створити окремий комітет, котрий вишле санітарну місію до Абісинії на випадок абісинсько-італійської війни.

Редярд Кіплінг про Німців

Анґлія мусить зброїтися.

З Лондону повідомлятюь: В Т-ві ім. св. Юрія, де предсідателем є престолонаслідник Анґлії, виголосив промову відомий анґлійський письменник Редярд Кіплінґ, котрого з приводу ювилею короля вперве названо „Поетом Великобританської Імперії". Він у своїй промові представив білянс воєнних жертв Анґлії й остро критикував тих Анґлійців, котрі хочуть розброїтися. Се — говорив Кіплінґ — добрі душі, одначе вони не бачать, що Німцям теж не сниться блеяти з ягнятами. Німці стають все більше навіжені і все більше заострюють свої вовчі зуби, а своїх мирових заяв уживають на те, щоб тим свобідніше приготовлятися до полювання. Ось куди ми зайшли на нашім шляху добрих замірів.... Очевидці оповідають, що промова Кіплінґа робила враження подібне до біблійного „Мане, Текель, Уфарзін".

Воєнні фабрики

працюють на три зміни.

Чеська преса доносить про велике збільшення продукції в чеських фабриках зброї й амуніції. В фабриці гармат Скоди в Пільзні і в державній фабриці крісів і скорострілів в Берні праця кипить. В фабриці зброї в Празі працюють на три зміни себто безперервно.

Масони в Чехословаччині

КАП звідомляє: В Чехо-Словаччині працюють три правильні великі льожі, залежні від Великого Сходу Франції: а) Велика Льожа Лесінґа під трома перстенями в Празі, вул. Троянова ч. 7. Ся велика Льожа має 24 льожі і коло 1500 членів; послугується німецькою мовою. Великий майстер її — Адольф Гірсік; асистенти великого майстра Жиди: Д-р Оскар Познер, Д-р Юлій Кац і Д-р Гур. Та льожа вдержує зносини з 8 німецькими великими льожами й очевидно з чеською Національною Льожою.

б) „Національна Велика Льожа Чесько-Словацька" в Празі,має понад 500 членів. Велика Льожа Чесько-Словацька укриваєтся старанно, працює в тайні з невеликим числом „братів", але се впливові члени масонерії. Президент Масарик належить до пражської льожі „Народ", Д-р Бенеш міністр закордонних справ до льожі „Правда побіджає". До масонерії належать також м. і.: ґенерал інспектор Сірові, соціял-демократичний міністр, Жид, Майснер, Д-р Крамарж, бувший міністр зелізниць інж. Гула і інші. Під юрисдикцією тої льожі є слідуючі льожі: „Ян Коляр" в Братіславі, „Шляхом світла" в Берні, „Павло Йосиф Шафарік" в Кошицях, „Йосиф Добровскі" в Пільзні, а в Празі льожі: „Двацятьвосьмий жовтень", „Народ", „Діло", „Бернард Больцано", „Ян Амос Коменскі", „Правда побіджає", „Sibiet posteris". Великим майстром „Національної великої чесько-словацької Льожі" є Д-р Майснер. Асистенти великого майстра: Володимир Файнор, Еміль Лані, Франціщек Кадержавек, Карло Різінґер, Франтішек Ріхтер і Лев Шварц; скарбник: Ян Костар. Всі згадані є 33 степеня втаємничення і належать до великого Сходу Франції.

в) Союз масонських льож „Бріке", Прага II, Ліцова вул. ч. 45, заложений 25 лютого 1928 р. Той союз має около 200 „братів". Предсідатель союзу Люї Альт. Союз обнимає три льожі: одну в Празі, одну в Берні і одну в Братиславі. В усіх льожах богато Жидів. Їх тайний політичний вплив досить великий. Крім того Жиди сильно зорґанізовані в чисто жидівськім відломі масонерії Бней Бріті. „Ліґа Прав Чоловіка" веде також пропаґанду в Чехо-Словаччині і має спеціяльне підпертя державних властей. Її предсідателем є Жид адвокат Д-р Біль в Празі. Дуже сильний відлом масонерії „Ольд Фелловс". Він має 1200 членів, що працюють у 18 льожах. Вони мають свій власний льожовий дім у Празі. Їх провідник Жид адвокат Д-р Макс Кассовіц з м. Тепліц-Шенав. „Олд Фелловс" уживають мови чеської і німецької. Їх орґан „Ді Кетте" виходить в Празі. Фридрих Гассельбахер в книжці: „Ді ентлярвте Фраймаврерай" так пише про „Олд Фелловс: Вони творять міжнародну добре зорґанізовану громаду. В їх орґанізації дуже богато Жидів. „Олд Фелловс" посідає 8 степенів.

Радіо в Абісинії

Італійсько-абісинський спір йде не лише за територіяльні справи, за знесення невільництва, але також за радієву стацію в Аддіс Абебі, наймодернішу зі всіх радієвих стацій в Африці. А саме: Італійці вибудували ту стацію рік тому на основі окремої концесії. Після пограничних суперечок коло м. Уаль-Уаль абісинський цісар приказав перебрати радієву стацію під власний заряд. Тепер, мимо італійських протестів, стацію обслугують самі Абісинці.

Гумор. — Моя сусідка се страшна жінка. Від рана до вечера нічого не робить, тільки всіх обмовляє. — Перед ким? — Перед мною.

Покажчик змісту

всіх дотеперішних річників „Нової Зорі“.*)

/МІСТО/: Др. О. П.: Про наші міста 372 Ѳ Манія демагогії. Пос. Целевич проти розбудови наших міст і збільшення в них українського населення 352 Ѳ о. Й. Раковський: В справі дому для інвалідів. Де він повинен бути: у Львові чи на селі 442 Ѳ А. Ч.: Наші ремісники. Помагаючи їм, помагаємо собі 483 Ѳ „Право“ людоїдства. Чого побоються Жиди в Польщі й яке наше становище до того 627 Ѳ Окраїни Львова. Як вони пропадають для нас 636 Ѳ Організація міст 694 Ѳ Допомога безробітним і убогим /Укр. Коміт. Допомоги/ 496 Ѳ

Українці під Польщею.

/ВІСТИ Й ДОПИСИ З МІСЦЕВОСТЕЙ/: Береги Долішні (к. Устрик) 212 Ѳ Березець к. Комарна 598 Ѳ Бережани 325 Ѳ Ухіст: „Герці“ /демагогів у Борщівщині/ 151 Ѳ о. О. Гуньовський: З Борщівської альгебри 242 Ѳ Бориславщина 139, Микола Брусенський: Бориславщина 234 Ѳ Бубнище 167, Н 187 Ѳ З Бучаччини 380 Ѳ Академія в честь Шевченка а Варшаві з участю представників влади і дипльоматів Н 717 Ѳ В с. Вербів пов. Підгайці Н 757 Ѳ С. С.: Верхрата 467 Ѳ о. О. Роснецький: Винятинці 160 Ѳ Війське (Сяніччина) 167, 207, 219 Ѳ Войнилів 113 Ѳ На Волині замкнули 106 „Просвіт“ Н 559; На Волині появилися загони Н 562, Що діється на Поліссі? Н 566 Ѳ Волче 106 Ѳ Глинянн 173, 317 Ѳ Глудно, пов. Березів 402 Ѳ Що діється в нашім краю. Городенка 249, 483 Ѳ Гумниська 227 Ѳ о. М. Березюк: З Гуцульщини 224, Гуцульщина задихується 233, Голод на Гуцульщині 513, На допомогу Гуцульщині 548, О. М.: „Свято Гуцульщини 643 Ѳ Делятин /визиск робітників жидів. капіталістами/ 122; 129-130; 396 Ѳ Добромиль 284 Ѳ Дрогобич 227; („Вифлеємська ніч“ — сцен. ораторія) 408 Ѳ Жовква 153 Ѳ Террор /сельробівців/ в Галичині. Масакра просвітян в Заболотові 308 Ѳ Заліщики 450, Заліщичина 402 Ѳ В Зашкові Н 767 Ѳ Зборів 190 Ѳ Ізків, пов. Підгайці 111, 114 Ѳ Камінка Стр. 118, 119, 121 Ѳ Клоковичі 156 Ѳ Кобаки пов. Косів 506 Ѳ Коломия 225 Ѳ М. Б.: „Вертеп наших днів“ у Косові Н 269; З Косівського повіту 249; Що діється в краю /Косівщина/ 506, 529; /комунізм/ Н 626, 635; 705 Ѳ Краків 242 Ѳ „Ратуйте бо гинемо!“ /Криворівня/ Н 532 Ѳ Кропивник Старий 135 Ѳ Кудринці н. Збручем 112 Ѳ Протест Читальні „Просвіти“ в Лаврові /проти червоного терору/ Н 296; 685 Ѳ З Лемківщини Н 481, Важні зміни на Лемківщині Н 713, Лемко: На поміч /повінь/ Лемківщині 764, Напад на священика /Лемківщина/ Н 766 Ѳ Ліски к. Белза 161 Ѳ Ліська (сельробівсько-комуніст. діяльність) 110, Заворушення в ліському повіті Н 548, Ліські події в світлі фактів поданих очевидцями 550, Наглий суд у ліській справі Н 553, Священик: Страшні дні в ліському повіті 553, Присуд у ліській справі Н 554 Ѳ Львів 118—128—129-130—147, Кров і руїна у Львові /листопад 1928/ Н 187, Арештування і вбивства у Львові /XI. 1928/ Н 188; Н 209, Др. Володимир Охримович /занедужав/ Н 282; Українські демонстрації у Львові Н 290, 291; Комуністи реванжуються демоляціями Н 292; Найлучший зїзд наших днів /„Сельроб Єдність“/ Н 313; Розширення границь міста Львова Н 335; Знищення школи ім. кн. Льва Н 373; Родинне свято сеніора наших днів /Дра К. Левицького/ Н 413; „Великий Львів“ Н 425; Рада Старих Н 438, Верховна Рада /Перше слово Р. Ст./ 451, Зазив Ради Старих Н 461; Михайло Галущинський, голова „Просвіти“ помер у Львові в 53 році життя Н 474, /О. Назарук/: Наука з усего життя пок. Мих. Галущинського. На підставі одного протоколу 475, Похорон Михайла Галущинського Н 474; Сегодня, 1 листопада /відчит Дра О. Назарука про Українців в Америці/ Н 483; Посвячення власної домівки „Карпатії“ Н 508; Страйк у „Бібльосі“ триває Н 520, 522, 523, В Митрополичій палаті вибили шиби Н 524, Правда про страйк в „Бібльосі“ 526; Помер Юліян Романчук Н 530; Лугове свято у Львові Н 546; Укр. дозорці організуються Н 592; Свято соборности святкують несоборно Н 604; Українська Рада Суспільної Опіки Н 631 Ѳ На могилі Незнаного Стрільця Н 655; 681; День протесту в Лузі Н 682; Н 695; Свято укр. купецтва Н 697; Зелені Свята у Львові Н 739; Вбивство укр. директора у Львові Н 753, Іван Бабій /некрольог/ Н 754, Похорон бл. п. дир. Івана Бабія 755, Проти террору /стаття І. Е. Митрополита/ 757; В 20-ліття УСС /виставa/ Н 796, Відкриття виставн УСС Н 797; Передконгресові наради укр. політичних партій Н 797 Ѳ Острая н. Коропець Н 223 Ѳ Перемишль 120; /„Explicite“/ 126, 135, 153, 195, 201; 216, 246; Мандюкова: Листопадове свято в перемиській „Приюті для служниць“ Н 289, Олександер Красіцький Н 743 Ѳ Підбужський дек/анат/ 171 Ѳ Підгайці 125, 146 Ѳ Проти червоного террору /громадяни села Пуків/ Н 310 Ѳ С. Совик: Рава Руська 467 Ѳ Радехівщина /Жид обманець/ 143, 391 Ѳ о. К. Дацько: Радошина (пов. Горлиці) 161 Ѳ Рибно н. Косів 344 Ѳ На межі західної культури /Скала н. Збр./ 340 Ѳ Снятинщина 389 Ѳ Сокаль 115, 180, 233, 368 Ѳ Солотвина 127, 286, 389; Повінь у Солотвинщині Н 264 Ѳ Сороки (п. Хоростків) 196 Ѳ Станиславівщина 389, 651; Станиславів 200-літний ювилей гімназії 120; Орг. укр. купців і промисл. 123; 133, 146, 149, 154, 155, 342. 393; Станиславів-Княгинин місто Н 428; Свячене Т-ва „Зоря“ у Станиславові 437; Станиславів /подяка Ректорату Дух. Семинарії УТТ „Чорногоря“/ 501; Станиславів. Свято укр. ремісників 511; Свято українського міщанства /в Станиславові/ Н 517; Організування середного стану /в Станиславові/ Н 592; ом.: З краю. Зі Станиславова Н 636 Ѳ Старий Самбір 155, 182, 251, 293, 659 Ѳ Стремільче (к. Радехова) 196 Ѳ Стрий 138 Ѳ Зі Судової Вишні 660, 699, 736, 773, 785 Ѳ Сянік 104, 113, 201, 203, 221, 262 Ѳ Теребовля 572; З краю. Теребовельщина Н 609, 651, 655, 709 Ѳ Тернопіль Н 187 Ѳ Товмач 695 Ѳ Торговиця Пільна 321, 343 Ѳ З Турчанщини 292; Концерт чи шопка? /Турка н. Стр./ 544 Ѳ Турочки Нижні (пов. Турка) о. Ів. Скварко 171 Ѳ В Тустановичах Н 652 Ѳ Тучани-Драгасимів 254; Тучани пов. Снятин 262 Ѳ На Холмщині замкнені церкви 773 Ѳ Чортків 221 Ѳ В Шманьківцях Н 770 Ѳ За наші західні окраїни /про збірку на „Нар. Дім“ у Ярославі/ 335; 413; З краю /Ярослав. Академія ББ/ 607 Ѳ Ятвяги 138, 146 Ѳ

Українці в СССР.

З Великої України 147 Ѳ З Великої України /ріжні вісти/ Н 209 Ѳ Нові церкви на Україні Н 225 Ѳ /Т-во німецько-укр. зближення/ В Харкові Н 226 Ѳ Письмо з Київа Н 237 Ѳ Вісти з Вел. України Н 237 Ѳ Кольонізація України 239 Ѳ Україна й Москва /кореси. „Шікаго Дейли Трібюн“/ 244 Ѳ Лист до Редакції /про життя на Вел. Україні/ Н 245 Ѳ Процес 165 Українців у Київі Н 282 Ѳ Монахиня на чолі укр. повстанців Н 283 Ѳ Страшна відомість. Большев. масакра галицької інтелігенції 283 Ѳ Кубанська катастрофа 284 Ѳ Ед. П.: В трьох містах України (Житомир, Київ, Бердичів) 295 Ѳ Очевидець з „раю“ 296 Ѳ Лист з України Н 312 Ѳ Кінець псевдоавтономії України Н 315 Ѳ Небувале в історії насильство. Вивласнення селян на Вел. Україні 320 Ѳ М. Яришівський: 10-ліття большевиків на Україні. Враження очевидця 348 Ѳ Х.: „Райські“ роскоші. Лист з Рад. України Н 348 Ѳ М. К.: Нові засуди в Харкові 335 Ѳ Вісти зза Збруча. Що можна довідатися з одного числа київської большев. часописи 388, 389 Ѳ М. Яришівський: Десятиліття большевиків на Україні 395 Ѳ Вісти з Великої України 403, 418 Ѳ /Др Алекс. Савка/: Чужинець про Велику Україну 412 Ѳ Українці в СССР, їх число, склад, розселення 429 Ѳ Село на Радянській Україні /опис галицького селянина, що вернувся звідтам/ 430, 432 Ѳ В Большевії мордують Галичан Н 434 Ѳ Міліон 359.000 вязнів Українців /про „Шляхами на Соловки“ Юрченка/ Н 436 Ѳ Лист від мучеників з України Н 438 Ѳ Як виглядає „українізація“ столиці совітської України? Н 455 Ѳ Жидівська кольонізація України Н 464 Ѳ Совіти нищать укр. культуру Н 479 Ѳ Сільський інтелігент: Образки з „раю“ 488 Ѳ Руїна церков у Харкові Н 492 Ѳ Винищування Галичан в СССР Н 514 Ѳ На Дністрі розстріляли поверх 1000 людей Н. 520 Ѳ Дністер в потоках крови Н 521 Ѳ Проф. д-ра Ст. Рудницького /вивезли на Сибір/ Н 524 Ѳ Страшна катастрофа /голоду/ на Україні Н 542 Ѳ Людоїдство на Україні Н 579 Ѳ Розстріляли Галичанина Палащука (Конара) Н 617 Ѳ Кого розстріляли? Н 618 Ѳ Новий заговір на Україні. За що „товариші“ арештують укр. учених Н 629 Ѳ Нищать українську націю Н 635 Ѳ Страшні події на Україні. Слово про обовязкових Українців 635 Ѳ СССР і Україна. На тлі большевицько-польської угоди 648 Ѳ Чергова жертва террору на Україні /М. Скрипник/ Н 649 Ѳ Так мовить Постишев 649 Ѳ Голод на Україні 673 Ѳ С т.: Голод на Україні. Віденський комітет взиває на поміч 753.

Українці в Чехословаччині.

О. Б.: Козача еміграція Д 116 Ѳ Мукачів Д 172 Ѳ З Підкарпатської Руси /кореспонденція/ 258 Ѳ Обставини на Підкарпаттю 339 Ѳ Автономія Підкарпатської Руси в освітленні краківського „Часу“ 404 Ѳ Стефан Марисюник: Закарпаття 425 Ѳ Сойм для Закарпатської Руси Н 503 Ѳ Голод на Прикарпатській Руси Н 507 Ѳ Щоденник на Закарпаттю /„Карпаторусский Голос“/ Н 532 Ѳ Укр. учителі Закарпаття піонірами національної свідомости Н 553 Ѳ Українці на Закарпаттю за автономією Н 565 Ѳ Домагання Українців на Закарпатті Н 577 Ѳ Кріваві забурення на Закарпатті Н 572 Ѳ Увязнення Галичан на Закарпаттю Н 600 Ѳ Справа Закарпаття /Поїздка і промова Бенеша/ 733, Підкарпатська Русь (з приводу виступу Бенеша/ 734 Ѳ Підкарпатська Русь в рр. 1918—19 /з промови о. А. Волошина/ 734.

Українці в Ромунії.

Українці в Ромунії Н 410 Ѳ Інтерпеляція укр. послів в Ромунії Н 573 Ѳ Уступки Ромунії для тамошних Українців Н 577 Ѳ М. П/асіка/: Українці в Ромунії 627, 653.

Українці на еміграції в ін. країнах Европи.

/АВСТРІЯ/: Відень /ювілей „Січи“/ Д 123 Ѳ Враження подорожного /укр. еміграція у Відни/ Ф. 475 Ѳ Укр. торжество у Відні Н 770 Ѳ Інсбрук 226 Ѳ /НІМЕЧЧИНА/: Укр. еміграція в Гамбургу Д 129-130 Ѳ З культурного руху на еміграції /Спогади проф. Д. Дорошенка в Клюбі Гетьманців у Берліні/ Д 249 Ѳ Хто такий Іван Полтавець-Остряниця 620 Ѳ /ЮГОСЛАВІЯ/: о. М. Ч.: Допис з Югославії. Бачка, Руський Керестур 358 Ѳ Новий укр. часопис „Рідне Слово“ в Югославії Н 626.

Українці на Далекім Сході.

На Далекому Сході. Нові можливости для Українців на тлі японсько-америк. противенства 477 Ѳ Україна над Амуром Н 518 Ѳ Українці в Манджурії Н 580 Ѳ /М. Пасіка/: Українці на Далекім Сході 761, Зелена Україна 765, Укр. в Манджурії 766, Манджурія й Українці 767.

Українці в Північній Америці.

/ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВН. АМЕРИКИ/: Філядельфія Д 225 Ѳ Незвичайно ощадний /Українець/ Н 315 Як боротьба проти нашої Церкви /відбилася на нац. життю в Америці/ 425 Ѳ Наша заморська еміграція Н 429 Ѳ Ви думаєте, що помагаєте... Слово до укр. еміграції в Америці в справі грошевих збірок на націон. потреби старого краю 435 Ѳ Касовий звіт „Обєднання“. На що йдуть гроші збирані в Америці Н 440 Ѳ З Америки /як націоналісти поборюють епископа/ Д 491 Ѳ Лист з Америки. Дещо про візантійську агітацію за морем і як на неї дивиться наше робітництво 515 Ѳ І масонерія гряде /в ЗДПА/ Н 523 Ѳ Помер Володимир Сіменович Н 544 Ѳ Україна на Всесвітній Виставі в Шікагу Н 551 Ѳ Лист з Америки. Про конвенцію УНС в Америці Д 642, 643 Ѳ Світова виставa в Шікагу. Участь Українців Н 615 Ѳ Від комітету Н 622 Ѳ На виставі в Шікагу Н 636 Ѳ Укр. павільон /в Шікагу/ Н 645 Ѳ З Америки /деморалізація через кризу/ Н 705 Ѳ Михайло Гетьман: З листів до Редакції /при життя в Америці/ Д 777 Ѳ /КАНАДА/: М. К.: Відчит проф. Ів. Боберського /про канадійських Українців/ Н 117 Ѳ Допис з Канади 134 Ѳ о. Ігум. Навкратій Крижановський/: Інформації про Канаду 227 Ѳ о. Е. Д: З Канади Д 237.

Українці в Південній Америці.

Подорожний: Як живемо в Бразилії 279 Ѳ Українці в Бразилії 356 Ѳ Подорожний: Допис з Бразилії 382 Ѳ /о. Е. Турковит — О. Н./: Українці в Бразилії 499 Ѳ Подорожний: Лист з Бразилії. До чого доводить безвірний націоналізм 608.

---

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 845, 847, 849, 851, 855, 857.

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

Десять приписів англ. радія

Британське радіове товариство оповістило недавно зарядження щодо приличности в радієвих авдиціях. Зарядження обовязує всі англійські надавчі радіостації і обіймає 10 точок: 1) Не вільно реклямувати торговельні фірми, 2) критикувати політичних діячів, 3) уживати неприличних висловів, 4) висмівати тілесні вади як нпр. глухоту, сліпоту, каліцтво, 5) хвалити пияньство, 6) насміхатися з релігії і культу Бога, 7) говорити про супружу невірність, 8) говорити про невилічимі хороби, 9) висмівати Китайців і 10) прозивати Муринів. (КАП).

Лікарський фейлєтоник.

Про згагу

Який пекучий і острий жолудковий квас пізнаємо тоді, коли квас нашого жолудка входить у стичність з іншими слизними болонами поза жолудком. Найчастіше лучається се тоді, коли покармова папка, пересякнена жолудковим квасом в случаю перетяження жолудка, зіткнеться з дуже вражливою слизною болоною пролику. Тоді відчуваємо пекучий біль, т. зн. згагу. Доказом, що згага се наслідок ділання острого квасу, полекша по зажиттю соди, котра невтралізує жолудковий квас. Треба пригадати, що при згазі не добре поликати соду, бо се шкодить травленню жолудка. Зате богато ліпше примінити „механічний“ середник. А саме: Добре поликати куски розгриженого хліба, котрі стягають з собою покармову папку зі слизної болони пролику знову до жолудка. Ту саму ціль осягнемо при помочі вібраційного масажу підсерцевої долинки.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

У ЛЬВОВІ появилася виборча летючка, підписана виборчими комітетами УНДА повітів львівського, мостиського і городецького. Автори летючки взивають українських виборців 72 виборчої округи, щоб на виборчих зібраннях висували як кандидатів на перше місце редактора В. Мудрого і на друге місце адвоката Андрущишина з Городка.

МОСКВОФІЛЬСЬКИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ у Львові оповістив кандидатів на послів до сойму: на округу Сянок,Кросно, Ліско Др. Ор. Гнатишака з Криниці; на округу Сокаль, Жовква, Рава Руська, Любачів Мих. Цебринського зі Львова; на округу Золочів, Камінка Струмілова, Радехів, Броди о. Й. Яворського з с. Ляшкова.

В ЗОЛОЧЕВІ відбулася повітова передвиборча нарада. В нараді взяли участь відпоручники 24 громад, в тім 17 священиків. Нарадою проводив о. Др. Юрик. Др. Біляк зі Львова виголосив реферат про вибори.

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПОЛЬЩІ Бек був на днях в столиці Фінляндії Гельзінґфорсі з офіціяльною візитою і відбув наради з державними мужами Фінляндії.

ДО УЖГОРОДУ приїхав делеґат Союзу Народів Мекертней, щоб зібрати матеріяли до конґресу національних меншин, що має незадовго відбутися в Женеві. Делеґат С. Н. відбув наради з місцевими діячами.

СПІР МІЖ ПОЛЬЩЕЮ І ҐДАНЬСЬКОМ скінчився. Ґданський сенат відкликав свої зарядження щодо привозу деяких товарів без мита. Також польське правительство відкликало свої охоронні зарядження щодо побирання цла від товарів, які приходили до Польщі з Ґданська.

В КОВНІ відбувся 11 серпня с. р. перший всесвітний зїзд Литовців.

В БУДАПЕШТІ Л. Перлєй, провідник Союзу бувших комбатантів, зачав був орґанізувати леґіон, котрий мав виїхати до Африки й боротися по стороні Італійців проти Абісинії. В 10 днях зголосилося до того леґіону 6.000 Мадярів-добровольців. Та правительство Мадярщини не дозволило леґіоністам на виїзд до Африки й розвязало леґіон.

ВЕЛИКА ГІТЛЄРІВСЬКА ВІДОЗВА появилася на днях в Берліні п.з. „Німецький народе слухай!" Відозва остерігає населення перед діяльністю несовісних підбурювачів і зрадників народу.

ФРАНЦУЗЬКІ КОМУНІСТИ демонстрували в м. Десеп коло Ліону проти зібрання орґанізації „Огняних Хрестів". Повстала бійка. Поліція увязнила кількох комуністів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМІЄР Лявель відбув нараду з абісинським послом в Парижі Текіє Гаваріяте.

В ПАРИЖІ відбувся зїзд префектів всіх департаментів (провінцій) Франції під проводом премієра Лявеля. Радили над правительственними декретами, зокрема над тими, котрі мають ціль обнизити кошти удержання.

ДАЛЬША МОБІЛІЗАЦІЯ В ІТАЛІЇ. Урядовий часопис оповістив декрет італійського короля, що покликує до чинної служби підпоручників резерви і летунських механіків, уроджених 1909 і 1910 р.

АНҐЛІЯ рішила скріпити свої ґарнізони на границі Судану й Абісинії на 5 баталіонів піхоти. Скріплення ґарнізонів має ціль забезпечити невтральність англійсько-египетської кольонії Судану на случай італійсько-абісинської війни.

МІЖ АБІСИНІЄЮ Й ЯПОНІЄЮ підписано умову про доставу японської зброї й амуніції для Абісинії. Японія підготовляє також висилку військової і торговельної місії до Абісинії. Такі вісти принесла англійська преса.

ЯПОНСЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ прибула до Риму під проводом ґен. Іто. Японський амбасадор в Римі Суджімура представив членів місії Муссолінієви.

НОВИНКИ

Дирекція Почт і Телеґрафів у Львові завела, спеціяльно створену й вишколену, узброєну почтову сторожу для охорони почтового майна.

У Львові помер в лічниці полк. Ґлоґовский, шеф військової канцелярії Президента Річипосполитої.

Робітники львівської бетонярні замкнулися в бетонярні й вели голодівку на знак протесту проти знижки платень.

У Львові при вул. огородничій 17 в кухні пізно в ночі працювала наймичка. Сторож дому думав, що там злодії, тому візвав поліцієнта. Наймичка думала, що до мешкання добирається якийсь вломник і зі страху вискочила з першого поверху на землю та потовклася.

В Петриківцях (в Брідщині) 4-літня дівчинка Маланя Чорняк бавилася біля чинного керату. Через неосторожність попала на трансмісійний пояс і згинула роздавлена трибами молотільні.

В Черниці коло Суховолі пов. Броди вибухла пожежа. Шкоди є на 7.000 зл.

В Брошневі пов. Долина невідомі злодії вломилися до церкви та вкрали дрібні гроші зі скарбонки.

Над Локачами в Горохівщині перейшов сильний буревій з ґрадом. Вітер перевернув кілька ґосподарських будинків і поломив богато дерев.

На волю з ломжинської тюрми вийшов 4 серпня с. р. Мирослав Онишкевич, засуджений апеляційним судом в Любліні на 3 роки вязниці за приналежність до ОУН і протидержавну діяльність.

На шляху Ломжа-Ґраєво біля села Ставяни шофер автобуса хотів вимінути лопака на мості і наїхав на поруче. Автобус впав з висоти 4 м. у рів. Кондуктор згинув, 8 осіб тяжко ранених.

В м. Щерців, пулавського повіту, пожежа знищила 96 домів. Населення тепер розміщене по сусідних селах.

За протидержавну діяльність засудив окружний суд в Седлцях Стефана Рудчика на 5 літ вязниці, Якова Хапонюка на 4 роки, Олександра та Івана Рудчиків по 2 роки. Івана Луцюка засуджено на поміщення в домі поправи.

У Варшаві зачнуться сего тижня міжнародні шахові змагання.

Чеські власти видали наказ опустити межі Чехословаччини Полякам Фр. Трошкови в Бутовицях і Фр. Кудлі в Моравській Остраві. За мотив видалення подано, що батьки видалених польські горожани.

В Празі відбулася вистава квітів. У виставі брали участь фірми Голяндії, Німеччини, Франції, Данії й Ірляндії. На виставі було 90.000 квітів.

В Оломунці (Чехословаччина) засудили Німця Едварда Ярошека на 10 літ вязниці за протидержавну діяльність на чеському Шлеську.

Німецький міністр пропаґанди Ґеббельс заявив у своїй промові на нац.-соціялістичнім конґресі в Ессені: „Від нині заборонено подружжа між Жидами й арійцями. Не дозволимо на те, щоб ганьблення нації раси продовжувалось і в майбутніх поколіннях". Жидів, обвинуваченых у „поганьбленні раси", висилають до концентраційних таборів.

Масонські льожі „Старої Прусії", яких членом був колись нім. мін. Штреземан, розвязано. Мають розвязати також масонську льожу в Дрездені та велику льожу „Огнище німецьких братів" у Ляйпцігу.

В Гамбурзі розвязали „Вільну релігійну громаду в Німеччині", бо виявилося, що до „Громади" вступили колишні члени марксівських орґанізацій.

Нарада міністрів в лісі. Недавно відбулося засідання мадярського кабінету міністрів в ловецькім домику одного монастиря в Баконьскім Лісі. На думку прем. Гембеша на лоні природи і близько монастиря лекше рішати державні справи.

Мадяри видають богато грошей на пропаґанду. В мадярськім буджеті є такі видатки: інформаційно-пресовий фонд 950.000 пенґів, меншостевий фонд для заграничних Мадярів 20.000 і диспозиційний фонд 720.000 пенґів. Крім того міністр закордонних справ має до розпорядимости 1.602.000 пенґів на пропаґанду.

У Франції біля м. Ліль вибухла пожежа в копальні вугля в коридорі 300 м. під землею. Робітники завчасу опустили підземелля. Жертв в людях нема.

В Парижі вийшла сензаційна книжка: спомини старого крупієра з касина ґри в Монте Карльо. Він м. ін. описує, як перед війною ґрав у тім касині „інкоґніто" німецький цісар Вільгельм II і все програвав. Раз програв навіть 80.000 франків. Зате ґенерал Людендорф звичайно вигравав. Одного тижня виграв 130.000 фр.

З **Медіоляну** повідомляють, що підчас прогульки на Монтероза впали в провалля і згинули: священик і два еспанські семинаристи.

Італійський міністр публичних робіт Люіджі Рацца згинув у летунській катастрофі підчас подорожі до Африки. З міністром згинули 3 пасажири й 10 осіб залоги. Пок. міністр був близький приятель Муссолінія.

Найстарший громадянин Ватикану, Доменіко Рідольфі, помер 3 серпня с. р. Він був папським урядовцем від 1853 р.

В Брукселі на міжнародній виставі в парку забав і розривок вибухла пожежа. Згоріло 15 кіосків.

В СССР переведено лікарську анкету серед визначних комуністів, що не мають більше як 40 літ. Анкета ствердила, що на 107 визначних комуністів є тільки 5 зовсім здорових, 49 має нервовий розстрій, 25 слабе серце, решта інші поважні недуги. Сов. преса взиває владу, щоб вислала старих комуністів на відпочинок, а до праці покликала молодших.

Біля Москви впав до рова автобус. 10 осіб ранених.

На Кавказі на стації Мінеральна Вода була велика зелізнича катастрофа. 8 осіб вбитих і 20 тяжко ранених. Причина катастрофи зудар поїздів поспішного й тягарового через зле наставлення шин.

На Кріті комуністи намагалися знову викликати страйк. Поліція завела спокій.

В Атенах закінчився страйк робітників у винницях.

Югославянська жандармерія вбила 6 мужчин і 2 жінки, що намагалися в ночі перейти кордон між Альбанією і Югославією.

В Еспанії великі бурі спричинили богато шкід у провінціях Кастилії й Естрамадурі. Зелізничий рух був кілька годин перерваний. Більшість вулиць м. Саламанки залита водою.

В Альбанії увязнили міністра публичних робіт Сарасі за те, що він робив інтереси на спілку з контрабандистами.

На анґлійськім кораблі „Ена", котрий плив з 350 пасажирами до Єрсей, вибухла пожежа. Пасажири й залога виратувалися, корабель згорів.

В Лондоні повстало „Товариство упрощеного правопису". Голова Т-ва Ґ. Б. Ґантер звернувся до шкільної влади з окремим меморіялом і проектом реформи анґлійського правопису. До меморіялу приєдналися м. ін. архиепископ Йорку, Шов, Велс і Прістлі.

На Філіпінах була страшна повінь. Згинуло 180 осіб.

В Туреччині вийшов розпорядок, щоб жінки на державній службі одягалися по змозі скромно, головно на чорно і щоб жінки на державній службі одягалиються, красять уста або брови, втратять посаду.

Гумор. — Наші діти. — Учитель до ученика, котрого батько лікар: Чекай попрошу твого батька до себе і поскаржуся йому на твоє лінивство. — Ученик: Не робіть того, пане професоре, мій батько бере 50 зл. за візиту на місті.

Фінська народна партія подарувала італійському диктаторови Муссолінієви шістьмісячного молодого медведя і післала його до Італії на італійському кораблі.

На Уралі в Нижнім Тагілю виконали присуд смерти на 6 особах, котрих засудили за вбийство письменника Рикова та слідчого судді Кедуна.

В Китаю в провінції Янґ-Тсе-Кіянґ підчас повені згинуло 10.000 людей, 14 міліонів людей остали без даху над головою, 100.000 кільометрів кв. землі зовсім знищених.

Дощі навістили середущу Японію і спричинили величезну повінь. Згинуло 20 осіб. 12 тисяч домів в окрузі м. Кіото і 60 тисяч домів в окрузі м. Осака під водою.

Абісинське правительство рішило видати заграничним журналістам леґітимації, котрі запевнювалиб їм свободу рухів в Абісинії. Журналістам буде вільно робити фотоґрафічні знимки.

З Токія доносять про вибух вулкану Асама. Нема вістки про 13 туристів, котрі вибралися на прогульку на вершок того вулкану.

На Суматрі було сильне трясення землі.

В Індії в провінції Бігар-Оріша дійшло до заворушень тому, що 3.000 Індійців старалося захопити святі місця музулманів. Поліція вжила зброї при усуванні юрби. Пять осіб вбитих, 7 ранених.

Внаслідок землетрусу на Формозі було 48 вбитих і 238 ранених. 860 домів зовсім знищених, 2577 поважно ушкоджених.

Землетрус, спричинений вибухом вулкану Ґалєрас під Боґотою в Колюмбії, заподіяв великі шкоди. Підчас землетрусу згинуло 150 осіб. Комунікація з провінцією перервана.

Злучені Держави Північної Америки мають 12.000 літаків і 18.000 летунів у приватній комунікації. Військове летунство має 2.900 літаків і 4.400 летунів.

Найстарший лікар д-р Ґеньо помер в Парижі проживши 102 роки і 9 місяців. Він написав книжку: „Для того, щоби прожити сто літ".

На острові Люзан у провінції Бонток землетрус спричинив смерть 550 осіб. 2000 людей без даху над головою.

Злучені Держави Півн. Америки задумують розпочати в січні 1936 р. будову нових 37 кружляків. 1 липня с. р. звербовано в Злуч. Державах 47.000 людей до сухопутної армії та 11.000 до маринарки.

В Німеччині стерилізовано минулого року 56.244 осіб, в тім 42.203 мужчин. Операції переводжено на основі судових рішень і в порозумінні з лікарями.

Американським послом в Ліберії став мурин Лестер Волтон. Се перший Мурин представник Америки. Він журналіст і видав боґато книжок про Ліберію.

До парляменту Канади в недалеких виборах буде знов кандидувати п. Михайло Лучкович, перший і одинокий український посол в парляменті Канади.

Григорія Косташа, директора висшої у м. Виллинґтоні (Канада) іменували шкільним інспектором у провінції Альберті. Се перше того роду відзначення Українця в Альберті.

Україна — Ресовія 4 : 5. Мячеві змагання між Україною і Ресовією 11. VIII. с. р. скінчилися побідою Ресовії.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

На збочах гір, що окружають Кремянець, стверджено існування бетоніту. Бетоніт має прикмету вичерпувати й ослаблювати ділання трійливих ґазів.

В Луцьку міська управа виріжнила 50 власників нерухомостей та промислових заведень за вдержання чистоти й порядку. Перше місце у „змаганні за чистоту" заняли м. ін. „Маслосоюз", п. Шабля і німецька С-ка „Атляс".

5,348.000 зл. вплачують обезпечені до Суспільної Обезпечальні в Варшаві. Минулого року сума вкладок була пів міліона більша.

В Польщі є тепер 40 приватних акційних банків з 78 відділами. Коли додамо до того Польський Банк з 54 відділами, Б. Краєвого Господарства з 30 відділами, Державний Рільний Банк з 12 відділами і Банк Акцептаційний, то в Польщі є тепер 205 банкових станиць.

Зріст цін в Чехословаччині. Цінникова комісія м. Праги ствердила, що від початку сего року ціни в ЧСР зросли від 40 до 50%. Комісія предложила правительству меморіял, в якім протестує проти годівельного монополю, домагається отворення границь для привозу свиней з Польщі та домагається знижки цін цукру.

В Німеччині настала звижка цін предметів першої потреби. В Берліні дається відчувати сильний брак мяса. Ціни мяса сильно підскочили. Власти установили максимальні ціни на вепрове мясо і візвали населення, щоб купувало мясні консерви. В послідних днях в Берліні дається відчувати брак яєць.

В Брукселі відбувся в другій половині липня с. р. „Конґрес хліборобської хемії". Були делеґації з цілого світа. Українців репрезентував інж. С. Яковлів, уповноважений від Українського Технічного Т-ва у Львові.

Торговля Совітського Союзу осягнула за перших 5 місяців с. р. суму 116.373.000 рублів. Найбільше ввозили до СССР отсі держави: Німеччина, Вел. Британія і Злучені Держави Півн. Америки. Польща стоїть на десятім місци. Совіти ввозять передовсім технічні вироби.

Злучені Держави Північної Америки не будуть вивозити збіжжа сего року. Збір збіжжа підчас сегорічних жнив не вистарчить навіть на потреби краю.

БІРЖА

ҐРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.25—5.31 зол.

Нім. марка 1.76 — 1.82, фр. франки 34.90 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінґи 26.15 — 26.37, австр. шілінґи 99.00 — 101, чеські корони 21.90 — 22.00, рум. леї 30.00 — 32.00, ліри 39.00 — 42.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 12 серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес.	2.50 зол.
1 кг. масла експорт.	2.60 „
1 л. молока	0.14 „
1 л. сметани	0.65 „
1 к. яєць	3.00—3.10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану слаба.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 6. VIII ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кг.	0.80 зол.
Качки за 1 кг.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попередним надісланням грошей.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

КІНА

АПОЛЛЬО: Для тебе співаю.
АТЛЯНТИК: „Червона жінка".
ҐРАЖИНА: „Чібі" (з Франціскою Ґаль).
КАСИНО: Провокатор Азеф.
КОПЕРНИК: Наш щоденний хліб.
МАРУСЕНЬКА: Біробіджан.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
МУЗА: Пан без помешкання.
РАЙ: „Фрайляйн Доктор".
гумору".
СОНЦЕ: „Мадам Батерфляй" і ревія „Парада
СТИЛЕВЕ: Пімста пана Х. і ревія.
УТІХА: „Буря" і ревія.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости ґотівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 18 серпня 1935. Ч. 62 (860)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ш. Львів 505.796

Св. Отець про неопоганство

До архиепископа Леопольда Пречана в Оломунці в Чехословаччині прийшов недавно лист Кардинала Печеллія, написаний в імени Св. Отця. Він присвячений недавньому католицькому конґресови в Празі. В листі читаємо м. ін.: „Ваш величавий зїзд викликав як найбільше зацікавлення Найвисшого Пастиря, котрий в своїх турботах з приводу страшних подій сучасности черпав не малу потіху зі зїзду. Бо якже не наповнялаб смутком Христового Намісника та повінь злоби, котра ломить відвічні Божі права. Коли держави мусять вести чимраз більшу боротьбу з тількома і такими поважними труднощами і є майже смертельно хорі, нема такого, щоб не доцінював старань, що стремлять до скріплення і побільшення суспільного добра.Кажуть,що провідники народів стараються про се з великою ревністю. Кажуть, що державна орґанізація самовистарчальна і що може обійтися без християнської орґанізації та може осягнути свою ціль тільки власним зусиллям. Тому суспільні питання вирішують на поганських засадах. Стараються зовсім усунути сліди християнської віри з прав і життя народів і відкидають добродійства панування Спасителя. Отже всупереч тому всі ті, що в тих радісних днях зібралися в Празі як і ті, що духом з ними лучилися, не лише заперечували неопоганські блуди, але також сильно і виразно задокументували, що одиноке спасення одиниць і суспільностей в Ісусі Христі. Треба передовсім, щоб думка кождого чоловіка покірно і послушно склонилася перед Христом так далеко, щоб підлягаючи його волі і могутности приймала Його науку і слухала Його заповідей. Після вічного Божого порядку рятунок людства від терпінь є в Ісусі Христі. Держави, котрі вирікаються Ісуса Христа, приготовляють собі загибіль". (КАП = Католицька Аґенція Пресова).

Українські кандидати до Сойму

Комунікат.

Провід Української Народної Обнови подає до відома такі кандидатури до Сойму: 1) Округа ч: 61 Тернопіль, Збараж, Скалат: Василь Болюх рільник, Кутківці, пов. Тернопіль (кандидат УНДО) 2) Округа ч: 62 Золочів, Камінка, Радехів, Броди: Володимир Кузьмович, ем. проф. ґімн. і редактор, Львів (кандидат УНДО). 3) Округа ч.: 63 Бережани, Перемишляни, Зборів: Др. Степан Біляк, адвокат, Львів (кандидат УНДО). 4) Округа ч.: 64 Бучач Теребовля, Підгайці: Зеновій Пеленський, редактор Львів (кандидат УНДО). 5) Округа ч.: 65 Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики: Др. Степан Баран, адвокат Тернопіль (канд. УНДО). 6) Округа ч.: 66 Станиславів, Товмач, Надвірна: Др. Іван Волянський, адвокат Станиславів (кандидат Української Народньої Обнови). 7) Округа ч.: 67 Коломия, Городенка, Снятин, Косів: Іван Заваликут, кандидат адвокат. Коломия (кандидат УНДО). 8) Округа ч.: 68 Калуш, Рогатин, Долина: Дмитро Великанович, ем. упр. школи Львів (кандидат УНДО). 9) Округа ч.: 69 Стрий, Жидачів, Бібрка: Др. Корнило Троян, адвокат, Ходорів (кандидат УНДО). 10) Округа ч.: 72 Львів, Городок Ягайлонський, Мостиська: Василь Мудрий, редактор, Львів (кандидат УНДО). 11) Округа ч.: 73 Сокаль, Жовква, Рава Руська, Любачів: Др. Роман Перфецький, адвокат Сокаль (кандидат УНДО). 12) Округа ч.: 74 Перемишль, Ярослав, Яворів: Володимир Целевич, редактор і головний секретар УНДО, Львів (кандидат УНДО). 13) Округа ч.: 75 Дрогобич, Рудки: Др. Витвицький, адвокат, Дрогобич (кандидат УНДО). 14) Округа ч.: 76 Самбір, Добромиль, Турка: Гринь Тершаковець, рільник, Якимчиці, пов. Рудки (кандидат УНДО). 15) Округа ч.: 77 Сянік, Ліско, Коросно: Володимир Соловій, зем. власник з ліського повіту (кандидат УНДО). — Отсі чолові кандидатури на поодинокі округи подані своєчасно до відома всім Повітовим Комітетам. — В Станиславові, дня 13 серпня 1935 р. — Президія Української Народньої Обнови.

Котрі українські приватні школи

дістали права державних шкіл.

В Урядовім Деннику Міністерства Віроісповідань й Освіти в ч. 7 з 23 липня с. р. оголошено список приватних шкіл, які будуть мати права державних шкіл у шкільнім році 1935/36. З українських приватних ґімназій дістала повні права тільки жіноча ґімназія Українського Інституту для дівчат в Перемишлі. Неповні права дістали: приватна жіноча ґімназія СС. Василіянок у Львові, коедукаційна ґімназія Рід. Школи в Дрогобичі і коед. ґімназія „Р. Ш." в Тернополі. На Волині дістали неповні права ґімназія з українською мовою навчання Т-ва ім. Лесі Українки в Луцьку й коедукаційна ґімназія з українською мовою навчання в Рівнім. З українських приватних семинарій дістали неповні права: семинарії СС. Василіянок у Львові, в Дрогобичі і в Станиславові та семинарії „Р. Ш." в Самборі і в Стрию.

Фотоґрафічний апарат

для знимок з висоти.

Одна американська фотоґрафічна фірма зробила найбільший фотоґрафічний апарат, призначений для картоґрафічних знимок з літаків. Апарат коштує більше як 25.000 долярів. Проби показали, що тим апаратом можна з висоти 20.000 стіп зфотоґрафувати 225 квадратових анґлійських миль. Апарат приміщений на окремім літаку. Незабаром зачнуть фотоґрафувати тим апаратом 35.000 квадратових анґлійських миль в долині Ріо Ґранде в Мехіку. Апарат має десять окремих обективів, які роблять знимки рівночасно при помочи синхронізуючого елєктричного приладу. Апарат поділений на дві камери, з яких кожда має по пять обективів. — Сей винахід причиниться до розвитку картоґрафії.

ЗБІЖЖА І ПАША висліди Вашої цілорічної праці і засоби на життя мусять бути обезпечені від огню тільки в одинокому українському

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Конґрес Комінтерна

Чим він інтересний для католиків.

В Москві скінчився семий конґрес Комінтерна (Комуністичного Інтернаціоналу). Він основно ріжниться від всіх попередних конґресів Комінтерна трома проявами: 1) своїм складом, 2) зовсім новою тактикою, яку він ухвалив, 3) відгомоном, який він викликав в широкім світі.

На семий конґрес Комінтерна приїхали вже представники не маленьких комуністичних орґанізацій з ріжних чужих країв, котрі удержувала Москва своїми грішми і котрі були властиво без значіння, але прибули делеґати великих партій, а саме німецької та французької. Перша з них, хоч загнана Гітлєром в підпілля, все таки істнує і тільки жде тої хвилі, коли Гітлєрові повинеться нога, щоб кинутися як тигр до горла великій німецькій нації, опанувати її і з нею рішаючу силу в самій середині Европи. Та не в самім істнуванні тої партії річ і не в тім, на що вона жде. Та велика орґанізація, розгромлена Гітлєром тільки так, що при змінених обставинах може як стій відродитися, зібратися до купи й піти до наступу, важна особливо тим, що вона переняла не тільки найбільш революційну масу німецького робітництва по великій орґанізації німецької соціялдемократії ще до приходу Гітлєра до влади. Та й се ще не представляє головну її цінність для большевиків і Третого Інтернаціоналу. Бо навіть найлучша і найрухливіша маса без виробленого проводу і традиції не має значіння. Отже в тім то й річ, що німецька комуністична партія, хоч на перший погляд розбита, має вироблених провідників і традицію орґанізації та проводу навіть в більшій мірі ніж правляча в СССР російська комуністична партія. Се й не завагалися признати в Москві, а саме в той спосіб, що реферат про тактику всего III Інтернаціоналу поручили сим разом представникови німецької комуністичної партії, тов. Пікові. До сеї пори той важний реферат виголошував сам Ленін поки жив, а по нім Бухарін. Кромі німецької делеґації визначну ролю грала на сім конґресі Комінтерну делеґація французької комуністичної партії. І не дивота. Франція се тепер одинока з великих держав, котру в свої сіти замотав СССР. Се союзники, отже делеґація з Франції була в Москві подвійно приємна, на тепер і на будуче. Замітну ролю ґрав також представник болгарської комуністичної партії, тов. Димитров, знаний з голосного процесу в Німеччині. Хоч Болгарія держава невеличка, та Димитров репрезентував властиво цілий Балкан, котрий як огнище неспокою може бути важніший ніж не оден дуже великий і могутний край.

Зовсім нова тактика, яку ухвалив семий конґрес Комінтерна в Москві, поля-

гає на тім, що відтепер большевики на всім світі мають не відокремлюватися від світа, а скрізь входити в нього під ріжними видами і довести до того, щоб „мір сей” звик до них, а вони до нього. І коли він уже привикне до большевицької спілки та команди, тоді доперва мають повести світ — до цілковитої руїни. Тоді мають винищити своїх спільників (на конґресі говорилося делікатно про своєчасну ліквідацію їх) і тоді мають затопити весь світ у крові світової революції.

Основи, на підставі котрих конґрес Комінтерну дійшов до таких висновків, виглядали так: На сім конґресі стверджено, що в богатьох країнах Европи ідеольогія й орґанізація комунізму на стільки скріпла і твердо скристалізувалася, що вже нема потреби держати ті орґанізації відокремлено від інших лівих організацій і навіть від демократично-буржуазних. Навпаки, вже можна дозволити їм і навіть наказати, щоб робили порозуміння й союзи з іншими соціялістичними і буржуазно-демократичними організаціями, а саме під гаслом оборони демократії перед фашизмом. Конґрес осудив як сектантів тих комуністів, котрі дальше противилисяб такій новій тактиці.

Нема сумніву, що нова тактика Комінтерну ухвалена для большевиків розумно, спритно і в саму пору. Фашизм, що проявляється в ріжних формах і в ріжних краях Европи, задивлений всюди в етатизм і тотальність держави як ціль, в богатьох місцях перетягає вже струну безоглядного відношення до суспільностей, серед котрих проявився. А ті суспільности памятають ще демократичні свободи, серед яких виростали, і дуже легке правління монархів, за котрих ні матеріяльно ні морально не було так тяжко жити як тепер в богатьох краях Европи. Зі всіх сторін Европи надходить щораз більше скарг на неймовірні податкові й обезпеченеві здирства, на безправні вязнення на „підставі” самих тільки підозрінь, на нечувані досі знущання по тюрмах. І все те кладеться на рахунок всяких форм фашизму. Загал не застановляється над тим і навіть не знає того, що далеко гірші відносини під владою большевиків. А діткнені тяжкими відносинами люди в небольшевицьких краях уявляють собі, що мовляв вже тяжше і під большевиками не може бути. Так витворюється атмосфера дуже пригожа для спілки з большевиками в цілі поборювання ріжних твердих проявів фашизму або появ до фашизму подібних. І ті спілки легко будуть завязані особливо тоді, коли большевики скрізь послухають вказівок своєї найвисшої влади і не будуть наперед випихати своїх виразно большевицьких фраз, кличів і цілей. А нема ніякої причини припускати, що большевики не будуть здисципліновані.

І так перед нами стає поважна небезпека: що будемо свідками того, як на наших очах большевики будуть тепер на велику міру робити підготовку до загального наступу в цілі здобуття вже цілого культурного світа. Будуть робити ту підготовку при допомозі ріжного рода соціялістів і демократів.

Тут звернемо ще увагу на найважнішу з ухвал семого конґресу Комінтерну, а саме на ухвалу, щоб большевики у всіх краях світа входили як члени в усякі релігійні орґанізації, особливо молодечі і потому розкладали їх, або невтралізували їх вплив. І ся ухвала вказує на те, що большевики слушно оцінюють противний їм табор. Вже Ленін сказав, що з большевизмом може успішно боротися тільки одна сила: католицька Церква. І тому большевизм весь час поборював релігію й католицьку релігію особливо. Та він робив се по перше грубо, по друге немов ззовні. Тепер тактика його буде основно змінена. В головну силу протибольшевицьку, в католицьку Церкву і в її орґанізації мають увійти покищо делікатні большевицькі мацки, старанно закриті, котрі потому мають розложити наші орґанізації. Се тактика для нас надзвичайно небезпечна. Далеко лекше було нам боротися з большевиками тоді, коли вони счиняли проти Церкви дикий вереск, коли болотом клевети й очорнювання обкидали св. науку нашої Церкви і представників її особисто. Тепер тактика большевиків буде зовсім інакша й очевидно далеко грізніша, ніж була. А на тлі їх звязків з усякого рода демократично-ліберальними організаціями, під гаслами боротьби з ріжнородними формами гнету, який істнує, нова тактика стає особливо загрожуюча. Заки застановимося в окремій статті, яку тактику протиставити їх новій тактиці, згадаємо ще коротко про те, який відгомін викликав у цивілізованім світі семий конґрес Комінтерну.

Сим разом велика світова преса звернула більшу увагу на конґрес Комінтерну ніж звертала звичайно. І слушно відчула вона його більше значіння. Бо наслідки його ухвал далися відчути несподівано скоро. А саме чеські соціялісти, з котрими большевики тяжко ворогували, як зі всіми соціялістами, на першу вістку про ухвали семого конґресу Комінтерну прилюдно заявили, що готові увійти в союз з большевизмом. А саме під такими умовами: Большевики мають застановити (грошеву) піддержку, яку вони дають тим струям, що загрожують цілости чеської держави і викинути зі своїх кличів „самоопределіеіе народностей вплоть до отделенія”. Кромі того малиб большевики ще позитивно доказати свою вірність демократії, а саме в той спосіб, щоб увійшли в творчу державну роботу, себто, щоб голосували в парляменті за будженом і військовими потребами та увійшли до чехословацького правительства.

Інакше кажучи, навіть соціялісти такого невеличкого народа як Чехи хочуть забезпечення панування бодай над обломками інших народів, що дісталися до їх держави — і за ту ціну готові большевиків запросити до правительства, думаючи, що се їм на добро вийде...

Річ ясна, що большевики можуть їм се обіцяти.

Страх чеських соціялістів перед фашистами в Чехії безпідставний, бо в чеськім парляменті є всего шість фашистів на 300 інших. Одначе Чехія з трох сторін оточена Німеччиною, де при владі гітлеризм. І се так лякає чеських соціялістів, що вони зі страху перед гітлерівським фашизмом готові на спілку з большевизмом. Видно навіть до голови їм не приходить, що в большевизмі є всі блуди і недомагання фашизму—а нема ні одної з тих його прикмет, котрі уможливляють життя достойне людини. Та подібно як чеські соціялісти думатимуть після всякої правдоподібности також соціялісти й демократи інших країв.

Про те, які загрози з того можуть вийти для всего цивілізованого людства і як проти того повинні боротися католики, в слідуючій статті. А. Ч.

Перший жіночий конґрес в СССР

Недавно в СССР відбувся перший жіночий конґрес. Він викликав тимбільшу сензацію, що комуністична доктрина не признає ріжниці полів і тим самим не признає жіночого питання. Ініціятиву до конґресу дав Сталін. Він задумує дати жіноцтву гідне становище в суспільности, що відповідалоб ліпше природі жінки. На конґресі був цікавий припадок: згідно з большевицькою традицією делеґатки хотіли вибрати Сталіна на почесного предсідника конґресу. Але круги близькі до тов. Сталіна дали до зрозуміння, що „товариш” Сталін уважає себе некомпетентним в справах, які будуть обговорювані на конґресі. Отже делеґатки мають кермуватися власним розумом. На конґресі обговорювали м. ін. таку тему: „Як привернути жінці її притягаючу особистість і як навчити її господарити у власнім домі та як зробити жінку приємною для мужа?” Совітський часопис „Правда” знайшов на те коротку рецепту: „Щоб совітська жінка була правдивою жінкою, мусить узгіднити своє поведення з наукою Леніна, пристосованою до вказівок Сталіна“. (КАП).

З краю

На св. Йоана в Зарваниці.

Нема відай закутини в нашій країні, де не гомонілаб слава про чудотворну ікону Матери Божої Зарваницької. Ті, що там ще не були, не можуть мати вірного поняття про велич релігійного торжества в Зарваниці, бо слова се слабенький спосіб представлення дійсности. Непроглядні маси вірних, що заповнюють наче мурашки просторий цвинтар і майдан перед церквою, ріжні побожні пісні, що пливуть з уст многотисячних мас, могутний голос дзвонів-велитів, що витає кожду процесію, а кожда процесія йде зі своїм душпастирем — отсе здебільшого вигляд зарваницького відпусту. І що за ріжні одяги й типи людей тут побачиш! Зі всіх усюдів, навіть зпід далекого Перемишля спішить наш народ, щоб пожалуватися на гірку недолю перед Небесною Ненькою. Є тут наші гуцули, є й бойки, а є й люди зі Збаращини, всі разом моляться до Цариці небес за кращу долю для Батьківщини. Бачиться тут на дворі уладжені сповідальниці, що мов віночком окружають дуже просторий цвинтар, в кожній сповідальниці священик, а коло сповідальниць товпляться люди, бо кождий, висповідавшись і запричащавшись, хоче вернути домів легкий на совісти.

Ось год. 5.30. Дзвонять на Вечірню. Нарід схвилювався і кождий хоче зайняти місце на дворі коло вівтаря, де буде відправа. Місцевий зарваницький душпастир, о. кан. В. Головінський, се чоловік небуденної енергії, держить кріпко весь порядок відпусту від найменших дрібничок. Того тут і треба, бо порядок на відпусті се чинник блеску й вартости релігійного торжества. Своїм могутним голосом о. душпастир заповідає порядок нинішного й завтрішнього торжества, а заразом усуває з притиском все, що моглоб ослабити велич богослуження в честь св. Йоана, на яке ми з далека зійшлися. О. кан. Головінський мусить найти слушне признання в тому напрямі, що такий здвиг непроглядних мас вірних обняв в певний лад і порядок після ним означених правил. Се чоловік мабуть зелізного здоровля й такої волі.

Год. 8.30 вечера. Вірні з морем свічок в руках посуваються до каплиці під ліс на молебень і на проповідь в честь Матери Божої. Похід величавий! Кольони процесій, за ними Преосв. Кир Никита з духовенством, далі вірні. Співи побожних пісень несуться горбами і лісами аж ген у далеч. Після молебня, коло каплиці проповідь, а проповідує о. кан. Плавюк з Товмача коло Станиславова. Се золотоустий бесідник, що поривае до сліз. І плачуть вірні ревними сльозами, бо плач йде зі зболілих сердець. Проповідник добирається до людської совісти, а плач з жалю у вірних змагається, бо проповідник мистець в слові. Щороку на св. Йоана (бо сам Йоан) йде він пішки до Зарваниці вже трицять кілька літ і забирає з собою по дорозі священиків і вірних.

В дни св. Йоана вже від 4 год. з рана йдуть Сл. Божі одна по другій при престолах в церкві й на дворі. На голос дзвонів нарід миттю заповнює просторий цвинтар, з увагою слухає читаних Сл. Божих і Утрені, що поважно й величаво на дворі правиться. О год. 9 Архиерейська Сл. Божа. Править Преосв. Кир Никита. По евангелії знов проповідує о. кан. Плавюк таксамо з життям, таксамо добирається до людського серця, а нарід ще довго глядить в сторону проповідальниці, де помалу зникає образ проповідника. Архиерейська Сл. Божа робить глибоке враження на путників, бо многі такого торжества в житті не виділи.

По Сл. Божій щире коротке прияття в новому домі приходства і мерщій відходимо домів, пращаючись, бо дорога нам далека і дощ хвилями роситъ. О. Господар пращае сердечно кож-

Молодь

2) В Еспанії найкращу сторінку сучасного католицизму молоді становить могутня орґанізація т. зв. „Пропаґандистів". Вона взяла свій початок з Марійської Дружини студентів у Мадриті. Знаменитий провідник сеї Дружини о. Аяля Т. І. зорґанізував в лоні самої Дружини окремий гурток еліти чину, що її довго і старанно приготовляв до чинного апостольства. Головою цього гуртка став дружинник Геррера. Перша кампанія, що її успішно перевела молода орґанізація — була пресова кампанія проти усунення науки релігії зі вселюдних шкіл. З цього гуртка повстала згодом окрема самостійна орґанізація „Товариство молодих пропаґандистів". Коли ліберальні сфери знов почали акцію проти католицьких шкіл, пропаґандисти сильно зареаґували на протестаційних вічах. Тодішний премієр ґраф де Романос злякався найбільшого віча, що мало відбутися в Мадриті та особисто інтервеніював в епископа. Приобіцяв, що декрет проти шкіл не появиться, коли пропаґандисти відкличуть своє віче. Пропаґандисти відкликали віче і тим припинили проголошення урядового декрету. Цього рода акція немислима без свойого часопису. Розуміючи те, як слід пропаґандисти основують католицький щоденник „Ель Дебате". Начальним редактором стає Геррера. В часі всесвітньої війни „Ель Дебате" подвоює свій наклад і тішиться загальною симпатією, бо подає точні вісти з фронту. Колиж католиків заскочила нечайно революція і вони почали тратити орієнтацію, „Ель Дебате" стає одинокою католицькою трибуною та одиноким центром нової орієнтації католиків. В 1931 р. „Ель Дебате" знову подвоює наклад і стає одним з наймогутніших орґанів цілої Еспанії, бо виходить в 250.000 примірників. При „Ель Дебате" повстає згодом окреме товариство „Едіторіяль Католіка", що закладає спеціяльну пресову аґенцію „Льогос". Ця аґенція доставляє точних інформацій 40 щоденникам на провінції. З тих провінціональних щоденників три найліпші належать до „Едіторіяль". Крім того „Едіторіяль" видає ще окремий тижневик, в якому друкуються добрі повісти, дальше окремий тижневик гумористичний і окремий тижневик для дітей. Щоб ті всі часописи обслужити своїми силами, пропаґандисти основують журналістичну школу, що в чотирох літах виховує непересічних робітників пера. — З орґанізації пропаґандистів вийшла в 1919 р. нова орґанізація „Обєднання католицьких студентів". Від 1931 р. датується суспільне відродження еспанського католицизму та оживлення його політичної діяльности. Піоніри цього руху — се пропаґандисти під проводом Жіль Роблєса, що разом з Герерою основує славну „Акціон Популяр". Вже в 1931 р. Жіль Роблес разом з іншими 6 членами своєї орґанізації входить до парляменту. Згодом розбивають вони досі найсильнішу партію соціяліста Азани. В 1933 р. Азана рятує з великим трудом ще кілька мандатів, піднас коли „Акціон Популяр" добуває 115 послів і стає найчисельнішою партією в парляменті. І сьогодні очі католиків звернені передівсім на Жіль Роблеса. В 1932 р. пропаґандисти основують ще суспільно-робітничий інститут „Ізо". Це школа робітничої еліти, що закладає католицькі синдикати. В 1933 р. Геррера стає на бажання епископату ґенеральним президентом Католицької Акції в Еспанії, а президентами Католицької Акції молоді і мужчин є теж пропаґандисти. Ось це головніші осяги затяжної праці пропаґандистів [6]). Крім цеї могутньої орґанізації католицька молодь в Еспанії належить до орґанізації Католицької Акції та Марійських Дружин. В одному з минулих літ повстали в Еспанії 32 Марійські Дружини молоді.

В Голяндії сила й живучість католицького руху серед молоді перевищає все, що ми досі говорили про молодь інших країв. Вся молодь від наймолодшої до найстаршої немов самочинно переходить з одної категорії орґанізацій до другої відповідно до своїх літ, рівня науки і т. д. Молодь від 12—18 літ життя ґуртується в парохіяльних кружках католицької молоді. Парохіяльні кружки ґрупуються в епархіяльні звязки. Тими останними кермує окрема комісія зложена з пятьох священиків-провідників епархіяльних обеднань. Студенти вищих шкіл мають шість окремих катол. орґанізацій, що творять одну федерацію з осідком в Лейден'і. Централя видає два знаменито редаґовані журнали. Члени тих товариств займаються передівсім орґанізацією стислих реколєкцій. Вислідом їх праці є спопуляризовання самої ідеї стислих реколєкцій та уряджування їх для всіх шарів католицької суспільности. Окрім цього великою симпатією молоді тішаться Марійські Дружини, що згуртували в своїх рядах 38.218 членів в 514 орґанізаціях. „Грос" католицької молоді в Голяндії приступає щоденно до св. Причастя та не вдоволяється тільки звичайним християнським життям, але серіозно змагає до звершености. Католицизм сеї молоді наскрізь активний, динамічний, що в змаганнях за Боже царство на землі не лякається нічого.

В Бельгії існують окремі католицькі орґанізації флямандської молоді, окремі молоді вальонської. Флямандська молодь має сильну орґанізацію Католицької Акції, що в своїх рядах ґуртує молодь всіх станів. 1) Окреме обеднання орґанізацій селянської молоді має сьогодні 433 парохіяльних кружків з 17.264 членів. В останньому році се обєднання урядило 25 серій стислих реколєкцій, в яких взяло участь 2.436 членів парохіяльних кружків. 2) Централя робітничої молоді має 580 кружків. В них згуртовано 24.000 робітничої молоді. 3) Католицька Акція студентів ділиться на три ґрупи: а) Обновителів — в якій ґуртуються самі учні вищих шкіл, б) Трубачів [7]) — се орґанізація молоді середних шкіл, в) Окрема орґанізація студентів університету в Лювен'і. Остання се орґанізація найбільш впливова й активна та може похвалитися прегарними успіхами своєї праці. Давніше виклади на лювенському університеті відбувалися тільки у французькій мові. Орґанізація студентів-католиків довела своєю пляновою акцією до того, що влада мусіла згодитися на поділ викладів у двох мовах. І сьогодні виклади на університеті в Лювен'і відбуваються в мовах французькій і голяндській. Ця орґанізація кинула клич, що його в зміненій формі приняла й наша „Обнова": „Все для Флямандії, а Флямандія для Христа".

Безперечно цікаво буде для нас зупинитися бодай коротко на католицькому русі серед польської молоді.

В Польщі наймогутніша орґанізація католицької молоді — се „Обєднання польської молоді" [8]), що обєднює 29 епархіяльних централь з 9.554 поодинокими товариствами [9]). В цьому є 4.480 товариств мужеської молоді і 5.074 жіночої. Число всіх членів виносить 280.118. Се члени чинні. Крім того є ще 28.607 членів почесних і надзвичайних. Найсильніша внутрішно і найчисленніша — се познанська централя, що має 23.634 членів. Львів має дві окремі централі: централю мужеської молоді з 2.104 членами і централю жіночої молоді з 3.564 членами. В останньому році всі товариства приняли спільно 24.179 св. Причастій. Індивідуальних св. Причастій не зчислено. У стислих реколєкціях брало участь 9.528 членів. Обєднання видає чотири орґанізаційні часописи: 1) Kierownik Stowarzyszeń Młodzieży 2) Młoda Polka 3) Przyjaciel Młodzieży 4) Żywe słowo. Крім цього в 1933 р. видало 15 книжок і брошур в 66.200 примірниках. — Друга сильна орґанізація католицької молоді — се Марійська Дружина. Під сучасну пору в Польщі існують передівсім дві великі централі Марійських Дружин молоді: 1) Учеників середних шкіл, що обеднює майже 270 орґанізацій і 11.000 членів, 2) Учениць середних шкіл, що ґуртує понад 250 орґанізацій і 15.000 членів. Також на всіх університетах існують Марійські Дружини студентів і студенток. До квітня 1933 р. вони становили окремі дві централі, одначе розпорядком Міністерства з дня 30 квітня 1933 розвязано ті дві центральні орґанізації. По інститутах СС. Шариток існують ще окремі орґанізації ведені по зразкам Марійських Дружин, „Діти Марії". Для молоді Марійських Дружин виходить друком пять журналів: 1) Sodalis Marianus 2) Pod znakiem Marji — для учнів 3) Cześć Marji — для учениць 4) Cudowny Medalik 5) Dzwonek Marji.

Крім сього на університетах працює католицька орґанізація „Odrodzenie", що звертає особливішу увагу на суспільну акцію. Деякі кружки сеї орґанізації видають свої внутрішні бюлетини пр. кружок львівський видає бюлетень [10]). Існують ще й інші католицькі товариства молоді на університетах пр. у Варшаві крім Марійської Дружини є ще отсі важніші орґанізації студентів і студенток: 1) Iuventus christiana 2) Katolicka młodzież narodowa 3) Pomoc bliźniemu 4) Koło misyjne і т. п. Вони видають добре редаґований двомісячник [11]). Великою заслугою тих орґанізацій є те, що на їх рішуче домагання на стінах всіх польських високих шкіл запишався хрест.

В інших краях теж гарно розвивається життя молоді в католицьких орґанізаціях. В Швайцарії молодь горнеться до католицької орґанізації „Сільванія". В Австрії великим числом активних членів тішиться Reichsbund der kat. deutschen Jugend Österreichs", а ще більше Марійські Дружини, яких у маленькій Австрії є 1.478, а в самому Відні 353, так що кардинал Інніцер зівсім справедливо назвав Марійські Дружини хребетним стовпом католицького життя в Австрії. За морем рівнож католицька молодь поривається до гарних чинів пр. Обєднання Марійських Дружин в північній Америці зорґанізувало в минулому році цілий ряд курсів Католицької Акції. У кожному курсі брало участь понад 600 студентів. В Сант'яґу (Чіле) при орґанізації католицьких студентів повстав окремий гурток католицьких журналістів. В Болівії основано перше товариство католицької молоді. (Д. б.).

о. Ір. Назарко ЧСВВ.

[6]) Ks. Wawryn T. J. Co może dać krajowi jedna Sodalicja? „Sodalis Marianus". XXXIII. Kraków 1934. 188.

[7]) Clarunos.

[8]) „Zjednoczenie Młodzieży Polskiej.

[9]) SMP.

[10]) „Dyszel w głowie".

[11]) „Młodzież katolicka".

Важніші статті про молодь гл. „Нова Зоря" чч.: 411, 442, 444—6, 450, 559, 462, 473, 482, 498—9, 528, 530, 537, 555, 559, 571, 574—5, 577, 581, 587, 596, 599, 602, 618—625, 630—1, 639, 641, 645, 653—4, 656—9, 663, 674, 685—6, 697, 699, 711, 720—5, 727—9, 731—53, 755, 762—5, 778—82, 784—5, 787—8, 816, 819—20, 828, 833, 839, 841—2, 844, 846, 847, 850, 851, 852, 859.

дого священика і просить приязно до себе знов за рік поклонитися Небесній Неньці і духовну поміч жертвувати в небуденному торжестві. Вертаємо лісами й полями з жалем у серці, що за нашими плечами вже Зарваниця, де:

„Ікона чудотворна
Мов сонце сіяє,
Путникам всім та побожним
Ласки розділяє.
О Маріє..." — (о. Плавюк).

Яргорів, в липни 1935 р.

о. Марко Ґіль.

Гармонія, правда, порядок, краса, знаменитість справлають мені радість, бо вправляють мене в чинний стан свого Винахідника й Посідача, бо вказують мені на присутність розумно відчуваючого Єства і дозволяють мені прочувати моє споріднення з тим Єством. (Шілєр; „Світ і думаюче Єство.").

ОГЛЯД ПРЕСИ

Нас не видят...

Москвофільська „Земля і Воля" принесла в ч. 30 з с. р. статтю під повисшим заголовком. Статтю подаємо не справляючи ні її мови ні правопису:

Рускій Виборчий Комітет одинокий повноправний і авторитетний орган по ділу виборів на Галицкій Руси виніс на своім послідним засіданї дня 21. липня с. р. постановленє о тім, щоби призвати руске населенє нашого краю до активної і пасивної участи в сегорічних парлямент-ских виборах. Єще перед винесенєм того постановленя верхівкою РВК. в „Руск-ім Голос-і" появилася відозва видних представителів організованої рускої общественности цілої Польщі, в котрій заключается також призив до участвованя в виборах.

Оба ті рішенія представителів рускої общественности, будучи винесеними независимо одно від другого, свідчат о тім, що руска общественність віднеслася поважно до того нового положенія, яке витворили в Польщі реформи державного устрою. Перед принятєм опубліковних постановлень о позитивнім відношеню рускої общественности до нових реформ польского внутренно-державного порядку була переведена рускими общественними представителями основательна дискусія. Участники дискусії брали під увагу всі условія, серед яких приходится жити рускому народу в границях польскої республики. Приняті постановленя в справі виборів не суть наслідком опортунїстичного желания пристроитися сліпо до нової лінії внутренної політики теперішного режіму.

Руска общественність числится з тим фактом, що польске державне житє мусіло улягти реформам независимо від того, яке правительство стояло би на чолі держави. Руске населенє з огляду на свою численність і специфічні польско-рускі відносини в прошлім не могло до тепер оказати замітного впливу на характер введених реформ державного житя. Злі і добрі сторони реформи виявит найлучше само житє. Наневно нинішні реформи не означают остаточного і досконалого упорядкованя внутренних польских відносин.

Таке правдиво льояльне відношенє рускої общественности до польских державних і національних справ, основане, як вже було підчеркнене, не на мотивах якихсь користей, але на глубшім зрозуміню основ нормального співжитя братніх народів, заслугує по крайній мірі на то, щоби польска сторона признали существованє рускої общественности і єї чесне відношеня до польского народа. На жаль, так не єсть вже від довшого часу. Польска офіціяльна і неофіціяльна політика згідно постановили, що в відношеню до руского народа в границях Польщі найлучшою буде тактика мовчаливого непризнавания нашого существованя.

Могло здаватися многим, що нинішне польске правительство, якому припало в уділі продовжене діла укріпленя положеня Польщі на основах указаних покійним мар. Пілсудским, здобудется на сміле признанє дійсности. І під тим взглядом не оправдалися надії наших найскромнійших оптимістів. Доказом того єсть послідна поіздка по Всхідній Галичині міністра внутренних діл.

Не будемо тут вспоминати о тім, що делегація рускої общественности, принята міністром на авдієнції во Львові, мусіла простовати деякі неточности інформацій, відносячихся до нашого житя, а приподнесених кімсь міністерству внутренних діл. Але природним було сподіватися, що поіздка міністра но нашім краю позволила єму зорентоватися, що кромі головачів українских партій, явившихся товпою на міністерскій чай (як раз того міністра, котрий кілька місяців тому назад дав тим самим укр. політикам в парляменті відомий — виражаючись укр. термінольогією — „поличник") существуе еще рускій народ.

Єсли навіть міністр склонний признавати за народ лише ту часть населеня, яка маe „Маслосоюз", Центробанки і митрополита, то его увазі, яко реального політика не уйшло наневно і то, що существуе в нашім краю руска політична організація, оперта на звісній ідеольогії. Наневно міністра зацікавило то, що руска національно-політична організація перетревала до нині такі условія, серед яких по маслосоюзах не осталось би і сліда. А мимо того відголос, якій найшла собі подорож міністра по нашім краю в польских газетах, стоячих близко правительства, говорит о тім, що високий державний достойник якоби не замітив в нашім краю ні рускога народа, ні его організації. „Газета Польска", орган правительства, а за нею всі иньші польскі газети, писали лише о тім, як то міністер внутренних справ навязав прекрасні „стосунки з сполеченьством українскем" а о якімсь рускім „сполеченьстві" не згадано ні пів словом.

Ми занадто добре розуміемо причини ізза яких польскі міністри не желают видіти в Польщі рускога народа і не признают его організацій, а з дивним поспіхом шукают зближеня і навязаня добрих відносин з всякого рода українскими сепаратистичними групами і організаціями. Однако ми маемо повне право назвати таку внутренну польску політику політикою нереальною. Маемо також право, як живі люди і граждане данної держави боронитися перед наслідками того рода нереальної політики. Яко живий народний організм не можемо бути ні предметом торговлі межи польскими політиками і українскими спекулянтами ні не можемо годитися на то, щоби коштом нашого-же народного добра творив хтось ріжні політичні досвіди на наше знищенє.

Наша приналежність до великої рускої нації дає нам достаточну підставу до того, щоби без тіни пустої самохвальби сказати, що ми дійсно можемо собі позволити на розкіш і заждати поки польска політика знайде свою властиву дорогу в відношеню до рускога народа. Єсли же нині нас задіває такій факт, як то, що міністер внутренних діл Польщі в своій подорожі по нашім краю не знайшов відповідним опредїлити публично свого відношеня до житевих справ нашого народа, то робимо се не з жалю до неуваги руководителя польскої внутренної політики до наших справ, але для перестороги наших оптимістів перед рожевими надіями. Звертаемо увагу на той факт еще і тому, щоби вибити українским демагогам фальшивий аргумент о піддержці „кацапів" поляками. А нарешті потуемо сей факт еще і тому, щоби колись будучі польскі міністри не приписували рускій общественности непоповнених блудів, або неуміня реагувати в відповідний спосіб на все, що нас задіває.

Нова шляхта в Польщі

Варшавський консервативний „Час" приніс в ч. 50 з с. р. статтю під заг. „Нова шляхта в Польщі". Подаемо ту статтю в перекладі:

Виходить в Польщі кілька, переважно млавих і рахітичних урядничих періодиків: тижневиків, місячників, летючок. Часом те, чи инше число попаде нам в руки. Варт присвятити тій літературі кілька слів.

Що урядничі часописи боронять урядничий стан — се річ зовсім природна. Що їм не до смаку поголоски про знижку урядничих платень, що тут і там появляються — в тім також нема нічого дивного. Що урядничі часописи при нагоді мішають з болотом угруповання і часописи, котрі посуджують в протиурядничім наставленню — се явище не надто корисне, але будь що будь в нашій примітивній суспільности не надзвичайне. Гірше те, що оборона урядничого стану йде в парі з аргументами про вплив урядників на консумцію, продукцію й господарські обороти, котрі тільки виставляють неподхлібне свідоцтво ігноранції авторів. Ще гірше те, що оборону урядників вбирають в „ідеольогію", котра свідчить про небезпечне і шілковите помішання понять.

Бо головна аргументація урядничих часописів постійно слідуюча: урядник, зокрема низший урядник, нуждар; оскільки маe рідню,не може звязати кінців; нехай терплять инші верстви суспільности, котрі мають більше, а не урядничий стан, котрий найбільше обтяжений і т. д.

Вищі й середні урядники понад всякий сумнів на нинішні відносини добре платні — сего ніхто не перечить, навіть заінтересовані. Свідчить про се крім того величезний наплив кандидатів до урядів. Зате фактом є, що платні урядників від восьмої ранги на долину радше скромні.

Одначе та „скромність" релятивна. Місячна платня малого і часто непотрібного урядничини нераз більша ніж цілорічний дохід малоземельного селянина. Стенотепістка в міністерстві заробляє більше від найтяжше працюючого гірника. Індекс реальних платень урядників, після обчислень непідозрілого в сторонничости Інституту Дослідів Конюнктур, виносить 120 (коли рік 1928 приймемо за 100), а в декотрих містах навіть 125. Отже урядникам помимо кризи ведеться назагал ліпше, ніж за доброї конюнктури, тоді коли індекс всіх инших платень і доходів значно змалів. Містам нині лучше ведеться, як селам м ін. тому, що мають більше урядників. Коли нині на селі учитель або громадський писар мають по 400 зл. місячно, то в відношенню не тільки до селянина, але також і до дідича, вони майже богачі.

Король подорожує інкогніто

Гумореска.

Грецький король Юрій се чоловік, котрий поводиться дуже скромно й по міщанськи, коли не мусить бути королем. Одного року в літі їхав він раз у звичайнім переділі першої кляси, в буденнім одязі, отже й виглядав зовсім звичайно. По якімсь часі всів до переділу веселий і здоровий американський Німець. І зараз розпочав щиросердечну, цікаву й веселу гутірку. Закидав короля тисячами питань про його особу, на котрі йому король добродушно відповідав, але що відносилося до його приватних справ, на те давав виминаючі відповіди.

— В якім краю ви живете?

— В Греції.

— Греція! Цікаво! Там ви родилися?

— Ні.

— Говорите по грецьки?

— Овшім.

— Чиж се не дивно! Я не думав, що мені прийдеться щось подібного пережити! Чим же ви торгуєте? Я думаю, з чого ви живете? Що є вашою бранжею?

— Ну, на се тяжко відповісти. Я свого рода наглядач з постійною платнею. А щодо підприемства — так се загальний рід підприемства.

— Ага, вже розумію, таке підприемство назагал, всюди потрохи — де тільки є гроші.

— Так, щось так, менше-більше.

— А тепер ви певно подорожуете в справах фірми?

— Частинно; не виключно. Природно, що не зійду з дороги інтересови, коли він якраз мені насунеться.

— Браво! Се мені в вас подобається. І я так все роблю! Оповідайте лиш дальше.

— Я хотів власне сказати, що я тепер на відпустці.

— Се все в порядку. Нічого не шкодить. Тим ліпше працюється, коли час від часу чоловік трохи відітхне. Я не хотів сим сказати, що я до того привик. Зовсім навпаки! Се якраз перший раз. Я родився в Німеччині, але вже, як я мав пару тижнів, вивезли мене до Америки й там я лишився — 84 роки як втяв. В засаді я Американець, та в серці Німець. Се першорядне зіставлення. Ну, а як там ведеться так на загал, чи добре?

— Я маю досить велику родину.

— Отже маете велику родину, котру треба удержувати. Чоловіче, чомуж ви щось такого починали?

— Я лише думав...

— Розуміється, ви думали! Ви були молоді й повні певности себе, ви думали, що все буде добре, а тепер бачите, куди ви зайшли. Та ви собі з того нічого не робіть! Не хочу вам відбирати надії. Борони Боже! І я був раз в такім положенню як ви; ви з доброго матеріялу зроблені, се я бачу. Ви тільки зле почали, се все! Не будьте тільки легкодушні, ми вже побачимо, що дасться зробити. З вами моглоб бути богато гірше. Ви з сего вийдете з цілою скірою — за се я вже ручу. Хлопці й дівчата?

— Се ви про мою родину? Так, є між ними й пару хлопців.

— А решта дівчата. Я так і сподівався. Та се нічого не шкодить, навіть так ліпше. Щож молоді роблять? Вчаться якого ремесла?

— Ні — се ні — я думав...

— Се великий блуд. Найбільший, який ви зробили! Се ви бачите самі на собі. Кождий чоловік повинен мати якесь ремесло як опертя. Я на пр. був зразу сідлярем. І чи то мені перешкодило стати одним з найбільших пивоварів Америки? Зовсім ні. Я все мав сідлярню, щоби в гірших часах знов того хопитися. Так, колиб ви були навчилися робити кінську упряж — але на се тепер вже пізно — дуже пізно. Що раз сталося, того вже не можна змінити. Та щодо молодих — що буде з ними, коли вам щось приключиться?

— Я собі представляю, що найстарший повинен стати моїм наслідником...

— Але йдіть! А як фірма його не схоче?

— Сего я не обдумав, але...

— Вважайтеж! Ви мусите докладно ввійти в життя підприемства й перестати мріяти. Чоловіче, ви можете зробити щось велике. Ви моглиб мати величезні успіхи в життю! Вам тільки бракує когось, хто вами кермувавби і на сплавну воду запровадив. Чи ви маете уділ в підприемстві?

— Ні, властиво ні, але коли я буду

СВІЧКИ „КЕРОС"

Треба також памятати про інші дуже суттєві привілеї урядничого стану. Урядник одержує точно свою пенсію на першого. Котрі приватні працівники є в тім самім щасливім положенні. Платня здолу се всюди правило, таксамо залягання з пенсіями, плачення дрібними зачетами і т. д. Правильність і постійність платні — то не щобудь. Додаймо до того досить значну постійність посади, вигляди на емеритуру і т. д. А на приватній посаді нині ти є — взавтра тебе нема. Коли фірма зле стоїть нема навіть тримісячного відшкодування і з дня на день чоловік є на бруці. Майже кождий приватний працівник з поцілуванням руки ставби публичним урядником. Не лише дістане правильнішу і певнішу платню (оскільки і не вищу), але крім того знижки на зелізницях, знижки до театру, численні полекші і т. д., про котрі приватний працівник не може зовсім мріяти.

Де ті „засібніші" верстви, котрі мають нести тягарі замість урядників? Банкротуючий землевласник? Дефіцитові промислові підприємства? Посідаючі кляси можуть платити більше лише з майна, не з доходу. То значить, що їх можна вивласнювати, не дальше оподатковувати. Треба в такім случаї виразно сказати про що йде.

Одначе се дрібниця. Адже кождий бачить, що йому тяжко, а нужди інших недобачує. Дальтонізм в податкових справах є всюди. Гірше з рештою урядничої аргументації.

Постійний її рефрен і коник се слідуюча думка: Справжні патріоти, справжні слуги держави се лише інтеліґенти. Інтеліґенція — то урядники. Поза інтеліґентами — урядниками є лиш інтеліґенти — аферисти. Оскільки Польща не має загинути, коли польська культура не має загинути, то все треба посвятити для урядничої верстви.

Словом — Польща се урядники. Урядники — се нарід. Хочеш, брате, Польщі — то плати, з усміхом пращайся з батьківщиною, погодися з секвестратором, жий в нужді на те, щоб урядникам добре велося, і щоб їх було щораз більше.

Так розумував колись „шляхотський нарід". Польща — се шляхта. Чорт бери інші стани, щоб тільки шляхтичеви добре велося. Гнобили хлопів, нищили міста, щоб тільки шляхтич мав кілька злотих більше. Сумно та забава скінчилася.

Тому треба нині піднести голос перестороги. Польща не обмежується до одної верстви. Колиб ми твердили, що Польща — се землевласники, або фабриканти, то ми проголошувалиб стопроцентові дурниці. Подібно плете лівий демагог, котрий поза робітником і хлопською „біднотою" не бачить в Польщі нікого, крім галапасів. Верзе дурниці ендецький аґітатор, коли з поняття Польщі виключає 30% меншин. Та плете також урядничий демагог, коли хоче вмовляти в нашу суспільність, що Польща зачинається і кінчиться урядничим станом.

Так не е. Сила Польщі залежить частинно від добре платного урядника — згода. Та залежить так само від вдоволеного селянина, від добре заробляючого і занятого робітника, від дохідности рільничих і промислових варстатів, від певности майна і доходу всіх верств. Руїна власника крамнички, ліцитація землевласника, нужда робітника так само для держави небезпечні, для його сили, суцільности, його культури, — як недостаточні побори урядника.

Нема страху про покривдження урядника в Польщі. Ся верства така впливова, що ніхто легкодушно не наразиться на її нехіть. Урядник в Польщі се нині безсумніву горожанин першої кляси, всі інші ледви другої. Зате виринає небезпека надмірного фаворизування урядничої верстви коштом інших (податкове перетяження, надмірні полекші на зелізницях, совітська мода двостепенних цін: для тих, що служать і для „прочих"). Голоси „Польща — се урядники" сю небезпеку можуть спетрифікувати, віддалити від держави, від Польщі інші верстви, зредуковані до ролі „оподаткованої матерії". Боротися з мегальоманією урядничого стану, з концепцією „урядничого народу" се нині обовязок не тільки здорового розсудку, далекозорого розуму, але просто патріотичний обовязок.

дальше вдоволяючо працювати, то зможу вдержатися на своїй посаді...

— Вдержатися на посаді — гарно! Тільки не здавайтеся на щось таке. З хвилею коли ви зачнете старітися і станете менше здібним до праці, зараз вас пішлють на свіжий воздух; сего можете бути певні. Чи се для вас неможливе, увійти якимсь способом до фірми? Се булоб найважніше, знаєте!

— Я се вважаю сумнівним ;дуже сумнівним.

— Гм — се не добре і крім того негарно. Як думаєте, колиб я так пішов туди й побалакав одно слівце з людьми. Та чекайте, чи думаєте, що ви моглиб вести пивоварню?

— Я ще того ніколи не пробував, але думаю, що я міг би, колиб трохи ввійшов в ту працю.

Німець хвилину мовчав. Він щось глибоко думав, а король нетерпеливо чекав, що тепер прийде. Вкінці Німець сказав:

— Я рішився. Ви опускаєте товариство, ви там до нічого не дійдете. В сім старім світі не дають людям ніяких можливостей. Ви поїдете зі мною до Америки, до мене в Рочестер. Свою родину беріть з собою. В мене одержите посаду з добрими виглядами. Будете наглядачем. Юрку, — ви казали, що називаєтесь Юрій — я зроблю з вас чоловіка! Даю слово! Тут ви ніколи не мали ніяких шансів, але тепер все буде інакше. Я вас так високо винесу, що пережиєте свої рожеві сни.

Марк Твейн.

Польща і Фінляндія

На закінчення розмов польського міністра закордонних справ Бека з міністром закордонних справ Фінляндії Гакцелем оповіщено отсей урядовий комунікат: Підчас візити польського мін. закорд. справ Бека в Фінляндії між ним і фінським мін. закорд. справ Гакцелем відбулися розмови про міжнародне положення взагалі як також про взаємини Польщі і Фінляндії. Щодо взаємин між обома краями стверджено, що позиції обох країв на тлі загальної міжнародної ситуації можна вважати зовсім вдоволяючими. Щодо взаємин між обома краями стверджено передовсім, що між ними нема ніяких суперечностей так тепер як і на будуче, чи то з титулу інтересів чи положення. Продовжування і розбудова приязних взаємин між обома народами запевнені і природні. Розмови виказали, що дальший розвиток приязних взаємин між Польщею й Фінляндією може найкраще йти шляхом культурної і господарської виміни. Рівночасно стверджено, що історична минувшина і сперте на ній культурне і ґеоґрафічне положення обох країв, побіч спільних інтересів, визначає кождому краєви зокрема власну позицію між краями, положеними над Балтійським Морем. В розмовах підкреслено, що треба стреміти до добрих взаємин зі всіми сусідами. (ПАТ).

Як пропало 325 скринь амуніції

Недавно одна французька фабрика зброї дістала замовлення на більшу скількість амуніції, яку мала вислати до Арґентини. Фабрика запакувала кріси, ґранати й стрільний порох до 325 сталевих скринь і вислала все до пристані Руан, звідки два кораблі повезли ті скрині до Арґентини. Коли оба кораблі приплили до Арґентини, арґент. митний уряд не дозволив їм причалювати до пристані. Транспорту не принято й кораблі мусіли вертатися до Франції. У французькій пристані митний уряд перевів ревізію скринь і тоді виявилося, що у всіх скринях замісць амуніції був пісок і каміння. Тепер поліція веде слідство, та викрити справників крадежі дуже трудно, бо не знати навіть коли крадіж сталася. Перед виїздом до Арґентини переведено на обох кораблях ревізію і все було в порядку. Отже крадіж сталася на морі. Та се видається неправдоподібне. Вигрузити 25 тон амуніції й замінити їх піском та камінням так, щоб ніхто сего не завважив, се дуже дивне. Покищо та справа остається загадкою.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Стан здоровля Св. Отця. В заграничній пресі появилися алярмуючі поголоски про стан здоровля Св. Отця. КАП заперечує ті вістки й повідомляє з Ватикану, що стан здоровля Св. Отця дуже добрий. Св. Отець приймає щоденно сотки прочан, розмовляє з ними й виголошує промови.

Реколєкції для священиків відбулися в Перемишлі в 3 окремих серіях під проводом о. Ректора Д. Головецького ЧСВВ (15—19. VII), о. Я. Сеньківського ЧСВВ (22—26. VII) і о. ігумена Й. Лучинського ЧСВВ (29.VII—2.VIII). — (л).

Парохіяльна церква Пр. Трійці в Судовій Вишні збудована ще в 1910 р. досі не мала відповідного прикрашення. Щойно останніми роками виказано тут більшу дбайливість. І так відмальовано церкву зовні, уставлено і визолочено новий престіл, визолочено великий храмовий образ та справлено новий дзвін. Мимо великого зубожіння парохіяни рішили придбати ще новий іконостас, що має коштувати около 18.000 зл. Позолочення іконостасу віддано артистові-позолотникові п. Миколі Павликові з Жовкви. Роботи артистично-малярські взяв на себе п. А. Монастирський зі Львова. Тепер іконостас вже майже викінчений. Передовсім впадає в очі прекрасна деревляна структура і різьби та позолочені колюмни з гарними капітолями. Богато чужих з великим зацікавленням заходить до церкви та любується красою іконостасу. Лишається до виконання ще мальовання церкви внутрі, що теж має незабаром початися. Нехай Господь благословить парохіянам у дальшій праці над гідним прикрашенням церкви. — Очевидець.

В Снятині відбулися реколєкції священиків в двох серіях для цілого снятинського деканату і части косівського під проводом ОО. Редемптористів.

Місія в Косові к. Білобожниці пов. Чортків відбулася від 7—21 липня с. р. під проводом ОО. місіонарів Д. Ковалюка й В. Байрака, обидвох ЧСВВ. Місійних наук було 40, крім того були окремі катехитичні науки для дітвори. Всі науки були приступні для народу й поривали людські серця. На ранні й вечірні науки приходили численно люди також з сусідних сіл. Висповідалося більш як 2.500 душ, крім дітей. Отці місіонарі сповідали до пізної ночі. На закінчення місії, що відбулося дуже врочисто, прибули процесії з 5 сіл під проводом своїх оо. парохів. — (л).

До Кракова прибув 10 с. м. ґенерал ОО. Капуцинів о. Вітілій а Вастаґна. Торжественне привитання відбулося в костелі ОО. Капуцинів. Після того ґенерал о. Вастаґна уділив вірним пастирського благословення. 11 с.м. ґен. о. Вастаґна відправив торжественну Службу Божу й виголосив до вірних проповідь по латині, яку о. Чеслав перекладав на польську мову. Ґен. о. Вастаґна переводить люстрацію монастиря ОО. Капуцинів.

В Брукселі відбудеться в днях від 26 до 29 серпня с. р. міжнародний конґрес католицької робітничої молоді під проводом кардинала Ван Рое й апостольського нунція Мікара. В конґресі візьмуть участь члени епископату, представники духовенства, делеґації католицької робітничої молоді з ріжних країв та представники католицьких орґанізацій.

Помер сеніор епископів Керсузан. Покійний князь Церкви вродився 25 травня 1848 р. в Ґрандшамп у Франції, епископом став 1884 р.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Українська бібліотека

Нові випуски[1]).

II) Зовсім інакші гадки мав я при читанні „Олекси Довбуша“, повісти Григорія Смольського. Смольський маляр по званню; та видно „пустився“ на письменника й згадана повість се його дебют. Змістом повісти — життя Довбуша таке, як його собі представляє народня словесність. Автор пішов за народніми переказами аж так далеко, що навіть взяв звідтам не одно зі своїх порівнань. Всетаки зумів з того чужого матеріялу зробити майже вповні гармонійну мистецьку цілість.

Будова оповідання добра, пересади і прірв нема; виїмок прогалина в оповіданні на 94 ст. Мова назагал чиста й навіть подекуди стилізована під говір місця, про яке оповідається. Стиль назагал поправний, хоч і тут є газетні виїмки прим.: „піддаючись настроям хвилі“ (ст. 77), та такого обмаль. Порівнання гарні й суто оригінальні; прим.:

„Приляг до холодного каменя, гей муха під шапкою гриба“ (ст. 19); або „Все те разом врізувалося різко і чітко в його серце, як перший слід ранком по перлистій росі на срібній царині“ (ст. 30); або: „Як наполоханий чорногуз з червоними ногами, бродить він тими травами, яких ніхто не косить ані маржина не пасе“ (стор. 110); або „Струя води... там перевертала, кипіла і придавлена новою струєю вискакувала наверх, як витертий на терлиці сніп повісма тай біла, гей випрана сорочка, падала і розсипалася по поверхні води довгими шнурками кольорових перел“ (ст. 121).

Ті порівнання місцями просто зраджують, що їх автор се по званні маляр-кольорист:

„Звів очі на плай, куди мав іти, як у тому менті на темній зелені смерік майнула жовта хустка тай червоні запаски і раптом цезла“. (стор. 23). То знов чуємо з опису рисівника:

„Й тягар тіла спочив на ліктеві лівої руки, що опирався на пласі стола, розходився по вузькому стані і спливав у ноги, що вигиналась мов дві сапки на долівці. Голову схилила на праве плече, а рукою взяла рубець запаски так, гей би хотіла його випростувати“ (ст. 25).

Се вже майже рисунковий нарис під різьбу. Ті порівнання псує місцями недбалість інтерпункції й коректи. „У долині сріблився потік, що вибив (зам. вабив) око, як битий камірний (зам. камінний) плай“ (стор. 22). Та се може не конечно хиба автора, радше друкарні.

Коли естетичні вальори оповідання можемо признати за більше як вдоволяючі, коли можемо ствердити, що народна словесність тільки збогатила природний талант автора, то годі таке сказати про моральну атмосферу книжки. Як нам відомо, сам Смольський переходив ріжні духові „навернення“, та всетаки з недавної лівини не вспів ще й досі вповні прочуняти. Отже в етичну атмосферу оповідань про Довбуша, так як їх собі суєвірно зобразив наш нарід, Смольський не вніс свойого корективу, а радше піддався тій непевній атмосфері. І то досить пасивно. Коли прим. порівняти „Олексу Довбуша“ з „Проклоном крови“ Єндика, бачимо, що Єндик скоригував свого Довбуша на поганський націоналізм; навпаки Довбуш Смольського блукає радше в атмосфері соціяльної, а не національної кривди. Се безсумніву ближче до народнього повіря; всетаки морально таксамо небезпечне. Юра Шкрумеляк у передмові до книжки Смольського пробує встромити ніби Бергсонівську ніби Донцівську „теософію“: книжка має збудити „тугу за силою і правдою“ (ст. 8). Може, але та туга буде неясна, неозначена.

В „Олексі Довбуші“ знаходимо захоплення безрозумною пристрастю (стор. 106); правда, можна з того закиду викрутитися, мовляв, се тільки опис, а не бажання? Та се власне бувби викрут. Находимо дальше суєвірне християнство (стор. 127; Довбуш не хоче висповідатися перед смертю, бо вже раз сповідався „як пустився на тоту дорогу“) без осуду від автора. Находимо й дальше суєвіря: замість свідомости гріха — мізогінізм (ст. 126). Можна згодитися, що все те зовсім реальні речі, коли йде про представлення суєвірної душі Довбуша. Всетаки всі ті прогріхи подає автор як щось зовсім природне, не осуджуючи їх ні в чому. Таке етичне відношення каже нам причислити оповідання автора до книжок, що надаються лише для зрілих читачів; для народа й широких мас та книжка може бути морально сумнівна. Натомісць без моральної шкоди прочитає її зрілий інтеліґентний читач і — крім пізнання з книжки народньої душі — захопиться ще естетичними вартостями сего справді гарного оповідання.

„Пригоди Шума“ Й. Т. Підляшецького се оповідання з життя „кольпортера, людини, якої до тепер не було ні в нашому житті ні в нашому письменстві“.

„Таких людей зродило повоєнне наше життя, таке богате в безробіття і нужду, таке богате в помислах заробітку. І може неодин з нас, читаючи пригоди Олекси Шума, найде там і свою світлину й ніяково всміхнеться“ — пише в передмові Л. Нигрицький.

„Автор сеї повісти не новик в письменстві. Уроджений 1904 р., вперве надрукував оповідання („Біля воріт“) в 1929 р. Студіював у Празі й, користуючись ріжними псевдонімами (Роберт Мійченко Гай: „Давно те діялось“ — драма; Три псевдоніми: „Шангай“ — оповідання і т. д.) містив свої оповідання і гуморески на сторінках „Нового Часу“, „Діла“, „Неділі“, „Літопису Червоної Калини“, „Зиза“, „Комаря“ і т. д. „Пригоди Шума“ це його перша більша повість“. (Передмова, стор. 8).

Цікаві пригоди нещасного, та заєдно веселого кольпортера української книжки, сатирично — хоч як правдиво — зображене наше „культурне“ середовище, прекрасна колекція наших „інтелігентів“ з іще кращою колекцією їх викрутів, аби лише не купити книжки — врешті щасливий кінець — ось коротко переповіджений зміст книжки.

Будова сього більшого оповідання доволі гармонійна, лише несподіване закінчення трохи неоправдане; зате автор дякує на вступі героєви того закінчення, як живій особі(!), „що дуже баґацько пособив мені в монтажі „Пригод Шума“ (стор. 5). Слово „монтаж“ тут дуже до речі, бо се оповідання справді наче фільмова лента, змонтована доцільно, хоч уривково, з поодиноких драматичних епізодів. Ті епізоди ввесь час держать нашу увагу в напруженні, а блискучі фаєрверки парадоксальних дотепів автора ще поглиблюють приємне враження від книжки. Все разом нагадує комбінацію парадоксального стиліста Честертена з неменш парадоксальним знов у ситуаціях унанімістом Жіль Роменом.*) Того останнього здається буде в Підляшецькім більше; вказує на те, хочби й світлина автора, по вольтерівськи усміхненого. Богато теж подібностей має Підляшецький з творами О. Вишні, особливо в стилі. Слідби ще й піднести, що „Пригоди Шума“ се в Галичині мабуть єдине (по війні) більше гумористично-сатиричне оповідання.

Стиль і мова Підляшецького стилізовані на тривіяльну сучасність і прозу, та через те може й краще визирає зпоза них гризька іронія автора. Ось прим. частина розділу п. н. „Чудак“:

„.....Олекса Шум вигорнув книги з торби.

Пан Дука дбайливо переглядав книжку по книжці. Згодом він поскладав їх собі рівненько й поклав на них руку.

— Числіть! — сказав. — Беру всі. Олекса Шум розсердився. Цей чудак напевно глумився з нього.

Проте він лагідно посміхнувся.

— Ви жартуєте, добродію, з бідного чоловіка — скартав чудака. — Це не годиться...

Тепер розсердився пан Дука.

— Ніяких жартів тут немає — забалакав. Я-ж сказав, що беру всі ті книжки.

— Це-ж неможливе! — скипів Олекса Шум. — Я вже довгенько маю з книжками діла, але таке мені ще не траплялося. Ви забули, що може в вас немає часу читати, або...“ (стор. 95) і т. д.

Комізм цілої тої ситуації в тім, що коли Шум припадково натрапив на справдішнього любителя книжки, то на тлі інших типів мусить того бібліофіла мати за... чудака.

Ситуаційний гумор оповідання знаменито доповнюють стилістичні й мовні ломанці, то знов знамениті заголовки, то врешті „отсебятина“ автора. Все те доказує, що автор знаменито дає собі раду в своїм жанрі, а се знову, що в нього справжній талант сатирика-гумориста.

Становище до моралі дещо оперетковe, та воно губиться в іскрах дотепу й кіновім темпі подій. Автім можемо те становище потрактувати як свого рода жартування: адже автор остає вірний тій жартівливости навіть у перед-і післяслові:

„Одначе беручи на бік австралійського дядька, можна безпечно сказати, що кольпортерам у нас здебільшого везе, як то кажуть, із медом. — Та нікуди правди діти, воно й не без того, щоби й у нашому гарному краї не було подекуди осьтаких не конче вже хороших людей, що скидалися-б у дечому на деяких кліентів Олекси Шума. Та осьтаких людей у нас, як сказано, обмаль, а вже, що найвище, стільки, що кіт наплакав. — Хороший у нас народ та й крішка. — Тимго втішатиметься всякий, що купить „Пригоди Шума“ та прочитає, або що позичить та всеодно прочитає. Не до нього, мовляв, пили тут та пропивали. — Це буде геть справедливо“. (Стор. 127).

„У с м і ш к и“ — се „вибір сучасної української гуморески“; впорядкував і досить цікавий вступ-розвідочку про українську гумористичну повоєнну літературу дав Є. Ю. Пеленський.

В тій передмові впорядчик надмірно захоплюється радянським письменством в українській мові та ще вчислює до нього ріжних чужинців, прим. Йоганзена **).

Свій вибір гумореcок Є. Ю. Пеленський поділив відповідно до 3 питань: „одні розбирають особливості української вдачі“ (титул: „Щиро-українські усмішки“),—„другі малюють деякі яскравіші риси найновішого побуту, передовсім наддніпрянського“ (титул: „Радпобус, галпобус і інші побуси“), — „треті представляють світ поетів, все в гумористичному, сатиричному або комічному плані“ (тит. „Літературні усмішки“).

Вибрані гумореcки 21 авторів, числом 37, всі написані продовж останніх 10-ти літ (1924—1934). Гумореcки переважно радянські; галицьких лише 7 авторів. Через ту перевагу радянських авторів (котрі сьогодня під повним впливом авторів неукраїнських) гумор збірки тільки мнимо „український“: злоба, почуття меншевартности, насміх над собою самим — усе те признаки „гумору“ радше раси Гайного, ніж Українців. Знаємо, що відношення більшости тих гумористів у їх творах взагалі до справ релігії й моралі коли не вороже, то бодай насмішливе. Почуття гумору — добра річ; але є

---

[1]) Початок гл. „Нова Зоря“ ч. 60 (858).

*) Унанімісти — назва радикальної лівиці у французькій новій літературі. Подібність Подл. до Ромена не в ідеях, а в формі.

**) Здається нам, що „соборництво“, яке вводять в нас тепер 105% націоналісти; а до часу появи „Нових Шляхів“ вводили ліберали, більше зашкодить нашій ментальности большевицькими впливами, ніж її спроможе тими мнимо українськими талантами. Слідби вже раз нам Галичанам отрястися з того „міндервертігкайтскомплексу“ й правдиво москвофільського вижидання всеї ласки — колись від „білого царя“ — тепер від соборної „неньки“. Через таке вивищування Придніпрянщини ми все пасемо задніх, бо навіть в теорії не пробуємо стати „П'ємонтом“...

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА"** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

КАНДИДАТИ НА ПОСЛІВ У ЛЬВОВІ. Виборче зібрання призначило на львівську округу ч. 70 отсих кандидатів на послів: Е. Вагнера, Дра Е. Зоммерштайна, Івана Кантого Пфава, Стефана Квятковского і Дра Шталя. На округу ч. 71 призначено: Владислава Бирку, Дра Александра Домасевіча, Дра Станислава Островского, Янушa Лясковніцкого, Густава Паммера і Валерію Сабатовску.

КАНДИДАТИ НА ПОСЛІВ НА ВОЛИНІ. В окрузі Ковель кандидують на послів: Леон Сухоржецкий, Петро Певний, Казимир Міхальский і Михайло Кушнірчук. В окрузі Сарни: Владислав Вельгорский, о. Мартин Волков, Владислав Лопіньский і Прокіп Мельничук. В окрузі Рівне кандидують: Якуб Гофман, Никита Бура, Петро Ржевуский і Йосиф Кравчук. В окрузі Кремянець: Ігнац Пулавский, Стефан Скрипник, Павло Ягелло, Вілімон Кульчиньский.

ЧИ ПРОГОЛОСЯТЬ АМНЕСТІЮ В ПОЛЬЩІ? Дотепер був звичай, що кождий нововибраний польський сойм перед початком своїх праць ухвалював амнестію. В поінформованих кругах говорять, що с. р. не буде загальної амнестії, лише президент Річипосполитої примінить індивідуальне помилування головно в справі політичних проступників.

КОНФЕРЕНЦІЯ ТРОХ ДЕРЖАВ: Анґлії, Франції й Італії відбудеться 16 с.м. в Парижі. Французький преміер Лявaль вже вислав офіціяльне запрошення до правительств Анґлії й Італії.

ШВАЙЦАРСЬКА СОЮЗНА РАДА заборонила антифашистівський міжнародний конґрес в м. Базилеї, бо боялася, що се буде комуністичний конґрес.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР ҐЕМБЕШ заявив, що заграничнa політика Мадярщини не зміниться. Підкарпатське питання не може бути розвязане без участи Мадярщини.

В ПОЛУДНЕВІЙ НІМЕЧЧИНІ орґанізація „Сталевих Шеломів" і партія німецько-національна розвинули протигітлєрівську пропаґанду летючками. „Сталеві Шеломи" мають гасло: „Боремося в III-тій державі, щоби правити в IV-тій".

КАНЦЛЄР ҐІТЛЄР приняв на послуханні міністра Зельдте, головного комаидanта орґанізації „Штальгельму".

ФРАНЦУЗЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ухвалило 70 нових декретів. Більшість сих декретів управильнює фінансове господарське життя.

В ТУЛЬОНІ оголошено офіціяльний комунікат у справі тульонських заворушень з 5 і 6 с. м. В нім подано, що в заворушеннях ранено 66 поліціянтів і вояків. Суд в Тульоні засудив за участь в заворушеннях 5 і 6 с. м. 6 осіб на кари від 15 днів до 8 місяців вязниці.

В МЕМЕЛІ арештували богато Німців за поширювання друків і летючок проти Литви.

ЛАТВІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО продовжило виїмковий стан в Латвії на 6 місяців.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО замовило в Бразилії 31.000 мороженого мяса за 14 міліонів лірів для своїх військ в східній Африці.

ІТАЛІЯ ПРИЗНАЄ ПРАВА ФРАНЦІЇ Й АНҐЛІЇ в Абісинії, піддержує вповні своє право до експанзії в Африці, волить мирне полагодження від воєнного і думає, що успішні переговори трох великодержав залежать виключно від Анґлії. Так написала півурядова італійська часопись „Аффарі Естері".

ІТАЛІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР МУССОЛІНІ відбув розмову з югославянським послом в Римі Душічем. Радили над справою політичної і господарської співпраці Італії й Югославії.

В АНҐЛІЇ підготовляють передвиборчу кампанію, бо загально переконані, що вибори відбудуться в січні 1936 р.

В АНҐЛІЇ зачалися великі військові маневри. В них бере участь около 50.000 офіцирів і рядовиків, кілька полків кінноти, артилерія, танки, панцирні самоходи і т. д.

ПОРТУҐАЛЬСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО В ВАРШАВІ видало отсей комунікат: З огляду на подані в пресі інформації про те, що заміряють поділити португальські кольонії між Німеччину й Італію, португальське посольство в імени правительства Португалії заявляє: 1) Португальські кольонії не можуть бути предметом ніяких переговорів. 2) Адміністрація португальських кольоній не боїться порівнання з адміністрацією якоїнебудь іншої держави. 3) Португальське правительство й нарід готові до оборони кольоній проти кождого, хтоб їм загрожував.

КИТАЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО выслало протест до японського амбасадора в Нанкіні проти увязнення Тао-Шанґ-Міна представника китайської влади в звязку з замахом на шефа японської поліції.

НАНКІНСЬКИЙ ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ Куомінтангу відкинув прохання міністрів: зелізниць, освіти й війни приняти їх димісію. Міністрови війни дали довшу відпустку.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР видав приказ, щоб весь абісинський нарід молився за мир і незалежність Абісинії.

ПРОМОВА КЕЛЛЬОҐА. В м. Сент-Поль (Злучені Держави Півн. Америки) виголосив промову бувший секретар міністерства закордонних справ Франк Келльоґ. Він сказав м. ін.: Нема ніякого оправдання ні для Італії, ні для Абісинії, коли вони хочуть рішати спір між собою війною. Спір повинні полагодити мирно в міжнароднім розємнім трибуналі.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТ ухвалив т. зв. біль суспільної безпеки. Се закон, що вводить примусове обезпечення на случай безробіття. Складки платитимуть працедавці і працівники.

500 НОВИХ ҐІДРОПЛЯНІВ постановило побудувати міністерство маринарки Злуч. Держав Півн. Америки.

УШІДА, голова „Сеісанто", японської партії продукції, підпираної тайними націоналістичними товариствами, выслав до Муссолінія протест проти війни з Абісинією. Рівночасно зроблено відповідний натиск на японське правительство. (ПАТ).

НОВИНКИ

Загальні Збори ремісничих цехів, що відбулися 13 с. м. у Львові, рішили розвязати свій союз. Таким способом професійний союз ремісників закінчив своє існування. Аґенди сего товариства перебрала Ремісничa Палата.

124 робітників застрайкувало в цегольні при вул. Снопківській у Львові. Причина страйку виповідження праці двом робітникам.

У Львові увязнили інкасента Орґанізації Українців м. Львова Михайла Масюка. Причина увязнення невідома.

В Коломиї відбулася недавно жіноча нарада. Було 252 учасниць з 36-ох громад коломийського повіту.

В жидівській школі в Станиславові вибух бунт учнів проти „ректора" Унґера. Будучі рабіни видали навіть летючку проти „ректора". Той шкільний бунт поділив Жидів на два табори; одні станули по стороні учнів, другі по стороні Унґера. Між тими обома таборами дійшло навіть до бійки.

Над Тарновом й околицею перейшла сильна буря з громами і зливою. Перун вдарив в дерево, під котре схоронилося кількох господарів. Двох з них перун убив.

До Берези Картузької вивезла поліція Івана Мацика, начальника відділу Народної Торговлі в Луцьку, Романа Клоса, начальника відділу „Маслосоюзу" в Луцьку, Прокопа Пилипюка й Корнелюка з Киверець та Миколу Скопюка з Луцька.

В Гребчанах коло Львова невідомий злочинець стрілив з укриття до тамошного господаря Андрія Михайлова та зранив його в голову.

Над Рівним обірвалася хмара. Вода позаливала богато мешкань. В деяких місцях вода сягає висше 1 метра. До ратункової акції візвано пожежну сторожу, яка випомповує воду з мешкань. В місті богато шкід.

Вовки напали на пасовисько біля села Несцеровщизна в дзісненськім повіті і роздерли однорічного вола та троє поросят. Селяни видігнали вовків буками.

З вязниці в Коронові втікло в ночі 13 с. м. 12 вязнів, засуджених на довголітну вязницю за грабіж й убийства. Вязні втікли через підкоп, який викопали попід вязничне подвіря, мури й парохіяльний город. Той підкоп довгий на 50 м. Вязні копали його кілька тижнів.

„Золота Ручка" працює. Недавно випустили з дому поправи у Львові злодійку Жидівку Розу Вайнтравб, котра в злодійськім світі називається „Золота Ручка". Вона не могла довго всидіти без „праці". Свою діяльність вона не обмежувала тільки до Львова, але виїздила на гостинні виступи також на провінцію. Та перед кількома днями „Золотій Ручці" повинулась нога й „Золота Ручка" опинилася у вязниці.

Похибки. В ч. 60 „Н. Зорі" на стор. 8 в Нов. „До Гданська" є „прийшло 3 кораблі" має бути „прийшли 3 кораблі". На стор. 7, в 1 шп. 17 рядок здолу є „що бере з собою діти" має бути: „що бере з собою дітей". На стор. 6, шп. 3, рядок 37 згори є: „Герой читає Дренера", має бути: „Герой читає Дрепера". В фейлєтоні на стор. 5, шп. 2, „татарський людей", має бути „татарських людей".

Гумор. — Рекрутська школа. — Хто найстарший в сотні? — Сотник. — А хто є під ним? — Кінь.

Гумор. — В школі. — Учитель: Як пишеться „кіт"? — Ученик мовчить. Учитель йому помагає: Ну, як пишеться „кіт"? Що має на кінці? — Хвіст, відповідає ученик.

річи, в яких воно не на місци. Крім того в богатьох радписьменників з „Усмішок", прим. Вухналь, богато полової грубости й тривіялізмів, які межують навіть з порнографією.

Ся книжка не надається для широких верств народу, бо не лише мораль її сумнівна, але ще до того безліч у ній річей зовсім незрозумілих для читача, коли він не спеціяліст.

Сам помисл видання книжки українських оригінальних гуморесок добрий і заслугує на признання, особливо в сих тяжких часах. Одначе треба видати окрему книжку галицьких гумористів для народа, окрему наддніпрянських, а то тому окремо, бо обі вони потребують пояснень зовсім інакшого рода. Кромі пояснень треба дати ще на вступі до одної й другої збірки гуморесок спеціяльну оцінку. Отаке видання малоб дійсну вартість, його розхопилиб і воно осолодилоб неодному бодай на якусь хвилину теперішні нелегкі часи.

Про книжку „Темна ніч" напишу окремо. Арамік.

Єпископ Хемна Оконевскі видав на основі канонічного права розпорядок, яким забороняє священикам своєї дієцезії старатися про мандат до сойму або сенату.

В Києві почався процес проти 30 урядовців українського „наркомзему", що при доставі коней заробляли для себе по 1000 рублів від штуки.

Розкрадають збіжжа в Совітах. В курській окрузі викрили в останних місяцях 64 організацій, які займалися розкраданням збіжжа на спілку з урядовцями збіжевих урядів у Вороніжчині і на Кримі.

В СССР урожай був дуже добрий, та збіжжа зібрано богато менше ніж минулого року. Причина малого збору пільні саботажі.

За хабарництво розстріляли большевики двох податкових інспекторів в Пятигірську.

На вулицях Москви є дуже богато жебраків головно зпоміж селян. Переважають між ними мешканці західних губерній. Крім того богато жебраків се інваліди, беззахистні, хорі і старці.

В Мадярщині виходить тепер 1200 часописів, в тім 68 щоденників, 300 тижневиків. В самім Будапешті виходить 21 щоденників, 170 тижневиків, 473 місячників і 213 іншого роду журналів.

З Берліна повідомляють, що в місті Ляндав вогонь знищив 5-поверховий маґазин з харчевими продуктами. Пожежа вибухла в сушарні кави, потому перенеслася на резервуари з оливою, де наступив вибух. Шкоди є 200.000 марок.

67 комуністів увязнено в Будапешті. Поліція знайшла склади протидержавних комуністичних брошур.

В Швеції є тільки 43 тисячі безробітних, в тім тільки 13 тисяч осіб не має ніякої праці, інші працюють доривочно на роботах, які організує правительство.

У Франції є тепер 40.000 памятників Жанни д'Арк. Се свідчить про поширення культу сеї святої у Франції.

В копальні в Ріболь (Італія) підскірна вода залила всі входи. 14 робітників втратило життя.

В англійськім радію було в 1934 р. 1533 реліґійних авдицій. Отже на день припадало понад 4 реліґійні авдиції.

В тюрмі в Йокагамі вибухла пожежа. 4.000 вязнів вибігло на вулицю і счинило переполох серед населення. Поліції вдалося виловити всіх вязнів.

В абісинськім посольстві в Лондоні 1000 Анґлійців, бувших учасників світової війни, записалося до абісинської армії.

В Індії занедужало на холеру 12.000 осіб.

Гумор. — Американська рекляма. — Американське похоронне заведення помістило таку оповістку в часописах: „Користайте з нагоди! Шкода жити й витрачувати гроші на злиденне життя, коли ми вже за кількадесять долярів улаштовуємо парадні похорони".

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 20.000 зл. на ч. 51.593; 10.000 зл. на ч. 117.129; 5.000 зл. на ч. 117959; 2.000 зл. на чч.: 11005, 57507; 1.000 зл. на чч. 34908, 125753, 150623, 160401, 172516, 179566; 500 зл. на чч. 16406, 25083, 38540, 75671, 76405, 92486, 98128, 989996, 100791, 102505, 116852, 120858, 122523, 183670, 183688, 400 зл. на чч. 4654, 25397, 32978, 41256, 47769, 50317, 63812, 74912, 75687, 107019, 122523, 130401, 133669, 166472; 300 зл. на чч. 8493, 14417, 32622, 36942, 50892, 51389, 59162, 59859, 70933, 83725, 89956, 87918, 92012, 96961, 102710, 128528, 133045, 148872, 149462, 163436, 166940, 168872, 177960.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Східні Торги відбудуться у Львові від 31 серпня до 15 вересня с. р. Міністерство Комунікації признало учасникам Сх. Торгів 33% зелізничої знижки. Знижку дістане лише той, хто буде мати карту участи в Сх. Торгах. Ту карту можна буде купити за 2.50 зл. в почтових урядах всіх повітових міст і в бюрах „Орбісу".

Інвестиційні праці зачалися в станиславівськім воєвідстві. Їх фінансує Фонд Праці. В Станиславові й Коломиї заведуть водотяги, в Заболотові вибудують різню, в Коломийщині уреґулюють потоки й відбудують дороги в повітах долинськім, калуськім, надвірнянськім і косівськім.

В Луцьку скарбові власти видали розпорядок, що від 25 липня до 21 серпня с. р. не вільно переводити ліцитацій рухомого майна в сільського населення на Волині.

Урожай на Закарпатті с. р. гарний. Особливо жито вийшло досить добре. Одначе довгі спеки сильно пошкодили весняним засівам, зокрема окоповим і стручковим ростинам.

Збільшився вивіз вугля з Польщі до пристаней на Середземнім Морю. 10 і 11 с. м. кораблі вивезли з Ґдині до тих пристаней 45.000 тон вугля і 500 тон коксу. Вуголь призначений головно для Італії, Греції, Югославії й для острова Мальти.

Фіги подешевіють. На підставі польсько-грецького договору з Греції до Польщі прийдуть великі транспорти фіґ і родзинок (около 400.000 кґ. ваги).

Польща мала в липні с. р. 25.5 міліонів зл. буджетового дефіциту. Приходів в липні с. р. було 158.4 міл. зл., видатків 183.9 міліонів зл.

Господарські організації в Польщі вислали меморіял до польського правительства в справі заморожених належитостей польських фірм в Німеччині. На основі обчислень заморожені капітали виносять 15 міліонів злотих.

Безробіття в Польщі. Бюра посередництва праці при Фонді Праці оповістили, що 10 с. м. було в Польщі 294.000 зареєстрованих безробітних. Се є о 10.180 менше як попереднього тижня.

Жнива на Шлеську випали назагал добре. Урожай озимини середний, ґірший трохи збір ярого збіжжа тому, що весна була суха.

БІРЖА

ҐРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.25—5.31 зол.

Нім. марка 1.76 — 1.82, фр. франки 34.90 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.15 — 26.37, австр. шілінґи 99.00 — 101, чеські корони 21.90 — 22.00, рум. леї 30.00 — 32.00, ліри 39.00 — 42.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 15 серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес.	2.50 зол.
1 кг. масла експорт.	2.60 „
1 л. молока	0.14 „
1 л. сметани	0.65 „
1 к. яець	3.00—3.10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану слаба.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 15.VIII. ц.р платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кг.	0.80 зол.
Качки за 1 кг.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЖІНОЧА КООПЕРАТИВА „ТРУД"
У ЛЬВОВІ, РИНОК ч. 39.
вестиме в шкільнім році 1935/36:

1.) Трилітню Жіночу Фахову Школу, що дає основне фахове знання, загальнообразуюче і право на самостійну заробкову працю.
2.) Одинокий український однорічний курс кравецтва і домашнього госп.

Тримісячні курси { крою і шиття суконь, крою і шиття біля, моднярства і домашнього господарства

Зголошення між 9—1 і 3—6. 97-1—1

КІНА

АПОЛЛЬО: Для тебе співаю.
КАСИНО: Провокатор Азеф.
КОПЕРНИК: Наш щоденний хліб.
МАРУСЕНЬКА: Біробіджан.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
СТИЛЕВЕ: Пімста пана Х. і ревія.
УТІХА: „Буря" і ревія.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

БУРСОВИЙ КОМІТЕТ
Охорони Дітей і опіки над Молоддю
оголошує
КОНКУРС
на приняття учениць фахових шкіл до Дівочої Ремісничої Бурси у Львові при вулиці КОШАРОВІЙ ч. 12.
МІСЯЧНА ОПЛАТА 30 зп.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 22 серпня 1935. Ч. 63 (861)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Гродвіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Львів 505.796

Українські виборці до Сойму і Сенату!

Зближаються нові вибори до Сойму і Сенату.

Українська Народня Обнова (УНО), як політична організація Українців у Польській Державі, основана на католицьких засадах, рішила по зрілій надумі та довшій ідеольогічній підготовці взяти діяльну участь в теперішних виборах.

Се вперше наша католицька політична організація виступає на терен практичної політики та робить се в сильній надії на Божу Поміч і в тій вірі, що зерна, кидані в народ за останнє десятиліття нашою католицькою пресою не впали на камінь, але вже достаточно скільчилися в серцях широких верств нашого народу. Наш прапор чистий, несплямлений, наші кличі ясні, та загально відомі. Не йде нам про число мандатів для людей нашого табору, не бажаємо розбивання сил у виборчій боротьбі. Тому з тактичних спонук, не зрікаючися ні букви з наших програмових засад, ідемо до виборів у порозумінню з проводом партії Українське Національно-Демократичне Обєднання (УНДО).

Ми виставили всего двох кандидатів при сих виборах: одного до Сойму — Д-ра Івана Волянського, адвоката в Станиславові на округу 66, то є повіти Станиславів, Товмач, Надвірна, та одного до Сенату — о. Романа Лободича, Крилошанина Епископської Капітули в Станиславові, на округу Станиславівського Воєвідства.

Ні один громадянин, ні одна громадянка, що мають виборче право, не сміють відтягатися від теперішніх виборів. Бойкот виборів, зокрема здержання від голосування може гірко відбитися на дальшім нашім політичнім, культурнім і господарськім життю. Памятайте, що неприсутні ніколи не мають слушности, бо світ не знає, чого вони хочуть. Тому зголошуйте всі свої виборчі управнення і допильнуйте, щоби всі виборчі акти відбулися в своїм часі і справедливо, щоби можна було вибрати до законодатних установ як найбільше число наших людей.

В Станиславові, дня 12 серпня 1935 р.

Президія
Української Народньої Обнови:
Др. Іван Волянський — голова. Евген Барановський — містоголова. Северин Снігурович — містоголова. О. Роман Лободич — містоголова. Роман Гайдук — секретар.

Наради Англії, Франції й Італії

в справі італійсько-абісинського конфлікту.

В Парижі відбулися наради представників Англії, Італії і Франції в справі непорозуміння між Італією й Абісинією. Наради відбувалися в кабінеті французького премієра міністрів Ляваля, котрий проводив нарадами. Мін. Іден заступав Англію, барон Алоїзі Італію. Крім того покликувано в потребі ріжних знавців.

Становище Італії.

Італійський представник бар. Алоїзі сформулував становище Італії в отсих точках: 1) Договір з 1906 р. і пізніші договори з 1925 і 1928 р. виразно вказують, що Англія, Франція й Італія задумували поділити Абісинію між собою. 2) З того виходить, що абісинська справа се справа чисто кольоніяльна, котру мають рішити Англія, Італія і Франція на підставі кольоніяльних договорів. 3) Европа, Союз Народів, Женева, пакт Кельоґа не мають нічого спільного з тою справою. 4) Італія не думає ломити договорів, навпаки Італія готова пошанувати ті кольоніяльні договори, як також узгляднити інтереси Англії і Франції.

Абісинія йде на уступки.

ПАТ повідомляє з Парижа: Абісинське правительство годиться на такі уступки в користь Італії: 1) Дати ґарантію безпеки щодо італійських кольоній Сомалі й Еритреї і ґарантію безпеки Італійцям, що перебувають в Абісинії. 2) Зробити Італії ряд уступок і полекш щодо будови доріг, зелізниць і використовування земних богацтв. — Одначе Італія на се не хоче згодитися.

Америка за 100 літ стане пустинею

ПАТ доносить з Вашінґтону: Урядова статистика виказує, що сегорічна посуха і страшні піскові бурі наробили страшних шкід американському хліборобству. Окрема комісія ствердила, що посуха і піскові бурі знищили 51 міліонів акрів орної землі. Нещастя шириться дальше і на основі передбачувань знатоків може замінити великі простори краю в пустиню. Спеціяльний правительственний комісар Моріс Кук твердить, що оскільки зараз не зачнуть наводнювати краю і ратувати околиці перед катастрофою, то за 100 літ Злучені Держави будуть виглядати як страшна азійська пустиня Ґобі.

Боротьба яструбів з чаплями

Коло с. Шевелівки в Приморській Области недалеко Владивостоку стадо чапель гніздилося на старезних дубах і і за короткий час знищило в тім місци майже всіх змій. Та се місце від давна сподобали собі яструби. Одного разу по полудни появилося велике стадо яструбів. Яструби літають звичайно одинцем. Та сим разом кількасот яструбів летіло збитою, мовчаливою лавою. Чаплі вилетіли проти ворога з диким криком. Зачалася завзята боротьба в воздусі. Яструби старалися передертися до чаплиних гнізд і нападали здолу. Чаплі піднеслися вгору і каменем падали на ворогів. Повстав такий крик, що люди не могли чути оден одного. Стада птиць заслоняли сонце. В воздусі було повно піря і пуху. Вбиті птиці падали на землю. Бій тривав дві години. Два рази чаплі відбивали атаку. Два рази відступали і знову наступали на яструбів. Послідний напад був особливо жорстокий. Люди вже хапали за зброю, щоб помочи чаплям. Та яструби побачили, що нічого чаплям не зроблять і тому відступили.

Для вломників не існують ані посвячені місця ані посвячені предмети, тому слід негайно обезпечити від крадежі з вломом церковне урядження в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Три сучасні сили

Католицизм, фашизм і большевизм.

З приводу зміни тактики Комінтерну на семім конґресі його.

Перед нами важна політична подія світового значіння.

У 18-ім році свого правління над величезними землями б. Росії одна з безбожних соціялістичних сект, звана комуністичною, на семім конґресі своїм дійшла до погляду, що треба змінити тактику. І змінила її в той спосіб, що вирішила понехати свою дотеперішну остру боротьбу з іншими соціялістичними сектами тай навіть з буржуазно-демократичними орґанізаціями, а зате ужити їх до спільної боротьби проти фашизму, під гаслом оборони демократичних свобід. Кромі того безбожна комуністична секта вирішила на тім конґресі, щоб її члени входили в усякі релігійні орґанізації та розкладали їх або невтралізували їх вплив. Що большевики за найбільше небезпечну для них релігію уважають католицизм, се річ відома ще від часів Леніна. Отже в области релігійній проти католицької Церкви звернеться головний наступ большевизму на всім світі.

Значить, історія Церкви і людства занотує сей, 1935-ий рік як рік, в котрім „врата адові" рішили ригнути всю свою силу на розложення релігії, на поробленя спілок з релігійно неясними або созвучними їм чинниками й опісля на завоюванння всего світа.

Нема сумніву: большевизм як олицетворення всего зла знаменито зорієнтувався в положенні. Він зовсім добре здає собі справу з того, що по ломці, яка настала по світовій війні, дійшло до того, що є вже тільки три сили на великій арені людства, що заслугують на увагу, коли мова про заволодіння світом: большевизм, фашизм і релігія, а в ній як головна кріпость католицька Церква. Всі інші сили се вже тільки обломки, які большевики уважають можливим ужити як знаряддя до своїх цілей, щоб потому те знаряддя знищити так, як знищили свого часу на Україні всяких „боротьбістів", лівих ес-ерів і ес-деків, оскільки ті причалили до большевизму або хочби тільки попали в руки большевиків менше чи більше добровільно або недобровільно.

Нема також сумніву, що великий плян большевиків в справі захоплення влади над світом може їм таксамо удатися перевести, як удалося перевести плян захоплення влади над Росією, коли не буде розумного протиділання. Бо хоч Церква Христова має незломну обітницю Спасителя, що „врата адові" не одоліють її, то се не може значити, що сили ворожі Церкві ніколи не можуть опанувати

світської влади над світом. Христова Церква остане все непобідима як така, значить як Божа установа для людей, хочби мала зійти в підземелля, де вже була.

Та річ зрозуміла, що булоб гріхом і глупотою, якби віруючі в Бога, релігійні люди своєю байдужністю чи невтральністю і незорганізованістю помогли большевизмові взяти владу на всім світі й зіпхати Церкву Божу знов у підземелля. Щоб до того не допустити, мусимо зорієнтуватися в положенні бодай таксамо ясно як зорієнтувалися большевики і передумавши те наше положення, мусимо в дечім примінити нашу тактику в боротьбі до зміненої тактики ворога.

Без живої участи в боротьбі можемо (скорше ніж побоюються навіть найгірші пессимісти) побачити червоні большевицькі прапори над цілим цивілізованим світом.

Отже перша річ: усвідомити собі ситуацію та здати собі справу з сил, які можуть входити в рахубу в тій великій боротьбі, що вже розгорілася за панування над світом. Від ухвал семого конґресу свого большевизм постановив сховати свої роги і ціли, щоб тим лекше увійти між ріжні сили, змішатися з ними, повалити й розбити все, що йому противне і так запанувати над світом. До боротьби з фашизмом лагодиться большевизм отверто, а саме до боротьби фізичної. До боротьби з релігією лагодиться большевизм уже скрито, бо зрозумів, що правдива релігія се сила „не от міра сего”, хоч визнавці її жиють на сім світі й навіть беруть участь у його справах, та богато з них в меншій або більшій мірі вмотується також у діла „міра сего”. Отже большевики поставили собі тепер за завдання увійти в релігійні організації, деморалізувати в них релігійних людей, звязувати їх зі справами міра сего і в той спосіб ослабити або знівечити небезпечні для большевизму кріпости релігійного духа.

Словом, большевики зорієнтувалися, що в їх боротьбі з фашизмом та всім тим, що вони під фашизм підтягають, вони не зможуть побідити або що та побіда на ніщо їм не придасться, коли рівночасно не підриють позицій Церкви й не розвалять релігійних організацій. З того можна вносити, що большевики уважають релігію й Церкву за природну союзницю фашизму, котра мусить іти до бою разом з ним і всякими йому подібними творивами. І тут вони помиляються. Бо Христова Церква се установа зовсім окрема і не має „природної спілки” з ніякою іншою установою. Де фашистівська влада признає в публичнім і приватнім житті засади Христової Церкви, там католики не мають причини до боротьби з фашизмом, як не малиб причини до боротьби з ніякою іншою владою, котра так поставиласяб до Церкви і її релігійних засад. Так є нпр. в Італії. Вже інакше виглядає справа взаємин між Церквою і світською владою в гітлерівській Німеччині, де відносини невияснені й заноситься навіть на боротьбу. Католицька Церква очевидно ніде легкодушно не йде до боротьби проти ніякої світської влади, але в потребі, то значить коли світська влада нарушує засади Церкви, не боїться боротьби навіть тоді, колиб всі сили міра сего зробили спілку проти неї. Бо сили Христової Церкви ростуть з гоненням і переслідуванням її та правдиві християни не уникають терпіння, яке мають перенести во імя Христове, коли те терпіння потрібне.*)

Коли фашизм зложив уже докази, а саме в Італії, що він може й уміє рахуватися з релігією й Церквою, то про большевизм сего сказати не можна. Він весь час отверто поборював всяку релігію, а тепер возьметься до ще більше небезпечного способу: до скритого розсаджування і руйнування релігійних організацій і Церкви. Тим самим оборона перед большевизмом мусить стати більше скомплікована і трудніша. Досі вона була лекша тому, що большевизм сам себе відкривав як ворог релігії, а тепер його приклонники підходитимуть до релігійних організацій як приятелі релігії. Якже тепер боронитися перед тими затаєними ворогами? А не треба забувати, що большевицька організація підпускатиме до наших релігійних організацій не людей недосвідчених, але вироблених, з освітою і практикою.

Оборона проти нової тактики большевизму мусить бути двоякого рода: вона мусить полягати з одної сторони на позитивнім скріплюванні правдивої релігійности в нас самих і в наших релігійних організаціях, а з другої сторони на унешкідливленні впливу скритих большевицьких аґітаторів, котрі зачнуть проникати в наші церкви й організації при них, або спертих на їх ідеольогії.

Ми не можемо не допустити большевицьких аґітаторів до самої Церкви, то значить до участи в Богослуженнях і інших церковних практиках, бо Церква се установа призначена для всіх, а ніхто з нас не може напевно сказати, що він годен відріжнити грішника, котрий пізнав або хоче пізнати свої блуди, від грішника, котрому ані снилося дійсне внутрішне наближення до Церкви і котрий підходить до неї тільки на те, щоб опісля внести в неї замішання. Зрештою Церква в своїй дуже богатій історії має також такі випадки, що й найгірші вороги її та гонителі ставали її приятелями й апостолами. Отже Христова Церква не може замикатися також перед большевиками — навіть тоді,коли знає, що сей чи той, що прийшов на Богослуження або постійно зачинає ходити на Богослуження, належить до большевицьких безбожників. Коли він поводиться в Церкві прилично, тоді Церква дивиться на нього як на нещасного заблудшого сина і не робить нічого, щоб його усунути.

Зовсім інакше мається справа з допусканням непевних людей до наших релігійних і всяких інших організацій, що збудовані на релігійнім світогляді. Тут ми вже можемо, то значить тут нам і вільно і можливо, не допускати людей непевних і підозрілих. А тепер коли знаємо, що семий конґрес Комінтерну навіть зобовязав большевиків входити в релігійні організації, щоб розкладати їх, ми маємо обовязок уважно приглядатися новим людям, котрі будуть зголошуватися до наших організацій. Зробити се не так дуже трудно як на перший погляд здається. Як сказано, большевики не можуть уживати до такої скритої роботи людей невироблених, а якби де і спробували уживати таких, то вони скоро зрадять себе і здискредитують їх. А чоловік вироблений десь мусів вироблятися, то значить десь він мусів перед тим бути в якійсь організації та практикувати, бо без того не бувби вироблений. Отже кождого, котрий зголошується від тепер до наших релігійних товариств, треба при свідках питати, де він досі був і працював і треба його відповіди записати, відчитати йому їх і дати підписати. Між питаннями, які йому треба завдати, повинні бути передовсім питання, до котрої церкви він ходив в тім місті чи селі, котрі назве, як такі, що в них був передтим, все одно в якім краю і до якої парохії належав. Вислухавши його оповідання при людях, записавши і взявши підпис та адресу давну і нову, треба йому сказати, що прийметься його, коли покажеться, що все те, що він сказав про свою працю деінде, правдиве. А переконатися про те, чи воно правдиве, можна тільки в той спосіб, що одержиться писемну відповідь від пароха тої парохії, в котрій той чоловік скаже, що жив передтим, або від місіонаря тої околиці, коли в тім краю нема ще зорганізованих парохій.Грубою необережністю булоб допускати таких незнаних людей до наших товариств на підставі паперів хочби „виставлених” парохіяльним урядом або навіть найповажнішим і загально знаним церковним діячем, коли такий папір привезе з собою незнаний чоловік: бо большевики знані з того, що прекрасно вміють підробляти не тільки всякі папери, печатки і підписи, але навіть річи, котрі підробити дуже трудно. Розуміється, перед справдженням, хто той чоловік, що зголошується до нашої організації, не вільно його підозрівати в нічім злім, хоч вільно і треба йому отверто сказати, що ми маємо обовязок переконатися, хто він, заки приймемо його до своєї організації. Коли занедбаємо такі обережности, то з нашої вини може наступити велике замішання та повний розклад у всіх наших організаціях.

Найтрудніше буде поступовання з тими незнаними нам людьми, котрі казатимуть, що вони втекли з СССР, де вони й уроджені, та просять, щоб їх приняти до нашої організації. Довідуватися про них в тих сторонах, котрі вони називатимуть, нема можливости, бо там большевики переловлюють всякі листи тай нема туди до кого писати. І коли булоб, то се небезпечно робити. А з другої знов сторони не можна згори про кождого, котрий каже, що втік від большевиків, думати, що він большевицький шпіон. Отже з таким найлучше поступити ось як: Треба такому сказати, що й большевики не відразу приймають до своєї організації кождого, хто зголоситься. Наперед треба буде і то довший час дивитися, як такий пришелець жиє і з чого жиє, з ким пристає і т. д. Щойно коли його життя довший час буде примірне, можна його допустити до нашої організації, але ще довгий час не вибирати до виділу чи управи. Тай приняття в члени взагалі повинно попередити парулітне приглядання йому. При таких обережностях большевикам не оплатиться літами десь держати своїх аґітаторів на те, щоб вони в найлучшім для них разі дісталися по літах примірного життя на звичайного члена якоїсь релігійної організації. Тай не легко такому большевикові вести довший час примірне життя: сеж мука для нього. І з чимсь він себе мусить видати.

Та вся та хоч і потрібна робота в напрямі обережности — визначається тим, що вона негативна. Значить, вона полягає просто на тім, щоб не допустити в наші організації підозрілих і незнаних нам людей. Такого поведення очевидно замало перед скріпленим наступом Комуністичного Інтернаціоналу, котрий буде відбуватися всіми способами й на всіх областях та при великих грошевих засобах, якими може розпоряджати тільки держава та ще до того така держава, яка знає, що значить пропаґанда. А за мало з нашої сторони такого лиш негативного поведення тому, що напір на наші релігійні організації буде відбуватися не лише при помочи підставлених аґітаторів, котрих ще найлекше не допустити між нас. Той напір ітиме й іншими способами та дорогами. Нпр. дискусіями, пресою, книжками. На всіх тих областях тактика большевиків буде відтепер змінена: їх дискусії стануть чемніші, їх газети і книжки будуть делікатніше, часами ледви замітно, впроваджувати отруй в організми цілих народів і поодиноких людей, особливож в молодь.

Якже параліжувати таке їх змінене ділання? Про се в слідуючій статті. А. Ч.

*) Про фашизм був цілий ряд статтей в отсих числах „Нової Зорі”: 785, 786, 787, 789, 791, 792, 793, 796, 797. Тому не пишемо про нього тут докладніше.

Останні вибори Фортуни

Останний день тягнення кождої кляси викликує спеціяльне зацікавлення, бо він рішає про те, кому фортуна призначає найбільші виграні. В дні 16 с. м. три виграні по 100.000 зл. впали в столиці на числа 103052, 59861 і 35922.

Дві чвертки першого з тих чисел купили пп. М. Г. з Кракова й А. С. зі Львова, а дальші — пп. Райман і Єжак з Варшави. Власничка одної з чверток числа 59861 се п. С. Г. з Мехова, решта чверток того льосу та числа 35922 належить до пп. А. К., С. С., Й. Б., С. М., і М. Л. з Варшави.

Пятьдесятьтисячні виграні впали в перших днях тягнення на числа: 47902, власність мешканців Сосновця, Нивки і Зубковець та 120026, куплене пп. Б., В. і Й. з Іновроцлавя. Трета виграна 50.000 зл. впала 16 с. м. на ч. 32899, куплене в одній з варшавських колектур.

Тепер треба спішитися з відновленням льосу до IV-ої кляси, котрої тягнення зачнеться 6 вересня. Ті, що в тій клясі не виграють ні мільона ні взагалі нічого, — візьмуть участь в безплатнім тягненні на ялинку.

Молодь

3) На окрему згадку заслугують ще міжнародні католицькі орґанізації молоді. Сюди належать:

1) „Pax Romana", що повстала в 1921 р. Кожного року орґанізує величаві конґреси католицької молоді, що мають вже свою славу. Досі конґреси відбувалися у Фрибурзі, Зальцбурзі, Будапешті, Больонії, Амстердамі, Варшаві, Льондоні, Севіллі, Празі і т. д. Сьогодні обєднює 33 студентські орґанізації ріжних народностей.

2) „Prima Primaria" — перша Марійська Дружина молоді в Римі — сьогодні свойого рода всесвітня централя, що обєднює понад 58.000 Марійських орґанізацій з числом членів 2,500.000. Марійських часописів виходить сьогодні понад 140. Деякі з них печатаються в дуже високому накладі пр. орґан Марійських Дружин студентів у Півн. Америці виходить в 70.000 примірників, а в Ірляндії „Мадонна" журнал Марійської молоді має понад 40.000 передплатників.

3) „Обєднання місійних орґанізацій студентських" є централею кількадесятьох місійних кружків, що існують при університетах. Уряджують що два роки окремі міжнародні студентські конґреси місійні. Останній конґрес відбувся 1933 р. в Амстердамі.

4) Крім цього йдуть приготування до створення міжнародньої централі преси. Сьогодні виходить в цілому світі понад 800 часописів і журналів католицької молоді. В березні 1932 р. в м. Ліль відбувся перший міжнародний конґрес католицької студентської преси.

5) Тут можна зачислити також „Католицький Пласт", що його централя міститься у Парижі. Католицький пласт існує в Австрії, Німеччині, Голяндії, Франції, Бельґії, Бразилії і т. д.

II.

Католицький рух української молоді.

Також у рядах української молоді живчик католицького життя починає бити чимраз живіше. Центрами сього життя і в нас є в першу чергу католицькі орґанізації молоді.

Думаю, що найсильніша католицька орґанізація нашої молоді, яка не тільки широко розгорнула орґанізаційну працю, але й поглибила внутрішнє життя нашої молоді — се Марійське Товариство Молоді у Львові. Воно повстало в переломовій добі нашої історії в 1918 р. з пляном орґанізування головно й на першому місці молоді середних шкіл. Загальна ціль Товариства — се рішучий всебічний поступ молоді. Передівсім Товариство старається поглибити в молоді релиґійні й етичні переконання та склонити молодь до переведення тих переконань в життя й до ширення їх у дальших кругах. Правдива і розумна релиґійність, чистота характеру, плекання вижчих думок та ідеалів, безкомпромісовий католицький активізм — все те частинні завдання Марійського Товариства Молоді. Орудниками є: щире почитання Пречистої Діви Марії, часте принимання св. Тайн, спільні реколекції, сходини членів, добірна бібліотека, реферати, дискусії, академії і т. д. Марійське Товариство Молоді се — Централя всіх Марійських орґанізацій молоді, що обєднує три ґрупи тих орґанізацій: 1) Марійські Дружини, 2) Марійські Кружки, 3) Марійські Союзи. На всіх 240 Марійських орґанізацій майже 200 се орґанізації самої молоді з числом понад 15.000 членів. На терені всеї Сх. Галичини тільки дві, а може три, українські середні школи не вспіли ще оснувати в себе Марійських Дружин.

Крім Марійських орґанізацій вселюдних і середних шкіл існує у Львові Марійська Дружина студенток університету, що гуртує понад 40 студенток та проявляє справді живу діяльність не тільки в царині внутрішнього життя, але й у ділянці харитативній, пресовій та загальноапостольській. Для студентів університету істнує при „Обнові" Марійська секція, якої праця щойно в початках. Марійське Товариство Молоді видає журнал для дітей: 1) „Наш Приятель" 2) „Бібліотечку Нашого Приятеля", 3) „Цікаві оповідання", 4) „Правду", листки для поглиблення світогляду. Кількість усіх досі поширених Товариством примірників переходить значно 2.000.000. Та мабуть найбільша заслуга Марійського Товариства Молоді се введення серед нашої молоді стислих реколекцій, що відбуваються кожного року в кількох серіях. Марійське Товариство, що спрямувало велику потенціяльну енергію нашої молоді в орґанізаційне русло і під лелійними прапорами Марії розвинуло серед молоді велику творчу працю, зробило перший крок до зактивізування нашої католицької молоді, перший вдатний наступ на здобуття Христові належного місця в нашому житті.

Друга сильна орґанізація української молоді на католицькій платформі — се Католицька Акція Української Молоді (КАУМ). Ся орґанізація се тривала памятка величавого свята „Українська Молодь Христові". Завдання сеї орґанізації — зберегти українську молодь для Христа, виховати молоде покоління здорове фізично й духово, яке станулоб в рядах світських апостолів та причинилося до духової обнови рідної нації. В липні 1933 р. повстала окрема архіепархіяльна Рада для мужеської молоді, згодом окрема для молоді жіночої. Скоре темпо зросту сеї орґанізації просто дивує нас. КАУМ має сьогодні понад 200 парохіяльних кружків мужеської молоді й понад 60 парохіяльних кружків жіночої молоді. Рухлива архіепархіяльна мужеська Рада видає добре редаґований журнал „Українське Юнацтво", що справді не є офіційним орґаном КАУМ, одначе дуже богато місця присвячує життю сеї орґанізації. Крім цього спеціяльно для парохіяльних кружків виходить окремий додаток „Українського Юнацтва" п. н. „Готовсь!" КАУМ параліжує руйницьку роботу висланників ріжних партій чи орґанізацій, що досі безпощадно руйнували всі позитивні добутки українського села.

Крім згаданих часописів і видань для католицької молоді виходять ще окремі католицькі видання для нашої сільської молоді: „Віночок для українських католицьких дітей" (додаток до „Правди"), „Бібліотечка Правди" й „Сторінка української католицької молоді" (в часописі „Правда").

На особливішу згадку заслугує католицька орґанізація українських студентів „Обнова". Вона повстала в березні 1930 р. Метою цього товариства є: поглибити католицький світогляд серед своїх членів, плекати товариське життя і взаїмно помагати собі в студіях. Товариство „Обнова" бере участь в конґресах католицьких словянських орґанізацій академічних [12]), співпрацює з міжнародним обеднанням католицьких орґанізацій студентських „Пакс Романа", відбуває часті сходини членів з рефератами і дискусіями, займається орґанізацією великодних реколекцій для студентів, а передівсім гарно записалося на сторінках українського католицького руху своєю чинною участю в святі „Українська Молодь Христові".

Крім Марійських Кружків, що орґанізують молодь вселюдних шкіл, перші кроки ставляє ще одна многонадійна орґанізація сеї молоді т. зв. „Евхаристійна Дружина" або „Лицарі Ісусові". Ціль цеї орґанізації: розпочати вже від дітей формування майбутніх католиків чину при помочі особливішого культу Пресв. Евхаристії. На евхаристійному тлі, при Христовому Серці діти вчаться внутрішнього життя і приготовляються до інших орґанізацій. В західних народів ця орґанізація дуже поширена. В нас повстала щойно перша „Евхаристійна Дружина" при церкві ОО. Василіян у Львові.

Одначе самі орґанізації не становлять одинокого обяву католицького життя нашої молоді. Є прояви куди кращі, що правдивою радістю сповняють наші серця. В більшій частині нашої ідейної молоді проявляється серіозне бажання поглиблення внутрішнього життя. Молодь розуміє, що католицизм ніяк не може вдоволитися плиткістю чи фасоном зверхности, бо за великі цінности криються в католицизмі, щоб їх могти засвоювати собі тільки якоюсь механізацією чи зверхним культом без внутрішнього життя. Наша молодь чимраз більше приходить до того розуміння, що католицизм ставляє собі надто великі суспільні завдання, щоб їх можна було переводити в життя без глибшого внутрішнього життя. Вслід за тим наша молодь припадає жагучими устами до тих джерел з яких бє справжне внутрішне життя. Часте принимання св. Тайн, горячий культ Пресв. Евхаристії, участь у стислих реколєкціях — се те, про що перед 30 літами ми не смілиб навіть подумати, а що сьогодні факт. Члени Марійських Дружин приступають до св. Сповіди кожного місяця, в „студентській церкві" св. Духа кожної суботи сидить у сповідальниці академічний душпастир і нераз протягає звірення молодих душ до пізного вечера. А як часто читаємо в часописах короткі вістки про святі години та цілонічні адорації молоді пр. Марійська Дружина студенток у Львові уряджує кожного року цілонічну адорацію Найсв. Тайн на передодні нового року, щоби надолужити Евхаристійному Христові за всі прогріхи „маланчиного вечера". Та сама Дружина зорґанізувала при своїй „Евхаристійній секції" т. зв. безперервний вінець щоденного Причастя. Богато наших студенток і навіть студентів приймає св. Причастя кожного дня. Евхаристійні секції істнують майже при всіх Марійських Дружинах. Та найкраща запорука духової обнови нашої молоді — се стисліреколєкції. Вже від 7 літ горнеться молодь до сеї Манрези. Кожного року підчас ферій Управа Марійського Товариства Молоді орґанізує ряд стислих реколєкцій для молоді в більших містах сх. Галичини, а число молодих учасників й учасниць все зростає без огляду на фінансову крізу. Прикладом нехай послужать останні стислі реколєкції що відбулися від 15—19 червня с. р. По дві серії реколекцій зорґанізовано у Львові, Станиславові, Перемишлі й Товмачі. В кожній серії взяло участь пересічно 25 учасників (-ниць). Крім цього у Львові відбулися окремі стислі реколєкції для студенток вищих шкіл. Понад 240 молодечих душ обновилося в тій „духовній купелі". А доказом справнього одушевлення молоді стислими реколекціями є вискази самої молоді, що містяться в реколекційних анкетах. „Я знайшов небо на землі", пише один молодий учасник. „Тільки в дні першого св. Причастя я чувся такий щасливий, як сьогодні", пише другий. Одна учениця виражається так: „Бог відслонив мені рубець неба", друга: „Хочу бути свята і другим до святости помагати" і т. п.

Справу стислих реколєкцій обговорю обширніше при іншій нагоді.

Тут слід іще згадати відкриті реколекції нашої студентської молоді, що відбуваються кожного року в часі великого посту. Церква св. Духа виповнена вщерть самою студентською молодю. Понад 400 молоді приступає до св. Тайн. Ось ті райдужні проміння, що чимраз ясніше продираються крізь густі хмари нашої трагічної дійсности. (Дальше буде).

о. Ір. Назарко ЧСВВ.

[12]) „Slavia catholica".

Важніші статті про молодь гл. „Нова Зоря" чч. 411, 422, 444—6, 450, 459, 462, 473, 482-498—9, 528, 530, 537, 555, 559, 571, 574—5, 577, 581, 587, 596, 599, 602, 618—625, 630—1, 639, 641, 645, 653—4, 656—9, 663, 674, 685—6, 697, 699, 711, 720—5, 727—9, 731—44, 747—55, 762—5, 778—82, 784—5, 787—8, 816, 819—20, 828, 833, 839, 841—2, 844, 846—7, 850—2, 859, 860.

ОГЛЯД ПРЕСИ

По передвиборчих Зборах

„Діло" принесло в ч. 217 з с. р. статтю під повисшим заголовком. Подаємо її в цілости:

Окружні передвиборчі зібрання поза нами. Нині знаємо вже докладно, як вони випали для нас в усіх 15-ти східно-галицьких округах і тому на підставі того, що знаємо, можемо і маємо право робити деякі підсумки наших осягів та робити з усього того деякі загальні висновки.

Перше, що кожному вдумчивому читачеві і громадянинові-Українцеві мусить впадати в вічі при розгляді принятих кандидатів, се те, що в ніякій окрузі не пройшов на першому ні на другому місці кандидатських лист москвофіл. Москвофіли ріжних відтінків і ріжних мастей опинилися поза всякою спроможністю добути мандат до сойму зі східно-галицької території. Тільки в золочівській (62) виборчій окрузі опинився на четвертому місці кандидатської листи селянин-москвофіл Іван Миськів. Для нас нема сумніву, що цей кандидат мандату не добуде. Про це зрештою постараються вже українські виборці при голосуванні дня 8 вересня. У 77 виборчій окрузі (Сянік, Ліско, Коросно), де москвофіли рахували на мандат як на чотири тузи (їх кандидатом був там д-р Гнатишак із Криниці), ніхто з них не попав навіть на листу. Зате на друге місце прийшов там наш кандидат п. Володимир Соловій (син пок. д-ра Соловія, адвоката й синдика престольних митрополичих дібр у Львові), знаний українським політичним колам з його дипльоматичної служби в українських закордонних представництвах у роках 1918—21. Таким чином з приємністю можемо підкреслити, що першим і найбільшим нашим політичним осягом у наслідку виборчого порозуміння УНДО з польськими відповідальними чинниками є політична деградація москвофільства, того самого москвофільства, котре тут і там користувалося довго поважною підтримкою польських урядових чинників і зокрема моральною підтримкою місцевих ендеків.

Вчора писали ми на цьому самому місці між іншим про те, що на окружних передвиборчих зібраннях можуть декуди зайти несподіванки, що виплинуть із льокальних причин. Так воно і сталося. Несподіванкою було для нас те, що кандидати УНДО в 63 (Бережани—Перемишляни—Зборів) і в 64 виборчій окрузі (Бучач — Теребовля—Підгайці), а саме д-р Ст. Біляк і п. Зеновій Пеленський, попали не на друге, але на третє місце кандидатських лист. Далекосяглого значіння і впливу на виборчі висліди в названих округах ця обставина не буде мати. Але засадничо в обох випадках вийшов відхил від підстав виборчого порозуміння. Сталося се, як довідуємося, з чисто льокальних причин. На окружному зібранні в Бережанах д-р Степан Біляк через недостачу кількох голосів попав на третє місце. Там між іншим на четверте місце попав кандидат (Вас. Душеньчук), що його не висунуло УНДО і тому деякі члени зібрання були здезорієнтовані. Таксамо за мало голосів дістав п. З. Пеленський у Бучачі, де деякі польські члени зібрання не виявили доброї волі голосувати на компромісову листу кандидатів в умовленому порядку. Ясно, що сі два відхилення направлять українські виборці при голосуванні дня 8 вересня с. р.

Поза тими двома несподіванками на цілій території Галичини пройшли передвиборчі зібрання згідно з духом і підставами виборчого порозуміння. В калуській (68) виборчій окрузі наш кандидат Д. Великанович дістав найбільше голосів і найшовся на першому місці кандидатської листи. Колиж денебудь ще позатим були якінебудь недотягнення на місцях, то вони були без значіння і загальної картини виборчих підсумків на окружних передвиборчих зібраннях не зміняють.

Словом, висліди передвиборчих зібрань є для нас у підсумках позитивні й корисні. Ми матимемо змогу при теперішній виборчій ординації провести до польського сойму пятнацять українських представників з Галичини. На всіх 208 посольських місць у будучому соймі число 15 наших послів є поважне, особливо коли мати на увазі духа і букву обовязуючого закону про виборчу ординацію. І саме таке число можливих українських мандатів у будучому соймі вважаємо другим нашим важним політичним осягом, що виплив із виборчого порозуміння з польськими чинниками.

Третім важним досягненням є те, що на передові місця виборчих лист попали наші видатні громадяни, які мали все в широких масах українського населення довіря, які працювали довгі роки на громадянському й політичному полі, які займали в більшости в нашому національному житті підповідальні, а то й дуже експоновані становища. Словом, всі вони були учасниками активної політичної боротьби за поліпшення нашого положення.

Маючи все повище на увазі, ми з вдоволенням стверджуємо, що польські відповідальні чинники, з якими УНДО ввійшло у виборче порозуміння, зробили все можливе, щоб се порозуміння було в цілости дотримане. По їхній стороні унагляднилася в обговореній виборчій акції добра воля йти по лінії нормалізації польсько-українських взаємин на сій території. Вчорашній виборчий досвід у передвиборчих зібраннях став таким чином і для упереджених і недовірливих доказом на те, що не можна все і до всього підходити тільки з упередженням та резервою, але треба мати відвагу йти сміло на стрічу найбільшим труднощам в імя національного добра. В даному випадку найбільші труднощі для нашої політики спричинювало недовіря в успіх порозуміння та непевність, чи по польському боці є добра воля і щирі наміри йти послідовно до наладнування польсько-українських взаємин в Польщі. Перший, можна сказати, пробний, передвиборчий акт на цьому відтинку доказав їм, що по тому боці є і добра воля і бажання шукати виходу з важкого положення. Се мусимо всі мати на оці, се мусимо чесно та гідно оцінити і вслід за тим поробити з цього відповідні висновки для нашої постави до великої справи нормалізації життя на наших землях.

Живемо в соціялістичній державі

В виленськім „Слові" ч. 98 з с. р. появилася цікава стаття, котру подаємо в перекладі:

Д-р Фердинанд Цвайг найвизначніший побіч ректора Адама Кжижановского і барона Адама Гейдля представник т. зв. краківської економічної школи т. зн. одинокої в Польщі поважної школи економічного думання, представив недавно в І. К. Ц. в знаменитій статті зближення Совітів до буржуазних капіталістичних господарських концепцій або, як він влучно каже, до ринкової економії, і з другої сторони проникання господарства капіталістичних держав большевицькими елемантами, т. зн. пляновістю. Шкода, що брак місця не дозволяє нам навести в цілості глибокі думки краківського економіста. Одначе бажаємо навязати до його ходу думок отсі уваги:

Більшість умів на світі — се пташині уми. Вони нездібні зрозуміти суті питань, бачать і судять тільки етикети. Той самий чоловік, котрий зі страхом відкидає большевицькі помисли, готовий підпирати їх з запалом, коли йому скажеться, що се народньо-соціялістична програма. Трудно перепачкувати кличі, людей, правдиву назву, та легко — зміст, програму.

Більшість консерватистів на світі се якраз такі пташині уми. Так завзято боролися з соціялістами, що не спостерегли, як майже всюди введено соціялістичний устрій. Неправдоподібно низький рівень економічного образування більшості консерватистів спричинив, що ведучи боротьбу з соціялізмом не зрозуміли на чім він полягає і як вводиться його в життя. Вони наївно розумували, що вистарчить не допустити соціялістів до влади, щоби побороти марксизм. Дійсність виказала всю оману того розумування. Швеція, якою правлять соціялісти, се край багато більше капіталістичний ніж принціпіяльно протимарксівська Німеччина або фашистівська Італія. Ті два краї, головно Німеччина, під господарським оглядом напрочуд уподібнилися до Совітського Союзу.

Нині знаємо, бодай ми економісти, що до введення соціялізму не треба зовсім робітничо-селянського правительства. Є тисячі способів, щоби зсоціялізувати господарство постепенно й неспостережно, та неменше основно й успішно.

Перший спосіб: інфляція. Се скритий спосіб вивласнення всіх вірителів, всіх людей з постійними грошевими доходами. Знаємо, що тим способом в Польщі, в Німеччині, в Австрії зруйновано весь середний стан, себто один з найважніших стовпів капіталістичного устрою.

Другий спосіб: дефляція. Се в дійсності скритий маетковий податок на всіх підприємців рільних, промислових і торговельних вартатів. Рільник, купець і промисловець безсильно глядять, як при помочі дефляційного механізму не тільки корчаться їх доходи, але й тає на очах їх маєток. Дефляція нищить підприємців, себто найактивнішу часть капіталістичної суспільности.

Третий спосіб: податкове перетяження. Се постійне явище майже у всіх капіталістичних

В черзі

Гумореска.

Маса публики на подвірю, в самім будинку. Прийшли продовжити карти тотожности. Покірно стоять чужинці, чекають поки документи перейдуть через „царственні" руки урядників. І розуміється, серед загальної маси виріжняються грімкими голосами й незалежним виглядом — руські люди.

— Дозвольте довідатися, як ви називаєтеся? питає обережно сусіда один з черги.

— Ксантикін, Антін Михайлович.

— Ксантикін? Ви, значить, зволите на ікс зачинатися?

— На ікс.

— Очевидно ви один з останних приходили сюди по карту?

— Но, ні, вибачте. Я не з тих, щоб ризикувати. Від першого дня почав я ходити. А нуж, представте собі, їм прийде до голови розложити „ікс" на складові части? Зачислити Ксантикіна на букву „К"? Я в Франції вже 12 літ, привик до обережности. Мене не перехитриш! Я все на ріжні букви ходжу, щоб не вийшло щось. Оголошують нпр. „А"... Я йду. Легко може таке статися, що в останнім числі „Журналь Офісіель" напечатано правило, після якого реєструється перше імена, а потому назвиська. А по імени, як не як, я Антін. Дальше на букву моєї мами Глікерії також являюся. В моїм документі мамине імя записане. Значить може придатися. Ну, на імя свого батька Михайла Никандровича також причалюю. А крім того ходжу на своє „К" і на свій „ікс". Раз прийшов я навіть на „пе", на котре починається місто мого уродження Петрозаводськ. Но се, признаюся, до нічого. Так сказатиб з надмірної дбайливости („рвенія").

— Ну, а урядники, як вони до вас відносяться?

— Відомо як. Сердяться, проганяють. Та я не ображуюся. Головне, щоб виділи мою добру волю. А крики і шум — пусте! Я сам, коли був комісаром (приставом) в Петрозаводську, також покрикував. Гарний був то час... Та по мойому лучше вислухати лайку і всякі вигуки, ніж сидіти в тюрмі задля неможливости покинути границі краю. Я, знаєте, мало що не потерпів з тої причини в Каннах. Коли ще не було для нас тої черти осілости, три роки тому, я поїхав до Каннів, в гості до знакомих. Ну, а в Ніцці, як на те, живе моя своячка з мужем. Самі розумієте, не можуж я жити в Каннах і не відвідувати рідної своячки. Тим більше, що муж її милий чоловік, вона також гостям рада. Отже ми й рішили так, що в Каннах я буду проживати у знакомих чотири дні в тижні, у своячки три. Я почав точно їздити звідси там і звідти сюди. Ну, а як знаєте, є таке поліційне правило — перед відїздом виписуватися, при приїзді записуватися. От, приїхав я до Ніцци й перш усего до комісаріяту. Там здвигнули раменами, сказали, що все те парижські видумки, та поворкотівши записали. А за день я приходжу й повідомляю: виїзджаю до Каннів. Випишіть, кажу.

Перший раз все пройшло розмірно гладко, дуже не можу жалітися. Та за тиждень приїзджаю до Ніцци, являюся знов в комісаріяті, щоби вписатися, а вони знов як зачнуть сваритися! Що за штучки?! кричать.

Одначе я заставив їх таки себе записати і при виїзді виписати. І представте собі: цілих два місяці продовжувалася та історія. Чого вони зі мною не робили!! І просили і грозили і вияснювали і благали. Сам комісар мало не зі слезами в очах намовляв мене більше до них не заглядати. Та я, вибачте, не такий! Раз правило — баста. Я все шаную всі постанови влади. Пригадую собі, коли до Петрозаводська прийшли большевики й оголосили на рано реєстрацію, я цілу ніч не спав, боявся проспати. Ну, а Французи, самі знаєте, нарід анархічний, не люблять зберігати законів. Я й почав стидати комісаря. — Як се так, — говорю — ви мене намовляєте? Проти приписів? І хто? Поліційний урядник! Вибачте, говорю, та колиб ви у нас були на службі в Петрозаводську, вас звільнилиб на другий день. Словом, воював я з обома комісаріятами, ніцьким і канським два місяці, переводив свою лінію і накінець прийшлося несподівано відїхати до Парижа. Приходить в Каннах на кватиру до мене поліційний урядник і говорить: „Приватно прошу вас, пане, зараз виїхати з департаменту Альп Марітім. Бо інакше дістанете від префекта офіціяльне письмо з наказом про висилку..."

А. Ренніков.

державах. Тим перетяженням держава постійно вивласнює своїх горожан; збільшується маєток (не богатство) держави, маліють маєтки горожан. Податкове перетяження се може найзнаменитша форма скритого вводження соціялізму. Тому що чисті приходи горожанина забирає держава, він зачинає добачати свій інтерес у відданні свого маєтку державі з полишенням йому управи його маєтку, як урядникові з постійною платнею. Кождий дідич з радістю віддавби весь свій маєток Рільному Банкови взаміну за номінацію до кінця життя на директора П. Б. Р.

Етатизм, інтервенціонізм, податкові полекші се все середники соціялізації. Вони всі зводяться до того, що не умовини ринку, але воля держави рішає, який має бути рід господарки і в якім напрямі зуживати капітал. Якась ділянка продукції не оплачується: одначе держава доводить до її розвитку або 1) через безпосереднє закладання фабрик тої ділянки продукції, котрих дефіцит покривається з податків (етатизм), або 2) через запевнення тій ділянці штучної рентовности звишкою мит, примусовими картелями, податковими полекшами, дешевими кредитами і т. д. (інтервенціонізм). Вислід той самий: звихнення прав вільноконкуренційної капіталістичної господарки на користь „пляновоі" себто соціялістичної господарки.

Вкінці кождий відступ від вільної торговлі се крок в напрямі соціялізму. Таким кроком є без сумніву картелі, монополі, державні підприємства, державні ліси. Компензаційна торговля в суті нічим не ріжниться від совітського Внєшторгу. Контингенти, девізова регламентація, богато інших „середників" для т. зв. поправи (в практиці — попсуття й погіршення) торговельного білянсу — се також середники вводження соціялізму, ограничення права попиту й подажі та засад вільної конкуренції.

Можнаби значно продовжити ту листу середників скритого вводження соціялізму, та вже дотеперішна вистарчить. Всі ті середники приміюється в Польщі — нераз, треба се льояльно признати, на домагання наших темних посідаючих верств, котрі в той спосіб крутять шнур на власну голову. В висліді наш господарський устрій значно близший до соціялістичного ніж до капіталістичного, значно близший до Совітів ніж до Анґлії. Поділ суспільного доходу між містом і селом зближений до большевицького, як мені се недавно сказав один з найбільше міродатних представників правительственного табору. Податкове перетяження робить з кождого власника державного чиншівника. Під господарським оглядом упривілеена бюрократія, подібно як в Совітах „советскіе служащіе". Шляхом постійних інфляційних і дефляційних розпорядків, диспозиції кредитовими середниками держава щодня інакше формує висоту суспільного доходу, його поділ і призначення. Інтервенціонізм, етатизм, ограничення вільної торговлі щодня інакше заряджують нашими доходами й ощадностями. В Польщі ті процеси зайшли не так далеко, як в Німеччині. Там вже майже зовсім зреалізували большевицькі засади: всі важніші середники продукції є в руках держави, одиниця фактично не має маєтку, тільки доходи. Висота доходу залежить там від політики держави, бюрократія фактично кермує цілим господарським життям, „пляновість" виперає зовсім засади вільного ринку й вільної конкуренції.

Аналізуючи всі соціялістичні елементи в господарці західних держав др Цвайґ потішає себе тим, що чим більше буде їх напруження, тим сильніша буде потім реакція в ліберальнім напрямі. Льогіка промовляє за тим. Одначе я завидую п. Цвайґові оптимізму. Бо історія — се смуга справок злочинців і божевільних, описаних ідіотами.

Ґ і л ь д е м.

Абісинська армія

Аґенція Ройтера приносить з Аддіс Абеби дані про стан абісинської армії. На случай війни абісинський цісар буде розпоряджати 7 арміями, разом около 600 тисяч вояків. Одначе з того лише 250.000 дістало зброю й амуніцію від правительства, решта узброїлася сама як хто міг і вмів. Абісинські армії поділені так: 1) північна армія, 2) полуднева, 3) середна східна армія, 4) західна армія, 5) середна західна армія, 6) східна армія і 7) осередня армія. Ся армія творитиме резерву, яку можна буде кидати там, де буде потреба. Кожда з 7-ох армій складається з 30 полків по 3.000 жовнірів. Відомости про стан узброєння дуже суперечні. Кажуть, що абісинська армія має від 300 тисяч до міліона крісів. Абісинія має мати також около 200 армат, з котрих деякі ще з 1860 р. Число машинових крісів подають на 350 до 400. Крім того абісинська армія має ще тілько само автоматичних скорострільних крісів. З 8 літаків, які має абісин. армія лише 6 придатних до ужиття. Найбільша жура Абісинії се доповнення запасів амуніції. Абісинія мусить спроваджувати амуніцію з заграниці. Тимчасом ріжні европейські держави видали заборону вивозити амуніцію до Абісинії.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець відвідав астрономічну обсерваторію в Кастельґандольфі. Його опроваджував директор обсерваторії о. Штайн Т. І. Папа перебув в обсерваторії цілу годину і цікавився ріжними урядженнями, заінстальованими завдяки папській щедролюбивости. (КАП).

Преосв. Григорій, Епископ Станиславівський, виїхав 17 с. м. на місійну працю в дієцезію. Вернеться до Станиславова 31 с. м.

Римо-католицька митрополича Консисторія у Львові оповістила зазив до римо-катол. духовенства львівської архидієцезії в справі виборів. Без попереднього дозволу Епископа Ординарія не вільно священикови кандидувати до сойму і не вільно промовляти на якихнебудь виборчих зібраннях.

Новий костел посвячено 11 серпня с. р. в селі Кримно коло Любомиля на Волині. До будови костела причинились головно державне надлісництво в Кримні й управитель місцевого тартаку.

В м. Житомирі (большевицька часть Волині) большевики недавно увязнили о. Станислава Яхневіча, апостольського адміністратора житомирської римо-катол. дієцезії. (КАП).

Упадок безконфесійности в Празі. Міський статистичний уряд в Празі в Чехословаччині обчислив, що на 806 осіб, котрі в 1934 р. покинули реліґію і заявили себе атеїстами, 2.710 осіб покинуло безконфесійність і повернуло до Церкви. Цікаво, що вік тих, котрі стають атеїстами, вагається між 21—30 літ. Зате вік тих, що повертають до віри, вагається між 30—50. (КАП).

Німецький міністр військових справ Бльомберґ видав розпорядок, яким заборонив давати новобранцям відпустки на католицькі й евангелицькі реколекції.

Scriptores Catholici. В Брукселі відбулися збори орґанізації „Scriptores Catholici", в якій гуртуються католицькі бельґійські письменники. Та орґанізація існує вже один рік і має 70 членів. Орґанізація уфундувала дві літературні надгороди, одну для письменників, що пишуть по французьки, другу для тих, що пишуть по флямандськи. Рішено видати двомовну антольоґію творів членів орґанізації.

Нову катедру мають збудувати в м. Велінґтоні на острові Нова Зеляндія коштом 100.000 фунтів стерлінґів.

На островах Льофотах коло берегів північної Норвеґії, далеко за підбігуновим кругом, посвячено недавно першу католицьку каплицю від часів реформації. Невелика деревляна каплиця побудована заходами апостольського префекта Північної Норвеґії о. Старка. До недавна католицька реліґія була там заборонена.

Наради трох відложені

ПАТ доносить з Парижа: Французький преміер Ляваль відчитав журналістам урядовий комунікат: П. Ляваль, представник Франції, п. Іден, представник Анґлії і барон Алоїзі, представник Італії зібралися в Парижі, щоб знайти спосіб мирного полагодження італійсько - абісинського непорозуміння. Одначе не вдалося їм знайти підставу до дискусії, що уможливилаб полагодити спір. В часі дискусії виринули труднощі, які вимагають відрочення зачатої праці, котру дальше вестимуть дипльоматично.

Унійна конференція в Пінську

В днях 5, 6 і 7 вересня с. р. відбудеться в Пінську IV Конференція священиків в справі Церковної Унії. Дня 5 вересня с. р. рано буде відправлена торжественна Служба Божа з проповідю в каплиці Духовного Семинаря. Відтак зачнуться наради. Виклади мають виголосити: о. Ян Урбан Т. І. редактор „Оріенсу" з Кракова: „Завдання і характер полеміки з православними". О. маґ. Яцко Воронецкий З. К.: „Наше відношення до святих православної Церкви". О.Д-р Ігнатій Сьвірский проф. УСБ в Вильні: „Погляди російських теольоґів на аскезу". О. Антоні Неманцевіч Т. І. проф. папського семинаря в Дубні: „Духовенство латинського обряду й унійна праця". О. Кирило Кап проф. Дух. Сем. в Пінську: „Західні Чини і унійна праця". О. Д-р М. Нєхай, проф. Дух. Сем. в Люблині (тема реферату буде подана пізніше). Крім того сподіються ще прелеґента з Богословської Академії у Львові. Закінчення конференції відбудеться дня 7 вересня о 9 год. рано. Буде відправлена архієрейська Служба Божа в пінській катедрі з панахидою в славянсько-візантійськім обряді за пок. епископа Лозіньского, ініціятора пінських конференцій. Епископ Ординарій Пінська виголосить відповідну проповідь. По полудні 9 вересня відбудеться збірна прогулька до Любешова, де відбудеться посвячення костела словяно-візантійського обряду ОО. Капуцинів. (КАП).

Смерть льорда Влявінґтона

Помер чоловік надзвичайно інтересний для пізнання характеру Анґлійців. Се голосний „король віски" (горівки) і власник найславнішої анґлійської конюшні, льорд Влявінґтон. В своїм житті любив найбільше коней. Захорував на два тижні перед смертю й зараз висказав бажання: вмерти між кіньми. Отже хорого льорда посадили в Лондоні в старий віз, запряжений в найлучших коней і завезли до його посілости. Там весь час лежав він на полевім ліжку або коло конюшні, або на терасі. Коли лежав на терасі свого двора, то казав конюхам весь час перепроваджувати коней попри терасу, щоб міг на них дивитися. Льорд помер бездітний і без свояків, був сам як палець. Тому все його майно вартости шість міліонів фунтів стерлінґів перейшло на державний скарб. Тестаменту не оставив. А тепер найінтересніше. Кождий чйтаючи се, правдоподібно думав, що се потомок якогось аристократичного і вже здивачілого роду. Тимчасом льорд Влявінґтон походив з народа. Життєву карієру свою зачав убогим слугою, потім був комівояжером. А що був дуже оборотним чоловіком, отже доробився великого майна. А в Анґлії є розумний звичай, що найвизначніших людей з ріжних областей праці король іменує шляхтичами, чим по перше відсвіжує провідну верству держави, по друге дає признання за проявлену енерґію й заслуги. Таким чином і б. комівояжер попав у найвисшу аристократію Анґлії. Відтоді й зачав займатися кіньми тай так їх полюбив, що навіть умирав серед коней. Розуміється, таксамо горячо займався той чоловік всім, до чого приложив рук. Тому так зайшов високо. Се власне тип анґлійського діяча, котрий є всім іншим, тільки не літеплим в діяльности своїй. І се головна характеристика анґлійського діяльного типу, котрий на перший погляд робить враження дуже холодного.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Покажчик змісту

всіх річників „Нової Зорі“ *).

IV. ПОЛІТИКА.

Загальні й мішані теми.

Катон: УХО і вибори 108 Ѳ По десяти роках /у років. берестейського мира/ 111 Ѳ С. Т.: Історичний характер берестейського мира. (Аналогій) 111 Ѳ /кс. Ян Урбан/: Католики й вибори 112 Ѳ Відношення Укр.-католиків до виборів 113 Ѳ Звироднення партій 118 Ѳ „Implicite“ /про вибори/ 117 Ѳ Катон: Ще на тему відношення Укр.-катол. до виборів 117 Ѳ Партійна політика і мораль 115, 117, 119 Ѳ Вислід виборів 120 Ѳ /О. Назарук/: З проблемів публичного життя. (Повиборчі рефлексії) 120 Ѳ Літописець: Пяті роковини /признання Галичини Польщі антантою/ 121 :— Хто винен /тому рішенню/ 122 —: Березневий акт як учитель 123 Ѳ За автономію укр. земель при Польщі 124 Ѳ /О. Назарук/: Прокуратори чи обжаловані? /УП Праці проти „Н. Зорі“/ 125 Ѳ /С. Томашівський/: Найважн. політ. задача нашого суч. покоління /автономія/ 126 Ѳ /К. Сроковський/: Наука демагогам 139 Ѳ Політика і Церква 174 Ѳ /С. Томашівський/: Ідея і громадянство 189 —: Рефлексії про польський і український автосадизм 190 Ѳ Політичні неконсеквенції в рішаючий час 195 Ѳ Очевидець: Неусвідомлені факти 199 Ѳ Політична льояльність 201 Ѳ З політичної азбуки /про льояльність і боротьбу/ 204-5, Відродження москвофільства 211 Ѳ За національну назву 216 Ѳ По першім році укр. парляментарної політики Галичан у Польщі 229 Ѳ Злука демонстративности й опортунізму в укр. парлямент. політиці Галичан у Польщі 231 Ѳ З відчитової салі. „Десять літ укр. питання в Польщі“ Ф 233 Ѳ С. Томашівський: Відкритий лист до укр. громадянства в Польщі 235 —: Чільна партія у власнім зеркалі 245—247, 249—251, 254, 255—257 Ѳ /„Газета Поранна“/: Метрополія й кольонія 256 Ѳ /Мечислав Невіньский/: Проблєм катол. партії 264 Ѳ Воєвода Борковський про укр. справу 268, Стаття воєводи 270 Ѳ С. Томашівський: Програма і тактика 274—277 Ѳ Наша політика /реформа конституц. і адміністр. поділ Польщі/ 286 Ѳ С. Томашівський: З листів до Редакції /ще про „Десять літ“/ Н 286 Ѳ Як у нас інформують суспільність... („Діло“ про зимну авдіенцію Преосв. Григорія Хомишина у мін. Юзефського/ 335 Ѳ (×): В 10-ту річницю ліквідації Галицької Армії. До чого довів клич: „Все або ніщо“ 344 Ѳ (×): Статут Сх. Галичини. Друге предложения Антанти, котре наші політики вдруге відкинули 346 Ѳ Еміґрація й демагогія. Пос. Паліїв проти укр. оніки над укр. еміґрантами 345 Ѳ Принціпіяльність в політиці. З приводу нашої еміґр. політики й інших справ 350 Ѳ За поглиблення політичної освіти укр. громадянства 356 Ѳ /О. Назарук/: Вибори 368 Ѳ („Х“): Про потребу катол. партії 371, („В“): Ще про політику католиків 372 Ѳ /О. Назарук/: Ідеольоґічні основи християнсько-суспільних партій 347, —: Консерватизм в засадах, поступ у здійснюванні засад 376, —: Назва партії 377, —: Клерикалізм в політиці 378, —: Катол. партія і право власности 382, —: Катол. погляд на власність 384, —: Держава і приватна власність 386, —: Комунізм і християнство 388 Ѳ В перший день листопада /геть з негацією, гуртуймося в УКНП/ 383 Ѳ Жалюгідна кампанія /ще про УКНП і КС/ 385 Ѳ о. Мих. Вовчик: Голос в чотирох справах /вибори, УКНП, Кат. Союз, укр. катол. щоденник/ 387 Ѳ По виборах до сойму 390 Ѳ Баламуцтва „Діла“ /в статтях Кедрина/ 394, Ѳ /О. Назарук/: За нову тактику в соймі. Оцінка статтей „Діла“ 396, Ѳ Довкруги федераційної оферти „Діла“ /польські голоси/ 396 Ѳ „Спростування“ редактора „Діла“ Н 398 Ѳ В імя чого. Оцінка теорії „Діла“ 398, Чи ознака протверезіння? /стаття А. Бохенського в „Часі“/ 400 Ѳ /О. Назарук/: Церква й політика (З приводу приготовлювання зїзду Укр. Катол. Народ. Партії) 409 Ѳ Проф. Др Л. Коплєр: Релігія й політика 410, Відношення релігії до політики 411, Що розуміємо під релігією і що розуміємо під політикою 412—416, 418, 419, Коли катол. політик повинен слухати Церкви, а коли ні? 420, Релігія й політика 422—426, 428, 431, 433, 435—442, 444, 446—457, 462 Ѳ Три важні справи в соймі /українська, сх. обряду ,военної катастрофи/ 414 Ѳ Григорій Хомишин Епископ Станиславівський: Пастирський лист про політичне положення укр. народу в польській державі 421 Ѳ Вражіння з /того/ Пастирського Листа Н 422 Ѳ „Ґазета Поранна“: Хоробрий посув 422 Ѳ Розмова з Їх Екс. Преосв. Хомишином /інтервю „Ґаз. Поранної“/ 423 Ѳ „Не полемізують і не аналізують“... /„Діло“ і „Мета“/ 423 Ѳ Відгомін Паст. Листа за границею Н 426 Ѳ Політика двох побіджених народів. З приводу Паст .Листа 426 Ѳ Кватирка дегтю в меді. Про „Неділю“ й Пастир. Лист 427 Ѳ „Підстави польсько-укр. порозуміння“ /А. Бохенського/ 420 Ѳ Яка властиво Польща. Відповідь А. Бохенського Н 425 Ѳ Українська справа в Польщі на тлі англійського зацікавлення 460 Ѳ Німецький уряд, УВО й УНДО /в І. К. С./ 470 Ѳ З приводу документів /в І.К.С./. В чиїх руках опинилась Ґаличина, якби Німеччина ослабила Польщу? 471 Ѳ Нові реверляції „Курєрка“ 472 Ѳ За самоуправу укр. земель при Польщі 485 Ѳ Ян Бобжиньский: Відкритий лист до українського консерватиста 493, 494, 495 Ѳ С. Томашівський: Значіння програми і тактики 497 Ѳ Пять листів Томашівського /про сучасне політ. положення укр. нації/ 497 Ѳ Др Осип Назарук: Про католицьку партію 498 Ѳ „Українська політика“... Чому Польща одержала Сх. Галичину без ніяких зобовязань? Ревеляції Ст. Лося 502 Ѳ /Богдан Словянський/: Польсько-українська проблєма. Голос Українця в польській пресі 502, 503, 506, 510, 512, Ѳ Червона Русь в її історії і традиції /З приводу „Відкритого листа“ Я. Бобжиньского/ 502, Ѳ Схід і Захід в життю України 504, Ѳ Азбука — Календар — Стиль 507, Ѳ Є: Формування української індивідуальности. Яке на тім тлі завдання Галичини 509, Ѳ Др Осип Назарук: Політичні проблєми у „Відкритім листі“ /Дра Я. Бобжиньского/ 511, Політичні проблєми. Нова олива на наші рани. 513, Здоровий корм 519, Ѳ /О. Назарук/: Слово сильних світа сего /справа пацифікації в Раді Союзу Народів/ 506, Рішення Ради Союзу Народів/ в справі українських скарг 506 Ѳ З нарад Сойму. Промова мін. Перацкого про нац. меншости. На тім тлі виринає потреба Міжпартійної Ради 509 Ѳ Українець: Україна і Польща в книжці Р. Дмовского: Świat powojenny i Polska 515 Ѳ А. Ч.: Зїзд УНДА 522 Ѳ Політичні резолюції зїзду УНДА 522 Ѳ Страх перед самоуправою 525 Ѳ Справа самоуправи укр. земель в Польщі. Сучасний стан політики УНДО в освітленні „Діла“ й „Н. Часу“ 530 Ѳ о. М. Вовчик: Вступаймо в партію основану на катол. засадах 530 Ѳ Треба політики, але розумної 532 Ѳ о. Т. Галущинський: Виступ Д. Палїїва в америк. „Свободі“ 546 Ѳ о. Тит Войнаровський: Новий жмут світла на спробу польсько-укр. замирення в 1921 р. 554 Ѳ Трагедія Галицької Землі Н 572 Ѳ Політичне дезоріентування. З приводу русофільсько-русофобської полеміки в „Ділі“ 577 Ѳ Англійські посли за самоуправу Сх. Галичини 578 Ѳ За конструктивну політику Н 575 Ѳ Гр. С. Лось: За конструктивну політику на Червоній Руси 575—589, 591 Ѳ Перелім в укр. політиці. Укр. Парляментарна Репрезентація за автономію укр. земель. Становище „Нової Зорі“ побідило! 585 Ѳ В справі самоуправи. Польський запит й укр. відповідь 593 Ѳ /О. Назарук/: † Олексій Саляк. Перший Голова Укр. Народної Обнови /УКНП/ 582 Ѳ Др О. Назарук: Пращальна промова 583 Ѳ Памяти Ол. Саляка 595 Ѳ Міжнародне положення Польщі та галицькі Українці 597 Ѳ Брошура Преосвященого Григорія /Хомишина/ Н 605 Ѳ Українська Проблєма. Інтервю з Преосв. Григорієм Хомишином 607 Ѳ Демагогія „Нового Часу“ Н 608 Ѳ Прес. аг. „Всхуд“ /коли вийде „Укр. проблєма“/ Н 608 Ѳ „Н. Час“ удає дурного Н 610 Ѳ Українська Проблєма Рз 619 Ѳ „У. П.“ в освітленні „Нашого Клича“ Н 620 Ѳ„У.П.“ /вийде по польськи/ Н 621 Ѳ Інтервю Преосв. Григорія з представником агенції „Схід“ 622 Ѳ /С. гр. Лось/: Міжнародне положення Польщі та галицькі Українці. Нова політична брошура гр. С. Лося 600 Ѳ Польща-Німеччина-Росія-Франція. На маргінесі брошури п. Ст. Лося 603, Ѳ Польща й Галицькі Українці 606 Ѳ Автономія Сх. Галичини в соймовій дискусії 610 Ѳ М. П./аська/: Польсько-укр. трибуна /„П. У. Бюлетин“/ 610, 614, 615 Ѳ В обличчі небезпеки зі Сходу 610 Ѳ /Олександер Бохеньский/: Геніяльне потягнення /„Луги“/ 615 Ѳ /Богдан Словянський/: Польсько-українська трагедія 627Ѳ Принціпи і політика 633 Ѳ Цікава ґазетна війна /між „Ділом“ а „Новим Часом“/ Н 645 Ѳ Генеральне прання брудів в ундівській фамілії Н 646 Ѳ Домашня війна в УНДО-і 648 Ѳ Війна в УНДО-і розгоряється 650 Ѳ Ред. Паліїва виключили з УНДО-я Н 651 Ѳ Війна двох Дмитрів 651 Ѳ Польський консерватизм у відношенні до України 669 Ѳ Д-р Ян Бобжиньский: „Nasza Przyszłość“ у відношенні до України 679Ѳ Ясно і виразно! Польський консерватизм і укр. питання 686 Ѳ Українська програма польських консерватистів. Кілька критичних заміток 687, В імя історичної правди 688, Польський консерватизм і Українці в Польщі 689, Польський консерватизм і Велика Україна 690 Ѳ Консерватизм чи націоналізм? З приводу статті Станьчика 692 Ѳ К.: Українське питання в історичнім освітленню. Замітки до статті в „Nasz-ій Przyszłości“ Ѳ За консеквентну програму поступования з Українцями 686 Ѳ В. І.: Україна в світлі геополітики 706, 707 Ѳ Шляхи до скинення совітського рабства 721 Ѳ Програма /Ґертиха/ окраїнної політики. Ендецький проект винародовлення Українців в Польщі 780, Ендецький проект 784, Отверто і ясно! 788, „Моральні підстави“ винародовлення Українців і Білорусинів в Польщі 792.

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 845, 847, 849, 851, 855, 857, 859.

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

Перед виборами

Техніка виборів до сенату.

Окружні виборчі комісії мають приготовити вибори до сенату. Вибори до сенату є двостепенні. Перший степень виборів до сенату буде переведений 25 серпня с. р. обводовими зібраннями. Вони виберуть делеґатів до воєвідських виборчих колеґій. Воєвідські колеґії виберуть 15 вересня с. р. сенаторів. Се буде другий степень виборів до сенату.

Виборці до сенату збираються 25 серпня с. р. о 9 год. рано в своїх обводах і на засіданні під проводом предсідника обводового зібрання виберуть зпоміж себе (90 — 120 виборців) одного делеґата до воєвідської колеґії. Обводові зібрання повинні зачатися о 9 год. рано і тривати аж поки не виберуть делеґата. Зголошування кандидатів буде устне. Кождий виборець може зголосити тільки одного кандидата зпоміж управнених до участи в зібранню хочби неприсутного, одначе під умовою, що предложить його згоду на письмі. Після устійнення листи кандидатів буде голосування картками. На картці пишеться імя і назвище лиш одного кандидата. Зголошення кількох кандидатів на одній картці спричиняє неважність голосу.

Предсідник оголошує вислід голосування, подає число голосуючих, скількість неважних карт, причини уневажнення карт і кілько голосів одержав кождий кандидат. До важности першого голосування треба, щоб кандидат одержав більше як половину голосів. Під увагу беруть число важних карт, а не число голосуючих. При другім голосуванні обовязує також передумова одержання безглядної більшости голосів.

При тіснішім голосуванні голосується тільки на перших що найвисше 3-ох кандидатів, котрі в другім голосуванні одержали найбільше голосів. За вибраного в тіснішім голосуванні уважається того кандидата, котрий одержав звичайну більшість голосів. В разі рівности голосів рішає жереб, витягнений предсідником.

По скінченні виборів предсідник відсилає до предсідника окружної виборчої комісії відпис протоколу разом зі всіми документами голосування, а оригінал до предсідника воєвідської виборчої колеґії.

Предсідник обводового зібрання повідомить вибраного делеґата, що зібрання воєвідської виборчої колеґії відбудеться 15 вересня с. р. в воєвідськім місті і що в тім дні треба без візвання прийти на 10 год. перед полуднем до будинку воєвідства. Крім того предсідник дасть вибраному делеґатови посвідку вибору в цілі вільного переїзду державними середниками комунікації з місця замешкання до воєвідського міста і назад. (Іскра).

Лікарський фейлетоник.

Новий дослід крови для розпізнання рака

Учені Вецлєр-Ліґеті і Вільгельм опрацювали методу, яка уможливлює скоре розпізнання рака. Метода згаданих учених полягає на тім, що ракова тканина має особливу ґазову переміну. Тою методою можна ствердити ріжницю між ґазовою переміною крови недужих на рака і ґазовою переміною крови здорових. Кров досліджується в той спосіб, що додається до крови т. зв.„каротину“, що лучиться з киснем. В сполуці тої „каротини“ з червоними тільцями крови здорової людини оказується збільшена ферментація. При дослідї крови недужих на рака нема такої ферментації. Сей винахід має велике значіння для медицини, бо лікар зможе розпізнати рака, поки він ще не занадто розвинувся.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЛІСТУ КАНДИДАТІВ УНДА ми вже помістили в ч. 62 (860) „Нової Зорі". Се очевидно одинокі українські кандидати. А що стоїмо на становищі, що треба брати участь у виборах, отже ясна річ, що треба голосувати на тих українських кандидатів, котрі є, хіба що про котрого з них булоб напевно відомо на місці, що відноситься неприхильно до Церкви і релігії.

ПЕРЕДВИБОРЧА НАРАДА відбулася на днях в Перемишлі. Нарадами проводив о. Гарабач. Реферат виголосив п. В. Целевич зі Львова. Він обговорив наше політичне положення, поясив виборчу ординацію і подав аргументи, чому Українці повинні взяти участь в виборах. Всі присутні на нараді постановили піти до виборів.

В ОЛИВІ КОЛО ГДАНСЬКА незловлені справники здемолювали в ночі внутрішне урядження дому Католицької Молоді.

В КИЇВІ відбувся процес проти висших урядників українського комісаріяту рільництва. Їм закидали надужиття при закупні коней. 4-ох головних обжалованих засудили на смерть і 24-ох на грошеві кари.

ДО ПРАГИ приїхали совітські офіцири. Вони мають взяти участь в маневрах чехо-словацької армії. Товпа комуністів, що ждала большевицьких офіцирів на двірці, зробила на їх честь величезну овацію. Товпа кричала: „Слава червоній армії!", „Слава совітським офіцирам!" На вулицях Праги появилися червоні прапори і транспаренти з надписами: „Слава жовтневій революції!", „Геть з правительством фашистів!" і т. п. Поліція розганяла демонстрантів, котрі кидалися на поліцію з ножами.

НА МАДЯРЩИНІ повстала нова політична партія: мадярських націонал-соціялістів. Вона має здійснити націонал-соціялістичну ідею на Мадярщині. Провідник партії Ян Пасті.

ЛИТОВСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО оповістило декрет, який зміняє дотеперішну виборчу ординацію в Литві. Виборець може вибирати зі всіх ліст назвища кандидатів і голосувати на довільно уложену листу. Посли клайпедського соймику будуть мусіти складати приречення для Литви.

В БЕРЛІНІ виголосив промову Юлій Штрайхер редактор антисемітського часопису „Штірмер". Штрайхер атакував закордонну пресу і обговорив жидівську справу. При тім заявив м. і. таке: „Що то кого обходить, що ми робимо порядок в своїм домі. Адже ми не турбуємося про те, що в Америці лінчують Муринів".

ЗЯТЬ МУССОЛІНІЯ ПОКЛИКАНИЙ ДО ВІЙСЬКА. Граф Ґалеаццо Чіяно міністр преси і пропаґанди, зять Муссоліния, покликаний до війська і виїздить до Африки як капітан летунства. Ґраф Чіяно буде дальше міністром.

В БРУКСЕЛІ столиці Бельгії відбувся ювилейний обхід соціялістичної партії з приводу 50-ліття її істнування. Вулицями міста перейшов соціялістичний похід, в якім взяло участь около 150 тисяч соціялістів. (ПАТ).

БОЛГАРСЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила в Софії і Пловдиві поверх 40 членів тайної македонської терористичної орґанізації за протидержавну діяльність.

АНҐЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО замовило 200 військових літаків для воєнного летунства Анґлії. Се мають бути двомоторові панцирові літаки зі скорістю 420 км. на годину. Крім того будують 12 летунських майданів.

У м. СТАМБУЛІ (Туреччина) невідомі справники вбили керманича відділу шифрів турецького міністерства закордонних справ. Вбивство викликало велике вражіння в дипльоматичних кругах Туреччини.

ЯПОНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО доручило своєму амбасадорови в Вашинґтоні Ґірозі Саїтови запротестувати в американськім міністерстві закордонних справ проти того, що американський гумористичний часопис „Ваніти Фер" помістив карикатуру японського цісаря. Вся американська преса виступила проти того закордонного вмішування до области свободи преси. Проте в останнім числі того гумористичного часопису появився лист начального редактора до амбасадора Саїта, в котрім редактор перепрошує за мимовільне ображення національних почувань японського народу.

ЯПОНСЬКА ФЛЬОТА в силі 70 воєнних кораблів виплила на Спокійний Океан на двомісячні маневри.

МІЖ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ ПІВН. АМЕРИКИ Й ПАНАМОЮ ратифіковано новий договір. На основі того договору Злучені Держави зрікаються права інтервенції в республиці Панамі і признають їй повну незалежність. За уживання панамського каналу Злуч. Держави згодилися заплатити 250.000 паперових долярів за 1933 і 1934 р.

НОВИНКИ

Міхала Бачиньского, відомого комісаря „Народного Дому" у Львові перенесли зі Львова до Ломжі на начальника скарбового уряду.

В Скнилові коло Львова вибухла пожежа. Огонь вгасила львівська пожежна сторожа.

Електричні заведення м. Львова мали в р. 1933/34 3,507.173.11 зл. чистого зиску.

Позичка. Давид Леньчиц позичив Константинови Федушиньчукові з Персенківки пару коней і віз вартости 1000 зл. Федушиньчук продав віз і коні.

О. Сильвестра Коритка, пароха Радонич, засудив суд у Мостиськах на 150 зл. кари або 15 днів арешту за те, що, згідно з актом обжалування, о. Коритко поводився невідповідно супроти комманданта поліції.

В Рибні коло Косова увязнили 6 комуністів за приналежність до КПЗУ і відставили їх до вязниці в Коломиї.

Великий ураґан з перунами і зливою лютував над Краковом. Ураґан повиривав кількасот дерев, понищив телєфонічні, телеґрафічні та електричні проводи. Перун вдарив в електрівню й тому в місті згасло світло. Злива залила вулиці. Вода вдерлася до низше положених домів.

На стації Колодно перевернулися два ваґони особового поїзду Львів-Сокаль ч. 2311.

Велика пожежа вибухла в Варшаві в б. палаті князів Любомірських на Зелізній Воді. Шкоди є 20.000 зл.

У Стирі втопилося 8 вуланів підчас вправ 21 полку вуланів. Вулани переправлялися в брід через ріку Стир. На середині ріки сполошилися коні і викликали метушню. Вулани поспадали з коней і 8 з них втопилося.

Перун убив шість осіб і спричинив пожежу в селі Баснів у радзимінськім повіті.

Видалили з СССР Івана Отмара-Берзона, кореспондента ПАТ-а і „Ґазети Польської". Як причину видалення подали кореспонденції Отмара в „Ґазеті Польській".

Ґдиня має тепер 75.000 мешканців. В 1931 р. вона мала тільки 33.500 мешканців.

В самоходовій катастрофі в Подґужині, пов. Жмін, потовклося 14 осіб.

Польський Союз Лілінутів зорганізовано в Варшаві. Союз має вже 400 членів.

Вкрали 20.000 зл. в поїзді в емеритованого комісаря поліції Юліяна Вонсовича. Поліція веде слідство.

Гумор. — Які зуби має чоловік найперше? — Молочні. — А на останку? — Штучні.

У вязницях Литви перебуває 767 Поляків політичних вязнів. 368 осіб відбуває кари від 8 до 15 літ вязниці, 15 осіб засуджених на досмертну вязницю.

У Швайцарії відбувається щороку в першу неділю серпня т. зв. „день милостині". Мешканці сіл віддають свій цілоденний виріб сира бідним. Зате бідні моляться, щоб худоба не пропадала і жнива вдалися.

Бузьки відлетіли зі Шлеська. Селяни говорять, що се віщує скору зиму.

В Ужгороді на Закарпаттю відбудеться другий 6-місячний драматичний курс. Початок курсу 1 вересня. с. р.

На виставі в Берліні вибухла пожежа. Згоріли великі виставові галі на Кайзердамі й велика радієва вежа. На місце пожежі прибув мін. Ґеббельс. Відділи поліційного поготівля, пробоєвиків, війська та пожежної сторожі з великим трудом вгасили вогонь. Попеклося кілька осіб. Шкоди матеріяльні дуже великі.

Велику шпигунську орґанізацію викрили в Чехословаччині. Осередок орґанізації був в м. Радєйовіце. Поліція увязнила в м. Чеські Будєйовіце учителя Німця, двох його синів і ґенерала Кравса, б. комманданта австро-угорської 4-ої армії в часі світової війни, тепер на емеритурі. Шпигунська орґанізація була розгалужена також у війську.

В німецькім м. Карльсруге префект поліції велів змінити назву вулиці „священика Кольпінґа", орґанізатора робітничих товариств т. зв. „родин Кольпінґа", мотивуючи своє зарядження тим, що орґанізації, створені Кольпінґом, виступали в останних часах проти націонал-соціялізму.

Французький літак впав в море, бо підчас лету відірвалося йому крило. Чотири летуни згинули.

У Франції вродилося в 1868 р. 1.054.000 дітей, а в 1933 р. тільки 682.680, з того коло 50.000 дітей чужинців. Фактичний приріст лише 21.598. Значить, корінне населення Франції меншає.

Муссоліні призначив 5.000 лірів надгороди за написання поезії „Сліди Риму в Африці".

Італійське правительство купило в СССР 9000 тон ячменю для своїх військ в Африці.

В британській армії завели новий зразок рушниці, з якої можна буде дати 50 стрілів на мінуту.

Анґлійська преса доносить з Александрії, що з Еритреї вивезено до Італії 5000 вояків, хорих на малярію, тиф й інші недуги.

Фінляндська гранична сторожа зістрілила болышевицький літак тому, що він довго літав над фінляндською територією і робив знимки.

В Мадриті два бики, призначені для змагань на арені, вирвалися з ваґонів на зелізничій стації і втікли до міста. На середині одної з вулиць бики билися між собою так довго, аж один з них впав мертвий на землю.

Протиґазовий конґрес відбувся в Анкарі (Туреччина). В нім взяли участь представники всіх турецьких міст. По повороті з конґресу представник кождого міста обовязаний уладити протиґазовий курс для населення.

В Москві вийшла нова книга п. з. „Жизнь и труды Ф. М. Достоєвскаго". Ст. 382. Автор Леонід Ґросман. Праця сперта головно на невідомих досі матеріялах.

Похибка: В ч. 59 Н. Зорі на стор. 5 під афоризмом, котрий зачинається словами „Як се сталося", пропущено автора Ґ. Адамовича.

Гумор. — Найкоротша бюрократична анекдота. — Інтересант: Яб хотів... — Урядник: Слідуюче віконце.

Гумор. — Життя се представлення, на котре кождий має безплатний вступ. Та за шатню, програму і буфет треба платити фантастичні ціни.

Циганська бійка під Варшавою. Недавно зааларомовано варшавську поліцію про грізну бійку між двома родинами Циганів, котрі розтаборилися за військовим кладовищем під Варшавою. Бійку розпочали діти. Між дітей замішалися старші й діточа бійка скінчилася кривавою авантурою. Цигани стріляли до себе з револьверів. На місце бійки приїхало 8 поліціянтів, одначе Цигани почали стріляти до поліціянтів. Мусіли спровадити панцирний самохід з 28 поліціянтами. Цигани втікли в ліси. Поліції вдалося зловити тільки 12 циганів. Ранених і побитих перевезено до лічниці.

Китайські бандити зловили недавно анґлійського журналіста і жадали за него великого окупу. Та перед кількома днями найшли недалеко м. Пао-Чанґ тіло того журналіста, перестрілене трома кулями. Бандити не чекали на окуп і вбили свою жертву.

Виздоровів по 85 операціях. В Нью-Йорку 14 літний Г. Пфлеґер занедужав на запалення костей. До того долучилося ще затроєння крови. В лічниці перевели на нім 85 операцій, ампутували йому праву ногу по коліно й зробили кілька трансфузій крови. Після того хлопець виздоровів.

Незвичайна ростина. Донедавна славою одинокої незвичайної ростини тішилася т. зв. „Фоке-Капсіс", котру перед 100 роками привезли з Африки до цісарського огороду в Шенбруні коло Відня. Мимо того що тою ростиною дуже старанно опікувалися, вона не виросла велика. В 1928 р. німецький вчений Мартот відкрив в Африці велику кількість таких ростин. Вони ростуть на скалах і деякі мають 1 м. проміру при землі. Коли вирізати в дереві рівчик, то з того місця випливає солодкий молочний плин, який радо пють тамошні люди. Деякі ростини мають вже по кілька сот літ.

Найшвидші риби. Найшвидше зі всіх риб пливають пструги. Такого рекорду скорости не може осягнути ніякий пливак, бо пструг пливе 35 км. на годину. Щупак осягає лише 25 км. на год., лен і карп тільки 12 км. Пструг визначається також великою витривалістю.

Вождь Зулюсів племени Амалькова (в Наталю), В. Кумальо повідомив цісаря Абісинії, що на случай війни з Італією він пришле цісареві цілий полк Зулюсів. Кумальо боровся підчас світової війни на чолі африканських відділів на французькому фронті.

В Новім Йорку зачали відливати зеркало-обєктив для найбільшого телєскопу в світі. В тій цілі збудували окрему шкляну гуту. Саме охолоджування того шкла буде тривати кілька місяців. Його температура спадає 1 степень що 30 годин. Шліфування того шкла буде тривати кілька літ. Отвір телєскопу буде мати 5 метрів проміру.

В м. Джерсей Сіти (Злуч. Держ. Півн. Америки) дійшло до кривавих бійок між неґрами й Італійцями. Поліція мусіла вжити слізних бомб, щоб завести порядок.

Землетрус знищив у м. Пасто (Колюмбія) богато домів. Підчас замлетрусу згинуло в м. Пасто й околиці 50 осіб.

Мехіканські Жиди рішили бойкотувати німецькі товари й купувати передовсім мехіканські.

Гумор. — Позич мені 10 злотих. — Дуже жалую, та при собі не маю ані сотика. — Ну, а в дома? — Дякую, всі здорові.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Львівські пекарі оголосили, що від суботи 17 серпня с. р. обовязують отсі ціни хліба: 1 кґ. люксусового хліба 28 сот., 1 кґ. хліба з 65 прц. муки т. зв. сільського 24 сот., 1 кґ. хліба з темної житної муки 20 сот., 1 кґ. хліба дріжджевого й куликівського 35 сот.

Ліцитації земельних маєтків в Галичині. Дирекція Кредитового Земельного Товариства оповістила нову листу ліцитацій земельних маєтків. Ліцитація обійме отсі земельні посілости: Ременів, пов. Львів, Носівка, пов. Ряшів; Бартатів, пов. Городок, власність римо-катол. приходства в Оброшині; Секлівка Долішна, пов. Ясло; Берендовичі пов. Перемишль; Шехиня і Буців, пов. Перемишль; Дзурків, пов. Коломия; Лукавиця й Антонівка, пов. Стрий; рільне господарство Василя Голейчука в громаді Перевозику пов. Калуш; маєток Ворохта, пов. Сокаль; маєтки Немирів, Передмістя, Париспа, Щирець з Ясеновом і Клепаровом; добра Вороблечин, пов. Рава Руська. Ліцитації згаданих маєтків відбудуться в вересні с. р. в нотаря Т. Навроцького у Львові.

Найбільше бульби їдять в Польщі. На одного мешканця Польщі припадає річно 762 кґ. бульби. У Франції припадає річно на одного мешканця 462 кґ. бараболі, в Данії 266 кґ., в Швайцарії 189 кґ., в Анґлії 110 кг., в Злуч. Державах Північної Америки 90 кґ.

Суспільні Обезпечальні приготовляють викази залеглих обезпеченевих вкладок, котрі на основі розпорядку міністра суспільної опіки з 11 с. м. мають бути даровані. Залеглости, котрі мають дарувати торговельним і промисловим підприємствам доходять до 20 міліонів зл.

Міжнародні торги в Празі відбудуться від 1 до 8 вересня с. р. Міжнародні торги відбуваються в Празі щороку. В торгах бере участь около 3000 виставців з ріжних країв. До Праги на торги зїзджається купецтво зі всего світу, щоб оглянути промисл Чехословаччини та перевести торговельні трансакції.

Банк Краєвого Господарства мав в 1934 р. 2,259 тис. зл. чистого доходу.

Число безробітних в Італії виносило при кінці липня с. р. 637.972 осіб.

БІРЖА

ГРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1.76 — 1.82, фр. франки 34.90 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.15 — 26.37, австр. шілінґи 99.00 — 101, чеські корони 21.90 — 22.00, рум. леї 30.00 — 31.50, ліри 38.50— 41.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 21 серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кґ. масла дес.	2.50 зол.
1 кґ. масла експорт.	2.60 „
1 л. молока	0.14 „
1 л. сметани	0.65 „
1 к. яець	3.00—3.10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану слаба.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 15.VIII. ц.р платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкґ. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кг.	0.80 зол.
Качки за 1 кг.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попередним надісланням грошей.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

КІНА

АПОЛЬО: Недокінчена симфонія.
АТЛЯНТИК: „Червона жінка".
ҐРАЖИНА: „Чібі" (з Франціскою Ґаль).
КАСИНО: Провокатор Азеф.
КОПЕРНИК: Наш щоденний хліб.
МАРУСЕНЬКА: Біробіджан.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
МУЗА: Надя.
РАЙ: „Фрайляйн Доктор". гумору".
СОНЦЕ: „Мадам Батерфляй" і ревія „Парада
СТИЛЕВЕ: Пімста пана Х. і ревія.
УТІХА: „Буря" і ревія.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюються 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacone ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 25 серпня 1935. Ч. 64 (862)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

конто П.Щ. Львів 505.796

Св. Отець до німецьких паломників

Недавно були у Св. Отця німецькі паломники, члени марійських жіночих конґреґацій з Кольонії і Діссельдорфу. Св. Отець висказав радість з приводу тої візити, котра пригадує Йому відомі місцевости і рівночасно потішає супроти тілько сумних вістей, що приходять з Німеччини. Особливо тішився Св. Отець програмою діяльности конґреґацій, котрі мають ціль освятити супружество і родину. Св. Отець висловив бажання, щоб та діяльність могла розвиватися як найкраще. Вкінці поблагословив паломників, вислухав молитви, яку відспівали паломники і закінчив словами: „Всі повинні молитися за Німеччину тимбільше, що все може бути непевне, все може бути проти нас, тільки Бог є завсіди з нами".

Що сказав преміер Славек

про кандидатів, про мандати і про виборчу аґітацію.

Преміер Славек приняв редактора санаційного людового орґану „Господар Польський" і заявив йому м. і.: „Найліпше як би не було ніякої виборчої аґітації, бо виборці самі будуть знати, до котрого з кандидатів будуть мати найбільше довіря. Аґітація моглаб лише скаламутити сей здоровий осуд. Зпоміж кандидатів порядний і скромний чоловік не буде себе хвалити, а других очернювати. А хто так робивби, певно найменше заслугує на довіря. До праці в соймі треба сумлінних і справедливих людей, а не таких, що хваляться". Редактор ще запитав, чи не добре булоб помістити в часописі життєписи послів. На те сказав преміер Славек: „Булоб добре, але то мусить бути безсторонний життепис. Можна сказати про кождого кандидата, хто він є, одначе не робити з того аґітації."

Нова тактика большевизму

Які кріваві овочі дала вона у Франції.

Паризька преса від монархістичної „Аксіон Франсез" й уміркованого „Матену" аж до радикального „Евру" виказує велике занепокоєння з приводу кривавих розрухів, викликаних комуністичною аґітацією в воєнних пристанях Франції та в цілім ряді інших міст. Ліві чинники почувши за собою просто грошеву допомогу з Москви, як також більшу внутрішну орґанізаційну силу задля зєдинення соціялістичних і навіть боржуазно-ліберальних ґруп в оден фронт, до тої міри роззухвалилися, що в білий день нападають на збори патріотичної французької молоді в Парижі і на зїзд монархістів під Марсилією. Словом, зміна тактики III Інтернаціоналу, котру в практиці переводить Москва вже від якого року, і котру недавно одобрив також 7-ий зїзд Комінтерна, скоро приносить жахливі овочі. Та зміна тактики полягає, як відомо, на тім, що московські комуністи постановили понехати боротьбу з іншими соціялістичними партіями і навіть з тими буржуазно-демократичними уґрупованнями, котрі схотять разом з ними стати до боротьби проти фашизму. Притім большевики удають, що боряться за гасла демократії, хоч у себе винищили всякі сліди демократії.

Воєнні приготування Італії

ПАТ доносить з Риму: Італійська „Офіціяльна Ґазета" оповістила правительственний декрет про доповнення кадрів військового летунства. Нові кадри значно побільшені. А саме: число ґенералів ескадри піднесено з 2 до 5, ґенералів дивізії з 1 до 7, ґенералів бриґади з 10 до 21, полковників з 22 до 68, підполковників з 57 до 166, майорів з 43 до 160, капітанів з 93 до 676. Крім того збільшено кадри тих родів військової служби, котрі зближені до летунства.

Абісинія не уступить без бою

Промова цісаря Абісинії.

Аґенція Ройтера доносить з Аддіс Абеби: Цісар Абісинії виголосив промову до представників цивільних, військових і релігійних властей. Він сказав м. і.: Не можливо ще тепер передбачити, чи прийде до італійсько-абісинської війни. Зближається кінець дощевої пори в Абісинії. Італія безперевно дальше висилає війська і воєнний матеріял до двох сусідних з нами кольоній. Небезпека війни стає чимраз більша. Одначе Абісинія дальше надіється на Союз Народів. Абісинія готова співпрацювати льояльно зі всіми народами, котрі без огляду на ріжниці расові і релігійні схочуть щиро співпрацювати з Абісинією. Але Абісинія ніколи не погодиться на те, що загрожувалоб її незалежности, зменшувалоб її суверенність, або підкопувало повагу цісаря, армії і народу. На случай вибуху війни Абісинія буде боронитися до послідного віддиху. (ПАТ).

Бунт котів

В часі будови одного дому в Парижі котрийсь з робітників приніс кітку і примістив її в пивниці нової будови. Коли вже дім був готовий, кітка не пішла за своїм опікуном, лише замешкала постійно в пивниці. Зачали спроваджуватися льокатори і кождий радо давав їсти кітці як найстаршому членови місцевої кольонії. По якімсь часі кітка мала котята. Вони виросли і дальше множилися. Прийшов час, що льокатори зачали жалувати свої доброти. Недавно один з мешканців дому пустився йти до пивниці по бутельку вина. Чим він провинився, не знати, досить, що на порозі стрінуло його стадо мабуть зо сто котів на чолі з кіткою прародичкою. Котяча родина кинулася на мешканця і тяжко його подряпала. Мешканець втік до сторожихи. Одначе інтервенція поважної дверниці ніщо не помогла. Мешканці дому в порозумінні зі сторожихою закликали поліцію, котра мусіла розганяти завзятих і неуступчивих котів ґазовими бомбами.

Для вломників не існують ані посвячені місця ані посвячені предмети, тому слід негайно обезпечити від крадежі з вломом церковне урядження в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Католицизм і большевизм

З приводу ухвал 7-го конґресу Комінтерна.

Отже 7-ий конґрес Комінтерна ухвалив довести в цілім світі до великої спілки всіх соціялістичних і навіть демократично-ліберальних орґанізацій під проводом III Інтернаціоналу для зломання фашизму і релігії.

Як проти того буде боротися фашизм у всіх його формах, не наша річ журитися. Ми католики маємо подбати про оборону релігії та своєї Церкви перед наступом безбожного большевизму. Обороняючи свої моральні позиції та свої орґанізації, боремося не тільки за свої найвисші добра, але також за можливість життя достойного людей на сім світі. Бо не можна сумніватися в тім, що наступилоб, якби так большевизмови удалося побідити й перевести успішно світову революцію. Тоді на довгі часи запанувалаб на всім світі страшна й нечувана досі неволя, від якої не булоб куди втечи. Зниклаб зовсім свобода совісти й релігії, свобода слова й орґанізації, свобода переселення й вибору звання. Словом, людство перемінилосяб у стадо двоногих сотворінь, над яким жорстоко панувалиб найбільш безоглядні крикуни й аґітатори. А до якої жорстокости вони здібні супроти ближніх своїх, показує їх панування в СССР.

Значить, перед нами католиками в першій мірі боротьба за найвисші надприродні добра, котрі маємо обовязок обстоювати й обороняти перед зневагою, обовязок супроти Бога, себе самих і ближніх своїх, також тих, котрі не розуміють небезпеки, яка гряде на них: боротьба за свою віру і Церкву. Від нас католиків, котрі становимо оборонців головної кріпости правдивого добра на сім світі, буде в великій мірі залежати, чи мутна і руїнницька филя большевизму розібється, чи піде нестримно по всьому світу.

Про те, як поводитися в практичній зустрічі з большевицькими розбивачами, ми вже писали в попередній статті. Тут застановимося над глибшою справою, а саме над прочищенням і скріпленням головної спонуки до боротьби в нутрі нашім особистім і наших орґанізацій. Кажучи образово, застановимося над жерелом нашої сили в тій нелегкій боротьбі, котра нас всіх жде.

Жерело нашої сили в нашій вірі в Бога, Спасителя нашого, котрий дав нам обітницю, що врата адові не переможуть Церкви Його. Отже щоб побідити у великім змаганні зі злом, яке тепер олицетворює большевизм, мусимо передовсім якнайбільше скріпити й постійно оживлювати нашу віру, дбаючи про те й кождий особисто і головно зорґанізованим зусиллям. Коли надходить грізна повінь,

а люди загроженої околиці не скріплять своєї уваги на її поступ і не возьмуться зі збільшеною енергією до скріплювання охоронних валів, то повінь залле їх і їх добуток.

Большевизм се ніщо інше як одна з поворотних филь поганства, низького рода фетишизму. Ідоли його фізичної натури: машина, продукція, уживання. Нема в большевизмі найменшого промінчика ніякої висшої думки-ідеї. І тим большевизм ріжниться від всіх дотеперішних поворотних филь поганства, з котрими має богато спільного. Бо й поганство в ріжних формах своїх признавало висші сили над людьми. А большевизм не признає: він у гордости своїй поставив чоловіка на місце Бога і тому приклонники його затратили образ і подобу Божу тай поводиться зі всіми іншими людьми так, якби й вони не мали образу і подоби Божої в своїм нутрі. Отже суть того руху — найбільша людська гордість і все в парі з нею ідуче зізвіріння, ідоли того руху поганські, але без ніякого промінчика ореолу висшої думки, котрий блистів і над поганськими рухами, тактика того руху єхидна хитрість і жорстокість. До того всего рух той має в своїх руках владу на великанськім просторі світа, подібно як мала владу поворотна филя поганства за Юліяна Апостата. Рух той схопиться забарки з найвиразнішими рухами язическими (націоналістичними), котрі в жорстокости й ворожнечі до Христової Церкви також можуть зовсім дорівнати большевицькому рухові.

Усвідомивши собі все те, мусимо приготовитися до оборони значить до боротьби.

Всі наші виступи повинні бути старанно підготовані. Яке величезне значіння має добра форма, про се свідчить такий велит і майстер пропаґанди як св. Авґустин у своїх славних „Конфесіях“, у прилюдній сповіди зі свого життя. А саме в пятій книзі того твору представляє він, як помалу навертався з маніхейської єреси до католицизму, м. і. під впливом проповідей св. Амвросія, епископа Медіоляну. В 14 главі V книги пише св. Авґустин ось що:

„Я не мав заміру вчитися того, що він проповідував, тільки я хотів чути, як він говорив... Та зі словами (зворотами), які я любив, діставася до мого серця також їх зміст, на котрий я не звертав уваги: дістався, бо я не міг їх розділити. І коли я отвирав моє серце, щоб уважати, як вимовно він говорить, діставалося до мого серця також те, як правдиво він говорить, розуміється, тільки крок за кроком“.

Отже про докладне оброблення змісту і про гарну форму оброблення не повинен забувати ніхто з тих, що займаються обороною найвисших дібр. Бо коли навіть такого глибокого чоловіка і мислителя, яким був св. Авґустин, притягнула наперед гарна форма, а потому зачав він доперва застановлятися над змістом, то щож говорити про менше глибоких людей?

Всяку пропаґанду ведеться двояким способом: ж и т т я м (особистим і збірним) та с л о в о м (приватним і публичним). Не може вести доброї пропаганди своїм життям той табор, серед котрого панують особисті й родинні скандали, або орґанізаційна мертвеччина. Не може мати впливу пропаґанда словом ні в приватних розмовах, ні в публичних виступах, коли ведуть її люди необразовані й не працюючі над собою.

Отже велика небезпека, яка загрожує всему культурному світові від нової тактики большевизму, вимагає тепер від католиків особлившої примірности в приватнім, особистім житті та особливого оживлення публичного, орґанізаційного життя. Без того не можна скріпити наших орґанізацій, котрі мають становити головну таму перед безбожною повінью большевизму, що йде наступом на весь світ в союзі з усякими мутними й невиразними чинниками.

В хвилі коли се пишемо, у шпиталях Парижа, Бресту, Тульону, С. Назера, Гавру, Бордо, Руану й інших французьких міст стогне богато ранених у вуличних боях, викликаних там большевиками. Зачали ті бої підбурені большевиками французькі робітники в арсеналах воєнних пристаней Брест і Тульон, отже зачали руїну люди, яким французька нація повірила свою оборону і свої воєнні тайни. Се дуже нагадує початок большевицької революції, котра таксамо зачалася в головній воєнній пристані Росії, в Кронштаті. Се не припадок, що й у Франції большевицька аґітація кинулася наперед на воєнні пристані, де поміщені арсенали і де зібрані матрози та кораблі, від котрих залежать головні артерії життя нації. Так большевики поступають навіть зі своєю союзницею Францією, кидаючись мов отруйні бакцилі на головні нерви її орґанізму! Вони мають вже традицію своєї руїнницької роботи з довгої боротьби в б. Росії: наперед опановувати головні й найбільше рухливі артерії життя по можности не своїми руками, як опанували Україну руками Українців, затроївши їх перед тим пропаґандою, й потому масово винищувати тих, що помогли їм до побіди.

Та мають большевики свою традицію боротьби за злі ціли, маємо й ми католики свою, далеко старшу, лучшу і красшу традицію боротьби за свої добрі ціли. Треба тільки, щоб теперішне покоління католиків, все одно де воно живе і працює, старалося пізнати ту стару католицьку традицію боротьби й переводило її знов в життя. А тоді напевно побідимо й устоїмося перед жахливою навалою, якої з дня на день можемо сподіватися, — як устоялися колись перші громади християнські перед могутними цісарами Риму, що крівавими переслідуваннями хотіли винищити Христову Церкву і науку. Та самі впали побіджені. Так упадуть і большевики, тільки мусимо всюди, де живемо, скріпити наше реліґійне й орґанізаційне життя.

Отже конкретно найблища програма нашої діяльности повинна бути приблизно така:

1) Наперед усвідомити собі небезпеку, яка загрожує нашим найвисшим добрам, вірі і Церкві, та нашому дочасному культурному життю, усвідомити собі, що жахливу руїну і неволю, яку несе з собою большевицька секта, може вона в разі побіди завести не тільки над всіми нами, але й над нашими невинними дітьми в цілім ряді поколінь.

2) Усвідомивши собі ту небезпеку, яка вже котиться по Европі, повинні ми зробити рахунок совісти з собою, чи дали ми все, що могли дати в зусиллі свого ума, праці та матеріяльних засобів на поборювання найгрізнішої небезпеки, яку бачив рід людський, чи може тільки зберігали „нейтралітет“ в часі дотеперішної боротьби і не робили взагалі нічого, чим скріпляли ворога. Коли ми так поступали, то тепер крайна пора, за спомагання большевизму своєю дотеперішною байдужністю надолужити ще більшим зусиллям.

3) Щоб могти причинитися до побіди над большевизмом, мусимо мати упорядковане після заповідей Божих і церковних наше особисте і родинне життя та мусимо мати оживлене і скріплене наше життя збірне, в наших церквах і орґанізаціях. Церкви наші мусять бути оживлені молитвою мас, орґанізації наші мусять бути оживлені духовою стравою, якою кормилися християни перших часів, що по страшних переслідуваннях побідили велику силу поганського Риму, котрий світ завоював. Заінтересування католиків мусить бути звернене до тих часів, до їх ідеалів і їх геройства, а те заінтересування мусить бути защіплене студіями тих часів, живим словом, к а т о л. п р е с о ю і к а т о л. в и д а в н и ц т в а м и.

Коли не розвинемо зусилля в тих напрямах, то ще наше покоління може дожити того, що посіпаки большевизму будуть його винищувати серед неймовірних тортур. Се, що вже діється, не шутка. І всяке спізнення в приготуванні до оборони може бути страшне в своїх наслідках.

Виборчі вказівки

Ґенеральний виборчий комісар видав вказівки для обводових комісій у справі підготовки до голосування. — В домівці обводової виборчої комісії повинна бути заслона, котра забезпечувалаб тайність голосування. За заслоною має бути приготований олівець. Від початку голосування аж до устійнення висліду мусять бути у виборчій домівці предсідник або його заступник і щонайменше двох членів комісії або їх заступників. — Підчас голосування та устійнювання його висліду у виборчій домівці можуть бути мужі довіря, котрих зголосить кожний кандидат на посла по одному на обвід. Муж довіря має право бути у виборчій домівці при голосуванні та устійненні вислідів голосування. Він може оглядати картки до голосування і заквестіонувати їх, може бути при опаковуванні й опечатанні виборчих актів, котрі висилають до окружної виборчої комісії. Вкінці має право зголошувати завваги до протоколу або пересилати їх на письмі окружній виборчій комісії. — Перед голосуванням комісія провірить, чи урна порожна, опісля замикає урну. Від сеї хвилини аж до закінчення голосування урни не можна відчиняти. Кожний виборець голосує особисто і може віддати голос тільки в однім обводі себто в тім, в котрім помістили його у виборчих списках. Виняток є для членів обводової комісії і сторожі, котрі можуть голосувати в обводах, при яких урядують. Ті особи слід втягнути до списку виборців перед голосуванням дня 8 вересня с. р. — Виборці каліки можуть мати до помочі при голосуванні довірену особу. Виборець каліка (сліпий, спараліжований і т. п.) мусить прийти особисто. Одначе при віддачі голосу може його виручити довірена особа. — Ся постанова не торкається неграмотних виборців. Тому що в цілій виборчій окрузі будуть оголошені імена і прізвища кандидатів на послів афішами з поданням черги, неграмотний виборець зможе довідатись від письменних виборців, що оголошено афішами. Таким чином неграмотний виборець довідається, хто кандидує і в якій черзі поміщені кандидати на виборчій картці і зможе без клопоту поставити криску побіч прізвища відповідного кандидата. — Виборець подає своє імя, прізвище й адресу. Той, хто веде протокол провірює, чи виборець вписаний до списку виборців. Після того предсідник дає виборцеві картку до голосування і коперту. Виборець бере картку до голосування і коперту та йде за заслону, де виповнює картку і вкладає її до коперти. З незаклеєною копертою підходить до стола і передає її предсідникові обводової виборчої комісії, котрий у присутности виборця кидає коперту до урни. Одночасно два члени комісії записують у списку виборців побіч прізвища виборців, що він віддав свій голос.

Предсідник і члени виборчої комісії можуть зажадати від виборця документу тотожности. Виборець, який не має документу, що його комісія признала достаточним, може покликатися на двох достовірних осіб, відомих комісії. Рішення комісії у справі чи документ є достаточний западає більшістю голосів. Документом, який стверджує тотожність особи, є не тільки документ тотожности (довуд особісти), але також книжечка військова, карта на зброю, книжечка суспільної обезпечальні і т. п.

Голосування не вільно переривати. Обводова виборча комісія може відложити голосування тільки на випадок пожежі, повені, довгого заворушення, яке годі опанувати і т. п. і не довше ніж до чергового дня. — Перед продовженням голосування комісія провірює, чи печатки ненарушені. Предсідник дбає про лад підчас голосування і про запевнення його тайности. Може усунути з домівки кожного, хто не повинується його зарядженням не відбираючи йому голосу.

Молодь

4) Ці молодечі душі розяснені промінями Божої ласки заправляються теж до апостольської діяльности. В шкільних орґанізаціях ця діяльність замикається в рямцях харитативних секцій, яких члени спомагають себе добровільними датками, книжками, оплатою шкільних такс, тощо. Студенти й студентки без огляду на перетяження своєю працею радо беруть участь у ріжних католицьких починаннях то харитативних (пр. студентки уряджують збірки на бідніших товаришок, помагають шпитальній опіці над хорими і т. д.), то соціяльних через ріжні курси і конґреси („Обнова" бере участь на міжнародних конґресах, участь в святі УМХ, Марійська Дружина студенток взяла участь в жіночому конґресі в Станиславові, на котрому дві прелеґентки були членками Мар. Дружини), то вкінці в освітних починаннях (члени архіепархіяльної Ради КАУМ часто виїзджають на села з рефератами). Наша молодь сповняє по своїй спромозі те, до чого накликував її б. голова „Обнови" на академії УМХ: „Нашою девізою мусить бути: побіджати зло добром, творити добро по Божому закону під проводом св. Церкви в рядах її борців. І нема ні одної хвилини до втрачення. Хрестоносний похід почався і ми всі як один мусимо найтися в його рядах. Ми мусимо чим скоріше розвинути в собі свідомість спільноти ідей, свідомість тісної злуки з Христом, мусимо чим скоріше навчитися „sentire cum Ecclesia". На наших очах дозріває молоде покоління активних католиків, які думають не тільки про те, чого не можна чинити, але й про те, що для Христа треба зробити.

III.

Характеристичні прикмети цього руху.

В цьому дивному поході сьогоднішної молоді до Бога пробивається передівсім повна віддання ість без ніяких застережень. „Як довго не віддамо всього— нічого не віддамо", так говорив один з тих ідейних молодців. Та молодь заправлена в спортових грах, загартована у фізичних вправах хоче жити швидко й горячо, навіть з ризиком, коли сього треба. Теперішна молодь гидує тим всім, що неповне і половинне, вона бажає того, що повне, цілковите і звершене. Ось на зїзді католицької французької молоді в окрузі Saone — et — Loire один з молодих промовців поручив своїм товаришам замкнені реколекції, щоденне св. Причастя, щоденне розважання, відтак говорив дальше серед бурі оплесків своїх друзів: „Ми бридимося улюбленою в наших часах мірнотою і пересічністю. Ми хочемо того, що повне і цілковите. Ми хочемо бути святі. Тому просимо тих, що кермують нашими душами, щоб вони богато від нас вимагали, богато від нас сподівалися, щоб вони спробували вчинити нас святими".

Може се міражі молодечої уяви, чи хвилевий підйом молодечих почувань? Ні. Це справжня дійсність. Досить переглянути бодай кілька життєписів тих молодців — переконаємося про дійсність цього. Jacques Arnoud, Jan du Plessis, Giorgio Frassati, Scheur і Guy de Fontgalland — всі вони хочуть бути святі і стають святими. А хібаж інша ідея одушевляла тих молодих ґімназисток мехіканських, що в обороні Царя-Христа віддавали своє молоденьке життя йдучи з радістю на найтяжчі тортури? Так. Сьогоднішна молодь широким помахом своїх молодечих крил лине на самі шпилі життя, де золотий блеск сонця, де незатроєна буднем атмосфера, відки так близько-близенько до Бога.

А яка дивна простота тих молоденьких душ у їх прямуванні до Бога! У їх серцях немає місця на довгі розумування і досліди — на ніщо їм здалися всякі аналізи й вагання. Вони хочуть Бога і до Нього зміряють просто з усіх своїх сил. Ці молоді серця немов відкидають те богацтво і ріжнородність засобів спасення, що їх витворили довгі століття, а йдуть просто до Того, що сказав про себе: „Я дорога, правда і життя". Той живий Христос, котрого вони люблять напів дитинною, напів братньою любовю — се весь зміст їх душ, ціла тайна їх внутрішнього життя. Малий 11-літний хлопчина, однак великий святий Guy de Fontgalland, якого життєпис перекладено на 14 мов, впевняв раз свою матір, що по смерти він піде просто до неба. Колиж мати спитала його: що се таке небо, він відповів: „Не знаю, бо для мене небо — се Ісус" *).

Мимохіть пригадуються отсі прегарні слова Рабіндраната Тагоре: „Як ключ вертаючих журавлів днем і ніччу летить просто до своїх гірських гнізд, так ціле моє життя прямує до вічної батьківщини, до прославлювання Тебе, Боже!"

Відвага вияву католицьких переконань — се чергова додатна прикмета сучасної католицької молоді. Вже минається безповоротно те покоління „зміннливих камелеонів", що зміняло свої переконання та модифікувало свою ментальність відповідно до обставин, що влізло між ворони і крякало, як вони. Сьогоднішна молодь розуміє, що в католицизмі має примінення засада: „Все або ніщо" і друга: „Хто не зі мною, той проти мене". Тому сьогоднішна молодь не тільки явно маніфестує свої католицькі переконання, але й гордить усяким людським зглядом, виступає проти всяких гнилих компромісів та з якоюсь інстинктовною ненавистю відноситься до всяких конкубінатів єдиної правди з її лискучими фальсифікатами. Що більше, сьогоднішна молодь стає невстрашимо в обороні католицької правди, наражаючи не тільки свою карієру, але й своє життя. Доказом цього не лише боєві статті печатані в журналах молоді, але й чинна енерґічна постава молоді еспанської, мехіканської, німецької, навіть польської (*кампанія проти „Леґіону Млодих"*). Ось ці ідеї орґанізують та сцементовують щораз ширші круги молоді довкола її найкращих елементів та формують новий тип молодого активного католика.

Ці ідеї не остають без впливу й на українську молодь. Наша думка мимохіть горнеться милим спомином до 7 травня 1933 р. Тоді у нас було свято... велике свято української молоді. Свято таке спонтанічно могутне, таке маєстатично гарне, що сколихнуло цілим народом. На межі двох світів: католицького заходу і большевицького сходу українська молодь, не заражена бацилею червоного безвіря, заявляла свою вірність Христові. Дзвонили дзвони радісну мельодію, вітер ніс її на своїх крилах аж туди, „де на всіх язиках все мовчить, бо благоденствує". В цей памятний день українська молодь віддала у величавий спосіб маніфестаційний поклін Христові й одночасно зложила присягу на вірність Його заповітам. Це свято показало всім, що українська молодь живе ідеалами Христа і католицької Церкви. Чиж не ті самі ідеали оживляють ту нашу молодь, що рікрічно замикається добровільно на стислих реколекціях, що з якоюсь святою настирливістю горнеться до Господньої транези та католицьких орґанізацій?

При одній нагоді наші студентки університету просили своїх духовних провідників, щоб від них більше вимагали та провадили їх на верхівя християнської звершености. Ученики кількох ґімназій просили майже докучливо своїх катихитів, щоб оснували Марійські Дружини. Члени одної Марійської Дружини просили, щоб катихит навчив їх відправляти щоденний іспит совісти. Учениці одної ґімназії внесли петицію до дирекції, щоби в травні відправляти „майське богослуження" в ґімназійній каплиці та ученицям дати нагоду до частої св. Сповіди. Додаймо до цього часті енерґійні реаґування нашої молоді на ріжні акти згіршення навіть з боку старших, неуступчивість у добрих починаннях пр. помимо сконцентрованого наступу, неперебірчивої аґітації проти свята УМХ наша молодь взяла в ньому масову участь, а наші студенти-католики з „Обнови" показалися справді невстрашимі, хоч їх взято поза скобки орґанізаційного життя студентського.

Які богатомовні ці факти! Се немов перші проміні сонця, що так чарівно сходить на нашому національному горизонті. Се заграва нової доби в історії нашої Церкви й нашого народу.

В липні минулого року відбувся в Грацу зїзд Марійських Дружин австрійських студентів. Один старенький священик, сільський парох, приїхав приглянутися цьому зїздові. Свої враження він описав в отсих словах: „Я старий сільський парох вже трохи сквашений і сплісніл ий. Ні. Такий я був, але тепер я знов молодий! А се чудо сталося 12 липня 1934 р. в Грацу. Мені здавалося, що я пробудився зі столітного сну, коли я побачив тих Марійських дружинників, що так бадьоро машерували. Я всюди бігав, всьому прислухувався. В неділю я вже говорив проповідь про се. На сам спогад цього я заплакав з радости. А крізь сльози я говорив до селян: Людоньки добрі, надходить нове покоління, нові лікарі, нові урядники, нові судді й адвокати, що вже не будуть здирати селян, але будуть ходити до церкви і приступати до св. Тайн. Сьогодні вони кликали відважно на вулицях: Хай царює Христос! Вони чисті, богобоязні і притім веселі. Я бачив їх у поході. За кілька літ вони стануть між вами. Я вже засну навіки, але ви того доживете. Людоньки, кажу вам одне: Заслужіть собі на те щастя, моліться за ту сильну, чисту і великодушну молодь, приготовляйте їй своє селянське покоління. Здається мені, що можу повторити за старцем Симеоном: Симеоне, вже можеш відійти в мирі, бо бачиш як Дитя Ісус відживає на ново в тисячах молоді. Мої пригасаючі очі вже бачать проміннy заграву" *).

Може наша молодь не може ще похвалитися такими вислідами своєї праці, як загранична молодь. Одначе католицький рух заграничної молоді вже має свою історію, а наш рух ще наскрізь молодий. Та вже й ті наші початки многонадійні. Треба тільки, щоби старше громадянство поставилося позитивно до цього руху нашої молоді.

В нас можна стрінутися з дивним явищем, що його назвав хтось суспільним романтизмом. Мабуть тому, що наш нарід поневолений — кожний обяв суспільної праці викликує в нас симпатію, навіть ентузіязм. Вслід за тим можна достерегти, що нераз „практикуючі католики" підтримують всякі суспільні рухи не звертаючи уваги на те, чи сей рух підпорядковується католицьким інтересам, чи ні. Супроти цього слід підчеркнути, що католики не можуть спомагати не тільки якусь акцію молоді ворожу католицизмові, але також невтральну в відношенні до католицьких засад. Досвід виказує, що праця вкладена в орґанізації без виразного характеру католицького на ніщо не придається, бо в переломових хвилинах такі орґанізації стають у ворожих таборах, не зважаючи зівсім на своїх католицьких співробітників. Тому католики повинні піддержувати і спомагати працю, орґанізацію та рух католицької молоді. А ця піддержка повинна обявитися в сприятливій і прихильній опінії та в грошевих підмогах. Більшість наших католицьких орґанізацій дуже важко переживає час фінансової кризи. Тому молодь згуртована в тих орґанізаціях звертається з щирою просьбою матеріяльної помочі до старшого громадянства. Тож поможім нашій молоді гуртуватися в католицьких орґанізаціях, поможім їй проявити всю молодечу енерґію, скріпім всю творчу натугу її молодечих душ, а певно ті проміні сходячого сонця розгоряться у велике огнище і ціла наша батьківщина запалає новим Христовим огнем! — **о. Ір. Назарко ЧСВВ.**

*) Ks. J. Rostworowski: „Tęsknota duszy współczesnego człowieka za wiarą" Sodalis Marianus XXX. 1931. 154.

*) „Sendbote des Göttlichen Herzens" січень 1935, стр. 34.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Українці в Галичині вимирають...

„Новий Час" приніс в ч. 183 з с. р. статтю п. з. „Смертність найбільший ворог нашого народу", котру подаємо в цілости:

Вперед кілька статистичних даних. Цифри, що їх проголосили про природний рух населения в Польщі за перший квартал 1935 року, звернули на себе загальну увагу: вони виказують величезний зріст смертности. В першому кварталі 1934 року на 1.000 осіб вмирало 15, а в першому кварталі 1935 року вмерло 17,7. Отже приріст смертности є в 18 проц. В першому кварталі 1935 року померло 23.000 осіб більше, як у цьомуж кварталі попереднього року. Пересічна смертности за 1935 р. буде вища від пересічної смертности 1934 року. Бо статистика виказує, що 1933 р. була в Польщі смертність — 14,2; в 1934 р., в першому кварталі — 15,0; в другому кварталі — 13,8; в третьому кварталі — 14,4; в четвертому кварталі — 14,6; а в першому кварталі 1935 р. — 17,7.

Таким чином смертність у Польщі є найвища в порівнанню зі смертністю народів Західньої і Середньої Европи. Тільки одна Румунія перевищає смертністю Польщу, бо в неї стопа смертности є 18,7.

Отже на 1.000 осіб вмирає тепер у Румунії 18,7; у Польщі 17,7 осіб; в Англії — 12,3; в Німеччині — 11,2; в Норвегії — 10,2; а в Голяндії — 8,8. Отже в Польщі вмирає два рази стільки людей, що в Голяндії.

Приріст смертности був у всіх польських воєвідствах, але він найбільший у східних і полудневих воєвідствах. У полудневих воєвідствах смертність зросла в першому кварталі 1935 р. до 19,7 на 1000. Це найвище число смертности в Европі. Навіть Румунія (18,7), Португалія (17,6), Еспанія (16,4) і Болгарія (15,4) стоять залишені тут далеко позаду.

Трагічно представляється також статистика смертности немовлят. У першому кварталі 1934 р. припадало на 100 уродин 12,8 смерти немовлят, а в першому кварталі 1935 р. припадає аж 15,1 смерти немовлят. Притім у полудневих воєвідствах є аж 17,2 випадків смерти немовлят.

Стопа смертности виказує досить велику ріжницю в поодиноких воєвідствах. Головний Статистичний Уряд обчислив число смертности на 1.000 осіб в кожному воєвідстві 1934 р. Пересічна смертности в цьому році була 14,4. Притім — найнижча смертність була у шлеському воєвідстві, бо була 11,6; у Варшаві вона була 11,8; у люблинському воєвідстві 12,2; в познанському — 13,1. Зате найвищу смертність виказує станиславівське воєвідство (18,4), поліське (16,5), львівське (16,2); новгородське (15,8) і краківське (15,2). — Отже, як бачимо, шлеське, познанське воєвідство і м. Варшава мають таку саму смертність, як Англія, Німеччина, або Швайцарія. Зате воєвідства львівське і поліське виказують число смертности Еспанії і Португалії, а станиславівське воєвідство число смертности Румунії, себто найнижче число смертности в Европі!

Отже трагічні і сумні дані говорить отся статистика. Найтрагічніше і найсумніше говорить вона про українське населення. Легковажити собі цього факту не вільно!

Де причина цеї жахливої смертности в Польщі, а зокрема між українським населенням?

Причина в зубожінню та в нужді, особливо в зубожінню та в нужді села. Високу смертність селянства спричинюють головно три чинники: 1) систематичне недоживлювання населення; 2) жахливий стан мешкань, 3) невідповідні санітарні умовини і відсутність лікарської опіки.

Й. Міхаловскі в своїй, цими днями виданій книжці п. н. „Село не має праці" (Варшава, 1935) оголошує вислід анкети Інституту Суспільних Справ, переведеної в серпні 1934 р. в Рящівщині. З оголошених даних видно, що 99 проц. селянства ряшівського повіту відживляється недостаточно. Цукор на селі не існує. Тільки раз денно їдять теплу страву (воднистий борщ і картоплю). Замісць їдомої соли вживають худобячої соли. Зовсім нема молока, масла й яець, бо вони призначені на продажу. Про нову одіж чи білля нема мови. Середняки ходять обдерті, завжди в тій самій парі чобіт і в тій самій сорочці. Хати зимою неопалені, бо нема гроша на опал. Мила вже зовсім не вживають. Більше, як половина дітей хора на чахотку. Лікарська поміч недостаточна. Є села, де лікаря не було 4—5 років!

На повному засіданню державної начальної ради здоровля в Варшаві звертав б. міністер здоровля Польщі, проф. д-р Т. Янішевский увагу на „жахливу нужду й брак поступу на санітарному полі в Польщі".

„До цього причиняється чимало — говорив проф. Янішевский — бруд і нехлюйство по містах, містечках і селах, брак достаточної скількости доброї води до пиття, брак належного усування сміття та відсутність каналів, а також мала вразливість на ці речі навіть частини інтелігенції. Розвиткові пошесних недуг, особливо тифів, сприяє нужда населення і безробіття мас. Їхня байдужність на справи гігієни прибирає патольогічні форми".

Окремо нарікає проф. Янішевский на лихе наладнання справи суспільних обезпечень від хороби.

На справи, що відносяться до поправи санітарного стану, видає Польща річно одну сорокпяту, а не вчисляючи видатків на військо, одну сорок-першу цілого державного буджету. При існуванню міністерства здоровля — його потім скасували! — видавала Польща на санітарні справи тільки одну вісімдесять-девяту частину цілого буджету!

Як бачимо — зовсім невідрадний стан під санітарним оглядом у Польщі. А що вже говорити про землі, де живе наш народ! Се одна з причин, що смертність — і смертність немовлят! — найбільша на наших землях! Поголовна нужда, майже голод, брак праці, а дальше перенаселення — отсе причини сеї катастрофи.

Чи сміємо приглядатися з заложеними руками сему станові річей? Ні! Нашим обовязком зараджувати йому якнайенергічніше і якнайскорше. Перенаселенню не зарадимо покищо і скоро; безробіттю також відай ні; але голодові, поганому станові мешкань і невідповідним санітарним умовинам можемо в деякій мірі зарадити. Обовязком нашої національної організації зорганізувати поміч голодним членам нашого народу, хочби цілим повітам, чи полосам — як це вже робимо щодо Яворівщини, в дечому щодо Лемківщини і щодо Гуцульщини. Дальше обовязком нашої суспільности є подбати, щоб стан мешкань нашого народу поправився. Треба освідомлювати найширші маси народу про конечність будувати просторі, ясні і здорові хати. Треба творити будівельні кооперативи для будови мешкань для незаможників. Вкінці треба припильновувати санітарний лад по хатах і загородах. Се останнє найлегче виконати, а ніхто в нас цього не робить. У кожному селі повинен повстати звичай, що хоч раз на тиждень до кожної хати і до кожної загороди прийде окрема місцева комісія, в більшості зложена таки з молодих людей, що малаб не тільки „стверджувати" лад, чи нелад, але що в разі неладу сама якстій завелаби лад на місці. Такий спосіб причинивсьби напевно скоро до того, що санітарні умовини — одна з причин жахливої смертности нашого населення, особливо немовлят — поправиласяб і смертність зменшиласяб. Мусимо самі собі радити, бо ніхто нам не порадить! — Е. Я.

Вили догори!

„Газета Польска" принесла в ч. 227 з с. р. статтю під повисшим заголовком. Подаємо її в перекладі:

Непросліджені присуди долі щодо символіки знарядів людської праці. Відоме нам уживання коси настромленої догори, недавно пізнали ми применення серпа і молота в червонім полі. А отсе чи не найстарший з тих приладів — вили — покликаний до гербу французьких хлопів геральдиком свого рода, нині вже широко відомим провідником руху Селянської Оборони, що ширіться в північній і середній Франції, Генриком Доржере. Старий се герб, ті вили догори, сягає 14 стол., коли то т. зв. Жак Бонгом наставив їх проти шляхотських палат гарної провінції Іль де Франс. Нині відновник тої острої емблематики заповідає значно ширший ужиток з неї на терені всеї Франції. Та сим разом вона звертається проти парляменту і його клієнтів зі Спільного Фронту.

„Вили, поучує Доржере, для селянина — се знаряддя праці, але також зброя в боротьбі. Селянин послугується нею, коли хоче вигнати злодія зі свого обійстя, котрий закрався, щоб ограбити його з майна. Для селянського руху се передовсім символ. Тут задумуємо послугуватися вилами, щоб скріпити авторитет держави, прогнавши наперед політиків, котрим Франція завдячує руїну і нечесть".

Острі слова — острі як вили...

Та отсе такий досвідчений і зрівноважений чоловік як Андрій Тардіє, співтворець версальського договору, муж довіря Клеманса, три рази президент міністрів, відходячи від парляментаризму кинув недавно таку осторогу:

„Найболючіша справа се положення рільництва, котре в останних трох роках від авантури до авантури переходить з нужди в нужду. До матеріяльних терпінь прилучилися тепер моральні терпіння тої верстви — а можна було їх омминути. На весні 1935 року десять міліонів Французів, що живуть з рілі, уважали себе не лише викиненими поза скобки економічного обороту задля занику своєї покупної сили. Вони також чулися загроженими несправедливими нападами, котрі правительство звернуло проти селянських професійних орґанізацій, та бездумними судовими слідствами, що попихають їх до насилля чиної боротьби....".

Хто се Генрик Доржере, творець „Селянської Оборони", що стоїть на засаді опору проти податкового натиску, проти картелів, проти Спільного Фронту радикалів, соціялістів і комуністів? До недавна ми нічого про него не знали, як напр. і про полковника де ля Рока. Тепер про сего останнього знаємо, що він стоїть на чолі 400-тисячної міліції, зорганізованої на військовий лад. Про Доржереса довідуємося, що він недавно в виборах до парляменту побив всіх інших кандидатів в м. Блюа, здобуваючи 6.000 селянських голосів по заімпровізованій поспішно кандидатурі. Оскілько не став послом, то лише завдяки маневрови останньої хвилі, коли комуністи, радикали й соціялісти получили свої голоси проти провідника французьких „Мацьків". Ще знаємо, що суд в м. Руен засудив його на 8 місяців за підбурювання до опору владі... А вкінці знаємо ще й те, що він в кількох останніх роках обїхав богато французьких сіл і виголосив понад 1500 промов, згромаджуючи нераз товпу до 20 тисяч людей і орґанізував всюди Комітети Селянської Оборони. Крім того під його сильним впливом повстала на легальних основах велика суспільно-політична орґанізація під назвою „Селянський Фронт". Ціль тої організації здобути політичний вплив відповідно до значіння 10 міліонової маси рільників, котрі несуть найбільші суспільні і державні тягарі а тепер позбавлені того впливу.

„Ми — каже Доржерес — найчисленніший, найздоровіший, найбільше працьовитий елемент народу — ми спасли край підчас війни. В кождім краю, де після війни довершено народню революцію — вона прибрала своєрідний вигляд. Я глибоко переконаний, що у Франції селянські маси переведуть таку революцію — і тому кличу: Вили догори!"

Не наша річ вдаватися в предсказування щодо будучности того руху, ні також висказуватися за або проти його кличів. Зате обовязок обсерватора ствердити, що той рух вчера ще мрячний нині розвивається з нечуваною скорістю і лучить сотки рільних синдикатів по цілій Франції в Селянський Фронт. Той рух має своїх провідників, солідарних з Доржересом, має своїх письменників, зпоміж котрих треба згадати знаменитого автора повісти „Le Roi dort" — Бребанта.

В дотеперішних розвоєвих періпетіях того руху, не завсіди мирних, треба відріжнити кілька важних моментів:

Селянський Фронт зміряє до корпораційного переформування державних основ — висказується проти дефляційної політики, спертої на недопустимих знижках французьких цін, зміряє до політичного впливу (участи в правительстві), бодай на рівні з Comite des Forges, могутною орґанізацією великого промислу. А орґанізація Селянської Оборони, котрої душею Доржере, поборює то, що стріне на шляху до здійснення кличів Селянського Фронту. І так напр. на богатьох селянських зборах появляються нагло комуністи, стягнені звідки дасться. Селянська Оборона усуває їх з нарад.

В деяких случаях Оборона не допускає до зіціткування фермерів на користь скарбу, в інших пропагує насильно розвій селянської кооперації проти картелів у всіх ділянках. Напр. недавно пропагувала поворот до сільського печення хліба, до дрібного млинарства і т. п. проти струстованого млинарства, механічного пекарства. Труст великих млинів, що меле четверту часть французького збіжжа, а в пристанях — все імпортоване збіжжа, се в суті річи пан життя і смерти рільників. То він заряджує звишки й знижки збіжевих цін, він веде спекуляцію імпортом, він вкінці могутними впливами в парляменті і в пресі настроює міродатні круги до драстичних розпорядків проти орґанізації рільної самооборони.

Доржере і його група атакує спекулянтів таких як Ледерман, Болляк, Льої Драйфус, під контролею котрих виходять великі органи інформації як Парі-Суар, Ентрансіжан, Економічна і Фінансова Аґенція... „Раса тих термітів, котрі завдяки парляментарній продажности безкарно підгризають народну господарку, повинна щезнути" — кличе Доржере — „се роля селян з вилами довести до їх ліквідації".

І власне тут вдарило те вістря Жака Бонгома на камінь. Доржереса замкнули за надуживання емблемату вил. Обвинувачував у процесі посол Герні, колись президент парляментарної комісії в справі Ставіського, довголітний генеральний секретар Ліґи Ооборони Прав Чоловіка.

Та тимчасом книжка Доржереса, під улюбленим його кличем, показалася на книгарських поличках, а Комітети Селянської Оборони повстають по всім краю і щораз ширшими кругами обіймають маси рільників. Тепер вони входять в стичність з орґанізаціями Вогняного Хреста.

276 нових костелів у Галичині

„Новий Час" приніс в ч. 181 з с. р. отсю новинку, котру подаємо в цілости:

Поміж вшехпольськими патріотами почалася суперечка на тему, хто з львівських єрархів польського костела більше заслужений в ділянці польонізації нашого краю — арцибіскуп Більчевскі чи його наслідник Твардовскі. При нагоді тої суперечки виявилося, що оба вони робили все можливе, щоб засіяти наш край латинськими парохіями, експозитурами й каплицями, всід за якими йшла й утривалювалася польонізація нашого населення. І так пок. арцибіскуп Більчевскі вмираючи в 1923. р. залишив по собі 21 нових парохій, 96 експозитур і 328 каплиць. Його дорібок помножив його наслідник 7 новими парохіями, 26 експозитурами та 214 каплицями! За 22 роки його влади збудовано в Галичині 276 латинських костелів і каплиць! Є це цифри й позиції, які дуже яскраво ілюструють скріплення польського живла в нашому краю й самозрозуміле в таких умовах ослаблення українського живла. А тимчасом краківський „Курієрок" не вгавае в алярмах про „рущене полякуф в Малопольсце Всходней"...

МІЛІОНОВИЙ ЗБУТ ПАПЕРЦІВ і ТУТОК „КАЛИНА" говорить за високу якість і дешеву ціну.
фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84.

Українська пропаґанда

В Празі виходить інформаційний бюлетень у чеській мові п. н. „Ukrajinsky Prehled". Завданням сего бюлетеня є інформувати чеську пресу про головніші події з українського політичного життя, що відбуваються на всій етноґрафічній території, розвиток української культури — мистецьку, літературну й музичну творчість, національну економіку — розвиток української промисловости та кооперативний рух. Крім інформації чеської преси, шляхом розповсюднення бюлетеня між чехословацькими політичними й суспільними діячами, мається на увазі також пропаґанду української справи між чехословацькою опінією. — Матеріялом для інформації мають служити всі українські видання: періодики, белетристичні й наукові твори, звідомлення політичних партій, наукових і громадських установ, торговельно-промислових і кооперативних підприємств і т. п. національних орґанізацій, що відзеркалюють орґанізаційну й культурну творчість українського духа. — Тому що національна пропаґанда не може бути справою окремої особи, чи якогось політичного гуртка, Управа В-ва звертається до українського громадянства за допомогою і просить надсилати всі видання, звідомлення й окремі інформаційні дописи та матеріяли, на підставі яких можна інформувати чужу суспільну опінію про всі прояви нашого національного життя. Про книжки будуть містити в бюлетені рецензії і коротенькі реферати. Управа Видавництва просить присилати видання на адресу: „Ukrajinsky Přehled", Praha I., Bartolomějska 14/IV. p. 85.

Радіо в папіросниці

В Лондоні відбувається вистава радіоапаратів. На виставі богато ріжних експонатів, деякі з них се правдиве чудо техніки. Є там величезні радіоапарати і побіч них маленькі радіоапарати, що легко вміщаються в папіросницю. Пересічна ціна звичайного радіоапарату 750 фр. Між удосконаленнями радіоапаратів цікаві отсі: слухач радія, що сидить нпр. в саді, має в кишені окрему т.зв. контрольну дощинку. Він потискає відповідний ґудзик і радіоапарат в його мешканні автоматично зачинає ділати. При тім можна реґулювати филю без найменшої похибки. Вистарчить потиснути ґудзик і пересунути движалку і апарат в кімнаті вже прийме іншу стацію.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Дарунок для Св. Отця. Представники великого товариства обезпечень у Венеції подарували недавно Св. Отцеви сто асекураційних поліс загальної вартости 3 міліони лірів і призначили їх для бідних церков, які не можуть виповнити принятих на себе зобовязань. Св. Отець подякував за той дар і переслав тому товариству благословення.

Будують каплиці на кресах. „Куратория будови народних домів і каплиць" у зборівськім повіті уложила на сей рік плян будови 5 народних домів, 1 костела, 8 каплиць і 1 каплиці-памятника. Плян почали вже здійснювати. Тій акції присвячує богато трудів зборівський староста Альфред Коцул. (КАП).

Новий берлінський епископ Пройсінґ подорожує інкоґніто по Німеччині. Недавно він був в Берліні, потому поїхав до Фульди на конференцію німецького епископату, котрою проводив кардинал Бертрам. Торжественна інтронізація нового епископа до катедри св. Ядвиги в Берліні має відбутися 8 вересня с. р.

Тиждень курсів християнських жіночих синдикатів відбувся недавно в місті Бурж у Франції. На той „тиждень" прибуло богато жінок. На курсах були виклади: соціялізм і лібералізм, суспільний католицизм і жіноча праця, корпораційна орґанізація, діяльність християнських синдикатів і оборона працюючої жінки та робітничої родини і т. п. Крім того виголошено цикль викладів на тему жіночого руху, впливу праці на жіночу психіку і т. д.

В м. Галь в Бельґії обходили 25-ліття реліґійних представлень, що представляли життя Матери Божої. Містечко Галь є для Бельґії тим, чим Оберамерґав для Баварії. На представлення в м. Галь, в яких бере участь понад 500 акторів, зїзджаються люди з цілої Бельґії.

Конґрес Федерації Християнських Учителів в Бельґії відбувся в Брукселі в днях 15—18 серпня с. р. Та федерація істнує від 1914 р. і має тепер 16.300 членів. До неї належить більшість учителів народних шкіл Бельґії. Се найбільша орґанізація учителів в цілій Бельґії.

В Голяндії повстала нова католицька орґанізація, котра має ціль достарчати католицьким родинам добрих католицьких книжок і тим способом протиділати обниженню духового рівня голяндських католиків.

Помер епископ М. Лю-Юн-Го, апостольський вікарій в м. Яхов в провінції Шехван в Китаю. Покійний епископ уродився 1877 р., висвячений 1910 р. в Римі.

На католицизм перейшли всі члени редакції анґлійсько-китайського часопису „Кванґгвапо" в м. Тсінанфу. Рівночасно перейшла на католицизм жінка начального редактора і 4 його дітей.

Нова історія Церкви. Ніяка ділянка історії не може похвалитися таким науковим поступом в останних 50 роках, як історія Церкви. До того причинилися: отворення ватиканських архівів папою Львом XIII, створення в Римі ряду наукових інститутів ріжних народів, розвиток помічних наук і т. д. Тепер у Франції зачали печатати величезну 24 томову „Історію Церкви" під редакцією декана теольоґічного факультету в Штрасбурзі Віктора Мартена і професора в Монпеліє Августина Фліша. Вже появився перший том тої історії, котрий зачинається від докладної характеристики реліґійного й умового життя Жидів в Палестині, обговорює життя Ісуса й діяльність апостолів аж до римських переслідувань.

Американські католики і міжнародний мир. В однім з останних чисел католицького американського тижневика „Америка" о. Петерсон застановляється над питанням, яке повинно бути становище американських католиків щодо міжнародної війни, котра щораз більше загрожує світови. На думку о. Петерсона на світі не буде довготривалого мира доти, доки будуть держави упривілеєні і держави позбавлені прав, які мають інші. Анґлія старається посередничити між Францією й Німеччиною і рівночасно сильно держить кольонії, здобуті завдяки версальському договорови. Америка засипає Европу радами, як Европа має поступати, щоб удержати мир і рівночасно веде свою власну націоналістичну господарську політику та на кождім кроці старається випередити, перевисшити й перемогти Японію. Загроза світової війни буде завсіди висіти в воздусі, доки Японія, Німеччина й Італія будуть уважати себе покривдженими. Першою річю при забезпеченні перед світовою війною булоб відбудовання здорової, розумної вимінної торговлі між поодинокими державами.

В Китаю є тепер 2,702,468 зареєстрованих католиків. За один рік прибуло 73.908 осіб. Єрархія католицької Церкви в Китаю складається з 89 епископів і 404 священиків. В місійній праці католицьким священикам помагає 1148 монахів.

Се дуже підозріле

Сатира-гумореска.

Людська підзорливість не має границь. Одначе вона ніщо в порівнанні з підзорливістю пересічного варшавянина.

Приймім, що одного дня будить тебе будильник о семій рано. Кличеш служницю. Просиш снідання.

— Щось в тім є! думає сейчас покоєва. Чому він так скоро встає? В тім криється щось підозріле.

І обслуживши тебе, біжить сейчас до кухарки „з напроти". За десять мінут дім, в котрім живеш, гуде вже від сензаційних вісток про те, що ти посварився з родиною, що шукаєш іншого помешкання, або що криєшся перед поліцією.

Виходиш і сідаєш до трамваю. Вимаєш квартальний білєт. Кондуктор мірить тебе від стіп до голови. Провірює знимку. Скажений, що знайшов подібність, віддає тобі білєт.

— Сим разом тобі повелося! — думає. — Зручно підроблений! Та чекай! Не мине тебе кара. Вкінці напевно тебе здемаскують.

Висідаєш перед скарбовим урядом. Возні глядять на тебе зі скритою ненавистю: ще один прийшов тут викручуватися!... Урядник з засади ароґантний і повний почуття вищости. Даєш йому якісь квітки. Довго провіряє, чи не фальшиві.

— Ви очевидно не хочете сего заплатити? — підозріває тебе. — В такім разі звернетеся до слідуючого віконця... Ах, таааааак?... Ви хочете заплатити?... Прошу дуже! — цідить крізь зуби.

Числить одержані гроші. Не знайшов в них нічого, що моглоб його втішити. Все впорядку. Нічо отже дивного, що найбільш неправдоподібні здогади розсаджують йому мізківницю. Видить в тобі вирафінованого проступника. Геніяльного фальшівника грошей. Члена банди опришків, що досліджує умовини будучого нападу на касу. Дефравданта. Аферіста. Шпигуна...

Спішишся. Сідаєш до авта. Висідаєш перед означеним домом і кажеш чекати, бо за хвилину маєш їхати дальше. В шофері будиться міліон підозрінь. Вискакує і провірює, чи дім не має припадково переходу на іншу вулицю. Потім знайомиться з дозорцем і оба снують найсміливіші здогади щодо твоєї особи. Обставляють всі сходові клітки, одначе шофер біжить в одній хвилині до таксівки. Чейже орієнтується, що ти міг причаїтися в брамі і вкрасти авто.

Тимчасом ти вже сидиш всередині воза. Показується, що ти був у крамниці й коли шофер чекав на тебе на сходах, ти сів до воза. Шофер засоромлений і скажений на тебе. Обсервує тебе в зеркалі. Маєш насуплену міну, отже боїться, що в його таксівці наложиш на себе руку...

Не можеш довше видержати і висідаєш в якімсь незнанім місці. Глядаєш свого дому. Переходиш улицю. Натрафляєш на поліціянта, який виймає вже записник, в очікуванні на золотого.

— Перепрошую, я хотів вас запитати, де вулиця така-то-а-така? — заскакуєш його несподівано.

— Там і там! — мукає ображений. Притім має таку міну, якби ти його підозрівав, що він тебе підозріває, що ти його підозріваєш, що він тебе підозріває про всякі можливі проступки.

Вертаєш до хати, сідаєш при столі і пишеш сей фейлетон.

— Ну, ну — думають собі читачі, що відтак читають сі слова. Панок так собі щодня пише, бо потребує грошей.

(„Куріер Поранний", ч. 338). С. К.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Українська Загальна Енцикльопедія

Перед нами 28 зошит української Книги Знання. Останніх пять зошитів се зеркало, що в нім бачиться всю історію українського народу, найдавнішу і найновішу, з усіма її атрибутами, отже історію політичну і культурну. Бачиться тут. як розвивався наш нарід, як будувалася його культура й сила, яке було наше військо у всіх його формаціях від часів княжих — аж до останніх днів. Бачиться тут, як наш нарід змагався за просвіту, за науку; якої віри був давніше, якої тепер; як він жив, як одягався, як працював зразу на своїй землі, як опісля розрісся і пішов у далекі заморські краї і там дальше змагається за своє буття. Те все видно з описів з життя народу в кождій ділянці, а наглядно бачиться се в кольорових образках ноші, почавши від княжих часів по нині. Се видно в образках: Український одяг, — три карти одягів, з усіх дільниць України. Карти кольорові, викінчені по мистецьки. Є дві карти з військовими одягами — від княжих дружинників XI—XII вв. — до стрільців і козаків та старшин наших часів, також кольорові. Спадковість I. і II, кольорова I, укр. писанки, вишивки, гапти дві карти, укр. малярство, різьбарство, ґраверство, укр. архітектура деревляна, мурована, укр. кераміка, гуцульські вироби, укр. килими, укр. вжиткове мистецтво. Сім карт (мап): фізична, ґеольоґічна, з копалинами, етнографічна, карта густоти населення і укр. фотографія.

В сім зошиті докінчена стаття: Галичина від 1772. Державне шкільництво в Австрії. Стаття директора Івана Герасимовича опрацьована солідно. З неї довідуємося про стан освіти Українців. Дідичі ставили головні перепони школам, відстрашували селян від школи і від церкви. До Відня йдуть наклепи, начеб в укр. школах учили по російськи. В наслідок сього знесено 1812 р. шк. примус. Надзір над школами був в руках лат. духовенства. До 1817 р. Українці не мали ніодної тривіяльної школи. На домагання митр. М. Левицького дозволила ґубернія на деякі предмети в укр. мові, аж 1818 дозволила вчити по українськи. Дальше знана вже доля укр. шкіл. Приватне шкільництво опрацьоване також солідно. Не згадав автор попри Лаврівську школу ще головної школи нормальної в Бучачи, яку також вели ОО. Василіяни при ґімназії.

На Закарпаттю було, як подає А. Артимович, ще 1881 р. 349 укр. шкіл, в 1907 полишилося вже лише 107 укр. шкіл.

Цікава стаття В. Сімовича про Буковину й укр. школи тепер вже зромунізовані.

В статті: Змагання за високу школу в Галичині В. Мудрого, попри бійки між поль. і укр. студентами і змагання укр. послів, треба було згадати промову Митрополита А. Шептицького в австрійській палаті панів в справі університету.

Розділ: право — зпід фахового пера нашого президента Костя Левицького. При УСРР треба було згадати підручник законів в укр. мові з 1925 р. Пишучий сі стрічки привіз з собою такий підручник законів і розпорядків Нар. Комів. Та книжка сьогодні в василіянській бібліотеці у Львові.

Розділ: Церква католицька, зпід пера М. Чубатого. Автор незгідно з історією пише, що „еп. Куземський обмежувався лише відпольщуванням епархії, та се не вдоволило ні рос. уряду, ні півтора сотні гал. священиків москвофілів, що прибули сюди з М. Попелем на чолі. Вони інтригами причинилися до усунення еп. Куземського з владичого престолу“. На було півтора сотні, лише 97, се одно; еп. Куземського не усунув ніхто з влад. престола, він сам „здезертирував“ з позиції. Якби його усунули, він мавби авреолю доброго пастира, та навіть потерпіти повинен був для святої справи. Треба лише було показати трохи відваги і наразитися рос. урядові. Його не чекала булаб доля еп. Калинського: вінжеж був австр. горожанином. А він знав, як німецькі епископи були суджені, як еп. Рудіґір в Лінцу за його пастирський лист в обороні Церкви, за оборону школи і супруж, аж цісар уласкавив його. Еп. Пелеш остро осуджує еп. Куземського.

Відтак не на місци була ревність епископа Куземського у відпольщуванню. Його завданням було піддержувати вірних в католицизмі, не в націоналізмі; та сторона булаб сама прийшла при апостольській праці еп. Куземського. У деяких парохіях можна було полишити дещо з лат. практик, навіть до часу польські проповіди, але треба було зберегти стан посідання. А чиж нині не говорять наші священики в Лежайську, Порохнику і др. проповідей по польськи, а парохіяни говорять по польськи але є свідомі Русини-Українці. Те саме можна було робити і в Холмщині. Тепер там навіть православні говорять, молодше покоління, по польськи, а православні епископи не втікають з позиції. До того за еп. Куземського була там Росія не Польща, як тепер. Історії катол. Церкви не довів до кінця Др. Чубатий, бо кінчить на еп. Ортинськім в Америці, а еп. Будці в Канаді.

Православну Церкву описав В. Біднов.

Початки історії Церкви на Україні спільні. В. Біднов промовчує, якої віри були св. Володимир, Ярослав, св. Теодозій, Іларіон. Впрочім стаття вірно написана.

Автокефальна укр. прав. Церква. Автором статті Ол. Лотоцький. З того, що Церква на Україні вибрала „через собор епископів митрополита русина Іларіона без порозуміння з царгородським патріярхом“, і без згоди Царгороду за кн. Ізяслава II вибрала митр. Клима (Смолятича) цілком не випливає автокефалія така, про яку пише дальше Ол. Лотоцький, що там на Соборі 1921 рукоположили перших двох епископів, а ці вже поставили 27 епископів, з яких В. Липківський мав титул митрополита Київського і всеї України. Такий самий титул має й митр. Пімен, синодальний в Харкові. Та Пімен, хоч синодальний, є канонічно висвячений, а 27 епископів на Україні і з ним Липківський неканонічно, бо перших двох святили не епископи, а священики, діякони і міряни. А навіть у природі по закону фільософії: effectus nequit superare causam. Менше від більшого благословляється, а не на оборот ,бож виразно каже св. Письмо: „Без всякого спору — те, що низше, благословиться тим, що висше“ (Євр. 7,7.).

Оба православні історики недокладно подали історію православної Церкви. При автокефальній треба було подати, що митр. Липківський ще 1926 р. уступив, а на його місце вибрали автокефальні митрополитом Борецького. В 1929 большевики поарештували богато автокефальних священиків. Уманський еп. Карабіневич приїздив ще 1929 р. на празник Покрови до Могилева Под. і служив Літургію. Незабаром большевики зліквідували єрархію автокеф. Церкви. Нічого не написали оба православні історики про Церкву на Україні під большевиками, а та Церква, як і католицька, переходила і досі переживає великі терпіння. В 1921 р. забрали большевики з весною церковні метрики від року 1863 до 1921. І від того часу не можна вже було ані мати у себе метрик священикам ані видавати їх — і так аж до нині. І печатки церковні забрали большевики. Пишучий видав 1924 р. метрику по латинськи до Аргентини, але без печатки й аргентинські власти не признали того документу. Большевики видають тепер метрики в ЗАГС'і (запис актів гром. стану), навіть з церковних метрик, бож (перед 1921 р. не було совітських метрик), але не подають, чи дана особа хрещена, лише що вродилася. Се на те, щоб затерти всякі сліди хрещення і реліґійних актів. А при деяких випадках, як прим. для кандидатів духовного стану, треба конечно подати акт хрещення, так само в інших випадках.

Не подано того факту, що від 1922 р. вірні мусіли реєструвати рел. громади і церкви і за се дуже грубо платили в Адмін. Відділі. Нераз селяни з останнього стягалися, щоб оплатити великі суми за парохії й за церкви. При вписах до реєстрації мусілося писати 5 примірників „нормального уставу“, з 50 фундаторами, то є членами основниками парохії, згл. рел. громади. Нераз бувало, що на селі не було 50 людей до підпису, тоді католики підписували православним статути, щоб лиш було 50 підписів. Під большевиками притупилося ворогування православних з католиками і часто одні другим помагали. До кат. костела як в Могилеві -- так ін. приходили православні. Пишучому співали православні хором Сл. Божу і слухали моєї укр. проповіди. Терпіли таксамо православні як католицькі священики, а вірні православні жалували так своїх як і католицьких священиків, коли нас арештували. Коли пишучого арештували за проповідь, — співчуття показали не лиш католики, а й православні.

Були випадки й апостазії — тоді всі сумували з причини упадку духовного. До пишучого приходили віруючі православні за дух. порадою, чого за царизму не було. Терпіння зближають людей.

Не згадано у всіх трьох істориків про конфіскату церковних нерухомих дібр, про загарбання приходських і епископських домів, бібліотек: славна була библ-рим.-катол. Дух. Семинарії в Житомирі, так само катол. як і православних Академій Духовних. Католицька була одна в Петрограді. Дуже цінна була бібліотека в Житомирі; вона мала історичні й реліґійні твори друковані, найновіші і старші, мала й богато рукописів. Крім того був там цінний Музей старинностей. На сю бібліотеку складалися великі жертви епископів, таких учених як Каспер Боровский; жертви панів з аристократії як Єловіцких, що мали величезні добра на Поділлі, Губник і ін. за Винницею. Александер Єловіцкий був священиком, аскетом. *) Большевики писали про сю бібліотеку з великим признанням. Крім бібліотеки був там дуже цінний скарбець дорогих, старинних приборів церковних, мітр і др.

Не згадали історики Церков в останнім випуску нічого і про загарбання большевиками церковних цінностей з золота, срібла, дорогих камінів і брилянтів, якими були насаджувані мітри митрополитів. київського, московського й ін. Церковного рухомого маєтку в святих посудах, як чаші, дарохранильниці, ікони, фелони, сакоси і под., на що складалися віки, забрали большевики не на міліони а на міліярди. А додати до того ще посілости земські церков і монастирів! І все те змарнували...

Нема нічого про релігійний письменничий рух за большевиків до р. 1929, а на самій Україні кожда церк. орієнтація мала свої орґани. Виходив у Харкові від 1925 р. „Голос православной Украины“, двотижневик ін 4⁰ орґан укр. синодальної Церкви, по російськи, дещо було по українськи. 1—14 чч. були з назвою: „Голос прав. Украины“, пізніше називався той орґан: „Український Православний Благовістник“. Назва по укр., а більшість статтей по російськи. Українська автокефальна Церква мала орґан: „Життя і

*) Гр. Моіе Wspomnienia 1804—1831—1838. Lwów 1933.

Церква", місячник в формі книжки, 8⁰; виходив до 1929 р. Як в „Укр. прав. Благовістнику" були статті вже в части в реформаторськім дусі, то українська автокефальна Церква пішла далеко більше на ліво. В „Життю і Церкві" проповідувано скрайний раціоналізм і адоґматизм. Під моральним оглядом повна свобода для священиків і епископів. Один Жидок голяр питав мене раз, чи то тепер вже вільно архієреям ходити з панночками, бо наш укр. архієрей ходить. Другий укр. архієрей писав поезії і містив їх в большевицькім орґані, здається: „Червоний Перець". Взагалі українська автокефалія на Україні під оглядом рел. і моральним стала а к е ф а л і є ю. Цілком нема чого жалувати, що її большевики зліквідували, хоч вони зробили се з інших своєрідних мотивів. Се одно певне, що під маскою автокефалії крилося все, лише не церковно-релігійне (розумію се в значінні правдивої релігії), або як і було що релігійне, то далеке від українського христіянства за Ярослава М. й Ізяслава.

Закидає п. Чубатий митр. Смогоржевському, Ростоцькому та части Василіян, що були попольщені, та се хоч в части правда, дасться витолкувати: се було в Польщі; але як витолкується еп. Білянського, Скородинського, кан. Гарасевича і ин. вже в Австрії. Скородинський переклав церк. історію Ґіфтшіца з нім. на польську мову — 1787 р., М. Гарасевичови приказав австрійський уряд викладати по укр., але він викладав таки по польськи за Австрії!

По Церкві йде народне господарство, фінанси України, Кооперація; Неполітична еміґрація в ЗДА і Канаді; все те дуже цікаве.

При деяких хибах і недостачах, які є і в культурніших народів, довершила Редакція УЗЕ великанського діла, за що належиться їй признання від усього нашого громадянства. В УЗЕ виступили наші інтелектуальні сили ріжних поглядів, політичних партій і ріжних релігійних ґруп. Не було здається завеликих непорозумінь і та взаїмна вирозуміліть дала можність звершити небуденне діло, яке мусять з признанням подивляти навіть чужинці.

Укр. Загальна Енцикльопедія се — що так вискажуся — перзоніфікація України. УЗЕ промовляє від цілої України, цілої нації, бо в ній бачимо нашу націю, всі наші культурні здобутки.

Редакції належиться признання, що перед великанськими горами труднощів, не захиталася. А було їх дійсно богато. Не було належного зрозуміння ваги Укр. Заг. Енцикльопедії, її значіння і потреби. Деяких, що стояли осторонь, опанувала зневіра. В половині діла деякі, що зразу замовили УЗЕ, відкликали замовлення, або занедбали в части чи зовсім свої зобовязання супроти Видавництва. Через те В-во понесло велику страту, бо мусіло в дальшій части зменшити наклад „Книги Знання". Через те унеможливлено зниження ціни — і велика часть першої половини від 15 зшитка стала безвартісна задля здекомплєтування. Оригінальні довші статті мусіли бути гонорованні, колірові таблиці, мапи — дуже дорогі, а на жаль наші деякі одиниці, навіть добре ситуовані, або зовсім відмовлялися від пренумерати, або в половині відступали. Тим шкодили і видавництву і нашій суспільности, бо Видавництво не могло дати знижки, щоби не понести самому шкоди.

Обовязком суспільности є бодай тепер направити занедбане: вирівняти замовлення і постаратися о приєднання нових покупців готових вже трьох томів першої Загальної Української Енцикльопедії.

о. М. К а р о в е ц ь ЧСВВ.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПЕРЕДВИБОРЧЕ ВІЧЕ відбулося на днях в Гаях к. Львова. На віче прибули численно громадяни сіл Чижикова, Дмитрович, Глухович і ін. Нараду відкрив о. І. Сохоцький, проводив п. Дацко з Чижикова, реферат виголосив п. Зеновій Пеленський. Зібрані на вічу рішили взяти участь в виборах.

В ДНІ ГОЛОСУВАННЯ не вільно: а) виголошувати промов, роздавати летючок або аґітувати в середині домівки або 100 м. від домівки; б) входити до домівки особам, котрі не беруть участи в голосуванні чи виборчім акті. В год. 21 (9) вечером предсідник замикає виборчу домівку і тоді можуть голосувати тільки ті виборці, котрі прийшли до домівки перед 9-ою годиною.

СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА Ягодзіньский відбув візитацію міста Стрия і стрийського повіту. В Стрию представник Українців Др Гарасимів витав воєводу українською промовою. Після того воєвода відвідав м. і. українські установи: Повітовий Союз Кооператив, Маслосоюз, і Народний Дім, де висказував повне признання за працю.

В ВАРШАВІ поліція перевела кількадесять ревізій в домах знаних комуністів. Поліція знайшла богато комуністичних брошур і документів, з яких видно, що варшавські комуністи підготовляли заворушення серед безробітних.

ЧЕСЬКА ПОЛІЦІЯ в Моравській Остраві замкнула видавництво „Дзєннік Польскі" на 6 місяців. Се вже друге замкнення того щоденника. Крім того чеські адміністраційні власти замкнули також інші польські ґазети на чеськім Шлеську.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ чехословацької армії зачалися на днях в західній части Карпат на пограничі Моравії і Словаччини. Маневри відбуваються на 80 км. широкім фронті при участи 60 тисяч жовнірів. Се найбільші маневри чеськословацької армії, які дотепер відбулися.

В м. БУРҐАС (Болгарія) викрили шпигунську орґанізацію, що працювала для одної з сусідних держав.

В м. ГАЙЛІҐЕНШТАДТ в Німеччині відбулася гітлерівська маніфестація. В часі маніфестації виголосив промову відомий ідеольоґ гітлєризму Др Альфред Розенберґ. Він сказав м. ін. „Акція підбурювання проти націонал-соціялістичного режіму набрала виразности в останніх місяцях, особливо після заключення німецько-анґлійського морського договору. Жидівський бойкот кріпшає, центрові круги мобілізують церковні впливи проти Німеччини, скріпилася комуністична акція, кермована з Москви. Одначе закон про чистоту раси буде переводжений послідовно дальше."

ПРОВІДНИК АНҐЛІЙСЬКОЇ ЛЄЙБУР ПАРТИ (робітничої партії) в парляменті Ленсбери вислав лист до Св. Отця, в котрім просить, щоб Св. Отець разом з головами інших Церков виступив проти небезпеки війни. Ленсбери надіється, що можна буде скликати великий христіянський зїзд до Єрусалиму, і благає Св. Отця, щоб своїми молитвами причинився до вдержання миру на землі. (ПАТ).

ВБИЙСТВО ЯПОНСЬКОГО ГЕНЕРАЛА. В Токію японський полковник Сабуро Аїзава вбив близького співробітника та шефа кабінету японського міністра війни, ґенерала Наґату. Се вбийство має політичний підклад та віщує перемогу радикальних елементів в японській армії. Вони домагаються активної воєнної політики Японії в Китаю. Вбийство ґен. Наґати викликало велике вражіння в китайських політичних кругах.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННІ КРУГИ дуже занепокоїлися перервою в недавніх нарадах трох держав в Парижі в справі мирного полагодження абісинсько-італійського спору. Американські політичні круги побоюються, що згадане зірвання переговорів може мати далекойдучі наслідки в Европі й Африці.

НОВИНКИ

Новий поділ шкільного року. Міністерство освіти видало розпорядок, що шкільний рік зачинається 3 вересня і триває до 22 грудня. Другий піврік зачнеться 9 січня.

Однакі леґітимації для всіх шкіл державних і публичних будуть заведені від 1 вересня с. р.

Олекса Новаківський відомий артист маляр занедужав і перебуває тепер в лічниці у Львові. Його стан здоровля погіршився.

Около 200.000 дітей переїхало польськими зелізницями в першім тижні безплатних переїздів для дітей.

Припинення трох українських часописів у Львові. Львівське городське староство припинило видавання літературно-суспільного двотижневика „Дажбог", котрого начальним редактором був Богдан Кравців, тижневика „Рідний Ґрунт" та місячника для дітей „Юні Друзі". Причиною припинення згаданих часописів мало бути те, що відповідальний редактор тих часописів, п. І. Шавель виїхав зі Львова і тимсамим не міг з правного боку бути відповідальним редактором.

У Львові невідомі справники ушкодили памятник польських повстанців з 1863 р. на цвинтарі Учасників Повстання.

У Львові невідомі злодії обікрали блаватний сплеп Б. Бльоха. Шкода виносить 12.000 зл.

До концентраційного табору в Березі Картузькій вивезли перед кількома днями Івана Канадюка з Луцька на Волині.

В с. Хомякові, пов. Станиславів відбулося свято в честь о. Маркіяна Шашкевича. Др Ю. Олесницький зі Станиславова виголосив промову при життя і діяльність Шашкевича. Злучені хори з Хомякова і Тисьменичан відспівали кілька пісень. Вправляли сокільські відділи з Радчі, Іванівки, Тисьменичан і Забережа. Дівчата з Радчі й Іванівки виконали „Гаївки". До вправ пригравали дві орхестри: „Зоря" зі Станиславова і читальняна з Тисьменичан. Учасників було поверх 3 тисячі осіб.

В Чорткові відбулася 12 с. м. анкета „Сільського Господаря". В анкеті взяло участь 48 представників кружків „С. Г." і представників кооператив. Предметом нарад було наладнання збуту сільськогосподарських продуктів, в першу чергу збіжжа, в другу чергу безріг і живини.

Городенське пов. староство завісило діяльність сокільського гнізда в Петрові. Як причину подано, що гніздо приняло в члени молодь перед укінченням 14 року життя. Старшина внесла відклик.

Міжнародна шахова олімпіяда відбувається тепер у Варшаві. В ній беруть участь представники 22-ох країв. Між ними є шахові мистці світової слави як Альохін, Тартаковер і ін.

В Варшаві відбуваються між Польщею й Австралією переговори в господарських справах. Польща купує в Австралії вовну на 20.000.000 зл., а вивозить туди товарів за 1,000.000 зл.

Похибки. В ч. 62 „Нової Зорі" на ст. 3, шп. 2, стрічка 5 здолу є: „з 9554 товаристваами", має бути: „з 9554 товариств". На ст. 5, шп. 2, стрічка 4 згори є: „для його сили, його культури", має бути: „для її сили, її культури." На ст. 5, шп. 3, стрічка 2 здолу є: „в Ґрандшамп", має бути „в Ґрандшампі". На ст. 8, шп. 1, в нов. „В анґлійськім радію" напечатано: „на день припадало 4 авдиції", має бути: „на день припадали 4 авдиції".

Гумор. — На поліції. — Яке ваше звання? — Я поет. — Ви мене не розумієте. Я питаю, з чого ви жиєте?

Гумор. — При телефоні. — Гальо! Чи ще маєте два сидячі місця? — Ні, не маємо. В нас взагалі нема сидячих місць. — Якто? В театрі нема сидячих місць? — Пане, вас мильно получили. Тут не театр, тут управа кладовища.

Шкільний інспекторат Буковини видав розпорядок, що всі вчителі мають викладати в школі тільки ромунською мовою. Коли учителі не підпорядкуються тому розпорядкови, будуть усунені з посад.

Президент Австрії Мікляс відзначив ґенерала „Боніфратрів" (Милосердних Братів) о. Н. Дурхшайна хрестом комтура зі звіздою ордеру за особливші заслуги.

В м. Єні (Німеччина) засудили на 3 і пів року тяжкої вязниці б. редактора комуністичного часопису і б. комуністичного посла Ґвітнера. Підчас ревізії в його домі знайшли богато ком. літератури, револьверів й амуніції.

У Швайцарії відбудеться 1 вересня с. р. швайцарський католицький конґрес, підчас котрого відіграють представлення п. з. „Містерія".

Росіянин М. Л. Гофман одержав премію Французької Академії Наук за працю у французькій мові пз. „Життя Льва Толстого." А наші люди пера за кордоном займалися досі переважно писанням про те, як „найлучше" можна поділити всі поля і дебри „забездурно." Аби людство було „щасливе". Аякже.

Паризька преса доносить, що Сталін, диктатор СССР, оженився з 15-літною дівчинкою, хоч сам в шестім хрестику літ. На ту тему пишуть ріжні гуморески про те, як „законна жена диктатора в короткій спідничці учениці, з лялькою в руці бігає по кімнатах Кремлю."

Голосний адвокат Торрес в Парижі оповістив твір п. з. „Величність і служба адвоката." Се має бути книжка анальоґічна до книжки А. де Монзі пз. „Величність і служба судді."

В Томську суд засудив на розстріл 3 зелізничників за масове відрізування ґумових чистин від автоматичних гамульців, щоб потому продавати їх на вільнім ринку.

Між Каїром й Александрією вантажний самохід впав в канал на вітрильний човен, що тоді якраз туди плив. Човен перевернувся і всі пасажири впали в воду. Понад 20 осіб втопилося, богато ранених.

На поспішний поїзд Мукден-Пекін напало 70 бандитів. В боротьбі з бандитами згинули 3 особи. Богато осіб ранених.

Богаті діямантові поля відкрили Італійці в італійській провінції Сомалії недалеко абісинської границі.

Лікарсько-дентистичний інститут Дра Баранецького у Львові, вул. Валова 14 приймає пацієнтів по перерві вакаційній щодня від 3—6 пополудні. 101 = 1—3.

Гумор. — На стації. — Кілько берете за перенесення трох валіз до поїзду? — За першу золотого, за дві слідуючі по 30 сот. — Добре. То беріть ті дві, а першу я занесу сам.

Гумор. — Донечка питає тата: Що мали люди, як не було радія? — Мали спокій, відповідає тато.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

На Східних Торгах у Львові вже заняті всі павільони. Участь в торгах зголосили м. ін. шлеський промисл, фабрики роверів, автомобілів і т. д.

Мило дорожіє. Фабрики мила в Варшаві підвисшили знов ціни мила. Звичайне мило до прання подорожіло з 1.15 зл. на 1.25 зл. за кільоґрам. Се вже друга підвишка цін мила. Продуценти мила заявляють, що нова підвишка прийшла тому, бо подорожіли сирівці, спроваджувані з закордону.

Число кооператив меншає. Від 1 липня 1934 р. до 30 червня с. р. зареєстровано в Польщі 398 нових кооператив. В тім самім часі вичеркнено з реєстру 563 кооператив. Отже загальне число кооператив зменшилося о 165. Новий кооперативний закон вимагає, щоб Кооперативна Рада давала посвідки про потребу основання нової кооперативи. Кооперативна Рада видала в згаданім часі 350 посвідок, в 35 случаях відмовила видання посвідки.

Польське правительство має в найблизшім часі купити поважну скількість спіритусу в рільничих горальнях, щоби хліборобам створити можливість збуту бараболь.

В Варшаві відбувся зїзд експортерів дробу. Радили над тим, де знайти ринок збуту на дріб. Головним ринком збуту була досі Німеччина, та вона в 1934 р. взяла всего 40 проц. того, що мала взяти на основі договору.

Жнива на закарпатській Верховині. Тепер докошують сіно і зачинають жнива. В Волівщині гарно зародили озимі жита і заповідають добрий намолот зерна. Вівси ще зелені. Достигнуть за кілька днів. Коло Тячева довготриваюча посуха ушкодила збір кукурузи, бараболі, і фасолі. Також урожай овочів буде с. р. слабий в цілій Мармарощині. Спричинили се весняні морози, посуха і ріжні шкідники.

ПРАВА ДЕРЖАВНИХ ШКІЛ

одержала жіноча ґімн. СС. Василіянок у Львові, вул. Длуґоша 17а, рішенням Міністерства з дня 13 червня 1935 р. Ч. II — S. 1957/35. Подаючи се до відома українського громадянства, Управа ґімназії заявляє, що без ніякої трудности прийме ті учениці, котрі здали вступний іспит до I. кл. мужеської державної ґімназії, а не принято їх з браку місця. Оплата за науку така сама, як у державній ґімназії. Учениці, котрі з важних причин не зголосилися до вступного іспиту до I. кл. перед вакаціями, можуть здавати за дозволом шкільних властей по вакаціях. **Вступні іспити до кл. I—III нов. типу, VI—VII гум. і VI—VIII клясичної відбудуться 3 вересня 1935 р. о год. 8-ій рано.**

За Управу: о. В. Лициняк.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АПОЛЬО: Недокінчена симфонія.
АТЛЯНТИК: „Червона жінка".
ГРАЖИНА: „Чібі" (з Франціскою Галь).
КАСИНО: Провокатор Азеф.
КОПЕРНИК: Наш щоденний хліб.
МАРУСЕНЬКА: Біробіджан.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
МУЗА: Надя.
РАЙ: „Фрайляйн Доктор". гумору".
СОНЦЕ: „Мадам Батерфляй" і ревія „Парада
СТИЛЕВЕ: Пімста пана Х. і ревія.
УТІХА: „Буря" і ревія.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літний сезон КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 29 серпня 1935. Ч. 65 (863)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих.

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Львів 505.796

Остра нота Злучених Держав до СССР

Американський амбасадор в Москві Булліт зложив в большевицькім міністерстві закордонних справ протестаційну ноту. Нота звертає увагу совітському правительству на діяльність VII Конґресу Комінтерну і протестує проти вмішування Комінтерну до внутрішних справ Злучених Держав. Адже совітське правительство мусіло знати про приїзд американських комуністів на Конґрес Комінтерну і про їх відношення до внутрішних справ в Злучених Державах. Американський нарід не любить, коли хтонебудь чужий мішається до його внутрішних справ. Коли совітське правительство не буде шанувати зобовязань, то не може бути мови про приязні відносини між обома державами.

Чудесне уздоровлення в Люрді

Лікарська комісія в Люрді признала недавно нове чудесне уздоровлення: пані Дод. Пані Дод має 49 літ, від двох літ тяжко хорувала, а 5 послідних місяців була спараліжована. Параліж обхопив цілу ліву часть тіла і праве рамя. До того прилучилася цілковита глухота і втрата мови. Нещасну паню Дод привезли до Люрду, де лікарі потвердили її тяжкий стан і казали відвести до басену наповненого водою з чудесного жерела. Хора занурена в воду радісно крикнула і зачала порушати ногами і руками. На обличчя виступили червоні румянці. Ціле тіло відзискало давну гнучкість. Коли пані Дод вернула здорова до Парижа, де постійно мешкає, то її муж з роду Анґліець мало не зімлів, коли побачив, що його жінка здорова. Тепер пан Дод під вражінням чудесного уздоровлення своєї жінки, вивчує катол. катехизм і має приймити католицьку віру.

Сини Муссолінія поїхали до Африки

Два сини італійського диктатора Муссолінія відїхали з Неаполю до східної Африки на кораблі „Сатурнія". Перед відїздом до Африки Вітторіо і Бруно Муссоліні були присутні на отворенні нової домівки спортового товариства „Паріолі", котрого предсідником є Бруно Муссоліні. Секретар фашистівської партії Стараче відкривши нову домівку передав синам Муссолінія два револьвери з такими словами: „Вбийте неприятеля, поки він зробить замах на ваше життя". Потому Стараче поцілував обох братів і заявив, що зброя, котру вони забирають зі собою до Африки, се дар секретаріяту фашистівської партії.

Абісинія приготовляється до оборони

Кореспондент „Таймса" депешує з Аддіс Абеби: Фабрика зброї, котру казав збудувати теперішний цісар, стояла від довшого часу безчинна. Тепер упорядковують її і незабаром пустять в рух. Ту працю ведуть тайно. Серед чужих місій панує неспокій. Місії американська й анґлійська приготовляються до відїзду. Купці нарікають на застій. В банках зростає попит на анґлійські гроші. Здовж північної границі абісинське населення копає глибокі ями, котрі прикриває галуззям. Се мають бути засідки для Італійців. В інших сторонах Абісинці будують своєрідні засідки на італійських літаків.

Бельґія редукує чужих робітників

Аґенція Аваса доносить з Брукселі: В „Бельґійськім Моніторі" оповіщено правительственний декрет про обмеження числа чужих робітників в бельґійських копальнях. По думці того зарядження в копальнях области Монс може працювати 4 $^1/_2$% закордонних робітників, в копальнях Шарлєроа 10%, в копальнях центральної области 10%. Редукція закордонних робітників буде відбуватися постепенно впродовж 3-ох місяців. Звільнені копальняні робітники не дістануть праці взагалі в цілій Бельґії. Зредуковані можуть домагатися, щоб бельґійська держава відіслала їх на свій кошт до їх родинного краю.

Голодова катастрофа в Бесарабії

Німецькі часописи принесли грізні вісти про голод в Бесарабії, головно в околицях замешканих Німцями кольоністами. Внаслідок довготриваючої посухи пропали збіжжа, кукурудза й окопові ростини. Дошкулює також загальний брак паші. Через те впали ціни худоби: платять по 20 до 25 сот. за 1 кґ. живої ваги. Селяни випродують худобу і йдуть шукати зарібків в інших провінціях Румунії. Німецькі кольоністи в Семигороді і Банаті зачали збирати датки на голодуючих. Також в інших сторонах Бесарабії був неврожай.

Освоєний медвідь покусав жовніра

Вояки полку Ковенських Стрільців в м. Ліді носять на нараменниках символічний знак медведя. В полку держать в клітці живого освоєного медведя. Освоєний медвідь нераз виходив з клітки на прохід. Вояки назвали медведя „Місьо". Місьо тішився загальною симпатією як пешкідливий і забавний медвідь. Та одного разу Місьо підійшов до ґрупи дітей, що безжурно бавилися, і почав гладити по головці малого хлопчика. Від тих „пестощів" голова дитини покрилася кривавими ранами. Від того дня держали медведя в замкненій клітці. Медведем опікувався постійно один вояк. Та одного разу Місьо не мав гумору й кинувся на свого опікуна, коли той увійшов до клітки. На щастя туди переходив один поручник, почув крик жовніра й кількома стрілами з револьвера убив розяреного медведя. Раненого вояка відвезли до лічниці.

ДОБРО НАЦІЇ залежне від сповнювання громадянами всіх національних обовязків. Таким обовязком кожного Українця є обезпечити в дозволеній законом 1/3 частині вартости своїх будинків в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Неподільність ґрунтів

і проблєма вивінування дітей.

Правительство Польщі веде підготовчу акцію, щоб перевести в життя закон про неподільність селянських ґрунтів. Той закон мавби за ціль припинити дальше роздрібнювання селянських ґрунтів, котрі внаслідок частого поділу між дітей і кревних що раз більше карловатіють і ведуть до пролетаризації села.

Введення такого закону може мати й богато добрих сторін. В першу чергу припинить роздрібнювання селянських ґрунтів, а внаслідок того і занепад сільських господарств. Уможливить також переведення комасації й меліорації деяких ґрунтів, що заразом зробить сільські господарства доступними раціональній господарці і тимсамим збільшить їх дохідність.

Знаємо випадки, де діди господарювали на 50 морґах, а їх внуки або правнуки мають ледви по морґові. З того вони ніяк не годні вижити, мусять „дороблятиˮ. А тепер по селах страшне безробіття, отже вони постійно не доїдають, що відбивається на їх здоровлю і витворює ріжні аномалії. Ось богатий селянин перед війною купує з парцеляції решту фільварку — 160 морґів ґрунту разом з будинками. В часі війни він це все виплатив і став першим господарем в селі й околиці. Та за час війни доросли діти і треба було їх женити й віддавати, треба було вивінувати. Було у него десятеро дітей і кождому з них виділив 16 морґів поля, побудував для них будинки і там, де ще недавно був один господар, нині їх аж десять! А коли вони зачнуть вивінovувати своїх дітей — то кілько припаде кождому і як буде виглядати його „господарство?"

Закон про ограничення надмірного роздрібнювання ґрунтів відразу вводить упривілеєних спадкоємців, на котрих переходить господарство батьків і котрі відразу стають самостійними господарями. Але ця „упривілеєність" лише п о з і р н а, бо цим „одиноким", отже головним спадкоємцям ґрунтів, господарств, припадають також ріжні обтяження тих господарств, довги і т. п., котрі вони мусять сплачувати. Крім того на них паде обовязок сплати молодшим братам і сестрам. А сплати сі нераз сягають досить поважних сум, котрих нема і на котрі відразу приходиться позичати. Тому що тепер дуже тяжко за догідний кредит, треба позичати на лихварські відсотки. В той спосіб „упривілеєний" спадкоємець відразу задовжується і потім ціле життя мусить працювати на довги. А позичити мусить, бо готового гроша нема, брати і сестри натискають за сплату. Вони також

потребують з чогось жити, хочуть заложити для себе якийсь варстат праці, завести власну господарку, отже не можуть чекати аж той „упривілеєний“ спадкоємець наскладає грошей на сплати. Він мігби придане, котре візьме за жінкою, повернути на ці сплати, але як оженитьсяся з бідною дівчиною то і ця евентуальність відпадає. Тепер навіть богацькі доньки дуже рідко приносять придане в готівці, звичайно приносять його в інвентарі і в ґрунті. Колиж в життя увійде закон про неподільність селянських ґрунтів, зглядно заборона їх надмірного роздрібнювання, то придане прийдеться приносити в готівці, котру мусить сплатити „упривілеєний“ спадкоємець. Колиж по сплаті батьківських довгів, по сплаті братам і сестрам головний „упривілеєний“ спадкоємець пічне зводити рахунки, то переконається, що тими всіми сплатами він *просто к у п и в собі то* батьківське господарство. З „упривілеєного“ спадкоємця він став купцем, отже людиною, котра батьківське господарство мусіла викупити від затягнених зобовязань. Іншим мусів дати спадщину, мусів вивінувати їх, але сам у спадщині даром не дістав нічого, бо те, що має — купив і заплатив за него дуже дорого. Тому не один з „упривілеєного“ спадкоємця хотівби стати „звичайним“, якому належиться сплата, щоби збутися клопоту власне з оцими сплатами супроти братів і сестер.

Колись такий закон мав більше виглядів на переведення в життя, бо тоді лекше було за готівку, лекше було дістати догідний кредит. Та і сам батько мусівби числитися з тим, що ґрунт має перейти в спадщині на його сина чи доньку, котре з них має найбільше замилування до господарської роботи і котре з них не змарнує спадщини по батьках. Інших дітей міг посилати до школи або на науку ремесла і в той спосіб кождому з них забезпечити якийсь хліб. Зрештою була нагода до зарібку, світ стояв отвором і можна було вижити. Тепер часи змінилися і під кождим оглядом стало гірше. В звязку з великою крізою ширяться страшне безробіття серед інтелігенції, ремісництва і робітництва. Воно вдерлося і на село. Кредит замкнений і в звязку з тим також сільське господарство не розбудовується — а щораз більше звужується, упадає. В таких відносинах всякі зміни в аґрарному законодавстві, як прим. закон про неподільність ґрунтів, закон про комасацію, меліорацію і т. п. для села не приносять ж а д н и х п о л е к ш — а навпаки — самі тяґарі! Викликають цілий ряд непоборимих труднощів і щораз більше заострюють соціяльні відносини на селі.

На щастя закон про ограничення розподілу сільських господарств щойно приготовляється. Але сойм напевно прийме його, бо більшість послів послушна урядові ухвалить все, що уряд предложить. Ухвалить і не буде застановлятися над тим, як той закон буде переведений в життя і які „полекші“ принесе селянам.

Міністерство земельних реформ само признає, що для заведення неподільности всіх господарств булоб потрібно великого кредиту, якого тепер брак. Тому на разі ця неподільність буде відноситися тільки до деяких ґруп господарств, а саме: 1) тих господарств, що повстали при парцеляції фільварків, 2) тих господарств, котрих господар помер без тестаменту і наслідство наступає на підставі закона, 3) господарств скомасованих.

Українських господарств, котрі повстали на підставі післявоєнної парцеляції, дуже мало, також мало господарств скомасованих. Наслідство в наших селах звичайно наступає на підставі закона, рідше на підставі тестаменту. Тестаментом батько назначує звичайно спадкоємців в рахункових частях, отже з вичисленням, кілько поля, сіножати, ліса і т. п. припадає на кождого спадкоємця, все одно — чи то буде один спадкоємець, чи більше. Колиж батько „відказує“ дітям, отже своїм спадкоємцям, де котре з них має дістати поле і т. п., то на підставі права це не тестамент, а т. зв. кодициль, котрим назначується певні леґати, а спадок цілий переводиться на підставі закона. Таким чином на підставі дотеперішної практики в наших селах майже всі господарства підпалиб законові неподільности.

Як ми вже перед тим зґадували, такий закон не принісби користи нашим сільським господарствам, котрі на сплати іншим дітям мусілиб затягати лихварські позички, яких при теперішних відносинах не булиб в стані сплатити. В тім всім криється поважна н е б е з п е к а, що з часом ті господарства за довги і відсотки від них перейшлиб до рук ріжних лихварів, переважно чужинців.

Тому наше селянство повинно піднятися орґанізований протест проти такого закона і домагатися від уряду, щоб він, коли задумає подібний закон перевести в життя, подумав також і над тим, звідки селяни мають взяти фондів на ріжні сплати, котрі випливають з приняття закону неподільности сільських господарств. Уряд повинен уможливити селянству догідний кредит. Рільничу продукцію треба шляхом окремого закона захистити від визиску ріжних спекулянтів і т. п. Крім того ограничити і зменшити податкові тяґарі села, щоб ті господарства піднялися з великого занепаду, стали не тільки самовистарчальними, але забезпечили певний дохід їх власникам. Щойно при таких відносинах буде можливість переводити ріжні аґрарні реформи без страху і загрози, що вони можуть нарушити економічну рівнова ґу села.

Нашим селам нема чого сподіватись якихсь особливших полекш зі сторони влади. Досі наші села зазнали тільки податкових тяґарів, данин і ріжних кар. Також зі сторони наших економічних установ, головно зі сторони „Сільського Господаря“, нема жадної плянової акції в напрямі піднесення наших господарств. Село мусить полягати на власній силі, воно само мусить взятися до праці над піднесенням свого господарського добробуту.

Через надмірне обтяжування наших господарств ріжними видатками, через надмірне роздрібнювання ґрунтів убожіють наші господарства, село пролетаризується. В звязку з тим паде і його значіння, його сила. Не треба чекати, аж польська влада своїми законами і розпорядками візьметься за реформи, котрі будуть ограничувати дальше роздрібнювання селянських ґрунтів. Наші селяне сами повинні припинити дальше роздрібнювання своїх ґрунтів, не ділити їх на щораз менші клаптики, а дбати про це, щоб на цілому господарстві оставити тільки одну дитину, котра найбільше показує замилування до ведення господарства. Іншим дітям можна дати науку або якесь ремесло, але треба подумати також і про це, щоб дати їм і якийсь капітал, з котрим вони рушилиб у життя і мали за що створити свій варстат праці. Кілько наших талановитих ремісників пропадає в наймах у чужих або сидить без заняття, бо немають за що утворити власного варстату праці! Не один кінчить медичні студії, відбуде практику і не має за що відчинити порядного кабінету. Так в кождім фаху. І дивуватись, що не один наш здібний, освічений чоловік сидить в якійсь дірі, немає доброї клієнтелі, капарить ціле життя і зовсім марнується. Інші переходять на службу до чужих, або женяться з Польками, Жидівками і ін., нераз на ціле життя закопують себе між чужими, губляться в чужому національному середовищі. А це для нас велика страта.

Кожда селянська дитина повинна дістати крім доброго виховання, освіти, певного знання ще й капітал, щоби могла бути незалежна і створити власний варстат праці. Кождий батько повинен тямити, що його обовязком вивінувати дітей і не обтяжувати тим тої дитини, котра остане на ґрунті. Її можна обтяжити певними леґатами, певними зобовязаннями в користь інших дітей, але не переобтяжувати, бо надзвичайним обтяженням її саму зруйнується і вона другим не буде в силі помочи.

Дитина, що остає на батьківськім господарстві, дістає вивінування в ґрунті, господарських будинках, живому й мертвому інвентарі і т. п. Інші діти повинні дістати вивінування в капіталі, але тут виникає питання, звідки взяти того капіталу на вивінування всіх дітей? На се відповідь коротка: Той капітал *повинен повстати зі спеціяльних щадничих* вкладок призначених на вивінування дітей, або з їх обезпечення на життя. Розважмо оба способи.

Родиться дитина і батько на її імя вкладає до каси якусь квоту, котру опісля доповнює вкладками відповідно до його фінансової спроможности. Коли батько в часі народження дитини не має *відповідної готівки, то може започаткувати* складання на щадничу книжечку (виставлену на імя тої дитини) дрібних вкладок, пересічно десять золотих місячно, що річно винесе 120 зол. капіталу і 12 зол. відсотків, котрі за той час призбираються. Дитина з тих вкладок зможе скористати десь по скінченню 21 року, отже коли стане повнолітна. За той час батько призбирав для неї того капіталу на суму 2520 зол. До тої суми дочислім ще відсотки, які за той час призбираються і в той спосіб осягнемо суму около 3.000 зол., котру дитина дістане на руку з хвилею її повнолітности, отже коли починає самостійне життя. Цей спосіб можна перевести в життя в умовах нашої дійсности. За підставу до плачення щадничих вкладок на придане дитині може послужити річний дохід з того ґрунту, котрий малаб дістати дитина у випадку поділу ґрунту між всіх дітей. Богатший батько буде міг більше платити тих вкладок і внаслідок того більше придане зложить своїм дітям. Бідніший батько менше наскладає, але всетаки щось зложить і його дитина також не піде гола у світ. У випадку смерти котроїсь дитини вкладки вплачувані на придане для неї можуть бути перенесені на інших дітей. Коли передчасно умре батько чи мати, то обовязок вплачування тих вкладок повинен перейти на найстаршого в родині, зглядно того, котрий осяде на батьківськім ґрунті. Але батьки ще перед тим повинні зробити певне застереження, що він цих вкладок не вийме перед часом і не розпорядиться ними в свою користь. Також повинні зобовязати його, що він ці вкладки реґулярно буде вплачувати аж до часу повнолітности кождої дитини. Вкладки можна вплачувати в золотій валюті, в долярах або швайцарських франках, щоб мати певність на випадок краху тої валюти, якою послугуємося в щоденному житті. Вплачувати їх належить до кооперативних кас і банків, виключаючи інституції, котрі ведуть ризиковні операції і кождої хвилі можуть наразитися на банкроцтва.

Другий спосіб полягає на тім, що батько кожду новонароджену дитину обезпечує на певну означену суму і платить за неї певні річні, квартальні чи місячні премії в означеній висоті, які вплачує до того товариства, в котрому обезпечив свою дитину. Товариство виплачує повну суму обезпечення, коли дитина дожиє тої пори, котра при обезпечуванні була визначена. Коли дитина умре перед упливом речинця обезпечення, товариство зобовязане звернути вплачені вкладки, премії, а батько може їх перенести на інших дітей. У випадку смерти батька чи матери обовязок плачення вкладок повинен перейти на того, хто після смерти родичів осів на батьківськім господарстві. Таке обезпечення можна переводити в нашім одинокім товаристві обезпечень на життя і ренти („Карпатія“), котре цю справу повинно взяти під увагу і повести пропаганду серед нашого селянського загалу.

Подібний спосіб громадження приданого для дітей широко практикується в інших культурних народів, тому їх ді-

ОГЛЯД ПРЕСИ

В справі задаткових кредитів для рільників

„Діло" принесло в ч. 220 з с. р. отсю цікаву статтю:

Справа задаткових кредитів зацікавила наших рільників, для яких вони призначені, як *також наші кредитові установи, зокрема кредитові кооперативи*, що мають сі кредити розпреводити на властиві, призначені місця. Тому хочу дати деякі вияснення про доцільне зужиття сих кредитів для добра рільників, а без втрати для кредитових установ, що в цьому посередничать.

Кредити на цьогорічне збіжа й інші плоди рільничого господарства призначені на те, щоб дрібні рільники могли мати готівку на покриття коштів жнив як також зобовязань платних зараз по жнивах, та щоб не допустити до надмірної подачі збіжа на внутрішньому ринку збуту, пайно по жнивах, так, щоб рільники могли тим часом передержати нове збіжа до ліпшої ціни в зимі й на весні.

На се приступив Державний Банк Рільний до урухомлення так званого задаткового (заліч кового) кредиту на збіжа, та між іншим звернувся також до нашого Центробанку, а сей до наших союзних кооператив кредитових, (Українбанків), щоб розпровадити той задатковий кредит між рільників, що мають зібране збіжа у висоті вартости тогож збіжа, по означеним цінам. Сего кредиту не можна вживати на інші цілі, тільки на задаткування збіжа для дрібних рільників, а висота тої позички для одного рільника не може переступити квоти 2.000 золотих.

Для Центробанку і його союзних кредитових кооператив (Українбанків) призначив Державний Банк Рільний на разі кредит в сумі 200 тисяч золотих і приписав умовини, на яких мають уділювати з нього позички рільникам.

Цей кредит має бути сплачений до 31 травня 1936 р. і сей речинець не буде продовжений. Від позичаючих рільників не можна побирати за сей кредит більше як 3 проц. у річному відношенні титулом відсотків і всяких коштів. Титулом опроцентування кредиту з того побирає Державний Банк Рільний 1/4 прц. відсотків; Центробанк 1 прц. відсотків, а установи кредитові, що одержують цей кредит через Центробанк до роззичення рільникам, побирають для себе $1^{3}/_{4}$ прц. відсотків у річному відношенні.

З висоти позичкового процентy і розложення тогож поміж вірительні установи відразу показується, що вони нічого не зароблять на цьому інтересі, та ще мабуть дещо доложать, бо переписка, порта і кошти векслевих блянкетів зїдять цих три проценти. І се мусять зрозуміти наші рільники, що тут кредитові установи не виходять на зарібки, а хочуть принести поміч рільництву, та за се вони домагаються від заінтересованого рільництва: дбалости і чесности у сплачуванні довжних зобовязань. Бож се не є ніяка запомогова хащатня, як дехто між народом поширює, але стислий кредит з докладно означеними речинцями платности, що не будуть безоглядно продовжуватися.

Сплата сего кредиту, коли його реалізація наступить в місяці серпні с. р., буде ось така: в грудні 1935 р., в січні і лютому 1936 р. заплатить довжник по 20 прц. капіталу; в березні і квітні 1936 р. по 15 прц. капіталу, а решту 10 прц. капіталу в місяці травні 1936 р. При реалізації кредиту в місяцях вересні і жовтні с. р. будуть рати відповідно змінені, але шестимісячний речинець сплати не може бути переступлений.

Тому наші кредитові установи мусять дуже обережно давати кредити; тільки рільникам безпечним і чесним у сплаті, як також допильновувати кожну рату вчасно перед її платністю, бо на випадок недодержання дотичних позичкових рат з боку довжників, мусять сі рати зараз заплатити самі вірительські установи, а се не легка справа. З цих причин Центробанк дає ці кредити за посередництвом Українбанків, а виїмково за посередництвом сильніших Райфайзенок.

Отсе є також осторога для причасних рільників кредитоємців, щоб вони берегли добре імя рільника, що давніше мав славу доброго платника, а в останніх часах сам підорвав те добре імя занедбуванням сплати довгів, — бо якби ти не знають такої нужди як наші і при закладанню родинних огнищ не зустрічають таких труднощів як у нас. Цей спосіб і в нас можливий до переведення. Користи з него очевидні, бо з одної сторони він може зарадити надмірному роздрібнюванню селянських господарств, з другої сторони громадить капітали для вивінування прочих дітей. Ті, що остануть на батьківськім господарстві зможуть розбудувати його. Ті, що підуть в світ, будуть мати капітал на створення власного варстату праці. Одні і другі стануть незалежні і перестануть працювати на чужих. Б. К.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

се далі ось так пішло при цих кредитах, то наш рільник стративби всякий кредит і не мігби зарятуватися піде, навіть у найтяжчому положенні.

А до того наші вірительські установи мусіли відтак доходити судово заплати задаткових кредитів разом з відсотками проволок і коштами судовими від довжних рільників, що сих наразилоби на значні витрати...

Вкінці, — з огляду на запотребування наших рільників у сучасних обставинах, повинні *наші союзні кредитові установи вже в цьому* тижні предложити Центробанкові дотичні векслі з вказаними прилогами, щоби перша група задаткового кредиту могла бути зреалізована вже з кінцем місяця серпня с. р.

Д-р Кость Левицький.

Боротьба за кольонії

Виленське „Слово" принесло в ч. 230 з с. р. статтю п. з. „Боротьба з державами, котрі також хочуть мати кольонії":

Історія англійського королівства в новіших часах се історія суперництва... і боротьби з державами, котрі також хочуть мати кольонії. Впрочім ту історію треба поділити на дві доби. Перша доба: Англія поборює держави, котрі вже перед нею стали кольоніяльними потугами: Еспанію, Португалію, Голяндію. Велике суперництво Еспанії й Англії, виправа гордої фльоти Филипа II, побіда бурі й Англійців, медаль англійської королевої Єлисавети: „Бог подув і були розпорошені". Нині еспанська кольоніяльна імперія се гарний історичний спомин, то традиція, до котрої хотів навязати Альфонс XIII, уряджуючи в Севілі 1929 р. виставу культури еспанських народів. Еспанія не є вже для Англії ніяким противником, Португалія стала її вазалем, клієнтом, доставцем. Голяндія!... В Польщі зачисляємо тепер Голяндію до малих держав, тимчасом се велика кольоніяльна потуга. Кольоніяльна імперія Нідерляндів обіймає більше як 50 міліонів мешканців. Послідна англійсько-голяндська війна то війна... з бурами. То був послідний брязкіт воєн, довго передтим ведених. Бури були Голяндці, одначе їх метрополія була занадто вигідна і розсудна, щоб вирушити їм на поміч. Тепер вичислім держави, котрі пізніше як Англія забралися до кольонізації. Франція — суперництво в Америці; Канада, Новий Орлеан. Після уконституования Злучених Держав кінчиться всяка французька експанзія на американський континент. Найсильніше французько-англійське суперництво в новіших часах то Єгипет: часи Гамбети, Фресінета, пізніше аж до Фашоди в 1898 р. Вкінці приходить Делькасе, що заключив великий договір з Англією. Впродовж кількадесять літ сей історичний процес кінчиться тим, що Англія одержує Єгипет, Франція Марокко, французький союзник Росія устійнить з Англією границі своїх впливів в Персії — рік 1907. Росія. Афганістан, дороги до Індій, заворушення за часів Александра III — війна кита з медведем, боротьба за Китай, Тибет, Японію. Оден з противників, котрого Англія уважала якийсь час за найгрізнішого. Але Франція, котра хоче погодитися з Англією, поєднала також Англію з Росією так, як нині стремить до поєднання Англії й Італії. Німеччина. Те суперництво тривало зглядно коротко, але було дуже інтензивне. Скінчилося війною, котра вибухла в хвилі, коли відношення сил англійської фльоти до німецької було для Англії дуже корисне. Італія. Від часу повстання італійського королівства Англія радше патронувала Італії, ніж з нею воювала. Італія се хронольогічно послідна европейська держава, котра стала до кольоніяльного суперництва з Англією. Але стала. Мет ока на карту Африки каже нам більше, як довга стаття. Отсе Ніль, ось тут жерела Нілю, а Англійці так само не люблять, коли европейські держави дотикають Нілю, як не любить кіт, коли його хтось тягне за хвіст. Ось тут Середземне Море, замкнене Англійцями, ось тут Мальта, Гібральтар, Суез, Аден. Зі всіх сторін виглядають англійські гармати. Англійці мають богато арґументів, щоб вчити Італію любови ближнього любови Абісинців і любови високих ідеалів мира. Крім того Англійці мають цілу скалю інших способів: Союз Народів, пацифістична пропаґанда; хто знає, може Єгипет схоче йти африканським братам на поміч, як се вже заявила Полуднева Африка... Чимраз більше маємо знаків, що історія Европи звернула з карти німецько-французького суперництва, котре до недавна видавалося нам віссю, на якій буде обертатися европейська будучність. Англійсько-італійський інцидент, готовий відсунути нас від тої оси далеко. — Сат.

Як виглядає червона армія?

Краківський „Глос Народу" в ч. 229 з с. р. приніс статтю під повищим заголовком. Подаємо її в перекладі:

Як в господарськім житті совітське правительство примінює „пятилітні пляни", так само поступає в відношенні до армії і переводить її реорґанізацію на основі устійненої програми, котра передбачує піднесення оборонної здібности армії, вишкіл кадр ріжних формацій і т.д. А треба підкреслити, що большевики здійснюють військові „пятілєтки" з більшою ревністю і систематичністю як господарські.

Поважні праці над реконструкцією червоної армії зачалися в 1924 р. під проводом комісаря війни Фрунзе. Перша доба реорґанізації скінчилася в 1928 р. В тім часі присвячувано спеціяльну увагу передвісім технічній стороні війська. Праці в тій ділянці скінчено в 1932 р. По технічнім удосконаленні війська приступлено до вивінування червоної армії в найновіші здобутки стисло військової техніки. Кадри червоної армії, її основне активне ядро, збільшено до 1935 р. з 562.000 на 940.000 людей. Коли до того додати ще помічні відділи військових орґанізацій як нпр. Летунсько-хемічне Товариство й ін., то як основну цифру чисельности совітської збройної сили треба взяти число 1,500.000 людей, в тім 40.000 командантів. Вишколені резерви річників від 1923 р. до 1934 р. виносять около 8.500.000 людей. На случай війни совітська Росія може змобілізувати 10 міліонів людей, не рахуючи резерв старших річників.

В часі від 1932 до 1935 р. сформовано два корпуси піхоти, 20 дивізій стрільців, 3 дивізії кавалєрії, 758 легких батерій і 25 тяжких батерій. Загальний стан легкої артилєрії збільшився з 2.400 на 4.500 гармат, стан тяжкої артилєрії з 600 на 700 гармат, число танків і панцирних самоходів зросло з 350 на 3.500. Значні успіхи осягнено особливо в ділянці моторизації і механізації армії.

Богато уваги присвячено розвиткови хемічного промислу, котрий тепер так тісно звязаний з військом. Значно підвисшено продукцію синтетичного кавчуку. В сім році фабрики мають випродукувати около 25 тисяч тон такого кавчуку так, що максімум установлене в пляні переступленоб о 5.000 тон. Досвіди показали, що пневматики зі штучного кавчуку зовсім дорівнують пневматикам з природного кавчуку. Значіння самоходової комунікації в будучій війні буде величезне. Тому в Совітськім Союзі богато уваги присвячують розвиткови автомобільного промислу. В січні 1935 р. випродуковано 75 тисяч авт. При кінці 1937 р. загальне число самоходів має після пляну виносити 580.000. Летунство се третий рід зброї, котрий в совітській Росії значно розвинувся. Зріст летунства представляють отсі цифри: В 1932 р. було в СССР приготованих до бою 1.700 літаків, в 1933 р. 2.700, в 1935 р. 4.300, а в 1937 р. має бути 8.000 літаків. З 4.500 літаків чинної служби около 1500 се бомбардові літаки. Кождий бомбардовий літак може взяти 8 тон бомб і має не лише скорострільні, але й невеликі гармати. Рекордовий тип легких літаків може осягнути скорість 400 км. на годину. Чотири нові літаки дреднавти, котрі мають збудувати на місце недавно розбитого „Максима Горкого", мають бути також величезні. Ширина крил буде виносити 70 метрів, вони мають піднести по 40 тон тягару і зможуть осягнути 250 км. скорости на годину. Всі літаки для совітської армії будують в спеціяльних фабриках почавши від сего року, тоді як в 1927 р. довозили з закордону ще 57% літаків для армії. В 1932 р. Совітський Союз мав 25 летунських шкіл. Тепер має вже 80. Летунської обслуги було в 1932 р. 12 тисяч, в 1935 р. було вже 40 тисяч людей. Рівночасно большевики розвивають сильну пропаґанду в користь летунства і популяризують серед широких верств суспільности безмоторове летунство, котрим захоплюється особливо совітська молодь. 30.000 молодих людей відбувало вправи скоку з легкопадом, 250.000 молоді вчилося літати взагалі, 500 тисяч дівчат скінчило санітарні курси і 1,200.000 молодих людей зложило іспит, щоб одержати відзнаку: „Готовий до праці й до оборони". Дещо позаді лишається реконструкція новітної маринарки. Щойно від трох років большевики присвячують більшу увагу фльоті. В рямцях другої пятилітки мають збудувати повітні кружляки по 7 тисяч обему. Рівночасно направляють старі воєнні кораблі з царських часів. Ті старі кораблі дістали нові машини, сильнішу артилєрію і новітні здобутки техніки. Крім того большевики будують також нові підводні лодки і міноносці.

Все те в соціялістичній державі „праці і миру". — Ст. Огр.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Чи буде зміна в Мехіку?

Католики всего світу відітхнули з полекшею, коли в Мехіку провалилося правительство сумної слави тирана Каллєса. За часів його панування полилося богато невинної крови священиків, монахів та світських людей, що ставали в обороні віри й Церкви. Каллєса можна назвати Нероном Мехіка, бо в переслідуванні християн один другому дорівнував.

Нарід з радістю привитав прихід до влади Каллесового противника Карденаса. Всі сподівалися, що в краю настане зміна. Карденас відразу взявся переводити докладну чистку всіх урядів з Каллесових прихильників. В першій мірі поусував каллесівців з міністерських посад й обсадив їх своїми прихильниками. Каллес пробував боронитися, називав сторонників Карденаса реакціонерами, зрадниками народу, запроданцями, та все без успіху. Мехіканці пізнали добре Каллєса за час його правління. На симпатію народу вже не міг числити. Нарід його ненавидів, головно за нелюдське переслідування релігії й Церкви. Найзавзятішим противником Каллєса стала молодь, передовсім студенти. Федерація студентів висших шкіл видала відозву, в якій взиває нарід до остаточної розправи з каллесівцями. Студенти повели в цілому краю енергійну аґітацію проти Каллєса. В Мехіку дійшло до кривавих заворушень. В одному з них банди радикально-соціялістичних „червоних сорочок" замордували чотирох студентів. Се вже перетягнуло струну. Нарід зажадав остаточно покінчити з червоними розбишаками. Правительство розвязало орґанізацію „червоних сорочок". Каллєс побачив, що нічого йому вже в Мехіку робити й виїхав зі всею родиною до Злучених Держав Північної Америки. По виїзді Каллєса з Мехіка присіли і його прихильники. Карденас став неподільним володарем Мехіка.

Отже в Мехіку повіяло іншим духом, скінчилися переслідування, нарід зажие іншим життям? Так можнаб думати. Та покищо не можна занадто тішитися змінами в тім дивнім краю. Переслідувань що правда тепер нема, та нема й повної свободи Церкви. Оптимісти можуть перечислитися. Карденас і його прихильники, члени теперішного кабінету, се старі революціонери, виховані на Марксових засадах, як і „славний" Каллес. Вони ніколи не укривали своїх протирелігійних переконань. Інтелектуальний інспіратор Карденаса Еміліо П. Гіль, теперішний президент Національно-Революційної Партії, від давна ворог релігії. Він автор огидного памфлету „Цивільна влада й духовенство", повного всяких наклепів проти католицької Церкви в Мехіку.

Великі надії покладали й покладають католики на нового міністра рільництва Цеділля. Ще перед вступленням до кабінету Карденаса він був противником соціялістичного виховання в школах і прихильником свободи релігії. Та ілюзії опадають, коли перечитаємо, що він відповів представникам заграничної преси в Мехіку, коли вони запитали його про його становище в справі релігії й виховання в школах. Отсе його докладна відповідь (Цитую за „Ля Круа"): Щодо першої справи (релігійне питання) я можу вам тільки сказати, що йде про справи, котрі не є в моїй компетенції. Урегулювання ріжних релігійних доктрин залежить від міністерства внутрішних справ. Щодо соціялістичного виховання мушу вам сказати, що не я, тільки міністр публичної освіти може вам дати основну відповідь. (Ексцельзіор, Мехіко, 6. VII. 1935). Відповідь дипльоматична, але досить ясна.

Незабаром міністр публичної освіти пояснив, що виховання остане дальше таке саме т. зн. „соціялістичне".

Теперішний вільний курс в Мехіку є тільки на те, щоб приспати чуйність народу. Се тимбільше небезпечне, що пробуджена енергія народу знов підупаде.

Американець С. Мекферленд, ґенеральний секретар Федеральної Ради Церков, дуже добре представляє відносини в Мехіку в своїй книжці „Хаос в Мехіку", що вийшла в Ню-Йорку 1935 р. По докладнім перестудіюванні мехіканських відносин говорить про теперішне положення так: „Відколи зріс спір між Церквою і державою, правительство чимраз більше рішене знищити всі Церкви (і католицьку і протестантські). На мою думку ми не можемо очікувати зміни становища правительства, бодай тепер. Правдоподібно будуть періоди кризи й релятивного спокою, та кождого разу по них наступлять без сумніву переслідування Церкви державою".

Якою державою? запитаємо. Безлична банда дірвалася влади й ототожнює себе з державою!...

Американський письменник C. Beals, дає дуже добру відповідь на повисше питання. Ось кілька його думок:

„Мехіко се край соціялістів міліонерів. Се край блудних лицарів, марксистських капіталістів. Се край де Крези з периферій, що живуть в чудових палатах, осуджують „страшний клерикалізм" і „нелюдський визиск" людської праці. Се одинокий край в світі, де ґрупа могутних і богатих політичних провідників при владі проголошує без перерви радикальні пролетарські доктрини після марксистських взірців. Нові „богачі революції", котрі дійшли до влади по богатьох декадах завзятих горожанських війн і котрі тепер роблять безсоромну виставу своїх богацтв в найвульгарніший спосіб, люди, котрі стали великими підприємцями, промисловцями, директорами люксусових забавових домів, управителями банків і високими та почесними особистостями в державі — се якраз ті, що хочуть з жаждою рабівників знищити Церкву, вщіпити соціялістичні доктрини серед молоді..."

Мехіканські католики потребують нині більше ніж колинебудь підпертя всего католицького світу в їх боротьбі проти такої тиранії. М. — с ь к и й.

Масони й комуністи

Опінія Франції застановляється над жерелом суспільних потрясень, передовсім недавних комуністичних заворушень у французьких военних пристанях. Показується, що заворушення вибухали рівночасно в кількох місцях; тактика і кличі збунтованих мас були всюди однакові. Повстає питання: звідки вийшли приказ до бунту? Чи Москва приготовила ті розрухи, чи може тут ділали скриті місцеві чинники?... Тепер ряд французьких ґазет вяже ті комуністичні заворушення і ширення неспокою в масах з найновішою тактикою масонерії, котра ділає немов в порозумінні з Москвою. В однім з останних чисел „La Revue Hebdomadaire" паризький публіцист Ф. Грі виразно закидає льожі „Великого Сходу" звязки з СССР. Він пише: „В останнім часі масонські льожі у Франції зрозуміли, що підоймою революційного радикалізму перестав бути соціялізм, котрий як наука і як середник до осягнення влади показався передавнений і пережитий. Отже масонерія рішила вжити до своїх цілей комунізму". Ту саму думку розвиває в однім з останних чисел французький часопис „Ля Лібр Пароль" в статті „Льожі й Совіти". „Не можемо — кличе автор статті — дальше нехтувати того співділання, котре існує між льожами й комуністами у Франції. Ті дві орґанізації: французька масонерія і комунізм вже нині тішаться думкою про ту добичу, котру їм приготовано". Паризька „Ля Насіон" просто обвинувачує масонерію за зраду Франції.

З тайн великої війни

Хто міг урятувати царя і його рідню.

Ревеляції Маврикія Палєольоґа, бувшого французького амбасадора в Петрограді.

(Від нашого заграничного кореспондента).

Маврикій Палєольоґ, бувший французький амбасадор у Петрограді в часі світової війни, в журналі „Revue des Deux Mondes" оповістив дуже цінні спомини про закулісові махінації, що попередили й викликали світову заверюху. Між іншими подав також деякі незнані ще подробиці про особисті взаємини між російським царем Николаєм II і німецьким цісарем Вільгельмом II. При кінці сих споминів Палеольоґ ставить питання: Чи можна було врятувати царську родину від смерти? На се питання ексамбасадор Франції відповідає без ніякого сумніву: Так, царську родину міг вратувати лиш цісар Німеччини Вільгельм II.

Наводжу тут дослівно слова Палєольоґа:

„В часі тяжких переживань і дійсного мучеництва вперед у Тобольську, відтак в Екатеринобургу цар Николай II не стратив ні панування над своїми нервами ні почуття свого достоїнства. Він ясно передвиджував жахливий кінець свій і своїх найблизших. На наруги й погрози сторожі так бувало говорив до цариці: Не біймося і не даймося спровокувати! Се Бог послав на нас сей тяжкий досвід. Не забуваймо на високий примір Христа Спасителя, що випив гірку чашу терпіння до останньої каплі.

Прийшов март 1918 р. і до царя дійшла вістка, що володарі Кремля скапітулювали перед центральними державами, заключаючи катастрофальний для Росії мир в Берестю. Тоді появилася вістка в російських журналах, що Німці поставили клявзулю, неначе условиною підписання мира має бути вперед звільнення царя і його рідні та дозволення їм без ніякої уйми виїхати за границю. Один такий часопис дійшов до рук царя. Прочитавши ту нотатку цар закликав: Се не що інше як підступ, щоб здискредитувати мене перед моїм народом. Коли се правда, то большевики не могли зробити мені більшої прикрости. Також цариця при тій нагоді сказала: Маємо завдячувати наше звільнення Німцям? Ні, ніколи! Радше згинути з рук большевиків! І Вільгельм — пише Палєольоґ — дозволив, щоб згинули з рук большевиків.

Хотяй яке тяжке се оскарження — продовжае французький ексамбасадор — я певний, що історія се потвердить. Ще в січні 1918 р., себто на сім місяців перед огидним злочином в Екатеринобургу, німецький цісар знав дуже добре, що одно його слово може врятувати царську родину. Се був час, коли Німці могли машерувати просто до Петрограду без ніякого опору зі сторони російських військ. Ленін заявив був виразно, що за всяку ціну хоче мира. Надто знане, що умовини берестейського мира виготовані були в Берліні, а відпоручники Леніна мали поручення підписати сей диктат. В такім отже положенні не було для Німеччини нічого лекшого, як умістити умовину звільнення царської родини. Не можна казати, що антанта могла се також зробити своїми представленнями в Кремлі. Нічого подібного! Всякі представлення і погрози антанти булиб большевики відкинули без найменшого скрупулу й застереження. Лиш одна однісінька особа могла виратувати царя, а се німецький цісар Вільгельм".

„Він мав всі засоби в руках — пише Палєольоґ — і ні один інший суверен не мав в такім степені обовязку се зробити, бо ні один з них не був так тісно звязаний з домом Романових, як Вільгельм. Надто він був хрестним вітцем молодого царевича Алексія, котрого зма-

З краю

Гуцульщина.

Пишуть нам: Мабуть в цілім краю не богато тепер радости, та здається найменше її на Гуцульщині. Головно три появи впадають тут в очі чоловіка, котрий спиниться тут як літник. Перша поява се надзвичайне зубожіння населення. Знаю Гуцульщину від яких 30 літ, але ще ніколи не бачив я в її селах тілько нужди, що тепер. Скрізь видно прошаків. До помешкання стукають раз-у-раз. На вулиці їх постійно зустрічається. Вигляд їх такий, що відмовити їм милостині трудно. Тому вказано, щоб кождий, хто сюди вибирається, мав при собі дрібні гроші. Друга поява — се недужі. Були вони все, та тепер недужих видно далеко більше ніж попередними літами. І видно на них часто рани. Особливо прикре враження роблять діти, покриті струпами і брудом. А третя поява се те, що Гуцули щораз більше зачинають заговорювати чужою мовою, навіть коли до них говорити по свому. На ті три річи требаб доконче звернути увагу. Дві перші можна бодай влекшити збірками на ту ціль. Третю справу можна поправити відповідними статтями в пресі. Атже кождому народові можна вияснити, що Бог дав усему, що живе його природу, властиву тільки йому, природу, котра має ріжні прикмети. Хто покидає те, що йому дав Бог, той робить зле. А зло ніколи не приносить добра, тільки родить дальше зло.

Тайни Арабії

Німецький учений Ганс Гельфріц перебував в старинним місті Шабу в полуднево-західній Арабії. Се перший Европеєць, котрому вдалося туди дістатися і виконати богато знимок. Др. Гельфріц вернув недавно до Німеччини. В німецьких часописах появилися перші розмови з ним. Він досліджував південно-західну Арабію й малябарське побережжа в Індії, щоб справдити гіпотезу, що мешканці південно-західної Арабії і побережжа Індії тої самої раси. При допомозі кількох Бедуїнів вдалося Др. Гельфріцови дістатися до майже розваленого м. Шабу, котре 2.000 літ тому мало бути цвитучим торговельним містом. Др. Гельфріц дістався туди в ночи і як тільки зачало дніти, він потайки почав фотографувати руїни і надписи. По якімсь часі нечисленні мешканці міста, що жиють в шатрах серед розвалин, зачали підозрівати в „Арабови" невірного джявра. Счинилося збіговиско й обурення і тому Гельфріц мусів утікати.

сакровано враз з батьком і матірю та ріднею трагічної ночі 16 липня 1918 р."

На доказ сего наводить Палеольог лист російського генерала Леонтієва до цісаря Вільгельма. Леонтієв перед війною був комендантом рос. 85 полку піхоти, що мала назву „регемент Віборг". Його гоноровим комендантом, після принятої тоді двірської етикети між поодинокими пануючими, був цісар Вільгельм. З огляду на се генерал Леонтієв мав право звертатися просто до Вільгельма як до свого наставника. Він то по жахливій трагедії написав листа до Вільгельма, де між іншим говорив так: „Сер, що Ви зробили, щоб уратувати царську родину? — Нічогісько. А прецінь вистарчилоб було одно слово вашого амбасадора в Москві, Мірбаха, щоб змусити большевиків полишити при житті царську родину. Та Ви не лиш не прийшли тим нещасним з поміччю, але навіть не піднесли найменшого протесту"... Лист кінчиться таким висказом: „Кров ваших братів на Ваших руках".

В усякому разі се дуже тяжке обвинення бувшого німецького цісаря. Та хоч як здаються правдоподібні твердження М. Палеольога, всеж таки треба ще з резервою приймати такі осуди, поки історичні досліди не просвітлять остаточно ті темні й сумні події. (Н).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв на послуханні архіепископа Джіяннінія, апостольського делегата на Сирію. Еп. Джіянніні представив Св. Отцеві о. Граміччія, францішканина, генерального комісаря св. Землі.

На Господнє Преображення відбулися величаві празники в василіянських церквах у Гошеві, Добромилі, Підгірцях й ін., а в Крехові к. Жовкви в сам день Преображення й наступного дня на св. муч. Пасива, що його св. мощі зберігаються в великім почитанні в монастирській церкві. — (л).

В Ватикані 20 серпня с. р. обходили 21-шу річницю смерти Пія X. При гробі Пія X в підземеллях Ватикану відправлено кілька богослужень. В торжестві взяли участь великі маси вірних.

В Австрії є тепер 4.658 світських священиків і 2.764 монахів. В декотрих дієцезіях відчувається брак священиків. Нпр. в віденській архидієцезії на 2.985 католиків припадає тільки 1 священик. В інших дієцезіях се відношення богато ліпше. Нпр. в зальцбурґській дієцезії один священик припадає на 882 вірних, в дієцезії Інсбрук Фельдкірх 1 священик на 797 вірних. В останних роках число священиків і монахів постійно збільшується.

В Брукселі відбувся конґрес Національного Союзу Християнських Обезпечень. В конґресі взяли участь члени бельґійського епископату, кількох міністрів і сенаторів та около 2.000 делегатів зі всеї Бельґії.

Великі марійські торжества відбулися недавно в м. Гуї в Бельґії. Торжественна процесія перейшла вулицями міста. В процесії взяло участь богато священиків, делегатів ріжних католицьких орґанізацій в Бельґії і величезні маси вірних.

Круціята молитви в наміренні німецьких католиків. В опацтві Рольдук в Голяндії відбувся недавно Суспільний Тиждень голяндських католиків. Представники голяндського католицизму уложили плян круціяти молитви в наміренні переслідуваних німецьких католиків. Крім того предложено епископови плян помочі німецьким католикам.

Французький письменник о. кан. Лютіль одержав недавно високе відзначення Почесної Легії. О. кан. Лютіль відомий як співробітник католицького щоденника у Франції „Ля Круа". Крім того написав богато цікавих повістей м. ін. дуже цікаву повість „Пієр Л'Ерміт" (Петро Монах). (КАП).

Переслідування не знищать релігії. З совітської Росії прийшли вісти, що мешканці м. Володимира зложили недавно 40.000 рублів на будову церкви. Се дуже велика сума, коли зважити, що мешканці міста назагал бідні і що заробки в нинішній Росії майже ніякі. (КАП).

Папський прімат в документах незєдинених Якобітів. Заходом апостольського семинаря в м. Альвей в Індії вийшла недавно цікава праця Томи Інхікальоділя про першенство римських епископів в світлі якобіт. документів. Згаданий автор доказує, що ідея прімату римських епископів як наслідників св. Петра була знана вже в старині навіть монофізитам. Якобіти се останки колишніх монофізитів. Отже Інхікальоділь покликується на „епископа" монофізитів Григорія Баргебревса, котрий стверджує, що св. ап. Петро після заложення епископства в Антіохії пішов до Риму і жив там ще 25 літ. Крім того Інхікальоділь цитує також якобітські канони, котрі зібрав згаданий Баргебревс з актів монофізитського собору. В тих канонах м. і. сказано: „Має бути 4-ох патріярхів аж до кінця світа, але головою їх всіх має бути патріярх Риму". (КАП).

Католицькі місіонарі на службі медицини. Братя Менші від св. Івана Хрестителя і Сестри Терезіянки отворили недавно в м. Ан-Куо в Китаю окулістичну лічницю. Щодня зголошується поверх 200 хорих.

З виборчого руху

Передвиборча нарада в Чорткові.

Дня 13 серпня с. р. відбулася в Чорткові нарада представників чортківських громадян. Проводив Др. А. Горбачевський. Др. Степан Баран кандидат на посла з чортківської округи виголосив двогодинну промову. Він представив зібраним нашу дотеперішну політику в Польщі, виказав потребу змінити нашу політичну тактику і потребу взяти участь в виборах. Українці в Польщі мусять мати — говорив Др. Баран — свою незалежну парляментарну репрезентацію, котра здобулаб нові можливости нашого дальшого розвитку і скріплення на всіх ділянках життя. По рефераті Дра Барана була дискусія, в котрій забирали присутні голос і ставили запити. Др. Баран дав вичерпуючу відповідь. Всі промовці заявилися за тим, щоб наші виборці взяли масову участь при надходячих соймових виборах і піддержали солідарно своїх національних кандидатів. Слідуючого дня Др. Баран відбув нараду з представниками нашого духовенства чортківської виборчої округи. Представники духовенства рішили підтримувати солідарно і чинно кандидатуру Дра Степана Барана.

Як розділили запомоги

для ремісничих бурс.

Міністерство промислу і торговлі на внесення львівського воєводи признало 60.000 зл. допомоги бурсам і ремісничим інтернатам на терені львівського воєвідства. Одержали: 1) Ремісничо-торговельна бурса ім. Декерта у Львові 5 тис. зл. 2) Реміснича бурса ім. св. Ст. Костки у Львові 4.000 зл., 3) Бурса ґрунвальдська Т. С. Л. у Львові 3.500 зл., 4) Бурса Сенкевіча у Львові 2.500 зл., 5) Бурса для глухонімих у Львові 3.000 зл., 6) Заведення темних у Львові 1.500 зл., 7) Бурса для дівчат Т. С. Л. у Львові 1.000 зл., 8) Жидівська реміснича бурса у Львові 3.000 зл., 9) Жіноча бурса сиріт 2.000 зл., 10) Патронат над ремісничою молодю 10.000 зл., 11) Фахова порадня для жидівської молоді у Львові 3.500 зл., 12) Бурса св. Юзефа в Перемишлі 4.000 зл., 13) Українська реміс. бурса ім. Івана Жовніра в Перемишлі 2.000 зл., 14) Польська реміснича бурса в Перемишлі 5.000 зл., 15) Фахова порадня в Бориславі 4.500 зол., 16) Бурса Т-ва „Здержливість і Праця" 4.000 зл., 17) Реміснича бурса католицького союзу ремісничої молоді в Сяноці 1.000 зл. На 60.000 зл. одна українська інституція дістала 2.000 зл., дві жидівські 7.000 зл., 13 польських 51.000 зл.

Католицький університет

в Люблині.

Се приватний університет з повними правами державних університетів і має чотири факультети: 1) теольоґічний, 2) канонічного права, 3) правно-економічний і 4) гуманістичний. Перші два факультети призначені для священиків, які присвячуються вищим богословським студіям; туди приймають тільки кандидатів по укінченні духовної семинарії. На оба світські виділи умовини приняття такі самі, як в інших університетах. Подання про приняття треба складати в канцелярії університету (Люблин, Алеє Рацлавіцке) на спеціяльних формулярах в часі від 1 до 15 вересня с. р. Потрібні такі документи: 1) свідоцтво зрілости в ориґіналі, 2) метрика, 3) свідоцтво моральности — при довшій, як рік, перерві в студіях, 4) військові документи, 5) чотири фотоґрафії, підписані на відворотній стороні. — Річна оплата 300 зол., платна у трох ратах. Перша рата 100 зол. платна при вписі. Приймають без обмежень і нема лікарських оглядин. Близших інформацій уділяє: Володимир Мазуркевич, Пулави, вул. Пілсудского 43. Треба післати почт. значок на відповідь.

Покажчик змісту

всіх річників „Нової Зорі“ *).

Звіти з політичних процесів.

Великий політичний процес /17-тки/ 108—122 Ѳ Процес 15-ки /діти перед судом/ Н 133—136 — (З приводу процесу школярських саботажників кілька невеселих думок) 138 Ѳ Білоруський процес у Вильні 118—142 Ѳ Перед процесом /СВУ/ 312 Ѳ Процес СВУ 321 Ѳ На процесі в Харкові Н 322, 323 Ѳ Харківський процес 45-ох 324 Ѳ На харківськім процесі Н 326 Ѳ Вирок в харк. процесі Н 330 Ѳ Одна мова — дві нації. З приводу хорватського процесу в Білгороді 331 Ѳ Берестейський процес 484, 488, 490, 492, 494, 497, 498 Ѳ Політичні відносини в Польщі в світлі акту обжалування проти 116 вязнів берестейських 485, 487, 489 Ѳ Новий політичний процес. Обжаловані о. пралат Куницький і д-р Заваликут Н 503, 504, 506. Засуд Н 506 Ѳ Загадка смерти Голуфка /Звіт з процесу/ 670—675 Ѳ Д-р В. Старосольський: З листів до Редакції 674 Ѳ Самбірський процес. Кілька уваг про його причини 674 Ѳ За християнську мораль в публичнім житю.З приводу самбірського процесу 676 Ѳ Чия вина? Наша відповідь „Газ. Поранній“ 677 Ѳ Сумніви 678 Ѳ М. П/асіка/: Чи лише вони винні? Думки на маргінесі польсько-українських взаємин 687 Ѳ Замах в консуляті СССР у Львові Н 679 Ѳ Справа замаху перед судом 681, 682 Ѳ З судової салі. Трагедія молодого Українця /Степана Нича/ 683, 684.

Інтервю й ріжні вісти.

Інтервю Преосв. Григорія /в „Газеті Ранній“/ Н 500 Ѳ Інтервю /„Газ. Поранної“/ з Преосв. Григорієм Хомишином 626.

/УКНП — УНО/: Наука з виборів /анкета до членів УХО/ Н 110 Ѳ Комунікат /Ініціят. Комітет. У. К. Н. П./ Н 374 Ѳ Комунікат Організ. Коміт. Укр. Катол. Народної Партії /про „Катол. Союз“/ 383 Ѳ З організаційного життя УКНП. Н 383 Ѳ Перед зїздом УКНП Н 410 Ѳ Політичні вісти. Станиславів. /Збори УКНП/ Н 506 Ѳ Доказ політ. неграмотности /„Н. Час“ про УКНП/ Н 514 Ѳ Політичні вісти /виклад Дра Назарука в Станиславові/ Н 526 Ѳ Комунікат /УКНП переіменовано на УНО/ Н 529 Ѳ Засідання УНО /відбудеться/ Н 529 Ѳ Комунікат УНО Н 535 Ѳ У Станиславові /збори УНО/ Н 687 Ѳ З УНО Н 688 Ѳ Новий голова УНО — Др Іван Волянський Н 687 Ѳ Др. Іван Волянський: З листів до Редакції /неправний вибір до „Польско-руска Згода“/ Д 719 Ѳ У Станиславові /засідання Гол. Управи УНО/ Н 786.

/ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ Й ОГЛЯДИ/: Політичні вісти /майже в кождім числі/ Ѳ Підготовка науки з виборів Н 114 Ѳ С. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику (А. Ч.) Рз 292 Ѳ Жид кандидатом катол. партії Н 371 Ѳ Чорна кава /„Неділя“ про „угоду“/ Н 422 Ѳ Вводять в блуд власну суспільність („Діло“ відпекується польсько-укр. конференції/ Н 445 Ѳ Голос Поляка (Дра О. Гурки/ про укр. справу Н 466 Ѳ Українські історичні документи /берест. договір/ на ліцитації Н 490 Ѳ Цікаве з укр. політики. Як виглядатиме повна програма наших радикалів Н 502а Ѳ УКС і політика Н 527 Ѳ Нова українська партія /УСеПе/ Н 531 Ѳ Клич автономії Галичини страшенно лютить польських ендеків Н 581 Ѳ Політичні й суспільні стремління Українців /в „Курері Варшавскім/ Н 587 Ѳ Буде нова партія /Д. Паліева/ Н 600 Ѳ Нова політична організація „Фронт Національної Єдности“ Н 681 Ѳ Українська проблема /Преосв. Григорія в „Гласі Народу“/ Н 695 Ѳ Цікавий польський голос /А. Бохенського/ про укр. католицизм і націоналізм Н 709 Ѳ „Bunt Młodych“ про українські справи Н 714 Ѳ Голос вопіющий в пустини /Аморальність (Поляків) супроти Большевії й України з „Часі“/ Н 713 Ѳ Політичний огляд 120, 123—135, 137—141, 143, 147, 149, 157, 160, 162, 164, 166, 168, 192, 194, 196, 198, 200—203, 210, 216, 218, 220, 222 Ѳ Загальний політичний огляд на 1932 рік Н 599.

Чужі справи.

Торгування католицизмом /у Поляків/ 114 Ѳ Р. Гайдук: Всеросійська федерація 129-130 Ѳ Чого нас вчать німецькі вибори? 142 Ѳ Історична подія Словящини /автономія Словаччини/ 152 Ѳ Вибори в Америці 159 Ѳ Стефан Радіч, провідник Хорватів 170 Ѳ Десятиліття Польщі 191 Ѳ По ратифікації /пакту Келлога/ 208 Ѳ Симптоматичний знак /розвязання шлеського Сойму/ 219 Ѳ Фердинанд Фош (Замість політичного огляду) 226 Ѳ С. Т.: Союзники /Німеччина й СССР/ 239 Ѳ Фашизм і Церква 241 Ѳ С. Томашівський: Roma sacra et Roma profana 241 Ѳ Дві історичні події /англ. вибори-реперації/ 243 Ѳ Справа нац. меншостей /Р. Союза Нар. у Мадриті/ 247 Ѳ Від утопії до дійсности? /„Паневропа“/ 254 Ѳ Рудольф Льотар: Мрія проти мрії /Жиди й Араби в Палестині/ 271 Ѳ /О. Назарук/: Штреземан 277 Ѳ Характеристика відносин, обставин і людей /в Польщі/ 313 Ѳ Характеристика Сойму 316 Ѳ Польща і Німеччина, їх порозуміння і його наслідки 322 Ѳ А. Ч.: Новий тип імперіялізму. Велико-британський лев в ролі виховавця народів й Індія в його орбіті 338 Ѳ (×): Політика побідженої Німеччини 340 Ѳ /О. Назарук/: Обжалування білої раси. З нового письменства про кольонії 344 Ѳ Міжпарляментарна Унія. Враження з її 26-го конгресу 357 Ѳ М. К.: Питання національних меншостей у французькій пресі 360, 361 Ѳ (×): Як Чехи будували свою державу. З приводу появи укр. перекладу споминів Т. Масарика 364 Ѳ /Фр. Светлік/: З історії політичного життя чеських католиків. З приводу ювилею о. д-ра Шрамка 364 Ѳ /О. Назарук/: Ситуація в Бразилії 389, —: На мості Африки й Европи /неспокої в Еспанії/ 392, —: Пекучі проблєми Европи 402, —: Держава зі столицею в пустині /Австралія/ 405, —: Як завогорив Балкан 407, Що діється з Туреччиною 409, —: Японія й Большевія 411, —: Що діється в державі смока 415, —: Гіркий глум на Побережжі Перцю 417, —: Маємо нову антанту 419 Ѳ Після англійсько-індийської угоди 434 Ѳ /О. Назарук /Катол. канцлєр Німеччини (Брінінґ). Його праця, його успіхи й одно порівнання 443. —: Чи прийшов час і на неї /Вел. Британію/ 469, —: Франція й СССР 464 Ѳ Ліга Націй (Союз Народів) /її утворення, ціль, устрій 475 Ѳ А. Ч.: Вибори в Англії рішили долю Европи 484, —: Міжнародня ситуація. З приводу тривоги в „Нью-Йорк Таймсі“ 487 Ѳ (Н): Важний політичний виступ /Муссолінія/ 490 Ѳ Перед конференцією в Льозанні. Міркування італійської преси 502а Ѳ /О. Назарук/: Шанґгай і Харбін. Чому є війна і нема війни? 507 Т. Г.: Муссоліні у Ватикані 511 Ѳ (Н): Договір про ненапад /між Польщею й Совітами/ 508 Ѳ Польща й СССР. Їх договір про ненапад Н 556 Ѳ Дивний договір 558 Ѳ /О. Назарук/: Бріян 518 Ѳ (Н.): Помилки католиків /по виборах презид. в Німеччині/ 522 Ѳ А. Ч.: Нова держава /Манджуко/ 523 Ѳ (Н): Наддунайський блок 527 Ѳ Г. Домницький: Centrum. Католицька партія в Німеччині. Що таке політична партія 529. Історія катол. партії Центра (1815—1848) 531. Катол. партія Центра. Яке значіння мав для неї 1848-ий рік 533. Тяжкі часи /Центра/ 537. Коли і як повстали партія Центра? 551. Партія Центра в часі культуркампфу й великої війни 555. Завершення організації Партії Центра 559. Програма Партії Центра /до 1918 р./ 579, —: Початки католицької партії Центра 646 Ѳ —: Саморозвязання партії Центра 651 Ѳ Нова Німеччина. Значіння катол. партії 531 Ѳ Загранична політика фашистівської Італії 552 Ѳ Наука з Льозанни /договір у справі сплати нім. воєнних довгів/ 553 Ѳ В частині накладу /„Н. З.“ помилка в попер. статті/ Н 555 Ѳ /Б. Муссоліні/: Рівність прав /Німеччини в справі узброєння/ 573 Ѳ (Н.): Новий виступ Муссолінія 583 Ѳ Сесія Сойму 584 Ѳ /О. Назарук/: Автономія Ірляндії. Здійснена по 752 літах кровавої боротьби і 52 літах легальної 596, —: Боротьба Ірляндії 601 Ѳ Між двома океанами. Репарації — довги — розброєння 604 Ѳ М. П/асіка/: Польща і СССР 609 Ѳ Чума зі Сходу Н 612 Ѳ Угода СССР з Польщею 647 Ѳ СССР і Україна /на тлі угоди/ 648 Ѳ (Н.): Німецькі вибори 511 Ѳ А. Ч.: Нова держава. Тісний союз Малої Антанти 614, —: Непевність над Европою. З приводу пакту Малої Антанти 616 Ѳ Відновляють Найвисшу Раду Н 619 Ѳ Повний текст проєкту договору чотирох 624 Ѳ Балтійське Море і Польща 621 Ѳ Балтик, Польща й Україна 641 Ѳ Зміна польської політики. У звязку з проблємою: Балтик, Польща й Україна 643, Наслідки відвороту Польщі на Заході і наступу на Схід 644, Розвязка балтійської проблеми 645 Ѳ Гаґа: Несподівані події /англ. партії проти Німеччини Гітлєра/ 626 Ѳ Лист з Вильна /вшехполяки, большевики проти Польщі, політичне розірвання народів білор. й українською/ 633 Ѳ -ий: Европа завертає на право. На тлі надій визволення України з большев. ярма 638 Ѳ Далекий Схід. Китай, СССР; Японія. Як дивитися на те, що там діється 649 Ѳ (Н.): Конференція в Женеві. Як виглядав направду розрив Німеччини з Союзом Народів Д 679 Ѳ „Va banque“ чи ні. З приводу рішучого кроку Німеччини /виступ зі С. Н./ 678 Ѳ Стаття Муссолінія в справі розброєнь і конференції в Женеві 680 Ѳ (Н.): Французьке русофільство 686 Ѳ (Н): Америка й Европа. (З приводу VI-ої Панамериканської Конференції в Монтевідео) 699 Ѳ Коли Поляки були під Німцями 699, 704 Ѳ В. Ільковицький: За новий уклад сил на політичній аренї Европи 681, Нові часи — нові блуди 685 —: Мандрівка центрів. Про скомплікованість боротьби за новий уклад сил на політичній арені світа 699, 700 Ѳ В.І.: Німеччина і Польща. Що поставило Польщу у вороже відношення до Сходу? 693, В німецькім світлі. Як німецько-польські взаємини відбилися на справах Західної України 694, Морська минувшість Західних Словян в німецькім освітленні 695, —: Азія пробудилася 768, Основа конфлікту в північно-східній Азії 770 Ѳ В. Г.: Німці й Україна на тлі европейської політики 776, Розмах Німців 777, Ѳ Ст.: Австрія-Німеччина-Італія Д 707 Ѳ Польсько-німецький договір про ненапад. Як він повинен відбитися на внутрішних справах Польщі 707 Ѳ Сталін говорить. Приязнь між СССР і Німеччиною розірвана ізза України 708 Ѳ Ст.: Проблема „аншлюсу“ 723 Ѳ (Н): Міжнародна політика. Як її веде Італія 724 Ѳ Пять пунктів Держави Цвитучої Вишні 729 Ѳ Жидівська справа. Початок великої політичної офензиви Жидів за власну державу в Палестині 279 Ѳ Ст.: Англійці й гітлерівці 729 Ѳ (Н.): Польсько-французькі взаємини. Як їх освітлює італійська преса 731 Ѳ /О. Назарук/: Іскри на Сході 740 Ѳ (Н).: Війна чи мир? Европа на роздоріжжі Д 741, —: Муссоліні і Гітлер 751, —: Японія і Совіти Д 767, —: Велика гра. Чому віджила Антанта і чому СССР вступив до Союзу Народів Д 773.

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 845, 847, 849, 851, 855, 857, 859, 861.

Боротьба за добрі фільми в Ірляндії

Лист Св. Отця до о. кан. Броге, предсідника французького католицького кінематоґрафічного союзу викликав сильне враження. Св. Отець заявляє в тім листі, що католики всіх країв обовязані використати значіння і впливи найсильнішого нині в світі середника пропаґанди, себто фільму і зробити все, щоб фільм став знарядом уморальнення людства. Спираючися на тім папськім листі ірляндський союз католицьких жінок Н. Серця Ісусового дав почин до оснування ірляндського фільмового товариства. Воно має займатися всякими фільмовими проблємами. Перша річ, котрою має занятися нове товариство, се реформа фільмової цензури. В Ірляндії вже є фільмова цензура, одначе вона обмежується лише до усування драстичних сцен, а не слідкує за цілістю фільму, котра часто загрожує релїґійним і культурним інтересам Ірляндії. Інша справа, се устійнення, котрі фільми мають бути доступні для дітей. В той спосіб кіно буде розривкою, але також поважним чинником культурного і національного розвитку кождого краю. (КАП).

Жиди на Мадаґаскар

Що пишуть вшехполяки за гітлєрівцями

У вшехпольській „Газеті Варшавській“ ч. 95 появилася велика стаття такого змісту: Гітлєрівський табор в Німеччині висуває проєкт, щоб Жидів з цілої кулі земної оселити на острові Мадаґаскар. Всіх Жидів є 16 міліонів. З того 4 в Польщі, 3.600.000 в Злучених Державах Півн. Америки, 2.700.000 в СССР, 850.000 в Ромунії, 700.000 в Німеччині (тепер менше), 500.000 на Угорщині, 350.000 в Чехословаччині, друге тілько в Півн. Африці, 300.000 в Палестині, 200.000 в Арґентині, 150.000 на Литві, 150.000 у Франції, 130.000 в Голяндії, 130.000 в Канаді, 120.000 в Греції, по 100.000 в Латвії й Абісинії і т. д. СССР й Америка мають досить землі, щоб оселити Жидів в ріжних Біро-Біджанах. Зі всіх інших країв треба перевезти Жидів на Мадаґаскар. Той великий остров має 625.167 км.², отже рівнається Польщі (388.390 км.²) разом з Англією, Скотією, Валією й Ульстером (241.761 км.). Населення там всего 3 і пів міл., отже тілько, що в Варшаві й варшавськім воєвідстві. Головне населення Мадаґаскару се Малґаші. Вони складаються з Муринів і Маляйців. Мурини винародовилися й на цілім острові говорять по маляйськи. В тій мові виходить там тепер 9 ґазет (а 20.000 Французів має там 14 ґазет). Мадаґаскар стратив свою незалежність щойно в р. 1896, остання королева його померла на чужині в 1916 р. Острів посідає Франція. Маляйських шкіл є там 850, французьких 20. Є й 2 ґімназії й учительська симинарія для Малґашів. Клімат переважно здоровий. Словом остров той може помістити і Малґашів і всіх Жидів. Тільки — кінчить іронічно „Г. В.“ — булоб там замало Малґашів і забогато Жидів.

Лікарський фейлєтоник.

Катар і анґіна

Змінна погода в серпні викликала в богатьох місцевостях масові занедужання на анґіну, катар й інші прояви перестуди. Анґіна й катар се недуги заразливі. Про се повинні памятати не лише здорові, але й недужі, бо вони легко можуть заразити своє окруження. Хорі на анґіну або катар, повинні відокремитися від інших людей. Вони не повинні нікому подавати руки; при розмові повинні відвертати обличча так, щоб не говорити просто в лице свому співбесідникови. Бо підчас говорення розприскуються з уст хорого маленькі краплини слини, повні заразливих бакцилів. Закатарені люди не повинні зближатися передовсім до дітей. Найліпший лік на катар спокій, ліжко, студені оклади на чоло й ніс. Лік на анґіну також спокій, ліжко, чай з цитриною й висихаючий оклад з вистоялої води з додатком кількох краплин алькоголю.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПЕРЕДВИБОРЧІ НАРАДИ відбуваються в цілім краю. В послідній тижні відбулися передвиборчі наради в Копичинцях, Борщеві, Перемишлянах, Калуші, Стрийщині і Дрогобиччині.

ВИБОРИ ДЕЛЕҐАТІВ до воєвідських колегій відбулися в неділю 25 с. м. в цілій Польщі. У львівськім воєвідстві вибрали 258 делеґатів, в тім 16 Українців; в тернопільськім 101 делеґатів; в станиславівськім 93 делеґатів. Всі три галицькі воєвідства вибирають 11 сенаторів.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ВОЄВОДА відбув недавно люстрацію повітів бережанського і перемишлянського. В Перемишлянах воєвода перевів люстрацію староства, повітового виділу і маґістрату. Вечером того самого дня відбулося приняття в маґістраті, на котрім були представники Українців, Поляків і Жидів. В приняттю взяли участь також кандидати на послів Др. Біляк, Трачевський і Шетцель.

В ВАРШАВІ на Замку президент Польщі відбув нараду з премієром Славеком, ґен. Ридз-Сміґлим і мін. Беком.

АВСТРІЙСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРД. СПРАВ Берґер-Вальденеґ виголосив промову в Кляґенфурті, в котрій м. і. заявив: „Німеччина закидає Австрії брак охоти до згоди. Одначе не треба мішати охоти до згоди з капітуляцією. Австрія не скапітулює".

ЗМІНИ В НІМЕЦЬКІЙ ДИПЛЬОМАТІЇ. З Берліна подають, що німецький міністр закордонних справ фон Нойрат має уступити. Міністром закорд. справ має стати фон Ріббентроп, котрий дотепер був мужем довіря канцлера Ґітлера для надзвичайних доручень. Мають змінити також німецьких закордонних послів і амбасадорів. Дотепер послами і амбасадорами були члени аристократичних родів, відтепер мають заняти їх місця заслужені діячі націонал-соціялістичного руху.

В БЕРЛІНІ відбувся 11. міжнародний конґрес карного права і тюремництва. В конґресі взяли участь представники 50-ох держав. На відкриттю конґресу були посли й амбасадори майже всіх держав заступлених на конґресі.

ШВАЙЦАРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО поручило свому послови в Римі запротестувати проти виступів деяких італійських ґазет. В сих ґазетах появилися острі статті проти швайцарських властей, котрі закрили італійську ґазету в Швайцарії „Адулю" і увязнили її редактора.

В М. ЛЮЦЕРНІ (Швайцарія) відбувся жидівський сіоністичний конґрес при участи поверх 500 делеґатів з 43-ох держав всіх частей світа. Крім делеґатів було на конґресі около 3.000 гостей.

ФРАНЦУЗЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила недалеко французько-німецької границі двох німецьких шпигунів Пилипа Альтмеєра й Івана Гусінґера. Оба родом з Саарської Области. Один зі шпигунів мав фалшиву журналістичну легітимацію, фотоґрафічний апарат і олівець з механізмом, котрим можна встрикувати наркотик і спричинити сон від 30 мінут до 1 години. Зловлені призналися, що займалися шпигунством.

В БРУКСЕЛІ зачалися наради II соціялістичного інтернаціоналу. Обговорювали абісинсько-італійський спір.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ в Брукселі видав відозву проти війни. Відозва домагається від Союзу Народів, щоб він накинув обовязковий арбітраж в італійсько-абісинськім спорі. Союз Народів повинен замкнути Суезький Канал і видати господарські санкції проти Італії.

В АЛЬБАНІЇ було недавно повстання, котре влада здавила. Тепер полевий суд в м. Фієрі засудив за участь в повстанні кількох підофіцирів і 9 жандармів на кару смерти, 9 жандармів засудили по 15 літ тюрми. В Альбанії переводять масові арештування і тому вязниці переповнені.

МАНЕВРИ ІТАЛІЙСЬКОЇ АРМІЇ в полудневім Тиролі відбуваються в присутности італійського короля і Муссолінія.

ІТАЛІЙСЬКІ ВЛАСТИ виселили всіх мешканців з острова Перімос на Еґейськім Морю на сусідний остров. На острові Перімосі створили військову санітарну базу з огляду на лагідний клімат.

МУССОЛІНІ, диктатор Італії, виголосив промову в м. Беневенті до дивізії чорних сорочок „28 жовтня", котра відїздила до східної Африки. Муссоліні сказав м. ін.: „В такій важній і рішаючій годині для вас і цілого талійського народу, не повиннося виголошувати ніяких промов. Підете вперед поконуючи всі перешкоди аж до цілі, котру вам вкажуть".

АНҐЛІЙСКИЙ МІНІСТР Іден приняв на послуханні в анґлійській амбасаді в Парижі посла Абісинії Текля Гаваріятія. Мін. Іден подав абісинському послови до відома вислід нарад представників трох великодержав.

ВОЄННЕ ПОҐОТІВЛЯ В АБІСИНІЇ. Абісинська армія дістала приказ про воєнне поготівля. Мущини від 18 до 80 літ мають бути готові до походу на кождий заклик. Се ще не є загальна мобілізація, котра зачинається тоді, коли цісар сяде на білого коня й особисто перебере команду над військами.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТ ухвалив закон про невтральність Злучених Держав Півн. Америки. Закон обовязує до 29 лютого 1936 р.

НОВИНКИ

Мистецьку крамницю у Львові в домівці фірми „Льотос" (вул. Сикстуська 21) утворила Асоціяція Українських Мистців. Там можна оглянути твори наших мистців, призначені на продаж.

Зелізнича катастрофа під Львовом. Між Зимною Водою і Львовом вискочив недавно зі шин міжнародний поспішний поїзд, що їхав з Берліна до Букарешту. Почтовий ваґон і два пасажирські перевернулися, реставраційний ваґон повис біля тору на насипі. В поїзді було около 100 осіб. З подорожних тільки шість ранених. Два ранені їхали без білєту. Одного з них відставили до лічниці, другого до вязниці. Причина катастрофи розкручені шини.

Український композитор Микола Коляда згинув трагічною смертю в кавказьких горах. Похорони м. Коляди відбулися 10 серпня с. р. в Харкові.

Міністерство внутрішних справ видало обіжник про відклики проти адміністраційних кар. Їх не можна вносити через громадські уряди, але безпосередно на руки дотичної влади.

Біля Брухович вантажне авто фірми Лінтнер вїхало на рампі на особовий поїзд. Льокомотива розбила авто. Чотири особи ранені. Причина катастрофи незамкнена рампа.

В Поляні коло Миколаєва вибухла пожежа в фільварку фондації Абрагамовичів. Згоріла горальня, стодола з 7 ваґонами збіжжа, дві стайні, два коні, богато конюшини й ячменю. Збіже було обезпечене на 20.000 зл. Шкоди є 100.000 зл.

В Купчинцях пов. Тернопіль хтось стрілив крізь вікно до солтиса Михайла Мартиновича і вбив його. Поліція арештувала шваґра вбитого Кавку, з котрим Мартинович процесувався. Кавку підозрівають в душегубстві.

В Роздолі пов. Жидачів хтось убив господаря Миколу Шафрана, котрий хотів продати цілий маєток і гроші призначити на монастир. Арештували двох його синів.

В Познані на цивільному летунському майдані згинула трагічно англійська шахістка Аґнес Стіфензон, що їхала на шахові змагання до Варшави. Англійка необережно наблизилася до пущеного в рух пропелєра й від його удару згинула.

У вільнеському повіті стверджено 450 випадків черевного тифу.

Просимо памятати, що літні місяці найтяжші для кождої ґазети. Тому не забувайте підперти її якраз в тім часі морально і матеріяльно.

Міністерство внутрішних справ Польщі заборонило поширювати два німецькі часописи „Дер Кемпфер" з Ціріху і „Касандре" з Брукселі та три німецькі брошури, видані в Чехословаччині, що представляють в некорисному світлі внутрішні відносини в Німеччині.

Протижидівські афіші в двох мовах: українській і польській появилися недавно на мурах і парканах міста Золочева.

В Люблині відбувається процес проти видавців ендецького „Ґлосу Любельского". Їм закидають спроневірення 12 тис. зол. Ті гроші вплинули як жертви в користь ріжних суспільних установ.

Бандити напали на дім о. Кухти в селі Золотий Потік біля Ченстохови. На крик кухарки збіглися сусіди і зловили одного бандита. Другі відстрілюючися втікли.

На Закарпатті виходить 49 часописів. В тім 6 українських: Українське Слово, Вперед, Свобода, Земля і Воля, Голос Життя і Карпатська Правда; 4 москвофільські: Русскій Народный Голосъ, Наш Путь, Русская Земля, Земледѣльская Политика; 2 чеські: Подкарпатске Гласи і Глас Віходу та 31 мадярських і 3 жаргонові жидівські часописи.

В м. Брні (Чехословаччина) почалася суд. розправа проти новобранців німецької національности за побиття новобранців чеської національности і за те, що Німці висловилися образливо про чеський нарід.

З Чехословаччини виїхало около 2000 Італійців до Італії, щоби вступити до війська. Перед виїздом вони маніфестували на честь Муссолінія.

Німецький канцлер Гітлер нездужав весною с. р. на хрипку. Проф. др. фон Айкен ствердив, що причиною хрипки був поліп у голосових струнах. Канцлер Ґітлер мусів піддатися операції горла. Тепер його голос вернувся до нормального стану.

В м. Єні (Німеччина) засудили на 3 і пів року тяжкої вязниці б. редактора комуністичного часопису і б. комуністичного посла Ґвітнера. Підчас ревізії в його домі знайшли богато ком. літератури, револьвери й амуніцію.

Увязнення „пророка". В Берліні станув перед судом Йосиф Вайсенберґ, „пророк" нової секти, яку він сам створив. „Пророк" любив випити й час від часу допускався протизаконних вчинків, тому опинився перед судом.

В Югославії в с. Сіню підчас народного фестину дійшло до бійки між населенням і поліцією. Богато вбитих і ранених по обох сторонах. Міністр внутрішних справ Корошець вислав комісію для прослідження тої справи.

400 французьких лікарів і медиків вибралося на пароплаві „Деґрас" у подорож для оглядин пристаней Чорного Моря.

Пташок дезертир. Військовий суд у Варшаві засудив ученика школи для рабінів, Мошка Пташка на 6 місяців вязниці за дезерцію. Мошко Пташок, покликаний до війська, вже від першого дня служби бунтувався проти військової дисципліни. Одного дня Пташок самовільно опустив касарню і перенісся до жидівської школи. Нещасного Пташка увязнили та засудили за дезерцію. Та мабуть з Пташка таки не буде вояк.

Похибки: В 63 ч. „Нової Зорі", на ст. 7, шпальта 3, стрічка 6 здолу напечатано: „Яб хотів", має бути: Я хотівби. На стор. 8, шпальта 1, стрічка 33 здолу напечатано карп, має бути: короп.

Гумор. — Тверді голови. — Пан вахмайстер кавалерії поучує рекрутів: Не вільно зближатися до коня ззаду, не кажучи нічого, бо кінь сполошиться і може тебе одного з другим врізати в голову. А я не хочу, щоб мені котрий кінь окульгав.

Протест проти реліґійного переслідування. Анґлійський комітет приятелів Союзу Народів звернувся до британського правительства з меморіялом в справі переслідування реліґії в ріжних краях. В меморіялі є м. ін. такі слова: „Ніяка держава, яка не дозволяє своїм горожанам свобідно виконувати реліґійні практики, не може удержувати приязні відносини з Великою Британією". Автори меморіялу просять, щоби британське правительство всіми можливими способами вплинуло на правительства ріжних країв, щоб вони запевнили своїм горожанам реліґійну свободу.

Міжнародна конференція середношкільного учительства відбулася в анґлійськім місті Оксфорді в днях 10—17 серпня с. р. В конференції взяли участь: світова федерація шкільних товариств, міжнародна федерація учителів середних шкіл та міжнародна федерація учительства загалом. Від Українців брав участь у конференції п. Т. Пасішник, проф. української приватної ґімназії у Ржевницях в Чехословаччині.

Анґлійський антропольоґ др. Амерсвіль після девятилітних студій і дослідів видав книгу, в якій пише, що тепер жиє ще около міліон людей, які їдять людське мясо. Найбільше людоїдів жиє в центральній Африці й полудневій Океанії.

В ромунській фабриці літаків у м. Брасов завалився новий ганґар і придавив 40 робітників. Зпід звалищ витягнули 6 убитих і 16 тяжко ранених.

В пристані Більбао (Еспанія) збунтувалася залога французького корабля „Тест". Лад привернено при помочі еспанських властей. Кількох матросів увязнено.

В с. Лялін в Еспанії дійшло до крівавих заворушень між селянами й відділами національної ґвардії. Богато осіб ранених.

В Барсельоні в однім з найбільших трамваєвих ґаражів вибухли дві бомби. Частина будинку завалилася, решта згоріла. Догадуються, що се акт саботажу.

Василь Захаров, найбільший торговець зброї в світі, пропав десь без сліду. Догадуються, що його відсутність звязана з італійсько-абісинським спором.

В Палестині зголошуються добровольці до абісинської армії. В Єрусалимі зголосилося також кількох жидівських лікарів.

На японськім острові Гондо в заливах Оварі й Аморі буря спричинила вилив моря, котрий залив місто Акіту. Втопилося 52 осіб, 75 тяжко ранених. Страта виносить 10 міліонів єн.

В американськім літниску Саратоґа Спрінґс незаможні студенти розвозять лікуванців двоколесними візками, котрі самі тягнуть і в той спосіб заробляють на студії.

Добре дискутують. В Арґентині в соймику провінції Буенос Айрес підчас дискусії над виборчим законом з ґалерії кинули бомбу, що впала на стіл перед промовця. Один з послів не втратив холоднокровности, вирвав горіючий льонт і тим способом унеможливив вибух бомби. На ґалерії арештували три особи.

Гумор. — Уривок з викладу на техніці. — Професор до слухачів: Отже як бачите, покищо нічого не бачите, та зараз побачите, чому ви нічого не виділи.

Гумор. — Злодії між собою. — Люди не вміють шанувати свого здоровля. — Чому? — Не придержуються лікарського припису: спати при отворених вікнах.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Урожай винограду в Заліщиках. З Заліщик повідомляють, що сегорічний урожай винограду буде рекордово обильний. З ріжних сторін краю приходять замовлення на виноград. Незабаром має відбутися в Заліщиках обхід винобрання.

Інвестиційні кредити в молочарстві. Державний Рільний Банк буде давати незабаром кредити на розбудову молочарського виробництва. Кредит будуть давати на 40 літ на будову, розбудову, ремонт і т. п. молочарень; на 15 літ на закупно молочарських машин. Відсотки невисокі. Подання о кредит треба вносити за посередництвом Союзу рільничих і заробково-господарських кооператив згл. його відділів в порозумінні з Хліборобськими Палатами.

Перший Вакаційний Кооперативний Курс відбувся в Косові в днях 10—19 сего м. заходами Рев. Союзу Українських Кооператив. В курсі взяло участь 47 кооператорів, переважно службовиків та провідників повітових кооперативних осередків. Виклади провідників та теоретиків нашої кооперації і дискусії після них відбувалися під голим небом. Відбуто ряд прогульок в околиці Косова.

Центросоюз урухомлює сего року нову ділянку торговлі по кооперативах, а саме мануфактурну. Щоб запізнати кооперативи з усякими родами тканин, Центросоюз розсилає по повітових осередках т. зв. мандрівні колекції тканин. Повітові осередки мають запізнатися з ними і подбати, щоб також сільські крамарі запізналися з ними. Крамарі мають повідомити Повітові Союзи Кооператив, на які тканини є запотребування у їх селі.

Рільничі палати зажадали від центральної влади, щоб вона відложила хліборобам на один рік плачення рат у звязку з оголошеним минулого року законом про віддовження хліборобів. Згідно з приписами того закона довги хліборобів розложено на 14 літ. Платність першої рати припадала на 1 квітня с. р., друга на 1 жовтня с. р. Коли хлібороб не заплатить двох чергових рат, тратить право користати з полекш. Рільничі палати мотивують своє прохання ввести річну перерву в плаченні рат тим, що богато рільників не зможе заплатити їх з причини низьких цін землеплодів. А се спричинилоби втрату привілеїв, признаних рільникам законом про віддовження.

БІРЖА

ҐРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1.76 — 1.82, фр. франки 34.90 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінґи 26.15 — 26.37, австр. шілінґи 99.00 — 101, чеські корони 21.90 — 22.00, рум. леї 30.00 — 31.50, ліри 38.50— 41.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 28 серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес.	2.50 зол.
1 кґ. масла експорт.	2.60 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.65 „
1 к. яєць	3.00—3.20 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану слаба.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 15.VIII. ц.р платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кг.	0.90 зол.
Качки за 1 кг.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ҐРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням ґрошей.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Господині, старшої, самітної, лагідної, працьовитої пошукує о. Іван Доницевич, парох в Корничі коло Коломиї, почта в місци.

Лікарсько-дентистичний інститут Дра Баранецького у Львові, вул. Валова 14 приймає пацієнтів по вакаційній перерві щодня від 3—6 пополудні. 101 = 1—3.

Парохія Гвоздець Старий, п. Гвоздець к. Коломиї до заміни. 102—1—3

Окрема соняшна кімната, харч, добра опіка для 2 панночок з низших кляс ґімн. Зголошення й інформації: М. Коржинська **Львів, Набєляка 37.** Год. 13.30—14.30. 104—1—2

Вписи до Торговельної Школи Т-ва „Рідна Школа" у Львові, вул. Хшановської ч. 9. — на: 1) 3-річну науку для абсольвентів (ок) 7-ої кляси всенародньої школи, 2) Курс Абітурієнтів для абсольвентів (ок) середних шкіл, 3) Вищий Кооперативний Курс для абсольвентів (ок) Торговельних Шкіл і Курсів приймається щодня від год. 10-ої рано до год. 12-ої. Зголошуватись можна теж листовно за надісланням документів і 10 зол. вписового. Наука в 3-літній Школі зачинається 3-го вересня, на Курсах 3-го жовтня. — Управа Школи. 103—1—2

КІНА

АПОЛЬО: Недокінчена симфонія.
АТЛЯНТИК: „Тигр Пацифіку".
КАСИНО: Провокатор Азеф.
КОПЕРНИК: Тунель.
МАРУСЕНЬКА: Тунель.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
СТИЛЕВЕ: Пімста пана Х. і ревія.
УТІХА: „Буря" і ревія.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, 1 пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 1 вересня 1935. Ч. 66 (864)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Львів 505.796

Св. Отець проти війни

Св. Отець приняв недавно на послуханні учасничкі міжнародного конґресу сестер милосердя. З того приводу Папа виголосив до них промову про завдання й обовязки сестер милосердя. Згадуючи про війну сказав так: Ми бачили війну, переїздили краями Европи в розгарі війни. Ми бачили знищення, які вона викликає. Ми приїхали до Польщі на другий день після уступлення Росіян, коли ще майже курилися пожежі. Вже бачимо, як говорять про завойовницьку війну. Але війна, що малаб ціль лише завоювання, булаб несправедлива. Вона переходить нашу уяву, булаб чимсь невимовно сумним і страхітливим. Не можемо думати про несправедливу війну і не хочемо вірити, що вона можлива. З другої сторони в Італії кажуть, що се булаб війна справедлива, бо оборонна, яка має забезпечити кордони перед вічними небезпеками і що вона потрібна для експанзії населення. Одначе мусимо бажати, щоб ті справи вирішено іншими способами ніж війною. Се очевидно нелегка річ, одначе не думаємо, щоб була неможлива. У всякім разі просимо Бога, щоб спомагав діяльність людей, котрі роблять все, щоб віддалити війну та запевнити мир. Просимо Бога, щоб хотів благословити працю та наміри тих людей і взиваємо вас, щоб ви молилися за се разом зі Св. Отцем.

Великі маневри в північній Італії

В північній Італії відбулися великі маневри італійської армії під проводом Муссолінія. В маневрах взяло участь 30 дивізій війська ріжних родів зброї. Разом около 500.000 людей. Північна Італія перебувала якби в воєннім стані. Освітлення міст і сіл обмежено до мінімум. Богато шляхів замкнено для приватних самоходів. В маневрах взяв участь італійський король, 80 офіцирів чужих держав в тім числі військові аташе всіх посольств і місій, як також окремі військові делеґації Франції, Анґлії, Німеччини, СССР, Югославії, Мадярщини, Бельґії і Швайцарії. Всі визначні італійські політичні діячі взяли особисто участь в маневрах: 200 послів, 40 сенаторів, поверх 15 міністрів і віцеміністрів яко змобілізовані. Деякі змобілізовані сенатори командували корпусами. Предсідник сенату Федерчоні — полковник артилєрії. Міністр освіти де Веккі — підполковник артилєрії, віцеміністр закордонних справ робив службу як кавалєрійський офіцир. Крім військ, що належали до армії „червоної" і „блакитної", команда маневрів розпоряджала ще окремими відділами моторизованої дивізії. „Червоні" наступали з півночи 10 дивізіями. „Блакитні" боронили північної границі Італії 20 дивізіями. Ціла італійська армія тепер або в дорозі до Африки або бере участь в маневрах. В маневрах побідила армія „блакитних".

Абісинська цісарева до жінок всего світа

Абісинська цісарева приняла на послуханні кореспондента Аґенції Ройтера і заявила йому м. ін.: Я 16 днів постила і молилася за мир в Абісинії й на цілім світі. Прошу, щоб до моїх молитов прилучилися жінки цілого світу. Одначе колиб мимо всіх наших зусиль мир був нарушений, я перша закликалаб свій нарід протиставитися напасникам так як се зробила колись цісарева Таітон, котра була при боці Менеліка підчас битви під Адуою.

Реорганізація англійської армії

Англійська ґазета „Сандей Експрес" доносить, що ще в сім році буде переведена повна реорґанізація британської армії і фльоти. Змінять не лише порядок бранки рекрутів, але також змінять однострої та старий стратеґічний плян Анґл. армія одержить кріси найновішої системи. Мають також завести в армії нові типи скорострілів, легких танків і панцирних поїздів. Новий стратеґічний плян спирається на більшій рухливости боєвих одиниць. Рішено перевести повну моторизацію артилерійських частин. Полки піхоти будуть складатися з 1 тяжкого і 3 легких баталіонів. Тяжкі баталіони будуть узброєні лише скорострілами. Піхотні і гарматні частини одержать летунські одиниці. Реформи обіймають також британську фльоту. Мають збудувати нові дреднавти і підводні лодки. В найблизшім часі приділять виконання роботи поодиноким корабельними варстатами, щоби ще с. р. зачали будову кораблів.

Упорядкування законодавства в Польщі

Міністерство справедливости задумує приступити до систематичного упорядкування законодавства і тому переслало поодиноким міністерствам виказ позицій Денника Законів. в ціли закгуалізування вміщених там приписів або їх виразного усунення так, щоб на будуче не було сумнівів, чи даний припис обовязує. Виказ обіймає наразі роки 1917 — 1922. Ініціятиву міністерства справедливости треба признати за незмірно хосенну, бо гуща обовязуючих приписів впливає відємно на переглядність польської правної системи і спричиняє богато непорозумінь. („Ґазета Польска", ч. 147).

Шкляні бритви

Шкляний промисл в Чехо-Словаччині шукає щодня нових жерел збуту і нових галузей продукції. Недавно чеські шкляні гути зачали виробляти ножики і бритви зі шкла. Проби переведені тими бритвами мали дати вдоволяючі висліди. Одинока вада тих бритв се те, що їх не можна острити. Зате їх ціна доволі низька і тому вони вже тепер конкурують успішно зі сталевими бритвами.

ДОБРО НАЦІЇ залежне від сповнювання громадянами всіх національних обовязків. Таким обовязком кожного Українця є обезпечити в дозволеній законом 1/3 частині вартости своїх будинків в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Памятна річниця

70-ліття знесення останніх василіянських монастирів в Росії.

В р. 1864 весною було в Росії всіх василіянських монастирів вже ледви 5, то є в Холмі, Замостю, Люблині і в Білій, пятий у Варшаві. Як скоро зносила словянська Росія словянські католицькі монастирі, видно з того, що на 144 монастирів в 1773 р. було в 1826 вже лише 80. З тих 80 остало в 1864 р. всіх 5, але й тим суджена була та сама доля, що й іншим. В осени 1864 р. знесено й ті останні монастирі. Велика Росія боялася тихих василіянських монастирів, мов держави з добре узброєною армією. Як при знесенні унії за Сімашка 1839 р. плакали за нею вірні її діти, так і при знесенні останних наших монастирів на Холмщині жалували за ними бідні уніяти, бо в тих монастирях бачили вони остою правдивої віри.

Цікаво, що про знесення останних наших монастирів, осідків католицької культури, про знищення останної остої нашої Церкви не згадала тодішна наша преса ні словечком. Для Чина, що був основою й укріпленням нашої Церкви, що видав такі світила Церкви як Рутський, св. Йосафат, в тім часі вже блаженний, Кишка, Єраклій Костецький, а перед ним Методій Терлецький й інші, не знайшла наша тодішна суспільність ані слова признання, ба, бодай теплої згадки в часі, коли довершувалася сумна трагедія цілковитого скасування останків нашої Церкви в Росії. Наше католицьке духовенство в більшости разом зі світськими інтеліґентами мало на оці лише національну, і то в тім часі зовсім шкідливу, бо російську орієнтацію. Коли російський цар зносив унію, мордував наших селян уніятів, розганяв монахів, касував послідні станиці унії, тоді у нас співали: „Мир вам браття!" Про знесення Чина в Росії ніхто у нас і не згадав! Аж як Апостольська Столиця взялася той Чин відновляти, щоб його оживити, тоді далося чути перше наше духовенство: „Нам не потреба вчених монахів", писав о. Д. Танячкевич, а другі писали до Св. Отця Намісника Христового так: „Negamus Vestram Sanctitatem jus habere disponendi bonis Basilianorum". Отже Василіяни були остілько щось варт, оскілько мали якісь маетки!

З голосів преси сусідних народів, Поляків і Німців, наведу дві статті, а то: львівської „Ґазети Народової" і віденського „Vaterland'y". В словах обох тих часописів, польського і німецького, видно співчуття для Чина, біль і жаль задля того, що поповнено злочин над безборонним, слабим, але католицьким Чином.

якого заслуги для Церкви вони гідно оцінюють.

„Газета Народова" ч. 290 з 20 грудня 1864 р. писала: (подаю в перекладі): Вступна стаття: „Василіянський Чин положив найбільші заслуги коло унії. Був він найголовнішою її підпорою. Окрім того монастирі Василіян ширили освіту на цілій Руси, закладаючи всюди школи найнизші, середні і вищі. З тих причин кинулася Москва за панування Николая найперше на монастирі Василіян, хотячи завдати удар унії. А коли впали монастирі, лекше пішло і з насильним навернення на схизму. Так сталося на Волині, Поділлі, Україні й Литві. В Конґресовім Королівстві остала ще одна уніятська дієцезія, холмська, котру неможливо було переломити на схизму, а в тій дієцезії як її підпора пять монастирів Отців Василіян: в Холмі, Білій, Люблині, Замостю і Варшаві. Коли видавано указ про знесення Чинів (тут треба розуміти указ про знесення польських Чинів по р. 1831 і 1863, по польських повстаннях), помінено цілковито монастирі Василіян. Не можна було закинути їм ні якого небудь вмішування в справи політичні, ні неканонічного числа. Але та сама ненависть схизми до католицизму, яка подиктувала указ, що зносив латинські Чини, та сама ненависть кинулася нині на монастирі василіянські. Від холмських уніятів віддавна хоче Москва розпочати ширення схизми в Королівстві. Василіяни стояли їй на заваді, отже одним потягнешим пера схизма зносить їх цілковито. А й сим разом, як в указі про латинські Чини, кидає ще діявольське глузування, що вона робить се для добра релігії, для забезпечення долі парохіяльного духовенства, для чим скоршого піднесення підупавших церков і т. д.

Обширний меморіял, повний безличної брехні, мав перед Европою оправдати знесення латинських монастирів. Роблено ніби якісь доходження, висилано ніби якісь комісії. Тепер монастирі Василіян зносить схизма вже без всяких попередних комісій, без слідств, без причин. Навіть не цар видає указ знесення, але намісник ґраф Берґ".

Не менше тепло згадує про знесення василіянських монастирів німецький, австрійський щоденник „Фатерлянд", орґан міністерства внутрішних справ у Відні, з якого робить виписки львівська польська „Ґазета Народова". Та ґазета в ч. 293 з 23 грудня 1864 р. в рубриці: Політичний перегляд, подала за „Фатерляндом" замітки щодо знесення василіянських монастирів, полемізуючи при тім з ним і закидаючи йому неслушно, що він був сліпим приятелем Москви. Ось слова „Ґазети Народової":

„Знесення монастирів в Конґресівці діткнуло болюче віденський „Фатерлянд", що був завсіди сліпим приятелем Москви перед, підчас і по повстанню. Пише він передвчера: Москва зносить також монастирі, що належать до греко-уніятської Церкви. Уніятів ненавиділи звичайно схизматики більше ніж католиків, уважаючи їх за відступників. Ніколи не вдалося приманити їх і підбурити проти католицької Церкви, хоч знов пробувано сего в одній польській дієцезії (холмській) і т. д.".

Як на Німця, що здалека знав про знесення наших монастирів на Холмщині, се досить тепла згадка. Такої не написали навіть наші тодішні галицькі часописи. Та не довго тішилася Росія і православіє побідою унії і її знищенням. Росія стратила здається раз на все Холмщину і Волинь, а православіє стало на місце унії безславне і безсильне і мусить дивитися на віднову унії а само переживає марні дні.

М. Каровець ЧСВВ.

Що таке мова? Мова се тіло думки. Коли думка підрізана в корені, коли вона позбавлена свободи в хвилі вибору й самоозначення, коли їй залишено тільки робочу, виконуючу ролю, — то живої мови не може бути. (Г. Адамович: „Мова і свобода").

З кругів жіноцтва

Конечність поглиблення католицької думки.

З кругів нашого катол. жіноцтва одержали ми слідуючий допис:

В нинішних часах, коли катол. рух обняв ширші круги укр. громадянства, можна часто почути від наших інтеліґентів, як на оправдання свого ліберального погляду чи навіть грішного вчинку вони леґітимуються: „Я також католик (-чка)".

Хібаж вони уявляють собі, що католицька леґітимація дасть їх поглядам чи ділам катол. характер? Вони лише ширять в цей спосіб баламуцтво і дають згіршення.

Як може прим. хтось, що подає себе за практикуючого католика, рівночасно без скрупулів розправляти прилюдно про те, що катол. Церква повинна йти „з духом часу" і згодитися — на розводи?

Коли в такого практикуючого католика нема злої волі, то напевно є незнання або нерефлектування на катол. правди. Адже само знання чи пригадка факту, що Христос установив тайну подружжа нерозривного і що Христос поручив своїй Церкві вірно придержуватися Його науки і повелінь, виключає домагання розводів від катол. Церкви.

Останній Заг. Зїзд Союза Українок повинен був зрефлектувати все укр. катол. жіноцтво, що замало словами признаватися до катол. Церкви: треба також поглибити своє катол. знання, щоб орієнтуватися, де добро, а де небезпека для нас Українців-християн. Коли одна з учасниць Заг. Зїзду С. У. предложила Зїздові, що мав право рішати про статут, щоб зазначити в статуті С. У., що ідеольоґія і праця С. У. спирається на християнських основах, ніхто більше з учасниць Зїзду не лише не заявився за цим предложенням, але навіть не домагався дискусії на сю тему мимо того, що предсідниця закликала до голосу всі членки Союзу Українок...

Найсумніше було те, що предсідниця вилеґітимувала ті байдужні членки С. У. як віруючі християнки, а вони самі се потвердили оплесками...

Та свідомим християнкам, свідомим католичкам, зорґанізованим в С. У., не може бути байдуже, в якім дусі мається вести працю в С. У.: чи в ліберальнім, чи в атеїстичнім, чи в християнськім. Всі членки С. У., що леґітимуються як християнки, повинні хотіти працювати в орґанізації лише в християнськім дусі і повинні всюди домагатися сего рішуче.

Та доки се не зазначено в статуті С. У., вільно у всякому дусі працювати в С-зі Українок, отже прим. і в ліберальному, та не можна потягнути до відповідальности за се нікого на підставі самого статута.

Чи сего не розуміють членки „С. У.", що признаються християнками? Чи не розуміють, які шкоди може принести укр. христ. нації праця лібералок, атеїсток і т. п.?

„Діти сего світа" — ствердив Христос — „мудріші в їх справах ніж діти Світла" (Лк. 16, 8.).

Тому й деякі з проводу „С. У." боронять так дуже, щоб не зазначити в статуті „С. У.", що ідеольоґія і праця „С. У." основується на христ. засадах, бо тоді можнаб виконувати працю в С-юзі Українок лише в християнськім дусі. А вони хотять за всяку ціну лишити фіртку до „С. У." для лібералок, атеїсток і т. п. ворогів укр. христ. нації. Чи Українкам християнкам вільно було оплескувати в імя християнської приналежности атаку предсідниці проти християнської перестороги згаданої участниці З. Зїзду С. У.? Ні!

Проте не можна додумуватися злої волі в учасниць Заг. Зїзду С. У., що не заявилися за доповненням статута С. У. в христ. дусі, бодай в більшости учасниць не можна сего додумуватися. Була се незорієнтованість, було незнання, нерефлектування на христ. справу, тому не було христ. поставлення членок С. У. на останньому Зїзді С. У.

Найважнішою передумовою й заразом найбільшою допомогою для кождого христ. ділання є: знати предмет сего христ. ділання, бути в його безпосередній близькости і в живій злуці. Таке ясне і живе знання христ. правд підносить силу волі, що рішається на діло. Щойно тоді слідує свідоме сильне христ. поставлення і ділання.

Колиж сей предмет, сі христ. правди для когось далекі, неясні, без практичного значіння, тоді — річ ясна — вони не потягають і не дають сили до христ. ділання. Тоді без скрупулів можна словами й оплесками заявляти: „В Союзі Українок я не християнка, ні католичка, лише карний член С. У."...

Укр. кат. Жінки! Поглиблюйте Ваше христ. знання щоденним півгодинним читанням научної христ. літератури, а скріпите силу Вашого христ. ділання. Се читання поставте собі за оден з Ваших щоденних обовязків і числіться з занедбання його як з провини супроти Ваших родин і всего українського народу!

Л. Я.

Притягаюча сила Церкви

Францішканин о. Северин Лямпінґ видав недавно цікаву студію „Люди, що прийшли до Церкви". Вона присвячена сучасним навернення. Як число так інтелєктуальний рівень навернених доказують, що вже минула доба тих „поступовців", котрі голосили, що наука не дасться погодити з вірою, що образування, інтеліґенція і поступ рівнозначні з вільнодумством і, коли не з цілковитим атеїзмом, то бодай з виразною релігійною байдужністю. Дальше твердили, що релігія се анахронізм потрібний що найвисше безкритичним масам. Життя і правдивий поступ показали щось зовсім інше. В Анґлії, пише о. Лямпінґ, щороку буває 10 до 12 тисяч навернень до Католицької Церкви. Від часу смерти кардинала Ньюмана то є за 45 літ в самій Анґлії 900 протестантських духовних перейшло на католицизм. „Католицизованнє" стало дуже популярним явищем серед найповажніших англійських письменників. Відомий англ. письменник Честертен заявляє з гордістю, що навернувся до Катол. Церкви завдяки довгому і поважному передумуванню сеї справи. В Німеччині навертається річно до Катол. Церкви 10 до 11 тисяч осіб. І в Німеччині між навернениими є богато визначних учених, письменників і діячів як напр. фільософ Теодор Гекер, бувший протестантський професор університету Ерик Петерзон, Др. Карло Тіме, поет Ґотфрід Газенкамп, письменниці: Ґертруда фон Лефорт, Рут Шауман і богато інших, котрих довгий спис можна знайти в книжці Дра Ганса Роста: „Культурна сила католицизму". В Злучених Державах П. Америки число конвертитів доходить пересічно 40 тисяч осіб річно, а в двох послідних роках навіть поверх 50.000 тисяч осіб. Також в інших краях богато визначних особистостей навернулося до Католицької Церкви, як напр. славна норвежська письменниця Зіґфріда Ундсет, італійський письменник Джовані Папіні, французький поет-дипльомат Поль Кльодель, російський фільософ Володимир Соловєв, бувший китайський преміер, нині бенедиктинський монах о. Целестин Лю, американський адмірал Шепґерд Бензон, японський адмірал Ямамото, Ісляндець о. Свензон, якобітський церковний достойник тепер католицький архиепископ Іваніос і богато інших. З того видно, що Католицька Церква притягає до себе найвзнесліші і найбільше вироблені уми. (КАП).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Скаламучені жерела оптимізму

„Газета Польска" принесла в ч. 229 з с. р. отсю цікаву статтю, котру подаємо в перекладі:

Кождий знає, що американський оптимізм не має собі рівного на світі. Неограничена віра в ліпшу будучність, що ціхує майже кождого мешканця республики Вашінґтона, може дражнити своєю наївністю скептичних Европейців. Богато відомих проявів американського життя можна зложити на рахунок того часто необоснованого погідного переконання, що кожде завтра мусить бути ліпше від нинішного дня. Адже ніхто не буде сумніватися про те, що молодеча віра у власні сили й неограничені можливости завтра се найцінніший спадок, який теперішна Америка одержала по богатьох генераціях піонірів і кольонізаторів.

Богатьом поколінням Американців може ніщо не було більше чуже, ніж гірка мудрість Старого Світу, що „надія се мати дурних". Чиж край, котрого географічні горизонти богато десяток літ — і ще до недавна — були неограничені, край, котрий з року на рік ріс, могутнів, стягав до себе людей і гроші майже зі всего світу, міг не витворити величезного засобу довіря до будучности?

Одначе причиною того оптимізму був не так феноменальний розвиток американського народу яко цілости, як радше успіхи поодиноких людей. Коли Американці говорять про сучасних Гуків Фінів і Томків Севірів, люблять називати їх „наші будучі президенти". Висказуване в той спосіб переконання про неограничені можливости життевої карієри не зовсім так необоснованe, якби се могло здаватися тим, котрі оцінюють Злучені Держави Північної Америки тільки на основі повістей У. Сінклера. Молодий Американець входив в життя маючи перед очима шумно розреклямовані головокружні карієри Едізона, Карнеджія, Рокфелєра або хочби успіхи місцевого банкира, котрий доробився з нічого. Про старт, про працю на початок не було трудно, навіть в часі попередних кріз. Демократична суспільність з дуже плинними й неустійненими барієрами не ставила нікому більших перешкод в соціяльнім авансі. Бізнесмени, що суперничали між собою, старалися використати для згноблення конкурента всякі здібности, кождий талант. Оскільки комусь не повелося, міг закотити рукави і пробувати ще раз і ще раз і коли йому вкінці вдалося, ніхто не випоминав йому попередних невдач. Супроти тих можливостей (прошу на них поглянути очима еміґранта зі старого краю) забували про тисячі людей, котрим не повелося.

Річ ясна, що молодіж найскорше переймалася тим оптимізмом. Здавалося, що суспільність тільки чекає на приплив нових сил. В краю, що буйно і скоро розвивається, праця має притягаючі ціхи авантурничого підприняття, котре мимо всего не ломило традиційно — в ширшім обсязі устійнених життевих карієр. Погідного погляду в будучність не заслоняли також сумніви й моральні проблеми, які виростають в інших краях на основі острих і застарілих суспільних конфліктів.

Чисті жерела оптимізму, з котрих черпало кожде нове покоління Американців, перший раз скаламутилися для покоління, що зачинає самостійне життя підчас теперішної депресії. Ще ніколи погідна віра Америки не була виставлена на таку пробу, як теперішна. Передовсім для молоді змінився образ світу.

Найтрагічніше нещастя се очевидно безробіття. Кілько є направду безробітної молоді в Злучених Державах П. Америки — трудно докладно означити. Департамент Праці обережно оцінює скількість зовсім безробітних у віці від 16 до 25 літ на три міліони. Після інших обчислень число безробітних значно більше. Коротке „нема праці" замкнуло перед тою молодю брами фабрик і двері бюр. Велика її часть — правдоподібно половина — ще не мала ніякої нагоди випробувати свої сили і здібности. Перший раз американська молодь чує, що вона непотрібна, що зі всіх можливостей, які дотепер стояли перед нею, бракує найважнішої: можливости зачати власне незалежне життя. А чейже в ніякім краю не можна більше дошкульно відчувати трагізм примусової бездільности ніж там, де обовязує Євангелія напруженої праці й успіхів...

Шанси суспільного авансу зменшені в порівнанні з минувшиною навіть для тих, котрі знайшли якесь применення в господарськім механізмі, що вже затинається. Давніше молодь ішла до міст, приманена виглядами вигіднішого й цікавішого життя. Від часу кріз той гін майже зовсім спинений. Близько три міліони людей заваджають тепер по фермах, де їх поміч не конче потрібна. Вони тільки тягар для рільництва, котрого життєва стопа піддержується лише штучними господарськими заходами.

В промислі труднощі знайти працю для молодих в останніх часах тим більші, що суспільна політика Росвелта зміряла передовсім до збереження нечисленних вільних місць для старших, більше досвідчених робітників, котрі мають на удержанні родини. До деяких фахів молодь майже зовсім не має доступу. Так напр. при зелізницях, де 10 літ тому 16 прц. працівників мало менше ніж 25 літ, тепер той відсоток спав до 3. Найрадше приймають молодь ті галузі промислу, котрі ввели далеко посунену механізацію і тайльоризм, очевидно передовсім самоходовий промисл. Та чи зрутинізована праця, що полягає на повторюванні постійно тих самих чинностей і майже зовсім позбавлена образуючих вартостей, може давати якісь ліпші виглядн на будуче для молодого робітника? Як стверділи ріжні досліди, більшість занять, доступних для молоді за останніх 10 літ, вводить її просто в сліпу вулицю. Що гірше, побоюються, що се явище глибше звязане з загальним напрямом промислового розвитку і що навіть поворот до „просперіти" не усуне того лиха.

Так само як фабричних робітників безробіття обхоплює також „робітників в білих ковнірях". Після урядових обчислень в літі минулого року трета часть загальної скількости людей з середним або вищим образуванням, що мали низше 29 літ, надармо шукала заняття. Вони ще вірять, що їх труднощі тільки тимчасові. Також часто вертають до шкіл і студіюють дальше числячи, що в той спосіб збільшують свої шанси. Щож коли можливости заняття для абсольвентів вищих шкіл щораз менші, бо вже в початках 1934 р. безробітних тої категорії було около 350.000, а від того часу покінчило школи майже щораз тілько.

Може найбільше потрясаючий прояв кріз, який отворився перед дозріваючим поколінням Американців, се десятки тисяч беззахисних хлопців і дівчат, котрих можна стрінути на всіх шляхах, в вагонах товарових поїздів, в нічних приютах і в „джунглях", великоміських закамарках, де збираються професійні волоцюги. Часть тої мандрівної молоді покинула дім, бо хотіла в той спосіб зробити полекшу родинам, що живуть з нужденних зарібків або з підмог для безробітних. Інша часть молоді шукає легкого життя „на шляху" і мріє про те, щоби пристати до шікагських ґанґстерів. Та більшість переважно шукає просто і звичайно праці.

Що повстане з конфлікту між традиційним американським оптимізмом і твердою, щораз більше з ним суперечною дійсністю, в котру вступає молодь — передчасно нині передбачати. Оптимізм се немов знечулюючий середник, болай до якогось часу. Тим певно пояснюється, що в Америці дотепер не зродився ніякий „рух молоді". Одначе в останніх місяцях множаться познаки, що молодь не лише щораз критичніше відноситься до вірувань своїх батьків, але що серед неї зростає стремління шукати збірних, солідарних розвязок теперішнього положення.

Т. Жебровский.

З голосів про вибори

В ч. 34 (121) „Польсько-Українського Бюлетину" появилася редакційна стаття, в котрій зроблені такі висновки:

З визначенням нових посольських кандидатів на терені Червоної Руси впали з педесталу два закорінені комплекси думок тих теренів; два політичні табори, котрі кільканадцять літ фатально тяжіли на долі тої частини держави. Вони спричинили богато нещасть і плекали абсурдне й тупе національне й політично-орієнтаційне закукурічення, а саме — ендеція й москвофільство. Відоме ідеольогічне споріднення тих двох таборів і їх обопільне підпомагання. Ендецький табор через своє довголітне майже

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

До 50-ліття Станиславівської Епархії

Дещо про галицьке епископство і митрополію.*)

I. По знесенню галицької митрополії в р. 1347, хоч вона існувала ледви від 1303 р., лишилося ще галицьке епископство. Те епископство підніс вдруге до гідности митрополії польський король Казимир в 1371 р., очевидно з політичних мотивів, щоб руські епископи в Польщі не мали зносин з митрополитом московським. Одначе вже по 1415 р. перестали існувати і галицька митрополія і епископство. Епископством завідували іменовані київським митрополитом намісники, які резидували в К р и л о с і. Аж 1539 р. відновлено те епископство, але вже не в Галичі, а у Львові. Останнім львівським епископом був Микола Скородинський, по його смерти 1805 р. управляв львівською дієцезією епископ Ангелович з Перемишля аж до р. 1808. За нього відновлено галицьку митрополію 1807 р. буллею: „In universalis Ecclesiae regimine", отже незабаром потім як Галичина дістала ще перемиське і холмське. Одначе останне вже 1809 р. відпало від Австрії.

Хоч мала холмська дієцезія відпала від львівської митрополії, то сама львівська архидієцезія без перемиської обіймала великий простір. Маючи на увазі часть Галичини від Городка на заході по Підволочиська на сході, відтак Гусятин і Скалу, розтягалася та епархія на півночі від Холоєва і Стоянова по Тухлю і Лавочне та Ясінь, Жабє і Кути на полудні, Снятин, Заліщики і Козачівку на полудневий схід. Крім того по договорі між Австрією і Турецькою Портою з 7 мая 1775 р. прийшов молдавський округ, названий пізніше Буковиною, дефінітивно під Австрію. Перше були там самі православні Ромуни й Українці, які мали свого епископа в Чернівцях. Від хвилі прилучення Буковини до Австрії, поселилося там богато австрійських урядників, слуг і робітників, переважно з Галичини, отже гр.-католиків. Заходами лат. архіепископа зі Львова засновано там відразу більше лат. парохій і побудовано костели. А наші гр. католики не мали там ні церкви, ні священика і мусіли заспокоювати свої релігійні потреби або в латинських священиків, або звертатися з тими справами до галицьких парохів, що було злучене з трудностями і невигодами.

II. Вже перемиський епископ Максиміліян Рилло (1785—1794) і львівський епископ Петро Білянський (1780—1798) старалися за відновлення галицької митрополії і за розділ обох епархій на три, бо так перемиська як львівська були занадто широкі, тому нагляд епископа над ними був майже неможливий. Оба згадані епископи посилали своїх заступників, перемиський Рилло василіянина каноніка Юліяна Шпонрінґа, Білянський каноніка Миколу Скородинського, пізнішого по собі епископа, до цісаря Леопольда II з просьбою, в котрій між іншим просили, щоб один з греко-католицьких епископів був вивисшений до гідности митрополита, до якого можна булоб удаватися з апеляціями, бо до київсько-галицького митрополита Теодозія Ростоцького, що від 1795 р. був вивезений до Петербурґа, тяжкий був доступ, навіть писемно. Впрочім цариця Катерина II заборонила йому виконувати всяку власть над заграничними епископами і взагалі вести кореспонденцію з епископами в Австрії й Польщі, хоч австрійське правительство в початках не робило ніяких труднощів у зносинах епископів в Галичині з митрополитами, які по розділі Польщі остали під російським правительством, узнаючи їх власть, почавши від митр. Володковича, відтак Льва Шептицького, Смоґоржевського аж до Ростоцького. На деякі письма епископів як прим. на письмо епископів: Скородинського, Ангеловича і Важинського, щоб митрополит перелив свої митрополичі права на найстаршого епископа холмського і позволив їм для організації їх єрархії старатися у цісаря Франца і про відновлення митрополії, Ростоцький не дав навіть відповіди.

*) Ся стаття не могла увійти до спеціяльного числа „Нової Зорі", присвяченого 50-літтю Станиславівської Дієцезії. — Ред.

неподільне панування на Червенській Землі постійно підюджував і підсилював заогнення, відкидав все, що українське та підбурював москвофільство проти українського руху. Живий москвофільський труп користав з видатної опіки ендецьких рабінів. Се вносило хаос в поняття і в політичну діяльність. Довго треба було чекати на те, щоб залишки по ендецькій політичній господарці були зліквідовані на ширшій державній політичній площині. Ми богато разів писали про те на сторінках П. У. Бюдетину. Тепер бачимо, що голоси здорової публичної опінії мали свій наслідок і звернули увагу міродатних чинників на ті явища. У висліді маємо факт, що на чільніші місця посольських кандидатів у всій Галицькій Землі разом з Лемківщиною не дістався ніодин москвофіл. Недавно оголошена виборча відозва УНДО льояльно признає, що:

„На підставі порозуміння позбавлено москвофільство політичного впливу на наших землях і в 15 виборчих округах переведено через виборче зібрання незалежних українських кандидатів на послів. Подібно мається справа з виборами до сенату".

Отже з сойму зникнуть москвофіли. Се доказ, що виборчий компроміс дав рішаючу перевагу українському елементови і на його плечі, спільно з польським елементом, вложив тягар нормалізації політичних відносин.

Перший етап виборчої акції до сойму на українськім терені приніс у висліді перемогу засадам порозуміння і річевого, — годящого політичного співділання ще до недавна посварених суспільностей. Щоб він розвивався під доброю звіздою і щоб по закінченні всеї виборчої акції наступило так бажане відпруження і конкретна направа польсько-українських взаємин.

Москвофіли і вибори

Виленське „Русское Слово" принесло в ч. 200 з с. р. отсю заяву москвофільського виборчого комітету. Подаємо її в мові оригіналу:

От Галицко-Русскаго Выборнаго Комитета.

Польско-украинское соглашеніе отняло у русскаго населенія Галичины возможность провести в окружных коллегіях минимальное число своих кандидатов в депутаты, единственный же русскій представитель в золочевском 52 округѣ Иван Мыськов, крестьянин из Рѣшиева, поставленный на 4-ом мѣстѣ списка кандидатов, при создавшихся политических условіях не имѣет реальных возможностей быть избранным в депутаты.

В виду этого, Русскій Выборный Комитет, заслушав на своем засѣданін мнѣнія представителей русской общественности, рѣшил, что русское населеніе Галичины от голосованія в выборах в Сейм воздерживается, кандидатура Ивана Мыськова снимается, а сам Русскій Выборный Комитет ликвидируется. — Русскій Выборный Комитет.

Гумор. — Чемна обслуга. — Прошу мені дати содової води, але без соку. — Без якого соку? Без малинового, чи без цитринового.

Гумор. — Щастя. — Як поводиться Олі, чи щаслива в подружнім житті? — Щаслива? Вона така щаслива, що коли хоче виплакатися, мусить піти до кіна.

Резолюції І-го Зїзду Молоді

у Станиславові з 29. VI. 1935 *).

ЗАГАЛЬНІ РЕЗОЛЮЦІЇ.

1) Зїзд Молоді в Станиславові, беручи під увагу загальне положення нації в сучасний мент вважає, що в часі, коли з усіх сторін іде наступ на неї, коли йде боротьба за існування цілої нації, за зломання її психічної сили — молодь та її творча праця є одиноким чинником відпору.

2) Зїзд стоїть на становищі, що літа юности — це літа невсипущої твердої праці над собою, літа приготування до тяжкої життєвої боротьби, літа гартування сили волі й характеру, збагачування своїх відомостей і життєвого досвіду, щоб опісля служити ними найближчій по справі й серцю людській спільноті — своїй нації. Зїзд беручи під увагу вимогу хвилі вважає, що основною прикметою сучасної молоді повинно бути геройство праці над собою, для нації та сталення характерів.

РЕЗОЛЮЦІЇ В ЗАГАЛЬНО-ОСВІТНИХ СПРАВАХ.

3) Найбільша цінність кожної людини, спільноти й нації — це її духові сили: воля, почування і розум. Вони є найглибшою основою людського життя.

4) Щоб наше життя ставало все повніше та краще — слід ці сили суцільно та постійно розвивати.

5) Духовий розвиток людини триває ціле її життя. Але духовий ріст нації не кінчиться з життям одного покоління: він звязує в одне духові цінности всіх її поколінь; томуто духовий ріст нації є безсмертний і вічний.

6) Духовий розвиток добуває людина лише працею над собою самою. Нація творить свої духові цінности лише співпрацею усіх її членів.

7) Такою спільнотою праці є для нас „Просвіта", що за перше та найголовніше своє завдання має: організувати й виховувати духові сили народу. Тим то обовязок всіх Українців є своїм загальним, поголовним і постійним членством та всебічним творчим зусиллям підтримати, поширити та якнайбільше посилити ці великі змагання „Просвіти".

8) Духове виховання нації слід творити від основ у кожнім її поколінні. Тією основою є дитячий, передшкільний і шкільний вік. Ця головна ділянка праці „Рідної Школи" вимагає дбайливої виховної співпраці цілого українського громадянства.

9) Найбільше значіння для життя має молодість людини. Вихована молодь перетворює у найкращому розумінні життя нації, тимто виховна діяльність мусить у першу чергу захопити під свій будучий вплив всю українську молодь.

10) Молодість — золотий вік людини: шукання шляху та кристалізація. Тут кладеться основи під усю діяльність людини-громадянина.

11) Молодість і зокрема перша її фаза молодечість вимагає якнайбільше уваги й дбайливости з боку цілого українського громадянства та всіх наших національних орґанізацій. Але й сама мусить виявити свій гін до самоорганізації у місцевих наших товариствах для праці над собою.

12) Шлях праці молоді — це самодіяльність, самовиховання й самоосвіта. З цього шляху вийде вона напевно на широке поле творення нашого нового та кращого національного життя.

РЕЗОЛЮЦІЇ В КООПЕРАТИВНИХ СПРАВАХ.

13) Ідея кооперації, гасло єднання сил для великого діла господарського визволення має для українського народу особливе значіння. Український нарід, зложений переважно зі селян та інших працюючих верств находить в кооперації могутню зброю для оборони свого права на істнування і для розбудови народніх вартатів праці. Кооперація, здешевлюючи посередництво, розбудову торговлі, промислу і кредиту, зміцнює орґанізм цілого народу та дає йому засоби для культурного, національного і соціяльного піднесення.

14) Кооперативна ідея вщіплює в душі громадян запал до праці для загального добра не лише особистого, плекає думку про взаїмну любов і допомогу слабшому, та боротьбу з усяким покривдженням. Такими шляхами кооперація змагає до заведення нового ладу без гнету й визиску, ладу, який найкраще може українському народові забезпечити буйний розвиток.

15) Щоденною працею кооперація привчає нарід до чесности в господаренні громадським грошем, дає нагоду сталити характери у витревалості й силі волі та вчить господарности й ощадности. В добре веденій кооперації нарід щоденно і практично вишколюється до того, як самому брати свої справи у свої руки.

16) Зїзд Української Молоді закликає всю молодь стати як один муж в ряди пропаґаторів рідного виробництва й торгівлі, згідно з гаслом „Свій до свого!", в першій мірі піддержуючи кооперативні крамниці, каси-щадниці, молочарські та інші спілки. Молодь повинна вже у школі привчатися до ведення шкільних кооператив, брати діяльну участь в організації свят кооперації, в збірках дрібної ощадности, в приєднуванні членів до кооператив, в організуванні кооперативних бібліотек та самоосвітніх гуртків, в улаштовуванні кооперативних вистав, в поширюванні кооперативної преси памятаючи, що тільки з упертої, дрібної, масової праці виростають тривалі і великі діла. Кооперативне гасло „Один за всіх, всі за одного!" — це ниині наймогутніший засіб гуртування розпорошених сил народу.

РЕЗОЛЮЦІЇ В ЖІНОЧИХ ТА ВИХОВНИХ СПРАВАХ.

17) З уваги на вважливі завдання українських жіночих орґанізацій — Зїзд взиває українську жіночу молодь до підсилення гуртування й праці на терені тих орґанізацій та признає, що громадський труд українського орґанізованого жіноцтва се чинник, який скріпляє національні сили до осягнення найвищого ідеалу.

18) Зїзд признає, що для всебічного розвою молоді, зактивізування і для її громадського вишколу є необхідним виховувати молодь у таборах, постійних і мандрівних оселях.

19) Витає акцію українських орґанізацій,

*) Критика сих резолюцій була в „Новій Зорі" чч.: 850, 852.

Аж по його смерти (25 січня 1805 р. в Петербурзі) як також по смерти еп. Важинського (9 марта 1804 р.) вручили наші епископи: перемиський Ангелович і львівський Скородинський цісареви просьбу, на основі мотивів, які навів висланий зі Львова Генеральний Вікарій Мих. Гарасевич на авдієнції у цісаря Франца І. 15 червня 1803 р., щоб дозволив на віднову галицької митрополії. Те саме зробив Гарасевич у папського Нунція Графа Северолі. Нунцій відповів тоді, що в тій справі за життя Ростоцького без його згоди не можна було нічого зробити. Епископи Ангелович і Скородинський зверталися писемно до митр. Ростоцького (вже по смерти Катерини II) письмом з 26 жовтня 1803 р. і просили його, щоб бодай назначив еп. Важинського своїм помічником і видав йому на се грамоту. Та Ростоцький відповів 16 лютого 1804 р., що він іншої думки, бо сподіється, що цар Александер І покаже більше прихильности гр. кат. обрядови, тому треба чекати, доки не закінчаться переговори в тій справі. Дотична переписка йшла дорогою дипльоматичною. Однак до смерти Ростоцького не зроблено нічо, хоч епископи зверталися в тій справі просто до цісаря знову 1 грудня 1803 р.

III. Старання за поділ львівської діецезії.

За митрополита Смоґоржевського (1780—1786) прилучено до львівської діецезії деканати: Стрий, Сколе і Городок з перемиської, деканат холоївський з холмської, а з луцької деканати: Бужськ, Броди, Олесько, Підкамінь, Залізці і Збараж. Через прилучення тих деканатів, як також через прилучення до Австрії воєвідства Буковини *), мала львівська діецезія 808 і 8/10 квадр. миль простору. До 1775 р. не було на Буковині майже зовсім греко-католиків, не було й нашої церкви. Наші люди з Галичини, що йшли туди за працею і там осідали, для браку своїх священиків, переходили на схизму. Митрополит Ангелович звернувся до цісаря Франца І з просьбою, щоб на Буковині засновано нашу церкву, а занятих там священиків оплачувати з реліґійного фонду. Ту просьбу митрополита узглядпено. В Чернівцях, Сучаві і в других містах засновано наші гр. кат. парохії. В 1825 р. було вже на Буковині 5 гр. катол. парохій. В 1842 р. було вже 14 гр. катол. парохій з 27.314 вірними. Буковинські парохії творили вже свій деканат.

Львівська архидієцезія мала в 1879 р. 1300 парохій а 1928 церков. Священиків в архидієцезії було тоді 1078, питомців 337.

З браку своїх церков, відправляли наші священики з початку в лат. костелах.

Найбільше до поширення нашої гр.-кат. церкви причинився митр. Ангелович **).

Для успішної праці над навертанням православних на Буковині і для укріплення унії 24 грудня 1806 р. предложив Ангелович цісареви просьбу, в котрій каже, що булоб дуже бажаним, щоби в близькім місті від Буковини, прим. в Городенці або в Снятині було основане греко-католицьке епископство. Просьбу свою мотивував митр. Ангелович тим, що львівська митрополія дуже широких просторів, мала тоді 1200 парохій і 1928 церков, тай через те не може її як слід пасторизувати один епископ, який не має навіть епископа помічника. Митрополит додає, що так православні Українці Буковини, як осілі там Галичани не переходять майже ніколи до католицької церкви лат. обряду, а скорше до уніятської, або її тримаються задля обряду й літурґії. Митрополит додає дальше, що через те завеласяб ліпша культура на Буковині й освіта, а може дійшлоб і до того, що тамошне православне епископство можна булоб зовсім звинути та богатий реліґійний фонд ужити для добра католицької реліґії. (Д. б.).

*) Буковина се частина Молдавщини, має після статистики з 1900 р.: 10441 кв. кільометрів обсягу з 730.195 мешканцями; з того: 60,5% православних, 17,7% католиків, 13,2% Жидів, 2,6 протест., 0,46% липованів. Що до народности: 40,8% Українців, 31,4% Ромунів, 21,8% Німців, 3,7% Поляків.

**) За митр. Ангеловича було 1200 парохій, в 1842 р. було вже 1306. За Ангеловича було 49 деканатів, за митр. Левицького було вже 73. Всіх вірних мала тоді архидієцезія 1.561,288. На Буковині були в 1906 р. вже два деканати: сучавський — з 8-ма парохіями і черновецький, який мав 9 парохій, отже було 17 парохій і коло 30.000 вірних.

що в розумінні ваги таборового життя від років орґанізують, піддержують і кермують таборовим рухом та взиває українське молоде покоління до масової участи в таборах-оселях і безупинної, підсиленої розбудови всіх типів таборування.

РЕЗОЛЮЦІЇ У СПРАВАХ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.

20) Стверджуємо, що фізичне виховання молоді се необхідний складник загального виховання народу для осягнення повновартісних громадян. Всесторонне фізичне виховання цілого загалу вишколює фізично й морально сильні одиниці, вивіновані всіма тими прикметами, що є найважніші, зокрема в нинішніх часах дня нас, а саме: підготовляє людину до боротьби за існування та за найвищі ідеали кожного народу.

21) Тому взиваємо все наше громадянство:

а) заохочувати і приєднувати громадян, головно всю позашкільну молодь села до активної участи в національних тіловиховних товариствах і орґанізаціях,

б) приєднувати до національних тіловиховних орґанізацій в місті всю фізично й умово працюючу молодь.

в) повести якнайширшу освідомлюючу пропаганду за участю всеї молоді, головно у таких тіловиховних товариствах, що розвивають свою діяльність у здорових природних умовинах, себто на свіжому воздусі й на сонці. В звязку з тим слід пропаґувати мандрівництво, таборове життя, плавання, веслування, лещетарство і т. п.

22) Взиває всі тіловиховні товариства на терені краю вступити в члени Українського Спортового Союзу, який єдино управнений надавати напрямні розвоєві українського спорту.

РЕЗОЛЮЦІЇ У СІЛЬСЬКО-ГОПОДАРСЬКИХ СПРАВАХ.

23) Піднесення сільського господарства мусить стати для української молоді необхідним завданням.

24) Праця „Сільського Господаря" змагає в усіх своїх ділянках до піднесення добробуту села; в цій праці необхідна допомога всеї української молоді.

РЕЗОЛЮЦІЇ З ДІЛЯНКИ ГІГІЄНИ.

25) Зїзд Української Молоді, що під гаслом „Молодь Майбутнє Нації" — радить над шляхом повного її духового й фізичного розвою, визнаючи вживання алькоголю й нікотини жахливим самогубним засобом кожного молодого покоління й різко пятнуючи алькоголізм як велике національне лихо — взиває ціле молоде покоління українського народу — до тверезого, здорового життя, до повної абстиненції від алькоголізму, нікотинізму, наркотиків та до активного змагу за поширення відродженецької ідеї по всіх закутинах української землі.

26) Зїзд Української Молоді взиває українську молодь заповнювати ряди українських товариств, що працюють на полі гігієни, брати в них активну участь та добуте ними знання пристосовувати в щоденному житті.

Гумор. — Занизький готель. — Подорожний: Кілько коштує покій в вашім готелі? — Власник готелю: на першім версі 10 долярів, на другім 7, на третім 6, на четвертім 5 долярів. — Подорожний: А чи більше поверхів нема?

Японське розуміння монархії

З Токія доносять: Правительство Японії оповістило заяву, котра остро осуджує толкування конституції японської монархії, яке дають ліберали. Правительство оповістило ту заяву в порозумінні з військовими властями. Зміст заяви такий: Цісар Японії править по Божому праву. Влада його походить від богині сонця, котра перед віками привела свого внука з неба, щоб управляв Японією. Вона приписала, що Японією має управляти неперервна лінія монархів. Тому перша стаття японської конституції голосить: „Японія має мати на чолі монарха і на віки вічні має нею управляти неперервна лінія монархів". Дальше сказано в заяві правительства: Недопустимі ніякі сумніви в тім, що суверенність належиться цісареви. Твердження, немовби монарх був тільки оруддям здійснення суверенности, є в вопіючім про пімсту противоріччі з засадами єдиної національної політики. — Так виглядає японське розуміння монархії. Ніякої суверенности „народа" там не признають. І розуміється, поки так буде, поти Японія матиме силу і здібність приноровитися до все нових обставин. А европейські ліберали, котрі покпивають собі з віри Японців в походження їх влади з Божої ласки, очевидно перестануть покпивати, як колись японська армія покаже їм, де раки зимують.

Абісинія

під релігійним оглядом.

Пануюча релігія Абісинії — християнська монофізитського (коптійського) віроісповідання. Крім того в Абісинії є католики, визнавці ісляму й погани.

Орґанізація католицької Церкви в Абісинії має чотири округи: 1) апостольський вікаріят в північній Абісинії підлягає Конґреґації для Східної Церкви; 2) полудневосхідна місійна округа; 3) вікаріят Галля і 4) абісинський та французький край Сомалі, під опікою французьких капуцинів. В тих округах є около 14.000 католиків. Діяльність католицьких місіонарів дуже широка, головно діяльність харитативна, котра обіймає все населення без огляду на віроісповідання. Місіонарі удержують 6 шпиталів і 10 заведень для сиріт. Також опікуються старцями. Згідно з розпорядками Пія XI місіонарі стараються дати краєві священиків, котрі походилиб з місцевого населення. В тій цілі заложено в північній Абісинії малу й велику семинарію; в Римі є від 1930 р. окрема етіопська колеґія. Поширеню католицизму перешкоджують священики монофізитської церкви, котра має около 7 міліонів вірних. Монофізитизм — схизматицьку науку опрокинено на соборі в Халькидоні 451 р. На чолі тої церкви стоїть Абуна (найвисший священик) в Ґондарі, іменований коптійським патріархом в Александрії. Абуні підлягає 5 епископів. Звязки Абісинії з Римом укладалися ріжно. Абісинські цісарі часто шукали підпертя в західнім християнстві в боротьбі з ісламізмом. Папи 13 ст. (від Іннокентія IV до Климентія V) висилали місіонарів до Абісинії. На початку 17 ст. Єзуїти пробували поселитися в Абісинії, але незабаром мусіли опустити Абісинію. Всяким іншим місійним виправам опиралися Копти. Витворилися такі відносини, що до 1839 р. вступ до Абісинії для кождого католицького місіонаря був заборонений під карою смерти. По світовій війні введено в Абісинії релігійну толеранцію. Католицька Церква веде тепер там оживлену діяльність.

Магометан є в Абісинії около 3 міліони. Є також деякий відсоток поган.

Віра здержує від комунізму

Французькі журнали помістили заяву голосного нині у Франції провідника могутної орґанізації „Огняного Хреста" полковника де ля Рока. Він сказав м. ін.: „Щодо мене, то я також мігби бути комуністом. Колиб не виховання, котре защепило в мені дві основні засади: релігію й вітчину, то вид несправедливости пхнувби мене до комунізму". Подібно висловився другий діяч Марсель Бікар: „Се річ зрозуміла, що в нинішних часах несправедливости неодин чоловік мігби стати комуністом як бунтівник проти теперішного устрою і світу. Коли я не мавби віри в висший ідеал, коли я не мавби віри в Бога, то я сам правдоподібно ставби комуністом".

Кілько є тепер кардиналів?

По смерти кардинала Ляфонтена в кардинальській колеґії лишилося тепер 49 кардиналів. Декотрі часописи написали, що тепер є найменше число кардиналів від часу французької революції. Одначе інформації тих часописів не були докладні, бо за Папи Пія X було в кардинальській колеґії лише 45 кардиналів. В роках 1908, 1909 і 1910 не іменували ні одного кардинала. В тім часі померло богато старших кардиналів. Аж 27 листопада 1911 р. відбулася відома „велика промоція"; покликано з ріжних сторін світу 19 нових членів кардинальської колеґії. Тоді покликано також, по кількох століттях перерви, Голяндця Ван Росума до кардинальської колеґії. Він став пізніше префектом пропаґанди. З іменованих в 1911 р. кардиналів живуть ще: Піґнателлі, О'Коннель і Біслеті.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв недавно на послуханні доглядачів, котрі опікувалися хорими, що їхали з паломництвом до Люрду. Папа благословив їх і підкреслив заслуги їх милосердя, бо вони їхали до Люрду не для власної користи, лише щоб помогти іншим.

В Римі відправить Св. Отець в базиліці св. Павла за Мурами 7 вересня с. р. торжественну Службу Божу для членів міжнародного паломництва бувших комбатантів. Після того Папа верне до Кастельґандольфу.

У Львові відбувся в день Успення Преч. Діви Марії храмовий празник в Успенській церкві. В навечеря і в сам день празнику богато вірних приступило до св. Сповіди. В день Успення Преосв. Іван Бучко відправив архієрейську Службу Божу в сослуженні кількох священиків. Співав хор під управою проф. Прокоповича. По Службі Божій відбулося свячення води і зілля.

В Самборі на Успення Божої Матері відбувся величавий празник у греко-католицькій церкві. Свято звеличав Преосв. перемиський Владика Ексц. Йосафат Коциловський ЧСВВ співаною архієрейською Службою Божою, що її відправив на церковній ґалєрії. Вислухали її тисячі народу, що заповнили були ринковий майдан і сусідні вулиці. До св. Причастя приступило кілька тисячей осіб. В навечеря празника проповідав місцевий вислужений Впр. о. Катихит Степан Білинський. Після Євангелія на Службі Божій проповідь мав Впр. о. Ігумен Йосиф Чепіль ЧСВВ з Перемишля. Сповідали численні священики в числі к. 40. Деякі прибули навіть з Лемківщини. На згадку заслуґує й самбірська орхестра, що за проводом д-ра Ю. Рабія відограла ряд церковних пісень підчас повитання Преосв. Владики й підчас церковних богослужень. — (л).

Перестав виходити польський католицький двотижневик „Вядомосьці Католіцке", котрий редаґувала Софія Влодкова. Заслуга сего часопису та, що його заходом і накладом вийшов польський переклад „Сумми" св. Томи з Аквіну. (КАП).

Нові літурґічні проповіди вийшли недавно по польськи накладом Сестер Служебниць Найсолод. Серця Ісусового в Кельцах п. з. „Служба Божа". Автор о. І. Бобіч.

Хто має Ордер Христа? Св. Отець відзначив недавно французького президента Лебрена найвисшим відзначенням, а саме Ордером Христа. Лише сім осіб має тепер сей ордер: президент Бразилії, король Італії, наслідник італійського престола, Великий Майстер Мальтанського Ордену, президент Австрії Мікляс і президент Арґентини ґен. Юста. Ордер Христа оснований в 14 столітті.

В альпейськім місточку Макуняна відбулося недавно заложення угольного каменя під гарну дзвінницю. Вона має пригадувати ті часи, коли теперішний Папа Пій XI ще як кардинал Ратті належав до найсміліших альпіністів.

Місійний тиждень відбувся в м. Лювен в Бельґії в Колеґії ім. Папи Адріяна VI. Радили над справами апостольства між поганськими племенами. Виклади відбувалися в мовах французькій і фляндській.

Перший китайський Конґрес Католицької Акції відбудеться в вересні с. р. в м. Шанґаю. В рамцях Конґресу відбудеться вистава китайського християнського мистецтва.

Японське правительство урядово признало католицьку духовну семинарію для місцевих в Апостольській Префектурі в м. Міазакі. В м. Оіта отворено нову католицьку школу, котра з огляду на число учеників і з огляду на добір професорів займає перше місце в тім місті. В м. Беппу посвячено новий католицький костел.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ТЕОФІЛЬ КОСТРУБА.

Княження Льва Даниловича

Завойовника Люблинщини і Закарпаття.

Загальний погляд і характеристика.

Незвичайно цікава постать Льва, сина Короля Данила, не дочекалася досі наукової монографії. А досить уже згадати кілька уявлень, що вяжуться з отсим Галицьким Князем, щоби признати, як дуже він заслугує на особливу увагу: заснування Львова, традиція про „надання Князя Льва“, знана вже з 60-их років XIV століття, змагання до опанування Кракова, здобуття Закарпаття.

Тимчасом ми даремне шукалиб за повним всесторонним оглядом діяльности Льва Даниловича в новіших наукових працях. Найзамітніші синтетичні курси нашої історії[1]) обмежуються лише до накреслення його зовнішної політичної діяльности й ні словом майже не згадують про внутрішню діяльність. Спеціяльнаж праця, як згадано, в новіших часах не появилася.

Вина тут не лише по стороні наших істориків. Правда, вони дуже занедбали досліди над Галицько-волинською Державою, — та з другого боку частинно бодай оправдує це явище характер джерел до останніх часів сеї державности. Коли йде про часи Льва Даниловича (1264—1301), то з останнього десятиліття (1291 — 1301) не маємо ніякого українського літопису, лише кілька дрібних документальних вісток.[2]) Про раніші часи пише Галицько-волинський літопис, але й він далеко не задоволяє. Починаючи вже з 50-их років XIII ст. цей літопис займається волинськими і холмськими подіями, а про Галичину згадує лише принагідно. Ще пізніше, після смерти Короля Данила (1264 р.), літопис займає просто вороже становище до особи Кн. Льва і його сина Юрія, а то з мотивів чисто політичних. Літопис написав по всій імовірности (точніше: останню частину літопису, починаючи з 50-их років) „писець“ Кн. Мстислава Даниловича, Федорець; Мстислав і його попередник на володимирському столі Володимир Василькович, при якому той Федорець сповняв ту саму службу, були неприхильні Львові. В літописі пояснено се „гордістю“ Льва й Юрія, але направду мотиви були інші, хоч про се можемо лише догадуватися. В усякому разі постать Льва Даниловича змальована там тенденційно. Та не зважаючи на се навіть з того літопису проглядає постать могутнього й розумного Князя.

Подаючи дату: 1264 р. як початок княження Льва поступаємо неточно остільки, що він мав свою волость уже перед смертю батька. Коли він її дістав, сього точно не знаємо. Кілька вісток про молодість сього Князя може кинути на справу дещо нового світла.[3])

Лев був сином Князя (пізніше Короля) Данила Романовича й Анни Мстиславни, з якою Данило одружився ок. 1220 року. [4]) Від неї мав, як пише літопис, синів Іраклія, Льва, Романа, Мстислава, Шварна (в порядку старшинства) „і інших, що померли молоді“. Іраклій не виступає пізніше, видко також помер, і найстаршим лишився Лев. Коли він уродився, незнати; у ярославській битві 1245 року він бере участь і навіть ударяє списом угорського воєводу „Філю прегордого“, але літописець зазначує, що він був „дѣтескъ“ або „младъ“. Правда, ще 1240 року батько хотів його заручити з угорською королівною, але доконав сього й оженив його з дочкою Белі IV. щойно 1246 чи 1247 року. Син Юрій уродився з того подружжя щойно 1254 року.[5] З того виходилоб, що Лев уродився після 1230-ого року, а вже ніяк не раніше, бо тоді не міг би бути названим „дітським“ у 1245 році.

Окрему волость міг дістати щойно тоді, як став повнолітним і здібним управляти нею самостійно. Мусів отже мати коло 20 літ, а се веде, згідно зі сказаним вище, до 1250-их років. І справді, в війні Короля Данила зі збунтованими „татарськими людьми“ в р. 1254/5[6]) бачимо „Львових людей“ як окрему частину. Цілком рішуче можемо ствердити, що Лев мав свою окрему дільницю 1255 року, бо тоді дістає від батька частину полону з тих „татарських людей“. І як батько, що резидував уже в ново збудованім Холмі, потребував його, то посилав по нього послів.[7]) Нема сумніву, котра се волость: це очевидно, князівства Галицьке, Перемиське і Звенигородське, а може ще й Белзьке і Червен. Бодай не чуємо, щоб котрусь з тих земель дідичив пізніше від когось з братів, а має їх у своїх руках зараз після смерти батька. Впрочім Роман син Данила після повороту з Австрії дістав від Войшелка Новгородок (1254 р.) [8]), Шварно був ще замолодий, а Мстислав мав, здається, Теребовлю і ще може дещо на сході.[9]) На те вказує і Львів, котрий якраз вперше згаданий 1255 року[10]), а се виразно город Льва.[11]) Словом, мав Лев ще за життя батька яких десять літ (1255—1264) Галичину (без галицького Поділля) й частину теперішної Волині.

По смерти батька (1264 р.) Лев починає провадити самостійну політику. Найважнішою справою була справа суверенности Галичини. Як кілька разів підкреслює наш літописець „тоді всі Князі були під владою татар“. Але влада ця зводилася до зовнішного поклону ханові, може деякої данини й окремих виявів пошани для хана в поході, натомість у внутрішні справи татари не мішалися. Лев уникає всякого конфлікту з татарами. Не знаємо нічого про його зносини з Папою,[12]) чи про конфлікт із якимись безпосередними татарськими підданцями на сході; загалом Лев залишає політику батька — скріпитися для боротьби з татарами, натомість використовує татар у своїх конфліктах з сусідами. Він іде з військом, куди скаже хан, — ще одна форма залежности й то найболючіша, бо вимагала жертви крови, — але зате користується його допомогою. Літопис занотував кілька таких випадків.

В 1280 році Лев задумав засісти на Краківському столі, що опорожнився зі смертю Болеслава Встидливого.[13]) Лев рушає з татарською поміччю на Польщу, хоч з цього нічого не вийшло. Маємо також кілька дрібніших битв з поляками, де виступають татари як союзники Льва. Таксамо при помочі татар воює Лев з литовцями. З татарського союзу мав він ще й ту користь, що тоді з ним мусіли йти інші Князі — нераз проти своєї волі, „неволею татарською“, як пише літописець. Татарська залежність, хоч нераз мала прикрі наслідки (раз навіть страшну руїну Галичини через татарський постій), була остільки лекша, що тоді Орда переходила часи своєї слабости.[14]) Отже Кн. умів Орду використати і для себе — й це один із успіхів його політики.[15]

Провідною ідеєю політики Кн. Льва було здобути якнайбільше земель. Неприхильний йому літописець приписує се „гордості“ і „властолюбству“ Льва, але ті самі прикмети приписує й його синові Юрієві.[16]) Він має за собою поважний, хоч і одинокий аргумент — вбивство Войшелка, з заздрости, що свою землю дав Романові, а не йому, Львові. На тім тлі, очевидно, й існував антагонізм між Львом і володимирськими Князями, Володимиром Васильковичем і Мстиславом. Та всі інші факти говорять на користь Льва. Отже перша річ те, що батько ще за свого життя дає йому таку поважну волость, як Галичина, — видко вважав його за здібного й гідного її. Далі Лев нікому з галицько-волинських Князів силою не відбирає волости, — хоч напевно міг би се зробити, чито виєднавши згоду в татар, чи своєю силою, Войшелк всетаки був чужий, а зі своїм він не вжив ніколи насильства, — тай із Войшелком сталося нещастя, як оба були нетверезі; хто знає, як поводився і Войшелк на підпитку. Врешті дальша його й сина Юрія політика вказує, що Лев бажав об'єднання цілої спадщини Романа Мстиславича — себто відновлення великої й сильної Галицько-волинської Держави. Ось у чому полягало його „властолюбство“, якого не розуміли, чи не хотіли розуміти його волинські кревняки.

Маючи в хвилі батькової смерти Галичину, Лев міг до неї небаром долучити спадщину по ньому — Холм. Там княжив Шварно, але він помер десь ок. 1269 року[17]) й свою волость передав Львові.[18]) У 1274 році бачимо в його руках Дорогичин, задля якого дійшло до війни між Львом і Тройденом литовським.[19]) Таким способом Лев може синові Юрієві передати вже Белз, Червен і Холм.[20]) Лишалося зі спадщини Романа Мстиславича ще поза володіннями Льва: Князівство Володимирське (Мстиславове), з котрого він даремне жадав Берестя, вживаючи до сього всяких заходів, і Князівство Теребовельське, мабуть первісна волость Мстислава. На жаль, наш літопис кінчиться з 1290-им роком і ми не знаємо, чи Лев успів за свого життя доконати злуки й цих земель; але його син Юрій, як бачимо з літопису — повірник Кн. Льва, панує вже в обєднаному Галицько-волинському Князівстві зі столицею в Володимирі Вол. (як за Романа!). Так отже досягнено ідеалу Кн.

---

[1]) М. Грушевський, Історія України-Руси, Т. III., 2. вид., 1905, стор. 92—109; С. Томашівський, Українська історія, 1919, стор. 104—107; Ом. Терлецький, Історія Української Держави, Т. I, стор. 174—177 і ін.

[2]) Длугош нічого не вміє сказати від часу, коли кінчиться оповідання Гал.-вол. літопису.

[3]) Досі, наскільки знаю, сим питанням ніхто не займався. М. Грушевський вирішив се питання негативно, гл. Історія II, 472, прим. 2.

[4]) М. Грушевський, Хронольогія подій Гал.-вол. літоп., стор. 16.

[5]) Т. Кострyба, Коли народився кн. Юрій Львович. „Хліборобський Шлях“, 1935, ч. 11.

[6]) В літописі п. р. 1257, дійсна дата у Хронольогії подій, стор. 36.

[7]) Літопис п. р. 1258 і 1259, Хронол. подій, стор. 40.

[8]) Дата гл. Хронол. подій, стор. 38.

[9]) В літописі не подано ,котру волость дістав Мстислав. Грушевський, Історія III, 92, здогадується, що дістав Теребовельщину й воно цілком можливе. Про Теребовлю не маємо вістки від 20-их років XIII ст. (тай загалом у Гал.-вол. літописі вона згадана лише три рази), а з другого боку не знаємо про волость Мстислава. Дещо (про,се годі тут говорити) справді вказує на те.

[10]) При нагоді пожару Холму, дата у Хронольогії подій, стор. 40.

[11]) Пор. оповідання літопису п. р. 1261 і зокрема п. р. 1283.

[12]) Томашівський, цит. тв., стор. 104, пише що Лев „перестав удержувати зносини з Римом“

[13]) Про тодішню ситуацію в Польщі гл. Historja Polityczna Polski, вид. Академією Наук у Кракові, Т. I, стор. 233 і дд.

[14]) Грушевський, Історія, III, стор. 100.

[15]) Нищення Ордою булоб і без того, бо Татари приходили коли хотіли (інакше Томашівський, цит. тв., стор. 104—105).

[16]) Володимир Василькович каже до Мстислава, що не дав ки. Львові землі „за гордость брата своего и сыновца своего“ (літопис п. р. 1287), хоч літописець не вміє сказати, чим Юрій вразив його Князя. Очевидно, йшло про династичні й державні пляни.

[17]) Хронол. подій, стор. 47.

[18]) „Левъ нача княжити... въ Холмѣ, по братѣ по своемъ, по Шварнѣ“ (літопис п.р. 1272).

[19]) Літопис п. р. 1274.

[20]) Літопис п. р. 1288.

МІЛІОНОВИЙ ЗБУТ ПАПЕРЦІВ і ТУТОК „КАЛИНА” говорить за високу якість і дешеву ціну.
фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

Льва. Його політика мала повний успіх. Галицько-волинська Держава стала знову наймогутнішою серед всіх „Руських Земель.“

Правда, лишалася ще Східна Україна з Києвом, за котру боровся й Роман і котрої бажав Данило. Але вже за Романа Київ остаточно стратив був провідну ролю, а за Данила був уже задорогим для удержання; тепер Київ тратив чимраз більше значіння навіть як релігійний центр: ще за життя Льва (1299 р.) Митрополит Максим переносить на стало свою резиденцію до Володимира над Клязмою. До того Київщина й навіть землі на захід від неї були вже настільки занархізовані і здеморалізовані традицією „татарських людей“, що впорядкування їх вимагало сталого воєнного поготівля і, як показала політика Короля Данила — конфлікту з татарами. Сього останнього, як знаємо, Лев уникав дуже старанно, а страту східніх земель думав заступити іншими здобутками. (Д. б.).

Велика Реформа ЧСВВ

Що пишуть про неї свої та чужі?

„Велика реформа ЧСВВ“, відома праця о. М. Карівця ЧСВВ в двох частинах діждалася численних рецензій в ріжних мовах: українській, польській, сербській, мадярській і французькій. В українській мові написали рецензії А. Ч. в „Новій Зорі“, чч. 625 і 723, і Т. Коструба для ювилейного „Альманаху василіянських богословів“, що тепер печатається. В польській мові помістили рецензії: В. Заїкин у наукових виданнях: „Przewodnik Historyczno-Prawny“. III. Львів 1933. 220; IV. Львів 1934. 168 і 201, „Kronika Historyczno-Prawna za r. 1932“. Львів 1933 19, „Kronika Historyczno-Prawna za r. 1933“. Львів, 1934. 15 і 43 і „Kwartalnik Historyczny“ R. XLVII. T. I. Львів 1933. 296 — 302, о. Й. Урбан Т. І. в місячнику „Przegląd Powszechny“. CCI. Краків 1934. 478-479, В. Харкевич у щоденнику „Słowo“. Вильно 1934. ч. 175 з 30 червня 1934, у статті: 50-lecie reformy Zakonu Bazyljanów, котрої частину напечатала в перекладі „Нова Зоря“ в ч. 761. В сербській мові появилася рецензія в місячнику „Духовна Стража“. VII. Сомбор 1934. 126. По мадярськи помістив рецензію місячник „Keleti Egyház“. I. Miskolc 1934. 172 — 173. В ромунській мові написав оцінку А. П. в місячнику „Cuvântul Adevarului“ XII. Manastirea Bixad 1934. 415. В останніх часах появилися рецензії на працю о. М. Карівця в двох журналах у французькій мові: „Échos d'Orient“ (XXXVIII. Paris 1935. 111-112) і бельгійськім „Irénikon“ (XII. 1935. 201). Зацікавилися „Великою Реформою“ між ін. й Англійці. Напр. Редакція відомого венедиктинського квартальника „Pax“ в Англії прислала просьбу до Центрального Василіянського Архіву й Бібліотеки у Львові, щоб їм надіслати згадану працю о. М. Карівця. — Зазначимо тут, що перша частина „Великої Реформи ЧСВВ“ появилася 1933 р. в Жовкві, друга у Львові ще 1932 р. Обидві частини мають сторін XII + 225 - 11 + 202 + 2. Ціна 3 злп. + 2·50 злп. Почтова пересилка 0 50 злп. Замовляти: Видавництво Книжок ЧСВВ. в Жовкві, або в Центр. Василіянськім Архіві у Львові. Жовківська 36. — (л)

Нові видання

Володимир Федорчак: **Лугова Організація** в рр. 1925—1935. Історичний нарис. Львів 1935. Накладом „Вістей з Лугу“. Сторін 56. Формат 22.7 × 15.5 цм. 37 ілюстрацій в тексті.

Легкоатлетика. Уложив Е. Жарський. Сокільська Бібліотека ч. 3. Видав: Сокіл-Батько. Львів 1935. Стор. 36. Формат 12.3×17.1 цм. Рисунків 58.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПЕРЕДВИБОРЧІ НАРАДИ відбулися в городецькім повіті в селах: Добряни, Угерці, Завидовичі, Годвишня, Каменоброд, Добростани, Суховоля, Речичани, Лісновичі і Тучапи. У всіх згаданих громадах громадяни цікавляться виборами і заявляють, що в дні 8 вересня с. р. сповнять свій національний обовязок.

В ТЕРНОПОЛІ відбулися вибори делеґатів до воєвідської виборчої колеґії. На основі компромісу вибрано 3-ох Поляків, 1 Українця а іменно Дра Степана Барана і одного Жида.

ГРУПА ПОЛЬСЬКИХ ОФІЦИРІВ виїхала до Франції, де сі офіцири візьмуть участь у маневрах французької армії.

НІМЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ „Кеніґсберґ“ відвідав недавно Ґдиню. Командант корабля й офіцири були в Варшаві, де відбулися приняття на їх честь. В промовах ствердили, що польсько-німецькі взаємини розвиваються на добро обох держав.

В М. ДАРМШТАТІ в Німеччині суд засудив 18 молодих Німців на кару від трох літ до 6 місяців за те, що належали до нелеґальної орґанізації комуністичної молоді.

В МОРАВСЬКІЙ ОСТРАВІ (Чехо-Словаччина) поліція увязнила двох чесько-словацьких горожан за те, що працювали як шпигуни на користь одної з сусідних держав.

РОМУНСЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила кореспондента німецького гітлерівського орґану „Фелькішер Беобахтер“ Фридриха Вебера і відставила його до мадярської границі.

В КИШЕНЕВІ (Ромунія) відбувся конґрес націонал-християнської партії. Учасників було поверх 25 тисяч. Проф. Куза проводив нарадами. Конґрес домагається в резолюціях: строго переслідувати комуністичну діяльність і недопустити до заключення ромунсько-совітської військової конвенції, бо се загрожує інтересам Ромунії.

ВИЗНАЧНІ ФАШИСТИ В РЯДАХ ДОБРОВОЛЬЦІВ. Предсідник італійського парляменту Констанцо Чіяно зголосився до війська. Крім того зголосилися на добровольців член королівської рідні князь де Берґамо і заслужені фашисти Л. Ріццо і Ґ. Паґано.

МУССОЛІНІ заявив представникови англійської ґазети „Дейли Мейл“ м. ін.: Коли Союз Народів прийме санкції проти Італії, то Італія зараз виступить зі Союзу Народів. Коли С. Народів примінивби санкції супроти Італії, то Італія буде боронитися проти того на суші, морю і в воздусі. Італія бажає анексії Абісинії, щоб мала куди скермувати надвишку свого населення.

АНҐЛІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР в Москві звернув увагу совітському правительству на пропаґандивну діяльність Комінтерну в Великій Британії. Амбасадор Анґлії протестував устно.

ЗАСІДАННЯ АНҐЛІЙСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА в справі італійсько-абісинського спору відбулося при участи всіх 22-ох міністрів. На засіданні був також представник Ірляндії. Радили майже цілий день. Рішили м. ін., що Анґлія ужне всіх середників, аби не допустити до війни рас в Африці. Віцепреміер Мекдонелд заявив журналістав по засіданні: „Ми застановлялися над справою італійсько-абісинського спору спокійно і холоднокровно. Знаємо прекрасно, що маємо робити“.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР відбуває щоденно довгі наради з міністрами, висшими офіцирами і чужоземними дорадниками.

НОВИНКИ

Над Львовом і львівським повітом перейшла в ночі з 27 на 28 серпня с. р. буря зі зливою і перунами.

Закінчення вакаційних півосель у Львові відбулося 25 серпня с. р. діточим пописом на площі і в салях Академічного Дому при вул. Супінського. На площі зібралося около 800 дітей з усіх дільниць Львова.

В часі Східних Торгів у Львові будуть урухомлені дві додаткові трамваєві лінії до головної брами Торгів, а саме з Гетманських Валів знак „Т“ і з головного двірця знак „11А“.

За чистоту Львова. Городське староство у Львові пригадує окремим обіжником, що власники реальностей обовязані дбати про удержання чистоти на хідниках перед домами. Хідники перед очищенням треба скропити водою, сміття зложити на відповідному місці, звідки заберуть його робітники з заведення чищення міста. Власники реальностей обовязані дбати також про чистоту внутрі домів.

В с. Домажирі під Львовом вибух пожар внаслідок удару перуна в один з будинків. На місце пожежі приїхала львівська пожежна сторожа.

Над Борщевом пов. Коломия перейшла велика градова буря з хмароломом. Град наробив богато шкід.

Москвофіли хотіли оснувати руханкове т-во „Запорожець“, котре малоб право засновувати свої філії в краю. Воєвідський уряд у Львові відкинув статут того т-ва. Члени основники задумують поробити в статуті зміни і щераз предложити його до затвердження.

На Волині в володимирськім повіті появилися в лісах великі громади диків. Вони такі зухвалі, що в білий день появилися на вулицях міста Порицк викликуючи своєю появою пострах серед мешканців. Озброєний відділ міської сторожі прогнав диків з міста. На полях дики знищили богато збіжа й бараболі.

В с. Щенютин Великий на Луччині згоріло 38 хат і 46 господарських будинків з сегорічним збором. Причина пожежі необережність з вогнем. Шкоди є около 200.000 зл.

В Варшаві занотовано богато випадків занедужання на ґрипу. Причина ґрипи наглі зміни температури.

Касієри умові працівники. На основі вияснення Найвисшого Адміністраційного Трибуналу скваліфіковано касієрів як умових працівників без огляду на їх освіту.

У Вильні дійшло до бійки між Жидами ревізіоністами і „халуцами“. Бійка тривала около 4 години. Богато ранених.

Зліквідують 20 фахових шкіл старого типу у звязку зі змінами в устрою фахового шкільництва в Польщі. На місце сих шкіл будуть заложені фахові школи нового типу.

З вязниці в Коронові близько польсько-німецької границі кількох вязнів втікло до Німеччини.

Австрійський міністр внутрішних справ майор Фей ранений тяжко в самоходовій катастрофі коло м. Ґабліц. Самохід вїхав на дерево й розбився. Міністр розбив собі ніс і поранив голову.

В Югославії в місцевості Рогатіці дійшло до бійки між християнами і магометанами. Причина бійки релігійні спори.

В Бесарабії занотовано кільканацять випадків прокази. Недужих відставлено до окремої кольонії прокаженних у Тіхілештах.

Міжнародний бібліографічний конґрес відбудеться в днях 10—14 вересня с. р. в Копенгазі.

50-кільограмового сома зловили рибаки в пов. слонімському в ріці Щарі. Та риба має півтора метра довжини. До зловлення сома причинилося обниження води в ріці Щарі задля посухи.

В Замутові коло Кошиць померла 116-літня селянка Анна Косцова, найстарша жінка в Чехословаччині.

Над Литвою, Латвією й Естонією перейшла сильна градова буря. Град позабивав богато штук худоби й наробив богато шкід на полях. В деяких околицях град покрив землю грубою верствою.

10 моргів ліса згоріло в околиці німецького міста Аквізграну. Огонь повстав внаслідок необережности пастухів, котрі розложили огнище в лісі.

Фінська католицька молодь переслала наймолодшим дітям Муссолінія в дарунку малого білого медведя.

В Парижі відбулися маніфестації негрів на честь Абісинії. Поліція арештувала 100 осіб.

Над Неаполем й околицею перейшла велика буря. Кілька осіб погибло, богато ранених.

Три італійські летуни погибли в катастрофі біля місцевости Отіліо підчас міжнародних летунських змагань.

В Амстердамі комуністи напали на нац.-соціялістичні збори. Підчас бійки ранили богато осіб.

Ліга для боротьби з III-им (комуністичним) Інтернаціоналом одержала 4 міліони франків спадщини від одного Француза, що призначив ті гроші на боротьбу з комунізмом.

В Еспанії на вершку гори Тібідабо посвятили недавно велику, 10 м. високу, статую Христа з бронзу.

Світовий педагогічний зїзд відбувся недавно в м. Оксфорді в Анґлії. На конґресі було поверх 2.000 педагогів з цілого світа.

В Москві засудили на смерть орґанізатора фабрики для фалшування банкнотів.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† **Олекса Новаківський** помер у Львові дня 29 серпня с. р. в 63 р. життя в Загальному Шпиталі. Покійний уродився 14 березня 1872 р. в селі Слобода-Ободівці, ольгопільського повіту на Поділлі на схід від Збруча. Після скінчення 4-ох кляс ґімназії в м. Турканівці був короткий час писарем в волосному уряді. В 1888 р. дістався до Одеси, де вчився малярства в маляря Ф. Клименка. Пізніше дістав стипендію від дідичів Бжозовських на студії малярства в Краківській Академії Мистецтв. Від 1895 до 1898 р. студіював в Академії, де дістав 1898 р. срібну медалю, 1899 р. другу срібну медалю і в 1900 р. золоту медалю. Перші образи Новаківського появилися в 1905 р. на ювилейній виставі „Товариства Мистецтв", де було 10 його праць. Відтак Новаківський переїхав на село Могила коло Кракова, де самостійно малював краєвиди. В 1913 р. приїхав на заклик Впреосв. Митрополита Андрея на постійне до Львова. Від того часу дав свої найчисленніші і найцінніші праці, головно з українськими сюжетами. В 1916 р. заснував покійний приватну малярську школу, котру вів до 1932 р. В рр. 1920 і 1921 улаштував дві великі вистави своїх образів у Львові. Жонатий був з Анною Пальмовською з Могили, польською підгалянкою, що зовсім зукранізувалася і вмерла 10 літ тому. В. Й. П.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

В Дубні (Волинь) відбулася конференція хмелярів зі всеї Волині. Радили над уліпшенням орґанізації і продукції хмелю. Рішено зорґанізувати досвідну стацію управи хмелю й урухомити хмелярську виставу в Дубні.

Сегорічний збір меду в Польщі випав назагал кепсько. В східних воєвідствах взагалі не можна було брати меду, навпаки ще треба кормити пчоли. В гуртових інтересах платять за 100 кґ. ясного меду 250 зл., за 100 кґ. темного від 180 до 200 зл., за 100 кґ. воску від 300 до 400 зл. В полуднево-східних воєвідствах збір меду середний.

В Варшаві відбулася недавно нарада в справах вивозу дерева до Анґлії, Франції і Голяндії. В нараді брав участь дир. Ремісничої Палати в Станиславові п. Гілевский. Він обговорив домагання станиславівського воєвідства в справі вивозу дерева.

Між Польщею і Мадярщиною йдуть переговори в справі заключення договору про доставу дерева з Польщі. Польща має одержати дозвіл на ввіз 350 ваґонів дерева до Мадярщини.

Ряд анґлійських банків рішив обмежити кредити для Італії, бо анґлійські фінансові круги побоюються, що війна поважно ослабить економічну спроможність Італії.

БІРЖА

ГРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1.76 — 1.82, фр. франки 34.90 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.15 — 26.37, австр. шілінги 99.00 — 101, чеські корони 21.90 — 22.00, рум. леї 30.00 — 31.50, ліри 38.50— 41.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 28 серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кґ. масла дес.	2.50 зол.
1 кґ. масла експорт.	2.60 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.65 „
1 к. яєць	3.00—3.20 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану слаба.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 15.VIII. ц.р платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкґ. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кґ.	0.90 зол.
Качки за 1 кґ.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Парохія Гвоздець Старий, п. Гвоздець к. Коломиї до заміни. 102—1—3

Вписи до Торговельної Школи Т-ва „Рідна Школа" у Львові, вул. Хшановської ч. 9. — на: 1) 3-річну науку для абсольвентів (ок) 7-ої кляси всенародньої школи, 2) Курс Абітурієнтів для абсольвентів (ок) середних шкіл, 3) Вищий Кооперативний Курс для абсольвентів (ок) Торговельних Шкіл і Курсів приймається щодня від год. 10-ої рано до год. 12-ої. Зголошуватись можна теж листовно за надісланням документів і 10 зол. вписового. Наука в 3-літній Школі зачинається 3-го вересня, на Курсах 3-го жовтня. — Управа Школи. 103—1—2

Окрема соняшна кімната, харч, добра опіка для 2 панночок з низших кляс ґімн. Зголошення й інформації: М. Коржинська **Львів, Набєляка 37.** Год. 13.30—14.30. 104—1—2

Лікарсько-дентистичний інститут Дра Баранецького у Львові, вул. Валова 14 приймає пацієнтів по вакаційній перерві щодня від 3—6 пополудні. 101 = 1—3.

КІНА

АПОЛЬО: Недокінчена симфонія.
АТЛЯНТИК: „Тигр Пацифіку".
КАСИНО: Провокатор Азеф.
КОПЕРНИК: Тунель.
МАРУСЕНЬКА: Тунель.
МІРАЖ: І щож далі сіра людино?
СТИЛЕВЕ: Пімста пана Х. і ревія.
УТІХА: „Буря" і ревія.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літний сезон КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! З-? Вибір великий!

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 5 вересня 1935. Ч. 67 (865)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ш. Львів 505.796

Італійсько-абісинський конфлікт

Орган Ватикану в справі Абісинії.

„Оссерваторе Романо" помістив статтю свого начального директора в справі італійсько-абісинського спору. Він пише м. ін., що Св. Отець бажає, щоб справа спору була полагоджена справедливо згідно з вимогами християнської любови. „Оссерваторе Романо" кінчить так: Вправді факти не уповажняють до легкого оптимізму, але також не оправдують надто пессимістичної оцінки положення. Лишається все надія, котру папа спирає на довірю в Христа. (КАП).

Чи Анґлія боїться Італії?

Лондонський кореспондент французької ґазети „Лє Пті Парізієн" обговорює настрої анґлійської суспільности і рішучо заперечує неначе провідники британської політики можуть бути хоч трохи застрашені силою Італії. Ряд фактів вказує, твердить кореспондент, що анґлійське правительство застановлялося над можливістю анґлійсько-італійського конфлікту. Не без причини те, що анґлійська фльота на Середземнім Морі відбуде між 2 і 20 вереснем с. р. свою другу літну подорож, що ряд анґлійських воєнних кораблів виїхав до Александрії і Порту Саїду,що літаковець „Ґльоріє" місяць скорше виїхав з Ґібральтару на Мальту і що скріплено ґарнізони Мальти, Едену і т. д. Всі розпорядки анґлійського правительства виконано з дискрецією, одначе анґлійська публична опінія не милиться щодо їх цілі. Є також вісти, що Анґлія погодиться з Італією коштом Абісинії.

Анґлія скріпляє оборону Мальти.

„Дейли Телеґраф" доносить: Воєнний корабель „Белерофон" в пристані Портсмут забрав гармати і воєнні знаряди для скріплення оборони острова Мальти на Середземнім Морі. Анґлійські військові власти відкликали відпустки летунів. Крім того вислано на Мальту богато літаків.

Італійське військо переступило границю.

Бюро Райтера доносить з Адді-Абеби: Після непотверджених ще вістей відділ зложений з тисячки кольорових жовнірів переступив границю Абісинії на захід від Ассагу в Еритреї. Він увійшов до країни племени Данакілів, котрі втікають, покидаючи села. Одначе треба зазначити, що границя в тім місци виразно не означена. — ПАТ доносить з Риму, що Італія дальше мобілізує свої сили та що в вересні змобілізує нових 200.000 жовнірів.

Смерть начального рабіна Палестини

В Єрусалимі помер в 71 році життя начальний рабін Палестини Авраам Кук. Покійний походив з території теперішної Латвії. Від р. 1903 працював в Палестині. Оставив по собі велику письменницьку спадщину. Конґрес сіоністів у Швайцарії пошанував память покійного перерванням засідань.

Небувала хитрість большевиків

Висилають аґітаторів у священичих одягах і ширять секти.

Потверджуються вісти, що большевицька централя для пропаганди зорґанізована у Відні висилає до Ромунії аґітаторів у священичих одягах, щоб вони наклонювали селян до бунту буцімто в „обороні" старого календаря. На тлі тої аґітації дійшло до тяжкого кровопролиття в селі Альбінець. Инші большевицькі аґітатори викликали в цілім ряді темних ромунських сел численні громади секти „Назарейців", котра визначається тим, що її члени „з реліґійних причин" не йдуть служити до війська. Річ ясна, що сей рух дуже загрожує ромунську державу під боком такого сусіда як большевики. Все те роблять на основі докладно спрактикованої науки, що де не можна розсадити народу большевицькою аґітацією, там можна се зробити при помочи сект.

Як жінка побідила леопарда

Анґлійські ґазети доносять з м. Йоанісбурґа в Африці: В полудневій части бувшої бурської республики кілька тижнів викликав пострах серед населення величезний леопард, котрий нападав на людей і на худобу. В районі „виступів" того леопарда на малій зелізничій стації осталася сама вдома жінка одного зелізничника на імя Джан Тридл. Муж її кудись виїхав в службових справах. Молода жінка сиділа при телеґрафічнім апараті і надавала депеші. Втім почула шум за плечима. Вона оглянулася й побачила, що в кімнату всунувся леопард через наріввідхилені двері. Хижак дивився на неї горячими очима і от-от хотів кинутися на жінку. Одначе вона бистро кинулася до шафи, вхопила слоїк з сірчаним квасом і в ту хвилину, коли хижак хотів вже скочити, вилила на него пекущий плин. Заревів хижак з болю, скочив, але вдарившись головою до стіни впав. Сірчаний квас випік йому очи. Леопард кидав собою, вдарявся об ріжні предмети, падав і вкінці дуже втомившися звалився безсильно на землю. Нещасна жінка пересиділа кілька годин на шафі поки не вернувся муж і добив осліпленого звіра.

„Наїзд" мотилів на Вильно

Що року на початку серпня тисячі білих, малих мотилів появляються над Зеленим Мостом у Вильні. Мотилі обліплюють лямпи і потому падуть без життя на землю. Сего року „наїзд" мотилів був особливо обильний. Великі маси малих мотилів в короткому часі застелили міст. Поліціянт на стійці не міг обігнатися від мотилів, що тиснулися до нього. Передні шиби самоходів були просто заслонені спадаючими мотилями. На міст збіглися рибаки, бо мотилі се принада для риб.

ДОБРО НАЦІЇ залежне від сповнювання громадянами всіх національних обовязків. Таким обовязком кожного Українця є обезпечити в дозволеній законом 1/3 частині вартости своїх будинків в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Безженність духовенства

І. Про цінну книжку о. Плятона Мартинюка ЧСВВ.

Аще бы отъ міра бысте были, міръ убо свое любилъ бы; но яко отъ міра нѣсте, но Азъ избрахъ вы отъ міра, и сего ради ненавидитъ васъ міръ. Поминайте слово, еже рѣхъ вамъ: нѣсть рабъ болѣй господа своего; аще Мене изгнаша, и васъ ижденутъ; аще слово Мое соблюдоша, и ваше соблюдутъ. — Йоан. XV, 19-20.

Не перший се раз добрий почин стрічається з сильним спротивом світа. Боротьба тіла з духом відбивається в історії християнізації суспільностей добами захоплення високими ідеями християнської аскези, коли посів слова Божого родить обильні овочі — Святих, — то знову добами відчуження від Бога і Церкви, зсівіччення й морального упадку. І в такі часи упадку вибухає найбільша ненависть до добрих починів, до святости; не байдужність, а таки ненависть. Низька природа людини ненавидить ідею й її ісповідників, коли вони вимагають жертви для Бога і не дозволяють на низьке життя у пристрастях, на низинах, а поривають на висоту, до жерела досконалости — до Бога. Слова: „будите убо совершенны, якоже и Отецъ вашъ небесный совершенъ есть" будять тоді особливу ненависть до себе, до ісповідників і — Отця небесного...

Не обминуло се всіх благородних починів — не обминуло й того, що бажає усовершення священиків, слуг Божого вівтаря. І замість щоби християнська суспільність просила в наміренні св. Церкви зіслання ревних священиків, бо „жниво велике, а мало робітників", з неї підносяться голоси проти того, проти удосконалення слуг вівтаря. Виступають проти безженности клиру, вона для них камінь образи. З товпи кричать, інсінуують, опоганюють і зневажають великий і спасенний почин. А буває, що й неодин із дійсно віруючих католиків бажає вияснення справи, про яку стільки говориться й пишеться.

Така потрібна книжка з вияснением справи нарешті появилася виданням Чина св. Василія Великого, того Чина, що так богато причинився і причиняється до дійсно католицького виховання нашої суспільности. Автор її о. Плятон Мартинюк ЧСВВ., наголовок книжки: „Неподільне серце священика в службі Бога і Церкви" (Видавництво ЧСВВ., т. 156, Жовква, 1935, форм. 20 × 13 цм., сторін 396). Се основна праця, в якій о. автор докладно і всесторонно вияснює саму суть ідеї безженности духовенства, далі проби заведення целібату в нашій гр. кат. Церкві і врешті

відпирає ріжні закиди проти заведення обовязкової безженности духовенства в нас. Розгляньмо її докладніше.

Вже в коротенькому вступі о. автор спиняється на красі дівства взагалі, а точніше говорить про се у першій частині книжки, що має наголовок „Євангельська рада дівства і безженности" (стор. 9—66). Мірою людської гідности є панування духа над тілом. Рівновагу між ними вдержувала людина в раю, перед упадком у гріх; та пізніше, після упадку, рівновага захиталася, людина підпала пристрастям. Зрозумінням сього упадку було почуття сорому задля того, що тіло було ненакрите. Далі о. автор говорить про красу дівства, про вищість чистоти над життям у подружжі, наводить науку Церкви про те, що Бог дає силу до повздержности ціле життя для тих, що її обітували і просять Божої помочі (стор. 47) [1]), про користи з дівства й ін.

Після тої загальної частини о. автор переходить до другої п. н. „Євангельська рада безженности і священство" (стор. 67—234). Її можна поділити на двоє: спершу йде обговорення основ священничої безженности, а далі історичний огляд спроб заведення целібату в гр.-кат. Церкві. Щодо першого, то священик повинен н е п о д і л ь н о служити Богу. Обтяження родиною не позволяє священикові посвятитися виключно своїй службі, тимчасом вона вимагає сього. Але ще більше: служба Богу така, як у Христовій Церкві, вимагає с в я щ е н и ч о ї ч и с т о т и, а то з огляду на пошану для Найсв. Евхаристії. Навіть у Старому Завіті були вже відповідні приписи, а Церква вимагає і від жонатих священиків щонайменше трьохденної повздержности перед відправлюванням св. Літургії. Очевидно се вислід думки, що служба Богу вимагає ідеальної чистоти у священика. Далі о. автор виясняє, що католицька Церква так на Сході як і на Заході завжди голосила сю ідею, але робила уступки тим поганським суспільностям, котрі щойно повернулися, щоби брати з-поміж їх членів, вже жонатих, священиків. Та в міру поглиблення Христового духа в суспільності треба було рішуче завести безженність клиру. Західна Церква, що без відклонення берегла чисту науку Ісуса Христа, ніколи не допустила ніякого відклонення й від сеї ідеї. Зате на Сході часто домагалися легалізації жонатого клиру. Та се, як правильно твердить о. автор, були вже передвісники того духа, що пізніше довів до схизми.

В 4-ому розділі тої частини маємо перший огляд спроб заведення в нас обовязкової безженности клиру. Досі ми такого огляду не мали. [2]) Сей розділ — одна з найкращих частин книжки о. Мартинюка і для нашої суспільности особливо важний. З нього бачимо, що найлучші Епископи і священики нашої Церкви були за введенням безженности. Додамо тут, що безженність була основною ідеєю творця Унії й її апостола, Іпатія Потія (пор. статтю „Перший голос за безженністю гр.-кат. духовенства" в „Новій Зорі", 1935, ч. 54 (852)), а всяке відклонення від того було н е с п о в н е н н я м заповіту першого апостола Унії. Незвичайно цінний розділ про львівський Синод 1891 року, оснований на непечатаних досі матеріялах. Далі довідуємося про конференції сучасного нашого Епископату, наслідком котрих було введення целібату в Дієцезіях Станиславівській і Перемиській, частинно й у Львівській.

Вкінці третя частина п. н. „Труднощі і закиди проти священичої безженности" (стор. 235—380) відпирає закиди проти целібату. Є тут основне вияснення недостаточности всіх закидів. Спинимося лиш на одному, щоб виказати, як нераз неконсеквентно говорять і пишуть наші католики.

Йде нам про закид, що „добро народу" (себто нації) ніби-то вимагає в нас якраз жонатого духовенства. З сим закидом розправляється о. Мартинюк на сторінках 327—345. Не згадує там дуже характеристичної думки Вячеслава Липинського. Сей католик і добрий патріот, відповідаючи на запит американського часопису про целібат, писав так: „На мою думку, яку можу оперти знов таки на даних історичного досвіду, целібат священства з погляду церковного бувби для української нації пожиточний, а з погляду світського шкідливий". [3]) „Шкідливість" отся полягалаб на тому, що в нас, при недостачі численнішої світської аристократії, культуру і традицію переховувало лише духовенство... [4]) Та що Липинський тут помиляється, бо воно не завсіди так було, свідчить польонізація й обмосковлення нашого духовенства — аж так далеко, що одні анатемізували Гетьмана Мазепу (не за страх, а за совість!), а другі йшли до польського повстання. Та й сам Липинський далі вказує на шкідливий вплив інтелігенції з духовних кругів (очевидно, не всеї!)[5]), і вкінці пише: „Міркуючи теоретично, н а й к р а щ е б у л о б д л я У к р а ї н и, колиб вона мала численні й добре зорганізовані осілі кляси лицарсько продукуючі... і к о л и б п о р у ч н и х в о н а м а л а н е ж о н а т е... в і д д а н е д у х о в и м і р е л і г і й н и м с п р а в а м д у х о в е н с т в о". [6])

Як бачимо, тут у Липинського була неконсеквенція, але він сам її врешті усунув — на користь целібату. Організація кляс продукуючих не належить до Церкви; а що до Неї належить, се Вона й робить — для добра нації по думці Липинського, патріота й католика. [7]) Та, як слушно пише о. Мартинюк, нація повинна у священикові все втратити (ст. 327), очевидно на те, щоб Бог обильно благословив націю за жертву її синів. Але до цього треба мати віру в Бога і Його силу. Чи не за недостаток віри і чистої жертви стільки горя в нас?

На закінчення отсих заміток завважу, що книжка о. Мартинюка так своєю загальною, як історичною частиною, а й самою своєю появою доказує, що змагання до реформи нашого духовенства через заведення обовязкового целібату в и х о д и л и й в и х о д я т ь з п у т р а с а м о ї г р.-к а т. Ц е р к в и, — а не від якихнебудь чужих чинників, що нібито мають „вимушувати" на наших Єрархах заведення целібату, — як кажуть противники сеї ідеї.

Тепер перейду до рецензії і реплік на отсю книжку чи радше до одної репліки.

II. Рецензії й полеміка.

„Вемъ, же тутъ на мя руские попове крыкнутъ и леней Өилалетово здание похвалятъ". — Антірризіс.

Книжка о. Мартинюка, очікувана вже так довго вірними (не на словах лише) дітьми Церкви, викликала з одного боку радість, а з другого — догану, та ще й яку! А саме в „Ділі" появилася довга репліка п. н. „З н е с л а в л е н н я і с т о р і ї н а ш о ї Ц е р к в и. „В і н е ц ь" ц е л і б а т н о ї р е ф о р м и" (чч. 166 і 168—174), підписана псевдонімом „Єремія Теольог". Се мала бути основна критика праці о. Мартинюка і то по думці Христової Церкви! Коли так, то там повинні були бути виложені інші думки — але з християнською любовю до — нехай — заблудившого її автора. Тимчасом наш Єремія попав у... злість. Звичайну, низьку злість. Репліка писана в тоні крайної ненависти і, здається, лише цензурні огляди не позволили ще кріпше лаяти о. автора. Для зразку „християнської полеміки" Єремії Теольога й його „любови" до „заблудившого брата", що — мовляв — попав у „маніхейську єресь" [8]), що є „схизматик" (!?), подаємо такі вислови псевдонімного Єремії: отже „дурощі, що розсаджують св. Письмо й цілу церковну традицію", „наш фаховець від целібату", „чваниться розумінням св. Письма", „на основі своєї нужденної софістерії", „показується недоуком також у мові та стилістиці" (бо пише „право", а не „закон", хоч Єремія пише „определяти", але йому се вільно), а врешті вилаяв о. Мартинюка... д у р н е м (ч. 174). Здається, що сі слова і фрази, пливучі з глибини серця наповненого „християнською любовю" несхизматика й неманіхейця Єремії Теольога, звільняють від обовязку відповідати на його напасливу писанину. Тай самі історичні аргументи в нього натягані. Згадаємо лише дещо. „Для зрозуміння тексту", в скобках, пише Єремія, що „в апостольських часах епископи були тим, чим нині є парохи: льокальними душпастирями" (ч. 168). Се рішуче можнаб зрозуміти як заперечення трьохстепенности священства. Далі пише: Чи апостоли жили з жінками, чи ні, „це інтімні речі й нічого про них не знаємо, ані ніхто з людей не може знати" (ч. 168); зате Єремія вже дуже точно може усталити, як Ап. Павло розумів свої посланія... На докази о. Мартинюка, що і східні Отці були за целібатом, відповідає, що св. Епіфаній був монах, належав до „чернечої струї", отже це не є аргумент...

Та бувають просто несподівано „гарні" цвітки льогіки в тій писанині. Ось приклади: „Коли на Заході прийнявся целібат духовенства, то й вискази латинських Отців та Папів м у с і л и й м у с я т ь іти в тому напрямі" (ч. 171). А що се, на думку псевдо-Єремії, надужиття, нарушення первісної Христової науки, то виходить, що не о. Мартинюк, але східні й західні Отці й Папи єретики — бо не вчуть по думці псевдо-Єремії!... Далі, своє процвітання зах. Церква завдячує не ласці Божій і жертві безженного духовенства, але „щастю", бо „щоб цвісти треба щастя, або пригожих політичних умовин" (ч. 172), а самої жертви мало! Не дурно псевдо-Єремія кепкує собі з вислову о. Мартинюка про допомогу ласки Божої при писанні книжки й пише: „Щастя, що автор не написав, що його книжка це просто обявлення з неба!" (ч. 166). Врешті наш „Теольог" добалакався до того, що целібат се причина єресей у кат. Церкві і — мовляв — навіть, якби тепер поєдналися Церкви, то мусіливб знову розділюватися — через целібат!! (ч. 174). Чи може деяким християнам треба позволити пянствувати, не ходити до церкви, до сповіди, лаяти Церкву й т. п., щоби... не відступали від Церкви? Але що тоді буде? Та ще каже псевдо-Єремія, що „якби колись в нашій історії не Рилли [9]), то нині й Мартинюків не булоб" (ч. 171). Свята правда: та якби в нашій історії не Сімашки й не Попелі, то нині й „Єремій" не булоб...

Щоб закінчити з тим, скажемо, що Єремія неконсеквентний і нехотячи мусить свідчити про правду — як Валаамова ослиця. Він признає, що „первісний ригоризм" у Церкві бажав, щоб весь клир складався з черців (ч. 172), тобто з безженних священиків. Щойно пізніше, як він красномовно висловлюється, Церква „пішла на уступки людській природі". З того виходить, що саме первісна Хри-

---

[1]) „Якби хто сказав, що всі ті, що не почувають себе мати дар чистоти, хоч її обітували, можуть заключати подружжя, анатема, бо Бог, тим, що належно просять, цього (дару) не відказує, ані не допускає кусити нас понад те, що можемо". (Трид. Собор, сесія XXIV, канон 9).

[2]) Була, правда, стаття дра В. Щ у р а т а, Проби введення целібату в гр.-кат. Церкві, в „Ділі" з 1918, чч. 211—213, але се не був навіть побіжний історичний огляд, лише мовби фрагменти минулого. Автор писав там, що щойно Митр. Рутський був за целібатом, а після нього згадує єдиного луцького Епископа Йосифа Виговського, що 1727 р. видав заряджения обовязкового целібату в дієцезії (ч. 212). Не згадує навіть Кард. Сембратовича, ні Синоду 1891 р. Стаття спрямована проти целібату; зате вона цікна тим, що підкреслює виразно в л а с н и й п о ч и н нашої Єрархії в тому напрямі, а виключає якийсь зовнішний натиск.

[3]) Релігія і Церква в історії України. Львів, 1933, стор. 100.

[4]) Там само, стор. 101.

[5]) Там само, стор. 102.

[6]) Там само, стор. 102—103.

[7]) Сеї неконсеквенції не підкреслено у статті о. А. І щ а к а, Погляди В. Липинського на релігію в державнім будівництві, „Дзвони", 1932, (VI) стор. 449, і навіть не сказано, що в засаді Липинський признавав корисність безженного духовенства. Це може витворити хибне уявлення про погляди пок. Вячеслава Липинського.

[8]) Підкреслюємо, що книжка видана з а д о з в о л о м Д у х о в н о ї В л а д и, чого не можна сказати про репліку „Єремії"!

[9]) Єп. Рилло був за безженністю клиру.

Перше вагання Совітів

З приводу реформи родини в СССР і нових драконських декретів московської влади.

Знов реформа родини в СССР? — може запитати здивований читач. Та кудиж її вже реформувати від того „пункту" на самім дні болота, до котрого довели її большевики? А властиво ще їх попередники. Хто саме? Та всі ті, що відступили від установленої самим Спасителем засади нерозривности християнського подружжа, котру вдержала одинока католицька Церква. В „Нагірній Проповіді" Спасителя є таке місце: „Сказано, що хто розводиться з жінкою своєю, нехай дасть їй розвідний лист. Яж вам глаголю, що хто розведеться з жінкою своєю, хіба що за перелюб, доводить її до перелюбу, а хто ожениться з розвідкою, чинить перелюб". (Матея, V, 31-2).

Значить і розведеним з причини зломання подружої вірности побиратися не вільно, бо й се перелюб. Справа поставлена ясно. Раз важно заключене подружжа триває аж до смерти. Відступлення від тої ясної засади доводить до цілковитої руїни родини, яку й побачила православна Росія, коли над нею запанували большевики, котрі в справах родини не завинили нічого більше як те, що консеквентно продовжили діло руїни, розпочате розводами православної Церкви,

Та нарешті, в 18-ім році правління свого, навіть большевикам бодай під сим оглядом отворилися очи: вони побачили, до чого довела „вільна любов". Коротко кажучи: жахливий хаос в т. зв. большевицьких „подружжах" і маси незаосмотрених дітей на вулицях міст і сел, котрі або гинуть на очах, або стають злодіями і бандитами. Коли все те стало масовою і дуже страшною появою, большевицька влада зачала пускати над тим димову заслону, але рівночасно почала круто завертати назад — до „буржуазних забобонів".

Димова заслона над большевицькою „родиною" полягає на тім, що урядовій пресі (а там вся преса урядова) наказано писати, що совітське подружжа „само" дійшло до „висшости" над буржуазним, бо мовляв люди побираються в більше дозрілім віці і по довшім знакомстві ніж бувало перед революцією. З таких і подібних писанин виходилоб, що там все в порядку і навіть лучше ніж було. Та рівночасно з такою писаниною в совітських газетах появляються нові закони большевицької влади, оден остріший від другого, котрі мають на цілі, припинити дальшу страшну руїну родини та взяти в опіку опущених дітей.

Досі були вже два замітніші зусилля большевицької влади з заміром протиділати дальшому розвалови і знущанням над невинними дітьми. Вже большевицький карний кодекс з 1926 року карає за злобне ухилення від плачення присуджених судом средств на удержання дітей. Та видно, що се не богато помагало, бо вже в р. 1928 появився новий декрет в тій справі під поучаючим заголовком: „Про міроприняття, що обезпечують р е а л ь н е одержування аліментів". З того видно, що постанови карного закона в тій справі були й остали н е р е а л ь н і. І треба було видати ще декрет про реальне, дійсне одержування засобів на удержування дітей.

А тепер показується, що й той декрет був до нічого. Се виходить з нового закона в тій справі, оповіщеного на днях в Москві совітом т. зв. народних комісарів РСФСР. Сей новий закон приписує, що за незаплачення аліментів не вільно присуджувати менше як рік тюрми! Кромі того на паспорті засудженого має бути приписуване, що він засуджений на плачення аліментів, аби всюди, куди він приїде, знали, який з нього „батько дітям".

Нема що казати: рік криміналу (і то большевицького криміналу!) разом з такою припискою на паспорті се річи не конче приємні для Дон Жуанів, котрі втікаючи від родинних обовязків в однім місци, обманюють дівчат і жінок в другім місци. Так мігби собі подумати кождий, хто не знає відносин в „раю". Та в дійсности і з тих драконських постанов сміється загал тих, проти котрих вони звернені на папері. А можуть вони сміятися тому, бо довго продовжуваний гріх оставляє по собі такі глибокі наслідки, що викорінити їх пару декретами неможливо.

Річ в тім, що влада совітів сама пропагувала в большевії розвал подружжа, називаючи подружжа і родину „буржуазними забобонами" і представляючи так зв. вольну любов як оден з найкрасших „здобутків революції". Отже всі злочинні типи руками й ногами вхопилися тої теорії про „найкрасший здобуток" революції. Не без того, що й богато фанатиків щиро повірило в „красу" того „найкращого здобутку" революції.

Аж тут нараз показується, що то не тільки не є „найкращий здобуток" революції, але взагалі не є ніякий здобуток! І хто таке говорить? Найвисша большевицька влада! Та сама, котра ще недавно говорила, що се власне найкращий здобуток. Ще є скрізь офіціяльна преса, котра голосила, яке мовляв „добродійство" дав большевизм всім народам, розваливши „буржуазні забобони", звані подружжам і родиною.

Отже в партійнім апараті є маса таких урядників, котрі нічого собі не роблять з нових поглядів влади й уважають ті погляди просто доказом спроневірення засадам революції, за котру вони кров проливали. Се в практиці має ті наслідки, що паспорти з припискою про аліменти дістають тільки особисті вороги ріжних комісарів, а й тим не трудно заміняти такий паспорт на інший, як тільки доїдуть до місця, де не мають особистого ворога в паспортнім уряді. Поза партійно-урядовою верхівкою належить до доброго тону не клеймити „товаришів", котрі мають такий погляд на „здобутки революції", як мали колись всі, що в революції брали участь. Отже і той рік криміналу за неплачення аліментів і та приписка на паспорті се річи тільки на папері такі страшні. В дійсности загал большевиків має інакші погляди на ту справу, ніж ті, що в Москві видають декрети та ще такі.

Все те очевидно знають на верхах большевицького Олімпу. Видно се з того, що в урядовій большевицькій пресі появилися небувалі в своїй остроті статті про те, що в справах реформи родини задумує дальше робити совітська влада. А саме вона заповідає, що буде остро карати за злобне вступлення в нарочно короткочасове подружжа, за нереєстрацію подружжа, за поміч в укриванні нереєстрованих подруж і навіть обставин, що перешкоджували реєстрації. Що більше! Офіціяльна преса заповідає, що по заяві одного з супругів, що він розриває подружжа і хоче впису того розриву, питатимуть офіціяльно другого супруга, чи йому відома та заява, бо досі вільно було большевикові заявити, що розриває подружжа, навіть не повідомивши про се другого супруга. Ба навіть писемна заява другого подруга, що годиться на розвід, вже не буде вистарчати, тільки взиватимуть особисто до зложення такої заяви, а то головно в тій цілі, щоб обезпечити права дітей. Колиж того не буде і не буде згоди другого подруга на розвід з заявою, що права дітей обезпечені, то кожда така справа опиниться в суді. Вкінці кождий і кожда має під загрозою кари подавати, в котрий з черги подружий звязок входить.

Все те очевидно має утруднити розводи. Одначе влада совітів боїться отверто поставити засаду, що нема розводу без згідної волі обидвох супругів. Влада підходить до того, але постановити се виразно боїться. Бо знає, що розвал родини, Церкви і держави вона сама довго пропагувала як найкрасші цілі большевизму і що богато її приклонників дійсно повірило в те, що се справді найкрасші цілі. Отже влада совітів здає собі справу з того, що небезпечно для неї виривати з коренем те, що сама засіяла і пильнувала, щоб зійшло і вкоренилося. Та з другої знов сторони без стриму розвалу родини відносини стають що раз більше страшні: ганьрина викликана недодержуванням обовязків супроти жінок і дітей кидається на інші области, від зелізничного руху почавши, на постачанні харчів скінчивши.

В такій ситуації влада совітів, котра досі йшла прямо до кождої цілі, яку собі тільки придумала, в сій справі починає вагатися й хитатися. Перший раз взагалі — відколи большевики при владі. Не завагалися вони перед вимордуванням міліонів невинних людей, котрі належали до буржуазної кляси, не завагалися перед відібранням всеї землі міліонам мужиків, не завагалися перед зіпхненням в крайну нужду всего робітництва, — а тут завагалися! І вагаються що раз більше виразно.

Тай не дивота. Бо справа скріплення родини се в дальшій послідовности і справа скріплення віри в народі. Родина, Церква й упорядковане державне життя се справи звязані з собою. Одна викликає другу, одна скріпляє другу. Пропагувати дальше світову революцію й рівночасно скріпляти протиреволюційні сили — се трудно робити навіть большевикам, здібним до всяких карколомних скоків. І се причина першого замітного вагання влади в державі антихриста.

Та як будівля, котра хитається, стає тоді найбільше небезпечна, так і влада, котра вагається в найбільш засадничих справах суспільного життя. Вона тоді здібна до найбільш необчислимих і найбільш несподіваних та карколомних кроків. Се й дається відчути у внутрішнім і зовнішнім поведенні влади совітів, на що богато держав вже звертає увагу.

В воздусі чути, що назріває якась зміна в відношенні до совітів. Чи вона тільки не спізнена? А. Ч.

стова Церква мала ідею целібату! І нащо тоді так воювати в обороні тієїж Церкви проти „пізніших дурощів"!? Ба, що більше: Римська Церква ніколи не уступила „людській природі", пише псевдо-Єремія, бо „обовязковий і загальний целібат духовенства залишився для неї вічною засадою й вимогою" (ч. 172). Отже грецька Церква уступила, а римська не уступила — бо заховала чисту Христову науку! І чи треба тої цілої писанини псевдо-Єремії, коли правди не годен заперечити?

А висновок з того ясний: Римська, себто католицька Церква зберегла первісну науку, а не східна. Нам, Українцям-католикам, треба черпати з джерела чистої науки, а не схизматицької чи єретичної. При такому стані псевдо-Єремія не може стати навіть „малим пророком", хоч вибрав імя великого. Коби лише ласка Божа помогла йому позбутися свого непотрібного упору — щоб не бажав о. Мартинюкові як єретикові кари[10]), але для своєї душі спасення.

Інші рецензії, що досі появилися, прихильні. Одну написав Валеріян Харкевіч (виленське „Слово", 1935, ч. 159), другу о. С. Л. („Добрий Пастир", 1935, II). Про рецензентів і опонентів можемо хіба сказати, що „від наповнення серця говорять уста", а хто хоче стягнути Церкву й її слуг з їх достойних висот, тому слід повторити слова Христа: „Геть від мене, сатано, ти спокусою для мене, бо не думаєш про Боже, але про людське".

Т е о ф і л ь К о с т р у б а.

[10]) Псевдо-Єремія так пише про се: „Ми дуже цікаві, чи в наших часах, коли агітація й демагогія взяли верх над тверезим розумом (на жаль так! — Т. К.), х о ч в о л о с з г о л о в и с п а д е з а ц е ц ь о м у н а й н о в і ш о м у е р е т и к о в і!" (ч. 166).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Наше жіноцтво й вибори

П. з. „Неоправданий і незрозумілий виступ нашого жіноцтва" принесло „Діло" в ч. 221 отсю статтю:

В наших руках машинопис, що має назву *„Жіноцтво і вибори"*. Під сею назвою є ще один вимовний напис, а саме підкреслене слово „Комунікат". Хтож се комунікує? Отже під комунікатом написано таке: „За українське зорганізоване жіноцтво: Олена Федак-Шепарович, Марія Біляк, Анна Палій, Марія Мудрик". В комунікаті читаємо: „Подаємо до відома українському громадянству, що українське жіноцтво не бачить можливости брати участь у найближчих виборах до польських законодатних тіл". — Чому? — спитаєте — Про се в комунікаті читаємо: „На листі українських кандидатів, устійнений проводом Українського Національно-Демократичного Обєднання, яке є одинокою (? Ред. „Н. З.") партією, що бере участь у виборах, не находиться ні одна жінка". Якже до того дійшло, що та сама партія, яка у всіх дотеперішніх виборах проводила до законодатних установ аж дві жіночі кандидатури, тепер нагло не провела ні одної жінки в кандидати? — На се в комунікаті теж маємо відповідь такого змісту: „Для пояснення додаємо, що українське орґанізоване жіноцтво видвигало на одиноке місце, яке УНДО давало жінкам, кандидатуру голови Союзу Українок, п-ю Мілену Рудницьку. Одначе урядовий табор, з яким УНДО заключило виборчий компроміс, відкинув видвигнену кандидатуру, а УНДО приняло се до відома і запропонувало, щоб українське зорґанізоване жіноцтво поставило іншу кандидатку, на яку погодилисяб урядові чинники. Таке ставлення справи було нижче гідности українського зорганізованого жіноцтва і воно ніякої іншої кандидатури не видвигнула, вважаючи, що є недопустиме, щоб посторонні чинники рішали про те, хто має репрезентувати українське жіноцтво"

З наведеного комунікату довідуємося про дві основні речі, а саме: 1) що УНДО рішило провести жіночу кандидатуру до сойму і 2) що Союз Українок, чи точніше його управа, станула на становищі, що кандидаткою УНДО на посолку має бути або теперішня голова Союзу Українок п-і Мілєна Рудницька, або ніхто інший з жінок.

Провід Українського Національно-Демократичного Обєднання, як довідуємося, дійсно висунув кандидатуру б. посолки Мілєни Рудницької при теперішніх виборах до сойму, та не тому, що вона голова Союзу Українок, але тому, що вона громадянська діячка, що була членом Центрального Комітету УНДО і тому, що вважав її відповідною кандидаткою на посольське становище Крім того висунув її кандидатуру ще й тому, що вона на Народньому Комітеті 6. липня цілковито підтримувала теперішню політику партійного проводу і голосувала за участю у виборах.

Але УНДО зробило виборчий компроміс. А в суті кожного і всякого компромісу між двома чинниками чи контрагентами від віків і по нинішній день лежить те, що коли одна сторона висуває якісь побажання чи постуляти і якщо друга сторона на них іде, то тимсамим має право на аналоґічні побажання та постуляти й друга сторона до першої. Без обопільних уступок ніякий компроміс неможливий. У нас деякі чинники бажаліб розуміти справу так, що при компромісі Українці мають диктувати, а друга сторона має цей диктат виконувати. Таксамо розуміє компроміс багато діячів і по польськи стороні з тією лише ріжницею, що тут Поляки мають диктувати, а Українці все сліпо виконувати. А се, очевидно, не має нічого спільного з істотою компромісу.

При виборчому компромісі в нашому випадку польська сторона пішла на 15 українських мандатів, погодилася на наших, виключно нами висуваних кандидатів, але на самому початку поставила застереження щодо декого з висунених кандидатів, яких УНДО обороняло; колиж та оборона була безвиглядна, тоді УНДО замінило їх іншими громадянами. Зовсім окремий характер мала боротьба за кандидатуру п. Мілєни Рудницької. Проти сеї кандидатури були з польського боку відразу заміти, але їх вдалося ослабити й переконати , що ся кандидатура потрібна. Справу з уваги на те залишено відкритою. Заходи проводу УНДО щодо сеї кандидатури тривали більше трьох тижнів. Для п-і Рудницької була зарезервована сокальська виборча округа, яка з тої причини до останніх днів перед передвиборчими зборами була необсаджена ніким іншим. Про те все була докладно поінформована п-і Мілєна Рудницька, голова Союзу Українок. І на диво ці заходи й „торги" за її кандидатуру не були ніким зпоміж „зорґанізованого жіноцтва" скваліфіковані як щось, що є „нижче гідности українського зорґанізованого жіноцтва". Те саме зорганізоване жіноцтво висилало окрему делеґацію до Підлютого, до Митрополита Андрія, щоб він окремим листом, адресованим до міністра внутрішніх справ п. М. Косцялковського, підтримав кандидатуру п-і Мілени Рудницької. Про се провід УНДО знав і не мав нічого проти таких заходів. Отже „зорґанізоване жіноцтво" здавало собі хіба справу з труднощів, з якими получена була ця кандидатура, коли йшло аж на такі заходи. І крім того не вважало тих заходів за щось, що є „нижче гідности зорґанізованого жіноцтва".

Не зважаючи на те, Союз Українок, точніше його управа, прийняла постанову, що до сойму може кандидувати тільки п-ні Мілєна Рудницька і ніхто інший з жінок. Для УНДО така постанова була незрозумілою несподіванкою. Бож хіба можна і треба засаду ставити вище від особи, яка вона не булаб. Краще було висунути іншу жіночу кандидатку, коли по довгих зусиллях кандидатура пані Мілєни Рудницької стала нереальною, ніж вязати та ідентифікувати все зарганізоване жіноцтво та його постуляти виключно з одною особою. Хіба на Галицькій Землі є ще доволі жінок і поза головою Союзу Українок, які зумілиб гідно репрезентувати українське жіноцтво?! Отже жінки могли мати свою кандидатку, але самі цього не хотіли. При сьому слід підкреслити, що неправдою є те, що подане в комунікаті, а саме: вимога УНДО, „щоби укр. зорґ. жіноцтво поставило іншу кандидатку, на яку погодилисяб урядові чинники". УНДО спершу рахувалося з тим, що може прийдеться замість п-ні Мілени Рудницької поставити іншу кандидатку, але коли йому стала відома постанова проводу Союзу Українок про те, що або п. Мілєна Рудницька ,або ніхто, тоді взагалі до нікого за іншою кандидаткою не зверталося й ніяких „вимог" до неї не ставило.

Таким чином „зорґанізоване жіноцтво" проголошує виборчу абстиненцію не тому, що засадничо є проти участи у виборах і не тому, що УНДО не хотіло висунути жіночої кандидатури, але виключно тому, що жіночою кандидаткою з УНДО не є п-ні Мілєна Рудницька. Отже справа одної особи рішила тут про все і перекреслила ширший національний інтерес, перекреслила громадянські вимоги, політичну українську рацію і партійну дисципліну самої кандидатки і першої з підписаних під комунікатом.

Бо треба памятати, що п-ні Мілєна Рудницька і п-ні Олена Шепарович є членами Центрального Комітету УНДО, а як таких їх вяже постанова Народнього Комітету і постанови Центрального Комітету УНДО в справі виборів і в справі виборчого компромісу. Проголошуючи й апробуючи виборчу абстиненцію, вони тим самим попали в острий конфлікт із постановами УНДО. Таким чином вони мабуть самі перекреслили свої організаційні та громадсько політичні звязки з УНДО. Бо інакше се розуміти годі.

Ясно, що якби п-ні Мілєна Рудницька була нині кандидаткою, тоді все булоб у повному порядку, бо не тільки не булоб комунікату про виборчу абстиненцію зорґанізованого жіноцтва, але навпаки — був би заклик до всього жіноцтва взяти масову участь у виборах. Так то виглядає ціла справа засадничого становища „зорганізованого жіноцтва" до виборів.

А тепер звернемо увагу на ще одну „дрібничку". Під комунікатом про виборчу абстиненцію є між іншим підпис п-ні Марії Біляк, якої муж кандидує на посла. Якже се розуміти? Виходить, що наше зорганізоване жіноцтво хоче — не знаємо — чи ділити чи просто осмішувати навіть сподинокі родини такими способами, як противиборчий поклик чи виборча абстиненція. Думаємо, що таких аномалій в нашому житті хіба неповинно бути. Таксамо не віримо в те, щоб загал українського патріотичного жіноцтва міг погодитися з тим, щоби в нинішніх важких часах здержатися від участи у виборах тільки тому, що до сойму не кандидує п-ні Мілєна Рудницька. Ми певні, що наші національно здисципліновані жінки поступлять в сій важній справі так, як поступили делеґатки Союзу Українок на передвиборчих зборах в Перемишлі, де віддавали всі свої голоси на українського кандидата кермуючись при цьому найвищим національним імперативом, бо імперативом української національної рації.

Примітка Ред. „Нової Зорі": Ми не годимося з панею М. Рудницькою в поглядах на релігійні справи, в дечім і на політичні, але признаємо, що вона була найздібнішим послом, якого колинебудь мало УНДО. Та з сего не виходить, щоби взивати до бойкоту виборів тому, що по польській стороні знайшлися такі люди, які просто не люблять мати діло з такого рода здібністю, яку вже проявила п. М. Р. Бо колиб так всі наші жінки послухали зазиву, щоб не йти до виборів і ще потягнули за собою мужчин, тоді українське представництво, навіть якби воно було вибране (польськими голосами на підставі договору), просто не малоб політичного значіння, бо йому весь час тикалиб в очі приблизно так: „За вами не стоїть ваш власний нарід, вас вибрано польськими голосами ,отже ви польські посли." З тої причини хоч розуміємо обурення нашого жіноцтва згуртованого в орґанізаціях, в котрих працює п. М. Р., то бойкот виборів нашим жіноцтвом уважаємо кроком неполітичним і дуже невказаним.

Гумор. — Лікар: Нехай пані не дають своєму мужеви сильної кави. Се його денервує! — Колиб пан доктор видів, як він денервується, коли йому дати слабу каву!

До 50-ліття Станиславівської Епархії

2) Митрополит Ангелович мав отже на оці цілковите навернення Буковини до Унії. Для переведення тої думки було дуже доцільне замірене утворення епископства на границі Буковини. Епископ Пелеш висказує жаль, що той плян, який був в добре зрозумілім інтересі церковнім і державнім, не був переведений.

Від митрополита Ангеловича справа поділу львівської архідієцезії не сходила вже з обсягу старань галицьких Українців. Відновляв її митр. Мих. Левицький, поновляли свої просьби в тій справі українські посли у Відні за ціс. Фердинанда, представляли, що такий великий простір, який обіймала львівська архідієцезія, не міг бути як слід адміністрований так під оглядом самої зовнішної адміністрації, як іще більше під оглядом духовним. Заряд дієцезії недокладний, як вірні не бачать довгими літами а то й цілими поколіннями свого епископа, не чують від него науки, ні заохоти до витримання у вірі. Бо справді інакше мається річ в латинськім обряді, де епископ мусить що кілька літ виїздити в дієцезію для уділювання св. Тайни Миропомазання, вірні його знають, бо що кілька літ його бачать, він до них промовляє як пастир, як їх учитель і батько. До того наші епископи не мали помічників, ні Білянський, ні Скородинський, ні Ангелович, який заряджував довгий час не лише львівською митрополією, але й перемиським епископством. Аж коли митрополит Левицький був вже цілком немічним, просив за епископа помічника, якого дали йому найперше в особі Гр. Яхимовича, відтак еп. Івана Бохенського (1850—1857). Були отже важні причини так внутрішні, чисто духовні, як і зовнішні, щоб розділити той кольос щодо простору, яким була львівська митрополича архідієцезія. І тому самі митрополити старалися за той поділ великої дієцезії. Свої старання поновляли так в Апостольській Столиці, як і перед австрійським правительством у Відні.

Велика більшість населення Галичини перед 1848 р. була греко-католицького обряду, а мала всього два епископства, коли тодішна меншість населення Галичини, латинська, мала 4 епископства: Львів, Краків, Перемишль і Тарнів. Львівська латинська архідієцезія мала всього 150 парохій, отже греко-католицька дієцезія була майже 10 разів більша від львівської латинської.

По революції 1848 р. й упадку Метерніха в Австрії дано конституцію, другий раз 1849 р. по згнетенню повстання в Чехії й на Угорщині в битві під м. Віллягош. Народи в Австрії пробудилися до нового життя. І Українці в Галичині зачали орґанізуватися і ставити свої домагання до центральної влади у Відні. Між іншими домаганнями поставили наші чолові люди до цісаря домагання отворення самостійної, окремої дієцезії. Місцем осідку нового епископства вибрано Станиславів. Зі зростом населення відчувалася щораз більша потреба і конечність розділу львівської архідієцезії. Митр. Левицький мав задля старшого віку і слабих сил трьох помічників. Першим був Григорій Яхимович (1841—1849), другим еп. Іван Бохенський (1850—1857), третим Спірідон Литвинович (1857—1858) до смерти кардинала Левицького.

IV. Справою станиславівського епископства занявся цісар Франц-Йосиф I.

По ріжних та довгих заходах постановлено нарешті 8 мая 1850 р. найвисшим декретом цісаря Франца-Йосифа, що в Станиславові має бути отворене нове греко-католицьке епископство. Св. Апостольський Престіл одобрив ту цісарську постанову щодо отворення нової дієцезії з осідком у Станиславові.

Та до того отворення епископства ще не скоро дійшло. До корони висилали пригадки і меморанда митрополит Григорій Яхимович, опісля ще й його наслідники на митрополичім престолі. Спи-

Поличник

Росвелта большевикам.

Французька та англійська преса обговорює широко небувало остру ноту Америки до большевиків:

І так паризький „Матен" пише: Слава Росвелтови! Слава Злученим Державам Півн. Америки! Ось нарешті демократія, котра ще не стала васалем большевиків. І вона жадає, щоб автократія, котра закликає до всесвітних розрухів і засідає в Москві, дала пояснення в справі осоружного зїзду комінтерну, на котрім всі бесідники, покадивши Сталінови, потому викладали пляни скинення буржуазних правительств. Совітські правителі боронятьсяː А хіба перед війною соціялістичні конгреси не збиралися в ріжних столицях, не викликуючи протестів; і хіба невідомо, що комінтерн зовсім не залежить від совітської влади? — О, дурисвіти, нахабні, осоружні шахраї! Поперше соціялістичні конгреси не збиралися в однім і тім самім місті; подруге бесідники, що на них виступали, не мали привички співати похвал голові одної з держав передтим, заки займуться питанням про скинення всіх інших. Вкінці ніхто з членів правительств не входив тоді до виконного комітету II інтернаціоналу, тоді як Сталін — член комінтерну. Нема сумнівів, що вашингтонські правителі зуміють штовхнути московських лицемірів носом в болото. Нехай живе вуйко Сам! Він не займається базіканням, але сильно бє, коли хтонебудь задумає потягнути його за бороду.

В лондонській „Дейлі Мейл" читаємо м. ін. в передовиці: Злучені Держави Північної Америки дали світови новий доказ „дешевости" совітських обіцянок. Всего 18 місяців тому совіти обіцяли не вмішуватися до внутрішних справ Злуч. Держав Півн. Америки. А тепер нарушення того зобовязання викликало різкий протест Вашингтону. Президент Вилсон мав слушність, коли тому 15 літ заявив, що совітська влада — се заговір проти американських установ і що її представники підписують договори без наміру виконувати їх. Скоро після приятельського обміну нотами (в листопаді 1933 р.) червоні агітатори в Америці одержали інструкцію — не переривати пропаганди, тільки вийти в підпілля. Москві треба було тільки одного — великих кредитів; а се перетяв акт Джонсона. — Злучені Держави можуть числити на співчуття Великої Британії. Британські взаємини з сов. Росією — се довга історія хитро-мудрих викрутів і шахрайств зі сторони совітів; се історія очеркнення довгів, нарушення порозумінь, отвертої ворожнечі. Бо мимо всіх приятельських заяв — правдива ціль Москви се знищення Британської Імперії. Коли міністр Іден був в Росії, йому обіцяли, що застановлять пропаганду в Великій Британії. А місяць пізніше комінтерн видав довгу програму з інструкцією, як скинути британське правительство та установити на його місці совітську владу.

Гумор. — Дотепна відповідь. — Дідичка до огородника: Мартине, дивуюся, чому ти не женишся? Адже перший огородник на світі, праотець Адам, мав жінку. — Так, се правда. Та з її вини стратив своє добре місце, бо Господь вигнав його з райського городу.

рідіона Литвиновича, як він був епископом помічником митр.Левицького, вислано від галицького Сойму як заступника в засаді постановленого вже епископства станиславівського до австрійської Ради державної. Також висилано пригадки до ріжних кабінетів міністрів. І мимо сего треба було чекати ще більше як 30 літ, заки прийшло до здійснення сеї цісарської постанови.

Число вірних львівської архідієцезії з кождим роком зростало. Як висше було сказано, ще в 80-тих роках XVIII ст. зросла та дієцезія щодо обсягу землі, бо до львівського епископства прилучено часть холмської і луцької дієцезії. Додавши близько столітний природний приріст населення, мусимо приймити, що число її населення зросло коло 50%.

На поновну просьбу і пригадку епископа Сильвестра Сембратовича, що від осени 1882 р. став Апостольським Адміністратором архидієцезії, видав цісар Франц-Йосиф 24 січня 1884 р. постанову, щоби справу отворення станиславівської дієцезії прискорити і полагодити. Однак по тім ургенсі цісаря ще цілий рік велися пересправи між галицьким намісництвом та віденськими міністерствами, заки правительство полагодило ту справу і вона прийшла на конституційно-законодатну дорогу.

(Кінець буде).

З виборчого руху

28 серпня с. р. відбулося виборче віче в селі Товщеві, пов. Львів. На віче прибули громадяни з Товщева, Черепина, Милятич, Загіря, Жиравки і Селищ. Мґр Богдан Бородайко виголосив реферат про вагу соймових виборів. — 24 серпня с. р. відбулася передвиборча нарада в Заліщиках. Др Степан Баран виголосив реферат про наше політичне положення і про виборчу тактику. — 23 серпня с. р. відбулася передвиборча нарада в Золочеві. Реферат виголосив інсп. Володимир Кузьмович. — 19 серпня с. р. відбулося передвиборче віче в Зборові. На віче прибуло около 500 осіб з громад зборівського повіту і з кількох громад бережанського повіту. Реферат виголосив др Степан Біляк. — 22 серпня відбулася передвиборча нарада в Войнилові. Реферат виголосив Дмитро Великанович. — В Радехівщині відбулися передвиборчі наради: в Радехові, Виткові Новім, Холоєві, Стоянові, Топорові і в Миколаєві. — В камінецькім повіті відбулися передвиборчі наради: в Добротворі, Руді, Соколі, Браташах, Ланах, Спасі, Якимові, Незнанові й Батятичах. — 20 серпня с. р. відбулася передвиборча нарада в Бродах. Реферат виголосив інсп. В. Кузьмович. — В Дрогобиччині відбулися передвиборчі наради: в Губичах, Сільці, Модричі, Східниці, Кропивнику Новім, Медвежі, Брониці, Вацовичах, Рихтичах і Вороблевичах. — В Теребовельщині відбулися передвиборчі віча: в Теребовлі, Винявці, Брикулі Новій, Брикулі Старій, Кровінці, Ілавчі, Сороцку, Іванівці, Говилові Великім, Говилові Малім, Мшанці, Кобиловолоках, Вербівці, Ласківцях, Дарахові й Заздрости. — В Долинщині відбулися передвиборчі наради: в Верхні і Льдзянім. — В Мостищині були передвиборчі віча: в Соколі й Кальникові. На тих вічах промовляли: ред. Мудрий, др Ломінський, дир. Гуміняк й о. кан. Пшепюрський. 29 серпня с. р. відбулася передвиборча нарада в Щирці. — 25 серпня с. р. відбулося передвиборче віче в Поморянах пов. Зборів. Реферував др М. Стефанишин. — 25 серпня с. р. відбулося передвиборче віче в Журавні. Реферат виголосив др Корнило Троян. — 26 серпня с. р. відбулася передвиборча нарада в Збаражі. Промовляли др Таращук, п. В. Болюх і мр Топорович. — 27 серпня відбулася передвиборча нарада в Микулинцях. Промовляли о. пралат Світенький, о. кан. Кароль і др Фуртак. — 28 серпня с. р. відбулися передвиборчі збори в Тисьменичанах, пов. Станиславів. Промовляли п. І. Домбицький й ем. суддя Зеновій Решетилович. — 28 серпня с. р. відбулося виборче віче в Батятичах кого Камінки Струмилової. Реферат виголосив З. Пеленський, ред. „Шляху Нації". — 18 серпня с. р. відбулося передвиборче віче в Дорожові, пов. Самбір, 20 серпня в Старім Самборі. На обох вічах промовляв п. Г. Тершаковець. 25 серпня відбулося віче в Хирові, 26 серпня в Добромилі. — 25-го серпня відбулася передвиборча нарада в Глинянах. — В Підгаєччині відбулися віча в Золотниках, Гайворонках, Підгайцях і Новосілках. Промовляв п. З. Пеленський.

Комуністична пропаганда в армії

Орган словацьких людовців „Словак" обговорює діяльність Комінтерну і звертає увагу на комуністичну пропаганду в чехословацькій армії. Комуністи в Чехо-Словаччині працюють невтомно над здійсненням московських плянів і тому домагаються м. і. привернення політичних прав армії. Та пропаганда вдається. Про те свідчать нпр. такі події в чехо-словацькій армії: Комуністи з 41 полку піхоти в м. Жіліні на Словаччині оповістили протест проти діяльности о. Глинки і його партії. Комуністи жовніри 2 полку артилерії в Піштянах ухвалили і оповістили резолюцію проти фашистівських кругів. Се доказує, що комуністи в чехо-словацькій армії не дармують.

Похорон О. Новаківського

В суботу 31 серпня с. р. в год. 9 рано відправилося поминальне богослуження у Преображенській церкві. Того самого дня в 3-ій год. пополудні почалися похорони мистця. Преображенську церкву виповнили Українці й Українки, що бажали віддати останну прислугу Покійному. Панахиду в церкві відправив Преосв. Іван Бучко в асисті численного духовенства. Співав хор під управою Купчинського. Учні Новаківського винесли домовину з тілом з церкви до похоронного воза. Похоронний похід на Личаківське кладовище вели о. мітрат Базюк й оо. Куницький, Лаба, Дзерович, Ковальський, Лопатинський, Костельник, Стечишин і ін. За духовенством їхав покритий вінцями й квітами похоронний віз. За возом ішли два сини Новаківського, ученики, представники українських орґанізацій і тисячі народу. На кладовищі над могилою промовляли о. Куницький, п. Мороз від учеників Новаківського, др Степан Біляк від української суспільности, др Свєнціцький від Т-ва прихильників мистецтва й п. М. Голубець від АНУМ-а. Хор відспівав „Вічну память" і „Ой Морозе Морозенку". Вечером сумна громада покинула Личаківське кладовище. День похоронів був понурий. Весь час падав дощ.

З листів до Редакції

В час. „Нова Зоря" з 25 серпня 1935 ч. 64 в статті „Українська Загальна Енцикльопедія" сказано: „А чи нині не говорять наші священики в Лежайську, Порохнику і др. проповідей по польськи, а парохіяни говорять по польськи, але є свідомі Русини-Українці". — Відносно повисшого висказу підписаний стверджує, що 1) в Порохнику т.є. в парохіяльній церкві в Порохнику і в дочерних церквах в Гавловичах, Тиневичах і в Угорці від давендавна як сягає память найстарших живучих парохіян аж по нині ніодин священик не говорив і тепер не говорить проповідей по польськи, а 2) парохіяни не тільки що розуміють проповіди голошені по українськи, але й самі хоч правда в меншій скількости говорять по українськи. — З глибокою пошаною о. Олексій Кобрин, парох.

Гумор. — В крамниці. — Прошу два ковнірці. — Чи такі як мої? — А чи нема чистіших?

Лікарський фейлетоник.

Які овочі їсти

Тепер, в осінній порі, люди їдять більше овочів як звичайно. Овочі се дуже здорова пожива. Вони мають богато вітамін, мінеральних солей та інших складників потрібних орґанізмові. Та при їдженню овочів треба вважати на деякі приписи, бо овочі можуть і пошкодити. В першій мірі овочі мусять бути чисті. Брудні, немиті овочі можуть мати на собі заразливі бакцилі. Не вільно їсти богато овочів нараз. Переладування жолудка овочами може викликати поважні заборення в травленні. Треба памятати, що в нашім кормовім проводі все є міліярди ріжних мікробів. Вони не шкодять нам доти, доки кормовий провід здоровий і правильно функціонує. Мікроби в нашім жолудку тільки чекають на відповідний момент до нападу. Маємо в собі міліярди ворогів. Жолудок дасть собі раду з ними, коли ми самі не ослабимо його. Отже при їдженні овочів треба задержати міру. Не скількість, лише якість! Овочі мусять бути зрілі. Одно зріле яблоко, одна жовта грушка варт більше, ніж десять зелених,гірших яблок або грушок. Коли не маємо зрілих овочів, то можемо заспокоїти свій „овочевий голод" зваренними овочами. На тих кілька вказівок треба вважати, бо овочі можуть спричинити поважні занедужання.

Покажчик змісту

всіх річників „Нової Зорі“ *).

V. СУЧАСНІ СУСПІЛЬНІ, ПОЛІТИЧНІ Й ДЕРЖАВНИЦЬКІ НАПРЯМИ.

Загальні й ріжні

/Др. В. Залозецький/: На переломі індивідуалізму 104, 105 Ѳ Порівнання диктатур /Італія и Югославія/ 210 Ѳ (К. Р. Г.): Моральні чинники в демократичній проблемі 212 Ѳ Кріза демократії а диктатура 234 Ѳ Новий тип диктатури 236 Ѳ На порозі нових державних форм (Що позитивне в диктатурах) 238 Ѳ Др В. Розенгавер: Католицький погляд на державу 370 Ѳ /О. Назарук/: Куди йдемо? Ухвалили панщину /Міжн. бюро праці в Женеві/ 410 Ѳ Криза парляментаризму 412 Ѳ Л. Г.: Нові релігії /фашизм і большевизм/ 448 Ѳ А. Ч.: Бушідо 517 Ѳ /Др К. Честертен/: Отвертий лист до правительства 525 Ѳ Моральні основи держави. Пастирський лист Й. Е. Кардинала Гльонда 533 Ѳ Диктатура в Америці. Експеримент в области економічного життя 661 Ѳ Удержавлювання публичного і приватного життя. Які з того користи і шкоди? 709 Ѳ

/МОНАРХІЗМ/: „Тінь Габсбургів“ 165 Ѳ Упадок монархії в Еспанії Н 427 Ѳ Еспанія на роздоріжжу 427 Ѳ Чому повалено монархію в Еспанії Н 430 Ѳ /Реннiков/; Рене та стогне Гвадалквівір Мф 430 Ѳ А. Ч.: Наука з Німеччини 748 Ѳ

/УКРАЇНСЬКИЙ ГЕТЬМАНСЬКИЙ РУХ/: Вінніпег. Популярно-наукові лекції /В. Босого/ Д 120 Ѳ Члени УХО: В десяті роковини /проголошення Гетьманства/ 133 Ѳ На нові шляхи. (Націоналізм чи патріотизм?) 144 Ѳ Едмонтон, Канада /10-ліття повстання Гетьманщини/ Д 147 Ѳ І. Г.: Нова укр. організація „Союз укр. хліборобів“ 221 Ѳ 29 квітня. В роковини відновлення Гетьманської Держави на Вел. Україні 235 Ѳ Розкол серед Гетьманців Н 380 Ѳ Новий часопис /„Хліборобський Шлях“/ Н 444 Ѳ Найгірший хаос щойно зачинається. Про збунтованих гетьманців Н 472 Ѳ /О. Назарук/: Нова політична секта „Брацтво Укр. Клясократів-Монархістів-Гетьманців“ 472 Ѳ Перший виступ Брацтва Українських Клясократів-Монархістів-Гетьманців 473 Ѳ —: Про „Катедральних Гетьманців“ 475 Ѳ —: Чого хочуть збунтовані „гетьманці“? 479 Ѳ Нові сензаційні вісти про Гетьмана Н 588 Ѳ Акція Гетьмана Павла в Англії 591 Ѳ Міжусобиці серед гетьманців. З приводу „Збірника Хліборобської України“ 579, В. Липинський і його „братчики“ 581, Велика деморалізація 584 Ѳ Російські націоналісти і „Діло“ проти Гетьмана Н 597 Ѳ Гетьман Павло Скоропадський /не масон/ Н 625 Ѳ Привернення гетьманату на Україні Н 658 Ѳ С. Томашівський: Сумні роковини 14.XII. 1918 793 Ѳ Два народи /Англійці й Українці/. Дві психіки і дві долі 794 Ѳ

Націоналізм

І. Л.: „Аксіон Франсез“ у боротьбі з Церквою 146 Ѳ Сибірська Нація Ф 276, 277, 279—282, 284 Ѳ В. Миропільський: Націоналізм 301 Ѳ Націоналізм і фашизм у відношенні до катол. Церкви 389 Ѳ Т. Г.: Націоналістичні релігії Н 508 Ѳ Цікаве віче ББ /в Самборі/ 526 Ѳ „О Małopolsce Wschodniej“. /Відчит Ст. Грабского в Ярославі/ 526 Ѳ А. Ч.: Гумористика. На тлі польського націоналізму /Polska Wschodnia/ 654 Ѳ

/УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ/: Листи С. Томашівського і „Літ.-Науковий Вістник“. Цитати чи фальсифікати? 511 Ѳ „Імпондерабілія“. Новий руйницький виступ „Літ.-Наук. Вістника“ 519 Ѳ Три націоналізми на одній політичній площині /проти „Н. Зорі“/ 621 Ѳ Один „вождь“ укр. націоналізму /Д. Донцов/ 535, 537 Ѳ Ціпне признання /„Укр. Голосу“/ Н 545 Ѳ /О. Назарук/: Рісорджіменто Мітьки Щелкопйорова. Про „творця“ аморального націоналізму /Д. Донцова/ 639 Ѳ Осип Назарук: Націоналізм Донцова й інші мишугізми. Під розвагу нашій молоді 640—643, 646, 647 Ѳ Папа і Кремль /у „Нашім Кличі“/ Н 677 Ѳ о. Др Т. Галущинський: Націоналістична ідеольогія „Нового Часу“ /про статті „В тіни хреста і меча/ 636, 638. 643, 645, 650, 662, 663, —: Енцикліки Римських Папів /про державу й її відношення до Церкви/ 666, 667, 670, 671, 676, 677, —: Нація і держава та їх взаїмні відношення 690, 691, —: „Політичний католицизм“ у світлі націоналістичної ідеольогії 710, Католицизм і політика 712, Націоналізм і католицизм 722, 731 Ѳ

/ФАШИЗМ/: Т. Г.: Програма фашистів на 1932 р. Н 500 Ѳ 10-ліття фашизму Н 586 Ѳ (Н): 10-ліття фашизму 605 Ѳ Д. К.: Фашизм діло Муссолінія 785, Фашизм і соціялізм 786, Соціяльне питання у фашистівській розвязці 787, Корпоративна держава 789, Фашизм і господарка 791, Фашизм і пляновість господарки 792, Фашизм і виховання 793, Спартанізм чи комунізм 796, Ціль і успіхи виховання фашистів 797 Ѳ

/ГІТЛЕРИЗМ/: Адольф Гітлер Н 379 Ѳ Інтегральний націоналізм /гітлерівці і їх віднош. до Церкви/ 382 Ѳ Демагогія у культурного народа /гітлерівські методи/ 386 Ѳ /О. Назарук/: Гітлер і його палядини 394 Ѳ Гітлер про Гетого Н 521 Ѳ Гряде період бур. Як виглядає і як говорить німецький буревісник Европи Адольф Гітлер 560 Ѳ Хто такий Гітлер /його погляди/ 620 Ѳ Палять книжки жидівських авторів Н 633 Ѳ Куди йде Гітлер? 650 Ѳ Книжки на Різдво Христове в Німеччині Н 697 Ѳ А. Ч.: Альфред Розенберг. Головний теоретик гітлеризму 697. Перші політичні кроки Альфреда Розенберґа 698, Два інтернаціонали; червоний і золотий. Погляди Розенберга 701. Як освободитися від страшної зарази большевизму. Погляди Розенберга 715 Ѳ Теорія Розенберґа про поганський расовий націоналізм осуджена Катол. Церквою 716, Різкий осуд праці Розенберґа /в „Оссерваторе Романо“/ Н 709 Ѳ (Н.): Положення католиків в сучасній Німеччині Д 762 Ѳ (Н.): Націоналізм і протестантизм в сучасній Німеччині 790

Капіталізм — Лібералізм — Демократія

Банкрутство „Батька“ /Трильовського/ 115 Ѳ Борщів. Радикали при роботі Д 120 Ѳ Дещо про лібералізм 170, 171 Ѳ Французькі радикали проти Церкви 190 Ѳ Радикалізм 217 Ѳ Радикальні фантазії /М. Стахова у ВІПі/ 221 Ѳ До чого доходять ліберальні інтелігенти Н 225 Ѳ /Д. В. Философові: Діяч „безумной страны“ /Мілюков/ 229 Ѳ Радикалізм зриває з соціялізмом /у Франції/ 255 Ѳ Зневага Божого Дому. Соціялісти йдуть слідами большевиків Н 275 Ѳ Справа Паневропи 353 Ѳ Зїзд французьких радикалів 390 Ѳ Епископ Др Христіян Шрайбер: Демократія в світлі катол. світогляду 399 Ѳ Вражіння з побуту на Поділлю. Упадок впливу радикалів і сельробів 430 Ѳ Як сходить посів радикалізму Д 527 Ѳ /Др Г. Розмарін/: /Жиди/ Перед пропастю 562 Ѳ Азеф II 564 Ѳ В країні доляра /бандитизм і пачкарство/ Н 566 Ѳ Конґрес радикалів Н 599 Ѳ Польський радикалізм кріпшає Н 605 Ѳ Лист робітника з Півн. Америки /про відносини серед кризи/ Д 613 Ѳ А. Ч.: Про носатину. Або: Що роблять радикали 618 Ѳ Проти жидівського інтернаціоналізму Н 619 Ѳ Святочний „Громадський Голос“ Н 626 Ѳ (Н): Сірі дні Парижа 689 Ѳ VII. Конґрес У. С. Д. П. Н 715 Ѳ

Марксизм

/СОЦІЯЛІЗМ/: /О. Назарук/: Соціялдемократія й релігія 213 Ѳ Як жеруться між собою марксісти Н 223 Ѳ Утеча інтелігентів від марксизму Н 333 Ѳ Тардіє про марксизм 374 Ѳ Протисоціялістичний Союз. Він має 500 пресових органів Н 406 Ѳ /Олександер Гопош/: Марксизм Н 530 Ѳ Історичний матеріялізм і його критика 573, 618 Ѳ (Вг.): Швайцарія 686 Ѳ Історична відплата /соціялізму Швайцарії/ 691 Ѳ Наука з Відня. Працальний салют соціялізму 711 Ѳ С т.: З кривавих днів Відня ДФ 712, —: Оцінка подій у Відні 713, —: Моральний переворот. Масовий поворот на лоно катол. Церкви в Австрії та наука з цього 714, —: Вина і кара. До розгрому австрійської соціялдемократії Д 733 Ѳ

/БОЛЬШЕВИЗМ/: /Еп. Вайц/: Суть ленінізму 104 Ѳ „Політична непримиримість“ /УП Праці/ 124 Ѳ Радянська влада і селянство 127 Ѳ Земельна справа на Радянщині 138 Ѳ Між „пролетарськими письменниками“ Н 145 Ѳ Новий протирелігійний декрет в СССР Н 150 Ѳ Ще одна компромітація /московський процес проти донецьких „саботажистів“/ 157 — Німці і московський вирок 158 Ѳ Беля Кун (Kohn) 157 Ѳ Найновіше про чрезвичайку 161 Ѳ Робітництво і Церква в СССР 179 Ѳ „Ліві“ між собою /Сель-Роб про соц.-дем./ Н 221 Ѳ Як чужинцям показують „рай“ 223 Ѳ Хто такі евразійці 235 Ѳ „Штурм на небеса“ /безвірників у СССР/ 236 Ѳ „Нові Шляхи“ 244 Ѳ /Одет Панет'е/: Як живуть червоні комісарі Н 245 Ѳ /Надзор Безорг/: Большевизм як релігія 250 Ѳ Большевизм і релігія 257 Ѳ Нова тактика большевиків у боротьбі з Церквою 259 Ѳ З таємниць чрезвичайки Н 261 Ѳ Масовий виріб безбожництва /робота больш. між молоддю/ 262 Ѳ Чрезвичайка у Франції 263 Ѳ М. Данько: Радянська пошесть 278 Ѳ Терор в совітській амбасаді /справа Бесідовського/ Н 278 Ѳ Євангеліє на індексі Н 279 Ѳ А. Ч.: Нова книга Троцького /„Mein Leben“/ Ф 296 Ѳ Боротьба з релігією під фірмою Укр. Акад. Наук /у Київі/ 294 Ѳ Діявольський винахід /„масова людина“ Совітів/ Н 302 Ѳ Мертвороджене дитя /„Сила“/ 304 Ѳ Коло особи Бесідовського Н 303 Ѳ Процес Бесідовського Н 306 Ѳ Гоніння християн в СССР. Читайте сей опис страшних фактів і реагуйте ділами! 309 Ѳ Замкнули або зруйнували 1.100 церков Н 316 Ѳ Цікавий лист чекіста /Агабекова/ 351 Ѳ Вуйко Йонатан й Іван Грізний 355 Ѳ Смердимо кровю і багном зіпсуття. Новий твір про большевизм /Армене Обадіян/ 376 Ѳ /А. Рехберг/: Заграничні справи. Зловіщий плян Кремля 385 Ѳ Жиди в Рад. Союзі 387 Ѳ Жерело неспокою в Европі /большевики/ 393 Ѳ Глибші причини ненависти большевиків до релігії 401 Ѳ В країні жаху /СССР/ 408 Ѳ Вісти з Великої України /Всеукр. Т-во Культурного Звязку з Закордоном — хроніка-бюлетин/ Н 418 Ѳ Большевик і єзуїт про пятилітку 423 Ѳ /М. Артемьєв/: Нові суспільні форми в сучасній Росії 426, 431 Ѳ На світло /невозвращенці-провокатори/ Н 431 Ѳ Патольогія /совітської/ преси 409 Ѳ Економічні парадокси СССР. З приводу сенз. промови Сталіна 452 Ѳ Таємне військо большевиків Н 459 Ѳ Руйнують Храм Христовий /у Москві/ 467 Ѳ Зїзд безбожників у Москві Н 509

(Дальше буде).

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 845, 847, 849, 851, 855, 857, 859, 861, 863.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв недавно італійських паломників до Люрду. При тій нагоді заявив, що паломництво не може бути лиш пригнагідним виявом побожности, але повинно остати незабутнім на ціле життя. Після того уділив паломникам батьківського благословення, як завдатку того великого благословення, яке осягнуть від Пречистої Діви Марії в Люрді.

Протоігуменом ОО. Василіян став о. В. Градюк, дотеперішний ігумен в Жовкві.

В Любачеві релігійне життя помітно зросло передівсім в останнім році. І так: у великім пості відбулися перші парохіяльні реколєкції, якими проводив о. Ір. Назарко ЧСВВ зі Львова. Вся місцева інтелігенція і міщанство взяли участь у тих реколєкціях. В кілька місяців пізніше Любачів гостив у себе Преосв. Йосафата, Епископа перемиського, що перевів канонічну візитацію сеї великої парохії. В тім торжестві взяли участь міщани всіх народностей. Після того парохіяни Любачева приступили до віднови своєї парохіяльної церкви. Мимо тяжкої кризи та небувалого нещастя (граду величини пястука), що навістило Любачів, церкву відновлено справді гарно й естетично. В останніх днях порішено оснувати Марійську Дружину, яка зорганізувалаб передівсім місцеве інтелігентне жіноцтво. В тій цілі прибув до Любачева о. Ір. Назарко ЧСВВ, що виголосив до зібраних пань і панночок реферат про сучасне значіння Марійських організацій інтелігентного жіноцтва. По рефераті й дискусії порішено одноголосно оснувати Марійську Дружину в Любачеві і понад 30 пань та панночок почало вже т. зв. кандидатуру. Знаючи добрі заміри перших членок можна справді богато сподіватися від нової Мар. Дружини. Цей розмах релігійного життя Любачів завдячує в першій мірі своїому улюбленому і вельми діяльному парохові о. кан. Михайлові Гірнякові.

В містечку Золотий Потік пов. Бучач є 7 кл. школа. До тепер вчили науки релігії священики обох обр. На днях дістав управитель школи розпорядок Ради Шк. Окр., що в році 1935/36 має науку релігії преподавати тільки лат. свящ. для своїх вірних, а гр. кат. релігії має учити учителька в год. етатових (т. є. без заплати) і розуміється тим самим гр. кат. свящ. вступу до школи вже не має. Не знати, чи Кураторія знає про таке нерівномірне трактування обох обрядів? Розуміється, що той розпорядок викличе огірчення між парохіянами.

В Кракові відбувся римо-катол. катехитичний курс. Впреосв. Митрополит Сопіга виголосив вступну промову. В ній підкреслив, що треба старатися, аби в школах не обходилися з релігією по мачошиному. В курсі взяло участь 150 катехитів і богато студентів теольогії. Наради тривали три дні.

Німецький суд в м. Ляндав (Палятинат) засудив недавно священика о. Геральда з Нойнкірхену в Области Саари і дві законниці з Гертгайму на кару вязниці і грошеву гривну за те, що співали гимн Христа Царя підчас того як ішли на прощу до м. Гертгайму.

В м. Мальборг (Округа Саари, Німеччина) увязнили католицького пароха о. кан. Пінґеля й обох його сотрудників. Супроти того в Мальборзі не відправлено Служби Божої в минулу неділю, перший раз від кількасот літ. Гітлерівці увязнили також місцевого євангелицького суперінтендента.

400.000 католиків в Злучених Державах Півн. Америки запротестували проти переслідування католиків в Мехіку. Начальна Рада організації „Лицарі Колюмба“ вислала в імені своїх 400 тисяч членів письмо до президента Росвелта, в котрім остро осуджує „становище мовчаливої обсервації“ американського правительства супроти переслідувань католиків в Мехіку. (КАП).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В БОГОРОДЧАНАХ відбулася передвиборча нарада для богородчанського судового повіту. Проводив адв. М. Калимон, референтували: представник УНО адв. д-р Божик і представник УНДО о. Городецький.

УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО ЗА УЧАСТЮ В ВИБОРАХ. В Коломиї відбулася нарада українських жіночих організацій при участи около 250 делеґаток. Після рефератів пані О. Кисілевської і п. Завалікута ухвалено резолюцію в справі якнайчисленнішої участи українських жінок у виборах.

ОДНО ВОЄВІДСТВО У СХІДНІЙ ҐАЛИЧИНІ? В варшавських політичних кругах впевняють, що незабаром по виборах мають розглядати проект знесення воєвідств станиславівського й тернопільського. Замісць тих урядів повстануть уряди віцевоєводів, котрі будуть підлягати львівському воєводі. Б. маршалок сойму д-р Казимир Свїтальський має стати львівським воєводою. („Хвіля" ч. 5910).

УПРАВА СИНДИКАТУ ПОЛЬСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ в Ґданську вислала протест до ґданського сенату проти того, що президент сенату Ґрайзер назвав недавно польських кореспондентів „ґдовиті гадини".

В ПРАЗІ відбулися наради чеських партій: соціялдемократичної і народносоціялістичної. На нараді рішено відкинути внесення чеської комуністичної партії про створення т. зв. спільного фронту соціялістів з комуністами, бо не прийшло до порозуміння з большевиками.

СЛОВАЦЬКІ АВТОНОМІСТИ з партії о. А. Ґлінки ухвалили резолюцію, в котрій домагаються від проводу партії дальшої опозиції супроти чесько-словацького правительства.

НОВИЙ ЮГОСЛАВЯНСЬКИЙ ПОСОЛ в Парижі міністр Пуріч зложив посольські грамоти президентови Франції й обняв урядування.

В БІЛҐОРОДІ відбулася на днях конференція міністрів закордонних справ Малої Антанти: Чехо-Словаччини, Югославії й Ромунії. Вирішено уважати евентуальний поворот Габсбурґів до влади за причину війни.

ПРЕЗИДЕНТ ЕСТОНІЇ Петс відвідав фінляндського президента Свінгувуда.

КАНЦЛЄР ҐІТЛЄР видав наказ до німецької фльоти, в котрім висказує їй похвалу і дякує за висліди в часі недавних артилерійських вправ.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МАРШАЛ ЛЕТУНСТВА Бальбо був кілька днів в Парижі. Там відбув наради з французькими правительственними кругами в звязку з італійською виправою до східної Африки.

ІТАЛІЙСЬКІ ПІДВОДНІ ЛОДКИ відбувають морські маневри недалеко англійського острова Мальти, де є база англійської середземноморської фльоти.

МУССОЛІНІ виголосив промову до жовнірів після скінчення маневрів. В ній заявив м. і., що впродовж вересня змобілізує ще около 200.000 жовнірів. Світ мусить знати, що оскільки буде говорити про санкцію супроти Італії, то Італії будуть потрібні жовніри.

МУССОЛІНІ прибув на днях на австрійсько-італійську границю на просмику Бреннер і довго дивився на австрійську сторону. Відтак прикликав австрійських граничних жандармів, розмовляв з ними і вкінці разом з ними дався фотографувати.

СПІЛЬНИЙ ФРОНТ 4-ох СКАНДИНАВСЬКИХ ДЕРЖАВ. В столиці Норвеґії Осльо відбулася наднях нарада міністрів закордонних справ, Данії, Фінляндії, Швеції та Норвеґії. Рішено виступати спільно на найблизшій сесії Союзу Народів.

ШВЕЦІЯ Й БЕЛЬҐІЯ ВІДКЛИКАЛИ своїх офіцирів, котрі дотепер були в абісинській армії як інструктори.

ШВЕЦІЯ сильно збільшує число воєнних літаків а зменшує видатки на фльоту. Се знак, в якім напрямі будуть розвиватися дальші зброєння всіх держав.

АНҐЛІЙСЬКА ВОЄННА ФЛЬОТА на Середземнім Морі виплила з пристаней Мальти і має впродовж вересня с. р. кружляти близько устя Суезкого Каналу.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСОВА АҐЕНЦІЯ Ройтера підкреслює, що англійська амбасада в Аддіс Абебі не була інформована про переговори в справі уділення концесії на території Абісинії.

СОВІТ. ВІЙСЬКОВА МІСІЯ під проводом ґен. Гедякіна приїхала до Парижа. Вона має взяти участь в осінних маневрах французької армії. Рівночасно французька військова місія виїде до СССР на маневри совітської армії.

В АДДІС АБЕБІ оповістили урядовий комунікат, про те, що абісинський цісар винаймив нафтові поля американській банковій спілці, в котрій бере участь також анґлійський капітал.

В ПАРАҐВАЙСЬКІЙ СТОЛИЦІ Асаншен відбулася велика військова парада з приводу закінчення війни з Болівією. Поверх 10.000 війська передефілювало перед начальним вождом ґенералом Естіґарріґієм і президентом Аялом. До столиці прибули великі маси населення з цілої держави.

НОВИНКИ

Редактор „Н. Зорі" вернувся з відпустки і з сим числом розпочав нормальну працю в орґані.

Східні Торги відкрив у Львові 31-го серпня с. р. міністр промислу й торговлі Фльояр-Райхман. Торги ті триватимуть до 15 с. м. Виставові павільони доступні для публики в будні від год. 9 до 18, в неділі до год. 19. Білет від особи 1 зл., карта постійного вступу 5 зл. Вступ на торг коней, дробу, голубів і кріликів 20 сот. від особи. Вступ на площу Торгів від години замкнення виставових павільонів до год. 21 коштує 20 сот. Фреквенція публики велика, є й дуже цікаві експонати.

Тарифа кінних дорожок у Львові. Управа м. Львова устійнила максимальну тарифу оплат за їзду кінними дорожками без огляду на денну чи нічну пору. Від 30 серпня с. р. обовязує тарифа: за звичайну їзду в місті парокінною дорожкою 1.20 зл., однокінною 0.80 зл.; за їзду в місті за першої пів години 1.50 і 1.20, за кождий розпочатий дальший квадранс 0.75 і 0.60; за їзду до й від зелізничих двірців з підїздом і пакунками 2.50 і 2.00; до означених місць з кождого становища, т. зн. до нових рогачок міста або прилучених громад 3 зл. і 2.40; до означених місць з кождого становища: Високий Замок, Сх. Торги, Погулянка, Новий Львів, оселя Зелізна Вода 2 зл. і 1.50. За підїзд під дім і чекання менше як 10 мінут ніщо не належиться, понад 10 мінут оплата за весь час. За прогулькову їзду платиться від часу. За ручні пакунки не належиться ніяка оплата.

Дотеперішні леґітимації Суспільної Обезпечальні стали з днем 31 серпня с. р. неважні. Заінтересовані повинні якнайскорше постаратися одержати постійну обезпеченеву леґітимацію. Задля сего обезпечальня у Львові урядує від 1 вересня до 31 жовтня с. р. безперервно в відділі видавання леґітимацій при вул. Шпитальній ч. 1, мезанін від год. 8 рано до 8 (20) вечером. Щоб одержати леґітимацію, треба прийти особисто та принести з собою: дотеперішну леґітимацію, фотоґрафію свою і членів родини, котрі скінчили 14 літ життя, формату 45 × 65 мм. й особисті документи (метрику уродження, шлюбу і т. д.). Умові робітники мають крім того предложити обезпеченеві карти видані бувш. Заведенням Обезпечень Умових Робітників.

Перун вбив в с. Дмитровичі коло Львова 74-літного Каспра Шеремету, що йшов з подвіря до хати.

В Товмаччині перейшла велика буря з градом.

Луговий обхід в Копичинцях відбувся 18 серпня с. р. В 11 год. о. декан Малиновський відправив Службу Божу, о. Раченко виголосив проповідь до Луговиків. По Службі Божій вирушив похід около 850 Луговиків і Луговичок через місто на спортову площу, де відбулася дефіляда перед старшиною. Пополудні відбувся на площі показ вправ.

Буря з перунами перейшла над Перемишлем і околицею. Вона спричинила пожежі в кількох селах.

Над Коломийщиною перейшов буревій з градом величини волоського оріха. В Коломиї вихор поперевертав богато дерев, що позривали електричні проводи. Місто було якийсь час без електричного світла.

Між Снятином і Кутами відкрили дня 1 с. м. транзитову комунікацію зелізницею через ромунську територію. Нове получення має велике значіння, бо досі Кути й Косів були віддалені від зелізниці 40 км.

На шаховій олімпіяді у Варшаві перше місце осягнула дружина Злуч. Держав Півн. Америки, що здобула 54 точки. Відтак слідують: Швеція з 52.5 точками, Польща 52, Мадярщина 51, Чехословаччина 49, Югославія 45.5, Австрія 43.5, Франція 38 точок.

Бельґійська королева Астрід погибла в самоходовій катастрофі на шляху Куснахт-Люцерна. Король кермував самоходом; на закруті шляху втратив владу над кермою і самохід зударився з деревом. Король легко ранений. — Покійна королева донька шведського князя Карла й данської княжни Інґеборґи. Вродилася 17 листопада 1905 р. в Стокгольмі. 1926 р. вийшла заміж за бельґійського королевича (тепер короля) Леопольда. 1930 р. княжна Астрід перейшла з протестантизму на католицизм. Королева осиротила двоє дітей: донечку Жозефину-Каролину й сина Бодуена. В усій Бельґії пригноблення.

Бельґійський король Леопольд III зломив ребро в самоходовій катастрофі.

В Маґдебурґу (Німеччина) прибито на трамваєвих ваґонах плякати з надписом: „Тут Жиди небажані".

Повінь навістила італійські місцевости Ґраяно і Кастельмара ді Стадія. Води зірвали греблі й залили цілу околицю. Вода сягає в деяких місцях висоти 3 метрів. В Кастельмара потонуло 5 осіб, у Граяно 7.

В грецьких лісах намножилося так богато диків, що влада рішила зачати проти них війну. Населення, що живе серед лісів, одержало велику скількість набоїв „дум дум".

Анґлія виказує велику надвишку державних доходів над видатками.

В Анґлії вийшла дуже актуальна книга капітана Лідделя Гарта „Коли Британія вступає в війну". Автор доказує, що в Англії віками вироблялася воєнна практика, котра ту державу постійно веде до побіди.

400.000 мішків муки купили Совіти в Японії на рахунок суми за відступлення східно-китайського зелізничого шляху.

В м. Крематорську в СССР судова влада зарядила ліцитацію двох совхозів за довги.

Страшна трамваєва катастрофа сталася в Таганрозі в СССР. Пять осіб убитих, 24 ранених.

В Китаю бандитизм зростає в застрашаючий спосіб. Недавно 2.000 бандитів облягли місто Тумуде в провінції Чін-Чев. Загроженому містови мусіли прийти з помічю відділи японського війська.

До Аддіс Абеби, столиці Абісинії, виїхав з Бомбаю відділ 130 вояків і старшин 14 пенджабського полку. Він має стерегти анґлійського посольства.

Гумор. — Що то за порядки. — Віїт до сільського поліціянта: Що то значить, що вже три місяці не вплинуло ніщо до каси з кар, накладаних на винуватців. Чиж ніхто не купається в заборонених місцях, не ходить по полях, не краде овочів, ні дров? Що то за порядки?

З Ч. 68 „НОВОЇ ЗОРІ" РОЗІШЛЕМО всім нашим П. Т. Передплатникам і Післяплатникам ПОШТОВІ СКЛАДАНКИ (чеки П. К. О.), КОТРИМИ ПРОСИМО ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ І ЗАЛЕГЛОСТИ.

Хто побирає газету, а за неї не платить, той її великий шкідник. —*Адміністрація.*

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла в члени т-ва 4 кооперативи: „Ощадність", Шибалин, пов. Бережани; 2 „Українські Райфайзенки": Губин, пов. Бучач і Камінка Лісна пов. Рава Руська; „Згода", Буковисько, пов. Самбір.

Скуп льняного і конопляного прядива і клоча підготовляє Центросоюз у Львові в найближчім сезоні через свої кооперативи та повітові осередки. Східна Галичина продукує річно понад 2.000 ваґонів прядива і клоча вартости около 14 міліонів зл.

Москвофільські кооперативи. Рев. Союз Руских Кооператив приняв в члени отсі кооперативи: 1) „Повітовий Базар", Буськ, 2) „Рускій Союз", Яблінка Виж., пов. Турка, 3) „Рільничій Кооператив", Рудники, пов. Жидачів, 4) „Згода", Ворона, пов. Товмач, 5) „Єдність", Косів, 6) „Верховина", Багноватe, повіт Турка н/Стр., 7) „Селянска Каса", Бортків, пов. Золочів, 8) „Кооперативний Банк Кред." Тернопіль, 9) „Каса Пожичкова", Янів к. Львова, 10) „Надія", Брениця, пов. Дрогобич, 11) „Підкарпатє", Ясениця Замкова, пов. Турка н/Стр., 12) „Селянскій Труд", Джурин, пов. Чортків. — РСРК виключив з членів кооперативи: 1) „Труд" Самбір, 2) „Рускій Труд" Пониква Вел., пов. Броди, 3) „Нива" Балучин. Крім того дирекція РСРК постановила, як пише „Земля і Воля", виключити 26 кооператив „по причині упорного неплаченя членьских вкладок (взносів)".

Посуха панує в познанськім воєвідстві. В костянськім повіті від 8 травня с. р. дотепер не падав дощ. В повітах оборницькім і сьремськім висохли всі криниці навіть глибокі 70 м. Бараболі й буряки на полях зівяли.

Інституції суспільних обезпечень мали в 1934 р. активів на загальну суму 1,304.460 тисяч зл., в тім: капітали ульоковані в банках 205.591 тис. зл., вартісні папери 263.067 тис. зл., гіпотечні позички 132.514 тис. зл., нерухомости 240.361 тис. зл., залеглі складки 285.853 тис. зл., інші належности 178.020 тис. зл.

Ґданський Сенат підвисшив податок від горівки о 5% і від пива 25%. Сенат приготовляє також підвишку податку промислового.

В Італії правительство замкнуло товарові біржі в Міляні, Больонії, Фльоренції, Фіюмі, Ґенуї, Падуї, Турині, Триєсті і Венеції, щоб не допустити до евентуальної спекуляції ріжними сирівцями.

Максимальні ціни на споживні середники оповіщено недавно в Німеччині. Розпорядок міністра Прохарчування Держави Даррого вводить примусово знижку цін споживчих товарів, котрі в послідним часі зачали дорожіти.

93 міліонів чеських корон стратив чехословацький монополь з причини знижки цін при продажі млинам збіжжа з минулорічних запасів. 50 міліонів того дефіциту має покрити держава, решта має обтяжити рільників шляхом окремої монопольної данини при викупні сегорічного збіжжа.

БІРЖА

ҐРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1.76 — 1.82, фр. франки 34.90 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.15 — 26.37, австр. шілінги 99.00 — 101, чеські корони 21.90 — 22.00, рум. леї 30.00 — 31.50, ліри 38.50— 41.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 4 вересня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес.	2.50 зол.
1 кг. масла експорт.	2.60 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.65 „
1 к. яєць	3.00—3.20 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану слаба.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 15.VIII. ц.р платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кг.	0.90 зол.
Качки за 1 кг.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Парохія Гвоздець Старий, п. Гвоздець к. Коломиї до заміни. 102—1—3

КІНА

АПОЛЬО: Революція в царстві вальса.
АТЛЯНТИК: Авдієнція в Ішлю.
ҐРАЖИНА: Сестра Марта — шпіон.
КАСИНО: 20.000 літ в Сінґ-Сінґ.
КОПЕРНИК: Мала мати (Франціска Ґаль).
МАРУСЕНЬКА: Мала мати (Франціска Ґаль).
МІРАЖ: Забута мельодія.
МУЗА: Добра ворожка.
РАЙ: Нуждарі і Париж у вогні.
СОНЦЕ: Король Циганів.
СТИЛЕВЕ: Місто під терором.
УТІХА: Местник прерії і ревія.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

В Адміністрації „Нової Зорі"

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ціни в зл.:

Ч. 1.	**Основи соціольоґії**	3.—
Ч. 3.	**Спіритизм**	2.—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0.80
Ч. 5.	Я. Л. **Секти й сектанти**	0.60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1.50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0.95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3.—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2.—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Алберті**	0.50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві**	0.60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0.80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. ІІ.**	2.—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки)	0.40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0.40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.**	1.80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0.50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2.—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1.—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архіереї**	0.25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0.40
Ч. 24.	А. Ч. **Українська молодь Христові**	0.60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0.30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0.40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0.50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0.40
Ч. 29.	В. Маковський: **„Андрей" на засланні**	0.80
Ч. 30.	А. Ч.: **Террор в минувшині**	0.40
Ч. 31.	Еп. Гр. Хомишин: **Українська Проблєма**	1.50
Ч. 32.	Осип Назарук: **Вибір звання**	0.40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук: **Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**		3.00
о. Д-р Т. Галущинський: **Думка і наука Церкви в питанню літург. мови**		0.20
Д-р С. Томашівський: **Десять літ українського питання в Польщі**		1.50
Д-р С. Томашівський: **Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки		1.00
Д-р С. Томашівський: **Про ідеї, героїв і політику**		2.00
О. Назарук: **Роксоляна** (повість)		12.00
О. Н.: **Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**		0.50
Проф. Л. Коплєр: **Релігія і політика**		1.80
С. Томашівський, історик, політик, публіцист		1.00
А. Ч.: **На калиновім мості** (Листи до молоді)		0.80
Д-р Осип Назарук: **Католицький журналіст обвинуваченій за державну зраду**		1.30
Станіслав Лось: **За конструктивну політику на Червоній Руси**		1.00
Гадяцький Договір		0.50
Осип Назарук: **Націоналізм Донцова**		0.60
Осип Назарук: **Венеція**		3.—

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Ґродзіцких 2. І. п.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 8 вересня 1935. Ч. 68 (866)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ш. Львів 505.796

Новий Протоігумен Василіян

Новий протоігумен Впр. Віталій Градюк уродився 1872 р. в Кристинополі коло Жовкви. До монастиря вступив літ тому 45, в 1890 р. Висвячений в р. 1895. Він був довгі літа ігуменом лаврівського монастиря, потому ігуменом монастиря в Жовкві. Був також ігуменом монастиря у Львові, де був заступником протоігумена о. Калиша і прокуратором цілого Чина. Будучи ігуменом монастиря в Жовкві добудував одно крило в монастирі й помалював монастирську церкву. Дорадником і заступником нового протоігумена став о. Д-р Павло Теодорович ЧСВВ, магістер новиків в Крехові; другим дорадником став о. Плятон Мартинюк ЧСВВ, професор фільософії в Добромилі, автор знаменитої праці про безженність духовенства, третим дорадником о. Д-р Йосиф Чепіль ЧСВВ, ігумен монастиря в Перемишлі. Секретарем провінції став о. Евтимій Бобрецький, довголітний директор василіянської гімназії в Бучачі. Новий протоігумен се тип монаха в найлучшім того слова значінні, особистість скромна, але мимо того загально знана з великої ощадности і того, що називаємо „життевою мудрістю". Щиро желаємо новому протоігуменові здоровля й успіху в праці для добра Церкви, Чина й нашого народу.

Закон дозволяє обезпечувати в „ДНІСТРІ" 1/3 частину вартости будинків. Не зрікайтеся добровільно свойого права і найпізніше до 31. жовтня виповіджте в ПЗУВ цю 1/3 частину та обезпечіть її у свому власному

ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Вистава католицької преси в Римі

„Фрайбурґер Нахріхтен" пишуть: На міжнародній виставі катол. преси, котра відбудеться в Ватикані від 1. IV. до 31. X. 1936, перший раз буде заступлена католицька преса зі всіх країв і місійних областей цілої земної кулі, м. і. Індії, Антильських Островів, Фіджі, преса муринського племени Басуто і т. д. Буде також преса всіх східніх обрядів, грецького, вірменського, коптійського, сирійського, маронітського. Буде се величава й одинока в своїм роді нагода побачити й порівнати духові зусилля католиків всіх племен і народів світа, бо на тій виставі преси будуть виставлені не тільки строго пресові видання.

Жінки до жінок

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ!

Перед нами вибори до сойму й сенату. У важкій хвилині приходиться нам виконувати наше виборче право. Одначе ніщо не сміє спинити нас перед тим, щоби піти до виборів і віддати наш голос. Вибори це боротьба за права Українського Народу а побіда при виборах залежить у такій самій мірі від жінок як і від чоловіків. На нашу думку бойкот виборів у нинішний момент — це засіб боротьби слабодухів — це утеча з фронту політичної боротьби. Всі мали змогу в 1922. р. переконатися про шкідливі під політичним оглядом наслідки виборчого бойкоту. Ми маємо непохитну віру, що українські жінки підуть лавою до виборів і сотнями тисяч голосів виберуть незалежне українське політичне представництво.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ!

Виконайте Ваш національний обовязок! Масовою участю у виборчому акті в дні 8 вересня засвідчіть Вашу політичну зрілість та не дозвольте, щоби через Вашу відсутність Український Нарід не вибрав свого політичного проводу.

Грушкевич Ольга *Гижа Олена* *Колтунюк Марія* *Лотоцька Марія*
Макарушкова Евг. *Паарова Іванна* *Ракова Софія* *Терлецька Евгенія*
Тишинська Евстахія *Фільцова Ярослава*

Абісинська суматоха

Загрожує війна в Африці і в Европі.

Майже кождий день приносить у справі Абісинії заперечення вісток з попереднього дня. У хвилі коли се пишемо наспіли вісти, що Франція в абісинській справі опустила Італію і станула на становищі Анґлії. Вслід за тим наспіли вісти, що італійські воєнні кораблі, котрі вже мали відплисти до Східної Африки, несподівано одержали наказ змінити напрям їзди і плисти на Еґейське Море. Правдоподібно Італія чує там загрозу для своїх островів від анґлійської воєнної фльоти. Рівночасно наспіли вісти, що Італія сконцентрувала дві дивізії на границі Єгипту від сторони Киренаїки і що правительство Єгипту в порозумінні з Анґлією розпочало на кордоні Лібії земні роботи стратеґічного характеру. Словом, виглядає так, якби мала вибухнути війна і в Африці і в Европі.

За образу Лєніна і Сталіна

В московськім журналі „Історія пролетаріята СССР" появилася стаття Паразідова, в котрій є такі вискази: „Історії того, як в Росії повстало робітниче питання, ми не маємо...". „Щойно в останних роках ми рушилися з мертвої точки й перестали оперувати тими крайно скучними і притім тенденційно підібраними матеріялами, котрі є в старих працях". Цензура якось пустила ті зрештою слушні замітки — і щойно потому спостереглася, що пустила „тяжку обиду" Леніна і Сталіна, бо вони оба писали про історію робітничого питання в Росії. Якстій увязнено Паразідова, Зельцера, Невского й Анатолєва за „клевету" а всю редакцію журнала за „брак елементарної уважливости в тім, що пускає до друку". Чи поженуть їх на Соловки, чи пустять їм голодних щурів в черева, ще невідомо. Там „приємно" бути публіцистом, бо можна безплатно провітритися на Сибірі.

Львиця напала на міністра

Міністр оборони Піров в Полудневій Африці мав такий случай підчас полювання в Національнім Парку: Він зранив львицю, котра в першій хвилі зачала втікати, одначе зараз нагло завернула й кинулася на міністра. В останній хвилині міністр вистрілив і львиця впала на місці у віддалі кількох стіп від нього.

Господарські справи

в Програмі окраїнної політики польського націоналіста. *)

I. ТЕОРІЯ.

„Належить запевнити добробут".

Важну ролю в програмі окраїнної політики Ґертиха відграють господарські справи. І зовсім природно. Бо відповідна господарська політика може найкраще або привязати населення до держави, або настроїти його до неї ворожо. Доказом того служить якраз історія Польщі.

Як відомо, корисна для вищих верстов господарська політика старої Польщі привязала була ті верстви до старої Польщі так сильно, що вони ототожнювали свою долю зі старою Польщею. Се мало свої далекосяглі наслідки особливо на українських землях Польщі. Бо завдяки такій господарській політиці старої Польщі взагалі і на українських землях зокрема, українські вищі верстви дуже скоро засимілювалися з Польщею найперше державно, відтак національно. З другого боку ворожа для нижчих верстов господарська політика старої Польщі настроїла була ті верстви ворожо не тільки до вищих верстов як представниць старої Польщі, але і до самої Польщі. Та ворожість нижчих верстов, навіть етноґрафічно польських, до старої Польщі виявлялася в історії не раз і не два. Згадатиб нпр. вороже становище селянських мас, однаково українських і польських, до Польщі підчас Хмельниччини. Згадатиб далі вороже становище польських селянських мас в Польськім Королівстві до польських повстань в 1831 і 1863 рр. Згадатиб вкінці вороже становище польських селян у Галичині до польського повстання в 1846 р. (різня в Тарнівщині).

І з одного розділу „Програми окраїнної політики" здавалосяб, що Ґертих вповні свідомий великого значіння господарського чинника в політиці на окраїнах. І — се ще важніше — що він програму господарської політики на окраїнах сформулував так, як сего вимагає інтерес населення і польської держави. Той розділ називається: Господарські справи. В нім Ґертих пише:

Щоби зблизити окраїни до Польщі, належить усунути ріжницю культурного рівня, котра істнує між ними і рештою Річипосполитої. А щоб піднести культуру, належить піднести заможність. Колиж хочемо, щоб чужомовне населення почувалося в Польщі добре, щоб не хотіло зміни істнуючого політичного стану, належить запевнити йому добробут. Тому програма

*) Гл. Н. Зоря чч. 780, 784, 788, 792, 800, 805, 810, 813, 820, 822, 824, 826, 828, 832, 834, 840, 843 і 847.

господарського піднесення окраїн се важна частина програми окраїнної політики.

Таке засадниче становище Ґертиха в господарській політиці на окраїнах Польщі. Те становище викладає він далі подрібніше. Отже:

Належить розвинути на окраїнах сітку комунікаційних ліній (залізниць, битих доріг і плавби ріками), щоб відсталі окраїнні закутини наблизити до світа, вможливити догідний збут їх витворів, оживити їх господарське життя. Належить перевести рільні меліорації, осушити багна — приступати постепенно навіть до такого величезного діла, як осушення Полісся, — перевести комасацію, урегульовати справу сервітутів. Належить піднести культуру рілі — і то не тільки механічними способами, як нпр. поширюванням рільничих машин і штучних навозів, але, і передовсім, піднесенням рільничого знання (закладаючи рільничі кружки, рільничі школи, уряджуючи виставки рільничі, годівляні і т. д.), збільшенням професійної старанности рільників та розбудженням в них амбіції підносити культуру своїх господарств. Належить старатися зробити населенню доступним догідний і дешевий кредит. Належить підпирати розвій кооперації всіх типів — але такої, що звязана з загальнопольською кооперацією (належить до загальних союзів), а не такої, що організується регіонально*) і в сепаратистичнім дусі. Належить управнити організацію окраїнної торговлі, — довести до зліквідування ланцуха зайвих торговельних посередників — дрібних торговців-Жидів, що сидять не тільки по місточках, але й по селах, — навіть на гуцульських полонинах, в рибацьких „куренях" над Прип'ятю і т. д. — котрі є елєментом, що галапасує на селянськім населенню і згортає до своєї кешені значну частину доходу з його праці. Належить піднести господарський і культурний стан сіл, поліпшити їх гігієнічний стан, збільшити безпеченство від пожарів (поправляючи будівництво, закладаючи огневі сторожі, поширюючи обезпечення). Належить створити великий, основно передуманий плян ділання, котре довелоб до всесторонного господарського піднесення окраїн, плян меншебільше того типу, що програма морської політики (розбудови Ґдині, основування ліній морської плавби, будування залізничих ліній, що ведуть до моря, доповнення розбудови Ґданська і т. д.), — і той плян послідовно здійснювати.

Така програма господарської політики на окраїнах Польщі, що її подає Ґертих в своїй книжці в розділі п. з. Господарські справи.

Як бачимо, та програма ніби позитивна. Колиб її здійснено, то се принеслоб користь не тільки окраїнам, але й Польщі як державі. Бо добробут населення окраїн се добробут держави, до котрої ті окраїни належать. А коли в якійсь державі населенню добре, то воно дорожить приналежністю до тої держави і не бажає зміни. Се малоб далекосяглі наслідки особливо на сх. окраїнах Польщі. Бо ті окраїни сусідують безпосередно з СССР, звідки йде постійно большевицька розкладова пропаґанда.

Та подивімся, як Ґертих радить практично переводити в життя ту свою теорію...

II. ПРАКТИКА.

„Належить змагати до того, щоб загамувати розвій кооперативних інституцій, опанованих сепаратистами".

Як се ми бачили вже у становищі Ґертиха супроти Церкви, таксамо й тут є в нього різка суперечність між теорією, яку він виставляє, і між практикою, до якої зводить ту теорію. Бо виставивши програму піднесення добробуту населення окраїн, він рівночасно виставляє другу програму, яка має на цілі здержати те піднесення добробуту.

Вже в наведеній вище позитивній частині Ґертихової програми господарської політики на окраїнах є виразні сліди тої другої програми, негативної. Маємо на думці те місце тої програми, де Ґертих відмовляє підпертя кооперації, „що організується регіонально і в сепаратистичнім дусі", себто кооперації української і білоруської.

Та се не булоб іще здержанням розвою української і білоруської кооперації. Бо українська і білоруська кооперація на піддержку Ґертиха і його земляків ніколи не числила і без тої піддержки може дуже добре істнувати. Їй вистарчить піддержка своєї власної, української і білоруської, суспільности.

Одначе негативна програма Ґертиха в ділянці господарської політики на окраїнах наведеними вище словами того шовініста не вичерпується. Бо в іншім розділі він викладає ту програму куди негативніше. Той розділ має заголовок: Стоваришення й орґанізації.

Важною ділянкою організаційного життя — читаємо між ін. в тім розділі — є господарська ділянка. Руська кооперація зоріентована в сепаратистичнім дусі, є в Східній Галичині (Малопольщі) досить сильна. Належить розвинути на окраїнах польську кооперацію, котра обіймалаб також і Русинів, — поборюючи сепаратистичну конкуренцію там, де вона є, та стараючись випередити її там, де вона ще не появилася. Належить поодинокі руські кооперативи стягнути до польських кооперативних союзів. Належить інвестувати капітали західно-польської кооперації в кооперації на сході, щоб прискорити розвій тої останньої. В границях, в яких то можливе, належить змагати до того, щоб розвій кооперативних інституцій опанованих сепаратистами, загамувати, або виелімінувати сепаратистів з їх управи.

Щож сказати про се?

Передовсім треба ствердити, що позитивна частина Ґертихової програми господарської політики на сх. окраїнах Польщі се тільки теорія. Бо якраз на сх. окраїнах майже зовсім не робиться того, що Ґертих вичисляє в позитивній частині своєї програми господарської політики. Майже всі інвестиції, які в Польщі переведено і переводиться досі, переведено і переводиться головно на заході і в центрі держави та на Поморю (Ґдиня) — з майже повним поминенням сх. окраїн. На се нераз скаржилися українські посли в своїх промовах в Соймі та Сенаті, про се таксамо нераз писала українська преса.

А тимчасом коли де в Польщі край і населення під господарським оглядом знаходяться в тяжкім положенню, то передовсім на окраїнах. Того положення не можна й порівнувати з положенням в західній і центральній Польщі чи на Поморю. Бо ні в західній, ні в центральній Польщі, ні на Поморю тамошнє населення не голодує так, як голодує населення на сх. окраїнах (нпр. сх. Галичина, зокрема Гуцульщина, Полісся й ін.!). Тому коли є потреба позитивної господарської політики, то передовсім на сх. окраїнах.

Брак господарської помочи на більшу міру на сх. окраїнах зі сторони держави старається заступити само населення сх. окраїн через самопоміч. Та самопоміч се кооперація.

Як відомо, населення сх. окраїн Польщі в більшости українське й білоруське. Що торкається української частини сх. окраїн, то на тій частині українське населення становить на загал 70%, а коли взяти під увагу тільки сільське населення, то 80—90% (декуди навіть 90—100%). Тому річ природна, що господарська самопоміч населення сх. окраїн має такий національний характер, якої національности є те населення. Тому таксамо природна річ, що кооперація на сх. окраїнах має український і білоруський характер.

І тому, коли хтось справді хоче піднести сх. окраїни під господарським оглядом, то в першу чергу повинен йти на зустріч починам в тім напрямі самого населення. Він повинен тим починам помагати. Тому він повинен іти на зустріч також українській і білоруській кооперації на сх. окраїнах та помагати їй. Все те таке самозрозуміле, таке ясне, що само насувається кождому, коли хтось думає льогічно.

Та засліплений шовінізмом чоловік льогіки не має. Він всупереч здоровому розумови накликує, замість помагати господарській самопомочи убогого населення сх. окраїн Польщі — гамувати ту самопоміч. Взиває гамувати тому, що та самопоміч має такий національний характер, якої національности є населення, котре помагає само собі....

Не треба богато доказувати, що така програма Ґертиха господарської політики на сх. окраїнах шкідлива для обох сторін: для окраїн і для Польщі. Для окраїн вона шкідлива тому, бо унеможливлює господарське піднесення населення. А для Польщі як держави вона шкідлива тому, бо: 1) з убогого населення держава має менший прихід, як з богатого і 2) убоге населення все більше приступне для сусідської ворожої пропаґанди, ніж населення, котре живе в добробуті.

Отже ясно, що гамування розвою української кооперації на сх. окраїнах Польщі се гонення води на млин большевиків. Се робота не тільки на шкоду українського народу, але й на шкоду польської держави.

В якій мірі шкідливі погляди Ґертиха переняли вже польську суспільність і здійснюються в життєвій практиці, — се всі ми бачимо. Тому писати про те докладніше не будемо, навіть якби була можливість.

Ненависть має те до себе, що вона тільки зразу спинюється на однім предметі, але згодом обіймає все, на що звертається думка ненависника, розуміється, з виїмком його власного особистого его-їзму в найтіснішім значінні того слова. Таке сталося і з Ґертихом. Раз розгойдана в нім ненависть до Українців й інших меншин в Польщі перекинулася в його почуваннях — хоч се і дивно виглядає — на саму Польщу, бо вона в очах Ґертиха замало енергійно нищила те, що він уважає вказаним нищити. В консеквенції ненависть Ґертиха (і всіх йому подібних типів) звернулася проти правительства власної держави. Наслідок того такий, що Ґертих опинився в Березі Картузькій як політичний вязень.

Чи сподівався хто коли такої несподіванки, що найбільші польські шовіністи сидітимуть в польських тюрмах, коли освободиться польська нація... А пречінь представництво польської нації не могло з Ґертихом і йому подібними зробити нічого іншого як зробило, бо без того бувби затроєний весь польський державний і національний орґанізм.

*) Отже тут регіоналізм вже „злий". — Ред.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Переслідування католиків в СССР

Переслідування католиків на Совітській Україні в останніх часах нагально зростають. Большевики накладають на останні католицькі церкви велитенські податки, яких неможливо заплатити. В таких випадках замикають церкви і передають їх на збіжеві маґазини або кіна. Під сею притокою замкнули м. ін. католицькі церкви в Полоннім, Бершаді й Ободівці. Така сама доля загрожує церквам у Винниці й Житомирі. Одночасно большевики переслідують завзято католицьких священиків. В Києві арештували знов останнього греко-католицького священика о. Щепанюка й о. Шенфельда та адміністратора католицької церкви на Совітській Україні о. Юхневича. Таким чином на Совітській Україні позамикали большевики майже всіх священиків і замикають решткі відчинених ще церков. На Білорусі зі 120 кат. церков залишилося ще 30 церков. В останньому часі замкнули церкви у Слуцьку, Злобині, Рогачеві і Логойську. Залишилося на волі ще 12 священиків, з них 7 зовсім стареньких, які не можуть вже виконувати священичих обовязків. На просторі всього СССР переводять масові арештування священиків, на яких накладають теж великі кари. З Ленінграду виселили останнього католицького священика о. Амодрі (домініканця). З православних епископів арештували трьох: Венедикта Оренбурського, Гавриїла Сарапульського і Панкратія Кашинського. (КАП).

Німеччина домагається кольоній

Урядовий гітлерівський орган „Фелькішер Беобахтер" помістив недавно статтю п. з. „Німці потребують місця для віддиху". В ній пише м. і.: Тепер ще лишилася неполагоджена справа кольоній, забраних Німеччині на основі версайського договору. В інтересі світового мира треба ту справу як найскорше вирішити. Німеччина має право домагатися звороту кольоній. Адже неможливо, щоб 68-міліоновий нарід обмежився постійно до 181 тисяч квадратових миль в середині Европи.

Східні Торги

XV Східні Торги у Львові назагал слабші від попередніх. Брак експонатів тяжкого промислу і заграничних фірм. Крім кількох знаних австрійських і німецьких фірм, югословянського і двох мадярських павільонів — всі вони дуже скромні — заграниця не зацікавилася львівськими Сх. Торгами. З Українців лиш фабрика кераміки „Око" інж. С. Литвиненка, п. Ломага і три Гуцули — взяли участь у Сх. Торгах. Нема сумніву, що колиб українські установи та підприємці в більшій мірі взяли в них участь, українські павільони булиб звернули загальну увагу публики, особливо українське народне мистецтво, будівництво, хліборобство і т. д. Українська абстиненція від участи у Сх. Торгах шкодить найбільше нам самим.

Та мимо того варт близше придивитися Східним Торгам. Зараз при вході зліва нарисований великий плян Торгів, одначе... без ніяких пояснень. Перший павільон з лівої сторони з ґумовими виробами з Сянока. В ріжних красках виконані ґумові підлоги, тапети й інші вироби. Ґумові підлоги й тапети дуже гігієнічні, коштують 3 зл за 1 кв. м. — В другім павільоні приміщені монополі: тютюн і горівки. Крім того є ріжні прімуси, „емеси" по 10 зл., зелізка, машинки до писання („Мерцедес" 360 зл., „Ундервуд" 550 зл.). Цікава бухгальтерійна машина „Орміґ" в ціні 1.900 зл., що значно прискорює працю бухгальтера. Окремо є машини до писання „Еріка" в ціні 375 зл. Виставив їх Українець п. Ю. Ломага (Львів, ул. Валова 11). Машини до шиття коштують 270 зл, з моторами 200 зл. більше.

В 3 павільоні бачимо преріжні цукорки, консерви, цукрові вироби. Цікаві машини до сортування яєць.

На площі перед тим павільоном повівають на високих маштах прапори Німеччини (червоний з чорною свастикою на білім колі), Анґлії, Франції, Америки, Югославії, Мадярщини й ін. держав. По площі ходить около 2 метрова темнозелена фляшка з написом „Рондор" амер. горівка. Дальше є кіоск „Marґi" (буліонові кістки). Публика обступає довкруги той кіоск і дістає задармо буліон і ріжні зупи в малих філіжанках і тарелях. Приємно вразило, що фірма „Marґi" видала також українські реклями, мабуть одинокі на Сх. Торгах.

В 4 господарськім павільоні бачимо рибну господарку в Журавні. В шкляних басейнах з водою є ріжні роди риб: Коропи, золоті рибки, клені, лини, угри, марени, окуні, пструги, соми і т. д. Гарний модель осередку рибної господарки в Яремчі. Крім того є в павільоні добірні овочі з полудневих сторін Галичини, головно з Заліщик. Дальше є показ виробу шовку в Мілянівку. Велика мапа інформує про розміщення шовківництва в Польщі. З неї довідуємося, що розмірно богато осередків шовківництва є на полудне від Дністра. Гарні вироби з верби з Рудника над Дністром.

В 5 ремісничім павільоні виставлені меблі з ріжних родів дерева, уложені по модерному. П. Федоришин Українець виставив свої глинянські килими.

В 6 павільоні розложив свої вироби нафтовий промисл, головно „Польмін". В 7 павільоні є текстильні товари ріжних краєвих фірм. В 9 павільоні є кераміка, промисл електричний, газовий і нафтовий. Дуже практична піч до печення зі шкляними дверцятами.

В 10 центральнім павільоні є самоходи фірм: Форд, Польський Фіят й ін., самоходові опони фірм: Берсон, Батя, Галіція і т. д., ровери. мотоциклі, рільничі машини, вироби цехів кафлярських і гончарських. Австрійська фірма Гутман виставила кухонні приладдя, німецька фабрика „Єна" виставила огнетривалі шкляні вироби. Бачимо широке застосування соди в промислі. Цікаві горшки „Юпітер", що скоро варять: росіл за 10—16 мін., печеню за 5 мін. Коли страва зварена, горщок сам свище і дає знати господині. Сей горщок зі спеціяльного металю коштує 50 зл. Дальше є футра, меблі, біжутерія, килими і т. д.

Там де колись була вежа з фляшок старої фабрики горівок Бачевського, є нині вежа з напитками фірм Мушиньского та Штадміллера.

Минаємо порожну площу, де давніше були рільничі машини і йдемо оглядати коней. Великий квадрат забудований загородами для коней. Зліва двірські високі коні, каштани, гніді, карі. Дальше є надписи: „Коло годофцуф коні" Сокаль, Жовква, Жидачів, Стрий. Селянські коні наших господарів, зорґанізованих в „колах годофцуф коні" при повітових виділах, роблять дуже гарне враження. На право від входу є 12 мадярських коней т-ва плекання коней „Гіппія" в Будапешті. Діти дикої пушти гребуть нетерпеливо ногами і очи їх блищать несамовито. Особливо гарний карий кінь.

Дальше є павільон дробу. В басейні перед павільоном пливають качки „пекінґи": темно зелені й білі. В павільоні наліво є в койцях ріжні ґатунки курей: червоні кармазини, білі ваяндоти, зеленоніжки, плімут-роки й ін. Дальше величезні емденські гуси, індики, пантарки і т. д. Є пара павів, одначе павич без... хвоста. Є крілики сріблисті, білі анґори, гавайські і т. д. Вкінці є військові почтові голуби. На одній клітці написано, що ті голуби перелетіли 190 км. в 3 год., на другій, що 630 км. в 5 год. 48 мін.

На право від головного входу в „павільоні штуки" сего року нема вистави образів. Звертають увагу великі глинянські килими. Дальше є порцеляна з міста Майсен в Саксонії, вироби з фаянсу, шкла, срібла і т. д. Дуже практичні тарелі, миски, полумиски з паперової маси „маше". Текстильні вироби з Лодзі, Жирардова, Варшави, Познаня, Кракова і т. д. Є модерні меблі й дивани з Живця, порцеляна фірми „Ґіше" з Катовиць, футра, герметичні мішки на футра від 20 до 50 зл., що хоронять футра від молів.

Минаємо ряд ресторанів і бачимо малий кіоск з надписом „Югославія". Синобіло-червоні прапори звертають увагу на сей скромний кіоск. Внутрі кіоска є чудова панорама острова Блед, літної резиденції югословянських королів. Бюро подорожей „Путнік" запрошує відвідувати Югославію. В кіоску є ще кілька фляшок вина, два кошики зі сливками, олива до виправи сирівців — і се все.

Дальше є гарно розмальований кіоск української фабрики кераміки „Око" інж. С. Литвиненка (Львів, вул. Потоцького 58а).

Червоно-біло-зелений прапор має над першим мадярським павільоном з ріжнородними винами й медами. В павільоні деревного промислу чути сильний запах порізаного дерева. Дошки з ріжного дерева, дикта, меблі, ріжні деревляні вироби доповняють цілий павільон. Один робітник вирізьбив за 2 роки деревляні шахи величини 20 до 40 цм. Король білих се марш. Пілсудский, королева — Польща, на коні львівський воєвода Белина-Пражмовський і т. д. Король чорних — російський цар Николай II, королева — Катерина II і т. д. Ціна тих шахів 1.000 зл.

В другім мадярськім павільоні при звуках циганської орхестри одна пара витинає чардаша. Гості смакують токаї і т. п.

В 13 павільоні звертають увагу тканські вироби з Холмщини: Щебрешина й Красноставу: вишивані обруси від 10 до 12 зл., доріжки по 3 зл., 6 серветок 2 зл. і т. д.

Микола Медвічук з Річки коло Косова виставив килими та дрібні гуцульські вироби. Недалеко нього Петро Чепига з Кут виставив крім гуцульських виробів тканини з Фрамполя коло Білгораю на Холмщині. Зараз побіч Віденка Герміна Тіссер виставила свої „кунстґеверблхе гандарбайтен" (ручні роботи). Дальше Москаль з „Пітєра" (Петербурга) виставив гарні деревляні вироби з карельської берези (з Фінляндії). Його сусід Дмитро Орловський з Яворова коло Косова виставив гуцульські вироби. Всі нарікають, що мало хто купує. В розі коло косівських килимів видно обруси, серветки і т. д. роботи „толєдо". Се вишивали жінки наших еміґрантів з Великої України. Продає старенький п. Ф. Жуковський. Такто в останнім павільоні ч. 13 зібралися ріжні „інородці".

Вкінці ЛОПП. Образи представляють страхіття ґазової війни. Повно протиґазових масок, одягів і т. д. В самім куті є два безмоторові літаки („шибовєц"), зроблені польськими студентами техніки у Львові. Дижурний технік оповідав з гордістю про осяги польського студентства на полі летунства. Я мимоволі подумав: Коли українська молодь матиме змогу працювати в тім напрямі? Вправді в Америці українська молодь, згуртована в гетьманських орґанізаціях, має вже кілька літаків і вправляється в літанні, одначе тут в Галичині ся преважна ділянка зовсім недоступна для нас.

Назагал рух на Сх. Торгах слабший як в минулих роках. Виставці нарікають, що мало хто купує, що не оплачується брати участь у Сх. Торгах. Розуміється, кріза. І з цілої української части Галичини рішучо замало учасників. А шкода.

І. С.

З виборчого руху

27 серпня с. р. відбулося передвиборче віче в Гвіздці (Коломийщина). Промовляли п. І. Заваликут, др Трильовський і п. Гриць Яремчук. — 30 серпня с. р. відбулася передвиборча нарада в Тернополі. Реферат виголосив др. Степан Баран. — 1 вересня с. р. відбулося виборче віче в Ожидові, пов. Золочів і передвиборча нарада в Юськовичах, пов. Золочів. Референтував мр Б. Бородайко. — 28 серпня с. р. відбулося виборче віче в Ясінці Масьовій, повіт Турка. Промовляли др М. Кондрат й А. Горечко. — 26 серпня с. р. відбулася передвиборча нарада в Волоському Селі (Болехівщина). Реферат виголосив Д. Великанович. — 28 серпня с. р. відбулася нарада делеґатів міщанства в Рожнітові. Референтував Д. Великанович. — 28 серпня с. р. відбулося виборче віче у Струтині Нижнім. На вічу було около 1000 осіб. Промовляли Д. Великанович і др. Курбас. — 29 серпня с. р. відбулася передвиборча нарада в Перегінську. Проводив о. дек. Патрило. Референтував Д. Великанович. — 26 серпня с. р. відбулося передвиборче віче в Перемишлянах. Промовляли др Степан Біляк і п. Мирон Луцький. — 28 серпня с. р. відбулося передвиборче віче в Бережанах. Реферат виголосив др Ст. Біляк. На вічу було понад 300 осіб з усіх місцевостей повіту. — В сокальській виборчій окрузі відбулися виборчі віча: в Любачеві (промовляв др Роман Перфецький), в Чесанові, Олешицях, Белзі, Жовкві, Сокалі, Турині (промовляв радн. Данилович), Вербиці, Раві Руській, Мостах Великих, Немирові, Куликові й Угнові (промовляли др. Роман Перфецький та інж. Корнило Целевич).

Горячкова діяльність

в єгипетськім ґенеральнім штабі.

Арабський щоденник „Аграм" доносить з Каїра: В єгипетськім генеральнім штабі кипить праця від ряду днів. Зокрема копіюють численні документи з воєнного архіву і перекладають їх на анґлійську мову. Єгипетський міністр війни заявив представникам преси, що досі ще не застановлялися над тим, аби на випадок війни віддати єгипетські й анґлійські війська під анґлійську команду. На границі Лібії виконують ріжні стратеґічні роботи. Єгипетський міністр внутрішних справ відкликав відпустки поліціянтів.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Неймовірні відносини

в польськім цукровім промислі.

Польський католицький щоденник „Глос Народу" приніс в ч. 235 передовицю п. з. „450 = 34.000". Подаємо її тут в перекладі:

„Гонец Варшавскі" виступив недавно з реченяціями на тему відносин пануючих в цукровім промислі Польщі. Се правдиві ревеляції. Дають просто скандальний, обурюючий образ відносин.

Наведім найважніші з поданих в „Гоньцу" чисел!

Директорські пенсії. — Є, пише „Гонец", 450 голов, заступників голов, членів надзірних рад й управ в цукровім промислі Польщі. Се найчастіше „фаміліянти", котрі поділили становиска між себе. „І так, цитуємо дані „Гоньца", 371 займає тільки по одним становиску, та 79 сконцентрувало в своїх руках аж 246 титулів і жерел доходів. З них 42 має по дві посади, 14 по три, 6 по чотири, 5 по пять, 3 по шість, 2 по сім, 1 має вісім становиск, 2 по десять й один рекордист займає аж пятнацять становиск".

Тих 450 лицарів промислу в р. 1934 одержало лише сталих пенсій 5,864.762 зл. Одначе до тої суми треба додати ще провізії й тантіеми. Кілька нових міліонів... Для 450 людей! — „Рекорд" хіба в тій галерії лицарів промислу побив п. Антоні Маковецкі, котрий, після „Гоньца" має 20.000 зл. місячної платні і крім того 30.000 місячних провізій і тантіем. Отже 600.000 зл. річно! — „Гонец" обчисляє, що 450 лицарів цукрового промислу бере річно 5,864.762 зл. сталих пенсій і крім того кілька міліонів провізій і тантіем. Отже яких 8—9 міліонів зл. разом! Власне ту саму суму (8,200.000 зл.) означено як загальну квоту виплачену в цукроварнях в р. 1934 яко платні працівникам, котрих було 34.000.

Обурюючі цифри. — Поданий в „Гоньцу" образ відносин в цукровім промислі Польщі назвали ми скандальним й обурюючим. Дуже радо помістимо спростування цукрового картелю, що подані варшавським орґаном цифри фальшиві. Бо цукровий промисл в Польщі се, як відомо, одна з нечисленних в Польщі ділянок продукції, які в 100 проц. польські. Коли в нас часто нарікається на егоїстичний і протисуспільний капіталізм, то рівночасно підчеркається, що той „польський" капіталізм в 60—70 проц. непольський, французький, американський, бельгійський і жидівський. Тому ми малиб правдиву сатисфакцію, коли ми могли б одержати з цукрового картелю заяву, що подані „Гоньцом" цифри фальшиві.

Одначе наше бажання правдоподібно не буде сповнене. Наведені дані подав „Гонец Варшавскі" перед кількома днями. Ми вичекали тих кілька днів в надії, що може покажеться, що „Гонец" впав жертвою злих інформаторів і спростування картелю покаже, що відомости були фальшиві. Одначе таке спростування не появилося. Се значить, що цифри правдиві і правдивий образ, спертий на тих цифрах. Тому тут порушуємо його. Бо ліпше щоб католицький орґан напятнував протисуспільну роботу лицарів цукрового промислу, ніж се мавби робити соціялістичний орґан.

Переступлені границі. — Кілька літ тому віденська „Шенере Цукунфт" оголосила звідомлення з діяльности заведень Сіменса в Берліні. Тоді показалося, що 250 високих урядників, директорів і т. п. з тих заведень мало пенсії рівні пенсіям 10 тисяч робітників. „Шенере Цукунфт", відомий католицький віденський тижневик, кілька тижнів гремів на ті „горендальні" відносини. — Польський цукровий промисл пішов дальше, ніж заведення Сіменса. Ріжниця між винадгородженням директорів і платнею робітників далеко більша, ніж в берлінськім случаю, котрий обурював католицький часопис.

Дуже добре розуміємо, що мусить бути ріжниця між винадгородженням директора фабрики і простого робітника. Там винадгороджується вищу освіту, кермуючу працю й високий фаховий досвід, від котрих залежить рентовність продукції й навіть доля фабрики. З другої сторони надгороджується виконуючу працю, найчастіше тільки фізичну. Вона вимагає що правда в декотрих ділянках кваліфікацій і фахової освіти, та не в такій мірі, як освіта і кваліфікації тамтої верстви. Між тими двома родами праці є якась ріжниця; отже повинна бути ріжниця і в винадгородженні. Яка? Трудно її означити і ще трудніше устійнити в практиці. Одначе ми переконані, що ту ріжницю переступлено в цукровім промислі на дуже високу цифру, коли візьметься під увагу, що 34 тисячі людей, фізичних й умових працівників побирають тілько винадгородження, кілько побирає упривілеєна група 450 людей.

„Королівський" дар. — В тій справі є ще один момент: інтерес консумента, отже суспільний момент. Загально відомий факт низького рівня консумції цукру в Польщі. Ми край, котрий на тім полі стоїть на сірім кінці европейських народів. Село нині майже не знає цукру і зате поширюється сахарина. Під сим оглядом вертаємо до дуже давних часів. Цукор стає нині скарбом, як був скарбом в 18 ст., коли — після Лозіньского — Жиди в якімсь місточку зробили „велику радість" Августови III, жертвуючи йому на привитання голову цукру. Був се тоді „королівський" дар. Цукор задорогий для Поляків продукт. Задорогий між ін. з тої причини, що надзірні ради й дирекції в тім промислі пожирають понад 20 проц. зиску! Більше ніж 1/5... І то, памятаймо, 450 людей!

В Польщі є загальне незадоволення з капіталістичного промислу. Радикалізація поглядів, передовсім молодого покоління, поступає. „Господарські сфери", великі промисловці, капіталісти нарікають на „демагогію", на „радикалізм". І рівночасно дальше згортають великі зиски, як згортали їх досі. Сліпі й глухі; не видять страхітливої дійсности, не чують голосу справедливости! Розумний мадярський єпископ Прохаска сказав, що соціялізм і взагалі радикалізм се будова над болотом капіталізму. Треба осушити з болота терен і збудована над ним будова покажеться, твердить єпископ Прохаска, злишньою і сама розлетиться.

Найбільший союзник большевизму, соціялізму й радикалізму — сам капіталізм. Його насилля над справедливістю родить соціялістичні рухи, викликає соціяльні революції. Ми думали дотепер, що се тільки чужий капітал не здає собі справи з тих простих правд. Прикро признатися до помилки; та в деяких случаях треба. Ми помилялися думаючи, що правдиво польський „національний" капітал ріжниться під тим оглядом від чужого. — В. З.

Поличник Росвелта большевикам

С. Бріс пише в паризькім „Журналі": Доброго луння дістали совіти! Здається тільки американська дипльоматія здатна подібним тоном розмовляти з Москвою та ще оповістити такий документ. Ще недавно здавалося, буцімто взаємини між Москвою й Вашінґтоном розвиваються прихильно. Всего кілька тижнів тому заключено совітсько-американське торговельне порозуміння. А ось тепер виявляється, що совіти безсоромно нарушують зобовязання про невмішування, приняте ними при признанні їх Злуч. Державами Пів. Америки. Інші зобовязання приняли совіти підчас недавньої московської поїздки П. Лявяля. Се не перешкодило конґресови комінтерну, щоб засідав під покровительством Сталіна, оповістити, що Франція готова стати старшою дочкою совітів. Що спонукало американське правительство до різкого виступу? Росвелт хоче бути „суспільним" президентом, та не збирається уступати демагогам. На його думку, перша умовна оздоровлення — се держати на припоні буителів. Розумна лекція!

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

До 50-ліття Станиславівської Епархії

V. СПРАВА СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ДІЄЦЕЗІЇ НА АРЕНІ ДЕРЖАВНОЇ РАДИ І В ЧАСОПИСАХ.

В Державній Раді 29 січня 1885 р. посол Евзебій Черкавський поставив внесення на приняття правительственного проекту закона, що визначував кредит з публичних державних фондів на основання й удержання станиславівського епископства. Черкавський, хоч був Українцем, не належав до клюбу Українців в державній Раді у Відні*), але як син священика хотів мати заслугу в справі церковній. Він ворожо відносився до українських справ, особливо на полі шкільництва, з нашою Церквою ще не зірвав був. Внесок Черкавського підпер посол Василь Ковальський, заявляючи, що „основанням станиславівського епископства заспокоїть правительство давне, горяче бажання галицьких Русинів з перших літ конституційної ери, бажання, котре, як всім відомо, в імени вірних многократно висказували, як казав бесідник, в окремих меморандах до корони і поодиноких кабінетів, митрополит Яхимович і його наслідники".

В тім предметі забирав голос і міністр віроісповідань і просвіти бар. Конрад фон Айбельсфельд, заявляючи, що фінансове положення держави не дало правительству можности відповідно вивінувати ту нову інституцію. Правительство, казав міністр, переспрaвляло безпосередно в тій справі з Римом з причини вакансу митрополичого престола й Апостольський Престіл згодився у всіх точках на предложення правительства, так що до емеритури для бувшого митрополита (Йосифа Сембратовича), як і дотації станиславівського епископства. На доходи з митрополичих дібр наложено великий тягар. З тих доходів мав побирати б. митрополит Сембратович 12.000 ґульденів, а на дотацію станиславівського епископа призначено стало 7.000 зр.

Нова дієцезія мала 460 кв. миль простору, число її населення в 1885 р. було 600.000.

З урядовим оголошенням про отворення нової станиславівської дієцезії був поданий відразу призначений епископ. Був ним Преосв. Юліян Пелеш. Першу вістку про його номінацію подало тодішне „Діло". В ч. 8 з 31 січня 1885 написало статтю п. з.: Habemus Episcopum Stanislaopoliensem.

Про номіната пише „Діло" прихильно, кажучи, що „йому з посеред нашої єрархії церковної на предложення правительства Рим і корона поручає управу церковних діл в новій епархії". „Діло" пише, що були ще інші кандидати на той новий епископський престіл: а то Альбанський епископ Мальчинський і о. Др. Климент Сарницький, протоігумен ЧСВВ. При тім згадує „Діло" про повну колись автономію*) на вибір епископа.

В ч. 8 і 9 з 22. І. (3. ІІ.) писало „Діло" ще про епископство. Сим разом йшло про резиденцію нового епископа. Міністр Конрад фон Айбельсфельд відповідав в Раді державній послові В. Ковальському і заявив, що на набуття і приспособлення дому на резиденцію епископа дає правительство 39.000 зр.

Про нового епископа писав тоді також „Новий Пролом" в ч. 214 з 15/27 лютого.

Дуже гарне пастирське Посланіе ч. 807/орд. видав митрополит Сильвестер Сембратович. Подаю короткий його зміст: „Сильвестер Сембратович Божою Милостію і св. Апост. Престола благодатю митрополит Галицький і т. д. Всему Всеч. Духовенству і вірним церковної Нашої Провінції галицької мир о Господі і Наше Архіерейське благословення!

Поспішаємо обвістити торжественний акт ерекції нової Епископії в м. Станиславові... Вже 1850 р. постановлено було Найвисшим розпорядком Його ціс.-

*) Черкавський Евзебій, народний зрадник. Син руського священика, став професором університету на фільософічнім виділі. Був послом до австрійської Ради державної, інспектором народних, відтак середних шкіл. Коли Українці старалися о отворення хоч одної школи у Львові, він в Раді шкільній спротивився, кажучи, що у Львові нема для кого отвирати українську школу, бо до тої школи не впишеться навіть 15 дітей! Як отворили школу Шашкевича, зараз вписалося 90 дітей. Черкавський помер 21. IX. 1896. р. у Львові.

*) Не знаю, в якім значінні розуміло тодішне „Діло" ту „автономію", але був се клич демагогічний. Епископ мусівби тоді бути залежний просто від партійних пристрастей. Тоді не дивилисяб, чи кандидат має потрібні дані на епископа, а рішавби голос товпи, чи радше агітаторів.

Памятайте, що в неділю 8 вересня вибори до Сойму!

Нові постанови

про гребання померших.

Міністерство Суспільної Опіки оповістило обіжник, що доповнює закон з 1933 р. про гребання померших. В нім ствердженo, що оплати за похорони й місця на цвинтарях зависокі. Оплати повинні відповідати господарській спромозі населення. Не вільно домагатися жертв і додаткових оплат. За припинювання похорону, доки заінтересовані особи не заплатять додаткової жертви, каратимуть суди. Влада, що контролює громади, може зажадати виказу цвинтарних оплат. Доходи з цвинтарних оплат призначені на вдержування і закладання цвинтарів. Громадські цвинтарі мають бути спільні для всіх віроісповідань. Лиш у виїмкових случаях вільно будувати гробниці поза церквами і цвинтарями для осіб дуже заслужених. На цвинтарях не вільно уладжувати ніяких реклям. В сусідстві цвинтарів не вільно будувати уладжень, що викликують галас. Католицькі цвинтарі можуть відмовити похоронити попіл зі спаленого тіла в крематоріях за кордоном. Міністерство Суспільної Опіки заборонило передавати до наукових дослідів тіла осіб, що померли на пошесні недуги. Тлінні останки померших на пошесні недуги вільно ексгумувати і перевозити найскорше по двох роках від похорону і в холодній порі року. Через місто вільно перевозити покійників лише в годинах найменшого руху. Лікарі або „оглядачі трупів" мають обовязок постійно перевірювати причини смерти. „Оглядачі трупів" мусять перейти науковий вишкіл і зложити приречення, що будуть совісно виконувати свої обовязки.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

кор. Апостольського Величества з 8 мая 1850 р. утворення гр. кат. Епархії Станиславівської. Св. Престіл Римський одобрив отворення тоїж Епархії. Дальше згадує митрополит про зріст львівської діецезії в 8 десятку XVIII. ст. щодо обєму землі, про прилучення части холмської, луцької та коротко існувавшого камянецького епископства і про прилучення Буковинського Князівства. „Найвисшим рішенням Його ціс. кор. Апостольського Величества з 12 лютого, каже митрополит, зістав іменований, а відтак св. Отцем на тайнім консисторі з 27 березня 1885 потверджений і преконізований Епископом станиславівським Впр. Юліян Пелеш Архідіякон Нашої Капітули, що в неділю 23 по Сош. Св. Духа 20/10 (1 листопада) приймив епископські свячення з рук Наших і Впреосв. Архіепископа Моравського обр. лат. і Архиепископа Ісаковича вірменского." Митрополит згадує дальше, що Св. Отець Лев XIII буллею з 26 березня 1885, яка зачинається словами: De universo Dominico grege, іменував Впр. о. Юліяна Пелеша Епископом нової діецезії. Дата з Риму є: „Anno 1885, septimo Kalendas Aprilis, Pontificatus Nostri anno octavo."

Дано у Львові в день св. Андрея Первозванного 30. XI. (12 грудня) 1885. Отже сей рік є Ювилейним роком Станиславівської Діецезії, що також важне для цілої нашої церковної Провінції вже тому, що вона через впровадження Станиславівської Діецезії стала повною Церковною Провінцією.

о. М. Каровець ЧСВВ.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В Гошеві на Ясній Горі відбувся на Успення Пр. Діви величавий празник. Погода незвичайно сприяла — тому понад 15.000 прочан прибуло до Пречистої Діви, що вславилася чудами на Ясній Горі. Деякі прочани зробили пішки около 20 миль дороги. Дуже гарне враження робила процесія парохіян з Ляшок Дол. і Горішних, що в численнім складі осіб прибула під проводом свойого пароха о. Андрія Мельника. В навечерія празника серед вечірної тиші виголосив проповідь на дворі о. Ір. Назарко ЧСВВ. В день празника в год. 9-ій рано відбулося приняття 30 нових членок до Марійського Кружка. Обряду приняття довершили о. Ір. Назарко ЧСВВ й о. А. Дуда ЧСВВ, місцевий провідник Мар. Кружка. Співану Службу Божу відправив о. М. Пелех ЧСВВ ігумен з Лаврова. До св. Тайн приступило майже 4.000 прочан. Гошів справді має в собі щось з надприродної атракції.

Львівський рим.-катол. архиепископ Твардовський візвав духовенство своєї діецезії, щоб не вживало виразу „свято" для нецерковних обходів. Священики мають також звертати увагу парохіянам на невідповідність примінювання того слова до світських імпрез, бо се причиняється до обнижування гідности церковних свят.

В будинках Печерської Лаври в Києві большевики влаштували виробництво ґобелінів.

Нові увязнення православних епископів в СССР. В послідним часі увязнили большевики отсих православних епископів т. зв. патріяршої православної Церкви: Бенедикта Оренбурського, Гавриїла Сарапульського і Панкратія Кашинського. (ПІП).

О. Амодрі, апостольський адміністратор в Ленінґраді, вернувся до Франції по 28 літнім побуті в Росії. Большевики виселили його з СССР.

О. др. Т. Фічер, ректор славної колеґії оо. Ісусовців в Інсбруці і професор університету, помер в 40-вім році життя.

Пастирський лист німецьких епископів. В Німеччині в усіх церквах відчитали з проповідальниць пастирський лист католицьких епископів, зібраних на конференції в Фульді. Пастирський лист підкреслює, що число ворогів католицької Церкви в Німеччині зростає та жаліється на протирелиґійну пропаґанду в літературі й на заборону зборів релиґійного характеру поза церквами. Пастирський лист м. ін. стверджує, що свободу преси так обмежили, що бувшій католицькій пресі заборонено поміщувати релиґійні статті та рівночасно змушують її приймати статті, які ображують католицьких читачів! Лист пригадує заслуги Церкви в ділянці суспільної моралі. Справа відродження німецької нації поведеться тільки тоді, коли буде основуватися на опоці християнської релиґії. Четверта заповідь домагається, щоб шанувати й повинуватися державній владі. Та коли державні закони попадуть в суперечність з природним і Божим законом, тоді більше треба повинуватися Богові, як людям.

Французькі пластуни були на послуханні у Св. Отця. Папа виголосив до них промову. В ній підкреслив, що як давніші розвідчики вислідивши шлях провадили війська, так пластуни повинні добрими ділами показувати іншим, як треба бути добрими католиками.

Президент республики Ліберії одержав від Св. Отця хрест св. Григорія як відзначення за довголітне підпирання католицьких місій в республиці Ліберії.

КНЯЖЕННЯ ЛЬВА

Данилового сина.

II.

Отже в першу чергу (крім спадщини Романа Мстиславовича) звернув своє „властолюбіє" на Люблинщину. Коли не вдалося добути польського престолу, Лев старається бодай цю землю відірвати від Кракова. Похід Юрія Львовича по смерти Лешка Чорного вправді не вдався (1288 р.), зате Лев скористав з польських міжусобиць; виступив як протектор Болеслава плоцького, Конрада й Локотка проти кандидатури Генриха воротиславського та добув для себе Люблинщину десь коло 1290 року.[21])

Рівночасно заключений союз із Вацлавом чеським, що мав тривати „до живота", як пише наш літопис (одиноке джерело до сього союзу), насуває здогад, що сталося се в порозумінні з Вацлавом.[22]) Люблинщина лишилася під владою Льва аж до його смерти (відібрали знов Поляки 1302 р.).

Велике огірчення Льва, що довело аж до вбивства Войшелка, походило теж з того, що віддання волости литовського Князя Романові означало утрату Новгородка для Галицько-волинської Держави. Лев не помилявся; „світлі перспективи для Романової династії"[23]) скінчилися зі смертю слабенького Шварна — й Лев дістав уже лише Холм і Дорогичин, а в Новгородку засів Тройден, що витягнув руки й по Дорогичин. Отже тут Львові перешкоджено у здійсненні його анексійних плянів, які могли удатися при помочі балтійського Ордену.[24])

Дальші здобутки осягнув Лев за Карпатами. Від часів Володимира Великого, що прилучив був Закарпаття до своїх володінь, аж до Льва Даниловича належало етнічно українське Закарпаття до Угорщини. Навіть Карпати називалися в наших памятках стало „Угорськими Горами".[25]) З часів Кн. Льва маємо кілька документальних вісток, що він прилучив Закарпаття до своїх володінь — і за його життя воно вже до Угорщини не повернуло,[26]) подібно як Люблинщина до Польщі.

З того видко, що зрікаючися східніх земель, Кн. Лев умів поширити свої володіння на захід і південь. На північ поза етнічно українські землі експанзія не повелася. Загалом з історії його панування пробивається політичний розум, такт і могутність. Річ гідна глибокої застанови, що він не запобігає нічиєї ласки ні союзу, а проводить свої пляни сам; натомість його ласки запобігають напр. поляки, супроти котрих він виступає як могутній протектор.[27]) Літописна характеристика Льва при нагоді його походу під Краків, що він „був мудрий, хоробрий і сильний на війні, бо показав велику відвагу в численних битвах", — се не пусті слова, а радше може занадто шабльонова характеристика як на таку політичну особистість.

(Дальше буде).

[21]) Грушевський, Історія, III, стор. 97—98.
[22]) Пор. здогад Томашівського, Укр. історія, стор. 105—106.
[23]) Грушевський, Історія, III, стор. 93—94.
[24]) Про зносини Льва з сими Німцями літопис не говорить, але се не значить, що їх не було; про конфлікт між ними й Литвою говорить під р. 1286.
[25]) „Слово о полку Ігореві" і Гал.-вол. літопис.
[26]) Грушевський, Історія, III, стор. 98—99.
[27]) Виступає се особливо ярко в оповіданні літопису п. р. 1291.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

„Темна ніч" Г. Косинки

Українського письменника, розстріляного большевиками.

Григорій Косинка. **Темна ніч** і інші оповідання. З передмовою Л. Нигрицького. „Українська Бібліотека" ч. 27. Львів 1935. Стор. 125, ф. 12.5 × 18 цм. Ціна 0.95 зол.

Як третій томик „Української Бібліотеки" Івана Тиктора за 1935 рік [1]) появилася збірка оповідань Григорія Косинки п. н. „Темна ніч". Косинка — один з тих молодих талантів, що виступили вже по революції. „Пролетар з походження, мистець з уродження" (* 30 листопада 1899 р.), Косинка був спершу робітником, потім відвідував ріжні гімназійні курси й так скінчив 6 гімн. кляс. За війни служив козаком, а по приході большевиків сидів 3 місяці в тюрмі, доки не виявилося, що він „пролетар-робітник". Перше своє оповідання Косинка напечатав у 1919 р., перша його збірка оповідань п.н. „На золотих богів" появилася в 1922 р. Від того часу Косинка дванацять років писав і печатав свої твори. Аж прийшов 1934 р., рік убивства Кірова. Київські „Вісті" з 18 грудня 1934 р. повідомили коротко, що 13-15 грудня 1934 р. виїздна сесія військової колегії Найвищого Суду Союзу СРС присудила — розстріляти Григорія Михайловича Косинку, по обвинуваченню в організації підготовки терористичних актів проти працівників радянської влади. Майно його сконфіскували, присуд виконали.

Здається, що найбільше симпатій і зацікавлення викликав Косинка саме тоді, коли перестав писати — і жити. Може бути, що тою симпатією руководився й редактор „Української Бібліотеки", коли видавав якраз сього письменника з большевицького дому неволі. В „Передмові" читаємо, що Косинка „син українського чорнозему не упокорився", не писав гимнів большевикам і Марксови. А творчість Косинки Л. Нигрицький схарактеризував так:

„Почував у собі мистецтво так, як почувається прихід весни, не міг сказати цього докладно, не міг точно означити й зясувати. І сказав просто й глибоко: „Я ще можу співати". Таксамо всі з нас почувають весну: вона пахне у воздусі, її можна доглянути в промінних сонця. І тоді кажемо просто й звичайно: йде весна". (Стор. 5).

Що воно гарно сказано, що воно просто — все те правда. Та не глибоко сказано. Бо яка глибінь у тому, що хтось просто відчуває щось неозначене й навіть не старається його собі зясувати? Чи не буде се для нього небезпекою здачі себе на „невідомого бога", йому же на імя: сатана?...

Та назагал творчість Косинки схарактеризовано тут вірно. Він належить до тих письменників, що піддаються настроям, а не стараються зглибити їх, не стараються збагнути глибоких тайн життя і вселенної. Словом, не мають нічого навіть здалека подібного до релігійного світогляду. Життя моментами, настроями се ніщо інше як звичайне погоничество, яке впоюють саме такі індиферентні письменники. Те що можнаб назвати поетичною змисловістю, віддуховленням творчости, — виступає ярко прим. в поезіях Тичини — те саме найдемо і в творчости Косинки. Радянський критик влучно характеризує Косинку [2]):

„Серед інших наших молодих белетристів він рішуче виділчеться своєю надзвичайною любов'ю до життя й міцним радісним світовідчуванням. В його творчості почуття сили, бадьорости, навіть якогось чисто біологічного щастя — б'ють мов з глибокого джерела. До спокійного, а тим паче песимістичного роздумування над життьовими явищами — у Косинки найменшого нахилу немає... Можна сказати, коли висловитись за шаблоном, Косинка співає гімни життю. Правда, ці гімни... иноді — просто горластий крик — мають за основу свою психобіологічні емоції і процеси".

Як бачимо се дуже й дуже нагадує „артистичні канони" нашого Михайла Рудницького і його сердечного „приятеля" Димитрія Донцова — з їх культом (Жида Бергсона) хвилевих пристрастей і емоцій та несвідомого хотіння. Правда, в Косинки „Темній ночи" пікантних сценок нема, але зате є оспівування інших психо-біольогічних емоцій, без ніякого одуховлення. Косинчина творчість мимохіть асоціює „славне" питання М. Рудницького: „Чи письменник мусить мати світогляд?" [3]) І тут Косинка — знов за рецептою ліберальної критики — світогляду не має. Бо годі назвати світоглядом хвилювання емоцій між радістю і смутком; се не світогляд, а „зведення до стану травоїдної худоби", як слушно писав колись про свій стан І. Франко. Тому для нас справа вирішена вже згори, чи варт кидати твори Косинки в 5000 примірників до читання малозрілим читачам...

З такого письменника тяжко робити вибір. Отже треба відразу сказати, що в збірці „Темна ніч" той вибір — чемно кажучи — слабий. Перш за все маємо в тій збірці деякі нариси з чисто большевицькою тенденцією. Такий нарис „За ворітьми" й у ще більшій мірі „Політика". Коли в першім описується з помітною симпатією прихильницю большевицького панування Марту й її сина Опанаса, що вже в тринацятім році життя полудує не дякуючи Богу (ст. 41), то в другому оповіданні є вже сцена як погані куркулі мордують бідного незаможника, що вивів від богача вола, а натомісць хотів йому подарувати замерзлого кота. За нарис „Політика" радянський критик висловив Косинці спеціяльну похвалу:

„Куркуль виступає тут так, як він є: із своїм тупоумством, сліпою ненавистю до нового соціяльного ладу" (читай: большевицького розбою! Ар.) „з звіриними інстинктами власности". (Так! Ар.). „Незаможник — достойна людина" і т. д. [4]),

бо добре вміє виводити чужих волів з оборі!... Та чи треба портрети таких „достойних людей" перевидавати в нас? — Чейже не лежить в інтересі „У. Б." п. Тиктора ширення симпатій до „нового соціяльного ладу", себто просто до розбою...

Здавалосяб, що й у Косинки є проблиски якогось поглиблення своєї творчости з емоційного в рефлексійне. В нарисі „В житах" читаємо (ст. 21):

„Не люблю весни. Не люблю тому, бо знаю, що вся ця краса — мент. Вічности хочу! А ось ті квіти опадуть, зелень зжовтіє, діти виростуть і стануть такими-ж дідусями, як ті, що гріють кости; а потім, потім прийде зима, холод, кінець всьому. І чого ж радіти весною та красою? Все тільки дочасне, хвилеве....".

Се один одинокий того рода пассус в цілій збірці, коли не в цілій творчости Косинки. Щось наче проблиск, що зараз гасне. Та й цей проблиск — лише звідти, що герой чи автор нарису бажалиб задержати теперішність, світ, матерію — у вічність, таксамо як Араб у Словацького бажавби для себе не раю, а „степу без краю" і до того ще й пімсти над ворогами. Бо й нотки пімсти є в Косинки — в оповіданню „На золотих богів" (стор 123).

Забогато теж у тих нарисах тривіялізмів. Є окремі слова, сценки а то й цілі нариси („Оповідання без моралі"), що разять при читанні й ні трохи не підносять вартости поодиноких оповідань чи навіть цілої збірки. Особливо згадане „Оповідання без моралі" своїм описом морального бруду (нагадує також копролялії В. Підмогильного) викликає неохоту до автора.

Спокусила видавця, крім недавної трагічної смерти від большевицької кулі, ще й мистецька вартість творів Косинки, коли їх брати з чисто формального боку. Вже в мові Косинка мистець: вона дзвінка, ядерна. Порівнання живі й мальовничі. Ось наприклад (ст. 79):

„На конячий тупіт вискочив з одніеї хати веселий огонь, перевернувся в калюжі, одбив зморене обличчя кліщуватого" (дядька, Ар.) „і плигнув на зелену дугу".

Косинка вміє гарно та з почуттям гумору передавати справді комічні картини. В нарисі „Анкета" Родіон Антонович Собачка промовляє на сходинах учителів. У промові є про його минуле, про те що він куркуль і що Бога нема, і врешті про — потребу складати „продналог" (податок). Або в відповіди на 27 ч. анкети, на питання „отношенія местнаго населенія к религіи", той самий Собачка відповідає: „Отношенія никакого пока сделать ніззя, бо всі ходять до церкви — каждое воскресеніе, особенно старики й баби, а вред од етого я поясняю на сходах і так у балачках" (ст. 81-82).

Та самого того формального мистецтва — гадаю — мало, щоб можна Косинку поручити на лектуру для села; а на села головно йде „Українська Бібліотека".

Що сказано про цілість творчости Косинки, те можна повторити й про поодинокі нариси, поміщені в збірці „Темна ніч". Маємо їх пятнацять. Рішуче треба осудити як шкідливі (для простолюддя й малокритичних читачів) нариси „За ворітьми" і „Політика", як такі, що збуджують небезпеку поширення большевизму. Оповідання: „Десять", „Оповідання без моралі" й „На золотих богів" мають нехристіянські погляди. Непевні своєю моральною атмосферою оповідання „Темна ніч", „Під брамою собору", „Голова ході" і „Троєкутний бій". Можливі нариси: „В житах", „Весна", „На буряки", „За земельку", „В хаті Штурми" і „Анкета". Процентово [5]): 33% злих нарисів, 26% непевних і 41% можливих (і то з застереженням щодо двох перших із „можливих"). Отже — на мою гадку — ледви трохи більше як одну третину „Темної ночи" моглиб читати широкі маси без шкоди для них. Як почислити сторінки, то на всіх 115 сторінок тексту Косинки випадає 60 сторін (поверх 50%) злих, 22 стор. (поверх 20%) непевних і ледви 33 стор. (около 30%) можливих. Отже справа виглядає таки дуже зле.

Я навмисне зробив цей рахунок, щоб наглядно виказати шкідливість видавання таких книжок. Коли зважимо, що „Темна ніч" се передруки, повстає питання, чому „Українська Бібліотека" не подбає про певніші твори до передруку? В нашій літературі було їх досить і то таких, що мають і виховне значіння і гарну форму. Ось в 1934 році минуло 35 літ від видання оповідань „Ближні", відомого галицького письменника о. Тимотея Бордуляка. На Радянщині вийшло досі 6 видань (за большевиків 4!) творів того автора; видно, що й Галичина має свої таланти. Але ті таланти в Галичині невідомі: „Ближні" прим. вийшли в 1899 році й досьогодня нема в Галичині другого видання їх, хоч перше давно-давно вичерпане. Се малий примір. Або краще вже видавати твори зовсім нові згл. зовсім нових письменників; се буде справді велике культурне діло — очевидно, коли подбається про моральну певність таких творів — і тут можливості „Української Бібліотеки" справді величезні. Натомісць шкода видавати такі твори як Косинчині, бо мовляв, це український письменник і большевики розстріляли його за український патріотизм. Навіть коли можемо поважати Косинку за його смерть, то

---

[1]) Про два перші гл. „Нова Зоря" чч. 60 (858) і 62 (860) з 1935 р.

[2]) Якім Савченко. **Поети й белетристи.** ДВУ (Київ), 1927, стор. 43. Підкреслення мої, Ар.

[3]) Гл. „Нова Зоря" чч. 840, 845 і 847.

[4]) Наведена книжка Савченка, стор. 61.

[5]) Доходять до мене вістки, що „Араміс — процентовий ідіот". Не шкодить; нехай і ідіот, а проценти — мимо смішности — буде й надальше обчислювати...

МІЛІОНОВИЙ ЗБУТ ПАПЕРЦІВ і ТУТОК „КАЛИНА" говорить за високу якість і дешеву ціну.
фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

з того ніяк не виходить, що та смерть освятила вже його твори і зробила їх добрими. Бо хоч покійний Косинка не був правовірним комуністом, то всетаки не належав і до тих письменників, що дали в своїх творах цінності свому народові. Його твори матимуть вартість тільки як жахливі документи большевицької дійсности в літературних творах — справа не для широких читацьких мас, а для спеціялістів-дослідників. Се треба памятати при перевидаванні й інших письменників „з того боку греблі". — А р а м і с.

Нові видання

Добрий Пастир, рік V, 1935, ч. 2. Станиславів. Сторін 156. Формат 25.5×18 цм. З м і с т: Промова Св. Отця Папи Пія XI на тайній консисторії дня 1 квітня 1935 р.; о. Лев Бурнадз: Основи й первопочини К. А. в парохії; о. Др В. Василик: Ділання св. Тайн; о. Др Ярослав Біленький: Релятивізм Дарвіна, Русса та Айнштайна; На вибрані теми: М. Я. Салевич: Чи відкупив нас Христос?; М. Т.: Закінчення св. ювилейного Року Відкуплення в Римі і Люрді. Душпастирські питання і випадки. Церковний огляд. З нашого церковного і реліг. життя. Вісти з католицького світа. Нові книжки і видання. Книжки і часописи надіслані до редакції. — Велику важність сего поважного органу можна оцінити переглядаючи весь його дотерішний дорібок. Він не повинен бракувати в ніякій катол. бібліотеці. — А. Ч.

о. Роман Л у к а н ь ЧСВВ: **Василіянські монастирі в Станиславівській Епархії.** Бібліотека Центрального Василіянського Архіву ч. 1. Відбитка з „Нової Зорі". Х. Львів 1935. ч. 31(829), 35(833) і 37 (835). Львів 1935. Накладом Центрального Василіянського Архіву й Бібліотеки у Львові, вул. Жовківська 36, І. п. Сторін 16. Формат 14.5 × 21 цм. Навіть найстаранніші статті на такі теми в газетах забуваються, а в окремих відбитках попадають в бібліографічні списки і зберігаються. Тому таке видавництво дуже потрібне. Замітки до сего випуску сподіваємося дати пізніше. — А. Ч.

Девятниця в честь Пресвятої Тройці на упрошення собі якої ласки через святу Тересу від Дитятка Ісуса. Друге поправлене видання. Зладив о. Р. Л. ЧСВВ. Бучач 1935. Наклад василіянської церкви в Бучачі. Друкарня В-ва ЧСВВ. в Жовкві. 11.2 × 7.4, 11 + (1). — Сю книжечку напечатано за дозволом властей ЧСВВ і гр.-католицького Епископського Ординаріяту в Станиславові. На зміст її складаються молитви до Пресвятої Тройці й св. Тереси від Дитятка Ісуса в чистій українській мові й пісня св. Тересі. В книжечці поміщено також гарну знимку Святої.

о. І р и н е й Н а з а р к о ЧСВВ: **Молодь.** Її сучасний стан в ріжних краях Европи. Відбитка з „Нової Зорі". Х. Львів, 1935. ч. 61 (859) — 64 (862). Львів 1935. Накладом Марійського Т-ва Молоді. Сторін 32. Формат 17.3 цм. × 12 цм.

П р о ф. Д р. І в а н О г і є н к о: **Рідне писання.** Частина перша: Український правопис і основа літературної мови. „Бібліотека Рідної Мови". Видає проф. Д-р І. Огієнко ч. 2. Друкарня ОО. Василіян у Жовкві 1933. Сторін 146. Формат 15 × 9.5 цм. Ціна 1 зл.

П р о ф. Д р. І в а н О г і є н к о: **Словник місцевих слів у літературній мові не вживаних.** Науково-популярний тримісячник „Бібліотека Рідної Мови". Видає проф. Д-р Іван Огієнко. Ч. 3 — 4, 1934. Друкарня ОО. Василіян у Жовкві 1934. Сторін 156. Формат 16.7 × 10.5 цм. Ціна 1.50 зл.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ДО СЕНАТУ виберуть 15 с. м. 64 сенаторів і їх заступників. На 2.577 делеґатів до виборчих колеґій є 2.508 Поляків, 36 Українців, 17 Жидів і 14 Білорусинів. В тернопільськім воєвідстві на 101 делеґатів є 84 Поляків, 6 Українців і 2 Жиди. У львівськім воєвідстві на 258 делеґатів є 242 Поляків, 9 Українців і 3 Жиди. В краківськім воєвідстві на 213 делеґатів є 211 Поляків і 2 Українці. Дані про станиславівське воєвідство й Волинь ще докладно не зібрані.

19-ий УКРАЇНСЬКИЙ ЗЇЗД відбувся в Саскатуні (в Канаді) при участи понад 1.500 людей. Радили на нім Союз Українських Самостійників, Союз Українок і Союз Народніх Домів в Канаді. Зїзд прийняв ряд важних резолюцій. М. і. рішено взяти участь у Всеукраїнськім Національнім Конґресі, вислати свого представника й перевести збірку на покриття коштів конґресу.

КОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ відбулися у всіх містах Закарпаття „проти фашизму і капіталізму".

НА ШЛЕСЬКУ: Польська преса пише: Цілий Шлеськ над р. Ольшою переповнений патролями чеської жандармерії. Се робить враження виїмкового стану. Патролі переводять ревізії між польським населенням. Богато Поляків увязнено.

В БРАТИСЛАВІ (Словаччина) відбувся процес проти редактора ґазети „Словак" Кароля Сідора. Суд засудив його на 3 тижні арешту. Публика, зібрана на салі розправ, оплескувала промову Сідора і його оборонця.

КОНҐРЕС НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН відбувся в Женеві при участи 40 делеґатів. Нарадами проводив провідник словінської меншости в Італії Д-р Вільфан. З Українців був Д-р Л. Макарушка.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПОСОЛ в Аддіс Абебі ґр. Вінчі зложив протест абісинському правительству проти винайму нафтових піль анґлійсько-американським капіталістам, бо концесійна умова нарушує італійські права.

СОВІТИ НАРУШИЛИ ЗОБОВЯЗАННЯ супроти Злучених Держав Півн. Америки. Державний секретар Злуч. Держав Голл заявив представникам преси, що приязні відносини між Злуч. Державами і Совітами залежать від того, чи Совіти здержать переворотну роботу в Злучених Державах. Коли се не станеться, може прийти до грізних послідовностей.

СОВІТСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ відбували на днях вправи недалеко берегів Швеції. Шведські воєнні кораблі вислані на звіди бачили 12 контрторпедовців на шведських водах.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПОСОЛ в Аддіс Абебі Буртон заявив представникам преси, що нафтові поля в Абісинії винаймили американські капіталісти. Анґлійський капітал не бере участи в концесії.

АБІСИНСЬКІ ПОЛІТИЧНІ КРУГИ заявляють, що винайм нафтових піль подвійно корисний для Абісинії. Банкова спілка дає зараз завдаток міліон долярів, подруге в разі наїзду Італійців, вони не будуть могти експльоатувати нафтових жерел, котрі є в границях концесії. За одержаний завдаток Абісинія має закупити зброю й амуніцію.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕКРЕТАР ДЕРЖАВИ Голл заявив в справі абісинських концесій м. ін.: Американські горожани мешкають в ріжних частях світа, одначе американське правительство не примінює окремої політики відносно кождої категорії власности, яку ті горожани посідають. Воно розглядає всі проекти після їх вартости.

НОВИНКИ

Преосв. Григорій Хомишин, Епископ станиславівський, був ласкав прислати до поміщення в „Новій Зорі" більшу полемічну статтю проти відомих виводів „Єремії Теольога" в справі книжки Впр. о. Плятона Мартинюка ЧСВВ п. з. „Неподільне серце священика в службі Бога і Церкви". Цікаву працю Преосв. Григорія зачнемо містити в „Новій Зорі" на другий тиждень.

Міністр хліборобства і земельних реформ п. Понятовский відвідав 3 с. м. централю Маслосоюзу у Львові. Він інформувався докладно про стан МС і його молочарень, про їх задовження і про висоту необхідних кредитів для дальшої розбудови молочарських кооператив.

Як адресувати до Львова. Щоби почтові посилки доходили без опізнення до мешканців Львова, на адресі побіч слова Львів треба подавати порядкове число того почтового уряду, котрий має доручити посилку, а саме: Львів 1 (середмістя), Львів 14 (Кривчиці), Львів 15 (Богданівка), Львів 20 (Клепарів), Львів 21 (Кульпарків), Львів 22 (Сиґнівка), Львів 23 (Замарстинів), Львів 24 (Знесіння), Львів 25 (Левандівка). Громади, недавно прилучені до Львова, мають богато вулиць такої самої назви як у Львові.

Знижки для літників. З днем 1 вересня відновлено індивідуальні зелізничі знижки для осіб, що вертають з живців і літнищ. Знижку признається після 10-денного побуту. Знижки будуть видавати від 11 с. м. до 31 жовтня, при повороті з надморських літнищ до 15 жовтня. Знижується 33% тарифи при особових і поспішних поїздах. Знижку мають отсі місцевости в Галичині: Делятин, Гребенів, Івонич, Яремче, Коростенко, Косів, Кути, Криниця, Любінь, Моршин, Мушина, Немирів, Рабка, Риманів, Щавниця, Скло, Трускавець, Устронь, Ворохта, Закопане, Заліщики і Жеґестів.

Фальшиві 50-золотівки появилися в обігу у Львівщині. Пізнати їх по тім, що деякі букви невиразні. Пр. під „ę" й „ą" нема гачків.

В Підгородцях коло Сколього будують костел для півтора сотки латинників, що живуть розкинені між 3.000 греко-католиків.

В Перемишлі буде отворена з початком шкільного року державна однорічна коедукаційна купецька школа. Вона призначена для молоді, що скінчила вселюдну школу.

В Колінках люстратор перевів ревізію кооперативи „Вперед" і ствердив товаровий недобір в сумі 532 зл. Крамар Василь Вережак, 17 літний хлопець, взяв собі се так до серця, що пішов до Дністра і втопився.

В Завидовичах, п. Городок, одна селянка пекла хліб так неосторожно, що від печі занялася ціла хата. Згоріли всі господарські забудовання з сегорічним збором.

Школу для сухітничих дітей заложили в Бруховичах під Львовом. Шкільна програма передбачує навчання партіями. Що 1 або 2 місяці буде в ній вчитися 40 дітей з одної кляси всіх вселюдних шкіл зі Львова.

До Берези Картузької вивезли 27 серпня с. р. мґр. Мирослава Петрінку зі Стрия і студ. Олексу Гасина з Конюхова коло Стрия.

На радянській Україні в районах київським, одеським, дніпропетровським й інших збіжжа лежить на полі під голим небом. Через недостачу приміщень гниє на полі около 5 міліонів пудів зерна.

В Кошицях підчас розкопів знайшли мідяну скриню, в котрій був золотий ланьцух ваги 59 дкґ. і 2.789 старих золотих монет з 15 століття.

Вселюдних шкіл в Польщі в 1934/35 р. було 27.786. В тім шкіл з польською мовою навчання було 23.328, шкіл утраквістичних (польська й українська або інша мова) було 3.138, шкіл з українською мовою навчання 457 (учеників в тих школах 57,9 тис.), шкіл з німецькою мовою навчання 490 (учеників 55,7 тис.), шкіл з жидівською і єврейською мовою навчання 259 (36,7 тис. учеників), шкіл з литовською мовою навчання 72 (учеників 3,6 тис.), шкіл з чеською мовою навчання 18 (учеників 1000), шкіл з білоруською мовою навчання 16 (учеників 2,1 тис.) і шкіл з російською мовою навчання 8 (учеників 1,1 тис.).

Правничі організації в Польщі випрацьовують проект реформи правничих студій. Проектують поділ студій на правничих виділах на низші й висші студії. Покінчення висших студій уможливилоб доступ до судівництва й адвокатури, низші студії давалиби право до праці в державній і самоуправній адміністрації. Реформу студій уважають конечною з огляду на надпродукцію правничої інтеліґенції.

2.000 Жидів виїде з Польщі до Палестини в вересні с. р.

Під Красногродом розбився туристичний літак варшавського аероклюбу. Він летів до Катовиць, щоби взяти участь у шлезьких перегонах. Летун інж. Корбель і сержант Кубальчик погибли.

На Закарпатті сегорічна посуха спричинила неврожай кукурудзи. Збір кукурудзи на 85 відсотків менший, ніж минулого року. Кукурудза се головний корм населення; через неврожай кукурудзи на Закарпатті повстало марево голоду.

В Братиславі отворено виділ теольоґії при тамошнім університеті. В найблизшім зимовім семестрі будуть приймати перших студентів на той виділ.

Нові ромунські монети мають випустити в найблизшому часі на суму 1,000.000 леїв. Монети будуть зі срібла й міди. На се зужиють 60.000 кґ. срібла. Половину з того покриє власна продукція Ромунії.

Берлін має тепер понад 4 міл. мешканців, в тім 100.000 чужинців.

Міжнародне Бюро Праці в Женеві обчислило, що на всім світі є тепер 25 міліонів безробітних.

100.000 чобіт замовили Італійці в анґлійських фабриках для своєї армії.

В Бельгії зростає з року на рік число самоходових випадків. В 1927 р. було 12.000 самоходових випадків, 1934 р. 19.470. В Бельґії не обовязує примус здавання шоферських іспитів, тому так богато самоходових катастроф.

В Москві тепер велика спека. Тепло доходить в полудне до 30 степенів Цельзія, в ночі до 21 степенів.

В Стамбулі (Туреччина) шириться епідемія тифу. Досі зареєстровано 150 випадків занедужання на тиф. Всі лічниці переповнені.

В Китаю в провінції Шетхван комуністи пірвали місіонарів о. Епіфанія Пеґораро і брата Паскаля Надаль, котрі опікувалися прокаженими в м. Мосіміен.

Цикльон наробив богато шкід в північній частині Тунісу. Богато людей ранених.

В Мехіку бандити вбили міліонера Альберта Ленмана. Догадуються, що Ленмана вбили комуністи за те, що не хотів їм дати фондів на пропаґанду.

З СИМ 68 ЧИСЛОМ „НОВОЇ ЗОРІ" РОЗСИЛАЄМО всім нашим П. Т. Передплатникам і Післяплатникам ПОШТОВІ СКЛАДАНКИ (чеки П. К. О.), КОТРИМИ ПРОСИМО ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ І ЗАЛЕҐЛОСТИ.

Хто побирає ґазету, а за неї не платить, той її великий шкідник. —*Адміністрація.*

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Нові ціни хліба у Львові. Орґанізація пекарських майстрів у Львові установила з днем 3 с. м. отсі ціни хліба: 1 кґ. хліба люксусового 30 гр.; 1 кґ. хліба з муки 65% т. зв. домашного сільського 26 гр.; 1 кґ. хліба з житної темної муки 21 гр.; 1 кґ. хліба дріжджевого й куликівського 37 гр.

Жіноцтво й кооперація. Союз Кооператив в Стрию приняв окрему орґанізаторку для кооперативної праці серед жіноцтва, паню А. Васильчишин. Вона в 30 селах болехівського району уладила анкети для жінок. В анкетах взяло участь 2.765 осіб, в тім 1.338 жінок.

Суспільна Обезпечальня в м. Сосновці уморила вже 600.000 зл. залеглих складок. Сума уморених складок винесе поверх міліон злотих. Се доказ, що т. зв. суспільні обезпечення не під силу суспільности.

Ощадностеві вклади в П. К. О. зросли в липні с. р. о 12,231.357 зл. 31 липня с. р. було 672,642.655 зл. ощадностевих вкладів. П. К. О. видала в липні с. р. 56.149 нових щадничих книжок.

До Анґлії вивезла Польща за перший піврік 1935 р. товарів на суму 3.006.309 фунтів стерлінґів супроти 3.582 427 фунтів стерлінґів в першій половині 1934 р. Зате привіз товарів з Анґлії до Польщі в тім часі збільшився з 2.085.501 ф. стер. на 2.437.645 фунтів стерлінґів.

Звишка цін в Німеччині. Міністр рільництва Дарре видав розпорядок, що забороняє звишку цін хліборобських продуктів, бо в послідним часі вони зачали дорожіти.

Совітські державні підприємства дістали право самостійно переводити торговельні інтереси з закордоном. Одначе за зобовязання тих підприємств і трестів будуть відповідати лиш вони самі.

Жена адвоката на Волині (двоє осіб) шукає інтеліґентної помічниці, в середнім віці, яка уміє добре варити і схоче робити лекші домашні роботи (до тяжших робіт буде дівчина); добре трактування і відповідна платня запевнені. Зголошення до Адміністрації. 108—1—2

БІРЖА

ҐРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.30 зол. Тенденція звишкова.

Нім. марка 1.58—1.65, фр. франки 34.90 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінґи 26.15 — 26.37, австр. шілінги 99.00 — 102, чеські корони 20.50 — 21.50, рум. леї 28.50 — 29.50, ліри 38.50 — 41.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 6 вересня ц. р. кооперативам платив за:

1 кґ. масла дес. без опакування	2.30 зол.
1 кґ. масла дес. експорт. з опакуван.	2.50 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.60 „
1 к. яець	3.00—3.10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, яйця, молоко і сметану вдержана.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 5.IX. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкґ. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кґ.	0.90 зол.
Качки за 1 кґ.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Парохія Гвоздець Старий, п. Гвоздець к. Коломиї до заміни. 102—1—3

Конц. Курси Косметичні і Курси масажу лічничого Добрянської - Рогатин, Львів, Кохановського 15 а. — Викладовці лікарі спеціялісти. Вписи розпочалися. — Інтернат запевнений. 106—1—4

Подяка

Подобалося Всевишньому по 79 літній вандрівці долиною сліз дня 23 серпня с. р. покликати до Себе мою першу й послідню приятельку-маму Параскевію Братик. Моє горе й мій біль зрозумілі тим всім, що бачили незвичайну запопадливість Покійної в господарці до послідних годин життя, щоб улекшити самітне життя синови-священикови.

Особливо зрозуміли се: Впр. о. Іван Слезюк ґімн. катехит, на феріях в родичів, що поспішив до хорої зі св. Тайнами, сповідаючи її й уділяючи їй св. Тайни Єлеопомазання, та Впр. о. декан Станислав Вільчинський з Герасимова, що в товаристві Впр. оо. Григорія Гавдуника з Незвиск, Михайла Грималюка з Підвербець, Ореста Рибіцького з Петрова, Степана Никифорова з Жабокрук та Ізидора Скорохода з Озерян відпровадив тлінні останки на місце вічного спочинку.

Всім вище згаданим Отцям складаю за їх труд сердечне Спасибіг. Особливо Впр. о. проф. Іванови Слезюкови за послідну потіху покійниці св. Тайнами, Впр. о. деканови Вільчинському за провід в похороні та Впр. о. Григорієви Ґавдуникови за зворушаюче надгробне слово.

Вп. Учительському Зборови дякую за слова співчуття. А парохіянам обох обрядів за численну участь в сумнім торжестві.

Нехай Бог заплатить всім обильними ласками. — о. Ілля Братик в Живачеві.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застережекому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 12 вересня 1935. Ч. 69 (867)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Львів 505.796

ВИБОРИ В ПОЛЬЩІ

Як відбувалися вибори.

На терені Галичини відбулися вибори зовсім спокійно. Наступило неначе знівелювання пристрастей. Причинився до того і дощ, що в день виборів падав від самого ранку в цілій Галичині. Участь виборців була дуже неоднакова. В тернопільськім воєвідстві Жиди мало цікавилися виборами. На терені воєвідств львівського і станиславівського наплив голосуючих був доволі великий. В Галичині не було ніяких випадків нарушення спокою. У Львові придержано 12 осіб за недозволену аґітацію в виборчих льокалях або біля них, за здирання афішів і кольпортажу летючок проти виборів. На Волині відбулися вибори спокійно. Пересічна участь голосуючих в селах і містах около 47%. Вибори були без аґітації

Вислід виборів в Галичині.

Львів-місто: д-р Станислав Островский 20.375 голосів, майор Едвін Ваґнер 20.207, д-р Еміль Зоммерштайн (Жид) 16.591, д-р Владислав Бирка 16.365. Львів-повіт: Владислав Войтович 90.256, Василь Мудрий 76.676. Станиславів: д-р З. Строньский 78.132, д-р Іван Волянський 62.072, Перемишль: кн. Лев Сопіга 72.121, Володимир Целевич 51.790, Сокаль: Валеріян Закліка 91.068, д-р Роман Перфецький 61.149. Дрогобич: д-р Юрій Козіцкий около 40.000, д-р Степан Витвицький около 28.000. Самбір: Едв. Екерт 45.378, Гринь Тершаковець 45.542. Сянок: Йосиф Остафін 54.432, Володимир Соловій 13.340. Золочів: Ст. Трачевский 102.559, Волод. Кузьмович 95.701, Коломия: Олександер Василевский 61.233, Іван Заваликут 39.167. Калуш: Дмитро Великанович 47.743, Кшечунович 43.276. Стрий: Войцеховский 47.246, д-р К. Троян 44.808. Бережани: Шецель 82.366, д-р Ст. Біляк 72.198. Бучач: Витолд Жиборский 100.998, Зиновій Пеленський 92.751. Тернопіль: Станислав Відацкий 73.841, Василь Болюх 59.051. Чортків: Ян Хоміньский-Дзедушицкий 107.453, д-р Ст. Баран 103.788.

Вислід виборів на Волині.

Луцьк: Дезидери Смочкевіч 92.800 голосів, інж. Сергій Тимошенко 88.678; Ковель: Лев Сухожевський 133.278, Петро Певний 118.619; Сарни: Владислав Вельгорский 92.106, о. Мартин Волків 84.811; Рівне: Яків Гофман 108.041, Микита Бура 98.289; Кремянець: Ігнаци Пулавский 109.756, Степан Скрипник 101.023.

Вбиті і ранені в воєвідствах варшавськім і познанськім.

ПАТ доносить з Варшави: На цілім терені Річипосполитої вибори відбулися спокійно, з виїмком кількох місцевостей в воєвідствах варшавськім і познанськім, де прийшло до поважніших ексцесів, котрі викликали молоді Сторонництва Народового. На терен, котрий обіймає обводова комісія в м. Коловесах, повіту скерневіцкого, прибуло з Варшави 6 людей, котрі пішли до члена Народового Сторонництва, якогось Ґонщкевича. Зібрано кільканацять місцевих людей, разом зроблено напад на льокаль комісії і знищено при тім телефонічне получення Мщонів — Рава. Командант постерунку зааларгмував Староство, звідки прибув повітовий командант державної поліції і заступник старости з 3 постерунковими. Тому що ґрупа напасників складалася з 30 осіб і була узброєна, поліція приступила до увязнення проводирів. Коли оден з придержаних зачав утікати і на візвання не задержався, постерунковий стрілив. Ранёний, як показалося якийсь Мрувчинський, помер в дорозі до шпиталю. Увязнено 15 людей. В м. Скерневіцах поліція розігнала ґрупу около 60 молодих Народового Сторонництва, котрі вийшли на ринок, щоб знищити приміщення обводових комісій. Увязнено 4 з них. Коли решта їх знову зібралася за містом і пішла маніфестаційно в напрямку громади Долеск, увязнено 20 з них. У Вікторівці вижиського повіту, воєвідство познанське, озброєна боївка Народового Сторонництва напала на виборчий льокаль. Після виломання дверей напасники знищили виборчі акти і здемолювали льокаль. Поліційну стежу, вислану з Лобзеніци, привитали стрілами. Були ранені дві особи. Увязнено 14 осіб. У м. Дзвяжні тогож повіту ґрупа кільканацять приклонників Народового Сторонництва вдерлася до виборчого льокалю і знищила урну як також лісту голосуючих. Опісля ґрупа напасників пішла до Фердинандова, де також знищила урну й виборчі акти. Також в Люхові вижиського повіту інший гурт тогож Сторонництва напав пополудні на виборчий льокаль. Льокаль здемольовано. Акти знищено. Двох сторожів виборчого льокалю зранено. Підчас переводження увязнених у Вікторівку напали на конвій озброєні члени Народового Сторонництва. Стрілами дві особи тяжко ранені, вони опісля померли в лічниці. Крім того в м. Сьрода в однім льокалі розбито фляшку з смердячим плином, а в Бидґощі кинули дві петарди. В кільканацятьох місцевостях ударемнено спроби маніфестацій і розвішування транспарентів. Перед льокалем обводової виборчої комісії, яка містилася в шкільнім будинку в Бжезніци, конецького повіту, воєвідства келецького, невикритий справець кинув вибуховий ладунок, що вибух і спричинив знищення шиб у вікні.

ЗАОХОЧУЙТЕ своїх кревних і знайомих, щоб вони виповіли в ПЗУВ обезпечення 1/3 частини вартости своїх будинків і обезпечили її негайно, а НАЙПІЗНІШЕ ДО 31. ЖОВТНЯ в одинокому українському

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

СВІТЛА Й ТІНИ

теперішних виборів до Сойму

на українських землях Польщі.

І. Три позитивні сторони.

Вибори до Сойму ПРП відбувалися тепер на українських землях Польщі і зокрема в Сх. Галичині в зовсім інших обставинах, ніж відбувалися досі. Се сталося тому, що теперішні вибори до Сойму відбувалися на основі нової виборчої ординації, якої найважніші постанови подали ми в ч. 854 „Н. Зорі". Та нова виборча ординація, зовсім інакша, як виборча ординація, що обовязувала доси. Бо вона уложена так, що тепер рішаючий вплив на вибори має Уряд. Від Уряду отже й залежало тепер в першій мірі витворення обставин, в яких відбуваються теперішні вибори.

Якіж обставини створив Уряд підчас теперішних виборів на наших землях, зокрема в Сх. Галичині?

Перше, що впадає в око при обсервації тих обставин в Сх. Галичині, се цілковите у с у н е н н я при теперішних виборах до Сойму т. зв. в с е п о л ь с ь к о ї п а р т і ї.

Се факт незвичайний і великої ваги для нашого краю. Бо всепольська партія се власне та партія, що через довгі часи до червоности розпалювала національні пристрасти і національну боротьбу та ненависть в нашім краю. То вона виробила програму повного знищення нас і програму ту, коли мала політичну силу, виконувала. А коли їй в 1926 р. відібрано ту силу, то вона всеж таки далі пропаґувала ту програму серед польської суспільности. Клясичний доказ — „Програма окраїнної політики", яку виробив оден з визначних молодих всеполяків А. Ґертих, і яку ми вже від довшого часу обговорюємо широко в „Н. Зорі". Тому повне відсунення всепольської партії від політичного життя в Польщі взагалі і в Сх. Галичині зокрема се перший розумний крок до уздоровлення українсько - польських відносин в державі.

Зробити се мав волю, відвагу і силу теперішний Уряд. І се його безперечна заслуга супроти польської держави і нашого краю. Се є також перша позитивна сторона теперішних виборів до польського Сойму відносно нашого краю.

Не менше як усунення всеполяків, впадає в око при теперішних виборах у с у н е н н я від них і наших т. зв. м о с к в о ф і л і в.

Як відомо, москвофільство серед нашої суспільности в Галичині се світогляд не тільки політичний, я к с е є в і н ш и х с у с п і л ь н о с т я х (польській, чеській,

Нова комета зближається до землі

Астроном Дерфлінґер, управитель астрономічної обсерваторії у Франкфурті над Меном, повідомляє про своє незвичайне спостереження. Він відкрив нову комету, досі незнану астрономам, котра скоро зближається до землі. Коли ніщо не заступить дороги кометі, або вона не змінить напряму свого лету, зудар її з землею буде неминучий. На підставі провізоричних обчислинь зудар комети з землею має наступити в будучім році. Хоч анґлійські астрономи впевняють, що мешканці землі не повинні побоюватися катастрофи в роді кінця світа, вістка про близький кінець світа викликала сильне вражіння серед населення мабуть тому, що воно перебуло дуже тяжкі часи і люди мають ослаблені нерви.

сербській і т. д.), але також національний. Він спирається на історичних фактах, які коли і свідчать про ближче, ніж з іншими Славянами, наше споріднення з московським народом, то нині супроти нашої волі бути окремим народом є вже тільки історичними пережитками. Тому й національне москвофільство в нас нині вже історичний пережиток ліквідований стихійно самим життям нашого народу. І той історичний пережиток внутрі нашого національного організму бувби по війні вже сам зліквідувався, колиб не зустрів був ч у ж о ї ш т у ч н о ї піддержки, яка зберігала його при життю. Ту піддержку дав був москвофільству в нашім краю по війні польський Уряд, коли в ньому верховодили всеполяки, віддаючи москвофілам „Народний Дім" і Ставропігію у Львові, котрі вже тоді були в українських руках. Ту піддержку мало москвофільство в нас, як відомо, аж до останних часів.

Українська суспільність весь час виступала проти штучної піддержки москвофільства в нашім краю. Вона домагалася, щоб польський Уряд полишив наше москвофільство самому собі, що булоб рівнозначне з його ліквідацією. Та се домагання української суспільности аж до останних часів не мало успіху.

Сповнив се домагання Уряд щойно підчас теперішних виборів. Як відомо, тепер нема ні одного москвофільського посла.

Припинення піддержки нашому москвофільству зі сторони польського правительства се факт, який богато заважить в унормуванню польско-українських відносин в нашім краю. Заважить — у позитивнім значінню. Бо москвофіли не згірш від всеполяків поборювали Українців. А як вороги в н у т р і нашого національного організму, москвофіли були куди шкідливіші для нас, ніж всеполяки, котрі поборювали нас зовні. Бо внутрішний ворог богато небезпечніший ніж зовнішний. Те припинення піддержки нашому москвофільству зі сторони Уряду підчас теперішних виборів се друга позитивна для нас сторона тих виборів.

Очевидно хибно булоб думати, що сегодня, мовляв, припинив польський уряд допомогу москвофілам ,отже вони зникли з політичної арени, а завтра припинить порозуміння з Українцями, тоді вони зникнуть. Хто так думавби, той не мавби поняття про життя в нашім краю й народі. Ми вже й під найтяжшим гнетом можемо вдержатися при Божій допомозі, а москвофільство паде і заникає навіть без ніякого гнету, як тільки відвертається від нього чужа рука з допомогою. Та з приводу упадку москвофільства нема причини глумитися над москвофілами, як се дехто глупо робить у нас. Між ними є богато людей солідних і чесних, котрі були в тім таборі „по традиції", просто тому, що в нім були їх батьки і що в нас не було розробленої як слід національної ідеольогії й історії. З москвофілів маємо вже від часу великої війни дуже пожиточних людей, щиро відданих справі нашого народу. Отже тепер, коли москвофільство заникає, повинні ми виказати як найбільший такт і як найбільшу делікатність в товариськім пожиттю з людьми, що були в тім таборі, бо се наші люди, кість від кости і кров від крови нашої. Приймаймо їх між себе з дійсною радістю і без підозрінь. Розуміється, н а ц і о н а л ь н о г о ні тим більше р е л і г і й н о г о москвофільства ми під загрозою нашого знищення терпіти між собою не можемо, тут нема ніякого компромісу, але се зовсім інша справа.

Та се ще не всі позитивні сторони, що їх мають теперішні вибори до Сойму і до Сенату. Не менше ,а може навіть іще більше позитивне значіння належить признати фактови, який доси, здавалося, був у Сх. Галичині неможливий. Маємо на думці в и б о р ч у с п і в п р а ц ю У к р а ї н ц і в і П о л я к і в н а ш о г о к р а ю в спільнім інтересі обох народів і краю.

Той факт українсько-польської співпраці при виборах має особливо велике значіння. Бо він показує наглядно, що співпраця обох народів в нашім краю се не фантасмагорія, але повна можливість. І то показує на полі найбільш, здавалося доси, неможливім, бо політичнім. Оскількож лекше може піти співпраця на інших полях, як економічнім, культурнім, суспільнім і т. п.

А співпраці Українців і Поляків наш край потребує дуже і дуже. Бо після війни положення цілого нашого краю сильно погіршилося. Саме тоді ,коли внаслідок війни наш край знайшовся в обличчі матеріяльної руїни і коли він повинен був розвинути якнайбільше свою самодіяльність, якраз тоді ту його самодіяльність обмежено до нулі, зносячи краєву самоуправу, яку наш край здобув собі за Австрії довгою боротьбою з віденським централізмом.

Згадане вище касування самоуправи нашого краю відбувалося серед дуже характеристих обставин. Бо те касування відбувалося при повній мовчаливій згоді польської суспільности, котра до війни так дуже дорожила самоуправою нашого краю і котрої головно зусиллями наш край здобув був собі ту самоуправу. А за те протестувала проти касування самоуправи нашого краю українська суспільність, котра знов перед війною виступала проти краєвої автономії...

Якаж причина такого становища польської суспільности нашого краю супроти касування Варшавою самоуправи нашого краю і взагалі яка причина самого того касування?

Та причина — очевидна. Се недовіря польської суспільности до успішного функціонування краєвої самоуправи. А те недовіря польська суспільність спирала на непримиримости української суспільности супроти Польщі. Польська суспільність боялася, що в краєвих самоуправних установах Галичини замість співпраці обох народів буде мати місце тільки боротьба між обома народами краю. І треба признати, що страх польської суспільности мав деяку підставу.

Та нині відносини під тим оглядом основно зміилися. Як показують наглядно теперішні вибори, мирна співпраця Українців і Поляків в нашім краю не тільки можлива, але се вже навіть факт. Треба тільки бажати, щоб та співпраця не обмежилася тільки самими виборами, але щоб обняла також інші ділянки життя нашого краю. І щоб завершенням тої співпраці було українсько-польське порозуміння в справі привернення повної с а м о у п р а в и нашого краю.

Початок наладнання згаданої вище мирної українсько-польської співпраці в нашім краю се третя позитивна сторона теперішних виборів. А зачало наладнювати ту співпрацю знов теперішне правительство, котре довело до виборчого порозуміння обох народів, що заселюють наш край. Се чергове потягнення правительства Польщі заслугує на тим більшу увагу, що воно зроблене на політичнім полі. Бо порозуміння в політичних справах звичайно трудніше, ніж в яких небудь інших. Зокрема особливо трудне воно було супроти неналаджених іще українсько-польських відносин в нашім краю.

Щоб оминути всяке непорозуміння, належить іще додати, що українсько-польська співпраця в нашім краю не може бути однозначна з ліквідацією вповні самостійної української національної праці та заступленням її тільки спільною польсько-українською. Українсько-польську співпрацю ми розуміємо передовсім на публичнім державнім і краєвім терені. А далі як співпрацю істнуючих с а м о с т і й н и х українських і польських інституцій й організацій.

Отсе три позитивні сторони теперішних виборів до Сойму і до Сенату на українських землях Польщі і зокрема в Сх. Галичині. Се ясні сторони тих виборів.

Та теперішні вибори мають також і свої тіни. Які? — про се в слідуючій статті.

З країни жаху

Як у большевії виглядає суспільна опіка над дітьми й публичним здоровлям.

(Від нашого заграничного кореспондента).

Кому попадуть в руки роскішні заграничні видання Інтуриста й перегляне подані там ілюстрації й описи, мусить здивуватися на вид такого добробуту, богацтва й розвою суспільних установ. В дійсности се лиш офіціяльна пропаганда для подиву робочих у „буржуйних" державах, яка не лиш не має найменшого практичного примінення в совітських відносинах, а навпаки, є хіба цинічною наругою над суспільною недолею і горем населення великої большевицької держави.

От возьмім лиш один образок, як у большевії виглядає опіка над дітьми. Вісти беремо безпосередно з російської большевицької преси. І так „Ізвестія" оповідають про дуже загадочне зникнення дітей, відданих під опіку держави Іменно сей офіціяльний орган оповідає про такий випадок з малою Леною Дорошенко, що була в „колєктивній дитярні" в Чернигові і пропала без сліду. Ніхто не знає, коли, як і де її забрано. Доперва по довгих шуканнях та розголосі знайдено її в якійсь школі в Москві. По дальших дослідах показалося, що подібно як Лена, десь без вістей пропали: Тамара Смолянець 8-літна, Василь Чудга 12-літний, Віра Павченко 8-літна і ще інших 12 дітей.

Пропагандистичні публікації, призначені для закордону, голосять, що совітське правительство призначило на будову шкіл півтора міліярда рублів. Се дійсно велика сума. Тимчасом большевицька „Правда" нарікає, що ледви 30 відсотків будинків призначених на школу служить тій цілі; прочі або не до вжитку, або призначені для установ зовсім чужих шкільництву. Звідси впроваджено таку аномалію, що в тих самих шкільних салях учать по три відділи одні по других і з правила буває, що ученики третього відділу виходять зі школи о год. 11 в ночі! Щож тут говорити про кваліфікації учителів по тих школах? Ось що про се пише офіціяльна большевицька „Правда": „Сам найвисший народний комісар для Освіти заявив, що лінивство, бездільність і пуста папляниа се характеристичні риси народного вчительства". Той сам часопис жалується, що ученики не виносять зі шкіл найменшого знания: „Самі вчителі просто неуки. Буває, що в їх власних виробах в однім уступі можна знайти 40 граматичних ошибок".

Так виглядає народне шкільництво в СССР. Тепер кілька ілюстрацій, взятих з большевицьких часописів, як там виглядає опіка над публичним здоровлям. Знов закордонна публіцистика оголошує буржуйному світові, що совітський уряд кождого року дає 4 міліярди на потреби публичного здоровля. Щож пише большевицька „Правда" про санітарні умовини? „В шпиталі в Усгурі аптика зовсім пуста. Можна хіба найти кілька звоїв брудної шарпи до завивання ран і кілька пуделок пастильок аспірини. Більше буквально нічого нема. Вправді на почтовім уряді стояла якийсь час пачка з ліками, та місцевий совітський уряд не думав навіть викупити її й мусіли її назад відіслати. В Сокологорі уряд не хоче оплачувати ні лікаря ні услуги в місцевім шпиталі, ні не достарчає опалу для шпиталю. В Судиновицях лікар чекав надармо три місяці на ліки, відтак виїхав, бо не мав там що дальше робити. В Кисіярі, місточку з 9.000 мешканців, місцевий комітет просто зліквідував місцевий шпиталь і перемінив його, знаєте на що? — на вязницю для малолітних злочинців"...

Ось так там є! Се зовсім не перешкоджує тому, що товариші, сі „опікуни" робочого люду, коли до них приїде який міністр з „буржуазного" краю, вміють викидати грубі міліони на роскішні приняття й виставні забави. — (Н).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Унійна конференція в Пінську

„Діло" в ч. 241 м. і. пише: Пята конференція в справі церковної унії відбулася в Пінську, в будинку Дух. Семинарії, цим разом винятково в двох днях: 5. і 6. вересня тому, що дня 7 вересня (в суботу) відбулося посвячення церкви східного обряду оо. Капуцинів в Любешові разом з нашою торжественною Літургією. Випадало, щоб учасники конференції взяли участь у цьому посвяченні, а відложити його на неділю було неможливо з огляду на вибори. Всіх учасників було коло 70, з цього 15 українців, 7—8 білорусів та стільки росіян. Від українців узяли участь Преосв. епископ Микола Чарнецький; від греко-кат. Бог. Академії у Львові о. д-р А. Іщак, о. д-р Л. Глинка, о. д-р І. Чорняк. Від „Ниви" о. ред. П. Хомин. Від оо. Василіян були о. ред. Й. Скрутень, о. П. Теодорович, о. П. Пушкарський (з Варшави) та о. Гринкевич, місіонар з Городла. ОО. Студитів заступали о. Августин, настоятель монастиря св. Йосафата у Львові та ще три єромонахи, які працюють на унійних теренах Підляшя і Полісся. Крім того були о. протоєрей П. Табінський зі Львова та о. Тилявський (працює на ун. терені).

Вислано привітні телеґрами до Св. Отця, до Папського Нунція у Варшаві і до Митрополита Шептицького. Першого дня відчитано 4 реферати. Передполудням говорив о. І. Урбан, Єзуїт, редактор „Оріенсу" з Кракова і щирий унійний працівник, на тему: „Задача і характер полеміки з православними". Пополудні відчитав реферат о. А. Неманцевич, Т. І., професор Папської Семинарії в Дубні, п. н. „Духовенство латинського обряду й унійна праця" та о. Кирило Капуцин, сх. обряду, голяндець, професор Дух. Семинарії в Пінську, п. н. „Західні чини й унійна праця". Четвертий з черги реферат виголосив о. д-р М. Нехай з Люблина на тему „Віра православних в очищування душ по смерти". Другого дня виголосив реферат в українській мові від гр.-кат. Бог. Академії у Львові о. д-р Лев Глинка п. н.: „Єдність Католицької Церкви й різнородність обрядів". Виходячи з понять єдности Церкви та обряду, виказував референт на основі цитатів, головно з папських конституцій та енциклік, що різнородність обрядів не противиться єдности Катол. Церкви, а радше є її окрасою та виразом величі й сили Католицької Церкви. Прелеґент зібрав суть свого реферату в отсих тезах: 1) Католицької Церкви не становить ніякий обряд сам про себе; вона не звязана з одним обрядом більше, ніж з другим. 2) Різнородність апробованих Апост. Престолом обрядів, хочби їх було щераз стільки, скільки є сьогодні, не шкодить єдності Католицької Церкви, бо сам факт апробати даного обряду Апост. Престолом вказує на його згідність з наукою Катол. Церкви і з її літурґічною та канонічною дисципліною в річах, що є божого походження. 3) Всі обряди Католицької Церкви рівноправні, однаково добрі; вони окраса Катол. Церкви, ознака її божого походження її величі та сили. Всі вони заслуговують на пошану всіх католиків тимбільше, що істнування даного обряду в Катол. Церкві можливе тільки на основі апробати Апост. Престола, котрому всі добрі католики повинні повинуватися. 4) Вірні даного обряду повинні совісно держатися у всьому свого обряду та берегти його чистоти, бо цього вимагає Апост. Престіл, як про те говорив кард. Сінчеро у своєму рефер.: „І раппорті фраіль дірітто латіно е іль дірітто оріентале" — на міжнар. юридичнім конґресі в Римі 1934 р. Окремо подав референт отсі висновки для унійної праці:

1) Всі духовники, що працюють для унії над привернением неєдинених братів східного обряду до єдности з Катол. Церквою, повинні бути добре ознайомлені з папськими конституціями та енцикліками в справах східних обрядів, передовсім Льва X..., „Оріент. дігніт." з 30 XI 1894. Вони повинні вірно й совісно виконувати поручення та вказівки, поміщені в них, бо тільки тоді можуть мати запоруку, що працюють для добра і в дусі Католицької Церкви.

2) Завдання унійного працівника є тільки одно: привернути неєдинених братів до католицької віри, залишаючи їм повну свободу щодо обряду, бо кожний обряд, апробований Апост. Престолом, однаково добрий.

3) Всі унійні працівники повинні знати та шанувати мову, характер, вдачу та обряди того народу, серед котрого голосять правди катол. віри, бо тільки в той спосіб зможуть зблизитися до народу та з успіхом працювати над привернением його до єдности з Катол. Церквою.

4) Найкращий успіх в унійній праці можуть мати ті духовники, що до неєдинених братів, серед яких працюють, найбільше зближені народньою приналежністю, мовою та обрядом, бо ті чинники дають добру і кріпку основу до взаїмного розуміння, пошани та братньої любови між унійним працівником і неєдиненими та роблять останіх приступнішими до приняття правд католицької віри.

5) Унійним працівникам не вільно нічого зміняти, ані нічого нового вводити в апробованих Апост. Престолом обрядах навернених до єдности з Кат. Церквою братів.

Останній виклад п. н. „Погляди російських теольогів на аскезу" виголосив о. д-р І. Сьвірський, професор виленського університету.

По кожнім рефераті відбувалася жива дискусія.

Конференція ухвалила чотири резолюції, а саме: Унійна конференція в Пінську 1) на внесок Й. Е. еп. Міхалькевича звертається з проханням до о. І. Урбана Т. І. видати нову книжку, що малаб, оскільки можна, вичерпуюче обговорити закиди православних полемістів проти католицизму; 2) уважає потрібним видання Апост. Конституції „Деманд. Алляте сунт" і „Оріент. дігнітас" у мові лат. та польському перекладі з додатком виняткив інших папських енунціяцій у справі східних обрядів; 3) пригадує прохання III-ої конференції, висловлене в 5-ій резолюції, щоби в католицьких церквах обох обрядів у цілій Польщі визначити кожного року один день, присвячений поученню вірних про єдність Церкви і про унійну акцію, як також молитвам за цю єдність та евентуально збірці жертв на цілі унійної акції; 4) висказує бажання, щоб чергова унійна конференція відбулася за два роки в днях тижня і не безпосередньо перед святом або неділею. Не пожадана надмірна кількість рефератів, вистануть три реферати денно.

Відповідальність урядників

за шкоди громадян спинить розріст бюрократії.

„Глос Пшемислово-Гандльови", котрий виходить у Варшаві, приніс в 7 (13) ч. під повисшим заголовком отсю статтю:

З усіх сторін чуються скарги на неупорядковану, хаотичну і шкідливу для господарського життя та поодиноких осіб бюрократичну діяльність деяких урядничих чинників в поодиноких ділянках державної адміністрації. Добре, що на ту тему сильно й широко висказується також проурядова преса з „Газетою Польскою" на чолі. Добре, що декотрі міністри в окремих відозвах і обіжниках накликають підчинений їм урядничий світ до людського й законного поведення з горожанами. — Одначе паразі в господарськім житті Польщі язва бюрократії дальше не перестає бути тяжкою марою й нещастям для людей, що хотять спокійно працювати й боротися з кризою, щоб за всяку ціну вдержати свої станиці при житті.

Життя кождого управителя промислового заведення се постійне й безконечне відання, конферування, розяснювання і т. д. всяким контрольорам й урядовим інспекторам, то з Фонду Безробіття, то з Суспільної Обезпечальні, зі скарбового уряду чи зі Скарбової Палати, то знов з акцизи або з митного уряду, зглядно з граничної сторожі. До того приходять ще бюра посередництва праці, санітарний нагляд, контроля заняття інвалідів, малолітних і т. д. Словом, бувають дні, коли управитель підприємства має три, чотири і навіть більше візит денно того рода панів від контролі й то без огляду на те, чи сезон повний чи мертвий. Коли візьметься під увагу, що кожде підприємство з природи річи має богато ріжних справ до полагодження в державних урядах, де знов муситься чекати по кілька годин, заки приймуть і вислухають або, що гірше, відішлють до іншого урядника, то можемо собі представити, кілько часу муситься тратити безпродуктивно на полагодження всякого рода „урядових" справ. Того часу ніхто не зверне й він безкорисно страчений для підприємства. — Урядничий персонал в канторах підприємств у великій мірі занятий полагоджуванням всякого рода анкет, статистик, інформацій і т. д. для державних урядів. Декотрі підприємства мусять удержувати окремих урядників, занятих тими виказами!

А нехай якесь підприємство спробує не доставити на час вимаганого урядом папірця. Солідна грошева кара й загроза судової розправи, гривни, екзекуції й увязнення се достаточна понука для повільного до виготовлення на час всяких „пильних" і непильних виказів. В житті сірого чоловіка (не урядника) стрічається таку масу ріжних урядових утруднень, що вони зачинають переважати можливість продовжування звичайної, щоденної праці. — Урядничий інтервенціонізм бюрократії в діяльність приватних фізичних одиниць і підприємств зростає з кождим днем. І коли піде дальше з такою скорістю, кождий горожанин мусітиме ужити 9/10 часу праці на полагодження урядових справ, котрі згадано вище, а дрібна решта часу остане йому для продуктивної праці. — Бюрократія безкарно виробляє з кождим горожанином, що тільки їй подобається. Коли напр. урядник в митнім уряді помилиться і візьме менше, як треба, мито, відповідає за те не він, але той, що відбирає товар. Коли урядник наложить несправедливий податок на горожанина, має з тим клопіт не урядник, лиш виключно горожанин. І то ще який клопіт! — Невідповідне закваліфікування справи бюрократом обтяжує очевидно горожанина. Передержання цілими місяцями неполагодженої справи, здержання пересилки на почті або при митні, невідповідне применення якоїсь заборони, все те факти, котрі самовільна бюрократія (якже часто!)) штучно витворює, щоб можливо утруднити життя горожанинові, згнобити його, причинити йому клопоту, страти часу і грошей.

Вичислені явища можливі тільки тому, що в нинішнім правнім стані ніякий урядник не відповідає законно за свої поступки, хочби вони найнесправедливіше кривдили горожанина. Брак ясно визначених компетенцій утруднює знайдення винного в самоволі.

Коли бюрократ знавби і чувби, що він буде законно відповідати за кождий свій надмірно „ревний" поступок, який приносить безсумнівну шкоду або кривду горожанинові та мусітиме нести відповідальність не дисциплінарну але карну за самоволю і матеріяльну за шкоди, тоді добре надумавсяб й застановивсяб, заки допустивби до якоїнебудь несправедливости. Урядники бояться відповідальности. В інших державах є закони, що накладають тяжку відповідальність на бюрократів за поступки, зроблені ними неслушні або незгідні з правом. В Америці горожанин має право запізвати кождого урядника до суду, щоб доказати, що обвинуваченій неслушним розпорядком допустився супроти него несправедливости, спричинив йому страту й може домагатися відшкодування.

Кождий горожанин безумовно відповідає за свої поступки з того чи іншого закону. Тільки урядник-бюрократ не відповідальний за свої поступки! Се абсурд супроти засади правовости в державі. — Отже доки в Польщі не введеться закону, устійнюючого правдиву відповідальність бюрократів перед судами за їх поступки, що приносять шкоди і кривду горожанам, до того часу бюрократія буде щораз більше напошитися над населенням, а всякі скарги, голоси преси й бідкання одиниць в нічім не спинять розросту і зловживань бюрократії. — Отже замісць прилюдно жалітися на переріст бюрократії в нашім житті на сторінках півурядової „Газети Польскої" рішаючі чинники ліпше зробилиб, коли призналивб прильною і важною річю для державного життя опрацювання й видання закону про відповідальність урядників за їх несправедливу діяльність у відношенні до горожан. Сильно віримо, що такий закон з місця спинить розріст бюрократії, зарадить самоволі та знищить мару бюрократизму, котра так страшно й дошкульно душить майже кождого горожанина Польщі.

Примітка Ред. „Нової Зорі": Думаємо, що кождий Українець з приємністю читав повисшу статтю, бо з неї бачив, що то не лише ми тут мусимо вистоювати по бюрах неймовірну скількість годин навіть в найдрібнішій справі, але таксамо бюрократія дається в знаки і корінним Полякам в їх власній державі, про котру вони так довго мріяли...

„Етіопі Мелекетенія"

Найстарший абісинський часопис.

В Руані у Франції живе друкар Олександер Деваж, котрий в 1913 р. оснував перший і головний часопис в Абісинії: „Етіопі Мелекетенія". Сей часопис, виданий у французькій мові, виходить досі і не має в Абісинії конкурентів. Цікава історія його повстання. В 1910 р., коли заложено франко-етіопське зелізниче т-во, вирішено заложити в Адіс-Абебі французьку друкарню. Управу її доручено Деважеви. Він доставив до столиці Абісинії все, що треба: невелику друкарську машину, шрифти і т. д. Французькі складачі не хотіли їхати до дикого краю, про котрий знали тоді у Франції дуже мало. Друкар мусів взяти кількох молодих Етіопів, що скінчили французьку школу й навчити їх друкарства. На се треба було двох літ. Вкінці в 1913 р. Деваж міг здійснити свою давну мрію. Перше число „Етіопі Мелекетенія" вийшло в світ. Під заголовком красувалася гордовита заява: „Одинокий орган інформації і купецьких вісток для Етіопії і сусідних країв, французької Сомалії, Еритреї, англійського Судану, італійської Сомалі, африканського Сходу, Арабії, Суезу й Адену". Сей часопис виходить досі двічи в тиждень на 4 сторінках малого формату. Крім короткої інформаційної частини й відділу офіційних розпорядків, в нім печатають постійно біржеві курси, вісти про пароплави, що приходять і відходять до пристані Джібуті, оповістки і т. д Сей безконкуренційний орган Абісинії дорогий; один примірник коштує 1.50 фр. франка(около 50 гр.). Його печатають на розкішнім крейдянім папері. — Вже з того, що в цілій Абісинії є тільки одна газета — в чужій мові, видно що Абісинці неприготовані до боротьби з европейською силою. В таких обставинах не можна як слід змобілізувати духа цілого народу. Вправді тяжко доступна Абісинія дає Абісинцям можливість боронитися, але неприготованість до оборони робить ту оборону щонайменше проблематичною.

КНЯЖЕННЯ ЛЬВА

Данилового сина.

3) Вже досі сказаного висталоб, щоби Князя Льва признати одною з найбільших постатей нашої історії, а між Галицькими Князями гідного наступника Ростиславичів: Василька, Володаря й Ярослава Осмомисла, як також Мстиславичів: діда Романа й батька Данила. Та значіння Кн. Льва збільшиться в наших очах, коли розважимо й ті фраґментаричні вістки, що маємо про його внутрішню діяльність.

Правда, тут наші вістки не дають відповіді на такі питання: як він відносився до боярства й міщан, на кім оперся головно, що зробив для культури своєї держави, яке становище заняв супроти Сходу й Заходу, тощо. Але аналіза деяких вісток кидає світло й на його внутрішню політику.

Що торкається церковної справи, то він не зносився з Римом, щоб не дразнити татар. Натомість католиків він коли не протеґував задля жінки (дочки Угорського Короля), то ніяк не переслідував. До його часів відносять нпр. повстання домініканського монастиря у Львові.[28]) Очевидно він мусів завести в себе в канцелярії латинську мову для ділових зносин з чужими державами. Оснування Галицької Митрополії у 1303 (або в 1302) році мусіло бути підготовлене раніше, зокрема після переїзду Митрополита Максима до Володимира 1299 року, отже ще за життя Льва. Лев скорше міг виєднати згоду на заснування Митрополії в Галичі, як молодий (самостійний Князь) Юрій. Отже ініціятиву й переведення сього пляну належить приписати рішуче Львові — й се свідчить про його працю над усамостійненням Церкви у своїй державі.

Про відношення до духовенства можемо сказати, що єрархія була від Князя залежна, подібно як се бачимо за Короля Данила й у цілій Гал.-вол. Державі XIII ст. Літописець занотував, що Перемиський Епископ Мемнон їздив у посольстві до Володимира Васильковича в чисто політичній справі, щоби склонити волинського Князя до передачі Львові у спадщині бодай Берестя.[29]) Очевидно, Князь Лев ставився прихильно до Церкви й духовенства, бож се було запорукою розвою держави. Традиція про нього, яку ще добре знав Зіморович у XVII століті,[30]) говорить про нього як про фундатора монастиря св. Юрія у Львові,[31]) крім того до його часів навязується традиція про церкву св. Миколи у Львові[32]) й монастирі в Лаврові і Спасі (в Старосамбірщині).[33]) Навіть похований мав бути Кн. Лев у Лаврівському монастирі.

Тут доходимо до питання про т. зв. грамоти Кн. Льва. Загально (з нечисленними виїмками) вчені признають, що автентичних грамот його не маємо, а ті, що за такі подаються (починаючи зXV ст), се фальсифікати.[34]) Та якщо й так, то — чому якраз вяжуться вони з іменем Кн. Льва? Навіть скептики признають, що „на це трудно відповісти. Могло се статися припадково... Та могла бути й спеціяльна популярність Льва, могла існувати якась Львова леґенда, для нас затрачена (хіба слабкі відгомони її маємо в пізніших письменників, як от у Зіморовича), і стати причиною такої преділекції."[35]) Здається, що се можна вияснити лише в один спосіб. Не входячи в питання автентичности кожної грамоти зокрема, чи всіх разом, можемо сказати, що вони спираються рішуче на певній традиції про Льва-фундатора й кольонізатора.

Як згадувано, традиція ся сягає 1360-их років,[36]) отже часів, коли ще мусіли добре памятати й мали напевно письменні памятки про Льва і його діяльність. Далі неможливо, щоби протягом майже пятьдесятьлітнього панування Князь не розбудовував своєї волости. За Данила Галичина була в огні постійних домашних війн. Великою заслугою того нашого Короля було усмирення непокірних бояр і покінчення з заграничними (головно угорськими) посяганнями на цю землю. Львові лишилася задача — зміцнити її внутрішно й культурно. „Бо це так, якби хтось землю розорав, а другий засіяв, інші ж жнуть і їдять хліб без труду", каже наш Початковий літопис, обговорюючи й порівнуючи діяльність Володимира Великого й Ярослава Мудрого й — ця паралеля дуже надається сюди. Тай ніхто не міг вже сього зробити після Льва.[37])

Очевидно сю традицію треба уважно проаналізувати і вибрати з неї достовірне зерно з посеред пізнішої полови.[38]) На се тут не місце. Згадаємо лише, що маємо вже автентичну вістку про сильний розвій урядничого апарату за часів Кн. Льва. Літопис пише під роком 1283, що по відході татар „Лев Князь обчислив, скільки людей згинуло в його землі: скільки взяли до неволі, скільки побито і скільки Божою волею (себто від зарази, Т. К.) померло — було півтринадцяти тисячі." Таке обчислення вимагало сильного розвою урядничого апарату й тим самим великої внутрішньо-державної праці.

З того можемо заключити, що у внутрішній політиці Кн. Льва панувала гармонія й ішла культурна розбудова. Очевидно з боярством Лев теж умів наладнати добрі відносини, бо воно було засильним чинником, щоби при незгоді з боярами могти зискати таку могутність у заграничній політиці.

Закінчимо отже тим, чим розпочали: що княження Льва Даниловича достойне пильних студій, зокремаж пізніші перекази про нього повинні бути проаналізовані дуже уважно. Т. Коструба.

[28]) Abraham, Powstanie organizacji Kościoła łacińskiego na Rusi, 1904, стор. 170.

[29]) Літопис п. р. 1288.

[30]) Традиція про княжі часи в Галичині значно живіша, ніж би можна думати; вражіння таке тому, що сі перекази не зібрані й не вистудіювані в такій мірі, як на се заслуґують.

[31]) І. Крипякевич, Середньовічні монастирі в Галичині. „Записки ЧСВВ", Т. II, стор. 80—82. „Дуже привабна думка, що львівський монастир вяжеться з іменем князя Юрія Львовича", сказано тут м. ін. і се цілком імовірне, майже певне.

[32]) В. Карпович, Старий Львів. „Стара Україна", 1925 (V), стор. 88.

[33]) Крипякевич, цит. тв., стор. 100—101.

[34]) М. Грушевський, Чи маємо автентичні грамоти кн. Льва, стор. 22.

[35]) Там само, стор. 20.

[36]) Там само, стор. 16.

[37]) Юрій Львович панує після смерти батька лише 8 літ (1301—1308), Андрій і Лев Юріевичі теж недовго панують — знаємо про 8 літ (1315—1323), а діяльність Юрія-Болеслава мала інший характер.

[38]) Цікаві замітки в Карповича, Старий Львів, „Стара Україна", 1924 (I), стор. 7.

Селянські заворушення на Литві

Наслідки большевицької аґітації.

Литовська урядова аґенція Ельта доносить: Від якогось часу серед хліборобів в сувальській окрузі зачалася аґітація проти правительства. На ріжних вічах селяни домагалися м. ін. зменшення довгів до половини, звишки цін збіжжа, безплатної видачі дерева на будову й опал, звільнення від податків і т. д. Деякі хлібороби, підбурені тими демаґоґічними гаслами, вийшли на шляхи і стримували довіз середників поживи до міст. Проти тих селян виступила поліція. Наслідком того прийшло до бійки з поліцією 27 серпня с. р. в селах: Прени, Бутриманці і Вейвери. Поліція стріляла до селян. Були 4 поліціянти ранені. З товпи було 5-ох селян убитих і кільканацять ранених. Вкінці урядовий комунікат стверджує, що селянські заворушення в сувальській окрузі були зорґанізовані комуністичними аґентами. На Литві відбуваються масові увязнення селян.

Словник

сучасних загальноуживаних слів.

Політичний гумор.

Аґітація. Один зі способів творення суспільної думки, звичайно перед парляментарними виборами. При виборах загальних, тайних, прямих і рівних аґітація має відповідно до того чотири форми: загальну (часописи), пряму (шляхом безпосередних спорів в каварнях), тайну (секретним вручуванням грошей) і рівну (суми розділюють рівномірно).

Безробіття. Суспільне нещастя, при котрім повстають дві ярко очеркнені ворожі собі ґрупи людей: 1) ґрупа, що має роботу і не бажає працювати; 2) ґрупа, що не має роботи, але бажає працювати. До першої ґрупи належать: дипльомати, посли, експерти, члени комісій для всякої боротьби, міністри праці, фінансів, промислу і т. д. До другої ґрупи належать всі, що потерпіли від безробіття першої ґрупи.

Вмішування. Звичайно — вмішування у внутрішні справи чужої держави. Вмішування треба строго відріжняти від невмішування як противного поняття. Примір вмішування: схоплення Якоба. [1]) Примір невмішування: схоплення Кутєпова. [2]) Примір вмішування: творення націонал-соціялістичних ячейок в Австрії. Примір невмішування: творення комуністичних ячейок у Франції. Примір вмішування: промова папи про переслідування церкви в сов. Росії. Примір невмішування: промова Сталіна про згоду на скріплення військової оборони Франції...

Голосники. Прилади для скріплення звуку, звичайно при радіоапаратах. Уживають їх головно для насильного вербування слухачів і для інших цілей поступу, як прим.: для боротьби з зайвим відпочинком, зі сном і з іншими перепонами в розвитку цивілізації. Гучномовцями називають часом темпераментних адвокатів, журналістів, що грімко диктують свої статті машиністкам і також еміґрантів з Росії, котрі розмовляють на цілий ваґон в автобусах і зелізницях. Коли їдуть не еміґранти, а еміґрантки, то при них уживається слово жіночого рода, нпр. „гучноговорителька".

Демократія. Народоправство: державна форма, в котрій верховна влада належить до всего народу, навіть в тих случаях, коли народ не вміє проявляти верховної влади. Звичайно в демократичних краях селян заступають в парляменті — адвокати, робітників — письменники, реставраторів — професори, промисловців — журналісти і т. д. Тому в особливо впертих демократіях всі галузи життя тісно разом переплетені і часом навіть годі їх відріжнити: в таких демократіях сільське господарство пригадує довгий судовий процес; робітниче питання дістає підвисшену романтичну закраску, а тяжка промисловість дістає легкий фейлєтоновий характер.

Диктатор. Слово диктатор має ріжні значіння, історично звязані між собою. В первіснім значінні від часів Ремінґтона диктатором називали кождого журналіста або політичного діяча, який диктував свої статті панні, що писала на машині. Одначе пізніше з величезної маси диктуючих зачали виріжнятися диктатори в вузькім значінні того слова, котрих природа жадала винести диктування з тиші кабінетів на арену практичного життя. Одну послушну панну в тих случаях зачав заступати тісний круг однодумців, потім всі співчуваючі... І вкінці диктатура приймала загальне значіння для держави і всі пишучі машинки даного краю зачинали скоро печатати під такт диктування диктатора. — Типовий представник подібної диктатури — з

[1]) Німецького журналіста, котрого схопили гітлєрівці на території Швайцарії й силою вивезли до Німеччини.

[2]) Автор називає се іронічно „невмішуванням" тому, бо в справі Кутєпова преса переважно мовчала тому, що се зробили большевики, котрі в кождій країні мають сильні звязки з ріжними органами преси.

ПРО ДОСТОЄВСЬКОГО

З таємниць його творчости.

Російська Академія Наук видала велику книгу (604 ст.) п. з. Ф. М. Достоєвський. Матеріяли і досліди під редакцією А. С. Долиніна.

В тій книзі є богато нового про Достоевського, його творчість і його взаємини з визначними людьми. Особливо важна та книга для початкуючих письменників, бо з неї можуть вони пізнати, як старанно підготовляв і випрацьовував свої повісти той великий хоч хорий письменник. Дуже цікавих річей довідуємося з тої книги про те, як повстали „Братя Карамазови". До тої великої повісти підготовлявся Д. три роки: обдумував, записував, робив плян. Над пляном кождої своєї праці працював Д. довго й витревало і все уважав плян праці дуже важним, називаючи його „половиною роботи". В часі такої підготовки списував собі також характеристику героїв і осіб, робив шкіци поодиноких положень (ситуацій) і навіть короткі конспекти розвитку подій в романі. Так робив немов риштування для цілої праці. Коли так мав уже означену, нарисовану концепцію повісти і розставлених всіх героїв на їх місцях, брався до п е р ш о ї редакції повісти. Збирання частей відбувається у Д-го довкруги ідеольоґічних центрів романа. У збережених бруліонах глави, присвячені Іванови й старцеви Зосимі, розроблені на десятках сторін. Се кульмінаційні точки роману: Іван і Зосима ідеольоґічні антиподи, мистецькі воплочення двох світоглядів, що борються з собою.

Праця редактора Долиніна — величезна. Він мав 194 сторін черновика Д-го до „Братів Карамазових", хаотично написаних, в більшости на листовім папері, часто на недописаних листах до ріжних осіб, на ковертах, ба навіть на обривках ріжних паперів, без дат, майже без нумерацій, з масою поправок, значків, додатків. Щоби зоріентуватися в тім хаосі, Долинін виконав великанську працю систематизації й дав до неї обширний коментар, з котрого видно, як той чоловік докладно знає всю творчість Д-го. Словом, Долинін показав, як виглядало нутро лябораторії Д-го. Цікава річ, що Д-й не тільки сам збирав що міг і відки міг про те, над чим збирався працювати, але і знакомих просив присилати йому помічення. Нпр. до педаґоґа Михайлова писав Д-й 16. III. 1878: „Я задумав більший роман, в котрім братимуть участь діти, именно малолітні, нпр. від 7 до 16 літ. Напишіть мені про дітей те, що самі знаєте: случаї, привички, слова, словечка і т. д.".

Для себе самого робить Д-й такі записки: „Довідатися, чи можна перележати між шинами під ваґоном, коли він переїде в весь карієр" і т. п. Цікаво й поучаюче вяже Д-й злочин убийства з атеїзмом (у Івана).

Крім коментаря дає Долинін ще обширний вступ п. з. „Къ исторіи созданія Братьевъ Карамазовыхъ." Річ в тім, що в часі писання того великого роману Д-й переходив зміну власних поглядів. В нім захиталася ціла система його ідей, в його нутрі зявився поворотний пункт, від котрого бачимо період противний попередному періодови „Бісів" і „Гражданина". Отже Д-й мусів перебудовувати цілу працю, що його очевидно дуже томило. Перевести синтезу своїх попередних поглядів з новими Д-у таки не вдалося.

За матеріялами до „Братів Карамазових" ідуть бруліони до „Бісів" і листування Д-го з А. Н. Плещеєвим, все з уважним коментарем ред. Долиніна.

Плещеєв, знаний поет і співробітник некрасовського „Современника", чоловік чистої душі, був разом з Д-м членом кружка Петрашівців. Оба пересиділи 9 місяців в петропавл. кріпости й обидвох разом вели на шибеницю. Разом стояли, готові вмерти, коли їм читали царське помилування. Потому розстались на 10 літ; одного заслали в омську каторжну тюрму, другого в оренбурську кріпость. Плещеєв перший прибув до Петербурга і відновив літературну працю. Обидва до кінця життя жили в дружбі. В листах Плещеєва до Д-го є богато цікавих характеристик. Нпр. „Некрасов — пише Пл. — говорив про вас (Д-го) з великим співчуттям і просить Вас, чи не прислалиб Ви йому чогось, обіцюючи заплатити 125 рублів за аркуш. Він чоловік, оскільки мені здається, гарний, хоть часами його поведення може бути відпихає від нього. Оболочка груба, з тим годжуся. Та чи може бути інакше у чоловіка, що перейшов такі митарства? Його по Турґенєві й Чернишевськім рішучо волю перед всіми иншими. Інші — се ватага надутих, чванливих, самолюбних людей, що надриваються як жаби Крилова — і притім необразовані ліліпути, котрі уявляють собі, що вони Шекспіри. Виключаю Анненкова, котрий, по мойому, лучший ніж його статті."

Зворушують ті листи Плещеєва, в котрих він описує свою матеріяльну біду. Хоч він працював як секретар „Отечественних Записок" і співробітник „Біржевих Відомостей", дістаючи 175 рублів, та доходило до того, що діти його не мали найпотрібніших річей. „Просити грошей у Салтикова — пише він — для мене 100 разів тяжче, ніж взяти у лихваря на величезний процент... Секретарів можна знайти, тільки прикро, що все таки я працював у них 20 літ, коли не більше. Вони моє положення знають добре. Та ніколи ніхто з них, кромі Некрасова, не предкладав мені помочі, — а які вони соціялісти у своїх писаннях! Говорю тобі се як старому приятелеви. Другим я ніколи нічого подібного не висказував і тебе прошу задержати се для себе."

На сю книгу звертаємо особлившу увагу наших молодих авторів. Не вільно думати, що до творчости вистарчає сам талант і що чим більший талант, тим менше треба праці. Бе є якраз навпаки: чим більший талант, тим більші пляни і завдання повинен він виконувати, отже тим більше він потребує праці, бо без того тільки змарнується і стане напевно смішним та шкідливим.

Невинність дитини тому така зворушливо гарна, бо вона виливає свій лагідний блеск також на зовні, промовляє з очей, світить на чолі й віє на нас як дорогоцінний запах і робить на нас чудове враженння (Ст. Дунін Борковський у творі: „Дозріваюче життя", розділ I., уст. 5.).

етапами від журналістики до автократизму — се, як відомо, Беніто Муссоліні. Відміною тої форми є також режім Ґітлера. Та з культурними диктатурами, що виводять початок від пишучої машинки, в ніякім разі не вільно змішувати диктатури пролетаріяту, що назвала себе диктатурою зовсім довільно і не має ніякого відношення не тільки до пишучої машинки, але також до первісних основ грамотности.

Д и п л ь о к о к к и. Мікроорґанізми, повстають зі злуки двох Кокків

Д и п л ь о м а т и. Відзначаються від дипльококків тим, що лучаться не парами, але в ріжних ґрупах: по три, по чотири, по пять і т. д. Часом повстає цілий складний клубок, в виді опухлини (гл. Союз Народів). Найбільше відповідна почва для дипльоматів се береги швайцарських озер. Підчас народних нещасть розмножуються з поражаючою скорістю, внаслідок чого нещастя приймає „головокружний" характер. Відповідно висушені можуть порушатися воздухом і при сприяючім вітрі переносяться на віддаль кількох тисяч кільометрів від місця свого народження. А. Р е н н і к о в

Гумор. — Хто більше боявся? — Я пережив колись сильний землетрус. — І щож, ти дуже боявся? — Не дуже. Земля тряслася сильніше від мене.

Лист Св. Отця

до зїзду християнської робітничої молоді в Брукселі.

В столиці Бельґії Брукселі відбувся на днях ювилейний зїзд християнської робітничої молоді. З того приводу Св. Отець прислав на руки президії привітальний лист разом з апостольським благословенням. В тім листі Папа пише, що очима душі бачить збиті ряди молоді, зібрані в королівськім місті Бельґів. Св. Отець відчуває з того приводу велику радість і підносить вдячну думку до Бога, що посилає численні хвилі потіхи в часі, коли не бракує в апостольськім післанництві Папи сумних хвилин. Оживлений тою думкою пригадує Св. Отець хвилі повстання товариства і пізніший його гарний розвиток та благословить товариство і учасників зїзду. (КАП).

З листів до Редакції

Коломия 5/9 1935.

ВШановний Пане Редакторе, прохаю в найблищому числі Вашого часопису, помістити отсе спростування:

Уважаю за свій обовязок вияснити, що жіноча нарада про яку ред. „Нової Зорі" подала згадку у 67 числі з дня 5/9 п. з. „Українське жіноцтво за участю у виборах" відбулася ще 21 липня, отже тоді коли справа жіночих кандидатур не була ані партійним проводом УНДО, ані жіноцтвом орґанізованим вирішена, і серед українського жіноцтва не було сумніву що до участи у виборах. Також не була це нарада „жіночих орґанізацій" тільки жіноцтва повіту скликаного Орґанізаційним Комітетом.

З пошаною
О. К и с і л е в с ь к а.

П. С. Сподіюсь, що не потребую відкликуватись аж на 19 параґраф пр. закону й що прохання моє сповните без цього. О. К.

Італійська воєнна фльота

Після реорґанізації й усунення старих непригожих кораблів італійська воєнна фльота складається з отсих кораблів: 6 панцирників (2 по 35.000 тон, 4 по 21.000 тон), 7 панцирних кружляків по 10.000 тон, 12 легких кружляків по 5.000 до 6.000 тон, 100 контрторпедовців і торпедовців (з них 55 зі скорістю 38 вузлів на годину) і 77 підводних суден. До того треба додати ріжні помічні кораблі: авіо-матки, руїнники, санітарні кораблі, транспортові кораблі і т. д. Виряд італійської воєнної фльоти має 32.000 жовнірів, в часі війни матиме 85.000 жовнірів.

Гумор. — Злобний знакомий. — Коли я заложив власне підприємство, не мав нічого крім власних здібностей. — То ви зачинали справді від малого...

Лікарський фейлетоник.

Коли вкусить комаха

Вкушення комахи завсіди болюче, часом навіть небезпечне, бо бувають случаї затроєння від укушення комаря або навіть мухи. Вкушення комаря або навіть пчоли чи оси перестає боліти, коли зараз приложимо кольонську воду, амоняк або камфоровий спірт. Пчола по кождім вкушенні залишає жало в рані. Жало треба усунути малими щипцями, а коли їх нема, то витискається його як угра. Жало пчоли або оси в ранці не таке небезпечне, як деяким здається, воно лише болить. Коли жала з ранки не годен витягнути, треба натискати тіло довкола, щоб разом з кровю усунути з ранки субстанцію, яка дісталася до тіла з жала і тим самим зменшиться біль. Також можна натискати ранку ключем з діркою і жало легко дасться витиснути. Вкушення павуків не таке болюче як трійливе. Тому треба обмити ранку водою з сіллю або оцтом.

Покажчик змісту

всіх річників „Нової Зорі“ *).

Ө /Олександер Яблоновський/: В димі пожарів /повстання на Сибірі/ 511 Ө Як мучиться СССР Н 530 Ө Критика большевизму /в „Н. Зорі“ статтями о. Галущ./ Н 551 Ө о. Т. Галущинський: Поняття людини і змислу людського життя в большев. світогляді 551, Від утопій до тиранії. Критики большевизму 559, Повна невдача большев. суспільного ладу 563, 566 Ө Небувала війна /Бельгія й СССР/ 555 Ө Большевики і Вилсон 564 Ө Большев. делегація в Женеві 567 Ө /Сітма/: Розвиток /Росії/ скоками 573 Ө Розвязання партії „Сельроб-Єдність“ Н 573 Ө Що каже братанок Івана Франка /про УССР/ Н 584 Ө Комуністична партія в Польщі Н 591 Ө Тактика комунізму в боротьбі з релігією 595 Ө Лист з Бразилії /про агентів Москви й їх провокацію на бразил. землі/ Н 599 Ө М. Мох: Нова „підлазка“ /большевиків „Нове Слово“/ Н 600 Ө /Евген Ананіне/: В 15-ліття СССР. Нові думки про большевиків 605 Ө Розгром міст. На черзі Київ, Одесса, Ростов на Дону, Минськ і т. д. 608 Ө „Штучний клімат“ Мф 614 Ө /М. Александров/: Мандрівна Русь /СССР/ 615 Ө „Ілюстрована Газета“ Н 620 Ө Лист жінки. На тлі московського процесу англійських інжинірів 632 Ө Відозва дочки Толстоя. „Чи можливе, щоби світ далі мовчав?“ Н 635 Ө Новий радянофільський часопис „Боротьба“ Н 634 Ө Чека. З приводу 15-ліття істнування 642 Ө Г. П. У. затроює людей 647 Ө Що діється в „раю“ /голод/ 651 Ө Найстрашніша інституція на землі /Г. П. У./ 652 Ө Останні числа большевизуючих часописів /не вийшли/ Н 652 Ө Розлам серед гал. радянофілів Н 653 Ө Політична бомба серед наших радянофілів /лист С. Волинця/ 653 Ө З „райського“ табору /летючка Ю. Танчаковського/ Н 655 Ө Не-Озіріс: Скачи, враже, як пан каже... /Некрольог Скрипника в „Критиці“/ 656 Ө Сіонізм радикалізується Н 658 Ө Що сталося з Юліяном Бачинським Н 665 Ө /Олександер Мох/: „Ex Oriente Pax“. Нова фаза большевицького наїзду на Польщу 680 Ө Соціялістичне будівництво ціною страшної жорстокости Н 681 Ө „Хвіля“ на червоній хвилі? Н 684 Ө З червоного „раю“ /відчит інж. Боровіча/ 696, 697 Ө Цікаві документи про Леніна. Як йому помагали англійські сектарі Н 711 Ө І. Л.: Небезпека для західної культури /пляни Комінтерну/ 712 Ө Гліб Василь: Табор Антихриста. Як його представляє протибезбожницька вистава /в Женеві/ 717 Ө Акція безбожників на кредит Н 723 Ө „Епоха адської саранчі“... Н 743 Ө За юдин гріш /больш. гроші для радянофілів/ Н 750 Ө Світова революція. Які її перспективи під сучасну пору? 752 Ө (к.): Большевицький вандалізм /розбірка Усп. Собору в Москві/ Н 752 Ө Новий маніфест III. Інтернаціоналу Н 766 Ө Виспівав большевицькі пляни Н 767 Ө (Н.): Релігія й СССР Д 767 Ө Красный Архивъ № 64 Н 767 Ө Масон Гензель /про „Бнаі Бріт“ і большевиків/ Н 767 Ө Провал комунізму. Сталін проти комун 768 Ө Як большевики прокралися до Союзу Народів 772 Ө Совітська Росія. Що про неї пише німецький спеціяліст 780 Ө

VI. ПРЕСА

Загальні й мішані теми

Три „Зорі“ /„Зоря Галицька“, „Зоря“ і „Нова Зоря“/ 129-130 Ө Ів. Кревецький: З історії преси на Україні 137 Ө А. Ч.: У 80-ліття укр. преси 137 Ө Бібліографія /про укр. пресу/ Рз 137 Ө Лекція такту /преси дана сов. урядом — справа ВУАН/ 149 Ө Міжнародня вистава преси в Кельні 126 Ө Др О. Назарук: На міжнародну виставу преси /в Кельні/ 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 177, 179, 181, 183 — Думки в Кольонській катедрі 186 Ө „За свободу слова, думки і преси“ 186 Ө І. Кревецький:Українська преса в 1928 р. на території Польщі 209 Ө Книжка і преса в Англії 223 Ө Американська преса 251 Ө В обороні людської чести. За журналістичну етику 259 Ө 10-ліття літочого журнальчика /„Світ Дитини“/ 291 Ө І. К.: Українська преса в Польщі 346 Ө о. Ізидор Лубчсвв: „Діло“ пропагує пантеїзм 399 Ө Наша святочна преса 402 Ө Найновіший памятник Англії /Джорда Норткліфа/ 405 Ө Світський: Cui bono? Статті з правосл. становища в пресі удержуваній католиками 407 Ө К.: Українська преса в Польщі в світлі польської урядової статистики 461 Ө Др Осип Назарук: Томашівський як публіцист 497 Ө Ів. Кревецький: Сфальшований документ. Як у нас поборювали С. Томашівського 497 Ө Пресова нарада /на тему „жовтень — місяць преси“/ 573—575 Ө Комунікат укр. преси Н 573 Ө Укр. преса. Що її жде і чому? 576 Ө Хто руйнує укр. пресу? Н 589 Ө Вистава преси з рр. 1917—1923 в „Націон. Музеї“ 683 Ө Конфіскати і заборони укр. книжок і часописей в Польщі 730 Ө С. Г.: Укр. жіноча преса в Галичині 744, 745 Ө /О. Назарук/: З внутрішних справ. Про нараду редакцій 4 консервативних органів нашої преси 795 Ө

/ДРІБНІ ВІСТИ/: Стан німецької преси Н 146 Ө Вистава гімназійної преси /в Кракові/ Н 208 Ө Ювілей і преса Н 211 Ө Преса в малій Литві в 1928 р. Н 219 Ө Несовісність /„Діла“ в справі проф. В. Заїкина/ Н 246 Ө Університет і часопис для волоцюг Н 260 Ө Часопис божевільних Н 263 Ө Новий журнальчик /„Вістник СУГФУ“/ Н 275 Ө Новий орган сатаністів „Люцифер“ Н 279 Ө Українські журналісти й винищування укр. інтеліґенції Н 288 Ө Процес проф. С. Томашівського /проти І. Кедрина/ Н 316 Ө З судової салі або: Що значить погодитися з „Ділом“ 327 Ө Традиційним шляхом /калюмніяторство „Діла“/ 328 Ө Нові органи преси /„Україна“ і „Точило“/ Рз 319 Ө Переписка Редакції /дописи увіродостойнювати/ Н 356 Ө Священик: З листів до Редакції /невідпов. анонс у „Ділі“/ Н 360 Ө Світський католик: „Діло“ а духовенство Н 362 Ө о. Ю. Кміт: Уважніше зі знахідками Н 362 Ө З Буковини /нова соціял. газета „Нове Життя“/ Н 405 Ө Holos Mazepyncіv. Chicago P. 1. ч. 1. (М. К.) Рз 411 Ө о. Гащак М.: Сучасний песимізм /і щодо преси/ Н 502а Ө Новий український часопис /„Укр. Слово“ в Ужгороді/ Н 514 Ө Перестав виходити „Час“ Н 517 Ө Національна преса в Канаді продана Н 524 Ө Найбільш неморальний часопис в Польщі Н 535 Ө Кривава преса Н 541 Ө Журналістичний курс в Познані Н 575 Ө Новий редактор „Канадійського Фармера“ Н 593 Ө Нові часописи /„Наш Прапор“ і „Комар“/ Н 597 Ө Львівські Парохіяльні Вісти Н 598 Ө Неморальність післяплатників Н 601 Ө Журналістичний інститут /в Берліні/ Н 655 Ө Безробітні друкарі-Українці Н 673 Ө В Будапешті /конгрес католиків/ Н 693 Ө В справі закиду д-рови Гр. Лужницькому Н 695 Ө Закрили найстаршу газету світа Н 703 Ө Масони /преса в їх руках/ Н 716 Ө „Vossische Zeitung“ перестала виходити Н 722 Ө Вистава укр. преси в Харбіні Н 755 Ө Преса в цілім світі Н 768 Ө Правительство і преса Н 776 Ө „Батьківщина“. Новий орган під ред. Д. Палієва Н 782 Ө О. Г.: Цікавий лист до Редакції /„Бюлетину Пол.-Укр.“/ Н 782 Ө Під увагу тим, що уладжують імпрези Н 791 Ө

/ПРЕСА І ПУБЛИКА/: А. Ч.: Преса і публика /про дописи/ 107, —: Про газету для народа 207, —: Вартість річника часопису 208, —: Преса і публика. Слово до Вп. Дописувачів 317, —: Пишіть докладну правду! /мнима смерть о. Мандзія/ 379, —: Друкарня і щоденник 391, —: Преса і публика 426, —: Преса і публика. Чому не звертається рукописів 465, —: Преса і публика. Хто властиво винен у недорозвитку української преси? 501, 507, —: Преса і публика. Про дописи післяплатників 561 Ө

Католицька преса й пресовий апостолят

За тип катол. щоденника 112 Ө Борщів. Проголошення місяця катол. преси Д 118 Ө А. Ч.: Католицька преса, її значіння і сучасний стан 129-130 Ө Вискази Епископів про катол. пресу Н 131 Ө Новий укр. орган /„Канад. Січ“/ Н 136 Ө Новий катол. орган /„Бескид“/ Н 139 Ө А. Ч.: Католицька преса 143, 144 Ө о. І. Бучера: Чия вина? /непошана укр. преси своїми людьми/ Д 144 Ө Організація поширення доброї преси 149 Ө о. М. Фірак: Зразкове христ. видавництво /хорватське Тов. св. Єроніма/ 150 — З Хорватії /60-літній ювилей, чисельні дані/ Н 185 Ө Катол. священик перед судом за боротьбу проти порнографії Н 187 Ө (—) 60-ліття хорватського дружества св. Єроніма 192 Ө о. М. І.: Великий обовязок дуже призабутий /„Місяць доброї преси“/ 202 Ө Комунікат XII Марійського Т-ва Молоді в справі „місяця доброї преси“ Н 203 Ө Іван Кревецький: Українська катол. преса 203 Ө За добру пресу 206 Ө Ми і вони /зріст накладів катол. і безвірн. газет/ Н 207 Ө Вистава укр. католицької книжки і преси Н 208, 217 Ө Новий католицький місячник „Поступ“ Н 209 Ө Комунікат в справі „місяця доброї преси“ Н 210 Ө Л.: Пресове свято /в Раві Руській/ Д 211 Ө Священик і челядник /відношення до некатол. преси/ 211 Ө /„Перемиські Епархіяльні Відомости/: В справі Доброї Преси Н 211 Ө Католицька преса в Америці Н 212 Ө Новий польський католицький дневник /„Поляк-Католік“/ Н 217 Ө о. Мирослав Рінецький: Бібліотечна справа. (З приводу місяця доброї книжки) 225 Ө Місяць „Доброї Книжки“ Н 227 Ө Про катол. пресу Н 229 Ө о. Теофіль Татомир: Нарід не має що читати 229 Ө Наклади реліг. журналів в нім. мові Н 235 Ө о. Мирослав Рінецький: Популярні видання (Про потребу, форму та зміст книжок для народнього читання) 237 Ө о. Ізидор Фок: Що дати читати народови? 238 Ө Папський нуцій про журналістів Н 238 Ө Кат. преса заграницею Н 241 Ө Кат. часописи в Індіях Н 246 Ө Кард. Люкон про добру пресу Н 248 Ө о. Др Йосиф Застирець: На актуальні теми. Про підставу, яка може оживити інтерес до всеї нашої традиції /проєкт зміни епарх. „Вістей“/ 249 Ө „Поступ“ перед судом Н 251 Ө Величавий розвиток катол. преси в Англії Н 251 Ө Св. Отець про католицьку пресу Н 253 Ө Школа катол. журналістів у Ліль Н 257 Ө О. П.: „Для світла“ Рз 274 Ө о. Др Йосиф Застирець: Видавництво для сіль. молоді і старших 278 Ө о. Мих. Вовчик: Розважмо! /допомога катол. пресі/ Н 290 Ө /о. Алальберт Бангга/: Через що мусимо пропасти... (Перед місяцем катол. преси) 292 Ө о. Мирослав Рінецький: Пекуча потреба товариства після взору катол. видавничих тов. у Словінців і Хорватів 294 Ө о. В. Стрільбицький: Наш обовязок /поширення катол. преси/ 299 Ө Зброя до оборони й наступу. Начерк проповіди про пресу Рз 300 Ө Місяць католицької преси Н 301 Ө Як ширити катол. пресу Н 301 Ө В справі місяця катол. преси Н 304 Ө В справі катол. преси /розпорядки Преосв. Ординаріятів у Станиславові, Перемишлі й Канаді про „місяць кат. преси“/ 306 Ө В справі катол. преси /Преосв. Константин Богачевський поручає „Н. З.“ і ін. кат. часоп./ Н 314 Ө о. Михайло Вовчик: Зі Старосамбірщини. (Чувайло, бо ворог працює!) /Пресова акція байбелників/ Д 314 Ө о. О. О.: Як у Поляків поставлено катол. видавничу працю 322 Ө Радісна вістка /„Бескид“ переходить на тижневик/ Н 328 Ө

*) Гл. „Нова Зоря“ чч. 799, 829, 843, 845, 847, 849, 851, 855, 857, 859, 861, 863, 865.

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв на послуханні священиків, б. французьких комбатантів. Ті священики подарували Св. Отцеви чашу зі слоневої кости, в середині золоту.

Апостольський нунцій в Швайцарії архиепископ Петро ді Марія вніс до Апостольської Столиці просьбу, звільнити його з дотеперішних обовязків з огляду на лихий стан здоровля. Св. Отець полагодив ту просьбу прихильно. Архиеп. П. ді Марія має тепер 70 літ. Пій X. іменував його 1918 р. апостольським делегатом для Канади, а Пій XI. іменував його 1925 р. апостольським нунцієм у Швайцарії.

Для республики Куби установлено уряд апостольського нунція. Першим нунцієм при правительстві Куби іменовано Юрія Карнана, титулярного архиепископа Вірменської Себастеї.

Помер епископ Гарлєму Д. Йосиф Енгенент. Покійний епископ належав до найвизначніших суспільних католицьких діячів Голяндії.

Великий конґрес швайцарських католиків відбувся в м. Фрибурзі. По торжественній Службі Божій вулицями міста перейшов величавий похід організацій, товариств, пластунів, верховинців і т. п. Підчас бенкету, в котрім взяло участь понад 200 осіб, виголошено ряд промов. М. ін. забрав голос відомий швайцарський діяч і ревний католик міністр Мотта, б. президент Швайцарії. Він вказав на обовязок католиків ширити по всему світі засади мира й любови ближнього. Язва війни не перестає робити спустошення на світі. Історія поодиноких народів се в першій мірі історія їх воєн і битв. Чиж війни малиб тривати так довго, як довго буде існувати рід людський на землі? Дальше мін. Мотта говорив про засади й напрямні християнської науки, котра є „релігією мира“. Мир в родині, мир в суспільности й державі, мир на всему світі се напрямні християнізму. Свою промову мін. Мотта закінчив зворушуючою просьбою до Творця, щоб просвітив уми, запалив в серцях іскру любови ближнього і тхнув духа Вічної Правди там, де дотепер бурилася охота відплати, підбою й насильства. — На конґрес прибуло богато кореспондентів заграничної преси.

В Празі відбувся з початком с. м. XIV міжнародний конґрес організації студентів католиків зі всего світу „Пакс Романа“. Головна тема нарад конґресу: „Новий чоловік в новій добі“. Наради відбувалися під патронатом чехословацького епископату і привательства ЧСР. До Праги прибули делегації з ріжних країв.

Англиканський парох в м. Ловел в Злуч. Державах Північної Америки, Мек Коннел, навернувся на католицизм. То навернення викликало велике враження в Америці.

Вибори в світлі католицької науки. У звязку з надходячими виборами в Канаді архиепископ Квібеку кард. Віленив оголосив цікаву працю. Він зібрав в 43 розділах все те, що в світлі науки католицької Церкви можна говорити про парляментарні й комунальні вибори, виборче право, свободу виборів, передвиборчу агітацію і т. д. Праця кард. Віленив се документ першорядної вартости.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

З ВИБОРОМ на посла п. дра Івана Волянського УНО (Українська Народна Обнова) вперве виступає на парляментарну арену.

ДО БЕРЕЗИ КАРТУЗЬКОЇ вивезли: мґ-ра прав і теольогії Петра Саноцького з Тартакова, б. студ. прав І. Климова з Сільця Белзького, пов. Сокаль, студ. Гута зі Смолина, пов. Рава Руська.

ПІСЛЯ РЕВІЗІЇ поліція увязнила студ. Романа Степанюка і селянина Вас. Мусія з Боратина, пов. Сокаль.

ВАРШАВСЬКА ПОЛІЦІЯ перевела ревізії в мешканнях бувших членів Обозу Радикально Народового. Увязнено кількадесять осіб. Підчас ревізії знайдено вибухові матеріяли і летючки.

СЕСІЯ СОЮЗУ НАРОДІВ, що зачалася 9 с. м., потриває около 3 тижні.

РАДА СОЮЗУ НАРОДІВ утворила 5 членний комітет з представників Анґлії, Франції, Польщі, Еспанії і Туреччини. Той комітет має вирішити італійсько-абісинський спір.

НЕВТРАЛЬНІСТЬ МАЛОЇ АНТАНТИ. Білгородська преса подає: На нараді міністрів закордонних справ Малої Антанти і Балканської Антанти рішено, що обі Антанти будуть держатися строгої невтральности на випадок італійсько-абісинської війни.

КОНҐРЕС СІОНІСТІВ-РЕВІЗІОНІСТІВ відбувся в Відні під проводом Жаботинського.

В НІМЕЧЧИНІ ЗАБОРОНИЛИ два східно-пруські часописи „Кеніґсберґ Католішес Кірхенблят" і „Ермлєндішес Кірхенблят" за „Критику державних розпорядків.".

МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ І БЕЛЬҐІЄЮ прийшло до непорозуміння в звязку з іменуванням нових послів в Брукселі і Берліні. Німецьке правительство відмовило аґріменту панові Фортом, бо він був колись високим антантським комісарем в Надренії.

ЛИТОВСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО уступило. Бувший преміер Тубеліс утворив нове правительство, до якого увійшли попередні міністри з виїмком міністрів: земельних і внутрішних справ. Причина уступлення правительства: селянські заворушення в північній Сувальщині на Литві.

У ФРАНЦІЇ скінчилися великі осінні маневри. Міністр війни Фабрі заявив з того приводу: Край може вповні довіряти своїй армії. Вишкіл і санітарний стан французької армії знамениті.

ФРАНЦІЯ доставляє зброю Італії. Наднях надійшли з Ліону до Модени чотири поїзди з амуніцією.

РОМУНСЬКА ПОЛІЦІЯ перевела численні увязнення серед націонал-соціялістів в цілій Ромунії. Рівночасно піддано під поліційний нагляд всіх видавців гітлєрівських газет в Ромунії.

ЮГОСЛАВІЯ обходила торжественно річницю уродин короля Петра II. В цілій державі відправлено богослуження в святинях всіх віроісповідань. В Білгороді відбувся перегляд військ, в якім взяла участь м. ін. регенційна рада, правительство і дипльоматичний корпус.

В РИМІ відбувся на днях конґрес колишніх комбатантів заприязнених і давніше ворожих держав при участи 25.000 учасників, котрі заступали 14 держав. Не було лише Анґлійців, бо англійські власти заборонили їхати до Риму 500 колишнім комбатантам.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ОКУПАЦІЇ АБІСИНІЇ. Італійська преса формулує передумови евентуального італійсько-анґлійського порозуміння в справі Абісинії так: Франція й Анґлія домагаються збірної безпеки в справі Абісинії. Одначе тим тільки скомплікується справа. Треба стреміти до вияснення положення: до розброєння Абісинії і до контролі над нею окупацією. Окупація Абісинії не може бути збірна.

МУЗУЛМАНСЬКА РАДА в Берліні вислала телеґраму до неґуса і до найважніших музулманських орґанізацій цілого світу з покликом до бойкоту Італії. Крім того вислала петицію до Союзу Народів, щоб він вдержав мир і пошанував незалежність Абісинії. (ПАТ).

ВЕЛЬКОГО МУФТІЯ італійської Сомалі увязнили за відозву до населення. В ній сказано, що кождий музулманин, вбитий у війні з Абісинцями, „помре як невірний". По 5 днях його звільнили, одначе потому знову увязнили. (ПАТ).

ХАРЗ ІБН УСМАН, син останного сомалійського султана, втік до абісинської провінції Оґадену. (ПАТ).

ДО ОЛЕКСАНДРІЇ (Єгипет) приїхав анґлійський корабель „Сесіліян Прінсес" і привіз 70 воєнних літаків для скріплення анґлійської воздушної фльоти в Єгипті. Той самий корабель привіз богато панцирних самоходів для анґлійських військ в Єгипті і Судані. Італійська преса пише, що Анґлія підготовляється до війни і питає чи проти Італії?

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР зарядив мобілізацію в цілій Абісинії. Головна концентрація військ має відбуватися в провінції Оґаден, що граничить з італійською провінцією Сомалі. Губернатор провінції Аруса дістав приказ від цісаря удатися до Оґадену з 30 тисячною армією.

ДИКТАТОРА ЛЮІЗІЯНИ, стейту в Злуч. Дер. Півн.Америки, сенатора Лонґа, постілили в живіт затроєною кулею. Він помер. Про него подали ми свого часу більшу статтю п. з. Народини американського Гітлера в ч. 824.

НОВИНКИ

В 30-ліття Національного Музею у Львові у вересні с. р. відбудуться відслонення памятника його основника ВПреосв. Митрополита, концерт „Українська пісня за 30 літ" у виконанні співачки Марії Сокіл при супроводі А. Рудницького, виставa модерного українського мистецтва, концерт фортепянових композицій, вечір сучасної поезії, день мистецтва і зібрання для огляду праці Нац. Музею за 30 літ. Вступ за поіменними запрошеннями. Хто бажає бути на тих торжествах, зголосить свою участь найдальше до 15 с. м. за попередною оплатою на закупно мистецьких творів: а)10 зл. від особи з правом вступу на вистави і на всі імпрези; б) 6 зл. — вступ на виставу і на концерти пісні й фортепяну; в) 5 зл. — вступ на відкриття, на зібрання й на виставу; г) 3 зл. — на форт. концерт і виставу; д) 2 зл. на вечір поезії й на виставу. Вступ на саму виставу 1 зл. — Секретаріят Союзу Прихильників Нац. Музею у Львові вул. Мохнацького 42, тел. 258-03.

Автоматичні телефони заводять у Львові в другій половині вересня с. р. Безплатні покази телефонування щоденно крім свят від 8.30 до 16 год. при вул. Сикстуській 26 в Управі Львівських Телефонів ПАСТ.

До Берези Картузької вивезли 2 студентів прав: Дениса Притуляка з Долини й Миколу Коса з Мізуня. Крім того вивезли туди ще кілька молодих Українців зі Львова: відповідального редактора студ. однодневки „Студентський Вістник" — Володимира Кока, урядника Центросоюзу Гната Бійовського, мґра прав Боднарука конципієнта д-ра Ст. Шухевича, і студ Березовського.

Кооперативний обхід відбувся в селі Блюдники, пов. Галич з приводу 25-ліття істнування кооперативи „Єдність". Рано відправлено Богослуження й панахиду. Відтак відбувся похід під Нар. Дім, котрий посвячено. Пополудні відбулася на площі академія з промовами, привітами, виступами хорів, деклямаціями, пописами Соколів і спортовими змаганнями.

Перший сніг впав 7 вересня с. р. в Закопанім і покрив верхи гір білою габою.

В Заліщиках відбудуться від 15 до 30 с. м. обходи винозбору („вінобраня"). М. ін. відчинять там виставу народнього промислу і посвятять камінь під будову овочевої перерібні. Передбачені гуртові оглядини винниць на теренах повітів Заліщицького, Чортківського, Борщівського й Бучацького, реґіональні забави й місцеві торжества. Прогульковці платять 33% білету і мають вільний поворот домів.

Конц. Курси Косметичні і Курси масажу лічничого Добрянської - Рогатин, Львів, Кохановського 15 а. — Викладовці лікарі спеціялісти. Вписи розпочалися. — Інтернат запевнений. 106—1—4

В Бродах уладжено „вечір народньої ноші". Прибуло около 600 сільських дівчат і хлопців в нар. одягах.

В Раві Руській Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил приступає до будови памятника поляглих. За дозволом влади зібрано около 200 зл.

В Космачі відкрили нові мінеральні жерела. Вода має гіркий смак і має в собі богато йоду й магнезії. Та вода діле сильно прочищуюче.

Жена адвоката на Волині (двоє осіб) шукає інтеліґентної помічниці, в середнім віці, яка уміє добре варити і схоче робити лекші домашні роботи (до тящих робіт буде дівчина); добре трактування і відповідна платня запевнені. Зголошення до Адміністрації. 108—1—2

В Дрогобиччині було сего літа 41 діточих садків, в котрих було около 1.200 дітей. Кождий діточий садок уладжував фестин, виставу та кінцевий попис.

Страйк пекарських робітників у Львові закінчився. Працедавці приняли домагання робітників і згодилися держатися восьмигодинного дня праці. Робітники дістали невелику підвишку платні.

В Дорі коло Яремча відбувся тижневий гіґієнічно-санітарний курс для Гуцулів, уладжений Українським Гіґієнічним Т-вом зі Львова. Такі курси потрібні в кождім нашім селі, передовсім на Гуцульщині, де полові недуги й сухоти десяткують населення.

Німецький міністр освіти іменував куратора Українського Наукового Інституту в Берліні проф. Антона Пальме директором Орієнтального Семинара при берлінськім університеті й рівночасно державним комісарем для новозорґанізованої високої школи заграничних студій.

Найстарший катол. німецький часопис „Авсбурґер Постцайтунґ", перемінений зі щоденника на тижневик, перестав виходити.

Німецький цісар Вільгельм стрінувся в одній голяндській місцевости з еспанським королем Альфонсом.

В совітських школах заведено однострої, піврічні й річні свідоцтва, „двійки" і загострену шкільну дисципліну. Большевики вертаються до старих шкільних метод, бо комуністичні вбийчі для молоді.

Американський журналіст Варнер оповістив в пресі свої враження з подорожі по СССР в 1934 р. Він пише, що від голоду померло на сов. Україні 6 міліонів людей. Варнер привіз з собою богато знимок, що ілюструють страхіття голоду на сов. Україні.

Оса вкусила одного шофера поліційного самоходу в Лондоні так сильно, що він нагло сіпнув за керму, наїхав на ліхтарню і звалив її. Ранено кількох прохожих. Шофер і пасажири в самоході вийшли без шкоди.

Коли вибухне війна в Абісинії, на всіх узгірях в околицях Тіґне запалять огнища, аби повідомити про те все населення в якнайкоротшім часі. (ПАТ).

Гумор. — І що з того, що я належу до вибраного народу? сказав жидівський кандидат на посла, коли перепала його кандидатура.

Негус Абісинії вислав до Св. Отця телеґраму з подякою за останну мирову промову.

Дощева пора в Абісинії триває дальше. Територія на границі італ. Сомалі покрита водою.

В околиці Суезького каналу відбулися маневри анґлійської воздушної фльоти.

В Каїрі помер недавно Омар Макбул проживши 153 років. Коли він мав 80 літ, йому уродився син, що має тепер 73 роки.

Японія має разом з Кореєю поверх 100 міліонів населення. В столиці Японії Токію жие 6.200.000 людей.

Спека в зими. В середущій Арґентині панує тепер велика спека мимо того, що се зимова пора в тім краю. В м. Кордоба занотовано 34 степені Цельзія. Се тим дивніше, що кілька днів передтим панували там морози, що доходили нераз до 12 степенів понизше зера.

Гумор. — Чи є що гарніше від голосу дитини? Чому діти не мають права голосування? сказав директор вселюдної школи, кандидат на посла.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Сегорічний урожай в Польщі слабший від попереднього. Врожай жита пересічно не більший середнього, пшениці менше середнього, ячменю слабий, вівса зовсім слабий. Такий стан є на цілім світі. Збір бульби має бути низший пересічного; в зах. Польщі неврожай бульби через посуху.

На ліцитацію виставлені в Галичині отсі фільварки: Негівці, пов. Калуш, власність К. Чарновского; Золотий Потік, пов. Бучач, вл. В. Чайковского; Пониква, пов. Броди, вл. Бохеньских; Чехи, Опліцко, Монастирок і Оглядів, пов. Броди, вл. Стан. Краєвских; Костельники, пов. Бучач, вл. Целіни Штайн; Білобожниця Стара і Семаківці, пов. Чортків, вл. Охоцкого; Путятичі й Губенщина, пов. Городок, вл. ґр. Яблоновского; Тапін, пов. Ярослав, вл. Мицельских; Тарношин, пов. Рава Руска, вл. Т. Гулимка; Семиківці, пов. Підгайці, вл. З. Літиньского; Гори Доловачі, пов. Сокаль; Владківка, пов. Тернопіль, вл. Блешкого; Делеїв, пов. Станиславів, вл. Цивіньских; Ставки, пов. Скалат, вл. Уейського; Колодрібка, пов. Заліщики, вл. Делля Скалі; Городок, пов. Заліщики, вл. ґр. Борковского; Чишки, пов. Золочів, вл. Уейської.

Варшавська стація охорони ростин розіслала рільникам заклик, щоб сіяли озимину пізніше. Досвід показав, що ранні засіви сприяють розвиткови збіжевого шкідника т. зв. геської мухи.

Урухомлення комісії для клясифікації ґрунтів. На підставі закону з дня 26 березня с. р. про клясифікацію ґрунтів для ґрунтового податку призначено клясифікаційним комісіям розпочати свою працю 1 вересня с. р. В тім дні розпочали працю отсі комісії: 1) Головна клясифікаційна комісія при міністерстві скарбу в Варшаві; 2) воєвідські клясифікаційні комісії в воєвідствах білостоцькім, краківськім, львівськім, новогородськім, поліськім, поморськім, познанськім, шлеськім, станиславівськім, тернопільськім, виленськім і волинськім: 3) повітові клясифікаційні комісії. Клясифікація ґрунтів конечна, бо не переводили її вже кількадесять літ. В тім часі змінилися господарські умовини до непізнання.

Хліборобські організації одержують листи з нарікання на вандрівних гандлярів, що вештаються по селах з дрібними товарами. За голки, шпильки, нитки, лихі зеркала видурюють від селян яйця, лен, полотно і т. п. За маловартісний товар беруть продукти, що мають кілька разів більшу вартість. Місцеві інтеліґенти і свідоміші селяни повинні остерігати людей перед тими мантіями. Всі потрібні річи купувати в місцевих кооперативах.

Проти нелеґального риболовства. Міністерство земельних справ призначило грошеві нагороди для поліції за поборювання нелеґального риболовства. Поліціянт, котрий зловить вудкаря без карти, дістане 10 зл. нагороди.

Ціни трамваєвих білетів у Варшаві знижено на 20 сот. Варшавський магістрат знизив також ціни ґазу.

Ромунське правительство заборонило ввозити товари з Польщі передтим заки торговельний білянс Ромунії стане активний.

Італійсько-абісинський спір вплинув на підвишку цін деяких продуктів в поодиноких краях Европи. Італійці поробили замовлення на доставу воєнних матеріялів, одягів, харчів і т. д. в ріжних краях. В своїх замовленнях Італійці не поминули й Польщі. Фабрики з Лодзі й Білостоку мають доставити 300.000 коців для італ. армії. Крім того Італійці замовили в Польщі більшу скількість мясних консерв. З тої причини збільшився попит на мясо й ціни мяса підскочили.

Італія в останних шести місяцях закупила150.000 тон зеліза в Злучених Державах Північної Америки. Італійці закупили в Америці також велику скількість бензини, оливи, сталі, міди й бавовни.

Кільоґрам винограду за 2 сотики. Завдяки добрій погоді сегорічний збір винограду в Марокку був дуже обильний. Ціни винограду сильно обнизилися. Кільоґрам винограду можна купити вже за 2 сотики.

БІРЖА

ҐРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.30 зол. Тенденція звишкова.

Нім. марка 1.58—1.65, фр. франки 34.90 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.15 — 26.37, австр. шілінґи 99.00 — 102, чеські корони 20.50 — 21.50, рум. леї 28.50 — 29.50, ліри 38.50 — 41.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 10 вересня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес. без опакування	2.30 зол.
1 кг. масла дес. експорт. з опакуван.	2.50 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.60 „
1 к. яець	3.00—3.10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, яйця, молоко і сметану вдержана.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 5.IX. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкґ. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кг.	0.90 зол.
Качки за 1 кг.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ҐРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

ВИҐРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 100.000 зл. на ч. 172997; 50.000 зл. на чч. 86597, 100769, 131710, 106390; — 10.000 зл. на чч. 89258, 130178, 145542, 38113, 166109, 85468, 116588, 171898; — 5.000 зл. на чч. 73684, 98452, 104136, 135595, 138646, 167213, 52455, 79553, 99215, 117770, 173379, 183305, 23972, 51524, 100140, 116225, 142019, 151967, 173752; — 2.000 зл. на чч.: 37560, 40115, 58757, 59151, 62060, 68614, 88382, 98575, 130050, 136918, 169950, 177430, 178758, 179943, 183970, 11035, 18430, 31805, 43310, 46797, 53313, 54305, 54156, 77355, 81113, 90888, 98695, 111683, 114530, 130146, 132936, 150684, 152411; — 1.000 зл. на чч. 33471 46313, 49109, 51474, 58245, 60444, 64472, 71189, 71950, 76309, 84073, 84979, 86759, 90030, 92101, 95056, 95490, 97782, 100285, 108362, 122437, 127582, 128317, 129210, 140709, 154674, 160655, 160763, 165221, 165485, 166223, 172880, 174497, 176917, 3844, 6788, 12600, 14737, 17319, 22972, 25195, 26477, 31730, 32377, 44490, 50659, 57498, 60325, 68132, 68416, 71715, 73597, 75091, 76128, 81449, 83329, 83763, 84886, 95690, 100448, 107415, 107174, 109429, 117255, 125929, 135456, 137774, 137141, 140960, 144562, 146975, 149493, 153263, 160159, 165892, 166909, 177490, 174395, 179196, 181230, 18241, 21520, 22548, 22958, 25211, 27182, 31573, 41807, 40939, 43910, 44152, 44510, 56027, 64472, 64499, 68462, 69554, 71772, 71345, 73964, 83238, 88396, 89111, 95872, 95577, 76143, 109450, 109907, 115975, 118764, 121995, 126289, 128917, 131167, 135061, 149343, 158628, 161467, 167306, 170267, 182723.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АПОЛЬО: Революція в царстві вальса.
АТЛЯНТИК: Авдієнція в Ішлю.
ҐРАЖИНА: Сестра Марта — шпіон.
КАСИНО: Для тебе танцюю.
КОПЕРНИК: Мала мати (Франціска Ґаль).
МАРУСЕНЬКА: Мала мати (Франціска Ґаль).
МІРАЖ: Гарна як світ.
СТИЛЕВЕ: Чорна перла й ревія.
УТІХА: Местник прерії і ревія.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюються 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости ґотівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — Здрукарня „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Perto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 15 вересня 1935. Ч. 70 (868)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Гродзицких ч. 2.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Пц. Львів 505.796

† ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станиславівський Епископ

КАТОЛИЦИЗМ ЧИ СУБЄКТИВІЗМ І ПСИХІЧНА ВДАЧА

„ВІНЕЦЬ" АНТИЦЕЛІБАТНОЇ БОРОТЬБИ

ВІДПОВІДЬ ЄРЕМІЇ ТЕОЛЬОҐОВИ

Вступне слово.

Не думав я, що в моїх літах і при моїх заняттях прийдеться мені ще вести полеміку з ґазетними нападами. Та коли бачу, що прилюдно з болотом мішають найчистішу справу і те, що може найбільше причинитися до скріплення нашої Церкви і нашого народу, представляють як найшкідливішу річ, — не можу здержатися від того, щоб і з моєї сторони не причинитися до вияснення справи.

Некатолицьке становище Єремії Теольоґа.

Сего року появилася до прилюдного ужитку книжка о. Плятона Мартинюка ЧСВВ під заголовком: „Неподільне серце священика в службі Бога і Церкви". В тій книжці автор представив обширно але спокійно й обєктивно справу безженного стану клиру, виходячи зі становища католицької Церкви і руководячися її принціпами і засадами.

Проти тої книжки, як і взагалі проти безженности клиру виступив з критикою „Єремія Теольоґ" в „Ділі" чч. 166, 168—174 с. р. Заголовок тої критики: „Зневажлення історії нашої Церкви" і підзаголовок: „Вінець" целібатної реформи. Критик виходячи з протестантського субєктивізму і „психічної вдачі" схизматицької Церкви на Сході, осуджує книжку о. Мартинюка і подає свої закиди, висновки і твердження. Якби той критик був підписався: „Єремія протестантський Теольоґ", або: „Єремія схизматицький Теольоґ", критика булаб самозрозуміла. Одначе він „католицький священик", а що заняв некатолицьке становище, отже скрився під псевдонімом.

Субєктивізм і психічна вдача, на якій спирається Єремія Теольоґ у своїй критиці, ніколи не може бути принціпом ані засадою. Бо всякий субєктивізм і всяка психічна вдача — індивідуальна, особиста, ріжна і змінна, а в справах віри, релігії й етики дуже шкідлива і небезпечна, бо може допровадити до дуже необоснованих і мильних висновків і тверджень. Се якраз бачимо в критиці Єремії Теольоґа, котрий на основі субєктивізму і психічної вдачі ставить засаду, яка не може бути засадою, ставить твердження і висновки, які є тільки пустими фразами, обчисленими на короткозорість або наївність читачів.

О. Мартинюк боронить безженність клиру як з а с а д у. І слушно, бо целібат клиру є справді засадою, котра в катол. Церкві законом потверджена. За ту засаду йшла боротьба в катол. Церкві і закінчилася позитивним законом. Що засада безженности клиру не була відразу устійнена, на се зложилися многі обставини і причини. Се о. Мартинюк добре і докладно пояснив в своїй книжці і тому над сим не буду розводитися.

Ошибочний субєктивізм Єремії Теольоґа.

Критик виходячи з субєктивізму і „психічної вдачі" східної Церкви поставив на основі висказів св. Ап. Павла (I. Тим. 2-12 і Тим. I. 5-9) засаду, що „тип священика" се „муж одної жінки". Одначе та „засада" не має стійности, бо була неустанна боротьба проти женитьби клиру. Вона ніколи не була поставлена як засада, чи закон в катол. Церкві. Бо колиб та засада мала стійність і була поставлена як закон, тоді вся катол. Церква, котра поставила закон обовязкової безженности клиру, противиласяб св. Письму, церковній традиції і церковним Синодам, або иншими словами, булаб схизматицька. З „засади" „типу священика" як „мужа одної жінки" виходили лишень Фотій, Керулярій і всі східні схизматики. І тому вони назвали катол. Церкву схизматицькою.

Одначе хто почуває себе добрим католиком, хто розуміє і відчуває діяльність катол. Церкви під проводом св. Духа, той ніколи не буде обстоювати за „засадою" женитьби і тим більше не буде поборювати целібат клиру і до того ще й нечесними та неетичними способами, як у нас се водиться. І тому зовсім слушно написав о. Мартинюк: „Одначе зовсім певно ні світські ні духовні, жонаті чи безженні, не можуть бути не то святими, але навіть звичайними добрими християнами чи священиками, якби обставали за з а с а д о ю (підкреслення моє) жонатого священства". За се критик посудив о. Мартинюка — о маніхейську єресь.

Щоби зрозуміти слова св. Ап. Павла про Епископа і діякона як „мужа одної жінки", треба взяти на увагу не тільки тодішні обставини і причини, але також — і то головно — те, як їх розуміла і розуміє св. катол. Церква. Якби ті слова мали розумітися буквально і як засада обовязуюча всіх Епископів і священиків і по всі часи, тоді катол. Церква запроваджуючи у себе обовязок безженства клиру всіх степенів св. Тайни Священства, сфальшувалаб і заперечилаб значіння тих слів. А прецінь сего не можна сказати про катол. Церкву, котрою проводить той сам св. Дух, під котрого вдохновенням писав і св. Ап. Павло. Тільки протестанти й инші секти толкують і пояснюють св. Письмо самовільно і після своєї вподоби і тому вони доходять нераз до жахливих висновків. Протестанти прим. толкують буквально слова записані у св. Матея: „І не знаяша ея, дондеже роди сина своего первенца" (Мат. I. 25), як також про свояків Ісуса Христа як братів і сестер Його (Мат. XII. 46, 47—49), — і тому заперечують неустанне дівство Пр. Діви Марії і заразом відкидають її культ. Вони не беруть чи не хотять брати на увагу питому ціху єврейського язика і тому доходять до таких еретичних висновків.

Як розуміти і пояснювати св. Письмо, на те є установлене Ісусом Христом непомильне Учительство в катол. Церкві. І тому не вільно кождому до вподоби самовільно пояснювати св. Письмо, як про се говорить св. Ап. Петро: „Сіє прежде відуще, яко всяко пророчество книжное по своєму сказанію не бываєт" (II. Петр. I. 20). І тому також св. Августин, великий теольоґ, з котрим не може рівнятися Єремія Теольоґ, каже, що він не віривби св. Письму, якби його не учила св. Церква.

Коли брати буквально значіння св. Ап. Павла і то як сталу засаду женитьби клиру, як се робить критик, тоді також Синод Трулянський, на котрий критик так сильно покликується, противорічивби словам св. Ап. Павла і „засаді" жонатого клиру, бо той Синод заборонив всім Епископам мати жінку і заборонив також священикам женитися вже як священикам. Синод Трулянський отже не тільки не підтверджує „з а с а д и" критика щодо женитьби клиру, але навпаки вказує на засаду, хотяй не в цілій повноті, безженства клиру.

Єремія Теольоґ покликуючись на слова св. Ап. Павла (I. Кор. IX. 5—6) твердить, „що більшість Апостолів навіть на місіях мали коло себе свої жінки". Одначе св. Павло говорить про „сестру жену", а не поєдинчо про „жену" і тому се змінює значіння слів св. Ап. Павла: „Єгда не імами с е с т р у жену водити, яко і прочії Апостоли?" — Щодо повздержности Апостолів не можна сумніватися і не можна її збувати словами критика, котрий каже: „це інтимні речі і нічого про них не знаємо, ані ніхто з людей не може знати". Напевно одначе знаємо слова св. Ап. Петра, котрий сказав до Ісуса Христа: „Се ми оставихом все" (Мат. XIX. 27), отже й жінок.

Кромі сего треба зауважити, що Апостоли були покликані до найвищого завдання, бо до навернення світа і тому вони відзначалися героїчною святістю, в повнім поняттю максималістичнім, а не в мінімалістичнім, яка після твердження критика вистарчить для „типу священика одної жінки", котрий не ріжниться від праведности побожних бабунь, а навіть від них мігби брати взір. Святість Апостолів по святости Пр. Діви Марії, св. Йосифа і св. Йоана Хрестителя, найбільше зближена до святости Ісуса Христа. — Твердити отже, що більшість Апостолів жила з своїми жінками без повздержности, се значить понизити їх апостольську гідність і їх святість. „Спаситель покликав Апостолів до найвисшої святости, котра в певній мірі була подібна Його святості, бо вони мали заступати Спасителя і то гідно заступати. Цілий маєстат апостольської святости і дарованьмав в них обявитися". *) Звідси нам зрозумілі слова, котрі про себе написав св. Ап. Павло до Коринтян: „Наслідуйте мене, як і я наслідую Христа", або слова: „Жию тому не я, але жиє в мені Христос" (Галат. II. 20). Критик отже не вагається понизити гідність і святість Апостолів, щоб тільки обстоювати свою засаду „типу священика одної жінки".

Критик уважає, що булаб соблазнь, якби Апостоли були полишили своїх жінок, а по місіях водилися „з богатими

*) M. Meschler. S. J. Die Exercitien v. Ignatius Loyola.

панями", котрі мали причинятися до їх удержання. Одначе тут ні одно, ні друге не має місця. Апостоли не потребували лишати жінок вдома і могли брати їх до помочи на місіях, одначе жили з ними в повздержности як братя з сестрами. Прецінь знане, що навіть деякі святі супруги світські по заключенню супружества жили в цілковитій повздержности.

Кромі сего не було ніякої соблазни, коли Апостолам товаришили чужі побожні і святі женщини, а не їх власні жінки. Тоді був такий звичай. Знане, що св. Текля товаришила на місіях св. Ап. Павлу. Кромі сего св. Ап. Павло споминає в своїх листах про инших святих женщин, які свідчили йому велику прислугу в його апостольських трудах. І ніхто тим не гіршився.

Се діється і нині, вправді в инший спосіб, але зате в більшій мірі. Всякі релігійні товариства женські, передонсім Чини і Згромадження монахинь, сповняють великанську місію в Церкві. Молитвою, святим життям і цілою своєю діяльністю і посвятою сильно поширюють Боже царство на земли. Вони дуже помічні духовенству. Возьмім прим. Сестер законниць, котрі в парохіях провадять дітей по захоронках, обслугують хорих, через свій контакт з жінками і дівчатами мають на них великий, хосенний вплив і своїм праведним життям дають гарний примір всім вірним. В таких парохіях зовсім инший дух, ніж там, де нема тих законниць. Уділювання дух. місії для вірних в таких парохіях йде зовсім легко і має великий успіх.

Східна „психічна вдача" і її вплив погубний для східної Церкви.

Єремія Теольог в дальшій своїй критиці оперує „психічною вдачею", на основі котрої хоче доказати, чому в західній Церкві запроваджений обовязковий целібат клиру, а в східній остало жонате целібат клиру, а в східній духовенство. Після його твердження „не якесь інакше розуміння св. Письма і не якась відмінна апостольська традиція зробила те, що в західній Церкві принявся загальний і обовязковий целібат духовенства, тільки спричинила це р і ж н и ц я у г р е ц ь к і й і л а т и н с ь к і й в' д а ч і (підкреслення критика). Ось тут розстайна дорога між психічними реакціями латинян і греків..."

Сю ріжницю психічної вдачі греків і латинян ілюструє критик 12 присяжними суддями, з котрих коли 7 скаже „винен" а 5 каже „невинний", „то та ріжниця спричинена ріжницею їх вдач, де приходить до вислову не тільки розум, але й чуття і совість".

Ось тут справді розстайна дорога між Сходом і Заходом, тут головна причина розколу Церкви, але не в психічній вдачі чи реакції латинян, тільки в психічній вдачі і реакції греків.

Пояснення з психічної вдачі присяжних суддів тут зовсім неумісне. Кождому присяжному судді прислугує право і закон наказує сказати свій осуд в даній справі після свого переконання і совісти, але в справі дисципліни Церкви не рішає особиста думка ні психічна вдача, тільки компетентна авторитативна власть, котрій належить підчинитися без огляду на „психічну вдачу". І тому психічна вдача латинян зовсім не може мати примінення в справі впровадження целібату клиру. На Заході не „психічна вдача" латинян спричинила закон обовязкового целібату клиру, але сама ідея і засада целібату клиру, а на Сході „психічна вдача" взяла верх над ідеєю і засадою целібату клиру.

Ідея, засада обовязкового загального целібату духовенства, була, як попередно сказано, від самого початку Церкви, тільки вона була в зароді, в ембріональній стадії, подібно як в лупині зерна міститься в зароді ціле дерево. З зерна виростає постепенно і помалу дерево, аж дійде до повного розросту і розвою. Так і справа безженности клиру. Вона переходила ріжні фази і змагання і на Сході і на Заході, аж остаточно отримала позитивний загальний закон в Церкві на Заході. А на Сході перепинила „психічна вдача" греків. Значить, тут у греків відограла ролю субективна психічна вдача, а не обективна правда.

І якраз та „психічна вдача" Сходу спричинила найперше повільне розлюзнення лучности і єдности Церкви на Сході і Заході і вкінци допровадила до цілковитого відірвання Сходу від катол. Церкви. Схід відірвався від живого пня катол. Церкви і тому всох. Покинув Петрову Скалу, на котрій збудована Христова Церква і тому впав і паде щораз більше. Відкинув Примат Папи як компетентну і верховну власть Христом установлену і тому пішов за своєю „психічною вдачею", котра провадить до психічного розкладу.

Хто відкине хотяйби один догмат віри, той блудить не тільки у вірі, але також у всіх послідовностях. Хто отже відкидає Примат Папи, той блудить не тільки у вірі, але й у дисципліні. І тому Церква на Сході відкинувши законну власть катол. Церкви, тим самим не хотіла піддатися законови дисципліни в справі обовязкового целібату клиру, пішла за своєю „психічною вдачею" й узаконнила „тип священика-мужа одної жінки". Протестанти у своїй „психічній вдачі" пішли ще дальше, бо відкинули навіть св. Тайну священства.

Целібат клиру належить до того рода дисципліни, котра випливає з віри, вяжеться з вірою і має, можна сказати, рішаючий вплив на істнування, розвій і силу Церкви. І тому Епископ з Тріеру Еберґард [2]) слушно підносить великі заслуги св. Григорія Папи, що він не тільки висвободив Церкву з зовнішнього ярма світської влади, котра через інвеституру пліснила була Церкву, але також висвободив з внутрішних узів через довершення безженности клиру, бо увільнив клир від всяких печалей родинних та инших світських звязків і забігів звязаних з супружим станом.

Целібат клиру се одна з перших і конечних умовин тісної лучности і єдности з Церквою. Се жерело обильного і сильного духового життя клиру і через клир вірних. Се конечна умовина повної і правдивої жертви. Се найконечніша основа свободи й авторитету Церкви і в слід за сим признання і пошани всякого слушного людського авторитету. І тому катол. Церква заніщо в світі не відступить від засади і закону обовязкового целібату клиру мимо противностей, мимо апостазій, мимо навіть згіршень: бо ті всякі ворожі напасти і спротиви, бо ті упадки і згіршення давані дотичними особами в тім стані (а який є стан, в котрім не трафлялисяб упадки і згіршення?) не можуть ані приблизно так зашкодити Церкві, як колиб знесено закон обовязкового целібату духовенства.

Яке значіння і вплив має целібат клиру в катол. Церкві і заразом як виглядає жонате духовенство в нашій Церкві, я старався між инщими представити в моїй книжці під заголовком: „Українська проблєма". Тому не хочу тут повторяти того.

Критик Єремія Теольог закидує, що целібат клиру в Церкві на заході був і є причиною многих сект, котрі відтак звертались проти Церкви головно з приводу целібату клиру. Закид сей нестійний: бо чи на Сході, де не обовязує закон загального целібату клиру, не було і нема сект? Чи там не було і чи нема всяких забурень? Більше ніж на заході! Возьмім православну Церкву в Росії. Кілько там витворилося сект за царських часів, імже ність числа! Ріжниця між Сходом а Заходом та, що Церква на заході викидала з себе нездорові і шкідливі елєменти, а сама задержала в собі силу і ненарушене життя: „От нас ізидоша, но не біша от нас", каже св. Йоан (І. Йоан. II. 19). Здоровий орґанізм тіла не зносить в собі нічого нестравного, сейчас реагує і викидає, а внутрі хорого орґанізму все остає, кисне і затроює цілий орґанізм.

Що секти взагалі, як також ті, котрі вийшли з лона катол. Церкви, звертаються проти целібату клиру, то се не свідчить проти целібату, але за целібатом: бо се доказ, що целібат духовенства — позитивна сила Церкви. Целібат поборювали і поборюють не люди чесні і з правдивої віри живучі, але сектярі, еретики і всякого рода упавші. Одначе й між еретиками є учені, котрі великими похвалами виносять целібат клиру в катол. Церкві. [3])

Катол. Церква се містичне тіло Христа Спасителя, в ній Він жне і через неї ділає. Се містичне тіло складається з людей, котрі не є утверджені в святости, не є вільні від всякого рода немочи і слабосильности, вони можуть звихнутися й упасти. Отже катол. Церква не є вільна від забурень і хвиль притемнення, одначе причина того не целібат, але людська неміч і слабосильність взагалі, подібно як монаший стан, котрий є станом совершенства, може бути притемнений людьми, але через се монаший стан не перестає бути станом совершенства.

Що сталося з Апостолами неутвердженими ще в Божій благодати і силі св. Духа в часі Христових мук? Один продав Христа і поцілунком зрадника видав Його в руки ворогів, другий вирікся Його, инші Його опустили, кромі св. Йоана. Ось люди, ось чисто людський чинник. Одначе Христос своєю Божою силою і любовю знов позбирав Апостолів і учинив їх непобідимими провідниками і пропагаторами своєї Церкви. Ось перший примір, до котрого подібні инші події в катол. Церкві. Хвала і сила катол. Церкви якраз в тім, що вона мимо часових притемнень і забурень так внутрі як і зовні завсігди двигається і виходить ще краща і могутніша. А чому? Бо в ній ділає Божий чинник, бо її життям і силою — Христос, воплочений Бог.

„Еру щастя" Церкви не становлять пригожі політичні відносини, як вмовляє критик. Се тільки зовнішні відносини, котрі хвилево можуть бути помічні Церкві, але вони не становлять властивої сили конечної до істнування, розвою і діяльности Церкви. Головна і єдино непоборима сила Церкви се Скала, на котрій вона збудована Ісусом Христом, се Главенство і Примат Папи як наслідника св. Петра, котрий сам з себе був немічний і слабосильний як пісок і глина, але сила Божа учинила з него гранітну скалу. З тої скали бухає вода Божого життя. З тої скали світло абсолютної правди просвічує тьму.

Коли Схід становив одно з катол. Церквою, цвив в перших століттях високо і в порівнанню до заходу як „села" — був „містом", як се чванливо підносить критик. Одначе коли відірвався від Петрової Скали, коли відкинув Главенство і Примат Папи, зівяв, усох і завмер в схизмі. Йому нічо не помогло жонате духовенство. Навпаки, можна сказати, що не тільки нічо не помогло, але спричинило і приспішило зірвання з катол. Церквою і в головній мірі перепинює зеднання цілого Сходу з катол. Церквою.

Захід, те „село" зі своїм безженним клиром, розрісся по цілім світі, не затонув в розбурханім морі вандрівки народів, але навпаки — ті народи ухристіянив і ублагороднив. Він своїми місіями здобуває цілий світ, а зате Схід, те цвитуще „місто" зі своїм жонатим клиром занепав в руїну. Фанар патріярха не має ніякого значіння і впливу. На Сході зродилися ріжні еретичні Церкви, а котрі зеднані з катол. Церквою, то порозкидані як малі оази в пустині. Росія як переємниця Сходу, проводила рублями і насильством православіє, а тепер горить в великанськім пожарі большевизму.

Іронія чи злорадність Єремії Теольога, котрий пише, що „доки не вибухла революція в Мексику та в Еспанії, деякі наші мудрагелі навіть те твердили, що в Росії тому вибухла революція, бо там жо-

[2]) Kanzelvorträge.

[3]) Гл. Schönere Zukunft. Nr. 44. 1935. стор. 1164—1166. „Der Priesterzölibat". Von Prof. Dr Rhenanus.

нате духовенство", — та іронія зовсім не на місці. Яка причина вибуху революції в Росії, лишім се історикам до розсліду, але що большевизм там так сильно вкоренився і скріпився, що загрожує руїною цілому світови, треба конче признати, що там православна Церква зі своїм жонатим духовенством не дала тамошним народам духової сили, котра перемоглаб большевизм. Сучасна нам революція в Мексику та Еспанії, як твердять знатоки, се діло російського большевизму. Одначе і в Мексику і в Еспанії, де клир безженний, є сильна реакція так клиру як і вірних. В Еспанії католицизм бере навіть перевагу і Церква там вже знов двигнулася. Подібні вісти про успішну боротьбу надходять тепер і з Мексику. А як у „православній" Росії? Там неустанно горить і пожар устане хіба тоді, коли все вигорить і лишиться тільки купа попелу, або коли в політичних заверухах війна знищить большевизм. А можливе, що дістанемо ще й такий дарунок з православного Сходу, що большевизм як допуст Божий залле цілий світ.

Ошибочне розумування Єремії Теольоґа про святість священика.

Щоб доказати, що в справі осягнення святости нема ріжниці між станом безженним а жонатим священика, Єремія Теольоґ твердить, „що загал священиків по цілому світі це пересічний тип христіянина" (підкреслення критика), бо „взірцевої святости не лекше осягнути, як високий ступінь ґеніяльности. Ґеніїв, поетів, фільософів годі творити якимсь загальним правилом-законом — а так само й ідеальних святих".

Повище порівнання не зовсім вірне. Ґенії, поети, фільософи вже родяться з підкладом таланту й особистого завзяття в душі, а святі стаються святими. Св. Августин сказав в тій справі: Можуть сі і ті, а ти не можеш Августине!? Беззаперечно, що ні безженний стан, ні навіть монаший не зроблять святим того, хто не хоче співділати з Божою благодатю, котра всім дається, і користати з середників, які дає безженний і монаший стан. Одначе також беззаперечно далеко лекше стати навіть ідеальним святим в безженнім ніж жонатім стані.

Відтак критик твердить, що священики не перевисшають усіх своїх парохіян христіянським життям, „хіба тільки виїмково, дуже рідко, а загально парохіян найдеться кілька душ, що їх священик може сміло брати за взір до наслідування, хоч це нераз простенькі бабуні". Колиб отже після твердження критика священики мали бути пересічними христіянами і навіть малиб брати взір з побожних христіян, хотяйбн се були прості бабуні, тоді злишні слова Христові до Апостолів і Учеників та їх наслідників: Ви є світло для світа, ви є сіль землі (Мат. V. 14). Беззаперечно, що хтось з вірних, чи навіть кілька душ, може своєю святістю перевисшати так безженного як і жонатого священика; і священик так жонатий як і безженний може далеко нище стояти від своїх вірних. Одначе се не може бути реґулою, бо з реґули священики мають бути провідниками людських душ і їм присвічувати приміром свого святого життя. Сего домагаються від священика вірні, так думає про него світ. Зовсім хибне отже твердження критика, що загал священиків на цілому світі се пересічний тип христіянина і тому під тим загалом — після твердження критика — треба розуміти „тип священика одної жінки".

В катол. Церкві, де є безженний клир, неустанно виринають святі і навіть велитні святі, нема року, в котрім Св. Ап. Столиця не виносилаб на олтари своїх святих. А на Сході, відколи він відірвався від Петрової Скали, невидно ніяких святих, хіба котрих уканонізував російський цар. У нас за часів злуки з Римом виринув один святий, Йосафат, але на жаль, є у нас такі, що ґраються ним, як не своїм. (Дальше буде).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Св. Отець до комбатантів

Св. Отець виголосив промову до комбатантів 14-ох народів в Базиліці св. Павла в Римі. Папа натякаючи на італійсько-абісинський конфлікт заявив м. і.: „Здається нам, що в глибині горизонту зачинається зарисовувати заграва. Бажаємо, щоб заспокоєно і признано аспірації, потреби великого і шляхотного народу, котрий є нашим народом. Одначе бажаємо, щоб се сталося після засад справедливости шляхом мира. Нехай Бог забезпечить всім мир, спертий на правді як також на почуттю гідности і чести при пошануванню прав всіх народів".

Музей Американської України

основує Преосв. Константин Богачевський гр. кат. Епископ Українців Америки.

Преосв. Константин Богачевський купив цілий комплекс будинків в Стемфорді напроти головного будинку Української Католицької Вищої Школи. В нових будинках пороблено відповідні перерібки на приміщення Музею Американської України й архіву та на велику авлю на свята, концерти й більші зібрання. Плян музею опрацьовує Владика разом з о. Чапельським. Музейником, збирачем і впорядчиком буде проф. Вищої Катол. Школи Андрій Микитяк.

Зарядження на часі

(„Шенере Цукунфт" 1935. Ч. 48).

В навязанні до цінних і дуже на часі, поміщуваних статтей в останніх числах „Нової Зорі" в справі ухвали 7-го конґресу Комінтерну, щоб входити до католицьких орґанізацій та розкладати їх і деморалізувати подаю тут зарядження в тій самій справі ґенерального презеса німецького „Католіщер Юнгменнерферайн-у", Волькера.

Коли в комуністичній часописи „Інтернаціоналє дер Юґенд" піднесено клич втискатися в католицькі орґанізації молоді, тоді названий головний Презес кат. Тов. молоді в Німеччині проголосив слідуючі зарядження:

1. Під ніякими умовинами не вільно принимати до катол. Орґанізацій цілі гуртки молоді з якихнебудь походилиб вони таборів;

2. Принимання поодиноких членів може наступити доперва по строгім досліджуванні їх релігійного становища, їх родин і минувшини, як також доперва по довшій пробі.

Впрочім — додає Волькер — нема для нас під тим оглядом занадто великої небезпеки. Кождий, хто знає структуру і духа наших теперішних католицьких Орґанізацій, розуміє, що існування членів підступних і лицемірних просто неможливе. Що удалосяб у якімсь клюбі спортовім або туристичнім, не до подумання в релігійнім Товаристві з його строго літурґічним і сакраментальним характером. Тому коли комуністичні круги думають тою дорогою розбивати наші Орґанізації, то вони не знають ні поваги ні сили духа наших релігійних і католицьких Товариств Молоді.

Се правдиво гарне свідоцтво про німецькі католицькі Орґанізації Молоді, які під сю пору дійсно переходять огненну пробу в боротьбі з неопоганством і поганським націоналізмом. Та чи про наші ще слабо розвинені католицькі Орґанізації Молоді дасться те саме сказати, — дуже сумніваюся. Тому в нас потрібно й конечно далеко більшої уваги, обережности й рішучости, щоб під напором комуністичної агітації не зниділи наші ще не вироблені та в огні боротьби ще не заправлені католицькі Орґанізації. — о. Г.

300-ліття смерти князя письменників

Сего року минуло триста літ від часу, коли навіки замкнув свої очі оден з найздібніших католицьких письменників всіх часів і народів, а саме еспанський поет і письменник Льопе де Веґа. Його вже знаменитий Сервантес називав „чудом природи". І не дивота. Бо Льопе де Веґа написав 400 пасхальних драм, 1800 комедій, 3000 сонетів і безліч інших, ліричних епічних та описових творів. І все те річи знамениті, котрі й сегодня можна з заінтересуванням читати або оглядати на сцені. Притім Льопе де Веґа не належав до людей спокійних, що все своє життя сидять і пишуть: аж до 50 року життя кидався він на всі боки, життя його було повне авантур. Щойно по смерти своєї жінки успокоївся і вибрав собі духовний стан. Помер в 73 р. життя. Хто блище цікавиться тим велитнем праці, може знайти цікаві дані про нього в добрій моноґрафії німецького ученого Людвіґа Пфандля п. з. „Льопе де Веґа і його час", Мінхен, 1932.

Червоні ґенерали проти Сталіна

В Москві відбулося засідання "Рев*воєнсовєта", на котрім обговорювано ноту* Злуч. Держав Півн. Америки та італійсько-абісинський спір. Ворошилов, Тугачевський і Бліхер заявили, що совіти повинні скріпити мир в Европі, бо головна небезпека загрожує їм не в Европі, але на Далекім Сході. Бліхер підчеркнув, що далекосхідна червона армія не зможе довго протиставитися такому добре узброєнному противникови як японська армія. Червоні ґенерали переконували Сталіна, що він веде небезпечну і шкідливу політику для СССР. — Ся опозиція червоних ґенералів проти Сталіна має велике значіння.

Також „Абісинець"

По чеським містечку Полічка рознеслася сензаційна вістка. Великі афіші сповіщали: „Приходіть сьогодня всі на зібрання. Абісинець, що приїхав до нашого міста, матиме відчит про війну". Всі знали, що вони нічого не зрозуміють по абісинськи, одначе вечером саля була переповнена. На підвисшення вийшов Абісинець. *Смаглявий, з короткими кучерявим* волоссям, з опаскою на голові, украшеною барвними перами. Настала тишина. Референт зачав говорити. На загальне здивування Абісинець заговорив зовсім добре по чеськи. Годі сказати, щоб відчит був дуже цікавий. Схвильовані слухачі, приглянувшись близше „Абісинцеві", нагло накинулися на нього і палицями, парасолями та кулаками перегнали його через ціле містечко аж в поле. „Абісинець" був Жидом Моріцом М., сином торговця з сусідного села... Сим разом не вдався інтерес на Абсинії.

Медвідь не все любить жарти

Підчас переїзду зелізницею мандрівного цирку за двірцем Ківерці на Волині випала з поїзду в русі клітка з медведем. *Мимо досить скорої їзди поїзду медвідь* вийшов ціло. Ошоломлений упадком звір остав на місці побіч клітки. На місці випадку зачало збиратися богато людей. Медвідь подражнений ріжними жартами збіговища кинувся на товпу і погриз 11-літнього хлопця, *котрого в тяжкім стані* перевезли до лічниці в Луцьку. З того ясно, що й медвідь має нерви.

ОГЛЯД ПРЕСИ

По виборах

Голос півофіційної „Газети Польскої".

Півурядова „Газета Польска" принесла в ч. 251 з с. р. статтю п. з. „По виборах". Подаємо її в перекладі:

Образ, який можна собі утворити на основі дотеперішніх відомостей про вибори, виглядає ось як:

Загальна участь населення в голосуванні виносила 46½% управнених. Зваживши, що в виборах до попередніх соймів брало участь від 67,9% до 74,8% треба ствердити, що у послідних виборах взяло участь більше як половина тої скількости управнених, яка голосувала до попередних соймів.

Що то значить?

То значить, що, змобілізовані сили ендеків і комуністів, соціялізму і лівництва, Пясту і довцу, Бунду і дізорієнтації новими приписами ординації — довели до того „тріюмфу" опозиції, що теперішні вибори се... повторення виборів з р. 1930. Повторення тих виборів, з котрих опозиція вийшла розторопана.

Бо:

З одної сторони опозиційний табор, зложений з елементів, які визнають бігуново протилежні ідеольогії — від ендецького „расизму", до „жидівського" соціялізму, від комунізму до гітлеризму — обіймає своїми впливами менше як половину звичайно голосуючих (зваживши, що найвисша участь голосуючих виносила в Польщі 74,8%, а тепер голосувало 46% — можна признати вже з „найліпшою волею", що між тими, котрі не голосували було опозиціоністів а не лінюхів найбільше 28,3%).

З другої сторони: державний табор, зложений також з ріжнородних елементів — одначе здучений ідеольогією підпорядкування групових інтересів інтересови цілости — має більше ніж половину загалу звичайно голосуючих. Крім того якраз завдяки цінкости він представляє силу богато більшу ніж анархістична опозиція.

Зясовуючи сказане, вільно сказати: вибори до сойму виказали, що впливи державного табору в Польщі від листопада 1930 р. не тільки не змаліли, але мимо тривання кризи й господарських трудноцїв зміцнилися. Зате опозиція втратила на силі і впливах, мимо догідности тактики бойкоту, котра скривала і скриває внутрішні суперечности в опозиції перед опінією. Горлаючи згідно „не голосуй", ендеки й комуністи, соціялісти й хадеки, бундівці й епоківці створили ілюзію якоїсь „опінії". Коли по за вереском „ні" їм випалоб сказати бодай одно позитивне слово, вони мусілиб взяти себе за чуби й тих 28 проц. розлетілосяб зараз на малі числа, що кололиб себе взаїмно як козли. Отже не-відношення 46 до 28, але 46 до ряду малих цифр дає дійсний образ укладу політичних сил в опінії.

І се розумовання здалосяб піддати корективі. Бо останні вибори були позбавлені елементу видовища, який був при всіх попередних виборах. Останні вибори не „запалювали" взір боксерських змагань. Мимо нецікавих зусиль декотрих кандидатів, що наслідували партійну боротьбу давних часів, засадничо останні вибори переходили під знаком розваги а не пасивности, під знаком надуми а не розбудження пристрастей. Се мусіло зменшити участь в виборах.

Тільки дає загальна аналіза останніх соймових виборів. Але суть не в аналізі цифр. Суть в факті, що пасивність все програє. І коли навіть аритметика „приявних" і „неприявних" далаб інші відношення, то й тоді „неприявні" надармо тішилисяб.

Бо не вільно безкарно відказуватися від обовязку двигання на собі частини відповідальности за державу. Не вільно „гніватися" на право, ні „вередувати" супроти законів. Не вільно під загрозою зникнення з поверхні політичного життя „надуватися" як інститутка супроти дійсности.

Маємо право говорити те, що говоримо. Бо по травневім замаху волею марш. Пілсудского визначено нам шлях легальної боротьби за побіду. Тоді заки ми здобули більшість, заки переконали суспільність про слушність наших стремлінь, якраз нам випало боротися в умовинах невигідних законів виборчої ординації, що протегувала давні партії. Ми зачали боротьбу — не гніви й вереди. Як мужі, не як інститутки.

Опозиційні дітваки будуть тепер потішатися взаїмно, папляючи, як то гарно вдалося їм „образитися". Нехай бавляться. Та нехай знають, що втека від відповідальности, втека від боротьби, навіть нерівної, втека в неприявність має тільки одну послідовність — політичну смерть. Останною виборчою тактикою давні партії самі викопали собі могилу.

Бо життя перейде над неприявними до денного порядку. Новий сойм зачне працю. В новім устрою буде перетворюватися й будуватися нова Польща. Буде ставатися в дійсности. І за кілька літ не лише вся суспільна опінія, але й здивовані опозиційні інституточки побачать з переляком, що вони були Польщі зовсім непотрібні, що вже нема для них місця в житті, на котре спробували образитися.

Зате нам останні вибори говорять щось інше. Говорять, що весь тягар відповідальности за державу паде виключно на наші плечі. Нема поза державним табором серед польської суспільности елементів здібних до співучасти в тій відповідальности. Мусимо двигнути її самі відважно й по мужеськи. Мусимо повести державу через рафи, які ще видно на шляху й не забути ні на хвилину, що вона не наша власність, але найвисше спільне добро всіх, навіть тих сліпих і нерозумних, котрі „надуваються", найвисше добро не лише живучих, але й будучих поколінь.

І та думка, та свідомість повинна нам бути дороговказом.

ЦЕРКОВНЕ МАЙНО — повірене опіці Всч. ОО. Парохів повинно бути безумовно обезпечене від крадежі-влому тільки в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20. Пересічна річна премія за обезпечення церковного урядження на зл. 1.000 — виносить зл. 15—25.

Колегіяльний Сойм

Львівський сіоністичний орган „Хвіля" в ч. 5918 приніс отсю передовицю, котру подаємо в дослівнім перекладі.

Премієр правительства, котре перевело перші вибори в новім устрою Польської Річипосполитої, начальна індивідуальність могутної ідеольогічної групи, що мала домінуючий вплив на публичне й політичне життя держави, п. Валерій Славек, розглядаючи питання будучности парляментаризму в Польщі, підчеркнув, що він не пересуджує вартости теперішної виборчої ординації, але навпаки, вважає приміну виборчу систему експериментом, про котрий має щойно висловитися практика життя.

В минулу неділю практика життя висловилася. Висловилася ясніше і рівніше ніж самі виборці, котрі в зникаючім числі та лінивo прибували до виборчих льокалів, щоби виконати горожанський обовязок в рамах обмежених новими законами. Значна більшість суспільности й виборців і то не тільки опозиція, котра для доктрини й засади рішила збойкотувати вибори, але прихильне і сприяюче пануючій ідеольогії населення воліло остати дома ніж вибирати між чотирма кандидатами, вказаними йому колегіями. — Виборча фреквенсія була незвичайно мала, а що найбільше характеристичне, вона була значно менша в містах ніж по селах. Коли в сільських округах фреквенція зближалася до 50%, переступаючи 50% на східних окраїнах, — в містах вона оберталася около 25%. Заледви ¼ управнених до голосування віддала голоси в містах. Непоправні прихильники класичної соціольогії, котрі на фундаментах статистики будують далекойдучі висновки, мусілиб ствердити на тлі тих виборчих вислідів, що село, особливо село на східній окраїнах — се державно найбільше дозрілий чинник в Польщі, коли населення міст стає чинником аполітичним, політично пасивним. Се скаже виборча статистика і той безперечно фальшивий висновок з цифрових явищ буде найсильніше промовляти проти приміненої виборчої ординації. В рамах тої ординації населення може допомогти деяким кандидатам на послів осягнути посольський мандат, не може свобідно сконструувати того — що є суттєвим змислом парляментаризму,—не може видвигнути своєї репрезентації. Коли ¾ управнених до голосування мовчить і волить не віддавати голосу ніж віддати його в умовинах зачеркнених теперішною системою, чи ті чотири посли, що діляться ¼ голосів се дійсні представники цілого міста? На випродажах дістається часто обуву по нечувано низькій ціні. Се найчастіше висортовані пари, правих або лівих черевиків, або пари ріжної величини. Вони забезцінні, але не можна їх відповідно ужити. Покупці їх ходять або необуті або обуті карикатурально. Значна скількість міського населення в Польщі буде ходити в подібній несиметричній обуві, буде почувати себе нерепрезентованою.

Нова ординація видвигне Сойм — представництво колегій, але не видвигне репрезентаційного тіла населення.

Ті прояви мають свої дальші наслідки. Недільні вибори зменшили численний склад Сойму. Були случаї, як в Лодзі, що в двох округах, котрі мали кількасот тисяч управнених виборців, колегіяльні кандидати не одержали навіть конечних до вибору 10.000 голосів і мандати міста пропали. Були случаї, як в Кракові, що жидівське населення не могучи в своїй совісти погодити голосування на самозванчу привату в жидівськім публичнім житті, віддало голоси на кандидатів Поляків, хоч знає, що вибрані посли не будуть відповідними речниками його інтересів. В Варшаві ординаційна ґротеска доконала, що голосами Агуди й комбатантів буде репрезентувати жидівський округ — одинока тінь давного Союзу людово-народового в Соймі: Мандат посла Грінбаума — не без причини з його власного табору — буде замісць в руках сіоніста в руках хадека. В сільських округах репрезентаційні аномалії не менші. Ще ніякі вибори не вислали голосами радикального селянства тільки обшарників до Сойму, як тепер.

Правда. Роля Сойму змінилася. Сойм не є тим, чим був давніше. Конституція обмежила його компетенції й відібрала йому — давніше падуживану — силу впливати на творення правительства, на виконну владу. Одначе ті обмеження мали власне на ціли піднести ролю Сойму як тіла, що репрезентує населення і працює над законодавством по думці потреб зріжничкованої суспільности, зазначених в репрезентаційнім відношенні. Коли репрезентаційне тіло не зазначує структури населення суспільної ні політичної, господарської ні національної, якже може творити закони, відповідаючі структурі всеї держави? Чижби ціллю реформи польського парляментаризму було дальше консервування скептицизму до демократичних інституцій? — Жидівське населення, котре відсотково творить 1/10 населення держави, будуть репрезентувати чотири посли, не цілі 2% вибраного складу.

Життева практика промовила. Правительство п. премієра Славека знайде обширний матеріял для дослідів і оцінить, чи експеримент вдався чи завів. Суспільність своєю поставою висловилася досить вимовно за безпосередність вибору і проти колегіяльної ординації. П. премієр правительства матиме змогу — по думці власних заповідань витягнути з експерименту відбутих виборів найбільше відповідні висновки і направити блуди й організаційні похибки нової ординації. В самім Соймі трудно буде за ініціятиву для направи. Се буде Сойм безопозиційний — сама більшість. Ролю критичної опозиції для знайдення щиро демократичної еволюції парляментаризму в Польщі зможе обняти хіба — саме правительство. — Г. Гешелес.

Кілько виборців голосувало

На 16,282.347 управнених до голосування в цілій Польщі голосувало 7,576.686, з чого важних голосів віддало 5,770.035, т. є. 36%. В львівськім воєвідстві на 1,617.529 виборців голосувало 701.344, т. є. 43%. Важних голосів віддано тільки 518.663, отже заледви 32%. В станиславівськім воєвідстві на 795.036 управнених голосувало 329.187, т. є. 42%, з того важних голосів 328.933. В тім воєвідстві мінімальний відсоток неважних голосів. В тернопільськім воєвідстві на 838.616 управнених голосувало 491.107, т. є. 59%, з того 473.579 важних голосів, т. є. 57%. У Варшаві на 734.113 управнених голосувало 220.082, т. є. 30%, в тім тільки 168.044 важних голосів т. є. 23%. В лодзькім воєв. на 1,368.899 управнених голосувало 501.829, т. є. 37%, з того тільки 321.932 важних, 27%. В келецькім воєв. голосувало 37% (важних 29%), в люблинськім 30% (25), в варшавськім 41(36), в білостоцькім 57(44), в виленськім 43(37), в новогродськім 65(56), в поліськім 67(59), в волинськім 65(44), в краківськім 43(35), в шлеськім 67(42), в познанськім 38(23), в поморськім 46(30).

Гумор. — Анальогія. — Ти бачив, татку, як той чарівник перемінив в одній хвилі 30 гр. в хустку? — Моя дитинко, його штуки се ніщо в порівнанні зі штуками твоєї мами. Вона потрафить замінити в одній секунді 30 зл. на капелюх...

ВУГОЛЬ—КОКС—ДЕРЕВО

В найдобрійших якостях доставляє

Народня Торговля

ІНФОРМАЦІЇ: Бюро — Ринок 36, тел. 103-27 та склади: Ринок 36 Личаківська 115, пл. Більчевського 3. Пілсудського 21. і Солодова 1. ◆

ТОЧНА ВАГА - СОЛІДНА ОБСЛУГА

Цікаве про вибори

У висліді недільних виборів місто Лодзь буде заступлене в двох округах не двома послами, тільки по одному. Се сталося тому, що інші кандидати не одержали понад 10.000 голосів. Нові вибори в Лодзі непередбачені, бо ординація постановляє, що тільки тоді переводиться нові вибори, коли ніодин з кандидатів не одержав бодай 10.000 голосів. Доповняючі вибори до Сойму на підставі теперішної ординації могліб відбутися лише по вигасненні або втраті мандату послом і коли кандидати в данім округі необсаджені, зглядно, колиб склад Сойму змалів більше ніж на 1/10, що тепер не є. Щойно тоді розписаноб доповняючі вибори у всіх одномандатових округах. Понад 1/3 вибраних послів походить з кандидатів, що не були ні на 1 ні на 2 місці, але щойно на дальших місцях. В Варшаві в однім окрузі найбільшу скількість голосів здобув кандидат на останнім місці. В Лодзі вибрано кандидатів 3 і 4 місця, таксамо в Скернєвіцах. З 6 найбільших міст Польщі найбільша виборча фреквенція була у Вильні, пересічно 65.5%, найниша в Лодзі, 21.5%. В Познані фреквенція була 47.2%. В шлеським промисловім окрузі в Катовицях і Хожові фреквенція виносила 76.4%. В міських округах воєвідств середних і східних був великий відсоток виборців, що доходив декуди 40 до 50%. Віддавали голоси виключно на одного кандидата на просторах національно мішаних. В Галичині, Поліссі та Волині голосували переважно на двох кандидатів.

Порошок з мишей

лік проти пиянства.

Селяни впевняють, що порошок з сушеної миші, се успішний лік проти пиянства. Поданий в горівці сей порошок викликує в налогових пияків таку відразу до горівки, що пияк перестає пити і ніколи, при ніякій нагоді не візьме вже горівки до уст.

Операції без ножа

До недавна ще годі було собі навіть подумати оператора без ужиття ножа. Недармо називали хірургів різунами. З розвитком електротехніки стали вживати електрики до операцій не тільки як світла, яке кидають цілими снопами рефлектори на операційний стіл або до огрівання машинок, до виварювання операційних інструментів. При операціях послугуються нині шліфованою електричною шпилькою, через яку перепускають електричну струю. Ткані, що їх розтинає горяча шпилька, неможуть кривавити, бо горяч зараз засклеплює (заструплює) розріз. Тому електрика як хірургічний знаряд найшла доступ всюди, де треба оминути великих крівавлень. Найбільше примінення має електрична метода оперування в операціях мозку. Саме в мозку найбільші труднощі були через крівавлення, що робили досі операційне поле зовсім непроглядним. Великі розрізи при операціях робиться операційним ножем, а в глибину, де заливає розріз кров, запускають електричну шпильку.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Кодифікація канонічного права Східної Церкви. Св. Отець устійнив новий склад кардинальської комісії до справ кодифікації канонічного права Східної Церкви й поручив їй приступити до редакції нового кодексу. В склад комісії увійшли кардинал Сінчеро, як провідник і кардинали Пачеллі, Серафіні й Фумасоні Бійонді як члени. Новопокликана комісія заступить комісію установлену Піем XI при кінці 1922 р. для зібрання підготовних матеріялів для кодифікації. Та комісія недавно закінчила працю. Вислід праць тої комісії 13 томів виданих і 14-ий відданий до печатання. В останнім томі є також напрямні для редакторів нового кодексу. Комісія відбувала свої праці під проводом кардинала Гаспарі, а потім кард. Сінчера. Канонічний кодекс для Східної Церкви буде мати таке значіння, яке мав канонічний кодекс для Західної Церкви, виданий Бенедиктом XV. (КАП).

Міжнародний конґрес історії релігії відбудеться в днях 16—20 вересня с. р. в Брукселі. Орґанізують його 4 бельґійські університети під протекторатом бельґійської королеви-вдови Єлисавети. Поза загальними справами конґрес займеться обговоренням релігії первісних народів, Єгиптян, індоевропейських народів, Греції, Риму й Малої Азії, мозаїзму, ісламізму і християнства. Участь в конґресі зголосило понад 200 вчених спеціялістів, що репрезентують 80 університетів і наукових інституцій всего світу.

В Берліні засудили 9 Редемптористів на 6 літ вязниці і 118.700 марок гривни.

В Злучених Державах Північної Америки є 33 католицькі університети й колеґії. В них було в 1933/34 р. 1.883 професорів, в тім 13,8 прц. протестантів і 3,1 прц. Жидів. Студіювало в тих школах 30.607 учеників, в тім 10,8 прц. протестантів і 15,4 прц. Жидів. Великий процент Жидів має велика католицька колеґія в Ню-Йорку, бо на 6.000 учеників є 56.7% Жидів. В школах державних і некатолицьких відсоток Жидів дуже малий. В некатолицьких школах майже нема католиків. Вже з тої статистики видно, що найвисший рівень науки в католицьких школах, бо до них вписуються не лише католики, але протестанти й Жиди.

В Канаді погиб траґічно місіонар о. Алєрд. Підчас подорожі човном о. Алєрд впав у воду і втопився.

Як у сні

Пан Сибільський, хоч має 80 років, працює важко як дозорець дому в Варшаві. Про своє щастя він так оповідає: „Маю дітей і внуків та кільканацять осіб на удержанню; тяжко нам усім, навіть „лахів" порядних не маємо. Одинока ощадність — се четвертина льотерійного льосу ч. 172997 — С, на котрий я виграв свою найку сто тисяч. Тепер буде вже добре, бо маю гроші в банку.

П. Стефняківні домашній робітниці, здається, що їй сниться. В часі війни виїхала в Росію, де попала в нужду й живилася травою та коріщями. Повернувши приняла обовязки служниці. Тепер, лишаючи в банку 20.000 зл., відібрані за чвертку А льосу ч. 172997, має намір осісти в родинному селі під Луковом.

Тягнення IV-ої кляси триватиме ще до 26 ц. м. На овиді появляється вже 34-а Державна Льотерія з її денними виграними, яких у 1-ій клясі є 4 по 25.000 кожня.

Словник

сучасних загальноуживаних слів.

Політичний гумор

Ідеалізм. В сучаснім значінні слово ідеалізм означає посідання взагалі якихнебудь ідей, головно влізливих у відношенні до ближніх. Сюди належать приміром ідеї про розброєння, предкладані всім народам крім свого; або ідеї про воєнний арбітраж, коли діло не відноситься до власних інтересів і т. д. В вузькім значінні до ідеалістів належать всі, що жиють якоюнебудь головною одушевляючою ідеєю: ідеєю розбогатіти, ідеєю зробити карієру, ідеєю вдатно заграти на біржі і т. д. Сей вид ідеалізму звичайно називається „трансцендентальним ідеалізмом", бо він відноситься до пізнання способів, як найлучше уладити собі життя.

Комінтерн. Згідно з дослідами паризької Академії Наук се московське слово взяте з французької мови і в скороченні звучить: „Comme internat" (як інтернат).

Се значить, що комінтерн подібний до замкненого шкільного заведення з означеними цілями міжнародного образування й вихвалювання. Се освітне заведення, на думку західних авторитетів, зовсім незалежне від московської влади й удержується виключно з вкладок Муринів, Маляйців, Аннамітів, Арабів і біднішої частини европейського населення, що бажає одержати за свої скромні ощадности найбільшу дивіденду. Головні викладові предмети в комінтерні:

Чужі мови й жаргони.

Психольоґія мас.

Правила т-ва для поділу чужих капіталів.

Психопатольоґія буржуазії.

Льоґіка демократії, котра вироджується.

Ґеоґрафія чужих границь в звязку з розвитком контрабанди.

Етноґрафія народів, що самовизначуються, здатних підіймати повстання.

Курс комінтерну 18-річний. Вихованці, котрі покінчили заведення, здобувають звання „учителів людства" зі всіми правами, причім ті, що особливо відзначилися, одержують в надгороду кілька пашпортів на чуже імя.

Кріза. Стан окремого або колективного орґанізму, підчас котрого зачинає виступати холодний піт. В медицині кріза виступає звичайно при заразливих недугах, вона звязана з сильною знижкою температури і вказує на скоре виздоровлення недужого. Навпаки в суспільнім житті: кріза буває незвичайно затяжна; з богатьох піт градом ллється, а виздоровлення не видно.

Ліґа. Обєднання, з котрого треба негайно виходити, коли хто хоче підприймати самостійні акції. Кожда солідна Ліґа звичайно побудована на совітський зразок, маючи на чолі „совєт" і ґенерального секретаря.

Масони. Каменярі в широкім значінні того слова, т. є. особи, що мають деяке відношення до обрібки каменя. Сюди належать: ювеліри; купці дорогоцінних каменів; торговці камяним углем; хірурги, що витягають камені з печінок; ґеольоґи, що займаються досліджуванням скаменілостей; політичні діячі, що не лишають в своїй державі каменя на камені. Окремий рід масонства се франкмасонство. Сей рід відзначається від інших тим, що до нього можуть належати й ті, кому треба масонства й ті, кому треба франків. З огляду на останну умовину франкмасонство досі найсильніша орґанізація в світі.

Парляментаризм. Знаний всім без пояснення, безпосередно з досвіду. Особливо популярний тепер задля свого сумерку.

Політична економія. Економія політичних діячів від гарно оплачуваних додаткових робіт в комісіях, на конференціях і на сесіях Союзу Народів. Найбільша політична економія є підчас спеціяльних поїздок з високими дієтами і великими сумами на репрезентацію. В краях без парляментаризму політична економія є в початковім стані та зовсім не обезпечує старости. Найвигідніший рід політичної економії тепер се получення разом політичної діяльности з приватною. В тім случаю загальні справи гармонійно сходяться з інтересами одиниці й доповняють себе взаїмно до того часу, доки в діло не вмішається судова влада.

А. Ренніков.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ДР. ЯРОСЛАВ КОНСТАНТИНОВИЧ (Сянік)

З приводу задуманої реконструкції Пятницького іконостасу

(До характеристики української консерваторської праці в Галичині)

В кругах львівського громадянства, які цікавляться церковним мистецтвом, ще минулого року виринула думка: приступити до реставрації та реконструкції

Рис. 1. Фрагмент маняв-ського іконостасу з про-роком Ґедеоном вгорі. Знимка роблена в старім будинку Національного Музею в 1927 р.

іконостасу, який є в церкві св. Пятниць у Львові. Ця думка впродовж року стала в кругах громадян настільки популярна, що вони незабаром мають приступити до її здійснення.

З огляду на високу мистецьку вартість згаданого іконостасу та нелегке завдання реставрації й реконструкції мистецьких творів загалом, — уважаю моїм обовязком як історика мистецтва звернути зацікавленим у тій справі увагу на деякі факти. А саме тому, щоб вони заздалегідь могли не допустити до евентуальних помилок, які часто виринають у висліді того роду праць і які в Галичині належать майже до постійних явищ української консерваторської праці. На доказ, що так дійсно є, подаю нище кілька фактів, які прекрасно характеризують згадану консерваторську працю.

В м. Сяноці існує музей „Лемківщини"[1]), якого директор, маляр п. Лев Ґец приступив до реставрації та реконструкції деяких старинних лемківських ікон, котрі тепер як депозити поодиноких церков знаходяться в тому музею. І так:

До реставрації „Розпяття" з Рихвалду (XV ст.) приступив він без попередньої реставрації самої дошки ікони, яку в даному разі треба було конче перевести; одну партію фарби по середині ікони (на одежі третьої жіночої постаті), яка була відскочила, замалював синьою фарбою (берлінка), хоча в тому місці загалом синьої фарби не було; замість покрити ікону відповідним верніксом (получення живиці з олієм), — він потягнув її сильним американським ляком, який блищить як ляк на новітніх кухонних дзиґликах, при чому ледви чи можна буде цей ляк усунути без шкоди для самого мальовила.

На „Поклоні трох волхвів" з Доброї Шляхоцької (кінець XVII ст.) зреконструював п. Ґец фалди одягу Богородиці (партія коліна й ніг) в той спосіб, що ніяк не відповідають стилеві инших фалдів.

Зіпсуті партії „Богородиці" з Новоселець (XV ст.), а саме на зелених медаліонах, зреконструював п. Ґец в той спосіб, що голу дошку на місци відлупаного ґіпсового підкладу потягнув в двох місцях зеленою фарбою (права рука апостола Якова й кусок партії тла ліворуч голови апостола Томи), а инші місця якоюсь сяніцькою синьою фарбою, при чому частину червоної одежі апост. Томи (під звитком паперу) потягнув також синьою фарбою; спорохнявілі партії дошки п. реставратор не вважав за відповідне направити, подібно як у першому разі, а середину ікони потягнув верніксом, хоча бруду з неї не стягав.

Другий факт: Відомий іконостас зі Скиту в Маняві, а потім з Богородчан, вивезли австрійські війська в часі світової війни до Відня,звідки він вернувся по війні до Львова і є тепер у Національному Музею. Директор того-ж музею п. др. І. Свєнціцкий видав в 1926 р. в окремій публікації[2]) репродукції всіх складових частин того-ж іконостасу з виїмком різьб і двох образів, які зображують пророка Ґедеона та Захарію, при чому в уступі п. н. „Складові частини Богородчанського іконостасу", подаючи назви образів з кондиґнації пророків, зазначив в скобках ось що: „Два пророки Ґедеон і Захарія не мають місця в цьому рядови" і те саме в німецькій мові.[3]) В тій самій публікації загальний вид іконостасу ще з того часу, коли він стояв у воздвиженській церкві в Маняві, — зладив п. Михайло Драґан,[4]) теперішний директор музею Богословської Академії. Тому що згаданий іконостас вернувся до Львова розложений на поодинокі складові частини, п. Драґан, хотячи подати його загальний вид, — мусів приступити до реконструкції його первісного вигляду. І хоча не бракувало ні одної складової частини іконостасу, а його архітектонічні оправи виказували всі питомі прикмети барокового стилю (датовані рр. 1698, 1705, 1706), — п. Драґан подав на своїм рисунку фальшиву його реконструкцію. Чому? А саме тому, бо він свідомо поминув:

1. існування двох образів в рамах, які зображують а) пророка Ґедеона та б) пророка Захарію (див. рис. 1.);

2. існування двох різьблених підстав (повторення форми архітраву над апостолами) для двох образів в рамах, які зображують шість пророків (по три на кожнім), при чому згадані підстави відділюють скосом два образи з чотирома (по два на кожнім) иншими пророками (див. рис. 2.);

3. факт, що перший і останній образ в апостольському ряді є нищий від другого, третого, четвертого й пятого в томуж ряді (див. рис. 2.);

4. факт, що різьблені стовпчики з капітелями, які відділюють поодинокі образи з апостолами не є щодо висоти собі рівні, а саме: перший, другий, пятий і шостий нищі від третього та четвертого[5]) (див. рис. 2.);

Крім того ще й тому, бо п. Драґан умістив не на своїм місци зображення пелікана, якого місце під „Розпяттям", а над ним. І ще тому, бо вершки двох крайніх частин іконостасу з першої кондиґнації не можуть притикати до другої та третої кондиґнації в той спосіб, як це зазначив п. Драґан; на підставі вимірів воздвиженської церкви з Маняви (яку перенесено до Надвірної), переведених проф. М. Мокловским,[6]) можна здогадуватися, що згадані дві крайні частини стояли скосом і таким чином між рамами їх вершків і вертикальним обрамуванням другої та третої кондиґнації повставав потрібний композиційний простір.

Вище виказане свідоме поминення деяких складових частин іконостасу рівнається свідомому затаєнню існування тих частин, що й у висліді дало свідомо фальшиву реконструкцію. Ця реконструкція спричинила в своїх наслідках те, що поважні дослідники повірили тій реконструкції та спопуляризували її за кордоном. Маю тут на думці проф. В. Залозецького, який спопуляризував її в однім поважнім німецькім журналі, в якому він помістив статтю[7]) про згаданий іконостас і зілюстрував її реконструкцією п. Драґана. Це й було причиною, що проф. Залозецький зробив помилку, коли написав у тій статті, що: „...unsere Ikonostasis einen starken Renaissance — und teilweise Barockcharakter erhalten hat"[8]); справа мається інакше, а саме так, що ціла архітектонічна оправа іконостасу побудована на композиційних засадах барокового стилю.[9]) Але помилку проф.

[1]) Див. мою статтю п. н.: Музей „Лемківщина" в Сяноці, поміщену в науковім додатку „Нової Зорі" (ч. 52 з 1934 р.).

[2]) Михайло Драґан — Володимир Пещанський — Іларіон Свенціцкий: Скит Манявський і Богородчанський Іконостас. Жовква, 1926. — Див. також мою рецензію на цю публікацію, поміщену в „Нових Шляхах" (ч. 2, 1929 р.), яку нажаль редактор при кінці дещо скоротив.

[3]) „Zwei Propheten — Gedeon und Zacharias sind ohne Platz in dieser Bilderreihe geblieben". Цит. твір, стор. 26. Др. Свенціцкий, подаючи назви образів, задержує ту саму нумерацію, яку зазначив п. Драґан на своїм рисунку реконструкції іконостасу (див. четверту примітку).

[4]) Ibidem, стор. 24 і III (зміст).

[5]) В той рахунок не входять стовпи, які обрамовують „Царя Слави".

[6]) Tadeusz Mokłowski: Skit w Maniawie na podstawie badań dokonanych latem w roku 1911 Sprawozdanie Komisyi dla badania historyi sztuki w Polsce. T. IX.

[7]) Niederländischer Einfluss auf eine Altarwand der osteuropäischen Barockmalerei. Von Dr. Wladimir von Zaloziecki,... Стаття поміщена в журналі: Forschungen und Fortschritte. Nachrichtenblatt der Deutschen Wissenschaft und Technik... herausgegeben von Karl Kerkhoff. Berlin, 1930. Nr. 35/36. S. 457 — 459.

[8]) Ibidem, стор. 457.

[9]) Доказую це в окремій науковій розвідці: „Про стиль архітектонічної оправи манявського іконостасу", яка вийде друком ще в цьому році. В тій розвідці розвиваю думки, які я висказав у моїй докторській дісертації п. н.: „Ikonostasy wieku XVII w granicach dawnych diecezyj: przemyskiej, lwowskiej, bełzkiej i chełmskiej".

Рис. 2. Фрагмент лівої горішної частини манявського іконостасу. Знимка з 1927 р

МІЛІОНОВИЙ ЗБУТ ПАПЕРЦІВ і ТУТОК „КАЛИНА" говорить за високу якість і дешеву ціну.
Фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Вахарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84.

Залозецького можна виправдати до певної міри тим, що йому ніяк не могло прийти на думку, щоб історик мистецтва міг свідомо фальшиво реконструювати мистецький твір і свідомо затаювати його поодинокі складові частини тим паче, що реконструкція була поміщена в публікації такої інституції, якою є Національний Музей. Припускаю, що причиною свідомого поминення складових частин при реконструкції могло бути те, що виконавець просто не знав як це виконати, або як знав, то це було для нього за трудне.

Третий факт дотичить таки самої церкви св. Пятниць у Львові. В часі частинної реставрації тої церкви, яку перед 1929 р. переводив помічник пароха о. Я. Каштанюк, — побільшено вшир і вгору фронтовий вхід до церкви і таким чином знищено раз на завсігди його давну стилеву форму (як також форму самих дверей), яка була характеристична й типова для одного з типів давних мурованих західно-українських церков, а для пятницької церкви зокрема.

Всі три вище обговорені факти знаменито характеризують українську консерваторську працю в Галичині й її прикрі наслідки. Для її ще повнішої характеристики можу додати те, що я у всіх трох разах висказував у своїому часі всім тром пп. консерваторам свою думку відносно їх праці, але мій голос не вдостоївся їх уваги; характеристичне й те, що оба пп. консерватори (кромі пан-отця) є членами львівської „Асоціяції Незалежних Українських Мистців" та „Товариства Українських Музеольогів".

Прикрих наслідків подібної консерваторської праці можуть громадяни, яким лежить на серці добро пятницького іконостасу, оминути тільки в той спосіб, коли розпишуть конкурс і виберуть таку людину, яка своєю дотеперішною працею дає запоруку, що вона зможе її як слід виконати. Крім того праця даної людини повинна стояти під сталим доглядом історика мистецтва, зокрема історика церковного малярства, а це головно тому, бо треба перевести реконструкцію первісного вигляду іконостасу. Обі згадані особи повинен затвердити державний консерватор [10]), який таким чином взявби на себе відповідальність за успішний вислід цілої праці. Праця, звязана з консервацією та реконструкцією іконостасу вимагає також точних фотографічних знимок його поодиноких складових частин і точного їх опису ще перед приступленням до консервації та ведення точного дневника поступу самої консервації аж до її повного закінчення.

Ось ті конечні умовини праці при реставрації кожного мистецького твору тим паче, коли він є добром цілої нації. І в цей спосіб переводиться реставрацію подібних мистецьких творів в кожній культурній нації.

Примітка Ред. „Нової Зорі": Сю статтю уважаємо дискусійною й радо дамо відповідне місце на евентуальну річеву відповідь.

[10]) Це моє останне домагання для деяких громадян неприємне й вони з цього приводу роблять мені закиди, мовляв: „ми змагаємо до унезалежнення нашої консерваторської праці а Ви хочете піддати нас під догляд державного консерватора!" Забувають чомусь сердеги про широкі компетенції консерваторського уряду та про те, що нпр. всі музеї є вже під доглядом окремої секції міністерства! А впрочім, у даному разі для мене найважніще те, щоби спричинити як найкращий вислід праці.

Гумор. — Івасю, питає тато, як там іде в школі? Чи дістав ти в шкіру? — О, я не дбаю про те, що діється поза моїми плечима!

Гумор. — Глибоке питання. — Чому стоїш пів години перед кліткою зебри? — Бо думаю, чи зебра чорна і має білі смуги, чи вона біла і має чорні смуги?

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ДО СОЙМУ ВИБРАЛИ 45 дрібних господарів, 24-ох дідичів, 17 професорів, і учителів, 9 лікарів, 13 адвокатів, 3 нотарів, 6 інжинірів, 17 державних урядників, 21 самоврядних урядників, 4-ох священиків, 5 офіцирів, 12 промисловців, 6 купців, 6 ремісників, 8 публіцистів і денникарів і 8 приватних урядників. В новім соймі будуть засідати лише дві жінки.

ЧЕСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ чимраз більше погіршуються. Недавно правительство ЧСР вислало на чеський Шлеськ військову карну експедицію. Богато шлеських Поляків увязнено. З того приводу начальний редактор „Веку Нового" Бронислав Лясковніцкий звернув на руки консуля ЧСР у Львові хрест ордеру Білого Орла, котрим його відзначив президент ЧСР перед кількома роками.

В м. НОРИМБЕРЗІ (Німеччина) відбувся 7-ий партійний зїзд гітлерівців. На зїзді були канцлєр Гітлер, члени дипльоматичного корпусу, 200 кореспондентів закордонної преси, 500 німецьких журналістів, 150.000 штурмовиків, 100 т. партійних провідників з 20 тисячами прапорів, 50.000 молоді і поверх 300 тисяч гостей. Службу безпеки виконувало 30.000 охоронних штафет.

КАНЦЛЄР ГІТЛЄР видав проклямацію до німецького народу, котру відчитано на зїзді націонал-соціялістичної партії в м. Норимберзі. В ній порушив всі справи, що відносяться до внутрішнього життя Німеччини. Щодо закордонної політики, то Німеччина бажає зберегти повздержливість супроти всіх міжнародних комбінацій.

В РОМУНІЇ провідник хлопської партії (цараністів) Добреску заявив, що партія цараністів приступить до зорганізування людового фронту в селах і містах.

ЗАГАЛЬНА МОБІЛІЗАЦІЯ ФАШИСТІВ має відбутися в тих днях на приказ Муссоліня. На даний знак в цілій Італії зачнуть дзвонити дзвонами, бити в бубни і загудять фабричні сирени. Тоді всі фашисти мають в одностроях зголоситися на збірних точках, призначених партійними секретарями.

ПРЕМІЄР ГРЕЦІЇ Тсальдаріс оповістив відозву до народу. В ній повідомляє, що незабаром відбудеться всенародне голосування в справі привернення монархії в Греції.

АНГЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Гор виголосив промову на засіданні Союзу Народів. В ній заявив, що єдиною й виключною журбою Англії є вдержати Союз Народів. Збірні договори обовязують всіх. Англія стоїть на становищі, що малі держави мають право до власного життя і до вдержання своєї національної незалежности.

КОМАНДА АНГЛІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ приказала уставити пливаючу перегороду коло головного порту на острові Мальті. Перегорода має боронити англійську морську базу на Середземнім Морі перед можливим нападом з моря.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР у Вашингтоні (Злучені Держави Півн. Америки) запротестував особисто в державного секретаря проти антигітлерівського виступу судії Бродзкого підчас процесу справців липневих заворушень вчасі відїзду німецького корабля „Бремен" з нюйорської пристані.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР видав заклик до населення своєї столиці, щоб не втікало з міста. Правительство загрозило втікачам конфіскатою майна

В М. САНТА РОЗА (Каліфорнія) товпа з 300 людей кинулася на кількох місцевих комуністів, обляла їх смолою і обліпила пірям. Трох комуністів потурбовано.

НОВИНКИ

Продовження статті Преосв. Григорія буде в слідуючім недільнім числі „Нової Зорі".

Східні Торги в першім тижні відвідало понад 70.000 осіб, в тім около 10.000 зпоза Львова.

Над Чортковом і околицею перейшла буря з хмароломом. Град величини волоського оріха знищив засіви та повибивав богато птиць і заяців.

В Ляшках Мурованих к. Львова відбувся луговий обхід з приводу 10-ліття Лугової Орґанізації. До вправ стануло 120 Луговиків і Луговичок з Сорік, Малехова і Ляшок Мурованих.

До Берези Картузької вивезли студента прав Дениса Притуляка з Долини, студ. прав Миколу Коса з Мізуня, студ. Б. Дідору з Завалова пов. Підгайці, Василя Іванонька зі Львова, Миколу Атаманюка з Коломиї, Василя Ривака з Перемишля і Романа Ковальського з Отинії.

„Роботнік" в ч. 279 з с. р. пише: Батьки й діти. УНДО, а точніше кажучи, теперішний провід УНДО веде завзяту виборчу кампанію по думці „компромісу" з ББВР. Одним з кандидатів УНДО є п. Великанович. А син п. Великановича?... Син помандрував недавно до... Картузької Берези.

Коли поліціянт має право стріляти? Головна команда поліції видала інструкцію в тій справі. Перед стріляннням поліціянт має крикнути голосно: „Стій! Поліція!" Коли поліціянт стрінеться з небезпечними злочинцями, має крикнути: „Руки вгору!" Коли його не слухають, має право стріляти. Стріляти у воздух треба тоді, коли з огляду на віддаль або вітер заклик неможливий. Коли коротка проволока грозить небезпекою поліціянтови або третій особі, або може ударемнити погоню чи спричинити катастрофу, поліціянт має право вжити зброї без заклику і без стрілу остороги.

Конц. Курси Косметичні і Курси масажу лічничого Добрянської - Рогатин, Львів, Кохановського 15 а. — Викладовці лікарі спеціялісти. Вписи розпочалися. — Інтернат запевнений. 106—1—4

Діло доносить, що в статті „Пята Унійна Конференція в Пінську" („Діло" ч. 241), котру ми подали в попереднім числі „Нової Зорі", зайшла помилка. Тому „Діло" навело дотичне речення ще раз в цілости. „Всі духовники ,що працюють для унії над привернення незєднених братів східного обряду до єдности з Католицькою Церквою, повинні бути добре ознайомлені з папськими конституціями та енцикліками в справі східних обрядів, передовсім Льва X „Акцепімус нупер" з 18. V. 1521, Венедита XIV „Демандатам" з 24. XII. 1743 р. і „Алляте сунт" з 26. VII. 1755 та Льва XIII „Орієнталіюм дігнітас" з 30. XI. 1894 р."

Совітська влада відмовила письменникови Ґоркому дозволу на виїзд до Італії на остров Капрі, де той пролєтарський письменник має власну віллю. Стан здоровля Ґоркого погіршився. Та „товариші" для певности приділили старому письменникови мускулярного секретаря Абербаха.

Від спеки померло в Персії 7 осіб, кількадесять віддано до шпиталю.

Гумор. — Добре зрозумів. — Вона: Батько хоче покрити всі наші видатки підчас пошлюбної подорожі. — Він: Знаменито! То ми зовсім не вернемо до дому!

Гумор. — Добре порадив. — Жінка: Не можу спати, снилося мені, що миш є в кімнаті. — Чоловік: То нехай приснить-ся тобі, що кіт зїв миш і спи дальше!

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Кошти удержання в Польщі в серпні підвисшилися в порівнанні з липнем о 0.8 прц. На се вплинула підвишка цін харчевих продуктів.

Подорожіло масло. В Варшаві в гуртовій продажі 1 кг. добірного масла коштує 2.90 зл. (дотепер 2.70 зл.), масло в бльоках 2.80 зл. (2.60 зл.), в дрібнім фірмовім опакуванні 3 зл. (2.80 зл.).

147 нелєгальних плянтацій тютюну викрила бригада скарбової контролі в лодзькій окрузі. Декотрі плянтації були ведені взірцево й мали по кількасот квадратових метрів площі. Тютюн з тих плянтацій сконфісковано. Властителі плянтацій будуть покарані.

Міжнародний конґрес ремесла відбудеться від 1 до 5 жовтня с. р. в Берліні. В конґресі візьмуть участь представники 13-ох держав, в тім числі також представники Польщі.

Японські промисловці рішили імпортувати сіль з Америки. Дотепер Японія привозила чверть міліона тон соли річно з італійської провінції Сомалі. Се стало тепер неможливим супроти італійських воєнних приготувань в Африці.

Обмеження продукції ропи. Американський парлямент ухвалив закон, котрий зобовязує поодинокі стейти обмежити продукцію ропи.

Контроля американського правительства над приватними банками. Американські законодатні палати ухвалили закон про банковість, котрий дає правительству право контролювати господарку всіх фінансових інституцій в Злуч. Державах.

БІРЖА

ҐРОШ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.30 зол. Тенденція звишкова.

Нім. марка 1.55—1.60, фр. франки 34.85 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.10—26.25, австр. шілінги 99.00 — 102, чеські корони 20.50 — 21.50, рум. леї 28.50 — 29.50, ліри 37.50 — 40.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 13 вересня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес. без опакування	2.50 зол.
1 кг. масла дес. експорт. з опакув.	2.60 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.60 „
1 к. яєць	3.20—3.30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця звишкова, молоко і сметану вдержана.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 12. IX. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря, птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кг.	0.90 зол.
Качки за 1 кг.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 100.000 зл. на ч. 41065; — 50.000 зл. на ч. 106390; — 20.000 зл. на ч. 70785; — 10.000 зл. на чч. 34200, 74108, 98889, 55514, 117632, 124967, 126328; — 3.000 зл. на чч. 36146, 101516, 144336, 172602, 44297, 62955, 78532, 113389, 152977, 155151, 126328; — 5.000 зл. на чч. 36146,101516, 144336, 163202; — 2.000 зл. на чч. 30137, 35130, 60657, 63076, 64355, 68386, 69710, 75467, 75503, 84973, 85025, 92897, 94980, 98118 118062, 121255, 126528, 127459, 134453, 144436, 175842, 179707, 182345 10788, 18579, 28946, 57647, 69748, 70984, 71589, 72105, 75335, 86971, 119180, 124190, 128970, 132824, 132977, 143120, 153842, 154703, 169733, 174105, 184267, 8680, 14221, 21919, 37489, 41323, 42954, 56268, 67971, 73117, 83976, 89581, 90433, 102615, 107216, 124800, 128656, 141495, 146006, 146243, 146789, 149449; — 1.000 на чч. 5130, 12605, 27501, 33959, 34912, 36796, 38533, 40275, 49074, 55033, 55627, 72151, 74075, 75901, 76097, 76784, 79955, 81537, 82993, 83505, 93965, 108228, 115138, 116758, 121751, 126248, 127752, 135815, 144644, 147100, 164681, 166425. 5766, 6268, 10507, 20267, 29287, 29827, 24370, 37308, 37576, 37990, 70342, 71000.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На осінний і зимовий сезон

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

КІНА

АПОЛЬО: Революція в царстві вальса.
АТЛЯНТИК: Авдієнція в Ішлю.
ҐРАЖИНА: Сестра Марта — шпіон.
КАСИНО: Для тебе танцюю.
КОПЕРНИК: Мала мати (Франціска Ґаль).
МАРУСЕНЬКА: Мала мати (Франціска Ґаль).
МІРАЖ: Гарний є світ.
МУЗА: Добра ворожка.
РАЙ: Нуждарі і Париж у вогні.
СТИЛЕВЕ: Чорна перла й ревія.
УТІХА: Местник прерії і ревія.

Даром 50 зл. в готівці

може одержати кождий читач отсего письма. — З приводу отворення висилкового відділу, як також в ціли приєднання собі постійних клієнтів й поширення наших товарів серед найширших верств консументів нашого краю, рішили ми розділити 1000 премій по 50 зл. в готівці між клієнтів, котрі надішлють замовлення на один або більше комплєтів і залучать правильну розвязку шаради.

	5	

Пояснення: В 8 вільних чотирокутниках треба вставити довільні числа від 1—9 в той спосіб, щоб сума їх у всіх напрямках дала число 15

Не зважаючи на великі грошеві премії, ми рішили також обнизити ціни наших комплєтів до мінімум.

Наші реклямові комплєти
70% знижки

Тільки за зл. 11 сот. 70

висилаємо: 3 метри матеріялу на мужеський одяг, осінний або зимовий, дуже модний (десени бельських камґарнів), повної подвійної ширини 140 цм., 1 мужеський светер, зимовий, грубий і теплий в жакардових десенях з шалевим коміром або з американським замком, 1 мужеську сорочку в дуже добрім ґатунку з модним сатиновим викінченням, 1 пару підштанців в знаменитім ґатунку, 1 п. десеневих скарпиток, дуже міцних, 1 поясок замшевий до штанів з гарною ніклевою клямрою, 1 мужеський шаль, вовняний в модні десені і 3 мужеські хустинки до носа з кольоровим краєм.

Тільки за зл. 12 сот. 85

висилаємо: 4 метри матеріялу на модну сукню в гарні взори й десені теперішнього сезону, 1 зимову хустку в ясні або темні крати, 1 п. дамських пантофель (подати розміри взуття), 1 дамський пульовер наймодніший „останний крик моди", 1 дамську сорочку, люксусову з шовковою вставкою у всіх кольорах (після бажання), 1 п. реформ з еластичного трикоту в усіх розмірах, 1 п. дамських панчіх, шовкових в знаменитім ґатунку, 1 поясок, 1 п. дамських рукавичок, елєґантних, 3 дамські хустинки, батистові з шовковою обвідкою й 1 тоалетову бомбонєру.

Тільки за зл. 25 сот. 30

висилаємо: 1 штуку білого полотна 17 метрів на білля всякого рода або постіль в д. добрім ґатунку, 2 пікові ковдри на ліжка в елєґантні жакардові квіти в добрім ґатунку, 6 метрів білизняної флянелі, мякої й пушистої на всяке білля, піжами і шляфроки, 6 метрів зефіру в модні смужки на мужеські сорочки денні і 6 метрів ручникового чисто білого в кістки або 6 вафлевих ручників з френзлями.

Вище згадані комплєти висилаємо за поштовою післяплатою на листове замовлення. Платиться при відборі на почті.

Без ризика: Коли товар не подобається, приймаємо його назад і зараз звертаємо гроші за нього.

Адресувати: Фірма **„Polska Tkanina", Łódź, ul. Moniuszki l. 3. — oddz. 67.**

Зазначуємо, що се ніяка льотерія, ні льосування, тільки кождий, хто надішле правильну розвязку шаради разом з замовленням, може одержати 50 зл. в готівці.

Поділ і висилка надгород відбудеться 31-го жовтня 1935 р.

Б. ЛІКАР ДЕРЖАВНОГО ШПИТАЛЯ ●
І КЛІНІКИ У. І. К. У ЛЬВОВІ ●

С. Коржинський

ординує у внутрішних і дитячих недугах

У ЛЬВОВІ, НАБЄЛЯКА 37.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% о. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими знаками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 19 вересня 1935. Ч. 71 (869)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Львів 505.796

Вислід виборів до сенату

Українці в Галичині діста ли 3-ох сенаторів, на Волині 1.

В неділю 14 с. м. відбулися вибори до сенату на терені цілої Польщі. Воєвідські виборчі колеґії вибрали 64-ох сенаторів. З львівського воєвідства вибрано 6-ох сенаторів, а іменно: Дра Домашевича; бувшого сенатора Володимира Децикевича; ґенерала Болеслава Поповича, команданта львівського корпусу; бувшого воєводу Войтіха Голуховского; бувшого премієра проф. Леона Козловского і Пульнаровича з Турки над Стрием. На заступників сенаторів вибрано Константина Дзедушицкого; проф. університету Дра Станіслава Закржевского; лікаря Дра Леслава Венґржиновского; управителя копальні Юзефа Октавца; рільника Тадеуша Потворовского і аптикаря Дра Яна Поратиньского. Зі станиславівського воєвідства вибрано двох сенаторів: бувшого міністра торговлі і промислу ґенерала Заржицкого і о. каноніка Романа Лободича, грекокатол. пароха в Станиславові. Заступниками сенаторів вибрано: Андрея Якубовіча і війта з м. Яблоници, М. Лучківського, гуцула. З тернопільського воєвідства вибрано 3-ох сенаторів: бувшого тернопільського воєводу Артура Марушевского; бувшого сенатора Станислава Седлецкого і бувшого посла Остапа Луцького. Крім того вибрано трох заступників сенаторів: ксьондза Валентія Пухалу з Теребовлі; Станіслава Козловского, дідича з села Охримовець і Миколу Малицького дідича з села Шляхтинець. З волинського воєвідства вибрано 4-ох сенаторів: бувшого премієра Януша Єнджеєвича; бувшого сенатора М. Маслова; бувшого сенатора адвоката Ан. Станевіча і Тадеуша Двораковского. Заступниками вибрано: Юзефа Слешиньского; Якова Бичковського, директора української ґімназії в Рівнім; Йоахіма Волошиновского і Станислава Старчевского. З національних меншин в Польщі лише Українці одержали 3-ох сенаторів в Галичині й 1 на Волині. Жиди, Німці і Білорусини не одержали з вибору ні одного сенатора. Крім вибраних Президент РП іменує 32 сенаторів до 7 днів.

Мобілізація англійської фльоти

Анґлія мобілізує навіть ту воєнну фльоту, котра призначена до оборони її власних берегів. — Що на те Італія?

ПАТ доносить з Риму: Щоденник „Азіне Кольоніяле" звертає увагу, що на Середземне Море прибула велика англійська фльота. Він підчеркує, що Ґібральтар, Мальта, Кипр і Александрія сегодня в стані оборони й нападу. Здовж берегів Єгипту і Св. Землі кружляють анґлійські торпедові і сторожеві судна. Те саме діється на Червонім Морі. Абаба й Аден готові на приняття анґлійської воєнної фльоти з Індії. В Ґібральтарі очікують анґл. кораблів з малих Антиль в Америці. В м. Савтемптон буде сконцентрована навіть часть т. зв. „Гом-фльот", то значить фльоти, призначеної до оборони берегів Анґлії. Її фльота середземноморська й атлянтійська зустрінуться в пристані Наваріно. Все те алярмуючо загрожує позиції Італії на морях Середземнім і Червонім. Італія мусить реаґувати на прибуття кождого нового анґлійського корабля на „Маре Нострум". А відповідь мусить бути поважніша, коли Анґлія спровадить і свою краєву фльоту в сусідство Італії. Така відповідь може наступити навіть перед прибуттям тої фльоти... Анґ. преса домагається введення обовязкової військової служби.

Відозва абісинської цісаревої

До жінок всіх народів.

Многочисленні й сильні армії мають вдертися в землі нашого Рідного Краю, хитро впевняючи, немовби вони несли добра цивілізації нашому пастирському народові, котрий живучи близько з природою стоїть близько Бога. Нехай спасе нас Небо від подібної цивілізації! Етіопії чужий дух насильства. Вона хоче мира. Жінки всего світа, моліться в злуці з нами і просіть Всевишнього, щоб не допустив злочину, яким є війна для держав і народів.

Такого атляса ще не було

Ріжні небувалі річи діються в „прекрасній" пролетарській державі, яку з Божого допусту зробили збожеволілі московські аґітатори на страшну кару й науку людям. А все таки досі не було ще там такого атлясу, який описує таки большевицька „Правда" з 6. IX. с. р. А саме в Москві появився атляс для шкіл, затверджений найвисшою владою, бо народним комісаріятом просвіти РСФСР. А в тім атлясі, пише большевицька ґазета, є такі річи: Рівник іде попід Москву. Аби й Анґлії не було кривди, то при її берегах недалеко від Лондону намальовано острови, про які зовсім не знає анґлійське правительство. В Азії совітський „учений" понатикав множество вулканів, нікому невідомих. Зате Швеція, Норвеґія і Швайцарія зовсім щезли з того атлясу, а Абісинія вже належить на тім атлясі до Італії. І дискутуйте про ґеоґрафію або про політику з совітським вихованком, котрий учився з такого атлясу! Можна собі уявити, які там неуки займаються шкільними справами — і добилися аж до міністерства освіти, де одержали право затверджувати видавання праць, про які не мають найменшого поняття...

Жахлива боротьба з тигром

В околиці одного індійського села недалеко Калькути тигр напав неочікувано на двоє дітей, що з батьком вертались з поля. Селянин йшов передом. Почувши розпучливий крик синів, оглянувся й побачив, як тигр повалив їх на землю і жер. Довго не думаючи батько вхопив довбню і кинувся на тигра. Між ко-ролем джунґлів і нещасним батьком відбувся розпучливий бій. Вкінці скровавленому селянинови вдалося ударом довбні розбити голову тигрови. По кількох годинах прохожі найшли на дорозі мертвих батька і двох синів, що померли від упливу крови й побіч них убитого величезного тигра.

СПАЛЕНІ ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, хатня обстанова і живий інвентар представляють на випадок пожежі більшу втрату як погорілі будинки. Це знає кожний дбайливий господар і тому обезпечує від огню свої рухомости в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

НАША МОЛОДЬ

На порозі нового академічного року.

Університетські мури знов зачинають наповнюватися молодю. Зараз на перший погляд пізнати тих, що вступають на перший рік університету: вони цікаво розглядаються по коридорах і розпитують про ріжні подробиці студій. Нових українських студентів сего року мало. Був час, коли по знесенні бойкоту польських високих шкіл в 1925 р. українська мова голосно лунала в львівськім університеті. За останних 10 літ число українських студентів в тім університеті щороку меншає. І так прим. в 1930 р. україністику студіювало около 120 студентів і студенток на всіх роках. Те число постійно меншало щороку. Тепер около 30 Українців студіює україністику у Львові... (В останних роках „фільольоґію руску" зачало студіювати кількох Поляків). Також у всіх наших студентських товариствах замітне зменшення числа членів з причини упадку фреквенції Українців на високих школах. Богато наших студентів не кінчить студій: одні з матеріяльних причин, інші після увязнення або засудження тратять право дальше студіювати в Польщі. Яке жахливе положення нашого студентства, про те нехай свідчить факт, що один студент україністики (Д. Б.) повісився з розпуки, бо був хорий і не мав грошей.

Щаслива молодь інших народів, що може студіювати, маючи піддержку своєї держави й суспільности. Наша молодь тепер майже зовсім без піддержки нашої суспільности після розвязання Товариства Прихильників Освіти й замкнення Академічного Дому. Наші істнуючі студентські орґанізації у Львові: „Обнова", т-во українських студентів католиків, „Основа", т-во техніків, „Медична Громада", „Ватра", т-во ветеринарів і інші не можуть богато помогти своїм членам, бо фонди їх мінімальні.

На що записується наша молодь? Колись, перед війною, записувалася наша молодь головно на теольоґію, право й фільософію. Богатші йшли на медицину або техніку. Після війни, на українськім т. зв. „тайнім" університеті було найбільше фільософів і техніків. Після знесення бойкоту польських високих шкіл в 1925 р. стрінулися наші студенти з такою появою як „нумерус клявзус" на медицині, ветеринарії й техніці. Всі неприняті на ріжних виділах записувалися на фільософію, головно на історію. Пізніше була „мода" на україністику, право, фізичне виховання і т. д.

До яких фахів має замилування сучасна наша молодь? На підставі анкети, переведеної в 1934 і 1935 р. між 76 учениками VII і VIII кл. одної ґімназії заявилося: за медициною 19 учеників, за теольогією 13 (1 хоче стати монахом), за технікою 9, за фільософією 9 (по 2 природа й ґімнастика, по 1 історія, музика, математика й фізика, решта загально —фільософія), за журналістикою 4, по 2 за правом, фармацією, торговельними студіями, військом, летунством і драматичною школою, по 1 за лісництвом і фотографією. Кількох ще не рішилося.

Вдаряє низьке число охочих записатися на право й торговельку, повний брак охоти студіювати аґрономію й ветеринарію, звязані з хліборобством.

Не менше цікаво випали відповіді на питання, чи абітурієнт задумує виїхати на студії закордон. На 76 учеників, що відповіли на анкету, хоче закордоном студіювати 53: в Німеччині 16, в Австрії 12, в Парижі 10, в Чехословаччині 6, в Італії 5 (з того в Римі 2), в Бельґії 3, „взагалі закордоном" 3, по 1 в Анґлії, Данії, Голяндії, Ню-Йорку, Шікагу й Канаді. 23 ученики заявили, що не думають студіювати закордоном. Деякі подали по 2 і 3 краї.

Що впливає на вибір фаху або місця студій в нашої молоді? Дуже часто особистий примір або намова. Коли хтось добре прихвалить якийсь фах чи університет, повстає „мода" на медицину, хемію чи фізичне виховання. Прим. з Поділля поважне число студентів виїхало свого часу на медицину до Відня, потому на техніку до Ґданська, потому на хемію до Брна в ЧСР, до Лювену в Бельгії і т. д.

Про вибір звання дуже часто рішають не здібности, покликання, нахил, стан здоровля і фінансів, але передовсім вигляди на матеріяльні користи.

Сего року значно підвисшено університетські оплати. І так оплата на І. році виносить тепер на польських університетах 270 зл. річно (платна в двох рівних ратах, до 10. XII. і до 10. IV), на II р. 250 зл., на III. р. 222 зл., на IV. і висших роках 200 зл. Тому сего року зголосилося на львівський університет дуже мало нових кандидатів до передвступних лікарських оглядин. На 800 вільних місць на правничім виділі зголосилося тільки 400 студентів. Тепер на праві завели „нумерус клявзус": кандидат на право має здавати писемний іспит з латини та устний з історії. На медицину, де давніше був великий натовп, зголосилося у Львові сего року тільки около 140. Також на інших виділах зголосилося мало нових кандидатів.

Щоб наші кандидати краще зорієнтувалися, як довго треба студіювати поодинокі фахи, подаю висліди праць Психотехнічного Інституту в Варшаві. І так студії кінчать пересічно: в 4 роках фармацевти, дентисти й торговельники; в 5 роках фільософи, правники, проф. фізичного виховання; в 6 роках аґрономи й ветеринарі; в 7 до 8 роках медики й техніки. До того треба додати звичайно 2 роки безплатної практики на фільософії, праві, медицині та в інших фахах.

Для техніків і кандидатів на техніку буде цікаво довідатися, яких виділів інжиніри мають працю у своїм фаху. З членів Українського Технічного Товариства працює в своїм фаху около 80% інжинірів-торговельників, около 50% інж. аґрономів, около 40% інжинірів-будівничих і лісників, около 30% інжинірів-механіків. Решта інжинірів береться до промислу й торговлі. Ось прим. у Львові на ринку продають овочі два молоді українські інжиніри.

Щоб не тратити даром літ і грошей, найлучше звернутися до української П о р а д н і для вибору звання (Львів, ул. Словацького 14/III). Вона на підставі дослідів дає відповіди про нахил і здібности до фаху даної одиниці. Економічно-статистична Секція при Порадні веде статистику запотребування фахівців в наших установах. Після засягнення фахової поради в своїй порадні буде без сумніву менше розчарувань, менше змін виділів, менше страченого часу і втрачених грошей. Бо студії на високих школах тепер дорогі і довгі.

Як щороку, так і тепер значне число наших студентів не приймуть на бажані виділи. Коли хтось має покликання стати священиком, а не приймуть його на богословію, нехай вступає до наших монаших Чинів. Крім праці в краю жде на наших священиків велика праця серед наших еміґрантів в Америці, у Франції та в інших краях світа,де жиють наші еміґранти. Неприняті у Львові студенти можуть записатися на люблинський католицький університет з правами прилюдности.

У нас ще нема такого переповнення інтеліґентних фахів, як прим. в Німеччині. Тому добрий фахівець таки знайде працю. Треба тільки звернути увагу молоді, що кінчить середні школи, на такі ділянки як п р о м и с л і т о р г о в л я. Обі сі великі ділянки можуть дати ще добрий хліб богатьом нашим фахівцям, що створять нові варстати праці. В кождім місті є місце на десяток наших купців, промисловців і ремісників. Треба зірвати зі шкідливим поглядом, що по матурі чи після скінчення університету муситься мати т. зв. „інтеліґентський" фах. Всі фахи таксамо добрі й заслугують на пошану. Се залежить найбільше від тих, що їх виконують.

Тепер в нашій суспільности довершується помалу перелім від безплідної неґації, від революційних фраз до позитивної, конструктивної праці в істнуючих умовинах. Се очевидно відібється також на молоді, дуже чуткій на всякі зміни. Наша молодь по довгих, бо 15 літ тривающих, часах революційних настроїв під впливом подій вилічується з руїнницької ідеольогії та приймає щораз більше католицький світогляд. На се безперечно відрадне явище склалося богато чинників. Наша суспільність повинна прийти нашій молоді з моральною та матеріяльною допомогою, щоб засипати те провалля, яке було донедавна між великою частиною нашої молоді і старшими. Ся справа дуже актуальна якраз тепер, на початку нового академічного року.

І. С.

Нова палата Союзу Народів

В старім „Отель Насіональ" відбуває Союз Народів вже свою останну сесію, бо слідуюча відбудеться вже в новій палаті. В ній є 440 кімнат і 12 більших для комісій. Головна саля, двічи більша ніж саля французької опери, матиме 2.200 місць. В палаті є радіостація, телеґраф і сотки телефонічних кабін, кіно, два ресторани, велика ґімнастична саля і т. д. Майже всі держави рішили прислати якийсь дар для тої палати. Франція дасть великий ґобелін, Італія дві колюмни з мармору і барелеф, Еспанія пляфон до великої салі, Голяндія меблі для кабінету головного секретаря, Фінляндія занавіси до вікон, Анґлія монументальну подобу, Данія канделябри, Австралія естраду з дорогоцінного дерева, Норвеґія, Індія, Іран — меблі, коври, тканини і т. д. Рокефелер дав 2 міліони долярів на бібліотеку. Що дасть СССР, ще невідомо. Може нагайку або крісло до тортур. З кождою зміною міністра загр. справ в кождій державі наступає зміна в приреченнях. Переписка в справі тих змін справляє ґен. секретареві Союза Народів Авенолеві не менше неприємностей ніж абісинсько-італійський конфлікт.

Церковні брацтва

Як вони направду виглядають.

Від одного з наших найповажніших священиків і найточніших передплатників одержали ми отсе письмо до оповіщення:

Найстарші в нас, т. зв. статутові, напів світські брацтва попри свою високу „паперову" ціль мають дуже темні сторони, які конечно треба висвітлити, щоб Духовна Влада витягнула відповідні консеквенції. І так братчиками часто бувають безвірники, що присвоюють собі власть, диктувати священникові в справах чисто церковних і взагалі якнайбільше унезалежнюються від Церкви. Горе священикові, що віддається серіозно своїм обовязкам і пічне прочищувати нездорову атмосферу в брацтві. Тоді починається нерівна боротьба. З одної сторони неоправдані претенсії, очорнювання, зневаження, фальш, делеґації, а з другої священик звязаний етикою і совістю. Майже всюди в таких брацтвах іде боротьба проти священика, часто і проти Епископа. Є випадки, де братчики недозволили священикові урядити збірки на Петрів гріш, бо мовляв, „нікому не вільно мішатися до скарбони". На тлі непорозуміня внутрі брацтва священика скаржиться до світської влади. В одному з наших місточок ходили братчики по приватних домах, і відмовляли парохіян,щоб не складали жертв на прикрасу церкви... Розуміється таким братчикам з правила не ходить про збільшення Слави Божої, тільки про „господарку" церковним грошем, майном. Вони бажають, щоби всі гроші переходили через їх руки, бо при тій нагоди черпається обильні жерела доходів. Не диво, що такий стан дуже невідрадний і в одних викликає ненависть до своєї Церкви і священиків, а в других готов викликати жаль, ненависть до Вищої Духовної Влади, яка крізь пальці дивиться на такі надужиття.

З глибокою пошаною
(слідує підпис).

Примітка Ред. „Нової Зорі": Справа відповідної якости й орґанізації церковних брацтв, котрі повинні бути головним осередком церковного життя і правою рукою священика, занадто важна, щоб можна про ту справу мовчати. Особливож не можна про неї мовчати тоді, коли така поважна особа як автор повисшого листа характеризує брацтва в такий страшний спосіб. До того всего справа брацтв стає ще важніша в часі, в котрім большевизм свідомо йде на наші церковні орґанізації, щоб їх розвалити до решти. Отже на справу брацтв треба звернути пильну увагу. А передовсім треба знати правду про їх фактичний стан і про причини такого стану. На нашу думку прикрий стан наших церковних брацтв се тільки оден з п р о я в і в прикрого стану нашого релігійного й церковного життя в з а г а л і. Яке те життя і чому воно таке та як його змінити на лучше, про те дуже ясно і виразно пише в своїх посланнях і инших публікаціях Преосв. Григорій, Епископ Станиславівський (м. ін. також в тій праці, яку тепер печатаємо в „Новій Зорі"). Священиків з краю просимо присилати нам до друку також їх, на досвіді сперті, погляди про те, як боротися з лихом.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

ОТВЕРТИЙ ЦІЛИЙ РІК

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Українські міста в Польщі

як чинник винародовлення Українців в програмі польського націоналізму.

Наші обовязки супроти наших міст.

В „Програмі окраїнної політики", котру виробив польський націоналіст Гертих *) і котра має на цілі винародовлення Українців в Польщі, велику ролю призначив він містам на окраїнах. Ту ролю обговорює Гертих в окремім розділі своєї книжки п. з. Міські і промислові осередки. Тому, що міста на українських землях уже й досі богато винародовили впродовж століть українського населення, то до виводів Гертиха в тім розділі належить поставитися з особливою увагою. Бо міста на Україні були досі під національним оглядом Ахілевою пятою України.

Свої виводи про ролю міст на окраїнах в процесі винародовлення окраїнного населення починає Гертих від такого загального твердження: Постулятом польської окраїнної політики, і то дуже важним, є довести до розвою на окраїнах численніших більших міських осередків. Булоб небажаним явищем, каже він, колиб більші міста і промислові осередки були скупчені тільки в західній і середній частині Польщі, а окраїнам полишено рільничий характер з містами тільки другорядного значіння.

Чомуж великі міста на окраїнах такі важні зі становища польської окраїнної політики?

Кожде велике місто — каже Гертих, — дуже сильно промінює на свої околиці культурою тої народности, котра надає тон його життю. Сусідне село бере собі місто під богатьома оглядами за взірець. Воно бачить в мешканцях міста зправила елемент, що під оглядом цивілізації стоїть від нього вище, і мимохіть старається стати подібним до нього. Воно підпадає навіть в певній мірі під впливи ідейних, політичних і т. п. струй, що нуртують в місті. Велике, богате і культурне місто атракційне для околичного населення, тішиться в нього авторитетом цивілізаційного осередка, втягає його рішуче в обсяг свого впливу. Бідне і нужденне місточко такої позиції не має.

Кожде велике місто має далі той великий вплив на хід асиміляційних процесів в околиці, що навязує живі зносини з околичним населенням, проковтуючи його численних представників. До міста йдуть хлопські сини по становища, по посади промислових робітників, по заробок в торговлі, по знання. З часом вони всякають в місто, стають його постійними мешканцями. А будучи своїм походженням і родинними узлами звязані з селом — становлять між містом і селом, між тим, що думає і відчуває місто і село, постійний і трівкий лучник.

Тому коли ходить про промислових робітників, Гертих уважає, що з точки погляду асиміляційних процесів значно корисніше скуплювання їх в промислових осередках на місци, ніж еміґрація до осередків віддалених від місць походження робітників.Всупереч позорам, котрі казалиб в еміґрації до Познаня, Варшави, Лодзі чи вуглевого басену бачити чинник польонізації окраїнного населення, він уважає, що більший вплив буде мати в тім напрямі витворення на місци промислових осередків, які далиб заняття надмірови сільського населення. Масова еміґрація Поляків з німецької займанщини до промислових міст у Вестфалії і Надренщині перед війною не причинилася в найменшій мірі до ґерманізації німецькой займанщини — твердить автор — р а д ш е н а в п а к и, позволила на помноження польського господарського стану посідання в тій займанщині завдяки ощадностям, які еміґранти нагромадили у Вестфалії, та дала займанщині велике число вироблених на еміґрації гарних народних діячів. Навпаки, горішно-шлезький промисл був завсіди — а в німецькій частині Шлезка є й до нині — визначним чинником ґерманізації.

Те на перший погляд незрозуміле явище, що більший вплив на асиміляційні процеси має скуплювання надміру населення на місци, ніж еміґрація на дальші сторони, пояснюється тим, що на еміґрації еміґранти тратять контакт зі своїм батьківським середовищем, всякають в нове середовище і на уклад відносин в своїх родинних сторонах не мають безпосередно впливу. Навпаки, ті, котрі шукають праці в близькім місті, з огляду на незначну віддаль їх села від міста, на постійний контакт зі своїм середовищем на селі через відвідування нпр. що неділі своїх родин, мають на те середовище незамітний, одначе постійний вплив, котрий постепенно злагоджує противенства та почуття чужости між містом і іншомовним околишним селом.

З другої сторони елементи неподатні для асиміляції, знайшовшись в середовищи далекім і зовсім неподібнім до родинних сторін, доходять завдяки тузі і почуттю чужости нового окруження до стану певної ексальтації патріотичних (національних чи племінних) почувань, формують в собі духа національного сепаратизму і бажаючи чутись „в купі" між своїми, енергічно на еміґрації о р ґ а н і з у ю т ь с я. Ті елементи, тужачи за краєм, скорше чи пізніше в значнім відсотку вертають до краю, вносять в свої родинні сторони скріплену національну свідомість, набуті в еміґраційних організаціях суспільне вироблення і духа солідарности та здобутий в далеких краях життєвий досвід і збогачену інтеліґенцію. А що пороблені на еміґрації ощадности дають тим елементам в родинних сторонах сильну позицію, то вони відграють у них звичайно велику ролю і можуть у великій мірі впливати на формування настроїв свого середовища. Навпаки, ті самі елементи, осідаючи в близькім місті, отже не почуваючись на чужині, — вправді не асимілюються, але й не виробляють в собі тих ціх активности, енергії і свідомої любови до національних справ, що на еміґрації.

З наведених вище оглядів Гертих заявляється проти більших скуплень робітників Українців і Білорусинів у Варшаві, на Шлезку чи взагалі в західній і Центральній Польщі. Зате не має нічого проти того, щоб розвивалася одинична еміґрація з окраїн на захід Польщі нпр. домашньої служби і т. п., котра одинично на заході спольщиться і вернувши в свої рідні сторони, буде там польщити своє середовище. Таксамо чинником польонізації будуть жовніри з окраїн, котрі військову службу відбудуть на заході. Вкінці чинником польонізації вважає автор часову заграничну (континентальну) еміґрацію. Бо такі еміґранти з Польщі (Поляки, Українці, Білорусини) заграницею не сепарюються, але держаться разом й асимілюються.

Признаючи великим містам і взагалі промисловим осередкам на окраїнах Польщі велику польонізаційну місію, Гертих уважає далі конечною річчю повстання і розвій таких міст і таких осередків на сході. Тому постулятом окраїнної політики в Польщі ставить він передовсім господарське піднесення міст і місточок та взагалі промислових осередків на окраїнах. І не тільки господарське піднесення. Постулятом окраїнної політики мусить бути також дбання про культуру міст на окраїнах. Бо тільки культурні міста промінюють, блистять ширше.

Отже окраїнні міста — каже Гертих — мусять бути старанно розпляновані і забудовані. Вони мусять одержати водопроводи, каналізацію, освітлення, а більші — автобуси і трамваї, порядні бруки, цвітники і т. п. Належить подбати про їх естетику, котра лучилаб в собі вимоги новочасної урбаністики з дбайливістю про піддержання і виявлення краси їх старої архитектури та належне — що не ломилоб традицій і не перечеркувалоб стилевого обличча тих міст—продовжування дорібку тої архитектури в новім будівництві.

Та належить дбати не тільки про матеріяльну культуру окраїнних міст. З дбайливістю про зовнішну сторону тих міст повинна йти в парі також дбайливість про зміст їх внутрішного життя. Отже повинна бути по тих містах належно поставлена освіта. Міська інтеліґенція мусить в своїх містах витворити живе культурне життя.

Одним з важних чинників, що запевняють окраїнним містам значіння, є державні уряди. Тому Гетрих уважає конечною річчю, щоб в як найбільшім числі міст на окраїнах було як найбільше урядів. Тому вважає він недопустимим зменшення числа окраїнних воєвідств. Навпаки. Він бажавби, щоб утворено ще нові воєвідства на окраїнах, нпр. воєвідство підляшське (по обох сторонах Бугa) зі столицею в Берестю при одночаснім піднесенню Пінська до степеня столиці поліського воєвідства.

Польськість — кінчить Гертих розділ про міста — робить по окраїнних містах автоматичні поступи. Одначе належить зробити все, що дасться, щоби збільшити скорість тих поступів. Належить притягати до окраїнних міст польське купецтво, польських ремісників, польську інтеліґенцію вільних фахів — і ті елементи дорогою зорганізованої суспільної акції піддержувати (випробуване богато разів — передовсім в б. пруській займанщині — гасло „свій до свого", котрого одначе очевидно не можна звертати проти тих етнічних елементів, котрі хочемо асимілювати, то значить: проти всіх Русинів, — зате звертаючи проти Жидів і Русинів — рішучих сепаратистів). Належить змагати до того, щоби в робітничім середовищи запевнити культурно-престіжову перевагу робітникам Полякам, зґл. засимільованим елементам. Належить змагати до того, щоби зріст окраїнних міст не йшов на користь жидівського елементу, щоб отже той елемент, навіть зберігаючи свій стан посідання в абсолютних числах (або зростаючи внаслідок природного приросту) — падав процентово внаслідок імміґрації інших елементів. Належить змагати всіми способами, щоб запевнити по містах перевагу польській мові, і зокрема, щоби зробити ту мову спільною мовою порозуміння ріжнородних етнічних елементів.

Так уявляє собі Гертих ролю міст і промислових осередків на окраїнах в програмі винародовлення Українців і Білорусинів у Польщі.

Свої виводи про ролю українських міст у Польщі в процесі винародовлення Українців у Польщі спирає Гертих очевидно на двох фактах: 1) що міста, особливо більші, на українських землях Польщі мають нині дійсно польський характер, 2) що ті міста дійсно винародовили вже доси богато Українців і ще далі винародовлюють. На основі тих фактів Гертих робить заключення, що такий стан повинен існувати постійно. Тому він і бажає як найбільшої розбудови міст на окраїнах.

Та чи наші міста на завсіди для нас стрaчені і чи завсіди мусять вони винародовлювати нас?

Коли заглянемо до історії розвою більших міст на зах. українських землях, то побачимо, що зріст їх ішов двома шляхами: 1) через наплив до них посторонних елементів і 2) через природний приріст населення тих міст. Наплив до наших міст посторонних елементів ішов з ріжних жерел. Найбільше прибувало їх з заходу. Були се: Жиди, Німці, Поляки й ін. З виїмком Жидів, котрі не підпали асиміляції, всі інші елементи, що прийшли до наших міст з заходу, зчасом спольщилися. Крім західних елементів напливало до наших міст також місцеве українське населення з сіл. Одначе наплив з того жерела був довгі часи н е з н а ч н и й. Також ті елементи з причини національного неосвідомлення та браку національної опіки над ними по містах переважно винародовлювалися. У висліді: наші міста на захід від Збруча мають нині здебільша неукраїнський характер.

*) Гл. „Н. Зоря" чч. 780, 784, 788, 792, 800, 810, 813, 822, 824, 826, 828, 832, 834, 840, 843, 847 і 866.

Та в останніх часах ми є свідками нового процесу в історії наших міст. Суть того процесу в тім, що в останніх часах іде до наших міст стихійний наплив з наших сіл. Причина тої тяги села до міста се з одного боку перелюднення села і замкнення заграничної еміґрації, з другого — зубожіння селянства.

Той стихійний напір нашого українського села на наше одначе спольщене місто може мати далекосяглі наслідки. Він може зчасом значно скріпити відсоток українського населення по наших містах і тим самим змінити дотеперішний національний характер наших міст.

Одначе се може наступити тільки тоді, коли українське населення, що стихійно тягне з сіл до наших міст, не винародовиться в тих містах, котрі нині і ще якийсь час є й остануть жидівсько-польськими. А щоб воно не винародовилося, подбати про се є нашим обовязком.

Щож належить зробити з нашої сторони, щоб забезпечити українське населення, що стихійно тягне з сіл до міст, перед винародовленням?

Акцію в тім напрямі належить розложити на два етапи. Перший етап повинен обняти село; другий — місто.

Акція на селі повинна обняти передовсім національне освідомлення села взагалі і зокрема тих, що мають намір еміґрувати до міста. Бо коли до міста прийде хтось національно вже свідомий, то чуже національно місто вже не винародовить його. Та національне освідомлення села се ще не все, що треба зробити, щоб забезпечити нашу сільську еміґрацію перед винародовленням в чужім національно місті. Треба ще помогти тій еміґрації відповідно приміститися в місті і взагалі заопікуватися там нею.

Тут починається другий етап акції для збереження нашого свіжого допливу до міст перед винародовленням. Се наша акція в самих містах.

В яких напрямах повинна йти та акція?

Та акція повинна бути як найбільше всесторонна. Отже крім дальшого розбудування і поглиблювання національної свідомости вона повинна звертати увагу також на матеріяльне забезпечення нашої сільської еміґрації по містах. В тій цілі належить помагати тій еміґрації створити по містах свої власні варстати праці через фахову підготовку її в фахових школах, державних і приватних. А далі — піддержувати ті варстати через здійснювання клича: свій до свого.

Коли таким чином збережемо по містах національно нашу еміґрацію, яка стихійно тягне з сіл до міст, то не тільки перечеркнемо всі пляни Ґертихів на винародовлення нас по містах, але — навпаки — зчасом здобудемо наші міста під національним оглядом.

А здобуття міст на Україні Українцями се передумова, щоб Українці стали господарями на своїй землі.

Що се так, про те свідчать аж надто наглядно роки 1917 — 1918...

Б. ЛІКАР ДЕРЖАВНОГО ШПИТАЛЯ
І КЛІНІКИ У. І. К. У ЛЬВОВІ

С. Коржинський

ординує у внутрішніх і дитячих недугах

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. НАБЄЛЯКА Ч. 37

Гумор. — Притомний Івась. — Івась виліз на яблінку і сидить на галузці з гарним румяним яблуком в руці. Огородник побачив Івася і кричить: А ти що там робиш? — На те Івась з невинною міною: Я знайшов яблоко на землі і власне хочу завісити його знов на дерево.

Гумор. —Зависока кара. — На травнику одного міста висіла таблиця: „Ходження по травнику заборонене під карою 2 зл. — Магістрат". Тепер зменшено кару на 25 ґр. На запит, чому зменшено кару, бурмістр відповів: „Бо, як було 2 зл. кари, ніхто не входив на травник".

ОГЛЯД ПРЕСИ

По виборчім експерименті

черга на трудні практичні завдання.

В „Вєку Новім" ч. 10.279 добрий знавець українських справ, що підписується буквою „л", помістив статтю під таким заголовком. Вона звучить:

На підставі висліду виборів до Сойму можна ствердити, що польсько-український виборчий компроміс майже вповні додержано. Деяку перевагу голосів, яку одержали Поляки в 11 округах, треба приписати піддержці жидівських виборців, що не маючи власних кандидатів голосували виключно на Поляків. В 4 округах перевагу голосів одержали Українці. В окрузі ч. 77 (повіти: ліський, сяніцький, коросненський), замешкалім Лемками, перепав український кандидат, поміщений на другім місці, бо знайшовся далеко взаді за польським кандидатом, поміщеним на третім місці листи.

Кінцевий ефект небогато ріжниться від наміреного. Зі всіх округів на схід від Сяну, з виїмком Львова й Лемківщини, засядуть в Соймі Поляки й Українці на стопі повної рівности. Ніхто не буде більше неґувати української репрезентації, котру вибрано такими самими голосами, що й Поляків з нашої дільниці. По тім вступнім кроці зачнеться властиве співділання на терені парляменту. Переломання ледів і виборчий експеримент вдалися, ставляючи компроміс в обличчі трудних практичних завдань. Що обі договірні сторони здають собі справу з труднощів і відповідальности, яка на них тяжить, свідчать вступні статті, що появилися в дні виборів в півофіційній „Газеті Польскій" і в півофіційнім „Ділі". Перша обговорила українську справу в рамах б. австрійської займанщини і в часі її приналежности до Польщі, не дотикаючи справи інших земель Річипосполитої, замешкалих Українцями. Автор уважає за зворотну точку в трактуванні української справи польською політикою травневий переворот. — Травневі правительства, що мусіли довгі літа ділати в умовинах, витворених попередними правительствами, висунули щодо територіяльних меншин „замісць нереальної програми екстермінації та грізних для лучности (ціпкости) держави автономічних оман, державну ідею". „Державна ідея може бути здійснювана без кривди обнятих нею груп населення. Не вимагає з їх сторони зречення найбільше суттєвих прикмет національної окремішности, як: мова, віроісповідання та обичай, підстави власної культурної індивідуальности.

Натомісць вимагає погодження з фактом, що границі й добро Річипосполитої мусять вистарчити для поміщення найдальших аспірацій зі сторони груп, замешкалих на обшарі держави, що не виключає можливости витворювання національною меншиною в границях польської держави деяких духових і матеріяльних вартостей, нерівнодушних для розвитку її індивідуальности в розмірі, переступаючім поза поняття меншинного питання. Політика, що випливає з державної ідеї, має ту велику перевагу над кождою іншою, що може бути консеквентна, терпелива, щира й чесна. Може перечекати всякі інциденти ,що намагаються її здержати".

Автор підчеркує, „відгородження внутрішних польських справ від всяких зовнішних чинників, як також здержання чужих ділань на нелеґальний український протидержавний рух" і „прояви заповідаючі зближування нової ери". По польській стороні витворився — на думку „Ґазети Польскої" спокій, спертий на певности, що ми самі маємо можність розвязати труднощі, котрі нам докучають. А по українській стороні зірвано з оманами. „Дальші важні переміни довершилися підчас останнього року і розвиваються після всіх познак на небі і землі — радше корисно". Вказавши ролю міністра Коєцялковского в яснім поставленні справи в Соймі і в заключенні виборчого компромісу, пише автор, далекий від перецінювання вислідів, що „вибрана правительством метода праці вимагає вдержання зелізного спокою й консеквенції."

„Після закінчення виборчої акції будемо мати найтрудніший час. Час проби співпраці суспільности польської й української над розвязанням спільних потреб реґіону чи то в розмірі ґміни чи воєвідства, в імя спільного добра всего населення і надрядних потреб держави. Тоді побачимо, чи занотовані вище переміни змогли проникнути в ґлибину психіки населення, замешкалого в полуднево-східній дільниці держави. Бо в психічних настроях, в упередженнях і взаїмних обтяженнях, що волічуться за нами від богатьох літ, лежить головне жерело труднощів".

І „Діло" потрактувало річ осторожно. Признаючи, що українська сторона не має причини до невдоволення з перебігу виборчої акції, автор пише: З того не виходить, щоб компроміс був ідеальний: ніхто лучше від самого проводу партії не здає собі справи з його браків. Задержання польською стороною засади сокальського кордону, особливо ґальванізування ґрупи П. Певного, як одинокого представника Українців на Волині, повне позбавлення Полісся й Холмщини українських парляментарних представників, се справи, з котрими український нарід ніколи не погодиться, проти котрих все буде боротися".

Як позитивні висліди компромісу „Діло" вичисляє: упадок реґіональних концепцій і трактування Лемківщини як етноґрафічної частини української території, виелімінування москвофілів, льояльне додержання компромісу Поляками завдяки авторитетови правительства і льояльне додержання компромісу Українцями завдяки авторитетови УНДО. Кидаючи клич масової участи в виборах, „Діло" хотіло в ній бачити моральну базу для домагань: „радикальної зміни національної політики в Польщі, практичного уможливлення Українцям всесторонного розвитку й будови на українських землях в Польщі всеукраїнського піємонту". — Далеко ще до узгіднення програми співпраці!

„Кресові" настрої

Краківський „Ґлос Народу" приніс в ч. 248 з с. р. статейку п. з. „Кресові настрої". Подаємо її в перекладі:

Вибори і звязана з ними вся акція (аґітація, вічеві дискусії, участь в виборах) мають те добре до себе, що відслонюють нам настрої в суспільности, які при іншій нагоді не можуть проявитися так виразно і всесторонно. Не йде тут про сам вислід виборів, бо він не все відзеркалює настрої в суспільности, лише про ті всі побічні прояви і нагоди, що товаришать виборам. — Подібно річ мається і з послідними виборами. Не вислід тут для нас цікавий, але настрої, які проявилися в звязку з виборами на полуднево-східних окраїнах.

Найбільше порушення викликали вибори в українській суспільности. Бо вони були чимсь переломовим в польсько-українських взаєминах. Український табор, котрий колись бойкотував вибори, потім йшов до виборів в опозиційнім до правительства блоку національних меншин, тепер взяв участь в виборах під покровом правительства. Що вплинуло на ту зміну? Хочемо вірити, що політичний реалізм, хоч декотрі побомкують і про політичний романтизм. Бо се мавби бути перший крок до якихсь великих польсько-українських плянів з орієнтацією на Схід. Та такі великі комбінації запровадилиб нас задалеко, отже лучше покищо здержатися в більше поміркованих границях, котрі й так досить, особливо своєю таємничістю, непокоять польську суспільність. Отже Українці одержали за свою участь в виборах не лише якусь скількість мандатів, не тільки виречення підпирання старорусинів Поляками, але також якісь полекші для кооператив й обіцянки розбудови українського шкільництва, зміни в адміністрації краю й обсадження ряду впливових становиськ Українцями. Мусіли то бути не малі обітниці, коли УНДО рішилося на так мало популярний і такий дуже ризиковний крок, як цілковиту переміну дотеперішної своєї політичної орієнтації. І треба признати, що УНДО виграло справу. Не помогла аґітація націоналістично-радикальних кругів, не помогли диверзії невдоволених навіть з власного табору УНДА (Мілена Рудницька і Союз Українок), — загал української інтеліґенції й переважна частина руського населення пішли за покликом УНДА. Се дається пояснити не лише сподіваними користями з виборчої умови, але також політичним перемученням самої руської суспільности, котра вже мала досить безплідної неґації. Отже прийшло до того, що спільні віча під егідою старостів відбувалися назагал спокійно. Се будь що будь плюс в дотеперішніх польсько-українських взаєминах.

Найбільше вдоволена з того стану річей може бути ґрупа Преосв. Хомишина зі своїм орґаном „Новою Зорею", бож УНДО своїм послідним виступом приняло в цілости програму тої ґрупи. Отже хоч Українська Народна Обнова зискала лиш один мандат, проте може уважати себе моральною побідницею.

Польська суспільність була заскочена польсько-українською умовою. Бо правительство зробило ту умову з провідниками УНДА без відома не лише польської суспільности, але навіть без відома й посередництва кресових проурядових дійчів. Одначе се не причинилося зовсім до більшого зацікавлення виборами серед „кресової" польонії. Навпаки, відпав мотив національного суперництва, згоріло все було уплянованє, отже на що голосувати? Лише з зацікавленням і з неспокоєм очікується політичних наслідків тої умови.

Деяке поденервування видно також серед жидівського населення. Бо воно перестало бути язичком у вазі в польсько-руських взаєминах. Пішло вправді се населення досить численно до голосування, щоб не втратити ласки правительства, та чується добре, що в відповідних умовинах правительство може обійтися без него.

Так виглядають хвилеві настрої „кресової" суспільности. Будучність покаже, хто зискав, хто стратив, чи польсько-руські взаємини уложаться мирно, чи може внаслідок вмішання до них правительства боротьба в самій суспільности на тім відтинку не прибере ще острійших форм.

Во. Ба.

Покажчик змісту

всіх річників „Нової Зорі" *).

Катол. преса. Що про неї каже /о. Ф. Мукерман/ 339. Ѳ Т. Г.: Пересторога. З приводу появи брошури п. з. „Апостол Петро" 345 Ѳ Світовий конґрес катол. преси Н 354 Ѳ Кінова рекляма й катол. преса Н 382 Ѳ Новий душпастирський журнал /„Душпастир"/ Н 401, Рз 401 Ѳ З Катол. Акції. Пресовий апостолят Н 401 Ѳ Сучасний католицький публіцист Н 406 Ѳ Наймодерніший дім преси Н 413 Ѳ Новий орган /„Мета"/ Н 420 Ѳ Бодай на Великдень! /Купіть добру книжку/ Н 426 Ѳ Бескид, катол. тижневик /перенесений до Перемишля/ Н 427 Побожний „шунд" 450 Ѳ о. Левко Сизий: Преса /москвофільська/ речником схизми на Лемківщині 452 Ѳ інж. М.: Про католицьку видавничу кооперативу 455 Ѳ М. К.: Більше уваги /для справи укр. катол. преси на еміграції/ Н 457 Ѳ о. Мирослав Ріпецький: Осінь іде... Про урядження і ведення бібліотеки. (Теорія і практика бібліотечної справи) Ф 467, 469 Ѳ Григорій /Хомишин/ Епископ: Преса і її значіння 469, —: Преса в душпастирській праці священика 469, Великий ювилей кат. преси Незвичайний тестамент катол. публіциста /Веййо/ 473 Ѳ о. М. Ґіль: Про католицьку пресу Д 480 Ѳ Я.: Католицькі видання /У. Н. О./. Пожиточна лектура на осінні і зимові вечері 483 Ѳ о. М. Ріпецький: 10-ліття „Нашого Приятеля" Н 498 Ѳ Р. Ґ/айду/к: Як ширити католицьку пресу 499 Ѳ М. Вовчик: Та вже раз ділаймо /за катол. пресу/ 504 Ѳ Щоденник сектарів /„Час"/ вже є. А католики свого щоденника ще не мають 510 Ѳ о. А. Банґа Т. І.: Значіння преси. З приводу еспанських подій 514 Ѳ о. Корсан Іван: Практичний спосіб поширення катол. преси між дітьми Н 517 Ѳ Хмілинський: Весняні соборчики /обговорювати на них справу католицької преси/ 528, 50-літний ювилей Ля Кроа /+ 591/, Св. Отець про католицьку пресу Н 595 Св. Отець про катол. пресу Н 599 Ѳ Католик /о. А. Бучко/: Католицький щоденник /„Ля Круа"/ Ѳ Січень — місяць катол. преси /розпорядок Епископського Ординаріяту в Станиславові/ 599 Ѳ о. М. Вовчик: Преса. Як розуміють її Жиди а як католики 605, Катол. тижневик „Праця" /в Бразилії, 20-ліття/ Н 613, „Вістник Станиславівської Епархії" /статистика преси/ Н 617 Ѳ Араміс: Цікаві цифри /„В. С. Е."/ 639, На добру Пресу від дня 4 квітня 1932 зложили Н 639, Св. Отець Пій XI. про пресу Н 646, Св. Отець про катол. пресу 656, Н 684, Пропаґанда катол. книжки і преси в Америці Н 660, Перемиський „Бескид" /як „Український Б."/ Н 693 Місяць доброї преси Н 699 Ѳ о. П. Дзедзик: Будьте апостолами Доброї Преси 699, 700, Велика страта католиків в Німеччині /Фольксферайн ін М. Ґлядбах/ Н 715, Катол. преса в Анґлії Н 717 Ѳ о. Ілія Братик: Потреба деканальних Бібліотек 720 Ѳ о. М. Каровець: Найбільше поширений катол. орґан. Історія „Місіонаря" від його оснування 723, Міжнародна вистава катол. преси Н 727, Заборона реліґ. часопису /„Наш Приятель"/ в школах Н 728, Катол. пресова надгородa Н 742, Св. Отець про завдання преси Н 743, Ѳ Т. Г.: „Будьте завсіди слугами правди й чесноти" Д 745, Міра катол. вироблення Н 750, Преса ОО. Єзуїтів Н 758, Св. Отець про завдання преси в боротьбі з неморальними фільмами Н 760, Конфіската календаря „Місіонар" на рік 1935 Н 763, 766, Християнська преса. Що каже про неї кардинал Інніцер? Н 788, Св. Отець про катол. щоденник Н 794, Світова вистава катол. преси Н 795 Ѳ Нірі Берталан: Ґарний розвиток катол. преси в Мадярщині 797, Січень — місяць катол. преси /відозва Преосв. Станиславівського Ординаріяту/ 798.

/„НОВА ЗОРЯ" і „ПРАВДА"/:

Від Редакції /побільшення „Н. З.", приготування до дневника, ціль і т. п./ 104, „Нова Зоря" /коли буде виходити/ Н 107, Шан. Передплатників „Правди" /повідомляється про знищення накладу демолянтами в листопаді 1928/ Н 187, Квестіонар /Ред. „Н. Зорі" до читачів про їх погляди на пресу/ Н 199, „Нова Зоря" /в 1929 році/ Н 204—5, На порозі Нового Року. Думки, сподівання, бажання /„Н. Зорі"/ 204—5, Від Видавництва „Нової Зорі" /про способи поширювання часопису/ Н 204—5, Квестіонар /від Ред. до читачів „Н. З."/ Н 204—5 Ѳ о. Михайло Вовчик: Про нашу пресу /„Правда" на селі/ Н 220, Хв. Редакціям /і/ П. Т. постійним кореспондентам /оповістка Ред. „Н. З." про стримання висилки часопису/ Н 223, Фільософічні фейлєтони /в „Нов. Зорі"/ Н 225, Великодне число „Нової Зорі" Н 227, Слівце до наших /„Н. З."/ прихильників Н 233, Історична повість про „Роксоляну" /коли вийде/ Н 236, 80 ч. „Нової Зорі" /заняте/ Н 284, Запит до наших Читачів /повість чи менчі фейл. в „Н. З"/ Н 292, Конфіската „Правди" Н 296, Переписка Редакції. В справі дописів з краю Н 297, „Нова Зоря" за 1928 рік. Числове зіставлення текстів крім оголошень 300, З голосів преси про видання „Нової Зорі" /„Роксоляну"/ Н 300, Лист учительки /до Ред. „Нов. Зорі"/ Н 305, Пишуть нам /допис з „Н. З." передрукував „Герардусбоде"/ Н 312 Ѳ Тіснянський: Коли „Нова Зоря" щоденником стане 383, Веселе в сумнім часі /з приводу нападу „Діла" на „Н. З." за новинку „Кат. Союз"/ 384, Заграничні справи /нова рубрика в „Н. З."/ Н 388 Ѳ о. Гащак: Темпора мутантур... /поширім „Н. З." на щоденник/ Н 388, Радісна вістка. Поверх 600 долярів на „Фонд Друкарні УКО" Н 390, Редакція „Нового Часу" /плягіят з „Н. Зорі"/ Н 390, Хто відновляє завчасу передплату Н 398, Квестіонар /до читачів „Н. Зорі"/ Н 398 Ѳ о. П. Мригłод: З листів до Редакції /збірка на катол. друкарню/ Д 398, —: В справі католицької друкарні Н 399, Сим числом кінчимо пятий рік /видавання „Нової Зорі"/ Н 400, Розпочинаємо шестий рік /видавання „Н З."/ Н 401, 4.000 долярів на католицьку друкарню. Комунікат Тов. Безженних Священиків Н 401, До наших Хв. Редакцій в Америці Н 403 Ѳ о. Марко Ґіль: „Критик" /„Н. Зорі"/ Ф 407, Велику повість /знижка, премія для передпл. „Н. Зорі"/ Н 413 Ѳ Книжки по зниженим цінам Н 416, Переписка Редакції /годі містити такі самі дописи/ Н 439, 474, 481, 483, 492, 498 Ѳ Селянин-кореспондент: З листів до Редакції /про пресу/ 459, /Редакція/ Під розвагу Інституціям Н 489, „Нова Зоря" в новім льокалю Н 498, „Нова Зоря" в 1932 році Н 499, Від сего числа почавши /„Н. З." в печатні Н. Т. ім. Шевченка/ Н 506, Висилку „Нової Зорі" /здержать неплатникам/ Н 507, Іззa недуги редактора „Н. Зорі" /спізнення переписки/ Н 514, Від Видавництва „Нової Зорі" /марки на відповідь/ Н 519, В кождій українській хаті повинна бути „Правда" /оповістка/ 524, Конкурс на співробітників /„Н. Зорі" і „Правди"/ Н 525, Переписка Редакції /подяка В. Лімпиченкови/ Н 530, 540, 592, Конфіската „Нової Зорі" і „Правди" Н 549, Переписка Адміністрації Н 568 Ѳ

*) Гл. „Нова Зоря" чч. 799, 829, 843, 845, 847, 849, 851, 855, 857, 859, 861, 863, 865, 867.

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі". Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик" (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик" в форматі книжечки такої як „Венеція", чи в форматі „Нової Зорі", щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі".

Лікарський фейлєтоник.

Виноград

Його лічничі вартости.

Сей знаменитий овоч сего року розмірно дешевий. Тому треба використовувати великі лічничі вартости винограду, знані від непамятних часів. Вже Пліній в своїй „Гісторія натураліс" зазначує, що виноград мусів бути на столі кождого Римлянина і підносить велику лічничу вартість винограду при недугах кормового проводу, при ревматизмі та інших хоробах. Віддавна знане т. зв. виноградове лічення та його добродійний вплив на цілий орґанізм. Виноград ділає побуджуючо на діяльність нирок, усуваючи з них нагромаджений шкідливий осад. Рівночасно він улекшує й приспішує травлення, бо дрібні зеренця та скірка дражнять кишки, викликуючи скорший і енерґічніший хробачковий рух апарату травлення.

В людей зовсім здорових, що мають нормально функціонуючий апарат травлення, виноград ділає побуджуючо на апетит. Тому вони скоро прибувають на вазі. Натомісць в осіб занадто товстих раціонально переведене лічення виноградом се лагідне й зовсім нешкідливе відтовщуюче лічення. До сеї ціли надається виноград мало солодкий. Таке лічення зачинаємо від щоденної порції около 1/2 кґ. і доходимо до 2 кґ., з чого 1/2 кґ. споживаємо на перше і друге снідання, около 30 до 40 дкґ. перед обідом, решту на підвечірок і вечеру.

Найважніша складова частина винограду се виноградний цукор, що дуже скоро асимілюється, бо переходить безпосередно з жолудка і кишок до крови. Пиття самого виноградного соку поручається особам, що терплять на злу і занадто повільну переміну матерії. До виноградного лічення треба вибирати овочі дозрілі, сочисті, з тонкою скіркою і з дрібними зернятами.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Впреп. о. Плятон Мартинюк за свою цінну книжку п. з. „Неподільне Серце Священика в службі Бога й Церкви" одержав з Риму від Св. Отця через Секретаріят Стану признання й Апостольське Благословення. З того приводу висказуємо Впреп. О. Авторові наші щирі побажання. Заразом уважаємо, що се найлучша відповідь на некультурні й неграмотні напади якогось ще видно старозавітного „Єремії Теольоґа", для котрого такі правди як безженність і дівственність ще зовсім незнані річи.

Відносини між Ватиканом і Чехословаччиною. Кореспондент туринського часопису „Ля Стампа" і фльорентійської „Ля Націоне", Італьо Цінґареллі, відбув недавно анкетову подорож по Чехословаччині. Висліди тої подорожі оголошує тепер в згаданих часописах. Обговорюючи відносини між Ватиканом і Чехословаччиною стверджує велике значіння католицького конґресу в Празі. Вражіння того конґресу хотіли затьмити вільнодумці, улаштовуючи свій зїзд у Празі, та се їм не вдалося. Ватикан від початків повстання Чехословаччини робив все можливе, щоб наладнати звязки з нею. Коли се не вдавалося, то вина в тім не Ватикану. Журналіст пригадує перешкоди, які стрінув перший нунцій в Празі о. Мармаджі. Ще більші труднощі мусів поборювати його наступник о. Чіріячі. Католицький конґрес в Празі був доказом не тільки внутрішної сили католицизму в Чехословаччині, але був зовнішним виявом остаточного уложення мирних відносин між правительством ЧСР і Ватиканом. Кореспондент передбачує, що Св. Отець при найблизшій нагоді іменує чехословацького кардинала.

Рим.-катол. Митрополитальна Курія у Львові візвала духовенство, щоб перестерігало вірних перед брошурами зверненими проти катол. Церкви, якими засипає парохії львівської дієцезії варшавське видавництво „Ехо XX ст.".

В Барі на совітськім Поділлі увязнили о. Себастіяна Сабудзіньского. О. Сабудзіньский був зразу православним священиком, 1927 р. перейшов з глибокого внутрішного переконання на католицизм і ревно виконував обовязки катол. священика.

За свободу совісти в СССР. У звязку з зібранням Союзу Народів орґанізація „За християнство" предложила Союзній Швайцарській Раді петицію з 200.000 підписів з домаганням інтервенції Союзу Народів у справі пошанування свободи совісти в СССР.

Поминальне Богослуження за упокій траґічно погибшої бельґійської королевої Астриди відбулося в українській каплиці ім. св. Володимира в Брукселі в Бельґії. На панахиду відправлену о. Редемптористом Реґардом з Лювену прибули численно Українці з Брукселі і з Лювену.

Навернення на східні обряди катол. Церкви. В 1934 р. занотовано понад 25 тисяч навернень на ріжні східні обряди катол. Церкви. Перше місце серед навернених займають малябарські якобіти (10.000), друге навернені на східно-словянський обряд (9.125). З інших навернень занотовано 2.279 Малябарців (не якобітів), 2.147 єгипетських Коптів, 850 Сирійців, 523 Мельхітів і понад 400 Абісинців.

Місійний фільм. Серед великого числа ріжних фільмів, менше або більше вартісних, появився направду гарний і технічно бездоганний місійний фільм п. н. „Донька короля Зулюсів". У фільмі представлене життя доньки короля Зулюсів, вихованої в місійній школі. Племя Зулюсів проганяє її від себе. Коли в її родиннім селі вибухає малярія, вона вертається до села, щоб нести поміч своїм ворогам. І вмирає серед них. — Згаданий фільм се твір заслуженого місіонаря о. Стефана, котрий від 27 літ працює в полуднево-східній Африці між Зулюсами.

Опозиція про вибори

Б. сенатор Косковский пише в „Курері Варшавскім":

Не треба брати ніякої дуже закрученої екзегези політичної й метеорольогічної, коли можна ствердити що так скажу, голим оком, що в біжучім році панував серед польських горожан виїмковий брак заінтересування виборами. Ми переконані, що ті зі співтворців нового правнополітичного устрою в Польщі, котрі вповні здавали собі справу з того, що роблять, не тільки не здивуються, що відсоток голосуючих горожан так значно впав, але навіть не будуть журитися з того приводу. Бо невеликий політичний досвід вистарчив до передбачення того, що станеться. Можна фактично змінити, обмежити, навіть зовсім знести права горожан до впливу на публичні справи, але не треба очікувати, що вони будуть з того приводу глибоко вдоволені і власне тоді викличуть в собі тим більшу цікавість до публичного життя. Для щирих і консеквентних прихильників авторитативного устрою піддержка широких горожанських верств просто нарушувалаб доктрину влади, виконуваної для добра „профанум вульгус", але всупереч його недозрілим поняттям. Лише люди, котрі уявляють собі, що деякі демократичні форми добрі на деякі торжества й сезони, лише вони відчують по недільних виборах деяке розчарування. Та се не змінить в них напевно загальних зображень про пануючу політичну систему. Вже з побіжного перегляду спису осіб, вибраних отсе до сойму виходить, що тільки відносно невелике число давних послів дісталося до нового сойму. Отже засядуть в нім побіч обдарованих мандатами членів правительства пп. Цар, Вісьліцкий, Медзіньский і горстка інших, знаних нам з попередної законодатної діяльности, не буде в нім кількох доволі жвавих законодавців, з каденції 1930—5; а більшість послів буде складатися з повних новиків, взагалі перший раз виступаючих на ширшій публичній арені. Той стан річей докладно відповідає санаційному гаслови, щоб вибирати людей „звязаних з тереном", т. зв. свояків, в котрих місцеві горожани могліб „шукати ради", або просто людей, що розуміються виключно на справах місцевих, громадських, повітових, сільських, маломістечкових. Сойм, зложений з того рода експертів, мається помалу переміняти в компетентного дорадника в загальнодержавних справах. Вправді деякі посольські кандидати приписували йому в своїх передвиборчих промовах далеко більші ціли й амбіції, але се не годилося з текстом конституції, котрий, як відомо, забезпечує соймови ролю радше скромну.

Фортуна в Вильні

В першім дні тягнення IV-ої кляси 33-ої Державної Льотерії виграна 50.000 зл. кидля на ч. 131.710. Одну з чверток того числа купили представлені вгорі на фотографії п. п. Францішек Гембіцкий, Олександер Трояновский і Ян Голашевский, замешкалі в Вильні.

На знимці побіч бачимо п. Анелю Баєвску, властительку другої чвертки тогосамого числа, таксамо горожанку Вильна. Трета чвертка належить до Вильнянина п. Яна Мокрацкого.

При нагоді пригадуємо, що 18 жовтня зачнеться тягнення 1-ої кляси 34-ої Льотерії, котра крім звичайних виграних зі 100 і 50 тисячами на чолі посідає ще чотири денні виграні по 25.000 зл. кожда.

Присилайте передплату!

Нові видання

Двадцятьпятьліття Товариства „Учительська Громада". Ювілейний науковий збірник. Накладом Товариства „Учительська громада". Львів 1935. Сторін 264. Формат 24 цм.×17 цм. В тексті 111 ілюстрацій. Ціна не подана. — Се книга надзвичайно пожиточна й потрібна не тільки для кождого члена учительського стану, але й для всеї суспільности. Без неї не зможе обійтися ні один будучий серіозний діяч та історик нашого національного життя. Все, що ми писали про значіння альманаха, виданого нашими правниками в 10-ліття СУА, можна приложити й до сеї книги. Вже другий наш стан гарно виконав свій обовязок в часі тяжкого лихоліття. Черга на інші стани, сказати суспільности звязке і змістовне слово про свою працю і своїх найвизначніших діячів колись і тепер. — А. Ч.

В. Кубійович — М. Кулицький: **Карта України і сумежних країв.** Мірило 1 : 2,500.000. Львів. Накладом авторів. Головний склад у книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10. Формат 85×45 цм. Ціна 3 зл. — Виконання дуже виразне. Крім великої карти є мала карта: „Українська людність в Азії".

Наша Культура науково-літературний місячник. 1935. Серпень. Кн. 5. Варшава. Сторін 265—336. Формат 24.5 × 16 цм. В тексті 9 рисунків і 3 ілюстрації, 15 ілюстрацій на окремім лучшім папері.

Звідомлення управи приватної коедукаційної гімназії ім. О. Маковея „Рідної Школи" У. П. Т. в Яворові за шк. рік 1934/35. 1935. Накладом власного фонду. Сторін 31 + 1 нпг. Формат 21.5 × 15 цм

Микола Андрусяк: **Нариси з історії галицького москвофільства** (з портретами москвофільських діячів). Бібліотека „Життя і Знання" ч. 15. Львів 1935. Видання Т-ва „Просвіта" ч. 810. Сторін 78 + 2 нпг. Формат 17.6 цм. × 12.5 цм. Ціна неподана.

Анатоль Курдидик: **До ясного завтра.** Короткий огляд найновіших здобутків людського духа. Львів 1935. Книжечка 7 (Липень). Накладом Т-ва „Просвіта". Сторін 80. Образків 41. Формат 19.8 × 13.6 цм. Ціна неподана.

Др. Ілля Витанович: **Володимир Навроцький** (1847—1882). Перший український статистик-економіст в Галичині на тлі своєї доби. Львів, 1934. Сторін 82 + 2 нпг. Формат 24 × 17 цм. Світлина В. Навроцького. Ціна неподана.

В Нових Виданнях у ч. 60 (858) „Нової Зорі" помилково пропущено згадку про польську історичну монографію Фр. Сярчиньского (Львів, 1826) про місто Ярослав. — (л).

Гітлєр про мистецтво

Диктатор Німеччини Адольф Гітлєр виголосив у Нірнберґу промову такого змісту: Якраз в трагічних політичних часах і в господарських клопотах треба протиставити їм висші духові вартости, як еманацію могутних духових сил нації. Твори мистецтва то найважніші моральні аргументи на істнування народів. Чим бувби Єгипет без пірамід? Греція без базилік? Німеччина без своїх святинь і ратушів? Нема народу, котрий живби довше ніж твори його культури. Хто хоче бути гордим зі своєї нації, той мусить виконати свої обовязки супроти неї. Праця і жертва Греків при будові Партенону була одноразовим зусиллям, а слава їх вічна. Благаю Провидіння Боже, щоб зіслало нам великих мистців, повних духа, котрі моглиб життя нашої душі виспівати словом й увіковічнити камінням, відповідно до суті характеру германської раси. Нужда все була, вона була також в інших епохах, коли повставали великі твори мистецтва. Чим менше в якімсь народі зусилля для мистецтва й культури, тим низший рівень його життя, тим менші його життєві вимоги і тим більша нужда. Всі великі змагання людства знаходять свій вислів в мистецтві: релігійні й національні і боротьба з безправством, все те — улюблені теми великих мистців. Зате капіталістичне жидівство ніколи не створило власного мистецтва, хоч Жиди весь час були найбогатшим народом світа. Де їх власна архитектура, музика, мистецтво взагалі? Навіть Єрусалимська Святиня була твором поганських мистців. Майже всі синагоги в містах Німеччини, Франції, Італії будували арійські архитекти. Ніяка жертва не є завелика для мистецтва, котре має в собі посланництво краси і правди. А для інакшого „мистецтва" шкода кождого гроша! Що дають дадаїсти, кубісти, футуристи й зарозумілі імпресіоністи під претекстом наївности і примітиву, се дегенерація, се „твори" неуків, обманців і божевільних людей, їх дивогляди се докази нікчемного характеру тих псевдоартистів і каналій. Шануємо тих мистців, що не пішли за тим большевицько-жидівським маняцтвом. Тріюмфом мистецтва не є бридота і зло. Се не завдання мистців бабратися в паскудстві і представляти звироднілих людей і кретинів як „символи" і „взірці" для матерей наших дітей та рисувати покривлених ідіотів як представників нашої мужеської сили. У нас нема місця для таких „мистців", хочби такі панове говорили про загрожену свободу мистецтва. Як невільно подавати ніж убийникові таксамо невільно затроювати життя нації нехлюйством і каліцтвом фантазії, котра поклоняється перед жидівсько-большевицьким напрямом у мистецтві. Будівлі, які ставимо, треба будувати не на кільканацять літ, а під кутом вічности, як будовано давніше. Є слово, котрого надуживається. Се „річевість". Та всі великі мистці минувшини будували свої твори річево, після вимог своєї епохи. Наш Шінкель не урядив новочасної каналізації лише тому, бо в його часах не привязувано ваги до таких уряджень!...

Гумор. — З ким війна? — Коли в серпні 1914 р. вибухла велика війна, англійське правительство вислало до всіх кольоній депешу такого змісту: „Війна виповіджена. Інтернувати всіх неприятельських підданих." — З м. Касомбе в середній Африці від незнаного ще тоді підхорунжого Лавренса наспіла до Лондону така відповідь: „Ми інтернували трох Французів, 4 Еспанців, 7 Німців, 2 Американців, 5 Бельгійців, 2 Швайцарців і 1 Перса. Депешуйте, з ким війна?"

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ДО СЕНАТУ увійде зі Станиславівщини Впр. о. кан. Роман Лободич як представник УНО (Української Народної Обнови).

В М. ЯБЛОНКОВІ (чеський Шлеськ) зачала урядувати чеська зелізнича комісія. Вона має перенести польських зелізничників до корінної Чехії. Таким чином на зелізниці Богумін — Кошиці не буде ні одного зелізничника Поляка.

СЛОВАКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПЛЕБІСЦИТУ. Аґенція „Іскра" доносить з Женеви: Словацька Національна Рада зложила в Союзі Народів прохання, в якім просить Союз Народів розглянути сумну долю словацького народу. Словацька Національна Рада домагається заряджения плебісциту на території Словаччини.

НА ЗАСІДАННІ СОЮЗУ НАРОДІВ в Женеві представник Малої Антанти сербський міністр Пуріч зложив заяву, що Мала Антанта уважає мирові договори і договір Союзу Народів святими й остане їм вірна. Подібну заяву зложив представник Балканської Антанти грецький міністр закордонних справ Максімос.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМІЄР Лявaль виголосив промову на зібранні Союзу Народів в Женеві. В ній заявив, що Франція буде вірна Союзови Народів і додержить своїх зобовязань. Франція боронила засади збірної безпеки від початку істнування Союзу Народів. В тій справі нема ніякого непорозуміння між Анґлією і Францією.

ФРАНЦУЗЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО заборонило трансмітувати на Францію радієву промову абісинського цісаря, Франція хоче зберегти строгу невтральність.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОМІСАР закордонних справ Літвінов виголосив промову на засіданні Союзу Народів. В ній заявив, що совітське правительство засадничо противиться кольоніяльній системі. Воно буде боронити Союз Народів, бо не можна допустити до зменшення його поваги. СССР буде льояльно виконувати свої міжнародні зобовязання.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО запротестувало в Москві проти промови Літвінова, котру він виголосив на засіданні Ради Союзу Народів в обороні Абісинії.

ІТАЛІЙСЬКА РАДА МІНІСТРІВ оповістила комунікат зі свого засідання. В нім сказано м. ін., що рада міністрів приняла до відома сердечні слова французького премієра на адресу Італії й італійсько-французької приязни. Рада міністрів підкреслила ще раз, що італійсько-абісинський спір не дасться розвязати компромісово. Рада міністрів рішила вислати привіти начальному вождови італійських військ в Африці ґенералови Бонови.

АНҐЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО запротестувало проти пропаґандової акції італійської радієвої стації в м. Барі. Вона надала недавно м. ін. таку заяву арабською мовою: „Весь світ знає, що Бог благословить італійську кольоніяльну імперію. Весь світ знає, що ісламу терпить переслідування під британським панованням в Єгипті, Палестині й інших кольоніях".

АНҐЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Гор заявив журналістам. м. ін.: Вертаю з Женеви по дуже тяжкім тижні. Я зробив все, що міг, аби полагодити італійсько-абісинський спір.

КАНАДІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО дало своїй делеґації на зібрання Союзу Народів таку інструкцію: Одинока війна, яка може цікавити Канаду, це війна за мир.

АВСТРАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО вислало своєму послови в Лондоні інструкції, щоб він вжив всяких можливих способів, аби мирно полагодити італійсько-абісинський спір.

В ЕСПАНІЇ фашистівські ґенерали Горед і Франло хотіли перевести фашистівський переворот. Одначе скора мобілізація комуністів, соціялістів і анархістів перешкодила сему замірови.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР виголосив промову радієм. В ній заявив м. ін.: Не хочемо війни, але не підемо на уступки. Абісинія з цілого серця бажає і має надію, що прийде до почесної й мирної полагоди спору між Абісинією й Італією.

ВЛАСНИКИ АБІСИНСЬКИХ КАРАВАН рішили дати цісареви Абісинії 100 тисяч верблюдів і пів міліона ослів.

ЯПОНСЬКІ КРУГИ в столиці Абісинії Аддіс Абебі переконані, що на случай італійсько-абісинської війни Японія не обмежиться до протестів в Римі, лише дасть позичку Абісинії.

В ПРИСТАНІ АЛЕКСАНДРІЇ (Єгипет) є тепер 24 англійських воєнних кораблів. Крім того англійські воєнні літаки патролюють безперервно над Александрією і над базою англійської воздушної фльоти в м. Абікур.

ПРЕЗИДЕНТ АМЕРИКИ РОСВЕЛТ заявив, що на випадок вибуху війни Злуч. Держави будуть невтральні.

НОВИНКИ

Відкриття вистави народних тканин і вишивок в Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка відбулося 15 с. м. в год. 12. Вступне слово виголосила п. Ірина Ґургулівна. Др. Володимир Січинський відчитав реферат на тему: „Народне мистецтво й модерна творчість". На виставі зібрані народні зразки тканин і вишивок. В першій салі виставлено скатерті, серветки, завіски, подушки і т. п. виконані нашими селянками під проводом кооперативи: „Українське Народне Мистецтво". Три великі салі займають старі українські килими, богаті на взори й кольори. На відкритті вистави було около 100 осіб, в тім кількох Поляків і Французів. Вистава буде тривати до 15 жовтня 1935 р. У звязку з виставою відбудуться в Музею Н. Т. Ш. два відчити: 27 вересня с. р. в год. 18 дра В. Січинського п. н.: „Український килим" і 28 вересня с. р. в год. 18 проф. Северини Парилле ЧСВВ п. н.: „Мої збірки народного мистецтва на виставах в Америці".

Інформації про студії і вписи на всіх високих школах у Львові дає Інформаційна Комісія Т-ва Українських Католиків „Обнова", Львів, Коперника 36 (під вежею) щоденно від год. 10 — 11.30.

Студентську харчівню відкрили з днем 15 с. м. в домівці т-ва „Основа", Львів, площа св. Юра ч. 5.

Висший Музичний Інститут ім. М. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5, уладжує від 15 жовтня дво- і півмісячний курс для дириґентів церковних і читальняних хорів.

День пропаганди рідної ноші Станиславівської Округи відбудеться в с. Радче. Дня 21 с. м. рано в 10 год. на площі полева Служба Божа, промова мґра Л. Крушельницького, привіти, вправи, нар. танці, інсценізація сільського весілля, дефіляда і конкурс на найкращий одяг села. Попол. о 4 год. в салі „Сокола" референт п. А. Рублевої про нар. ношу, виступи хору „Думка" зі Станиславова, вистава „Пещена дитина" та „Вечерниці" з нар. танцями.

В Станиславові влада зліквідувала комуністичну ячейку й увязнила 5 осіб. Рівночасно поліція відкрила домівку окружного відділу КПЗУ., де знайдено повне уладження друкарні й кілька тисяч відозв в мовах: українській, польській і жидівській.

В Заліщиках зачалися обходи виноздору при соняшній погоді. Урожай винограду знаменитий. Передбачують подешевіння винограду. Щоденно прибуває богато прогульковців. До Заліщик приплине річний корабель „Ревера", на котрім будуть організувати прогульки Дністром. Кульмінаційна точка обходів винозбору буде 22 с. м. Тоді відбудуться обжинки.

Сніг впав в околицях Космача, Жаби й Буркута.

В Косові відбувся сокільський попис. В нім взяли участь також сокільські гнізда з Коломиї, Кут і Снятина.

XI Запоріжські Ігрища, котрі мали відбутися у Львові від 16 — 22 вересня с. р. заборонені владою.

В Бучачи відбулися перші загальні збори Повітового Луга. Головою вибрали дир. Сильвестра Винницького. В повіті є 12 нових Лугів.

В Ляшках Гостинецьких, пов. Мостиська, відбувся луговий попис при участи 150 Луговиків і Луговичок місцевих, з Арламівської Волі та з Підгати.

До Берези Картузької вивезли з Рівенщини на Волині: С. Новака з Даничева, Ол. Бусла з Клеваня, студ. львів. університету й Ол. Скоропаду з Дерманя, абс. ґімназії.

Вовки появилися тічнями в слонімськім повіті на Білорусі.

Чеська військова місія під проводом шефа ґен. штабу ґен. Крейчого прибула до Киева, щоби взяти участь у великих маневрах чермоної армії на сов. Україні.

В 25-ліття смерти Льва Толстого відбудуться торжества в Ясній Поляні в половині листопада с. р.

На Сибіри большевики увязнили двох катол. священиків: о. Єрохіма Серпенто й о. Адольфа Кривіцького. На Соловках є тепер 23-ох катол. священиків.

Гітлер виголосив в Нірнберґу велику промову, котрою закінчив конґрес. В ній виложив цілий свій світогляд і вперве заняв доволі виразне становище проти християнства. Зміст тої його промови подамо в слідуючім числі.

Два лондонські видавці оголосили конкурс на найкрасшу автобіоґрафію в англійській мові. Надгороду (1000 фунтів стерл.) здобув Росіянин Ігор Швецов.

Правдивий образ комуністичного „раю". В бенкетовій салі міжнародної вистави в Брукселі відбувся цікавий відчит про комуністів. Виголосив його знаток Росії й комуністів епископ д'Ербіні. Комунізм, говорив еп. д'Ербіні, голосить ненависть і гнет, вбиваючи всяку людську свободу, всі людські почування серця й духа. Людина стала для него числом, машиною в службі держави—Молоха, котрий поглитає все і всіх. Робітника й селянина гноблять і дусять до останного. Наївні гості з Заходу бачуть лише причілки „Патьомкінських сіл". Біду й нужду перед ними скривають. Робітники не можуть зміняти свого варстату праці. Непокірних успокоюють в окремих таборах, де вони гинуть з голоду й холоду. Весь СССР став великою вязницею. Майже всі священики в тюрмах, або на засланні. Для пропаґанди випускають часом священиків з вязниць, щоб показувати їх наївним подорожним як доказ „реліґійної свободи". — Не можна говорити про компроміс між реліґією й комунізмом. Вони виключають себе взаїмно як вода й вогонь.

В Китаю католицькі місіонарі вже від давна боролися проти варварського звичаю калічити ноги малим дівчатам, щоб вони потім мали „малі стопи". Вже в 1850 р. Даґен, апостольський вікарій в Сівантсе, в Монголії, оголосив „Інструкцію для християн проти малих стіп". Тепер президент міста Пекіну розпочав остру боротьбу з тим звичаєм. Він накладає острі кари на родичів, котрі калічать ноги своїх доньок.

Україна — Скала 4 : 2 (2 : 0). Львівська „Україна", дружина копаного мяча, розіграла в Стрию товариські змагання з місцевою „Скалою", що скінчилися побідою першої. Ворота для України стрілили: Маґоцький 2, Скрегота і Лисик, для Скали Хомишинець і Заплєталь.

Гумор. — Два числа більше. — Один доробкевич купив ліжко самого Людвика XIV. На другий день прийшов невдоволений і каже: Може маєте ліжко Людвика XVI, бо се для мене замале. Прошу о 2 числа більше...

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

Великі лови на медведів були сего року на Камчатці. Ловці тільки з двох сіл, Єлізова й Жупанова, віддали до свого району 100 вбитих медведів. На західнім побережжі Камчатки вбили 302 медведів. Ловці з села Запоріжжа (мабуть основували його Українці) вбили в районі Курильського Озера і над рікою Озірною 95 медведів.

Конц. Курси Косметичні і Курси масажу лічничого Добрянської - Рогатин, Львів, Кохановського 15 а. — Викладовці лікарі спеціялісти. Вписи розпочалися. — Інтернат запевнений. 106—1—4

В Злучених Державах Півн. Америки в сенаті принято більшістю голосів рішення про ревізію американського авторського права. Рівночасно предложено конґресові проект нового закону про авторське право.

До Абісинії прибуло кільканацять американських і анґлійських фільмових операторів для роблення воєнних фільмів.

Племена Ґару й Судану обіцяли доставити негусови більшу скількість буйволів, що мають заступити абісинській армії танки.

Незвичайні метеорольоґічні явища на нашій землі викликують припущення, що земна куля переходить фазу таємних змін клімату. Один анґлійський метеорольоґ заявив, що се дивне явище треба приписати зміні положення землі до іншої планети.

„Коротке" імя. В поважного японського купця в Гонолюлю Джеймса Камаки народився первородний син. Його назвали: Дональд Каупокамоанапакікавауайейкоколаноняйкайліокекай. В перекладі на нашу мову се „коротке" імя означає: „Красунь, що родився на Тихім Океані, подібний до кріваво-червоного вінця дощу, котрий впав на поверхню блакитної води".

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 100.000 зл. на ч. 84575; — 50.000 зл. на ч. 44926, 131793; — 10.000 зл. на ч. 26494, 35007, 911079, 153760, 69313, 78553, 92285; — 5.000 зл. на ч. 50818, 101411, 27726, 143945, 42725, 48620, 78393, 156285, 158769, 183602; — 2.000 зл. на ч. 3175, 6162, 22207, 29521, 41133, 44430, 46145, 52093, 57649, 120484, 132004, 133771, 137279, 142188, 148361, 156214, 158779, 158957, 161312, 171275, 172178, 175369, 178480, 2441, 6470, 21964, 32963, 43396, 8 089, 104130, 128033, 136076, 141302, 158617; — 1.000 зл. на ч. 5623, 11573, 12774, 13281, 19077, 22223, 27222, 36190, 40606, 42871, 45468, 46897.

Гумор. — В німецькій школі. — Чому він так реве? — Бо учитель велів нам всім написати 100 разів своє призвище. — А чому інші не плачуть? — Бо він називається Шпіцбубенберґ фон дер Майкесферштральзунденштунде...

Гумор. — На провінції. — Ви куди так біжите? — На почту. Я дістав лист, що мені тому тиждень вислали телеґраму.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Звишкова тенденція на всіх збіжевих ринках наступила в звязку з некорисним станом сегорічних жнив. Передовсім Америка відпала зовсім як експортер пшениці. Обчисляють, що Америка буде змушена ввезти деяку скількість пшениці. Непродані старі запаси пшениці підуть на ринок. З Аргентини доходять вісти про некорисний стан засівів (на полудневій півкулі весняні засіви в нашій осени). Тому в Аргентині звишка цін пшениці. На краєвих ринках панує звишкова тенденція з причини малої подажі. Найменше звишкує жито. На звишку цін збіжжа впливають вісти про слабі жнива в воєв. познанськім і лодзькім. В деяких околицях потерпіли бараболі. Малу подажу збіжжа спричинило здержання екзекуцій податкових залеглостей до 15 жовтня.

Вписи до Коедукаційної Сільсько-Господарської Школи в Шибалині. Управа Школи повідомляє, що черговий шкільний рік починається 5 листопада. Навчання триває 20 місяців без перерви. Школа приймає хлопців і дівчат у віці від 14 до 19 року життя, що скінчили найменше вселюдну школу. Предмети навчання: 1) Загальнообразуючі: релігія, українська мова, історія, географія, рахунки, природа, гігієна, спів. 2)Фахові (теоретично й практично): рільництво, годівля, орґанізація, городництво, садівництво, бжільництво, молочарство — для хлопців і дівчат. Окремо для хлопців: сільське будівництво і необхідне для власного ужитку ремесло. Окремо для дівчат: шиття, крій, куховарство й домашнє господарство. Молодь проходить теж теоретично й практично кооперативний вишкіл. До прохання о прийняття долучити: метрику (метрикальний випис), останнє шкільне свідоцтво, життєпис, зобовязання родичів, що правильно платитимуть місячні оплати та поштовий значок на відповідь про рішення Управи. Оплати: вписове (одноразово) 10 злотих, оплата за навчання та повне утримання в інтернаті 25 злотих місячно. Адреса Школи: Сільсько-Господарська Школа, Шибалин, почта Бережани.

В господарсько-садівничій школі т-ва „Просвіта" в Милованні, п. Стриганці над Дністром, зачинається 1 листопада с. р. 11-місячний сільсько-господарський курс, що потриває до 30 вересня 1936 р. Навчання в школі теоретичне і практичне. На курс приймають мужчин від 15—24 літ, що покінчили нар. школу. Вписове 10 зл., місячно 3 зл. за науку, 4 зл. за приміщення, опал і світло, 18 зл. за харчі. Ученики мають 50% зелізничої знижки. До зголошення на курс треба долучити: 1) шкільне свідоцтво; 2) посвідку родичів, потверджену парох. або громад. урядом, котрою родичі зобовязуються правильно платити що місяця належні оплати; 3) марку за 55 гр. на відповідь; 4) вислати вписове 10 зл. Зголошення приймає управа до 15 жовтня с. р.

Східні Торги у Львові закінчилися 15 вересня с. р. Торги ті відвідало с. р. около 200.000 осіб (минулого року 130 тисяч).

Такси у всіх державних ґімназіях в Польщі устійнено на 120 зл.

Союз державних урядників опрацював висліди анкети в справі задовження урядників. В 950 відповідях ствердженo задовження у висоті 1,250.000 зл.

БІРЖА

ҐРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.29 — 5.30 зол. Тенденція звишкова.

Нім. марка 1.55—1.60, фр. франки 34.85 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.10—26.25, австр. шілінґи 99.00 — 102. чеські корони 20.50 — 21.50, рум. леї 28.50 — 29.50, ліри 37.50 — 40.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 17 вересня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес. без. опакування	2.50 зол.
1 кг. масла дес. експорт. з опакув.	2.60 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.60 „
1 к. яєць	3.40 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вдержана, на молоко знижкова, на сметану слаба, на яйця сильна.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 17. IX ц.р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кг.	0.90 зол.
Качки за 1 кг.	0.70 зол.

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Ґродзіцких 2. І. п.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ОВЕЧУ ВОВНУ

всякого рода скуповує, міняє на килими, вовняні обруси, серветы, рушники, п о. стирала, полотно і т. п.

МИХАЙЛО ХАМУЛА

В ГЛИНЯНАХ ◆ пошта в місці.

КІНА

АПОЛЛЬО: Золото.
АТЛЯНТИК: Авдієнція в Ішлю.
ҐРАЖИНА: Кіт і скрипка.
КАСИНО: Секвоя.
КОПЕРНИК: Мала мати (Франціска Галь).
МАРУСЕНЬКА: Людина-вовк.
МІРАЖ: Цісарські лови.
МУЗА: Мужчина в небезпечнім віці.
РАЙ: Вероніка.
СТИЛЕВИ: Провокатор Азеф і ревія.
УТІХА: Котячі кігті й ревія.

НОВА БРОШУРА!

а жне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 22 вересня 1935. Ч. 72 (870)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Львів 505.796

„Український День" в Шікагу

Заходом Комітету Союзу Гетьманців Державників відбувся в Шікаґу величавий „Український День" в користь Української Католицької Високої Школи в Стемфорді. На площі св. Николая відправив торжественну полеву Службу Божу Преосв. Константин Богачевський в сослуженні духовенства. Владика виголосив високопатріотичну проповідь. Весь час над площею кружляв літак „Львів". Лад вдержувала молодь II. Округа Союзу Гетьманців Державників в одностроях. До зібраних промовляв отаман СГД д-р О. Тарнавський. Опісля відбувся концерт. Виступав хор під проводом п. С. Чуби. Гурток молоді в національних одягах з п. М. Дарковичем виконав кілька нац. танців. Численно зібрані Українці з цілої околиці складали щедрі жертви на Українську Католицьку Високу Школу в Стемфорді в Злучених Державах Півн. Америки.

ДОВГІ Й ТЕМНІ ОСІННІ НОЧІ це найкращі жнива для вломників, тому обезпечіть негайно від крадежі — влому своє майно в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР" ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Італійсько-абісинський конфлікт

На Середземне Море виплила великанська фльота Анґлії в силі 144 кораблів.

Комітет Пятьох в Женеві радив два дні, але врадив тільки те, що свої внески оповістивби лише тоді, якби представники Італії й Абісинії заявили, що приймуть ті внески. А що вони того не заявили, отже з тих нарад ніщо не вийшло. Приблизно внески ті змагали до признання Італії деяких земель Абісинії й заведення в Абісинії міжнародної поліції та міжнародної контролі. Тимчасом на Середземне Море прибула великанська воєнна фльота Анґлії в силі 144 кораблів й Анґлія замкнула доступ до Ґібральтару для чужих кораблів. Словом, все готове до воєнного танцю, котрий може обхопити цілий світ.

Приготування совітів до війни

Великі маневри на радянській Україні.

ПАТ доносить з Риги: З Киева повідомляють, що на радянській Україні відбулися великі маневри червоної армії. В маневрах взяло участь богато моторизованих частин, танків і літаків. Загальну увагу звертають часті нічні вправи літаків. На маневрах були представники військових місій Франції, Італії й Чехо-Словаччини. Цивільне населення також мусіло брати участь в маневрах.

Совітська летунська площа в Ужгороді.

Варшавський „Меркурій Польський" оповістив сензаційну вістку, що совітські інжиніри будують в Ужгороді на Закарпатті найбільшу військову летунську площу в Европі. Він пише м. ін.: Заледви 50 км. ділить Ужгород від польської границі. До Львова є 180 км., до Варшави 450 км. Коли приймемо, що літак летить тільки 300 км. на годину, Львів може бути заскочений бомбардуванням в 33 мінутах і 20 секундах, Варшава за 1 год. і 24 мін. Се мінімальні цифри, бо військові літаки летять значно скорше. Тому що совітська і чеська влада будують ще ряд інших летунських площ для військових цілей, треба звернути увагу на Закарпатську Русь, той коридор, що має відіграти ролю віздового шляху для СССР до Европи. — На Галичину можуть большевики напасти зі сходу і полудня.

Большевицькі мацки на Балкані.

Болгарська Телеґрафічна Аґенція доносить: Від довшого часу болгарська поліція натрафляє на сліди істнування тайної македонської комуністичної орґанізації, що працювала під назвою „Обеднання Орім". Центральний комітет тої орґанізації був в Парижі. Він кермував працею реґіональних комітетів „Обеднання Оріму" в Болгарії, Югославії і Греції. В Софії був осідок реґіонального комітету на Болгарію. Центральний комітет „Обеднання" вдержує постійні звязки з Комуністичним Інтернаціоналом в Москві. З Москви йшли інструкції та гроші на ту „працю". Комуністичні посли Болгарії були членами тої орґанізації. Ціль орґанізації утворення в Македонії совітської республики. Недавно болгарська поліція увязнила провід і членів орґанізації „Обеднання Оріму" в Болгарії. — Большевики програли в Азії і знов пробують щастя в Европі.

Німецькі Жиди проти бойкоту Німців

В Лондоні відбулася перша світова конференція польських Жидів, замешкалих закордоном. Нарада ухвалила резолюцію, яка взиває всі жидівські орґанізації до бойкоту німецьких товарів. Проти поставлення тої резолюції запротестували Жиди з Німеччини. Вони заявили, що оскільки нарада ухвалить резолюцію, вони покинуть нараду. І справді, коли резолюцію ухвалено, делеґати з Німеччини покинули салю нарад зі слезами.

Як льви облягали фарму

Один фармер з Віндгуку в Африці мав незвичайну пригоду. Звичайно король пустині виходить на лови в ночи. Тим разом льви облягали фарму в білий день. Обляжені не могли нічого зробити львам, бо не мали амуніції. Льви пильнували фарму так докладно, що ніхто не міг з неї видістатися. Ся облога тривала півтора дня і ніч. Коли льви дещо віддалилися по зїдженні коня, один з фармерів побіг 40 км. до найблизшої фарми по амуніцію. Коли вернув, львів вже не було. Підчас облоги вони пожерли около 80 коров і коней.

СВІТЛА Й ТІНИ

теперішних виборів до Сойму

на українських землях Польщі.

Негативні сторони.

В ч. 867 „Нової Зорі" підчеркнули ми позитивні сторони теперішних виборів до Сойму на українських землях Польщі. Тих позитивних сторін підчеркнули ми три: 1) погром всепольської партії, 2) зліквідування москвофілів і 3) польсько-українське порозуміння і співпраця підчас виборів. Все те сталося завдяки теперішному польському правительству, котре на основі нової виборчої ординації має рішаючий вплив на вибори.

Та теперішні вибори до парляменту ПРП. мають крім позитивних також неґативні сторони. Тих неґативних сторін значно більше ніж позитивних. І вони не менш важні ніж тамті.

Неґативні сторони теперішних виборів до Сойму і до Сенату ПРП можна поділити на дві головні ґрупи. До першої ґрупи належать ті неґативні сторони, котрі створила нова виборча ординація. До другої ґрупи — ті, котрі створили ще самі виборці.

Пригляньмося найважнішим неґативним сторонам з обох згаданих ґруп.

Найбільші і найважніші неґативні сторони створила нова виборча ординація. Можна сміло сказати, що нова виборча ординація се переважно конґльомерат неґативних сторін.

Не маємо наміру в отсій статті виказувати всі неґативні сторони нової виборчої ординації. Звернемо увагу тільки на найважніші, котрі надають специфічну марку новій виборчій ординації і котрі мали рішаючий вплив на хід і вислід останних виборів.

Ті найважніші неґативні сторони нової виборчої ординації се: 1) рішаючий вплив на вибори не виборців але правительства і 2) унеможливлення незалежного виступу Українців і взагалі не-Поляків.

Вже дотеперішна виборча ординація до польського Сойму і до Сенату вибір послів згл. сенаторів узалежнювала від правительства. Бо дотеперішна виборча ординація постановляла, що листи кандидатів на послів, які укладали і виставляли партії або виборці, мусіли одержати затвердження державного головного виборчого комісара. Без такого затвердження виставлені листи були неважні.

Нова виборча ординація до Сойму і до Сенату іде під тим оглядом значно дальше. Бо на основі нової виборчої ординації листи кандидатів на послів згл.

сенаторів виставляють уже не партії згл. виборці, але виключно т. зв. окружні виборчі збори, які в подавляючій більшости складаються з делеґатів організацій, залежних від державної влади. Правда. Нова виборча ординація допускає до окружних виборчих зборів також делеґатів від виборців — 1 делеґата на 500 виборців. Одначе вимога, щоб підписи виборців на зголошенню делеґата стверджував нотар і то за оплатою по 10 гр. від підпису, робить те допущення в практиці дуже трудним або й зовсім неможливим. А висгавляють окружні виборчі збори тільки тих кандидатів, котрих зголосить делеґат і за котрим заявиться 1/4 всіх делеґатів. Вкінці кандидатів мусить іще затвердити окружна виборча комісія.

Як жеж інакше виглядали виборчі ординації до колишнього австрійського парляменту і колишнього галицького сойму, які під тим оглядом зовсім не обмежували прав виборців. Кождий виборець міг голосувати, на кого хотів.

Та нова виборча ординація не тільки обмежує свободу виборців щодо вибору кандидатів на послів. Вона фактично взагалі унеможливляє великим масам виборців голосування. Бо як може голосувати, себто зазначити 2 кандидатів на лісті, яку одержить підчас голосування, а на якій буде напр. 4 або й більше кандидатів, той виборець, котрий не знає польського письма або зовсім не вміє ні читати ні писати. А таких є в Польщі дуже богато, особливо на сх. окраїнах. Колиж виборець не зазначить на лісті одержаній підчас голоєування своїх кандидатів, тоді його голос зараховується двом першим кандидатам.

Крім зазначених вище загальних обмежень прав виборців обмежила нова виборча ординація ще зокрема виборчі права Українців.

Обмеження те має місце передовсім щодо числа виборчих округів і посольських мандатів з українських земель Польщі. Як відомо, всіх соймових виборчих округів є в цілій державі 104 з 208 посольськими мандатами. З того на українських землях є 28 виборчих округів з 56 посольськими мандатами. (Галичина 17 виборчих округів з 34 посольськими мандатами, Волинь 5 в. о. з 10 п. м., Полісся 3 в. о. з 6 п. м., Холмщина 2 в. о. з 4 п. м., Підляшша 1 в. о. з 2 п. м.). Значить: 27%. Коли той відсоток порівнаємо з відсотком всього населення, що живе на українських землях РП., а він виносить поверх 30%, і з відсотком простору українських земель РП., що виносить поверх 34%, то побачимо, що українські землі одержали в новій виборчій ординації о 3% згл. о 7% менше посольських мандатів, ніж їм належиться відповідно до числа їх мешканців і простору.

Коли поглянемо на соймові виборчі округи на українських землях Польщі і порівнаємо їх з виборчими округами на польських землях РП., то відразу впадає в око нерівномірність у їх розподілі. Бо коли напр. в торунській виборчій окрузі вибирає 2 послів 217.677 мешканців, в грудзьондській 250.920, в катовицькій 230.490, то на українських землях вибирає таксамо 2 послів: в Галичині, в станиславівській виборчій окрузі 452.417 мешканців, в коломийській 438.368, в сокальській 415.629, в калуській 355.699; на Поліссю, в пинській 417.228; на Волині, в луцькій 413.057, в кремянецькій 469.297, а в ковельській аж 490.651. Отже соймові виборчі округи на українських землях значно більші, як на землях польських, декуди навіть більше як 2 рази (напр. торуньска 217.677 і ковельська 490.651). Тимсамим і число посольських мандатів до Сойму на українських землях значно менше, ніж тим землям належалосяб.

Подібно представляються під тим оглядом також сенатські виборчі округи. Бо на 64 сенаторів, котрих вибирає населення, на українські землі припадає 17 сенаторів (Галичина 11, Волинь 4, Полісся 2). Значить: знов 27%.

Річ ясна, що число посольських і сенатських мандатів на українських землях Польщі далеко не однозначне з числом мандатів, яке може здобути український нарід в Польщі. Бо ціла виборча ординація уложена так, що без згоди правительства і місцевої польської меншости Українці не можуть вибрати ні одного свого посла, ні одного сенатора. Бо вже навіть на само поставлення кандидатури на посла треба згоди і затвердження бодай 1/4 частини окружних виборчих зборів. А 1/4 членів окружних виборчих зборів незалежні Українці на основі виборчої ординації не можуть мати.

Щоб не лишитися зовсім без свого парляментарного представництва, Українці мусіли вийти підчас останних виборів в порозуміння з правительством. На основі того порозуміння вийшло, як відомо, з українських земель всього 19 українських послів: 14 з Галичини і 5 з Волині. Полісся, Підляшша, Холмщина і Лемківщина не одержали ні одного українського посла. Бо Полісся, Підляшша і Холмщина були згори виключені від порозуміння. А на Лемківщині, не зважаючи на порозуміння, український кандидат перепав. Виключено від порозуміння також місто Львів. Тому тут Українці не мали зовсім змоги виставити свого кандидата й офіціяльно не брали участи у виборах. Таким чином 60.000 Українців м. Львова, отже 1/5 частина всего населення згаданого міста, в перше не могла віддати при виборах своїх голосів на свого кандидата.

Ще богато інших постанов нової виборчої ординації до Сойму утруднює у високій мірі вибір українських послів на українських землях Польщі.

Та коли у виборах до Сойму Українці мають бодай мінімальні вигляди (в теорії можуть вибрати до окружних виборчих зборів своїх делеґатів), то у виборах до Сенату здобуття сенаторського мандату Українцем українськими голосами прямо виключене.

Як відомо, українські посли підчас нарад в попереднім Соймі над проєктом нової виборчої ординації поставили були ряд поправок, котрі мали на цілі бодай в части змінити некорисні для Українців постанови тої ординації. Всі ті українські поправки правительственна більшість у Соймі відкинула. Та справа поправок нової виборчої ординації прийде по всій правдоподібности ще раз на порядок дня вже в новім Соймі. Тоді нове українське парляментарне представництво повинно вжити всіх заходів, щоб нова виборча ординація стала для Українців кориснішою.

Отсе здебільшого ті неґативні сторони останних виборів до парляменту на українських землях Польщі, котрі створила нова виборча ординація. Займемося тим докладніше, коли прийде на чергу заповідана в пресі справа реформи нової виборчої ординації.

Та крім наведених є ще неґативні сторони, що їх створили самі виборці. Тих неґативних сторін є кілька. Найважніші з них отсі:

1) Бойкот виборів частиною українського населення в Галичині. Збойкотували вибори передовсім всі ліві українські партії, як радикали, соціялісти і комуністи. А далі збойкотували вибори також націоналісти, як Фронт Національної Єдности Палієва і 105% націоналісти. У висліді: українські кандидати майже всюди одержали менше голосів, ніж кандидати польські. Сей факт може мати подібні наслідки, як бойкот перепису населення в 1921 р. Його можуть використати не тільки для ослаблення значіння пововибраної української парляментарної репрезентації, але навіть більше — для виказування заграницею, що Сх. Галичина вже більше польська ніж українська...

2) Другою замітною неґативною стороною останних виборів до Сойму на українських землях Польщі є недодержання вповні умови польсько-українського порозуміння в справі виборів. Не додержав польський контрагент у лемківській виборчій окрузі: Сянік — Ліско — Коросно. У висліді того факту компромісовий український кандидат в тій окрузі перепав, вийшли два кандидати польські.

3) Третя неґативна сторона останних виборів на українських землях Польщі, що впадає в очи, се становище Жидів. Як свідчить статистика голосування, Жиди голосували майже всюди тільки на польських кандидатів. А в лемківській виборчій окрузі: Сянік — Ліско — Коросно Жиди навіть агітували проти українського кандидата. Сей факт зовсім певно не принесе Жидам не тільки ніякої користи, але може принести хіба тільки шкоду.

Так виглядають неґативні сторони останних виборів до польського парляменту на українських землях Польщі з найважніших фактах. Вони свідчать наглядно, що ті вибори відбувалися у виїмкових обставинах. Тому й вислід їх не відповідає числу й аспіраціям українського народу в Польщі.

З краю

Зі Станиславова пишуть нам: Наш кандидат на посла з Округи ч. 66 (Станиславівщина, Товмаччина та Надвірнянщина) Др. Іван Волянський побував на слідуючих нарадах і зборах на терені округи. В суботу 24 серпня 1935 відбулася нарада представників Солотвинщини в салі Народного Дому в Солотвині під проводом о. Декана Грицея. По рефераті Дра Волянського на внесення мец. Гординського зібрані однодушно ухвалили приняти участь в виборах і підпирати кандидатуру дра Волянського, додержуючи одночасно постанов порозуміння з кождою стороною. Дня 31 серпня 1935 наш кандидат відбув виборчі наради в Нижневі, Олешові і Тисьменици. Дня 1 вересня 1935 наш кандидат відбув ширшу нараду в Товмачи з делеґатами найблизшої околиці, відтак приймав участь у великім луговім святі в Олеші, де кількатисячний народній збір постановив по промові нашого кандидата підпирати його кандидатуру при виборах. Тоїж днини відбув наш кандидат виборчу нараду в Острині. Дня 3 вересня 1935 відбулося в Оттинії велике віче, на якому наш кандидат зясував основи виборчого порозуміння, почім ухвалено лавою піти до виборів і віддати голоси згідно з порозумінням. Дня 4 вересня 1935 відбув наш кандидат нараду з мужами довіря в Ворохті, відтак дня 5 вересня 1935 побував наш кандидат в Надвірній, тогож дня під вечір референував на вічу в Ямници. Дня 6 вересня 1935 наш кандидат відбув ширшу нараду передвиборчу в Єзуполі. В тімже часі в цілій північній части повіту Станиславівського відбуто цілий ряд поїздок з поясненням виборчої справи та з виясненням конечности як найактивнішої участи у надходячих виборах. Наш кандидат крім того референував справу виборчу в Павелчи 25 серпня 1935.

Мимо дуже короткого часу, який ділив день устійнення кандидатури посольської від дня голосування до Сойму наш кандидат успів представитися значній части виборців округи, що остаточно виразилося доволі гарним успіхом, бо на нашого кандидата впало 62.699 голосів узнаних за важні.

Дня 15 вересня 1935 вибрано о. крилошанина Романа Лободича сенатором з округи Станиславівського Воєвідства.

Так отже вперше входять до Сойму і Сенату представники нашої католицької політичної орґанізації У. Н. О. в особах сенатора О. Романа Лободича і посла Дра Івана Волянського.

Б. ЛІКАР ДЕРЖАВНОГО ШПИТАЛЯ
І КЛІНІКИ У. І. К. У ЛЬВОВІ
С. Коржинський
ординує у внутрішних і дитячих недугах
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. НАБЄЛЯКА Ч. 37.

† ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станиславівський Епископ

КАТОЛИЦИЗМ ЧИ СУБЄКТИВІЗМ І ПСИХІЧНА ВДАЧА

„ВІНЕЦЬ" АНТИЦЕЛІБАТНОЇ БОРОТЬБИ

2)

ВІДПОВІДЬ ЄРЕМІЇ ТЕОЛЬҐОВИ

Ошибочне розумування Єремії Теольоґа про святість священика.

Фактом є, що наше жонате духовенство не дало як слід народови повного духового життя. З причини браку розуміння і практикування духового життя нарід попав в духовий хаос, котрий відбивається дуже шкідливо на цілім його культуральнім життю і розвою. Тут головна причина того, чому наша інтеліґенція переважно ліберальна, радикальна й навіть атеїстична. Духовенство не дало їй духового виховання і проводу і тому воно у всіх життєвих ділянках від неї залежне і нею поневолене. Світські провідники, хоч нераз ворожі Церкві й вірі, мають у вірних довіря і послух і то нераз навіть в справах церковних. Без апробати або помочи світських панів священик не потрафить нічого в парохії зробити, не може оснувати навіть церковних установ і орґанізацій, бо у вірних важне те, що „пан" скаже, а не те, чого „піп" хоче. І тому жонате духовенство не може заняти авторитативного становища, але мусить або пасивно заховуватися, або йти за проводом світських панів і так танцювати, як вони грають.

Не можна нараз двом панам однаково служити. Жонатий священик має подвійні обовязки: священичого і супружого стану. І тому обох родів обовязків гідно як належить не може сповнити, як про се говорить св. Ап. Павло. (І. Кор. VII. 32-33).

Фальшиве розумування Єремії Теольоґа про дуалізм Церкви і його ошибочні заключення.

Єремія Теольоґ розуміє Церкву в дуалістичнім значінні т. є. Західну і Східну як дві суверенні Церкви, від себе незалежні, зі своїми обрядами і своєю дисципліною. Злуку Східної Церкви з Західною розуміє він тільки в значінні льояльности, т. є. признає Папу як Голову обох церков, подібно як дві світські держави можуть мати одного монарха.

Се розуміння зовсім блудне і фальшиве. Христос установив тільки одну Церкву, а не подвійну, нумерично саму в собі одну, бо в ній одна віра, одні св. Тайни й один найвисший Пастир, Папа, наслідник св. Петра, з повнотою власти священичої, учительської і пастирської. Можуть бути в поодиноких частях Церкви так на заході як і на сході осібні льокальні обряди, осібна льокальна дисципліна, одначе оскільки Св. Апостольська Столиця в Римі ті обряди і дисципліну сама запроваджує, апробує, потверджує.

Коли ходить про церковну дисципліну целібату клиру, то вона католицька не в значінні інклюзивнім, т. є. як питома тільки Церкві на заході, але загальна, католицька. А „тип священика як мужа одної жінки" тільки льокальний в поодиноких частях Церкви на сході і то не у всіх і ніяким позитивним законом катол. Церкви не потверджений. Дисципліна „мужа одної жінки" загальна тільки у східній, схизматицькій Церкві. Твердити, що дисципліна „мужа одної жінки" таксамо католицька у східній Церкві, як католицька дисципліна загального обовязкового целібату клиру в зах. Церкві, — може тільки той, хто не признає одної катол. Церкви Христом установленої, але на рівні ставить східну Церкву, хоч би й схизматицьку, з катол. Церквою. Так твердити може тільки той, хто не є католиком. Тому слушно і справедливо написав о. Мартинюк у своїй книжці, що противники целібату „не бороняться і не боряться проти „латинської" а проти „католицької" дисципліни.

Алярм Єремії Теольоґа, що „в целібаті небезпека для будучности нашої Церкви та народу", се тільки пострах для короткозорих і коротко думаючих. Про се не хочу розводитися, бо се основно представив о. Мартинюк у своїй книжці, тому туди всіх відсилаю. Тут тільки зазначу, що се зовсім безосновне і нерозумне, немовби „одна жінка" священика мала забезпечувати нашу Церкву і нарід для будучности! Чи жінка не-священика вже не є в стані дбати про будучність нашої Церкви і народу? Чи в тім разі се малоб виходити „на користь латинників, а нам на загибель"? Чи в тім вже міститься „знеславлювання і фальшування"?

Якраз „одна жінка" се найголовніша і рішаюча причина роздвоєння в Христовій Церкві — і відтак перепона в справі зєднання з катол. Церквою цілого Сходу в більшім стилю.

Для „одної жінки" видумується немов догмат засаду про „психічну вдачу", щоб упозорувати упір проти св. Духа. Бо якби психічна вдача мала бути сталою і рішаючою засадою, тоді Ісус Христос повинен би ту психічну вдачу узглядновати і після тої вдачі оголосити відповідні засади віри, оснувати відповідну Церкву і призначити осібне небо. Тоді требаби св. Ап. Павла і ціле св. Письмо розуміти не після непомильного учительства катол. Церкви, але після вподоби „психічної вдачі".

Тут справді головна причина, що, по словам Єремії Теольоґа, „помимо схизми і всіх уній, які в історії були, ми в дійсности й нині там, де були 1054 р. грецька і латинська Церква, коли взаїмно виклинали себе". „Трагічне положення!" кінчить Єремія Теольог.

Значить, нема надії на злуку Сходу з катол. Церквою, бо на перепоні „психічна вдача" і то вдача „типу священика одної жінки."

Що одначе мається розуміти під словами: „ми в дійсности й нині там"?

Невжеж? Чи се має значити, що й нині там схизматицька Церква, Єремія Теольоґ і йому подібні, котрі обстоюють „психічну вдачу" і церковну дисципліну „одної жінки"?

Після слів Єремії Теольоґа грецька і латинська Церква „взаїмно виклинали себе". Отже як дві суверенні Церкви. Одначе на котру Церкву впав прокляття? Чи на латинську? Ні! Та Церква як католицька істнує, розвивається, цвите і сповняє вповні своє завдання поручене їй від Христа її Основателя. А як грецька Церква? Зівяла,усхла, завмерла і закостеніла. Справді трагічне положення, але для Східної Церкви. Хотяй цвитуча в тих часах, коли була єдність в цілій Церкві, вона потім, по розвалі й виклятті, не тільки не сповнила своєї місії між народами, але стала струпішілим деревом. Росія вправді стала її переємницею, та хотяй се була могутна держава, одначе як сумно скінчила! Се справді доказ Божого проклону, се справді трагічне положення!

Католицька Церква ніколи не зречеться дисципліни обовязкового целібату клиру, навіть колиб мала зрезиґнувати з позискання клиру православних, анґліканів та повороту протестантських сект, котрі по словам критика, „не виявляють бажання, щоби повернути до закону священичої безженности, що його колись покинули", а щодо православних, то „в деяких православних Церквах по світовій війні зміґся рух за другим подружжям священиків вдівців".

Думаю, що ті всі, котрі хотять і другий раз женитися як священики у схід. православній Церкві, поступають послідовно. То значить, раз розійшовшися з загально католицькою засадою крок за кроком йдуть там, де вже дійшли протестантські секти, котрі цілком заперечують св. Тайну священства й окремішність священичого стану від світського.

Катол. Церква зрікаючись безженности клиру моглаб вправді зискати на зовнішній експанзії, але зате стратилаб на інтензивній, внутрішній силі, вона перестаралаб бути Церквою воїнствуючою. Але й та експанзія булаби проблєматичної вартости, бо що за користь для катол. Церкви, колиб з нею зєдналися православні чи інші секти задля жінки? Така сама користь, як з Єремії Теольоґа в катол. Церкві. І тому признаю рацію критикови, що коли всі східні Церкви малиб поєднатися з католицькою, то (при такій „психічній вдачі") завтра либонь требаб їм знову розлучуватися і то з тих самих причин, що діялися тому 900 літ. А те все мусілоб наступити задля „типу священика одної жінки" на основі „психічної вдачі", котра має претенсію спиратися навіть на св. Письмі, на церковній традиції, на Синодах і на них покликуватися!...

Коли має наступити правдива і тревала злука з катол. Церквою, то тільки з проломанням типу священика „одної жінки". Коли се станеться, не можна предвидіти. Одначе не можна згодитися з Єремією Теольоґом, котрий каже, що „це тільки наївне уроєния, коли о. Мартинюк обіцює собі, що колись ці Церкви й секти, котрі відірвалися від Риму, знову сполучаться з Римом і приймуть целібат духовенства" (підкреслення критика). А прецінь треба вірити Спасителеві, котрий сказав, що буде один пастир і одно стадо. Треба також надіятися, що по гірких і тяжких досвідах цілий Схід зрозуміє, що „тип священика одної жінки" се не догма і „психічна вдача" уступить місця обективній правді. Коли блудний син покинув батьківський дім і після своєї „психічної вдачі" пішов на бездоріжжа, не було надії на його поворот. Одно батьківське серце не тратило надії. І син по гіркім досвіді таки вернув до дому... не зважаючи на свою „психічну вдачу".

Неумісний і необоснований алярм Єремії Теольоґа про повну латинізацію через целібат клиру.

Єремія Теольоґ перенятий страхом, що безженність клиру се етап до повної латинізації, бо пише так:

„Коби то обовязковий целібат духовенства був одиноким таким латинським елементом, що його і самі латиняни і наші латинізатори хотіли би бачити у східній Церкві! Але воно в дійсности так, що на тому асиміляційному шляху нема стриму аж до повного златинізування сх. Церкви (підкреслення критика), як це бачимо на галицьких вірменах. І наші латинізатори щораз більше латинських елементів вводять до нашої Церкви, а бажають їх собі завсігди більше, ніж покищо, задля сяких чи таких перешкод, мають їх ввести. Щож тоді дивуватися справжнім латинникам, котрі при тім мають ще й свої гегемоніяльні цілі. Ось найновіший польський ідеольоґ унії, Лубенський, по тристалітньому існуванні нашої (берестейської) унії називає наше духовенство „псевдокатолицьким". (підкреслення критика).

Закид сей неумісний і ошибочний, бо виходить з точки обрядовости, а не з кат. віри. Щоб се добре й основно зрозуміти, треба взяти на увагу, що коли була єдність в Церкві, тоді було сильне

життя з віри, тоді сильно розвивався релігійний культ, а обряд, котрий є тільки висловом і зверхною формою внутрішнього й духового життя, — розвивався і процвитав на сході навіть більше, ніж на заході. Колиж схід відірвався від живого пня катол. Церкви, тоді віра зачала вянути і стала мертва, тоді й обряд станув на мертвій точці і вже не переходив еволюції, бо життя з віри завмерло. Обряд се не догмат. Він мусить примінюватися до розвою і сили духового життя. Коли отже Схід завмер у вірі і станув на мертвій обрядовій точці, тоді Схід вивернув конечний і природний порядок справи: бо поставив обряд як догмат і як заповнення недостатку життя з віри. Тим обрядом хоче заумерший Схід прикрасити і закрити своє духове убожество, подібно як пусте фігове дерево прикриває брак овочів своїм листям.

Навпаки катол. Церква на заході маючи в собі Христове життя, щораз більше змагалася на духових силах. Там щораз більше розвивався релігійний культ і життя з віри. Тим самим розвивався й обряд. Розвій і поглиблення внутрішнього духового життя се головна сила, котрою катол. Церква існує і розвивається і котрою взяла верх над Церквою на сході по її відірванню і над всіми єресями й сектами та побідила їх і дальше побіджує всякі нові секти і ереси. Католицька Церква має перед очима одно найважніше завдання поручене і приказане їй Христом Спасителем, а саме: шукати Божого Царства, те царство впроваджувати в людські душі і тому вона осягає все проче. В тім також її геґемонія, як конечно сама з себе випливаюча послідовність. Вона йде побідоносним походом між народами, приєднює їх, ухристіянює й ублагороднює.

З того жерела внутрішнього життя, з тої ідеї духової сили, зачали творитися преріжні форми релігійного культу і життя, тим самим й обрядові зовнішні форми як конечний зовнішний вислів життя з віри. Виринули також преріжні Товариства і Брацтва релігійні, преріжні форми монаших Законів і Чинів, створилися преріжні і многі набоженства. А все те ще більше скріпляє життя і силу кат. Церкви.

Церква на сході по відірванні від катол. Церкви завмерла, вона не могла і не може інтензивно внутрішно жити й розвиватися і тим самим не може й на зовні осягати успіхів під кождим оглядом. Вона не може цвисти і родити духових овочів, подібно як сухе дерево не може зеленіти, цвисти і родити. Вона не може оживити релігійний культ теплом, бо вона сама не має того тепла. Мертвий обряд не може заступити живого духового життя.

Трагічне положення схід. Церкви! Щож їй остає? Або дальше оставати в своїй мертвоті і духово розкладатися, або вернутися до катол. Церкви, перенятися її життям і її розвитим релігійним культом. Але тут стає на перепоні гордість упозорована східною дисципліною „одної жінки", „психічною вдачею" і алярмом: се латинізація! Тим духом перенятий Єремія Теольог і всі йому подібні.

Набоженства і релігійні практики в кат. Церкві не є латинські, але католицькі. Таксамо целібат клиру не латинський, але католицький.

Що до латинізації, то треба тут брати сю справу в двоякім значінню. В катол. Церкві на заході є обряд питомо латинський як: літургія, церковні Богослуження, літургійний язик і питомі церемонії. Се чисто латинське. Одначе є преріжні і многі набоженства і релігійні практики як: ріжні форми і способи евхаристійного культу, культу Серця Христового, ріжні форми набоженства до Преч. Д. Марії, ріжні побожні практики, вервиці і т. п. Ті набоженства, ті практики релігійні не є чисто латинські, — вони католицькі. Ті набоженства отже і ті практики принимати й убрати в форми східного обряду, то не тільки ніяк не є латинізація, але навпаки, піднесення й оживлення цілого релігійного культу, се двигнення східної Церкви.

А те саме, що сказано про релігійні набоженства, треба сказати також про дисципліну обовязкової безженности клиру. То не латинська, але католицька дисципліна! Тут „одна жінка" не має нічого спільного з обрядом і дисципліною, тут не має і не сміє мати значіння „психічна вдача".

Що практикування католицьких набоженств убраних у східну форму в нашій Церкві не є латинізація, але навпаки двигнення нашої Церкви і народу, скріплення катол. духа і тісна звязь та лучність з катол. Церквою, а заразом один з сильних середників забезпечення перед апостазіями, нехай послужать доказом ті парохії й ті місцевости, де ті набоженства практикуються. Там вірні зовсім не латинізуються ані не винародовлюються. Вони також почуваються дітьми і членами українського народу.

Якраз де більше розвинений релігійний культ на основі практикування катол. набоженств, там тимбільше привязання до своєї Церкви, там найменша дезерція від свого обряду, там сектярство і всякі ереси не мають приступу, там також тимбільше освідомлення національне, там тим сильніше почування приналежности до свого народу. Тому кількадесять літ з остраху перед латинізацією дехто з священиків виривав вервицю з рук наших вірних, а нині загально вірні і навіть священики відмовляють вервицю, одначе через се нема ні латинізації, ні винародовлення.

Возьмім тепер на увагу Лемківщину. Там *од рода в род невсипущо бережено* т. зв. „чистоту обряду", слово „православний" було святістю і заборолом віри „отцов". Слово „католик" уходило як не за своє, його не споминано. Релігійні практики і набоженства катол. Церкви як „опасні і вредні" не мали вступу. Одначе що сталося? Там схизматицькі агітації знайшли найлекше поле до ділання, там наступили апостазії десяток тисячів від кат. віри і ще нема стриму. А під оглядом національним така сама історія. (Д. б.).

ВУГОЛЬ—КОКС—ДЕРЕВО

В найдобірніших якостях доставляє

Народня Торговля

ІНФОРМАЦІЇ: Бюро — Ринок 36. тел. 103-27 та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3, Пілсудського 21 і Солодова 1. ◆

ТОЧНА ВАГА - СОЛІДНА ОБСЛУГА

Двояке горе висить над щастям світа сего: задля страху перед нещастям і задля крухости радости. І потрійне горе є в нещастю на світі сім: в тузі за щастям й у властивій нещастю гнетучій прикрости і в небезпеці, що терпеливість урветься. Отже чи життя людини на землі се не постійна покуса і постійне досвідчування? (Св. Августин у творі „Конфесії", книга X, глава 23).

„Приємність в убиванні"...

Вчера погода була прекрасна. Нині хмарно. В ночі барометр нагло впав на вісім степенів.

Там, на сході, сердите море змиває береги покриті міліонами мушель і каміння. На небо насуваються оловяні хмари. Море ворушиться. Пінисті білі филі переганяють одна другу, немов велитні-їздці. Їх ряди безперервно відновляються. Завяття зростає.

Надходить буря...

На опустілий беріг приходить молодий мужчина. Біла, без рукавів сорочинка, білі штани, смагляве обличча. Під носом тонкі вусики й козяча борідка. Він має лопату і стрільбу.

Що він тут буде робити?..

Зараз, я вам роскажу.

Своєю лопатою копає досить глибоку яму в піску. Коло ями встромляє велику галузь дерева. Потому сам сходить в яму... пробує і стверджує, що він там зможе добре скритися.

Сідає в ямі й чекає.

Він чекає. На що?..

І про се вам роскажу.

Вітер дує щораз сильніше. Небо чорніє. На тлі попелястих хмар зявляються білі цятки, стають щораз більші і більші... Се меви гнані вітром.

Знесилені наближаються до берега, щоб там знайти собі схоронище. Вони зближаються до берега з великим недовірям, бо добре знають людей.

Довго літають кругом немов добрий моряк, що великими кругами обїзджає беріг, аби не розбити корабля на підводні скали. Та вітер сильніший ніж меви.

Ще хвилина.

Скритий в ямі чоловік бере в руки стрільбу. Меви мабуть прочувають небезпеку. Витягнені шиї, розпростерті крила... Меви розглядаються. Вони провірюють терен, укладають плян.

Розглядаються. Та не довго. Вітер шарпає їх чимраз нагальніше. Меви знесилені.

Чоловік в ямі напружив очі, палець держить на язичку стрільби. Знаю, що він в душі посилає мене до всіх чортів, бо ходячи по березі полошу йому птиць і вони не можуть зблизитися на догідну для него віддаль. Та я маю право ходити.

Меви всетаки зближаються. На переді дві маестатичні... самець і самичка. Дві ясні, білі плями на тім темнім тлі. Чимраз меншими кругами зближаються до берега. Посвячують себе для інших. Вони вже на березі.

Сухий стріл.

Великий самець ранений.

Бачу, як тягне крило. Робить розпучливі зусилля, щоб піднятися. Пісок мішається з кровю. Біле піря меви обліплюється кривавим болотом. Чоловік не рухається. Труп йому не втече.

Там високо, дужим помахом крил, самичка втікає під небо. Вона літає тепер поза засягом стрілів.

Та де її товариш?..

Вона напевно шукає його...

Отже що діється в серденьку пташини? Що діється? Стрілець добре се знає. Він якраз числить. Помалу... дуже помалу.... мева зближається.... зближається... очі неспокійні... Ось вже близько... майже над трупиком її самчика, котрого море почало солодко усипляти.

Чимраз меншими кругами мева зближається, стає на землю, підлітає, знову стає... потім підлітає... потім знов...

Другий гук стрільби роздирає воздух. Сим разом стріл був цільніший: в сам живіт.

Кілька секунд великий птах стоїть непорушно в воздусі. Дзюбок отворений. Потім птиця кидається, витягає крила широко... широко. Прекрасний жест.

І кінець...

О ні! Се не кінець.

Інші меви також втомлені. Вони не можуть довше летіти. Вітер шарпає, кидає ними, крутить... Могутня филя вітру кинула хмарою мев на землю. А чоловік стріляє без перестанку. Стріл за стрілом...

Він вбиває і вбиває!..

Коли вже все лежить вбите, стрілець вилазить зі свого укриття і йде до своїх жертв... Брутально збирає всі птиці і скидає їх на купу біля ями. Потім зсуває їх до ями немов яке брудне сміття. Одну! дві! три! чотири! пять! шість!..

СВІЧКИ „КЕРОС"

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Інституція нового крилошанина в Станиславові. Дня 15. IX. ц. р. відбулася у станиславівській катедрі інституція нового крилошанина тутейшої Епископської Капітули Отця Йоана Луцика, дотеперішнього Пароха в Надвірній. Поставлення Згаданого в чин Крилошанина довершили Їх Преосвященство Кир Йоан Лятишевський в прияві членів Капітули. По довершеній інституції новий Отець Крилошанин відспівав Службу Божу, на котрій проповідь виголосив Впр. О. Крил. Лободич. Новоіменований Крилошанин Отець Іван Луцик обійме в найблищих днях уряд катедрального пароха. Дотеперішний катедральний парох О. Роман Лободич по пятьлітній управі катедральною парохією перебирає уряд адміністратора епископських дібр.

В першу річницю св Місії на Клепарові, передмісті Львова, в днях 21 і 22 с. м. відбудеться в церкві св. Апост. Андрея великий відпуст. В суботу 21 с. м.: год. 6 рано Всеночне, год. 7.30 Утреня, год. 9 читана Сл. Божа і проповідь, год. 10 співана Сл. Божа, проповідь і Водосвятіе; год. 5 попол.: Вечірня, проповідь, посвячення образу Христового Серця й обхід. Неділя 22 с. м.: год. 6: Утреня, год. 8 читана Сл. Божа і проповідь, год. 10 співана Сл. Божа і проповідь, год. 3 попол.: Вечірня, проповідь і обхід. О год. 6 попол. в салі читальні „Просвіти" академія з приводу 70-ліття ВПреосв. Митрополита Андрея Шептицького.

Посвячення Українського Католицького Народнього Дому в Стопчатові відбудеться в неділю 29 вересня с. р. Програма: год. 9 передпол. Служба Божа, год. 11 похід на місце посвячення, год. 11.30 Посвячення Дому, год. 12 Академія. В програмі академії: Вступне слово, привіти, хорові продукції і рецитації. По Академії Великий Фестин з цікавою програмою і ріжними несподіванками. Привіти можна слати на адресу Голови Комітету о. Корнеля Бахталовського, Стопчатів, п. Яблонів к. Коломиї.

Нову римо-катол. каплицю посвятили 1 вересня с. р. в Ямельній (львівська архидієцезія).

Се окрилене життя перед кількома хвилинами перемінилося в купу поплямлених пер, крови, поломаних костей, пошматованих внутренностей, по яких вже лазять морські комахи.

* * *

Я зблизився до того чоловіка, бо хотів запитати його дещо. Він якраз намагався роздерти на двоє меву, що якимсь чудом була ще ціла.

— Ви зїсте всі оті птиці?

Стрілець поглянув на мене з іронією:

— Я мавби се їсти? Сеж свинство!..

І він додає, витягаючи патрону зі стрільби:

— Я люблю більше гомара по американськи!..

— А в якій ціли ви повбивали їх?

— Чому?

— Так!

— Таж для самої приємности в убиванні!..

* * *

Я більше не розпитував.

Я пішов далеко берегом. Небо було чорне. Його вже тепер не розяснювали великі білі крила мев... Та перед моїми очима скакали слова: Я вбиваю для приємности в убиванні... .....приемність в убиванні!...

(„La Croix"). Піер ль'Ерміт.

Про конверсійну акцію

для віддовження нашого рільництва.

„Діло" в ч. 248 принесло отсю важну статтю сеніора наших діячів:

В інтересі рільництва, обтяженого довгами затягненими перед 1 липня 1932 року, видано розпорядки президента Р. П. з дня 24 жовтня 1934 року про конверсію і наладнання рільничих довгів. Ці розпорядки дають малим рільникам останні пільги у сплатах їх загальних довгів: розкладаючи ці рільничі довги на 28 рівних піврічних рат, платних від 1 квітня 1935 р., як також дуже значно обнижуючи позичкові відсотки. Та ці постанови про позичкові пільги для рільників обовязують не тільки приватних вірителів, а також установи зорганізованого кредиту, зокрема банки, позичкові каси і кооперативи. Та конверсійна акція для віддовження рільництва має бути переведена до кінця 1935 р. під загрозою відемних наслідків для довжників, що не схочуть перевести конверсії своїх довгів, як також для установ кредитових, що не візвуть своїх довжників рільників, щоб заключили конверсійні договори згідно з постановами права про віддовження або не схочуть відтак тих договорів заключити, — хоч довжники рільники до них зголосилися до заключення конверсії на підставі обовязуючого права.

А ті санкції права про віддовження рільників є обосторонні. Рільник, що не хоче приступити до заключення конверсійного договору з вірительською установою, тратить добродійства: 28 піврічних рат та обниження довжних відсотків і підпаде екзекуції до заплати цілого довжного капіталу відразу та всіх довжних відсотків і коштів; а як вірительська установа не приступить до заключення конверсійного договору зі своєї вини, то її вірительність прийде до заплати в 28 піврічних ратах з 3 прц. відсотками. В такому разі вірительська установа тратить ригори при сплаті її вірительности, вищі відсотки і боніфікати відсоток від держави, що доходять до 3¾ прц. як також 50 прц. боніфікати нестягненого довгу.

Осі всі обставини вказують на конечну потребу якнайскоріше перевести конверсійну акцію для віддовження нашого рільництва, бож се лежить в інтересі обох сторін а передовсім рільників, котрим загрожує велика господарська руїна і навіть затрата рідної землі, коли вони не скористають з великих полекш розложення залеглих довгів на дешеві сплати в 14-ти роках.

Тимчасом, як нам доказують звідомлення українських кредитових кооператив з краю, кооперативні довжники в дуже значній частині не хочуть конвертувати своїх довгів та взагалі їх сплачувати, хоч є матеріяльно спроможні, а слухають підшептів злих духів, наче тут має прийти мораторія і відписання всіх рільничих довгів. Отся лиха думка відводить їх від найдрібніших сплачувань своїх зобовязань і це велика загроза для грунтової посілости малих рільників.

І так наприклад у Кооперативному Банку в Угнові на 208 довжників на суму 36 тисяч золотих довгу зголосилося на зазив до конверсії тільки 50 довжників, і з тих 35 довжників зреклося конверсії; в Українбанку в Станиславові на 797 довжників з сумою 228 тисяч золотих довгу заключено до серпня ц. р. всього двацять кілька конверсійних договорів на кілька тисяч золотих разом; в Українській Касі в Долині заключено в тому часі всього 14 конверсійних договорів разом на около чотири тисячі золотих, при чому богато довжників навіть не відзивається на зазиви до конверсії; в Українбанку в Комарні зладжено тільки 14 конверсійних договорів на около десять тисяч золотих, а далі справа йде пиняво, бо довжники відкладають і кажуть, що прийдуть по жнивах і т. д.

А через Центробанк перейшло в тому часі до затвердження Акцептаційним Банком 528 конверсійних договорів на 174.962 зол. Кооперативний Банк „Дністер" вислав 3.514 оферт довжникам до заключення конверсійних договорів на суму коло півтора міліона золотих та подав до затвердження Акцептаційному Банкові 459 договорів на суму 183.977 золотих.

Колиж довжники рільники жалуються, як це читаємо в пресі, що з ними вірительські установи не заключують конверсійних договорів і вони мусять оплачувати 10 проц. відсотки з всякими коштами від своїх довгів, які підходять під конверсію, то се неправда, бо в таких випадках вони не платять ані 10 прц. відсотків, ані не сплачують довгу, а мають за це охорону в Акцептаційному Банку і в розмнних урядах, щоб користали з правних пільг в ратальних сплатах на 14 літ і в обниженні відсотків на 3 прц. до 4½ прц. в річному відношенні.

Тому біда головно в тому, що вірительські установи зорганізованого кредиту самі не в силі притягнути залягаючих довжників рільників до сплачування їх довгів шляхом конверсії, яка дає їм найдальше посунені пільги у сплаті рільничих довгів. І тому над усуненням цієї небезпеки повинні співпрацювати всі наші громадянські установи і вся наша преса, щоб змінити нездорову ментальність наших рільників та спамятати їх в останній годині, у їх власному інтересі, в інтересі життя нашого рільництва.

Та й наші кредитові кооперативи мусять також зі свого боку розвинути в цих останніх місяцях здвоєну акцію, щоби приєднати залягаючих довжників до заключення конверсійних договорів до кінця сього року. Адже се лежить також в їх інтересі, щоб урухомити позичиний капітал і дістати з часом його в свої руки, хочби з обниженими відсотками, та причинитися до віддовження рільництва, що цієї помочі потребує.

Отсі мої поміченння подаю під розвагу всьому нашому громадянству.

Д-р Кость Левицький.

СВІТОГЛЯД ГІТЛЄРА

Гітлєр про християнство.

На закінчення конґресу націон.-соц. партії в Нірнберґу канцлер Гітлер виголосив велику промову, в котрій м. і. сказав що слідує: Без християнства не моглоб бути мови про утворення перед віками германської держави. В християнстві одержали Німці перший властивий релігійний світогляд і тимсамим підставу, на котрій можна було тоді розпочати будову державної організації. На тій підставі можливо було також виробляти почуття спільноти між поодинокими племенами. Одначе коли християнство розбилося і коли в його нутрі почалася віроісповідна боротьба, та його роля скінчилася: його місце заняв абсолютний реалізм, котрий створив сильну організаційну форму, вже чисто державну. Пізніше настав час демократичної держави, одначе вона піддалася бурі большевицького жидівства.

Таким чином демократія завела таксамо (!) як християнське віроісповідання... Зчерги прийшов національний соціялізм. Він за точку виходу вибрав собі клич: держава для народу! Головний натиск кладе він на ту життеву субстанцію, котру називає німецьким народом. Подібно й релігії тільки тоді мають сенс, коли служать утриманню тої живучої людської субстанції. Н. с. партія хоче служити утриманню народу зібранням й упорядкуванням чинників здібних до політичного життя. Та партія репрезентує погляди, політичне усвідомлення і політичну волю нації. Завдання держави — дальший організаційний розвиток в рамах законів, завдання партії — дальша саморозбудова, щоби вдержатися на становищі учителя й виховника народу. Позатим важна річ засада взаїмної пошани між ними та вдержання обопільних компетенцій. Належить ствердити, говорив Гітлєр, що німецький нарід уратувала партія, а не господарський провід, не професори, не поети, не мислителі, не жовніри! (Довготриваючі оплески). Партія се вождь, а вождь се партія! Як я чуюся тільки частиною партії, таксамо партія се частина мене. Не знаю, коли замкну очи. Та знаю, що партія й тоді буде жити дальше. Щодо армії то вона мусить свої військові сили утримувати і підпорядковувати вірности й послушенству вождові. Коли се буде діятися, перетриваємо навіть найгірші бурі. Партія дає армії нарід, бо нарід дає армії жовніра. А спільно нарід і армія забезпечують державі внутрішний мир. Свою промову закінчив канцлер заявою, що в історії світа гарна карта буде присвячена людям, котрі служили нац.-соц. партії й армії та спільно будували нову німецьку державу.

В отсій промові канцлер Гітлер особисто перший раз виступив в такій виразній формі проти сучасного й будучого значіння християнства, признаючи йому тільки велике значіння в минувшині. З того ясно, що гітлеризм відтепер братиме щораз більше виразно протихристіянський курс. Можна побоюватися, що над християнством в Німеччині перекотиться незабаром подібно тяжка буря як перекотилася по виступі Лютра. Долю великої німецької нації вирішив тоді протикатолицький рух Лютра в той спосіб, що на довгі століття ослабив її і то якраз в часі коли інші великі народи ділилися земною кулею. А як вирішить долю німецької нації протихристіянський рух взагалі? Мабуть нелегке буде для німецької нації те, що наступить.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Українська повість про російську революцію 1917 р.

З випусків „Української Бібліотеки“ І. Тиктора[1]).

Остап П. Білозерський. **Напередодні.** Історична повість. З передмовою Л. Нигрицького. „Українська Бібліотека“ ч. 31 і 32. Львів 1935. Ч. І і ІІ. Сторін 128 + 128, форм. 12.5 × 18 цм. Ціна 0.95 + 0.95 зол.

Повість Остапа П. (?) Білозерського займила два випуски „Української Бібліотеки“ — за місяці липень і серпень 1935 року. Повість на 256 сторінок, хоч невеличкого формату, все-таки в нашім літературнім житю неабияка повість, майже „гігант“. Як довідуємося з передмови Л. Нигрицького, се перша більша повість автора. Дотепер він писав під різними псевдонімами по всяких газетах переважно короткі оповідання й нариси. „Напередодні“ написано знов під іншим псевдонімом, зате... додано наперед портрет-світлину автора. Чудасія, бо нащо тепер псевдонім? Адже й так зі знимки кождий пізнає одного з редакторів радикального „Громадського Голосу“... Вичислені в передмові наголовки оповідань Білозерського нічого не говорять, а редактор „У. Б.“ був настільки скупий на слова, що в тій передмові не сказав нічого більше про ті твори, от прим. хочби про їх літературну стійність тощо. Отже й рецензент і читач про творчість Білозерського можуть висловитися хіба на основі останнього його твору, повісти „Напередодні“.

„Напередодні“ складається з чотирьох частин, а кожда частина з коротких розділів. Композиційно ті розділи досить добре сходяться з епізодами або частиною фабули. Сама основа повісти така: Події відбуваються в Петербурзі напередодні російської революції 1917 року; звідси й назва повісти. Головного героя в повісти властиво нема, бо хіба трудно вважати за нього студентку Олю, дочку Українця-робітника в Петербурзі. Оля досить звичайна, пересічна дівчина, якій Бог дав красу, а вона ту красу використовує в мало оригінальний спосіб: заглядає у вікна касарні, де живуть старшини. І спершу любиться в однім, потому в другім офіцирі. Ніякої глибшої думки Оля не має; хоч вона пізніше і пристає до революційної організації, то робить се не з переконання чи любови до України, а тому, щоб пімститися на Распутінови. До України Оля відноситься байдуже й навіть хоче — під впливом Польки Кшесіньської — спасати царя... Загалом, хоч коло Олі крутиться ціла акція повісти, навіть революція приносить користь в першу чергу тій же Олі. Одначе та ніби „геройка“ — людина без якоїнебудь індивідуальности. Подібно не можна назвати головним героєм повісти ні одного з інших її персонажів: ні Горленка, ні Телігіна, ні Лебединського, ні навіть Распутіна; хоч той останній розвалюється в карикатурно-несмачний спосіб на обгортці роботи Е. Козака. Так отже повість не має того хребетного стовпа, що ним є звичайно головний герой з його ідеалами, бажаннями, радощами й терпіннями. Я не робивби з того заміту авторови, коли „Напередодні“ булоб модерною повістю; та—за виїмком теми — ціла повість суто довоенна формою й нагадує радше якогось „Яна Трупішина“ з довоенного ліберального „Курера Львовского“, ніж твір якогонебудь повоенного повістяря, навіть... з Галичини.

В повісти виступає досить богато осіб. Автор на загал щасливо зумів їх схарактеризувати — не від себе, а їх власними словами й ділами. Найвиразніше вийшов Телігін, московський шлямазарник-обломовець, що божевільно любиться в Олі (До річи: в ній всі тільки люблять, а по своїому навіть Распутін), але може лише „ходити за нею як тінь“, бігати за нею по вулицях Петербурга і плакати. Знуджений розпустник (обовязково аристократ, по масонській рецепті...), Галлін, теж досить виразний. Зате слабше вийшли типи Українців. Автор почав характеризувати декого з них (грим. батька Олі чи Миколу Микитовича), та пізніше впровадив забагато осіб і через те не вивінчив якслід характеристики головних осіб. Оба офіцири-Українці, Горленко й Лебединський, зарисовані слабо. Крім того маємо особи, яких загадки в повісти не розвязано; такі гості в коршмі, що говорять якоюсь „чужою мовою“. Гниле тло струпішілої верхівки російських аристократів та капіталістичних і політичних верховодів змальоване також прикінці чорними-чорнявими мазками тої самої кисті, що й ніби історичні випуски про ті часи в радикальній „Самосвіті“.

Та поруч сих загальних недомагань у повістевій техніці Білозерського треба признати, що автор умів талановито підхопити характеристичні прикмети своїх персонажів. В таких випадках обсервація письменника бере верх над радикальною тенденцією. Білозерський симпатизує з революцією[2]) й до того навіть гармонізує її з національним визволенням України; та при тім уміє добре й гарно змалювати почування царя:

„Бути може, що для спасення Росії потрібна окупна жертва. Нехай тою жертвою буду я. Нехай звершиться воля Божа!“ (стор. 63—64, І. тому).

Хоч се думає так у повісти жінка про свого колишнього любовника, то — як на радикального письменника — є в тім всетаки велика обєктивність. Та назагал атмосфера повісти тенденційно-ліберальна, зовсім в дусі масонської літомізації-каменярства.—Добрі картини-обсервації маємо ще в інших місцях, як от прим. почування батька-жандарма до своїх дітей, що вириває йому з рук самовбивчий револьвер (на жаль лише „гуманна“ любов до дітей, а не віра в Бога, том ІІ, стор. 69), чи хвилини людських почувань навіть у розбійника (І. т., стор. 57—58). Та все те показує нам автор, розуміється, не з надприродного, а з чисто людського становища, так як се наказує його „каменярська“ гуманність.

Про добрий обсерваційний талант автора свідчать рідкі, зате гарні порівнання:

„На яснім раннім небі розлилася синява радість“ (І, 13).

„Проміння раннього сонця вломилося через двері в гостинницю і білим крильцем метелика вдарило по задимлених чорнявих стінах“ (І, 101).

„Минало літо, заходючись від плачу“ (ІІ, 17).

Галицька газетна говірка часто псує враження від гарного порівнання:

„Лагідний, добродушний, усміхнений сніжок опадав на людські лиця. Мускав (!) їх делікатним крильцем і наче дивувався, чого це вони такі розгарячені“ (ІІ, 60; підчеркнення мої, Ар.).

Та се річи чисто формальні. Ми бажалиб бачити дещо глибше в творі. Тимчасом автор наскрізь тенденційно відноситься до таких важних справ, як прим. релігія, хоч робить се під зновже каменярською запаскою боротьби з духовенством. Для автора — в устах персонажів його повісти — „попи друть із живого й мертвого“, єпископ побиває Распутіна жезлом (!!-т. І., стор. 73—74 і 100), ба навіть в одному місці (ІІ, 14) автор називає рідку сцену — зновже устами персонажу!!— „релігійною екстазою“! Вся повість аж кишить від нездорової задухи еротизму автора; все тим переняте, подібно як у Степ. Левинського новелях „З японського дому“. В повісти є кілька драстичних сцен, наче живцем взятих від якогось жидівського натураліста (головно бійок, оргій, лайок), але автор якось не подбав про їх осудження. Загалом Білозерський у таких справах індиферентний. Він лише рідко коли каже комусь обуритися на паскудство, звичайно тоді, коли свинство робить „піп“ чи аристократ. У повісти нема ні одної етичної одиниці, що відбивалаб у собі додатні й відемні сторони описуваного життя. Не робить сього буквально ніхто. Духовенство—нездале (мова очевидно про російське православне духовенство), а позитивні герої занадто люблять в Олі, щоб мали час висловитися про таку дрібницю як етика.

Відношення автора до революції й інших соціяльних ферментів — прихильне, хоч рівночасно Білозерського чи його героїв революція обходить лише як засіб до здобуття волі для України. (Отже — як бачимо — і радикали не забувають покористуватися в практиці кличем „ціль освячує способи“, хоч у теорії скидують ту перфідну засаду на Єзуїтів...) Але ту „волю“ Білозерський розуміє анархістично, подібно як Драгоманів. Правда, Білозерський говорить про ідеал самостійної української держави, та рівночасно один його герой каже: „Наша ціль позбутися всякої неволі“ (І, 58). Що се має значити, того автор ближче не пояснює. Та можна приняти, що він розуміє волю таку, щоби „без холопа і без пана розвернулася весело“; та від того — нехай і традиційного в нас — „ідеалу“, дуже недалеко до значно простішого: скинути всякий державний примус, бо мовляв инакше прийде „інший з хлопа шкіру дерти“. В повісти виступає як уосіблення України... Марко Проклятий, що зарізав маму і волочиться як вічний Жид, якому ніде нема спокою. Білозерський сам виводить його генеальогію з українського анархічного степу, який ще від наших прадідів Антів зривав серце на всякім, що бодай трохи вибився зпоміж „рівного“ народу.

Наскрізь хибне становище автора до большевизму. Його героїв-Українців большевизм не обходить (!), а Ленінови вони не вірять, бо він... пан, дворянин (т. І, стор. 57). В цілій повісти не показано ніякого передвісника большевизму.

Зі сказаного виходить, що хоч автор повісти „Напередодні“ має талант белетриста, то проте його світогляд, у наскрізь хаотичному дусі Драгоманова й сучасних „каменярів“, не дасть тому талантови якслід розвинутися. Пустий світогляд вяже крила таланту, обтяжує їх немистецькою тенденцією й заганяє в сліпий кут лубочної распутінщини. Таких повістей виходить тепер у світі дуже богато і почитність їх велика; та до історії літератури вони не дістануться, просто тому, що вони... лубок.

Щодо передмови редактора „Української Бібліотеки“, то в ній богато ризиковних гадок, як от прим. така, що буцімто в 1917 році „зродилася воля“ для народів Росії. Деж та воля? Таксамо трудно повірити в те, що „перші Українці звалили царат“. А писати про Марка Проклятого, що він „уосіблення вічноживої сили українського народу“ — се вже просто виглядає на гумореску. Ніколи не сподівався я по аристократичному з уродження і вдачі Л. Нигрицькому, що він здібний аж так скочити в радикально-демократичну гречку й пустити в світ такі небилиці...

Арамісс

---

[1]) Про інші випуски „У. Б.“ в новій редакції Л. Нигрицького гляди „Нова Зоря“ 1935 р., чч. 60 (858), 62 (860) і 68 (866). В останнім (68) числі в нотці [1]) треба справити помилку; напечатано там „Про два перші“, а має бути „Про інші сьогорічні“.

[2]) Відомий російський фільософ В. Бердяєв у своїй „Фільософії неравенства“ (Берлін 1923) каже, що революція зовсім не означає початку нового життя — як се гадають ріжні радикальні наївняки; революція се тільки кінець старого життя, закінчення процесу розкладу в організмі народу чи країни. Ніяка революція не принесла тої радісної свободи, про яку мріяли попереджаючі її покоління; а кожда революція викликувала з темних глибин душі всі її найгірші, найпідліші інстинкти. — На жаль наші, не лише ліберали й соціялісти, але навіть націоналісти, ще й досі вважають революцію за щось гарне й почесне. Між ними очевидно є й Білозерський.

МІЛІОНОВИЙ ЗБУТ ПАПЕРЦІВ і ТУТОК „КАЛИНА” говорить про високу якість і дешеву ціну.
фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

Нові видання

Др. Іван Копач: **В честь Митрополита Кир Андрея** (В сімдесятьліте єго житя). Львів. 1935. Накладом автора. Сторін 32. Формат 16.6 × 12 цм. Ціна 50 сот. в тексті 1 знимка Митрополита.

Рідна Мова. Науково-популярний місячник присвячений вивченню української мови. Вересень 1935 р. ч. 9 (33). Рік III. Зміст: І. Огієнко: Без спільної літературної мови нема нації! Для одного народу — одна літературна мова. С. Черкасенко: Будуємо. І. Огієнко: Методи вивчення складні: 10. Синхроністична метода, 11. Філософська метода, 12. Закінчення. Б. Лисянський: Вільне слово. І. Коровицький: Множина назв в українській мові. Б. Лисянський: Єдиний скарб мій. М. Гнатишак: Артизм творів С. Руданського. 12. Козачок, 13. Колядка й щедрівка. І. Огієнко: Мова — культура — церква. Митрополитові кир Андреєві. Є. Грицак: Новотвори української мови. Розділ для самоуків: Початкова Граматика української літературної мови. Рецензії й огляди. Огляд мовних журналів. Від Редакції й Адміністрації. — Адреса „Рідної Мови”: Warszawa IV. ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 зл., піврічна 3 зл., чвертьрічна 1.60 зл.; за границею в Европі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажають, дістають „Рідну Мову” від 1 числа: Річник I (без 2 і 3 чисел) 5 зл.; річник II — 6 зл., оправлений 7.50 зл. Конто чекове ПКО ч. 27.110.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

У ВАРШАВІ на замку відбулася нарада Президента РП з премієром Славеком і бувшими премієрами: Сьвітальским, Пристором і Єнджеєвичем. Обговорювали справу іменування 32 сенаторів і справу зміни правительства.

В М. КШИВІНІ на Познанщині прийшло до бійки між вшехпольською боївкою й поліцією. Поліція візвала боївкарів розійтися. Коли вони не послухали і зачали стріляти, поліція дала сальву в воздух, а коли то не помогло, стрілила до юрби. Одна особа вбита, кілька осіб ранених.

ДО РАДИ СОЮЗУ НАРОДІВ вибрали нових членів: Ромунію, Еквадор і Польщу.

ЗАСІДАННЯ НІМЕЦЬКОГО РАЙХСТАҐУ, що відбулося в м. Норимберзі тривало несповна 3/4 години. За той час виголосили промови: предсідник Райхстаґу ґенерал Ґерінґ і канцлер Ґітлєр. Крім того Райхстаґ приняв в тім часі кілька важних законів.

ДИКТАТОР ІТАЛІЇ МУССОЛІНІ заявив представникови французької ґазети „Матен” м. ін.: Всі ворожі сили фашизму злучилися, щоб шкодити Італії. Італійський нарід симпатизував з анґлійським народом. Одначе тепер Італійці бачуть, що Анґлійці опанувавши весь сьвіт, відмовляють Італії шматка африканської землі. Італія ґарантувала анґлійські інтереси в Африці. Але становище Анґлії непримиримe. Італія не бажає війни з европейськими народами, але не боїться війни, бо може змобілізувати 10 міліонів Італійців.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР ПРОПАҐАНДИ ґр. Чіяно виголосив радієм промову до американських горожан в столиці італійської кольонії Еритреї, де він служить при війську. Він заявив м. і.: Рішення Італії, щоб раз на все полагодити справу абісинського варварства, невідкличне: не можна його змінити. Італійська армія приготовляється до походу в ґлибину Абісинії при кінці вересня с. р.

АНҐЛІЙСЬКІ ВЛАСТИ увязнили двох італійських шпигунів на фортифікаційнім терені Ґібральтару.

В ЖЕНЕВІ відбувся конґрес европейських мусулманів при участи 60 деле ґатів з ріжних держав. Конґрес рішив зачати збірку на будову мечету в Варшаві.

В ГРЕЦІЇ відбудеться 3 листопада с.р. всенародне голосування в справі привернення монархії.

ЕСПАНІЯ концентрує війська коло Ґібральтару, Кадіксу і на Балеарських Островах, щоб забезпечити свою невтральність на случай італійсько-абісинської війни.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР мусів в останнім часі енерґійно протиставитись крайним елементам свого окруження, які заявлялися за негайною офензивою проти італійської армії. Цісар видав ряд дисциплінарних розпорядків та приказав уникати всякої провокації, яка моглаб послужити Італії претекстом до наїзду на Абісинію.

ДО АДДІС АБЕБИ столиці Абісинії прибув бельґійський полковник Риль з кількана цятьма бельґ. офіцирами. Полк Риль має стати шефом штабу в воєнній кватирі цісаря Абісинії. Абісинське правительство зобовязалося виплатити міліон франків жінці полковника якби він погиб у війні.

НОВИНКИ

На місійну працю до Канади до м Йорктону виїхали два наші молоді ОО. Редемптористи, висвячені в Бельґії Преосв. Н. Чарнецьким: о. Роман Хомяк і о. Володимир Курба. Бажаємо їм успіхів в праці між нашими сміґрантами на чужині.

Д-р Михайло Драґан прислав відповідь на статтю д-ра Яр. Константиновича в справі пятницького іконостасу. Статтю помістимо в слідуючім недільнім числі.

Важне для студентів. Подання за стипендії, допомоги з ректорських фондів, зворотні позички треба вносити до 30 вересня, за відложення платности чесного до 15 жовтня. При поданнях треба подати маєтковий стан родичів, число рідні і дотеперішний хід студій.

Виклади на університетах в Польщі зачнуться 7 жовтня с. р.

До Однорічної Торговельної Школи в Яворові, заснованої с. р., приймають хлопців і дівчат по скінченні 6 кл. ґімн. або іншої рівнорядної школи.

Число студентів меншає. Перед лікарською комісією для кандидатів на студентів у Львові зголосилося 935 мужчин і 311 жінок. З того: на ґуманістичний виділ 48 осіб, математично-природничий 52, лікарський 191, правничий 450, фармацевтичні студії 72, на ветеринарію 122. Давніше у Львові записувалося на І. рік кілька тисяч студентів.

Автоматична централя телєфонів буде урухомлена у Львові в ночи з 21 на 22 вересня с. р.

Загальний зїзд „Рідної Школи“ відбудеться у Львові 25 грудня с. р. Кружки „РШ“ вибирають відпоручників на той зїзд у вересні й жовтні с. р.

Начальним редактором „Нового Часу“ став від 17 с. м. д-р Юрій Студинський, дотеперішний кореспондент „Н. Ч.“ з Парижа, син відомого проф. унів. і б. голови НТШ.

Кооперативну цегольню посвятили недавно в Ременові, пов. Львів. Богослуження відправив о. К. Ясеницький з Жовтанець в сослуженні о. Круцька, місцевого пароха та о. Демчука з Руданець. Відповідну проповідь виголосив о. Демчук. Потому промовляли: дир. І. Фур, інж. дир. М. Творидло, інж. М. Хроновят і ін. Попол. відбувся фестин і попис сокільських вправ. Ременів се одно з найбільше свідомих наших сіл у львів. повіті.

Староство в Підгайцях заборонило уладжувати імпрези в селах: Новосілка й Вербів. Поліція перевела в Підгаєччині богато ревізій і увязнень.

Фальшиві 5 і 10 золотівки появилися у Львові в значній скількости.

Вдруге зацвили сливи в однім саді над балтійським морем коло Ґданська.

В с. Чабарівка, пов. Гусятин, обходили ювилей 35-ліття істнування місцевої читальні.

В галицькім окрузі було сего літа 10 діточих садків: в Викторові, Залукві, Колодієві, Дорогові селі, Дорогові греблі, Маріямполі, Крилосі, Підгородді, Перлівцях і Тустані.

В Зборівщині зачали будувати польські „людові доми“ в Присівцях, Тустоголовах, Вовчківцях, Млинівцях і Гукалівцях, костел в Ярчівцях, каплицю-памятник для поляглих поль. вояків коло Зборова, каплиці в Кудинівцях, Конопниці, Серетці, Жабині, Нетерпинцях і Чистопадах.

В 100-ліття київського університету вийдуть дві збірки: „Історія Київського Університету“ і „Збірка по історії наук Київського Університету“. В вересні й жовтні с. р. відбудуться ювилейні обходи.

По розстрілі двох синів і по заслані на Соловки мужа, дочки і двох молодших синів Марія з дому Слободівна Крушельницька, жінка Антона опинилася в „раю“ в крайній нужді. З горя й нужди померла в Харкові. Покійна, ур. 1876 р., написала збірку новель „І хтож вона була“ і виступала в українськім театрі як талановита акторка.

Ґенерал армії УНР Микола Капустянський виїхав з Парижа до Америки, щоб познайомитися з тамошним українським життям.

Новий український часопис „Вояк” видали б. українські вояки в Бельґії. Сей часопис призначений для широкого загалу б. вояків української армії.

В Ужгороді, столиці Закарпаття, з початком грудня зачне виходити ілюстрований місячник українською мовою. Новий орґан буде призначений для молоді й родин.

Велика релиґійна демонстрація відбулася недавно в Ленінґраді. Робітники заповнили весь смоленський цвинтар, щоби протестувати проти нових переслідувань христіянства в СССР, увязнення і заслання богатьох священиків всіх віросповідань, замикання церков і т. д. Міліція розганяла вірних і богатьох увязнила. Се має бути початок масових протестів проти переслідування релиґії в „раю“.

У Відні 15 с. м. обходили урочисто 252 річницю оборони Відня перед Турками. В історичнім костелі св. Йосифа відправлено ряд богослужень.

В Австрії вийшов закон, щоби жебраків і волоцюг притягати до примусової праці. Для них орґанізують окремі табори.

Перший жіночий курінь в числі 1.000 Абісинок готовий вийти з Адіс-Абеби зараз після виповідження війни. Курінем командує жінка. Він озброєний „мавзерами“, крісами німецького виробу.

Серед італійських вояків в Еритреї та Сомалі у Східній Африці шириться малярія. Досі занедужало на неї 14.000 вояків. Таке доносять з Відня.

Літак порушуваний людськими мязами. На летунський площі у Франкфурті над Меном летун Дінбайль перелетів 235 м. на апараті, збудованім інж. Гезелером. Се вперше в історії летунства пущено в рух літак силою людських мязів.

Гумор. — „Машина випирає людину“. — Моя жінка тепер безумно залюблена в своїм новім самоході. — Ось вам ще один примір випертя людини машиною!

Гумор. — Гарне виховання. — Видиш, що значить гарне виховання. Ось Іван Іванович лається з жінкою тільки по французьки: ні один сусід не може зрозуміти!

В кождій культурній родині на цілім світі роблять подарунки з книжок при численних подіях і нагодах, а саме: 1) в день уродин, 2) в день імянин, 3) в день коли молодець чи панночка кінчить школи, 4) в день заручин, 5) в день вінчання, 6) на Святвечір, 7) на Великдень, 8) в день патрона місцевости, 9) в кожде родинне свято, 10) при кождій більшій щасливій або нещасливій події, щоб радість утревалити доброю книжкою, згл. щоб смуток злагіднити розумними думками доброго автора. Пригадайте Собі, чи Ви поступали так і чи в Вашій родині робилося так? Коли ні, то направте се, бо з культурних одиниць складається культурна нація. Сила не полягає на грошах, ні на землі, тільки на уморальненні й укультивованні духа. При виборі книжок не забувайте про католицькі книжки „Нової Зорі" і „Правди".

872 еміґрантів виїхало з Польщі до заморських країв в серпні с. р. В Палестині великий брак робітників.

Можливе тільки в Америці. Нюйорський комік Рак одержав у спадку 3 міліони долярів від незнакомого чоловіка. Дивний незнакомець зазначив у тестаменті, що записує йому все своє майно, бо се був одинокий чоловік, який умів його розвеселити.

В Лондоні вийшли спомини Англійця Джемса Вімав, котрий в р. 1877 став російським підданим і прожив в Росії 40 літ як великий посідач дібр. Спомини його дуже цікаві.

Як є у инших народів. Знаний французький письменник Поль Бурже скінчив сими днями 83-й рік життя і в 83-ту річницю своїх уродин розпочав писати новий роман. Він буде печатаний в „Ревю де Ди Монд". У нас вже 60-літні люди часто самі вмовляють в себе, що вони вже „старі" й до праці неспосібні.

Капуста як лік. Осягнено знамениті лічничі висліди в случаях астми, ревматизму й затяжного запертя при помочи подавання 1/2 кг. сирої капусти денно. Знамениті висліди приписують діланню холіни й молочного квасу, що є в сирій капусті.

Безробітні письменники Злуч. Держав Півн. Америки зорганізували „Ліґу авторів Америки" й зажадали праці від адміністрації прилюдних робіт. Там створили окремий відділ для таких робіт і призначили письменникам працю. Вони мають написати „Провідник по місті Ню Йорку" на зразок Бедекера. Се має бути не лише сухий катальоґ, але й вказівки, як перевести добре час і то без грошей. Письменники будуть діставати таку саму платню як і безробітні театральні артисти і музики.

Епідемія спячки шириться в Японії. Богато людей вмирає від тої недуги.

В китайській провінції Шен-Тсу шириться епідемія шкарлятини і червінки. Лічниці переповнені. Хорі не можуть знайти приміщення.

Гумор. — Ах, ті свята! — Резервіст Фішглянц! З якої причини хочете відпустки? — З причини імматрикуляції. — До лиха з тими жидівськими святами! („Врубле").

Гумор. — Дотепний батько. — Молодий чоловік: Я прийшов просити руки вашої доньки. — Господар до льокая: Скажи донці, що прийшов манікірист.

Гумор. — Упрощена гра. — Отже зачинаємо грати в карти, чи може відразу зачнемо сваритися?

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Жито дорожіє. В Варшаві платять по 13 зл. за сотнар жита. На світових ринках ціни жита йдуть вгору.

Членами РСУК'А стали отсі нові кооперативи: 1) „Надія", Грозова, пов. Добромиль, 2) „Селянська Самопоміч", Данильче, пов. Рогатин, 3) „Українська Райфайзенка", Романове Село, пов. Збараж, 4) „Українська Райфайзенка", Соколів, пов. Бучач, 5) „Селянська Поміч", Чистопади, пов. Зборів.

Сліди нафтової ропи найшли на полях Угерська стрийського пов. Угерсько сусідує з газовими теренами Дашави.

На інвестиції в молочарстві урухомлено кредит у висоті 7.5 міл. зл. Розпроваджуванням кредитів буде займатися Державний Рільний Банк. Хто й кілько кредиту має одержати, рішають Рільничі Палати, Союз Молочарських і Яйчарських Кооператив, Союз Рільних і Зарібково - господарських Кооператив і Державний Рільний Банк. При видаванні опінії ті чинники кермуються тим, чи кооператива, що старається про кредит, є в приготованій передтим кооперативній сіти, чи має зрівноважений білянс і відповідну скількість власних капіталів, чи не є задовжена в Д. Рільнім Банку (в тім случаю признається кооперативі наперед кредит на віддовження) та чи нормальна рентовність кооперативи по обтяженні її молочарським кредитом не спричинить підвишки цін молока і молочарських перетворів. — Коли йде про конкретні цілі, то кредит признається передовсім на будову домів, криниць і т. п. та на переведення технічних інсталяцій (головно холодільень) краєвого виробу. На знаряди й урядження заграничного виробу не уділяють кредиту. тільки піднимають акцію за одержання кредиту безпосередно в заінтересованих заграничних фірмах.

29.7 міліонів зл. дефіциту мала Польща в м. серпні с. р. Приходів в серпні с. р. було 146 міл. зл., розходів 175.7 міл. злотих.

100.000 нових срібних і бронзових медалів вибила державна минниця з приводу першої подорожі корабля М/С „Пілсудский".

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 20.000 зл. на чч. 174481, 160985; — 10.000 зл. на чч. 148008, 155258, 43103; — 5.000 зл. на чч. 8858, 42712, 94892, 183450, 33226, 79345; — 2.000 зл. на чч. 3142, 8892, 13317, 20647, 22256, 23227, 26426, 32956, 48908, 68571, 81233, 93701, 109943, 115355, 129668, 130320, 136174, 146649, 14956, 151228, 19109, 23986, 33323, 39882, 45051, 51985, 95661, 109747, 122804, 124799, 137960, 140783, 164379, 166522, 172260, 180365, 182415; — 1.000 зл. на чч. 3169, 7947, 8684, 9260, 19923, 23436, 25324, 37229, 38195, 42018, 40355, 49701, 50284, 50893, 55416, 55732, 59121, 61646, 61475, 64414, 69766, 73579, 79097, 83952, 85531, 87766, 88023, 99352, 119700, 121782, 124, 382, 142727, 142771, 154737, 155959, 8183, 32859, 33249, 39332, 43286, 44073, 202, 48407, 55416, 59208, 61610, 67944, 72769, 81272, 84042, 91217, 94827, 94865, 97405, 100308 101866, 108771, 120268, 121438, 121539, 122909, 123550, 128178, 128464, 129708, 130943, 131668, 132604, 133157, 143347, 143561, 153732, 156118, 154737, 155469, 160209, 163735, 168382, 170772, 171985, 174188, 177425, 177588, 181334, 182455.

БІРЖА

ГРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.29 — 5.30 зол. Тенденція звишкова.

Нім. марка 1.55—1.60, фр. франки 34.85 — 35.08, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінґи 26.10—26.25, австр. шілінги 99.00 — 102, чеські корони 20.50 — 21.50, рум. леї 28.50 — 29.50, ліри 37.50 — 40.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 19 вересня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес. без опакування	2.70 зол.
1 кг. масла дес. експорт. з опакув.	2.74 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.60 „
1 к. яєць	3.40 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло звишкова, на молоко і сметану слаба, на яйця сильна.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 19. IX. ц.р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури I. кл. за 1 кг.	0.90 зол.
Качки за 1 кг.	0.70 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АПОЛЛЬО: Золото.
АТЛЯНТИК: Авдієнція в Ішлю.
ГРАЖИНА: Кіт і скрипка.
КАСИНО: Секвоя.
КОПЕРНИК: Мала мати (Франціска Галь).
МАРУСЕНЬКА: Людина-вовк.
МІРАЖ: Цісарські лови.
МУЗА: Мужчина в небезпечнім віці.
СТИЛЕВИ: Провокатор Азеф і ревія.
УТІХА: Котячі кігті й ревія.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині
ОТВЕРТИЙ ЦІЛИЙ РІК
Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 26 вересня 1935. Ч. 73 (871)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Городецких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.ЩІ. Львів 505.796

З Радянської України

Нові масові увязнення Українців

АТЕ депешує з Риги: З Москви доносять, що совітські власти знов викрили дві законспіровані ґрупи українських націоналістів, котрі вели між населенням Украіни сепаратистичну діяльність. Сі ґрупи складалися майже виключно з молодих робітників. В Донецькім Басейні увязнено управителя виділу пропаґанди при партійнім комітеті Бабака, котрий рівночасно виконував обовязки предсідника верифікаційної комісії. Крім Бабака увязнили також редактора часопису „Червоне Запоріжжа" Засобу і ще 6 членів партії. Всіх обжаловують за націоналістичну пропаґанду. В м. Христинівка також викрили ґрупу українських націоналістів, котра працювала на терені комсолому і в школі. Увязнили директора школи Рибака й учителів Любомського, Кочубея й інших. В шкільній бібліотеці переховувано видання з часів отамана Петлюри. Крім увязнень центральні власти розвязали районовий партійний комітет і потягнули до відповідальности президію того комітету за те, що він толерував українську націоналістичну пропаґанду. — (Нема сумніву, що весь той алярм тільки новий претекст червоних товаришів з Москви до дальшого винищування навіть українських комуністів. Пацифікація України червоною Москвою триває вже 18 літ).

Понурий образ положення в світі

Війна може вибухнути кождої хвилі.

Один з найвизначніших французьких публіцистів Керілліс так представив сучасне політичне положення світа в ґазеті „Еко де Парі": Горизонт стає особливо чорний, все відбувається так як колиб з далеких границь Етіопії банальний кольоніяльний огонь мав роздути величезний пожар в цілім світі. Анґлія мобілізує і концентрує свою могутню фльоту коло побереж Суезу і Ґібралтару. Телеґрами з Лондону оповідають про рухи Арабів в Єгипті, Судані і Туреччині. Муссоліні зібрав 200.000 жовнірів в судсідстві Абісинії, 50.000 в Тріполісі, як колиб задумував атакувати Єгипет за прикладом Наполеона. В Італії міліонова армія стоїть узброєна найновішими воєнними матеріялами. Німеччина зброїться горячково проти Литви і Росії, як також в надії кинутися на Францію, самітну в подертій на шматки Европі. Вкінці Совіти перекидають свою армію з далекої Сибірі на польський фронт. В такій хвилі шалений Лєо Блюм домагається розброєння Франції... А війна може вибухнути кождої хвилі.

Війна Німеччини з СССР

В Москві кажуть, що вона напевно вибухне.

Аґенція Гавáса доносить: В деяких совітських кругах думають і говорять, що вибуху війни між Німеччиною й СС СР не дасться уникнути. Радек пише в „Ізвестіях", що Гітлер говорить про мир лише тому, що Німці ще не готові до війни. Погрозою про Мемель хоче він пригадати, що Німеччина може наблизитися до границь СССР. Головна ціль Гітлера: ізоляція СССР. Та большевики мають тепер більше приятелів в світі, ніж колинебудь передтим.

Пресова конференція в Адіс Абебі

В столиці Абісинії відбулося принятя 85 представників світової преси. Підчас приняття абісинський цісар виголосив промову. В ній заявив м. ін.: Абісинія не згодиться на мандат, котрий обмежувавби її незалежність. Абісинія була незалежна поверх 2.000 літ. Абісинці доказали, що можуть самі управляти собою без чужого протекторату. Як начальний оборонець мого народу, сказав цісар, в разі потреби сам поведу армію проти ворога. Одначе вірю, що Бог не дозволить на те, щоб наш спір з Італією розвязано кровю. Абісинія не згодиться на територіяльні уступки для Італії, поки не дістане відповідних компензацій.

Ґазеті потрібні репортери

Большевицький щоденник „Правда" оповістив велику статтю з поясненням значіння добрих репортажів для преси. Він пише м. ін.: Без інформації ґазета неможлива, а інформації нема без репортерів. Треба виправити мозки тим совітським письменникам і журналістам, котрі думають, що репортаж — низше їх достоїнства і що се „буржуазний винахід". Власне треба собі брати приклад з буржуазних письменників і журналістів: ніякий правдивий журналіст, хочби він робив не знати яку високу роботу, не погорджує репортеркою й інформацією. Займався тою працею навіть письменник тої міри, що Марк Твейн... — 18 літ треба було ком. партії побути при владі, щоб поробити аж такі „відкриття".

Нечувані пригоди з медведями

З Харбіна доносять, що на стації Казанцево сталося ось що: На ґрупу робітників напало 12 медведів. Робітники залягли в розстрільну і зачали стріляти. Та се медведів не перестрашило й вони дальше наступали. Щойно військо примусило медведів відступити. Медведі не бояться там людей і часто розганяють робітників при напрáві зелізничого шляху. Одного разу з дупла зрізаного дерева вискочив несподівано великий медвідь. Робітники розбіглися, тільки один не міг зі страху рушитися з місця. Він махав топором і кричав: „Я тобі, вуйку, покажу, я тобі покажу!" Медвідь був мабуть по добрім обіді, бо мирно відійшов.

ЯКЩО ХОЧЕТЕ ПРИЧИНИТИСЯ ДО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ обезпечіть негайно, А НАЙПІЗНІШЕ ДО 31 ЖОВТНЯ дозволену законом 1/3 частину вартости своїх будинків в одинокому українському

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

БАТЬКИ І ДІТИ

Справа переходу звання батьків на дітей.

Споконвіку так було, що діти привчалися при своїх батьках до праці. Покоління передавали свій досвід „от рода в род". Нове покоління на підставі досвіду попередніх поколінь уліпшувало методи праці. В той спосіб повставали ріжні винаходи, що по тисячах літ довели до сучасного високого розвитку техніки. Сьогодня наслідство фаху лишилося головно між селянами. Колись воно було правилом для всіх людей. В часах середновіччя фах переходив з батька на сина. Причинявся до того цеховий устрій. Ремесло, удосконалюване поколіннями, доходило тоді до небувалих тепер мистецьких вершин. Бо ніяка школа не навчить фаху так, як щоденне оглядання і при тому довголітна практика в батьківськім домі. Так виростали славні мистці, будівничі, різьбарі, малярі і т. д. Твори їх подивляємо ще й тепер по сотках літ.

Таксамо славні роди в Анґлії, що створили велику Британську Імперію, передавали сотками літ свій досвід молодим поколінням. Звідси тяглість і постійність анґлійської політики.

На тій передачі батьківського досвіду основується й сила монархічного устрою: монарх передає свому престолонаслідникови свій довголітний і родовий досвід, як управляти державою. Велика перевага анґлійської монархії над республиканською Францією мимо хвилевої геґемонії Франції над Европою після великої війни.

Економічна революція на початку 19 століття, що наступила з винаходами ріжних машин, знищила се наслідство фаху. Повстав хаос, що триває й досі. Зачалася масова мандрівка селян і ремісників, що шукали зарібку в фабриках і копальнях, в нових промислових і гірничих осередках.

Світова війна й сучасна кріза, що появилася як її наслідок, спричинили великий хаос у всіх ділянках життя. Се відбилося також у виборі звання.*)

В „Новій Зорі" ч. 869 подали ми в статті „Наша молодь" на основі анкети, переведеної між 76 гімн. учениками VII і VIII кл., що задумує студіювати наша молодь. Тепер подаємо докладніше, яких батьків сини які фахи бажають студіювати.

*) Про великанські трудности вибору звання в теперішних часах гл. видану недавно „Н. Зорею" брошуру д-ра Назарука „Вибір Звання".

І так на 21 синів селян, переважно середняків, тільки один має нахил до господарки, до столярства, шлюсарства або вести крамницю й остати на селі. А решта, себто 20 селянських синів має намір студіювати: 6 теольогію, 5 медицину, по 2 техніку й фільософію, по 1 право, народне учительство, „виїхати на студії до Парижа“, стати актором. Один написав, що — „до нічого, евентуально учитель“. Сини заможніших селян, що мають від 10 до 20 морґів поля, мають охоту бути священиками. Се й природне у селянських синів. Наш селянин все ще уважає духовний стан найбільше почесним зі всіх станів і тому коли посилає синів до шкіл, то найрадше на теольогію.

На 16 синів священиків 4 бажають студіювати теольогію, 4 медицину, 2 фармацію, по 1 право, військовість, музику, лісництво, ветеринарію й фотоґрафію. Отже селянські сини, що кінчать ґімназію, тільки в 4.7 проц. хочуть продовжати звання батька, коли сини священиків в 25%.

На 13 синів урядників ні оден не вибрав урядничого стану. По 2. вибрали журналістику й летунство, по 1 монаший чин, музику, медицину, хемію, фіз. виховання, природу, військо і торговлю. Один написав щиро: „Нічо“. Видно не завидна доля урядників, коли ні оден з їх синів не хоче йти слідами батька.

З 4-ох синів емеритів 2 вибрали медицину, по 1 техніку й фармацію. Син судді вибрав собі техніку.

Добре зробив син лікаря, що задумав йти на медицину і син професора, що йде на професора історії. Можуть богато навчитися від своїх батьків. З трох синів адвокатів один вибрав собі лісництво, другий журналістику або театр, третий просто „нічого“. Сини трох інтеліґентів (не подали фаху батька) йдуть: на фіз. виховання, музику й медицину. Якби не „нумерус клявзус“, то ми малиб сьогодня дуже богато лікарів.

Сини народних учителів мають такі аспірації: один хоче на медицину, другий на техніку, третий ще „не знає“, куди піде. Сини двох зелізничників (одного емерита) хочуть бути лікарями. Оба сини дяків хочуть стати священиками.

З трох синів ремісників два хочуть студіювати медицину, один техніку. Нещасний син кравця не може дальше студіювати, бо має хорі очі. Син шевського майстра пише, що не має нахилу до нічого. Так само син поліційного емерита не дав відповіди в тій справі.

Як бачимо, тільки малі виїмки вибирають той сам фах, що батьки. Значиться, у нас крім хліборобів батьки не передають ні свого замилування, ні довголітнього досвіду своїм дітям у справах свого фаху. Нема родової традиції. Майже кождий наш молодий чоловік зачинає наново, від себе. А шкода, бо хоч один син повинен в родині продовжати фах батька. Очевидно, коли батько невдоволений зі свого фаху і вічно нарікає на нього, то не може заохотити до нього свого сина. Коли батько розминувся з фахом, то звичайно передає синови цехіть до свого фаху.

На підставі згаданої анкети виходить, що тепер є дуже мало батьків задоволених зі свого фаху, коли не заохотили своїх синів до того самого фаху. Годі тут ствердити, чи ті батьки розминулися зі своїм фахом, чи винні тут повоєнні обставини, кріза і т. д. Бо треба знати, що зле вибраний фах мститься не тільки на одиниці, але й на потомках. Тому таке велике значіння мають фахові порадні для вибору звання.

На питання: Хто мав або що мало на нього найбільший вплив в житті? — відповіло 49 учеників: 10 заявило, що родичі, 6 батько, 6 мати, 5 священик, 4 „ніхто“, по 3 рідня, учитель, лектура й Шевченко, по 1: брат, сестра, добрі і злі люди, Франко, Леся Українка, всякі події й вулиця. Священики мали рішаючий вплив на 4 селянських синів й одного з інтеліґентського дому. На 49 учеників 11 має матерей римо-катол. обряду. Одначе з анкети не видно, який їх вплив на синів. Тільки один з них хоче наслідувати марш. Пілсудского. Се правдоподібно вплив матери.

На 49 учеників 25 виховалося під рішаючим впливом родичів, як самі пишуть. І се власне найбільше позитивні типи. Се ще один доказ, що родинного виховання ніщо не може заступити. Пробували се зробити большевики, одначе по 18 літах нелюдських експериментів, що мали на ціли зовсім усунути вплив родичів на дітей, тепер вертаються знов до родинного виховання молоді. Очевидно, можуть бути виїмки, одначе хто ломить природний стан річей, мусить скорше чи пізніше по гіркім досвіді завернути до законів природних і Божих.

Підчеркуючи велику вагу вибору того самого звання, котре мав батько, не хочемо тим пропаґувати якраз того, щоби всі діти бралися тільки до тої праці, котру виконував їх батько. Се булоб і неможливе і навіть невказане. Одначе зле, коли ні одна дитина не хоче продовжати батьківської роботи, бо таким чином вривається тяглість і якість продукції: а се річи для суспільности дуже важні. Земля і — ремісничі варстати, на котрих працювали батьки, повинні бути в найбільшій пошані у дітей і бодай одна дитина повинна продовжати батьківську працю. В переході звання з батьків на дітей повинен бути тільки оден абсолютний виїмок: в духовнім стані. Розуміння й досвід катол. Церкви вчать, що той стан не повинен мати таких переходів, бо він призначений до виїмково високої, до найвисшої ціли. Про ту справу гл. глибоко переконуючу статтю Преосв. Григорія, котру печатаємо.

З Березі Картузької

В суботу увільнили з Березі Картузької 48 інтернованих, в тім 38 Українців, між ними 2 комуністів з Волині, решта з Варшави, Новгородщини і Полісся. 1) Скробка Олекса, студ. техн. з Жовківщини. 15 місяців, 2) Тюшка Осип, студ. прав, Долина, 15 м. 3) Федак Волод., абс. ґімн. Перемишль, 15 м. 4) Горбовий Ярослав, студ. техн. Долина, 15 м. 5) Данчевський Андрій, абс. ґімн. Жидачів 15 м. 6) Барабаш Гриць, м-р прав, Стрий, 15 м. 7) Бігун Микола, прив. уряд. Львів, 15 м. 8) Небожук Волод., м-р прав, Сокаль, 15 м. 9) Старух Богдан, абс. ґімн. Бережани, 15 м. 10) Павлишин Осип, уряд. „Будучности“, Тернопіль, 15 м. 11) Пашковський Богдан, студ. техн. Бережани, 15 м. 12) Кішан Ілля, студ. техн., Тернопіль, 15 м. 13) Серветник Евген, абс. ґімн. Луцьк, 15 м. 14) Янкевич Ґінадій, абс. ґімн. Рівне, 15 м. 15) Кудра Олекса, селянин, Костопіль, 15 м. 16) Ґоцький Волод., уряд. книг. „Н. Т. Ш.“, Кремянець, 15 м. 17) Роговський Волод., заробник селян., Тернопіль 12 м. 18) Ґадьо Волод., студ. музикольогії, Жовква, 12 м. 19) Перун Теодор, абс. ґімн. Яворів, 11 м. 20) Кунанець Волод., абс. ґімн. Яворів, 11 м. 21) Мурій Богдан, м-р філ., Тернопіль, 11 м. 22) Зубик Михайло, торг. помічник, Тернопіль 11 м. 23) Кульчицький-Ґут Роман, м-р прав., Самбір, 10 м. 24) Іванцицький Роман, торг. пом., Берестє, 10 м. 25) Пеленський Любомир, студ. прав, Перемишль. 9 м. 26) Боринець Андрій, студ. філ., Станиславів, 9 м. 27) Черневич-Яковлів Кость, студ. техн., Остріг, 9 м. 28) Паладійчук Роман, журналіст, Львів, 6 м. 29) Вишнівський Сергій, ред. „Волин. Неділі“, Луцьк, 4 м. 30) Вітрюк Павло, книговодець, Ковель, 3 міс. 31) Процишин Теодор, селянин, Тернопіль, 3 міс. 32) Корнелюк Ігор, муляр, Луцьк, півтора міс. 33) Клос Роман, дир. „М. С.“, Луцьк, півтора міс. 34) Новак Семен, селянин, Рівне, півтора м. 35) Ковальський Роман, студ. філ., Станиславів, 1 міс. 36) Рибачек Роман, студ. техн., Львів, 3 тижні. 2 українські комуністи з Волині Марищук і Микитчук.

Куратор Ґадомский

про низький науковий рівень в середних школах.

Представник Аґен. „Схід“ мав розмову з Куратором Львівської Шкільної Округи Юрієм Ґадомским про шкільні справи. Куратор Ґадомский звернув м. і. увагу на науковий рівень молоді в середних школах і заявив: Остання контроля в середних школах ствердила низький науковий рівень молоді. Се показалося при вступних іспитах до високих шкіл. Не брак місця в високих школах, тільки брак відповідного приготування молоді став причиною неприняття сеї молоді до високих шкіл. Сю проблєму треба уважати важною та пильною і її повинні розглянути всі покликані чинники. Не вільно укривати факту, що основна хиба полягає на просто катастрофальнім браку опіки суспільности над молодю. Не треба закривати факту, що дім і родичі не всилі створити відповідної культурної атмосфери задля тяжких фінансових і господарських умовин. Хлопці чи дівчата, котрі доїзджають потягами, возами або ходять пішки до ґімназій і по науці вертають до підміських осель і на села, не мають змоги користати з тих всіх культурних здобутків, з котрих користає та шкільна молодь, що мешкає в містах. Ні книжка, ні відповідні культурні розривки не можуть бути примінювані до тої молоді, що мешкає здалека від міст. Навіть зовнішна культура доходить з трудністю до тої молоді, котра мешкає на селі. Опіка над сею молодю — се справа дуже пильна і важна для національної культури. Ся справа дає нашій суспільности велике поле до праці. З терену надходять вісти, що вище поданий стан щораз гірший. Бо чим гірше під матеріяльним оглядом в родичів і опікунів, тим більша небезпека для наукового рівня в середних школах. Явища потверджують, що селянин і підміський міщанин не можуть купувати своїм дітям книжок і видань, які складаються на відповідне виховання і науковий рівень молоді.

Може деякий перерість спортового виховання молоді спричинює злий науковий рівень? спитав представник Аґенції.

Куратор по довшій надумі відповів: Се ні... Недостача матеріяльних засобів впливає на знижку наукового рівня. Інтервенція суспільности в напрямі зміни вище згаданого відемного стану повинна зачатися зараз. Школа може дати ученикам лише частину виховання і культури, решту мусить дати молодим членам суспільности — культурна атмосфера родинного дому. На сю атмосферу складається цілий ряд чинників, а не лише сама книжка і шкільна поміч. Село має нині дуже малі можливости витворювати таку культурну атмосферу, котра впливалаб на степень загального культурного виховання молоді. Звернути увагу на той стан се обовязок кермуючих кругів, щоб відповідні орґанізації й загал суспільности могли довідатися про се з авторитетного жерела і зачати відповідну акцію. Школа буде співпрацювати в тій акції. Наше жертвенне учительство стане також до праці.

Характеристика франц. критики

Знаний французький поет Франсіс Жам видав недавно книжку поезій п. з. „Де ту там а жаме“. На вступі схарактеризував французьку критику ось як: „Критика навмисно промовчувала мої поезії. Вона зіпсута грішми, реклямою, політикою, опортунізмом і жаждою почестей. Не звертаючи на неї уваги, я все йшов своїм шляхом.“ — Жамс загально знаний зі свого спокійного характеру, отже сей його острий осуд критики викликав великий шум в літературних кругах Франції. Голова союза критиків Жан Віньо скликав спеціяльне засідання й домагався, щоб орґанізація критиків заскаржила Жамса до суду за образу. Більшість відкинула той внесок.

† ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станиславівський Епископ

КАТОЛИЦИЗМ ЧИ СУБЄКТИВІЗМ І ПСИХІЧНА ВДАЧА

3) „ВІНЕЦЬ“ АНТИЦЕЛІБАТНОЇ БОРОТЬБИ

ВІДПОВІДЬ ЄРЕМІЇ ТЕОЛЬОҐОВИ

До чого веде ритуальний пуританізм.

Наведу один факт, який свідчить, до чого веде наш ритуальний пуританізм, який у нас тепер починає заводитися. Недавно тому оповів мені парох моєї Дієцезії, що з його парохії пішли чотири жінки, за намовою здається агітаторів з Галича, на відпуст до Почаєва, котрий є в руках схизматицького клиру. Ті жінки, побожні, членки Апостольства Молитви, удалися до Почаєва зовсім в добрій вірі думаючи, що там є католицькі священики. Дорога виносила вісімнадцять миль. Коли там прийшли, зобачили, як бородаті священики сповідають. Одначе їх се не змішало, бо, як потім сказали, в Галичині декуди священики носять бороди. Отже вони приступили до св. сповіди. Здивувало їх, чому священики не завдавали їм покути. На такий запит отримали відповідь, що не треба покути, бо вони часто сповідаються і причащаються. Колиж мали приступити до Причастія, зобачили, що всі причащаються стоячи. Вони побачивши се, відступили від Причастія. Вернувши до дому запитали свого пароха в тій справі і той їм пояснив, що се не католицькі священики, але схизматицькі. Для вірних отже, котрі не розуміються на тонкостях спекулятивних догматів, зверхні обрядові практики є нераз о д и н о к и м о с т е р і г а ю ч и м г о л о с о м перед ошуканням і зблудженням у правдивій вірі.

Пуританська обрядова робота, яка заводиться тепер в тут. церковній провінції, дуже небезпечна і може дуже зле скінчитися. Усунення католицьких релігійних практик, урядження церков зовсім після схизматицького звичаю, патлате волосся і бороди, ряси з широкими рукавами, словом, чисто так, як у східних схизматиків, — доведе до того, що остане тільки католицький шильд. Можуть прийти часи, можуть прийти зміни політичних конюнктур і прийдуть схизматицькі батюшки. Тоді не треба запроваджувати схизми, бо треба тільки змінити шильд і вже готова схизма, бо те саме остало, що було перше. Вірні не спостережуться на зміні віри, бо все те, що перше і потому побачать. Вони глибше не входять у справу. Отже не ритуальний східний та мертвий пуританізм, але життя з віри, оживлена теплота релігійного культу, через практиковання католицьких набоженств, духове і внутрішне життя, внутрішна духова сила, — се якраз становить двигнення і розвій східної Церкви, а не шлях до повної латинізації.

Ритуальний пуританізм небезпечний і шкідливий для Церкви і народу.

Кромі сего сей ритуальний пуританізм небезпечний і шкідливий також для справи народної, бо є водою на млин російського націоналізму.

Сей ритуальний пуританізм дуже схожий, як не ідентичний, з російським синодальним обрядом і тому при політичній зміні перехід з російського синодального обряду до російського націоналізму дуже легкий. І то тим більше, що у нас обряд тісно вяжеться з народністю. Передовсім та небезпека грізна для вірних, у котрих обряд і народність майже ідентичні. А наші горячі українські патріоти сего не бачуть! Колись українські патріоти, духовні і світські, поборювали те „чищення“ обрядове, а то здається тому, бо колись те чищення обряду запроваджували і пропаґували руссофіли, отже з національних мотивів було воно небезпечне, а тепер сей ритуальний пуританізм має чомусь бути заборолом українізму! Прийде колись тяжкий завід, очи отворяться, але вже буде з а п і з н о. Так нас тепер осліпила наша „психічна вдача“. Но хотяй би навіть не загрожував російський націоналізм, то вирине українська схизма, українська автокефалія. Чи сяк, чи так, нам загрожує лихо і скінчиться лихом так під оглядом церковним як і народним. Коли не буде російської схизми і російського націоналізму, то буде вправді український націоналізм, але з ним українська схизма. А що таке схизма, показує її історія на Вел. Україні.

Доказ на Вірменах, що вони златинщилися і винародовилися, не має зовсім стійности. Вірмени осіли малими ґрупами, немов оази серед маси чужого народу і тому вони мусіли потонути в тій масі. Частинно вони пристали до нас і приняли наш обряд і нашу народність, а „ґро“ златинщилося і спольщилося, бо лат. костел мав для них атракційну силу. Якби у нас було сильне і розвинене релігійне життя, якби був один календар і одні свята, напевно булаб переважна їх часть, а може й всі вони приняли наш обряд і нашу народність, а тільки виїмки булиби пристали до Поляків з політичних мотивів. Тої небезпеки для нас, що для Вірмен, не може бути, бо ми становимо компактну масу. Лишень брак внутрішнього духового життя з віри, лишень брак ідеї духової сили може нас знищити, а до сего якраз зміряє ритуальний східний пуританізм.

Тому кілька літ я їхав автом в маю вечером через села і місточка з другим Епископом. Всюди наші церкви і лат. костели були освітлені. Значить, в одних і других правилося майське Богослуження в честь Матери Божої. До мене звернувся Епископ словами: „Запровадьмо чисто східний візантійський обряд, тоді не буде майських Богослужень, але тоді наші церкви будуть замкнені — і де знайдуться наші вірні?“

Безженність клиру одною з перших умовин до двигнення східної Церкви і до сповнення високого завдання в нашій Церкві.

До оживлення релігійного культу, до витворення і скріплення внутрішнього духового життя, до зреалізування ідеї духової сили якраз найбільше відповідний і спосібний безженний клир. І тому обовязковий целібат клиру не тільки не є етапом на шляху повної латинізації, але навпаки се одна з перших умовин до двигнення східної Церкви як також життєвого її розвою і сили. Клир безженний вже тим самим що він безженний спонуканий шукати змісту і свого душевного вдоволення не в своїй родині крови, але в праці над собою, в усовершенню себе духово. Він збогачений духовою внутрішною силою має більшу і лекшу м о ж н і с т ь і більше часу. віддати і посвятити себе своїй широкій родині духовній.

Оповідав мені раз один священик і то жонатий таке: В одній парохії були самі наші вірні і нашого обряду. Парох мав численну родину і тому для влекшення образування своїх дітей винаняв в поблизькім місті дім, в котрім замешкала його жена з дітьми. Парох часто довозив до міста поживу і пересиджував в місті нераз цілими тижнями. В парохії відправляв Богослуження в неділі і свята. В будні дні церква була замкнена. До школи майже не заглядав, щоб дітям уділяти катехизму. В тій школі на сотки наших дітей було трое латинського обряду. Священик латинський, хотяй не мешкав в тім селі і хотяй мав більше сел до душпастирования, одначе ніколи не опускав катехизації для трое дітий лат. обряду. Розуміється, наші діти, котрим не було кому уділяти науки релігії, ходили на науку до него. І за яких кількадесять літ велика часть наших вірних опустила свою церкву, приняла лат. обряд, вибудувала лат. костел і так там ериговано лат. парохію. А наш парох дбав про свої діти. А кілько таких випадків в цілім нашім краю?!

В Станиславові майже напроти епископської палати по другім боці вулиці в домі, де містився „Русскій Клуб“ відбувався баль зимовою порою з суботи на неділю. Заїзджають санки з села, а на санках їмосць з доньками і старший вже батько, священик. Він мусить поїхати, бо доньки підросли, вже на відданню, може трафляться женихи, впрочім родина потребує забавитися. Забава і танці тривають цілу ніч. Батько чепинить цілу ніч, або грає в карти. Над ранком вертає з родиною до дому. Жінка і доньки йдуть спати, і священик або також йде спати і нема Богослуження, бо еґомосць мусить виспатися, або коли править Богослуження, то яка та відправа і яка проповідь? Чи се одиночний випадок?!

Зимовою порою приїхав я раз нечайно по полудні до одної парохії. Були мясниці. Тихо на дворі. По цілім селі чути звуки музик, се відбувалися весілля. Їду просто до церкви. Церква замкнена і нема вечірного Богослуження. Вертаю на приходство. Входжу до дому, а там парох з родиною вже на виїзднім — на весілля до недалекого священика.

Отже не „тип священика мужа одної жінки“, не „психічна вдача“ становить атракційну силу Церкви і її вплив, але праця над людськими душами, розбуджений релігійний культ, практикування набоженств, так дуже хосенних для усвячення людських душ, — словом, внутрішне духове життя.

В катол. Церкві, де є дисципліна обовязкового целібату клиру, там між тим клиром вибиваються не тільки велитні святі, про що була попередно мова, але також велитні на науковім, передовсім на богословськім полі. Се зовсім природно, бо безженний клир має більше часу і можности віддатися науковій праці. А жонатий клир, обтяжений житейськими клопотами, не в силі всеціло віддатися студіям, для него неможливим і після його гадки може навіть зайвим. Добре, як жонатий священик читає бодай богословські підручники, конечні для його душпастирства. І тому де жонатий клир, там Епископ в дуже великім клопоті в доборі членів Капітули, а передовсім при обсадженню місць науковими силами в дух. семинари так щодо професорів як також настоятелів. Епископ дуже обмежений в виборі і мусить вдоволятися такими силами, які є. — А се дуже уємно відбивається на життю Церкви. Богословська література у нас дуже слабонька. І наша інтеліґенція не має відповідної лектури, на що жалувався передо мною один з наших інтеліґентів. Тут може одна з головних причин, чому наша інтеліґенція ліберальна і радикальна.

Катол. Церква з безженним клиром робить великі здобутки на цілім світі місіями, котрі вимагають від місіонарів великого заперечення себе, великої духової сили, глибокого знання і цілковитої посвяти, жертви і то нераз навіть кровавої.

Де знов жонатий клир, там місії неможливі. На місіях жінка, родина, брак готового матеріяльного удержання, все те робить священика неможливим до місійної праці. Добре вже, коли жонатий клир сповнить совісно свої конечні душпастирські обовязки між своїми, вже християнами. Жонатий клир силою свого жонатого стану обмежений до льокальної праці. Він неспосібний до ширшого і дальшого пропаґування і здійснювання Божого Царства. Вправді царська православна Церква російська поширювала пропаґанду православія, але середниками матеріяльними, т. є. грішми або політичними середниками, навіть насильством.

Може тут хто замітити, що місіонарі в катол. Церкві рекрутуються майже виключно з монашого клира, а не світського. Се правда, але правда також те, що без безженного клиру не може як слід розвиватися і процвитати монашество. Бо безженний клир витворює в суспільности атмосферу пригожу для монашого життя. Де клир жонатий, там монашество може осягати свою ціль хіба при непропорціонально великім вкладі праці, бо працює в досить несприятючій атмосфері для ідеї монашества серед загалу духовної і світської інтеліґенції.

В православній Церкві може бути монашество, навіть дуже численне, одначе воно заскорузле, воно далеке від тої висоти, на якій повинно стояти правдиве монашество.

У нас перед реформою одинокий Чин ОО. Василіян і СС. Василіянок так був занидів і так занепав, що став радше згіршенням. А коли св. Апост. Столиця забралася до реформи Чина, тоді в нашій суспільности з жонатим клиром такий счинився крик, таке було забурення, що в иншім народі, де безженний клир, все те булоб неможливе.

Вгляньмо в шематизми латинських Діецезій, кілько там Чинів монаших і Згромаджень законних, так мужеських як і женських! То ціла армія. Там Чини і Згромадження посвячуються ріжним цілям на полі церковнім і суспільно-харитативнім. Вони посвячуються потребам всіх станів свого народу. Вони працюють і ділають в своїм народі і також на місіях за морем, в инших частях світа. А у нас яка маленька та армія Чинів монаших і Згромаджень законних! Вони зовсім не вистарчають до потреб нашої Церкви і народу тут в краю, а що казати про Америку, Канаду, Бразилію й Аргентину, де не дикі погани, але наші хрещені еміґранти душевно загибають з браку не тільки монашого, але навіть світського клиру. Думаю, що таких відносин не має ніякий католицький нарід, що жиє на старій культурній землі. А яка сему причина? Бо у тих народів безженний клир, а у нас жонатий.

Отже не „геґемоніяльні цілі" латинників причиною того всего! І „наша історична траґедія має свої справжні причини" не „в ривалізації між західною і східною Церквою", як твердить Єремія Теольоґ, але в „типі священика як мужа одної жінки" і в нашій „психічній вдачі".

У нас така духова стаґнація й анемія, що навіть безженні священики, які тепер виходять, не можуть ще бути вільні від тої духової анемії. Треба може двох або трох поколінь, щоб безженні священики були вповні спосібні у нас до сповнювання високого і тяжкого завдання в нашій Церкві і народі.

Брак атракційної сили Церкви у нас.

Та не тільки великі справи, про котрі була попередно мова, але навіть малі, на око незначні, мають великий вплив на вироблення атракційної сили Церкви. Возьмім прим. внутрішне урядження Церкви, поведення вірних, відправу Богослужень, — яка нераз велика ріжниця між нашою церквою а лат. костелом!

Раз увійшов до церкви наш український інтеліґент і знайшов у ній все гарне й естетичне урядження, чистоту і харність і здивований сказав до місцевого пароха: „У вас в церкві так, як в лат. костелі". Сей інтеліґент навіть не знав, яку він велику правду сказав. Він хотів може дати притик парохови про асиміляцію церкви з лат. костелом. А нехай кождий сам подумає, що той інтеліґент властиво сказав і в чім зазначив ріжницю між нашою церквою і латинським костелом?

Такі справи мають великий вплив на виховання й ублагороднення народу. Церква, се свого рода академія і загальна школа для цілого народу, де він має черпати не тільки науку віри й обичаїв, але також набирати смаку, почуття естетики і всего того, що образує душу. Чейже як подекуди трафляється бруд і болото, павутина і порохи, яскраві і недібрані краски мальовил, — те все не може мати естетичного впливу на вірних. Додаймо до того галасливий і крикливий спів, разячу відправу Богослуження, то все те не може мати ублагороднюючого впливу на душі вірних, котрі відтак самі грубі в поведенню, а в церкві розмовляють, дрімають і невідповідно заховуються.

Враження, яких я дізнав з візитації парохій в перших початках мого епископства т. є. перед трицять літами, не належать до приемних, а в декотрих парохіях були й дуже прикрі та болючі під оглядом порядку, чистоти й естетики по церквах. Примічую, що візитацію відбував я без заповідження.

Признаю, що тепер клир загально старається про харність і порядок в церквах, одначе таки ще відбиваеться брак ніжної й духової естетики, бо зверхні діла носять сліди внутрішного духа.

Єремія Теольоґ нарікає, що „нас знищив той історичний процес, що забрав від нас шляхту, а з нею провідників народу та земні богатства". Безперечно, політичні відносини много спричинили, що наша шляхта відцуралася своєї Церкви і свого народу, одначе головна причина в тім, що наша Церква через „тип священика одної жінки" і через нашу „психічну вдачу" була спаперизована під оглядом духової сили й ідеї, остала позаду під оглядом науковим, спараліжована в справі поширення в далекім і широкім світі, позбавлена атракційної сили.

Навіть не всім простим вірним те все імпонувало і тому була і є у них також з того приводу дезерція від нашого обряду. Бо й простолюдин хоче і бажає правдивої поживи для душі, він інстинктово відчуває, де він може знайти потрібне духове тепло і де є виконування практичного релиґійного культу, котрий заспокоївби його релиґійні почування. А холодна і штивна обрядовщина того всего йому дати не може. Отже наша траґедія не в геґемоніяльних цілях латинників, але в нашім ослабленню, як вже не в безсильности, спричиненій не ривалізацією між західною і східною Церквою, але в „типі священика одної жінки" і в „психічній вдачі" Сходу, яка нас утвердила в нашім упорі, короткозорости, чи може навіть в засліпленні. Коли дерево тягне соки з землі, мусить розвиватися і рости, а друге дерево коло него, коли мало що тягне соків з землі, мусить вянути і завмерти. Сей закон в природнім порядку має своє приміненния і в духовім і надприроднім порядку.

(Кінець буде).

Ми не можемо жити без хреста і терпінь. І тільки тоді, коли їх терпеливо зносимо, можемо посідати наші душі. (Лук. 21, 19). Терпеливість влекшує й освячує заразом всі наші терпіння. (Б. Апост. Вікарій Лондону Челльонер у творі „Розважування над правдами й обовязками христіянства").

Україніка

Що пишуть про Українців

чеські, німецькі й французькі журнали.

Про Українців пишуть тепер в чужих газетах і журналах особливо богато. Тому заводимо в „Новій Зорі" спеціяльну рубрику, в котрій будемо подавати важніші голоси про нас в чужій пресі.

Французький місячник **„Le Monde Slave"** („Словянський Світ") присвячує богато місця Україні, її історії, літературі й політичному життю. В 1-ім числі того журналу за січень 1935 р. помістив І. Борщак велику статтю п. з.: Михайло Грушевський (стор. 12-35). В 2 ч. за лютий 1935 р. поміщено статтю І. Борщака: Україна в літературі західної Европи (стор. 294-313). Закінчення тої статті появилося в березні с. р. (стор. 449 - 475). В липні с. р. Француз Рене Мартель помістив статтю п. н.: „Нові вигляди українського руху" (стор. 146 - 152). Крім того в кождому числі є широкі хроніки політичного життя СССР, Польщі, ЧСР і т д. В них описане досить докладно політичне життя Українців, подано довгі цитати з промов наших послів в польськім соймі, описано полеміку Д. Левицького з мін. Косцялковским і т. д.

Богато місця присвячує Україні й Українцям німецький місячник **„Slavische Rundschau"**. В 1 ч. за січень 1935 р. поміщено статтю А. Полоцького: Нова українська література (стор. 27-36), некрольоґ про М. Грушевського й українську бібліоґрафію. В 2 ч. є укр. бібліоґрафія, в 3 ч. укр. бібліоґр. і некрольоґ про Будзиновського, в 4 ч. укр. бібліоґр. і некрольоґи про А. Чайковського та Ст. Дністрянського, в 5 ч. укр. бібліоґр., некрольоґ про Голоскевича та рецензія Освальда Бурґгардта на книжку Д. Чижевського п. н. Фільософія Г. С. Сковороди.

В німецькім поважнім журналі **„Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven"** в 1 ч. з 1935 р. Ганс Кох помістив статтю присвячену Михайлові Грушевському (стор. 3-11) і Гедвіґ Фляйшгакер статтю п. н.: Алексей Михайлович і Богдан Хмельницький. В 2 ч. того журналу поміщена рецензія Мицюка на „Науковий Сборник" виданий Т-вом „Просвіта" в Ужгороді за рр. 1933-34.

В Празі виходить місячник **„Slovansky Prehled"**, присвячений пізнаванню політичного, соціяльного й культурного життя словянських держав і народів. В кождім числі того місячника є огляди життя всіх словянських народів. Про Українців пишеться в рубриках: УСРР, Українці в Польщі, Українці в Румунії й Підкарпатська Русь. В 2 ч. за лютий 1935 р. є крім звичайного огляду життя Українців рецензія на книжку Л. Василевского: Українська квестія як міжнародне питання. Се вже третя праця Л. Василевского присвячена українському питанню. Перша появилася 1911 р. в Кракові п. з.: Україна й українська справа, друга в Варшаві 1929 р. п. з.: Українська національна справа в її історичнім розвитку. В рубриці: Ювилеї в тім самім числі є згадка про ювилей 40-ліття наукової праці проф. О. Лотоцького. В ч. 3 за березень 1935 р. поміщено рецензію на книжку М. Галія й Б. Новицького п. з.: Геть маску! Національна політика на Радянській Україні в світлі документів. Прага 1934 р. В 4 ч. є стаття Олександра Мицюка п. з.: Драгоманів й український рух в 19 ст. і згадка про Український Науковий Інститут у Варшаві. В 5 ч. є стаття О. Мицюка: Драгоманів й українськуй рух в 19 ст. (докінчення). В 6 ч. є некрольоґ проф. Ст. Дністрянського і згадка про українську книгарню ім. С. Петлюри в Парижі.

В Празі виходить ще один місячник присвячений життю словянських народів. Се **„Slovanská Revue"**. В 5 ч. того місячника поміщено: статтю А. Животка про М. Грушевського, економ. статейку п. з.: Боротьба за хліб на Україні, статейку про Український Рев. Союз Кооператив і згадку про збірку образів українських мистців в Нац. Музею у Львові.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Повиборчі рефлєксії

на тлі дуже тяжкого положення села.

Краківський „Глос Народу" приніс в ч. 254 з с. р. статтю п. з. „5 — 7%" Подаємо її в перекладі:

День виборів до сойму перевів я на селі і міг зблизька обсервувати перебіг тих справді „історичних" виборів. Обсервація насунула мені ряд уваг, котрі я напевно заховавби в дискреції, колиб не те, що санаційна преса пише про „побіду", навіть про „тріюмфальну побіду" потравневого табору... Не треба мовчати, коли мовчання утривалює фальшивий образ подій. Треба говорити, а говорення се в тім случаї обовязок так супроти суспільности, котра має право знати правду, як і супроти центральних властей, котрих не завсіди обєктивно інформують про події. — В вадовицькім повіті. — Для точности подаю, що день виборів до сойму я перевів в східній частині вадовицького повіту. Якже виглядав акт виборів на тім відтинку?

На 1500 управнених до голосування в місци мойого побуту прийшло до урни 90 осіб. Були се: зелізничі урядники, учительство, кілька (!) хлопів і фільварочна служба, котру місцевий землевласник привіз на возах з причини значного віддалення від місця голосування. Можна сказати, що правдиве село майже зовсім не взяло участи в голосуванні. — А се тим дивніше, що не було ні особливої агітації Стронництва Людового, щоб не брати участи в виборах, ні також не були зірвані мости на дорозі до виборчого льокалю.

Щоб мене не посудили про пересаду і щоб уможливити евентуальне провірення висше поданих відомостей і фактів, зазначую, що мої спостереження спер я на обсервації терену, обнятого діланням виборчих комісій в місцевостях вадовицького повіту, як нпр. Пшитковиці, Бжезниця, Льґота, Висока, Клеча і інші. Відсоток голосуючих в тих комісіях вагався від 5% до 7%.

Причини абстиненції. — Зпочатку тяжко мені було зрозуміти той вислід голосування нашого села на тлі висше зазначених обставин. Розмови з хлопами вияснили мені ту загадку. — Я переконався, що вплив на відношення села до виборів мав без сумніву політичний момент. Малопольське село не палає захопленням до помаєвого правління. Се впрочім відома річ. Та далеко більший вплив в тім разі мали господарські причини, а саме катастрофальне положення рільництва, тілько разів підкреслюване в нашім щоденнику. — Се положення катастрофальне, сказав я. Одначе навіть се окреслення заслабе в очах хлопа. Для него воно безнадійне. Він не має найменшої надії, щоб положення змінилося на лучше. Не будить в нім надії ні міністр рільництва Понятовский, ні знаменитий вислід жнив. Зачата п. Понятовским акція не принесла сподіваних успіхів, а про жнива говорить село, як про „катастрофу урожаю", послугуючись легкодушним висказом котрогось з економістів.

Пессимізм села. — Той чорний пессимізм заливає тепер село. Не можна без нараження газети на конфіскату повторяти те, що село говорить. Вистарчить зазначити, що сей пессимізм граничить з розпукою. — Одначе помилявсяб той, хто думавби, що село застигло в мертвеччині. Так не є. Село цікавиться живо внутрішною політикою, господарською і навіть закордонною. Чого воно хоче?

Хоче двох річей: господарської поправи й унормування внутрішної політики.

З першої ділянки на перший плян висуваеться в хлопських дискусіях справа „ножиць" (і той висказ село присвоїло собі і послугуеться ним, як дуже близьким поняттям). Кождий хлоп, котрого спитаете про причини „кризи" на селі, має готову відповідь: — Завелика розпряжність між цінами хліборобських продуктів і цінами продуктів промислових та монополевих.

Тяжче висказати, чого село хоче на терені внутрішної політики. Не тому, щоб не мало на сій точці сформулованих домагань, а тому що небезпечно про се писати. Повною новістю і просто заскоченням для мене було, коли я ствердив, що велика часть хлопів сподіваеться від ґен. Ридза Сміґлого (!) змін, про котрі мова. Якими шляхами дісталася на село та опінія і та надія і на яких підставах спираеться, не міг я ствердити. Подаю її однак яко характеристичну признаку для теперішних настроїв малопольського села.

Ні хвилини до страчення. — Наведені висше факти доказують, що малопольське село, бо про него тут мова, знайшлося в дуже небезпечнім часі свойого життя. Від кількох літ нуртував його фермент. Тепер обіймив село пессимізм.

Всі, котрі його обсервують, повні перелякy і неспокою. Бо теперішний стан села небезпечний з кождої точки погляду, а не бачу нікого, хіба крім комуністичної партії, хто бажавби собі дальшого тревання тих настроїв. Сучасний стан села небезпечний передовсім для держави і її внутрішного спокою. Політичні власти напевно мають інформації про небезпечне кипіння в тих селах, котрі я назвав і також про певні випадки, які повстали з того кипіння.

Думаю, що нема хвилини до страчення. Всі верстви суспільности чекають на зміни. Одначе найбільше — селянство. До того переконания дійшов я, обсервуючи останні вибори.

В. З.

800.000 дітей поза школою

з причини браку шкільних будинків і учителів.

„Век Нови" в ч. 10.277 приніс під таким заголовком статейку. В ній читаемо м. ін.:

Господарська кріза, котрої фатальні наслідки бачимо в кождій ділянці життя, не минула проста річ, також освітної ділянки. З кождим роком зазначуються в тій ділянці щораз більші, щораз більше болючі виломи, зпоза котрих виглядає щораз виразніше грізне марево постійно зростаючої неграмотности. З тимчасових обчислень учительських організацій вселюдне шкільництво в теперішнім, щойно розпочатім, шкільнім році не може запевнити науки величезній армії дітвори, котра йде в сотки тисяч! — Кріза спричинила, що вже від ряду літ поза школою щораз то більше дітей у шкільнім віці. Три роки тому число дітей, для котрих забракло місця в школі, виносило 400.000. В біжучім шкільнім році будемо мати около 800.000 дітей без можности побирання науки! Найбільше трагічне положення на східних окраїнах, де не тільки панує катастрофальний брак шкіл, але де також умовини навчання фатальні. По селах є школи переважно в хатах, в котрих може побирати науку рівночасно найвисше 30 дітей, а муситься помістити 68, часто 80 дітей. А в яких умовинах відбувається та „наука", лекше собі уявити ніж описати. Тіснота, брак воздуху, задуха, якісь провізоричні стільці замісць лавок — отсе атмосфера й рами, в котрих дітвора таких „шкіл" побирає науку. В тих умовинах питання будови шкіл безмірно важне й пильне, і —як чувати—по виборах і заповіженій реконструкції правительства мають його висунути на чоло справ. Говорять вже навіть про деякі конкретні заміри в тій ділянці.

Одначе брак шкіл се ще не одинока болячка теперішних часів, кризових для освіти. З тим браком іде в парі брак учительських сил, точніше кажучи, брак учительських е т а т і в. Бо хоч зросла і без перерви зростає внаслідок природного приросту, число шкільної дітвори, рівночасно змаліло й постійно меншає число учителів. В теперішнім стані річей бракує около 17.000 учительських етатів! Чому? — Знана річ. Просто держава не має грошей на удержування такої скількости учителів, яка потрібна для запевнення науки всім дітям в Польщі. В останних часах введено ряд ощадностей в видатках, щоби здобути нові учительські етати. Зредуковано скількість годин навчання у вселюдних школах, щоб відтяженням учителя в одній школі можна використати його в іншій школі. В практиці виглядає се так, що прим. учитель, котрий досі був обовязаний викладати в даній школі 30 годин тижнево, викладає тепер в тій школі 20 або менше годин, а решту з тої редукції в іншій школі. Ту зміну можна було перевести тільки в місцевостях, що мають кілька шкіл, натомісць на сільськім терені, найбіднішім в учителів та в школи, та зміна показалася неможливою до переведення. Шкільна мізерія і звязана з нею тісно учительська недоля остали без зміни або радше ще зросли.

Примітка Редакції „Нової Зорі": Є способи на те, щоб на східних окраїнах, страшно заливаних неграмотністю, навчити дітей бодай читати й писати. Той спосіб дуже простий: дати повну свободу ділання місцевому населенню в закладанню курсів для неграмотних і мінімальну грошеву допомогу при орґанізуванні приватних шкіл. При дуже невеликій фінансовій допомозі велику освітну роботу могліб виконати наші жіночі й мужеські Чини як також наші парохії, подібно як було за часів абсолютизму в Австрії, коли наші т. зв. „дяківки" сповняли високе культурне завдання на освітнім полі. Кромі того могліб занятися навчанням дітей тисячі безробітних інтеліґентів, якби тільки державні органи на місцях дали їм повну свободу рухів і мінімальну поміч.

Гумор. — Лікарська „порада".—Лікаря будять в ночі: Пане докторе, мій син проковтнув миш! — То дайте йому проковтнути кота — і дайте мені спокій!

Повакаційні розважання

Гумореска.

Люблю російські пансіони в часі літного відпочинку.

Приїдеш з Парижа в місцевість з прекрасним воздухом, з чарівними прогульками, з торжественною тишиною. І зараз зміняеш обстанову. Поринаеш в нове життя, що лічить від неврастенії. Вдома все вже наладнане, все до зануди привичне. А тут все свіже, нове, цікаве. І маса нових вражінь.

Де митися — невідомо.

Як викупатися — не знати.

Коли треба вставати — неясно.

Де є електр. вилучник, ніхто не знае.

А головно їдальня з яскравими живими враженнями. Сидиш, ждеш пять, десять, двацять хвилин заки подадуть другу страву. І за той час маеш ріжного рода незглибимі розривки. От чиясь собака никае мордою по твоїх колінах. Якісь діти ревуть. Кітка ходить по столі. Хтось на другім кінці стола голосно цямкае й реве басом:

— В мене, земляче, в Парижі...

Одиноке, що мене трохи дратуе в російських пансіонах, се брехачі. Вони всюди існують. Очевидно. Означений відсоток їх появляеться в кождім добре зорганізованім колективі. Та в інших случаях з брехунами можна все якнебудь полюбовно урядитися. Можна приходити тоді, коли їх нема. Бувати там, де вони не бувають. Та в пансіонах з обовязковими обідами й вечерями від брехунів не втечеш. Одно з двох: або не обідай або уважно слухай.

Ось нпр. той сам бас, котрий кождого дня говорить: „В мене, земляче, в Парижі"... В дійсності він недурний чоловік, напевно. А послухаеш його тиждень, два — і з гіркістю зачинаеш відчувати, що твої нерви знов в непорядку і що відпочинок переміняеться в якусь іншу, дуже турботну, форму існування.

Я не чіпаюся, в ніякому разі ні. Я радо годжуся з тим, що кождий чоловік мусить колинебудь трохи брехнути. Здаеться, се сказав Достоевський, а коли й не сказав, — то міг сказати. Я зовсім не обиджаюся на співбесідників, коли вони нпр. перебільшують розміри своїх бувших маетків, або підвисшають себе в ранзі, або називають себе професорами, хоч вони тільки магістранти. За 18 літ все те дійсно легко могло статися, коли не булоб революції: і маетки заокруглилисяб у доброго господаря і ранґа кождого булаби значно висша і магістрант від приватного доцента вже дійшовби до звичайного професора.

Се все дурниці.

Та брехуни, котрі хваляться не минулими часами, освяченими давниною, але чваняться теперішним реальним положенням, се вже забогато. Се нестерпне! Перш усего неприемно за себе: чому він уважае тебе дураком? А потім кождого разу моторошно за него: Ануж зірветься? Впаде в противорічність? Адже брехати систематично, безперервно, вперто — се ціла наука. Се вимагае від брехуна величезного напруження памяти, уваги, сил, вивчення своїх власних слів. В доброго брехуна все повинно бути збудоване в гармонійну дедуктивну систему. А чиж то легко? І головне: пощо себе мучити?

Зрештою не люблю при столі і другої категорії людей: дуже щирих. Вони також дечим ділають на нерви. Зачне чоловік росказувати якусь смішну подію, прикрасить оповідання мистецькими видумками в міру своїх сил:

— І ось, розумієте панове, стою я отворивши рот з дива. Волосся розпатлане. Очи вибалушені...

— Твое волосся зовсім не було розпатлане, — поправляе поважно жінка, — й очи зовсім не були вибалушені.

Що за дивна порода тих хрустально-правдивих людей! Мабуть нема на світі нічого скучнішого від їх чесноти, що вбиває полет фантазії, стремління до прикрашення життя. Безумовно, коли ми всі без виїмку не малиб фантазії, не булоб на світі ніякої мистецької правди. Не булоб краси. Ні, дальше, дальше від таких пансіонерок як та страшна дама!

Впрочім е ще один тип нестерпних людей, що відпочивають в пансіонах й обовязково забавляють всіх за столом: се балакуни.

З краю

Велика проща до Гошева.

З Жовкви пишуть нам: В суботу дня 31 серпня ще перед сходом сонця місто Жовква заворушилося. Зі всіх сторін спішать люди до церкви ОО. Василіян. Всіма дорогами й стежками йдуть більші й менші гуртки з довколишніх сіл. Деякі з дальших сторін прибули ще вечером попереднього дня. Пробуджені мешканці Жовкви дивуються і питають, яке то нині свято, що народ так вчасно спішить до церкви? А свято нині велике для жовківської области, бо сьогодня вона йде з поклоном до своєї небесної Неньки, на Ясну Гору до Гошева.

Після Служби Божої виходить з церкви процесійний похід. Напереді церковні хоругви, священики, опісля орхестра Товариства „Зоря“, хор зі Скваряви, а за ним більше ніж півтисячна громада прочан, а ще більше тих, що тільки проводять їх до поїзду. При звуках орхестри та співу хору й гомону церковних дзвонів прямує похід на зелізн. стацію, де стоїть готовий до відїзду великий, осібний, паломничий поїзд, що має завезти наших прочан аж ген в карпатські гори. Паломники заповняють ваґони, беручи з собою також церковні хоругви, для котрих призначений осібний віз. О 7 год. виїздить поїзд, який пращають зі сльозами ті, що не могли взяти участи в прощі. Поїзд задержується аж у Львові. Велика галя львівського двірця наповняється звуком побожних пісень, що пливуть з грудей путників. За пів години паломничий поїзд удається в дальшу дорогу і стає аж в Стрию. Звідси до Болехова, послідної стації, вже недалеко. О 11 год. поїзд заїзджає до Болехова. Понад пять соток людей заповняє площу перед стацийним будинком. Виносять з ваґону хоругви, уставляється похід і з гомоном пісень та звуками орхестри поступає в сторону Гошева і далі на Ясну Гору. Простора монастирська церква наповняється жовківськими прочанами. Всі падуть на коліна. Складають поклін Евхаристійному Христови й небесній Матері. На проповідницю виступає Ігумен гошівського монастиря, о. І. Тисовський і горячими словами витає прочан. Опісля починається молебен до Божої Матері, який всі путники співають одушевлено. Пополудні всі сповідаються і спільно відбувають хрестну дорогу.

А слідуючого дня в неділю вже від вчасного ранку пливе филя ріжних путників на Ясну Гору. Процесія одна за другою йде зі співом і гомоном дзвонів. Ціла гора наповняється людьми. Наші жовківські путники мають нагоду бачити людей з ріжних сторін, в ріжнородних одягах. Всі сповідальниці в облозі, хоч двацять кількох священиків слухає сповіди. Погода пречарна. В часі тихої Служби Божої грає жовківська орхестра. В 11 год. починається торжественна Служба Божа, яку відправляє жовківський Декан о. Мухнацький з діяконами. Співають два хори: наш паломничий і другий з околиці Гошева. Кінчиться богослуженння, паломники гурtками обходять щераз хресну дорогу, моляться перед чудотворною іконою. О 3 год. збираються всі в церкві. Коротке богослуженння, слово провідника прощі, грімке, пращальне „Під твою милість“ і знов уставляється похід до Болехова. Майже всі зі сльозами в очах сходять з гори. О год. 5.18 паломничий поїзд виїздить зі стації. Всі путники в незвичайно піднесенім і веселім настрою. Пісні гомонять зі всіх ваґонів. В Стрию й у Львові, де поїзд затримується, грає орхестра. Перед 9 год. вечером приїздимо до Жовкви. На двірці маса народу очікує путників. І знов у процесійнім поході йдуть всі до церкви на коротке благодарственне богослуженння. А було за що дякувати, бо проща вдалася справді чудово Найбільша заслуга в тім орґанізатора й провідника прощі, о. М. Шипітки ЧСВВ. Та проща причиниться певно в великій мірі до скріплення релігійного життя в жовківській області. — Паломник.

ВУГОЛЬ—КОКС—ДЕРЕВО

В найдобірніших якостях доставляє

Народня Торговля

ІНФОРМАЦІЇ: Бюро — Ринок 36. тел. 103-27 та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3, Пілсудського 21 і Солодова 1. ◆

ТОЧНА ВАГА - СОЛІДНА ОБСЛУГА

Перший або другий день ще ніщо. Забавно. Та десятий, чотирнацятий... Господи! Звідки тільки звукової енергії? Пощо такі нерозумні вилатки кальорій? Я не напасний чоловік. Я розумію, що балакливість деколи потрібна: напр. коли вона добре оплачується або причиняється до карієри чоловіка. Та балакати на вітер, надармо, безплатно, без означеного завдання, без виглядів на будуче, за столом серед чужих людей?

Боже, як тяжко!

Одначе се все ще ніщо. Та в пансіонах є деякі панове, котрих я вже не тільки не люблю, але просто боюся і через них попадаю в роспуку. Се люди цілком мовчаливі, насуплені, за весь час обіду або вечері не промовлять ні одного слова, крім „дякую вам“ або „прошу“. Від них віє якимсь безнадійним холодом. Вони виглядають немов якась темна пляма на загальнім життерадіснім тлі. Чому вони мовчать? Про що думають? Може бути осуджують? Погорджують? То за чим сюди їздять? Щоб ділати іншим на нерви? Щоби вкінці зіпсувати всім відпочинок?

Так! Є деякі недостатки, котрі мені не подобаються в житті пансіонів. Та позатим я всетаки люблю тут переводити час. Приїдеш з великого міста, переміниш обстанову. Попадеш до прекрасної місцевости, з прекрасним воздухом, з торжественною тишиною. І відразу поринеш в нове життя...

А. Ренніков.

З листів до Редакції

Докторові Ярославові Константиновичові з Сянока, у відповідь на статтю в „Новій Зорі“ з дня 15. IX. 1935 р. ч. 70.

Непотрібно і безуспішно хвилюється пан доктор Константинович на директора і маляра Льва Ґеца за „попсовані“ ним ікони. Ікони цілі і добрі, а доцільність праці Л. Ґеца потвердив мистецтвознавець і консерватор ікон др. М.Драґан, запрошений спеціяльно зі Львова до музею „Лемківщина“ в Сяноці. Оцінка дра Драґана цілковито вистарчальна — тимбільше, що п. др. Драґан переводить консервацію ікон в музею Богословської Академії й на тій роботі визнається краще чим др. Константинович, котрий цеї роботи не знає і не вміє.

Запрошений до співпраці в музею „Лемківщина“ др. Константинович відмовився, а на запити щодо реконструкції ікон відповів, що се не його спеціяльність і він на цім не розуміється. Мав одначе (тут одно слово ми пропустили —Ред.) суперечки з директором музею і впровадив цим заколот між безінтересовними працівниками музею. Се теж було причиною, що музей запросив на оцінку всеї музейної роботи дра Драґана зі Львова, котрий видав позитивну оцінку нашої і моєї праці.

Неправдою є, аби ікони в музею „Лемківщина“ були в депозиті. Всі ікони даровані а то й закуплені.

Закиди зроблені Л. Ґецові вдаряють в першу чергу дра Константиновича, бо він, як історик і знаток (як сам каже) повинен був сам описати історію кождої ікони і цим відділом спеціяльно занятися — тим більше, що був вільний від заробітків на хліб.

Менторство і навчальність, критиканство і благородні опікунчі крила дра Константиновича над цінностями і добром нашого народу булиб оправдані тоді, коли він сам взявсяб за чорну роботу і творив пожиточне, реальне діло. Як працює Л. Ґец і що придбав, прочитайте статтю дра Константиновича в „Новій Зорі“ з дня 15 липня 1934 р. ч. 52, а тоді проясниться.

Не хвилюйтеся пане докторе, ікони є, цілі і добрі. Лев Ґец.

Апель до сумління світа

Жидівська Пресова Аґенція доносить з Амстердаму: 6.000 осіб взяло участь в великім протестаційнім зібранні проти останних антижидівських законів в Німеччині. Рабін Шарль Люї говорив про антисемітську расову психозу в Німеччині. Відтак горячу промову проти переслідування Жидів в Німеччині виголосив професор теольогії Гартогґ, котрий закінчив свою промову словами: „Гайль Ізраель“. Католицький священик з Роттердаму сказав м. ін.: „Ми, христіяни, відчуваємо глибоко кривду, яка діється тепер Жидам таксамо, як колиб ту кривду роблено нам і цілому людству“. Протестантський духовник Бутке зазначив: „Бог, на котрого покликується Ґерінґ, не є Бог, лише божок і не має нічого спільного з Богом Авраама, Ісаака, Якова“. Після вислухання дальших промов ухвалено однодушно острі протестаційні резолюції, як також зазив до сумління світа, щоб німецьким Жидам привернено відібрані права. Підчас зібрання прийшли телеґрами від Жидів в Голяндській Індії з висловами солідарности, від соціял-демократичної партії праці і т. д.

Лікарський фейлетоник.

Гамір

скорочує життя й утруднює працю.

Найновіші досліди про вплив гамору на життя людини кидають цікаве світло на сю справу. До мірення гамору винайшли окремий апарат, що подає силу ґамору в одиницях, званих „фонами“. Напр. при 0 фонів нічого не чується, 10 фонів є на самітній лісній стежці, 30 в публичній читальні, в котрій є тишина, 50 в театрах перед початком представлення, 60 при горячій розмові, 80 на головній площі великого міста, 100 фонів викликує мотоцикліст, 120 літак, що стартує, 130 тяжка гармата вистрілом. При висшій силі звуку тріскають ушні барабанчики.

Стверджено дослідами, що видатність праці при гаморі низша і треба більшого зусилля до її виконання. Нпр. підчас гамору стенотипістки вдаряють сильніше в клявіші ніж звичайно. Стукіт бюрових машин до писання обнижує видатність праці стенотипістки на 5%, а провідних сил на 30%. При зредукованні гамору на 15% підноситься видатність праці машиністок на 5 %, а зусилля обнижується на 1/4. Гамір, що долітає з крикливої великоміської вулиці до бюра виносить 80 фонів. Поєдинча шиба редукує гамір на 20 фонів, подвійна, у відступі 10 цм., на 35 фонів. Звідси конечність подвійних вікон при рухливих вулицях.

Гамір спричинює притуплення слуху і розстроює нерви працюючих людей. Особливо наглі й острі звуки викликують потрясення і моментальні зміни в нервовім і кровоноснім устрою, подібні до змін, що виступають при наглім перестраху. З гамором підняла боротьбу техніка. Підстава сеї боротьби се витворення нової моралі, котру Німці називають „лерммораль“. В дома чи на вулиці, в бюрі чи в самоході, кождий повинен дбати про те, щоб викликувати якнайменше галасу, щоб не утруднювати і не скорочувати життя ближнім.

Як телєфонувати

автоматичними телєфонами.

З днем 22 с. м. завели у Львові автоматичну централю. Ось вказівки, як уживати автоматичних апаратів.

Наперед треба зняти слухавку лівою рукою, приложити її до вуха і чекати на сиґнал з централі, котрий означає, що централя готова виконати жадане получення. Щойно по одержані сиґналу треба зачати надавання бажаного числа тримаючи слухавку коло вуха. Сиґнал зголошення централі протяжний тон, без перерви, котрий зникає по наданні числа. Число накручується на кружку з цифрами, цифра по цифрі, вказуючим пальцем правої руки. Кружок крутиться в праву сторону аж до стрічі пальця з запорою, потому виймається палець з отвору, а кружок сам вертається до первісного положення. Коли хто помилиться підчас надавання числа, треба завісити слухавку або положити на вилочках і зачати наново надавати число. Після надання числа чуємо в слухавці дзвонення; се централя дзвонить до бажаного телєфону. Коли бажане число заняте, то після надавання числа чуємо в слухавці сиґнал заняття, короткі, переривані тони. Тоді треба слухавку завісити. Коли підчас місцевої розмови влучиться міжмістова централя, місцеву розмову переривають; відлучений абонент дістає сиґнал подібний до сиґналу заняття. Тому, що механізми автоматичної централі дуже прецизійні, треба поступати згідно з приписами. 1) Не треба стукати вилочками, бо через те не може зголоситися централя або надасть фальшиве число. 2) Не треба попихати або здержувати кружок підчас його повороту, що повинен відбуватися самочинно. Навіть коли надається кілька чисел таких самих, треба по наданні кождої цифри виняти палець з отвору кружка, щоб він міг сам вернутися. Не треба дотикати або крутити кружок підчас розмови, бо тоді переривається власну розмову. Також не треба порушати кружка, коли апарат неуживаний, бо се спричинює ушкодження апарату. Підчас неуживання телєфону не треба здіймати слухавок з вилочок або відкладати їх на бік, бо се спричиняє вилучення апарату абонента.

В кождій культурній родині на цілім світі роблять подарунки з книжок при численних подіях і нагодах, а саме: 1) в день уродин, 2) в день імянин, 3) в день коли молодець чи панночка кінчить школи, 4) в день заручин, 5) в день вінчання, 6) на Святвечір, 7) на Великдень, 8) в день патрона місцевости, 9) в кожде родинне свято, 10) при кождій більшій щасливій або нещасливій події, щоб радість утревалити доброю книжкою, зґл. щоб смуток злагіднити розумними думками доброго автора. Пригадайте Собі, чи Ви поступали так і чи в Вашій родині робилося так? Коли ні, то направте се, бо з культурних одиниць складається культурна родина, з культурних родин культурна нація. Сила не полягає на грошах, ні на землі, тільки на уморальненні й укультивованні духа. При виборі книжок не забувайте про католицькі книжки „Нової Зорі" і „Правди".

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПРЕЗИДЕНТ МОСЦІЦКИЙ іменував 32 сенаторів. Між ними є два Українці, адвокат Др. Горбачевський та інж. Павликовський, і 2 Жиди, оба з Варшави. Решта Поляки. Преса звертає увагу, що не іменовано ні одного представника духовенства ні одного віроісповідання. Проф. Бартель, б. премієр, заявив президентови, що не може приняти сенаторського мандату. Причини того преса не оповіщує.

ВІДЕНСЬКА ПОЛІЦІЯ викрила в Відні підземний склад зброї. В нім були навіть скорострільні і радієва стація. Крім того викрили централю націонал-соціялістичної пропаґанди, що мала свої комірки в цілім Відні. Поліція увязнила ряд націонал-соціялістів.

РОМУНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО рішило на внесення окрем. комісії видалити поза границі держави 19.000 чужинців. Се відноситься передовсім до висших урядників в адміністраційних радах й управах поодиноких фабрик. На лісті виселення є також кількох горожан Польщі.

ЛИТОВСЬКІ ВЛАСТИ увязнили окружного провідника німецької партії „Клайпедське Обєднання" Тіца. При нім знайдено пропаґандову літературу націонал-соціялістичну, звернену проти Литви.

ДЕЛЄҐАТИ ЕСТОНІЇ, ЛИТВИ Й ЛОТВИ в Женеві були на послуханні в анґлійського міністра Ідена і відбули з ним нараду в справі Клайпеди.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОМІСАР ВІЙНИ Ворошилов видав приказ до армії з приводу закінчення осінних маневрів. В приказі м. ін. підкреслив заслуги совітського летунства і похвалив команданта київської воєнної округи.

ЕСПАНСЬКИЙ ПРЕМІЄР Леру зложив димісію правительства до рук президента держави. Причина димісії та, що партія аґрарників відмовила правительству підпертя.

МІЖ АНҐЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ прийшло до цілковитого порозуміння щодо становища Великої Британії наслучай аґресії в середній Европі. Крім того оба правительства устійнили співпрацю Англії і Франції на случай війни між Італією й Абісинією.

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР в Римі де Шамбрен відбув наднях довгу нараду з Муссолінієм. Радили над предложеннями комітету 5 в справі мирного полагодження італійсько абісинського конфлікту. Амбасадор Шамбрен покинув Муссолінія в пессимістичнім настрою.

РАДА МІНІСТРІВ В РИМІ приняла до відома предложення комітету пятьох. Одначе узнала, що його предложення не дають найменшої підстави для остаточних внесків, які могліб вдоволити Італію.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО скасувало 4 свої консуляти в Абісинії і залишило лише два консуляти в м. Адуі і Гарразі. Крім того є ще італійське посольство в столиці Абісинії.

ДЕЛЄҐАТ АБІСИНІЇ в Женеві заявив представникови Аґенції Аваса, що правительство Абісинії приймило предложення комітету пятьох.

В СТОЛИЦІ АБІСИНІЇ відбулося національно-церковне свято т. зв. Маскаль. В нім взяли участь дипльоматичні представники чужих держав. Був також італійський посол ґраф Ксінчі.

АБІСИНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО відкинуло просьбу італійського посла в Аддіс Абебі, щоб 180 італійських жовнірів боронило будинку італійського посольства в случаї небезпеки.

ДО ТОКІЯ прибув абісинський посол Віру. На двірці зібралося кілька тисяч японських фашистів і членів патріотичних орґанізацій. Маніфестанти несли таблиці з протиіталійськими надписами.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР В МОСКВІ Оґіта вручив большевицькому правительству протест проти допущення промов японських комуністів на недавнім конґресі Комінтерну.

НОВИНКИ

З приводу 30-ліття Національного Музею у Львові відбудеться в пятницю 27 с. м. о год. 11.30 відкриття памятника Основникови Нац. Музею; о год. 12 концерт „Українська пісня на протязі 30 літ" у виконанні Марії Сокіл при форт. супроводі А. Рудницького; о год. 13.30 відкриття вистави українського мистецтва за останні 30 літ з вшануванням памяти бл. п. О. Новаківського. Вступ тільки за поіменними картами вступу, які видає Секретаріят Союзу Прихильників Нац. Музею, Львів, ул. Мохнацького 42, тел. 258-03.

Українські Сестри Служебниці отворили висшу жіночу школу в Мондері, Алберта (Канада). Наука буде відбуватися після програми прилюдних шкіл і під контролею департаменту освіти. Свідоцтва тої школи таксамо важні, як у публичних школах. Вчитимуть кваліфіковані сестри-учительки. Учениці можуть мешкати в інституті, де будуть мати харч та опіку, або мешкати на приватних станціях.

Загальні Збори „Учительської Громади", т-ва українських учителів середних шкіл, відбулися 22 с. м. у приявї делєґатів філій Т-ва. По звітах Ради Т-ва і дискусії про професійні та загальнокультурні справи вибрано нову Раду Т-ва. До неї увійшли: В. Радзикевич, голова; Павлюх, Біленький, Лев, Зелений, Грицак, члени; Мартинець, Балаким, Мельник, заступники. Від приватних учителів увійшли до Ради: М. Терлецький, Микетей, Витанович і Матіїв-Мельник.

Адміністраційна такса в державних ґімназіях загальнообразуючих виносить 220 зл. Таксу можна платити в двох ратах: першу найпізніше до 20 січня в першім півріччі, другу до 22 квітня в другім півріччі. В виїмкових случаях дирекції ґімназій можуть дозволити платити таксу місячними ратами, але найпізніше до 15 травня. Діти чинних державних урядників і професійних військових платять пільгову адміністраційну таксу, т. є. 50 проц. нормальної такси, коли мають з поведення добрий поступ і в науці достаточний поступ та коли родичі не мають значного маєтку. Під тими самими умовинами можуть одержати частинне або цілковите звільнення від такси діти незалежних родичів. Першенство при звільнюванні в цілости від адміністраційної такси мають діти незаможних воєнних інвалідів, кавалєрів Віртуті Мілітарі, відзначених хрестом або медалею Непідлеглости та діти умових працівників.

В Городенці відбудеться 29 с. м. обхід з приводу 10-ліття істнування Повітового Союзу Кооператив. Програма: О год. 8.30 рано в парох. церкві Служба Божа й панахида; год. 10.30 академія на подвірі Нар. Дому; год. 2 попол. на площі стадіону ПВВФ фестин; год. 7 веч. в салі Нар. Дому концерт знаного співака М. Голинського, відтак чайний вечір.

Гумор. — Будильник. — Чому ви щоденно засипляєте? — Бо мій будильник зіпсувся. — І не можна його направити? — Зарізаного когута не дасться направити!

Міліон для Варшави і Познаня

Дня 21 вересня рішилася доля міліона злотих, головної виграної 33-ої Державної Льотерії. Вона впала на число 163.490.

Дві чвертки сего числа купили дві склепові прицьовниці в Познані п. п. М. і Ц., а другі дві чвертки се власність мешканців столиці. Подрібні вісти про тих вибранців Фортуни надійдуть пізніше.

В понеділок зачинається чотиродення тягнення т. зв. „пятьдесятьзолотівок", котрі дозволять десяткам тисяч осіб взяти безплатно участь в І-ій клясі 34-ої Льотерії і в її щоденних виграних. Бо незалежно від нормальних виграних з міліоном на чолі, в кождім дні тягнення будуть вильосовані додатково денні виграні. Їх висота в перших трох клясах виносить 25.000 зл., а в IV-ій клясі 30.000 зл.

Крім того в квітні 1936 р. відбудеться додаткове безплатне великодне тягнення для тих чисел, котрі лишилися в колесі після скінчення тягнення IV-ої кляси.

До Берези Картузької вивезли проф. Івана Теслю зі Львова та студ. Гасина зі Стрийщини.

З дирекції Центробанку відійшов у стан спочинку дир. Омелян Саєвич. Надзірна Рада Центробанку покликала на місце дир. Саєвича п. Ст. Кузика, дотеперішнього директора Повітового Союзу Кооператив в Рогатині і члена Ради Рев. Союзу.

В Єзуполі обходили ювилей 30-ліття істнування кооперативи для закупу і збуту „Спілкова Крамниця".

В Зборові відбувся сокільський вечір.

В Сокалі відбувся „День Селянки".

В Рогатині підчас „Дня Селянки" завалилися дві трибуни, з хором і з орхестрою. Зломився також держак і впав з прапором. Обійшлося без каліцтва. Подібний случай був раз у Львові підчас пластового фестину.

До церкви в Черемхові, пов. Станиславів, вломилися невідомі злодії та забрали 4 скарбонки з грішми.

В Кобаках, пов. Косів, померла в 72 р. життя Розалія з Пассиновичів Леонтовичева, вдова по о. Теодорі, гр. кат. пароху Зашкова.

Повісився український комуніст Іван Хаба, абсольвент фільософії, б. редактор комуністичного тижневика „Світло", що виходив якийсь час у Львові. („Хвіля" ч. 5930).

Розводові загострення в СССР. Рада народних комісарів рішила, щоб на будуче не уділювати розводів внаслідок жалоби одного з супругів. Для одержання розводу треба буде тепер згоди обох супругів. Кожду розводову справу буде тепер рішати суд. Про ті справи була недавно окрема стаття в „Н. Зорі".

Еспанський король Альфонс XIII під псевдонімом кн. Альби відвідав ґрафа Альфреда Потоцкого в Ланцуті. В замку була також княжна Гогенльоге, властителька великих дібр в Чехословаччині та Еспанії.

Престолонаслідник Англії відвідав Відень, щоб у тамошних лікарів засягнути поради в недузі вуха й носа.

Німецька фабрика фільмів „Уфа" витворила фільм п. з. „Амфітріона". В нім представлений старогрецький Олімп в гумористичнім світлі.

Три орли напали на одного робітника коло Плєніти в Ромунії й тяжко його покалічили. Йому на поміч надбігли два робітники, одного орла вбили, двох відігнали.

Заяці розмножилися сильно в полудневій Бесарабії. Вони нищать поля й огороди. Населення уладжує масові лови на заяців.

Гумор. — Оптиміст. — Нині мусить прийти до мене грошевий листонош! Вчера був в сусідній каменици....

Гумор. — Однакова доля. — Жінка: І ти з такою дірою на лікті пішов до бюра? Що подумають про тебе твої товариші? — Чоловік: Таж вони всі також жонаті!

Гумор. — Син Якова. — Моріц, як називався син прабатька Якова? — Якобзон!

Гумор. — Злий пес. — Утікаймо! Біжить злий пес, страшно гавкає! — А ти не знаєш, що ті пси, котрі ґавкають, не кусають? — Та знаю, але чи той пес також знає про те?

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Гродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Сегорічний урожай пшениці в порівнанні до 1934 р. зменшився на 3.9 відсотків, урожай жита на 1.3 відс., ячменю на 1.7 відс., бараболі на 12.2 відс. Головний Статистичний Уряд обчислив, що збір головних землеплодів у Польщі виглядає в тисячах сотнарів так: пшениця 20.000, жито 64.000, ячмінь 14.500, овес 26.000, бараболі 294.000. Найкрасший урожай був в полудневих воєвідствах, найгірший у варшавськім, келецькім і лодзькім.

На льондонській та ліверпульській біржі значно підскочила ціна пшениці й бавовни. З огляду на теперішне міжнародне положення мельники почали громадити значні запаси пшениці. До підвишки цін причинилося й те, що сегорічний збір пшениці в Арґентині богато менший ніж минулими роками. Ціна бавовни підскочила також у звязку з італійсько-абісинським конфліктом. Сподіються, що ціни підуть ще більше вгору, коли вибухне італійсько-абісинська війна.

Зброєння й фінанси. Італія мала в серпні с. р. 1.599 міл. лір приходів і 2.103 міл. лір розходів. На зброєння в східній Африці видано в липні й серпні с. р. 712 міл. лір. Через ті зброєння збільшився буджетовий дефіцит Італії. Для покриття буджетових недоборів італійська Рада Міністрів ухвалила випустити 5-процентову позичку, котра має дати за 8 місяців около 9 міліярдів лір. При кінці серпня с. р. Італія мала внутрішних довгів 107.185 міл. лір. У звязку з італійськими воєнними приготуваннями запас золота й девіз в Банку Італії в останних місяцях впав на 640 міл. лір. Всі важніші промислові папери виказують поважний упадок на римській біржі.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 1,000.000 зл. на ч. 163490; — 10.000 зл. на чч. 24603, 26220, 93250, 168651, 21890, 32722, 10932, 32366, 34935, 78429, 79166, 116104; — 5.000 зл. на чч. 65773, 76523, 88163, 103264, 151764, 165373, 1877, 73191, 126293, 136841, 162337; — 2.000 зл. на чч. 8825, 34744, 53536, 59523, 59870, 61581, 87064, 106895, 106502, 108585, 110654, 114230, 114542, 130044, 133737, 143633, 161273, 180948, 181239, 14495, 39229, 50261, 52063, 57928, 59485, 59611, 70536, 78470, 91613, 95144, 96342, 101085, 102952, 115323, 117813, 181469; — 1.000 зл. на чч. 8110, 10865, 25038, 25310, 30789, 32649, 40580, 44133, 53375, 54462, 69237, 71902, 72396, 77475, 79222, 89279 89671, 91987, 105499, 112354, 118637, 123647, 134473, 136295, 137686, 141698, 148729, 151377, 152892, 160741, 161902, 176569, 177998, 181078, 181093, 182609, 184994, 6990, 7481, 10425, 14345,

БІРЖА

ГРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.30 — 5.33.50 зол. Тенденція звишкова.

Нім. марка 1.55—1.60, фр. франки 34.85 — 35.00, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.10—26.25, австр. шілінги 99.00 — 102, чеські корони 20.50 — 21.50, рум. леї 28.50 — 30.50, ліри 36.00 — 39.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 24 вересня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла дес. без опакування	2.70 зол.
1 кг. масла дес. експорт. з опакув.	2.74 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.60 „
1 к. яець	3.45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло звишкова, на молоко і сметану слаба, на яйця сильна.

„Маслосоюз"повідомляє, що від 24. IX. ц.р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг. за 1 кл.	0.80 зол.
Мол. однор. кури 1. кл. за 1 кг.	0.90 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка

Сподобалося Всевишньому покликати до Себе нашу Найдорожчу Маму **Савину Витошинську.** Принявши св. Тайни, упокоїлася вона в Бозі дня 11. IX. 1935, проживши 87 літ. Тлінні останки були перевезені 13. IX. 1935 зі Станиславова до Радча, де спочиває родина.

Тяжко засмучені син і синова Покійної складають отсим сердечну подяку Високопреподобним і Всечеснішим о. о. Духовним, що зволили вселаскаво взяти участь в сумнім похороннім обряді і звеличати його своєю присутністю а саме: Всеч. О. Редемп. Коваликови за уділення св. Тайн, Впр. О. Канонікови Лободичеви, Всеч. О. Редемп. Величковському і Всеч. О. Валіховському, за відправу похоронного обряду в Станиславові. Сердечно дякуємо Впр. О. Парохови Радча Кисілевському, Всеч. О. Парохови Іваниківки Винявському і Всеч. О. Сотр. Стернюкови за відправу величавого похоронного обряду в Радчи, хорови „Думка" за гарний спів при винесенню тіла в Станиславові та Чесній Громаді Радча за звеличання сумного обряду. Сердечно дякуємо Високоповажаній Пані Добродійці Н. Мардаровичевій, Вп. П. Радн. С. Каратницькій, Вп. П. Радн. С. Каратницькому і Вп. П. Бородайкевичевн, власн. реальн. і склепу, за довголітну опіку над нашою Мамою і за велику поміч при уладженню похорону, Вп. П. Радн. Аксентовій, Вп. П. Дирек. Данишевій, Вп. П. Радн. Левицьким і прочим Вп. Паням, які відвідували Покійну в старости.

Сердечне Спасибіг Всім.

Ярослав син, **Константина** синова.

УНЕВАЖНЮЮ вкрадену книжку на коня; каштан, лисий, 4 ноги білі, з р. 1928. **Михайло Семенюк, Скопівка, п. Отинія.** 117 — 1—3.

КІНА

АПОЛЛЬО: Турандот.
КАСИНО: Секвоя.
КОПЕРНИК: Мала мати (Франціска Ґаль).
МАРУСЕНЬКА: Людина-вовк.
МІРАЖ: Мікі Мавс.
СТИЛЕВИ: Авдієнція в Ішлю.
УТІХА: Поїзд примара.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

ОТВЕРТИЙ ЦІЛИЙ РІК

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 29 вересня 1935. Ч. 74 (872)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Львів 505.796

ЧУДЕСНЕ УЗДОРОВЛЕННЯ В ЛЮРДІ

Останне число тижневика, котрий видає в Люрді духовенство Базиліки, повідомляє про нове чудесне уздоровлення. Молодий Фердинанд Леґранд був ранений в ліву ногу на ловах. Йому ампутували часть ноги. Він виздоровів і міг працювати навіть фізично. Від 1932 р. занедужав: появилися болі коло місця ампутації і поширилися майже на ціле тіло. Коли 1933 р. примістили хорого в лічниці в м. Клермонт, йому спараліжувало праву руку й обі ноги. Стан хорого наґально погіршився, бо й серце було заатаковане. Хорий терпів страшні болі. Його піддержувано морфіною, камфорою й іншими наркотиками, котрі удержували працю серця. В вересні 1934 р. лікарі ствердили повний параліж і хорий міг перебувати тільки в лежачій позиції. Дня 10 вересня 1934 р. привезли хорого до Люрду і примістили в лічниці Пречистої Діви Марії. Дня 11 вересня прийшли до него два лікарі Клемент і Декретт, котрі його до того часу лікували, та побачили, що Фердинанд Леґранд зовсім здоровий. Здивування обох лікарів було таке велике, що кілька мінут не могли промовити слова. Бюро лікарських дослідів ствердило урядово уздоровлення, але доперва недавно признало, що згаданого уздоровлення не можна приписати природним силам. (КАП).

НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ виповідження 1/3 частини своїх будинків у ПЗУВ на пізніше, тільки зробіть це найдальше до 31 жовтня ц. р. і цю 1/3 частину зголосіть до обезпечення в одинокому українському

ТОВАРИСТВІ ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Зїзд української інтелігенції в Теребовлі

З ініціятиви Самоосвітного Гуртка Молоді відбувся в Теребовлі 23 вересня с. р. повітовий зїзд української інтеліґенції. Розіслано запрошення до 280 інтеліґентів в повіті. Прибуло 130 осіб, в тім 1/3 жінок. Зїзд відкрив о. дек. Ст. Мохнацький. Д-р А. Заплітний виголосив реферат: „Роля інтеліґенції в суспільнім житті", студ. В. Понятишин: „Роля молоді в житті народу". В дискусії д-р П. Палійчук підніс ролю кооперації як координаційного чинника. Лікар д-р Т. Воробець представив стан гіґієни в повіті і візвав до акції в тім напрямі. Проф. Г. Тимощук говорив про потребу заснування повітового музею. Пані Н. Мохнацька піднесла справу створення мирового суду. Після живої дискусії ухвалено ряд резолюцій. М. ін. ухвалено заснувати комітет, що кермувавби життям повіту. До нього малиб входити представники всіх місцевих орґанізацій.

Перед ссилкою Затонського на Соловки?

Ніяка нікчемність не вратувала Затонського перед доганою Сталіна.

В „Ізвестіях" оповіщено доґану народним комісарам просвіти РСФСР Бубнову, України Затонському й Білоруси Чернушевичеві. Ту догану підписав сам Сталін разом з Молотовом. В догані сказано м. ін. ось що: Нестерпне положення в шкільних справах повстало з тої причини, що народні комісарі освіти Бубнов, Затонський, Чернушевич не займалися як слід заосмотренням шкіл приладдям до писання і взагалі проявляли повний брак почуття відповідальности для насущних інтересів шкільництва й учеників. — З сим поглядом тов. Сталіна й Молотова щодо „нашого" комісаря Затонського вповні годимося. Такого недбалого облесного хама як Затонський мабуть ще не було на такім високім становищі. Він очевидно не мав часу дбати про заосмотрення шкіл в приладдя до писання, бо для приподобання русотятам видумував й оповіщував ріжні дурниці про Українців, м. ін. те, що вони навіть волів учать виминати в інакший спосіб ніж у Московщині, щоб тільки відріжнялися від волів російських... Сподіваємося, що догана з Москви заповідає вивезення того типа на Соловки: тоді може трохи відітхнулоб українське шкільництво.

СССР буде мати маршалів і ґенералів

Аґенція ТАСС доносить з Москви: Центральний Виконний Комітет і Рада Народних Комісарів оповістили декрет про військові степені командантів армій і про затвердження службового статута командантів. В декреті сказано м. ін.: Провідна роля командантів у війні вимагає установлення військових степенів, котрі висловлювалиб докладно військові і спеціяльні кваліфікації кождого командента, його стан і заслуги, його власть і авторитет. Тому рішено установити для сухопутної армії степені поручника, надпоручника, капітана, майора, полковника, командента бриґади, командента дивізії, командента корпусу армії, командента армії другої кляси і командента армії першої кляси. Для маринарки установлено степені: поручник, надпоручник, капітан, поручник капітан 3 кляси, капітан другої кляси, капітан першої кляси, ґенерал маринарки II кляси, ґенерал маринарки I кляси, ґенерал фльоти II кляси і ґенерал фльоти I кляси. Також заведено нові степені для командантів інших родів зброї. Крім того установлено степень маршала СССР, котрий будуть одержувати висші командґанти за виїмкові заслуги. Окремий декрет Ради Народних Комісарів постановляє, що штаб Червоної Армії буде відтепер називатися: Ґенеральний Штаб Червоної Армії. Порівнайте з тим демаґоґією товаришів в часі, коли вони дурили хахлів, щоб їм помогли заняти Україну... А хахли масами переходили до большевиків.

Приязнь кітки з молодими щурами

В московськім зоольоґічнім огороді звертає загальну увагу клітка з кіткою і двома молодими щурами. Їх підкинули кітці, котра мала котята. Кітка приняла їх і викормила. Тепер щурі вже виросли і їдять разом з кіткою з одної мисочки. Коли перепроваджували їх до нової клітки, молоді щурі впали на землю. Тоді кітка скочила за ними, піймала їх зубами і по одному занесла до нової клітки. Взагалі кітка відноситься до тих двох молодих щурів з великою материнською ніжністю, питомою для кіток. Інших щурів вона безпощадно дусить.

ЗАМИЛУВАННЯ МОЛОДІ

На підставі писемної анкети*).

Тільки рідко лучається людина, що не малаб замилування до чогось. З правила люди мають замилування. На се впливають ріжні чинники, іноді навіть неспостережно. Найлекше впливати на молодь і спрямовувати її замилування в бажанім напрямі. Се одно з великих завдань школи. Від педаґоґів залежить, чи молодь буде мати замилування до того, чи іншого предмету, пізніше й фаху.

На підставі писемної анкети, переведеної між 15 учениками VIII. кл. ґімназії і 21 уч. VII. кл. в травні 1934 р. і 40 учениками VII. кл. в червні 1935 р., улюблені предмети молоді отсі: для 23-ох учеників українське (32.6 проц.), для 21 історія (27.6 проц.), для 18 фізика (23.6 проц), для 13 математика (17 проц.), для 11 природа (14.4 прц.), для 9 латина (11.8 прц.), для 8 релиґія (10.5 проц.), для 7 німецьке (9.2 проц.), для 5 польське й руханка (6.5 проц.), для 4 фільософія й хемія (5.2 проц.), для 3 література, ґрека й психольоґія (3.9 проц.), для 2 ґеоґрафія (2.6 проц.), по 1 українська історія, історія літератури, льоґіка й біольоґія (1.3 проц.).

Як бачимо, найбільше замилування до свого предмету потрафили викликати професори української мови, бо аж 32.6 проц., історії 27.6 проц. та фізики 23.6 проц.

В анкетах в німецьких школах рідну мову уважають за найтруднішу. Коли приймемо, що найбільш улюблений предмет — найлекший, тоді зрозуміємо, чому такий жахливий стан знання української мови серед нашої старшої інтеліґенції. Вистарчить переглянути дописи й листи до котроїнебудь редакції.

Історію вважає улюбленим предметом 21 учеників (27.6 проц.). Жахливе незнання історії, особливо української, серед нашої інтеліґенції й нераз навіть серед наших журналістів каже жаліти за тим, чому кожде покоління наших істориків не оставляє по собі свого освітлення нашої історії. Тоді знання історії булоб більше.

Релиґію вважає улюбленим предметом 8 на 76, себто 10.5 прц. Се великий поступ від 1924 р., коли анкету між молодю переводив проф. Володимир Калинович.[1]) Він пише на ст. 42: „Рівнодушне відношення проявили діти до навчання релиґії. В одній із хлопячих ґімна-

*) Гл. „Нова Зоря" статті: „Наша молодь" в ч. 869 і „Батьки і діти" в ч. 871.

[1]) В. Калинович: Наша молодь в переломовій добі. Львів, 1924. Ст. 94.

зій ні одна дитина не зацікавилася релігією, в другій 16 на 506, себто 3.1 проц., в дів. гімн. 2 проц., в учит. сем. 0.9 проц. „Трудним" предметом уважає релігію тільки одна дитина". Треба памятати, що рік 1924 се був час зросту радянофільських настроїв. Тоді не було української катол преси. Радянофільство було тоді модне. Релігія була тоді на сірому кінці. Щойно з повстанням і розвитком катол. преси і релігійних товариств зачинається в нас боротьба за привернення належного місця релігії й катол. Церкві в опінії нашої суспільности.

З замилуванням до предметів вяжеться знання чужих мов. На 76 учеників 58 знає німецьку мову (77.6 проц.), (замилування до німецької мови має тільки 7 учеників, себто 9.2 проц.), 9 російську (11.8 проц.), 8 французьку (10.5 проц.), 5 англійську (6.5 проц.), 2 італійську (2.6 проц.), по 1 (1.3 проц.), чеську й есперанто. Не подало 10 (13.1 проц.). Цікаво, що російську мову подають переважно сини священиків. Се прояв добрий, бо знання мови найбільшого зі словянських народів взагалі вказане, а двічі вказане для Українців, котрі борються з Москвою за істнування своєї нації. Японія завдячує свою виграну війну з Росією в значній мірі тому, що її офіцири переважно володіли російською мовою.

Самостійна праця молоді проявляється м. ін. в писанні задач. На 76 учеників 25 (32.8 проц.), любить писати задачі на вільні теми, 11 (14.4 прц.) на літературні теми, 3 (3.9 проц.) описи природи, 1 (1.3 проц.) на музичні теми, 8 (10.5 проц.) не любить писати, 19 (25 проц.) не подало (мабуть також не любить писати). Син адвоката пише: „Вільні теми, де треба вложити настрій сумний, важкий, — опис природи, ліс в осени"... (Очевидно невесело тепер живеться нашим адвокатам в краю, коли їх сини мають такі настрої!). Сини урядників пишуть: „Власні враження, переживання", „Особисті настрої"; два сироти пишуть: „Вільні, в котрих можна описувати красу", „Тільки на поважні теми". Син нар. учителя любить писати описи природи, про летунство і гумор. Син хлібороба на 2 морґах поля любить писати задачі „на теми природи, почувань і взагалі любови".

Активніші та здібніші ученики належать звичайно до ріжних кружків, в котрих проявляють свою індивідуальність. На 49 учеників 15 (30.6 проц.) належить до протиалькогольного гуртка „Відродження", 14 (28.6 проц.) до спортового, 12 (24.8 проц.) до самоосвітного, 6 (12.2 проц.) до ЛОПП („Ліги Оборони Повітшней Паньства"), 4 (8.1 проц.) до історичного, 2 (4.1 проц.) до всіх кружків, 3 (6.1 проц.) „так" (належать, але незнати до котрих), 3 (6.1 проц.) до фотоґрафічного, 11 (22.4 проц.) не подало, хоч деякі з них належать до кружків. Коли приймити, що до самоосвітного кружка належать ті, що над собою працюють, то є їх 24.8 проц.

До яких занять, крім шкільних, має нахил молодь найвисших кляс ґімназій? На 76 учеників 23 (32.6 проц.) грає на скрипці, 3 (3.9 проц.) на ґітарі, 2 (2.6 прц.) на мандоліні, 1 на фортепяні, 1 (1.3 проц.) на 5 інструментах. Спорт управляє 22 (28.9 проц.), стенографувати вміє або вчиться 18 (23.6 проц.), писати на машині 6 (7.8 проц.), фотоґрафувати 2 (2.6 проц.), інтроліґаторство 2 (2.6 проц.). Господарку на полі любить 6 (7.8 проц.), працю в городі 5 (6.5 проц), в пасіці 1 (1.3 проц.), столярку 3 (3.9 проц.), шлюсарку 2 (2.6 проц.), радіотехніку 1 (1.3 проц.), електротехніку 1, рисунки 1.

Один ученик VIII. кл., син хлібороба, пише:

„Найбільше замилування маю до фільософії, люблю заглиблюватися у психольоґічних студіях, прагнувби збагнути, розвязати всі проблеми, котрі від віків заповнюють уми великих людей, хотівби здобути відповідне знання, щоби могти успішно боротися з ворогами Христової Віри та переводити їх на правдиву дорогу".

На питання: Що робить у хвилях вільних від науки? — На 49 учеників VII. і VIII. кл. ґімн. 21 (42.8 проц.) читає книжки, 9 (18.3 проц.) займається спортом, 8 (16.3 проц.) ходить на проходи, 5 (10.2 проц.) грає на ріжних інструментах, 2 (4.1 проц.) співає, 2 „нічого", по 1 (2.04 проц.): вчиться французької мови, фотоґрафує, „ходить по рандках"[2]).

Один з найздібніших уч. VIII. кл., син селянина, пише:

„У вільних хвилях від науки читаю книжки, люблю заглиблюватися у психольоґічних книжках; або віддаватися спортови: в літі граю відбиванку, вправляю, а в зимі їзджу лещетами".

Один сирота без батька „не має вільних хвиль", бо удержується лекціями. Також один син селянина „майже не має вільних хвиль". Син емеритованого зелізничника у вільних хвилях „думає про наше майбутнє". Один син селянина у вільних хвилях „віддається мріям".

До кіна ходить на 49 — 17 учеників (34.68 проц.), рідко ходить 6 (12.2 проц.), не ходить 6, не любить кіна 1 (2.04 проц.). Переважно ходять на поважні, наукові та історичні фільми. До театру ходить 8 (16.3 проц.), на оперу 5 (10.2 проц.), на концерти 6 (12.2 проц.).

На загал можна сказати, що замилування нашої молоді переважно позитивні — з одним одиноким, але дуже важним виїмком, котрому присвятимо окрему статтю в „Новій Зорі". І. С.

[2]) На се питання з додаткової анкети відповіло тільки 9 учеників з VIII. кл. і 40 учеників з VII. кл.

З краю

Посвячення Церкви св. Різдва Пр. Богородиці в Миклашеві коло Львова.

Пишуть нам: В суботу 21. IX. в селі Миклашеві відбулося величаве свято посвячення Церкви з приводу її помалювання. При величезних масах народу, що з процесіями і своїми душпастирями прибули на це свято, при асисті Луговиків з Миклашева і дооколичних сіл, в асисті 23 священиків — довершив акту священня Преосв. Іван Бучко. Малювали Церкву наші мистці Михайло Осінчук і Павло Ковжун, їх праця піднесла величність гарного просторого, мурованого у 1904 р. храму. Вся без винятку многотисячна маса висловлювала слова похвали для мистців, як також підкреслив це й сам Преосв. Владика та численні промовці. Владику впроваджувала й відпроваджувала з села кінна сотня бравурної бандерії з дутою орхестрою та процесії. Всі наглядно бачили, яку красу дає поліхромія Церкви та що разом зі співом — поліхромія дає оконечне поняття храму.

Важний розпорядок

про перемел жита і пшениці.

Дня 1 жовтня увійде в життя розпорядок про перемел пшениці й жита. Розпорядок має ціль збільшити внутрішну консумцію хлібових збіж. Він допускає до обороту тільки муку пшеничну до 65% і житну до 55%. Всіх інших родів муки з висшим відсотком перемелу не будуть допускати ні до розпродажі, ні до випікання, ні до іншої промислової перерібки. Крім того буде в торговельнім обороті пшенична разова мука 90%. Інших родів муки можна буде уживати лиш у власних господарствах хліборобів, оскільки хлібороби не будуть випікати з неї хліба на продаж. Адміністраційні власти будуть строго контролювати промислові млини і торговельні фірми. Переступлення приписів будуть карати і будуть конфіскувати муку. Від 1 жовтня с. р. можна буде переховувати і продавати муку лише в мішках точно значкованих після постанов розпорядку. Від 1 жовтня с. р. всі давні запаси муки мусять бути вицофані з торговлі і перерібки, оскільки до того часу їх не зужиють.

З Америки

Змагання до управильнення церковно-народного життя серед Закарпатських Русинів в Америці.

(Наша заграничка кореспонденція).

Серед нашої американської еміґрації дається з вдоволенням запримітити загальний зворот до повного наладнання церковно-релігійних відносин, що безперечно мусить вплинути й на скріплення на народнім полі. Читачі „Нової Зорі" вже знають про отверезіння цілих парохій в дієцезії Преосв. Богачевського, що отуманені свого часу „Мишуґівцями" відпали були від катол. Церкви. В останніх часах наступає щораз виразніше замітний зворот також в дієцезії Преосв. Такача. Такий обяв, се безперечно останній Загальний Збір церковної Орґанізації „Собранія", що відбувся у Філядельфії дня 4 серпня б. р.

Коли анальоґічна Орґанізація т. зв. „Соединеніе" виразно стала на становищі схизматицько-російському, то „Собраніе" стало на становищі щиро католицькім і народнім. Передовсім делеґати його торжественно заявили на Загальнім Зборі: 1. Вірність Апостольському Римському Престолові і цілковитий послух своєму правному Епископові Впреосв. Такачеві. Заразом Загальний Збір вислав телеґраму до Апостольської Делеґатури в Вашинґтоні з заявою вірности, послуху й підчинення; на се прийшла похвальна відповідь, підписана секретарем Апост. Делеґатури, о. Фр. Е. Гайлендом; 2. Загальний Збір осудив рішучо й однодушно всяку боротьбу проти Церковної Єрархії, головно проти свого Епископа; 3. Став на чисто народнім становищі, що вони Русини католики грецько-східного обряду в противенстві до русифікаційних стремлінь „Соединенія".

Про се так пише в програмовій статті на висше названім Зборі вибраний головний Редактор, Впреп. Отець Олександер Папп:

„Голос, что мн єсме Русини, а не Росіяни; голос, что мн єсме Католики восточного Обряда, надходящійся под управленіем Римского Отца, як Намісника Ісуса Христа во вірі і во дисциплині, не єсть лем моїм голосом, но бил і єсть голосом всіх тих вірних делегатов і делеґаток, которі репрезентующе всіх вірних членів і членкинь Собранія, єдноголосно зволили мене за Головного Редактора „Просвіти". Что со мертвими буквами голосив я в Просвіті относительно нашой народности і релігійної предналежности, само то виявили со живим голосом всі притомні делеґатки і делеґати на 16-й Конвенції Собранія і со таким одушевленіем, что всі противники сего переконанія вірних членов і членкинь Собранія, раз і на все іміють зазначити себі, что Собраніе от сего переконанія нігда не одступить"... („Просвіта" з 22 серпня ч. 33).

Про те саме національно виразне становище наших закарпатських земляків так пише другий священик О. В. Горзо:

„Понеже — на жаль — во нашем общественном, так релігійном, як народном животі, єдна сторона рішила і ділами змагалася уничтожити нас і релігійно і народно — задачою Собранія вибрала Конвенція організувати, збирати наших людей до себе і ко себі, — людей которі чувствують, жадають зостати тими, чим були наші діди й прадіди: Русинами, Католиками во нашем Греческо-Восточном Обряді".

На основі тих висказів видно дійсно потішаючий поступ серед нашої закарпатської еміґрації. Се самозрозуміле, що в дальшім послідовнім розвою цей рух повинен привести до природного наближення та згодом зеднання з Галицькою Еміґрацією, бож се один нарід. Та хоч виступають деякі відміни, головно в говорах і звичаях, то не треба забувати, що головна й одинока причина тих ріжниць не в етнічнім корені, бо він спільний; лиш у тій обставині, що галузи того самого народу довгі століття жили в відмінних історичних і культурних умовинах, що мусіло витиснути на них деякі відмінні риси.

Пітсбурґ Па, початок вересня 1935.

(йй).

Гумор. — Спокійний сон. — Чи ви в ночи не хропите? — Ні трохи. — А звідки знаєте? — Вчера я цілу ніч не спав: Зовсім не хроплю.

† ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станиславівський Епископ

КАТОЛИЦИЗМ ЧИ СУБЄКТИВІЗМ І ПСИХІЧНА ВДАЧА

„ВІНЕЦЬ" АНТИЦЕЛІБАТНОЇ БОРОТЬБИ

4)

ВІДПОВІДЬ ЄРЕМІЇ ТЕОЛЬҐОВИ

Целібат клиру й оживлення релігійного життя містить в собі не національне самогубство, але двигнення і скріплення Церкви у нас.

Єремія Теольоґ ударив в своїй критиці на ще більший алярм, а саме, що в повнім златинщенню через принимання католицьких набоженств і впровадження дисципліни безженности клиру міститься наше „національне самогубство". (підчеркнення критика).

Се фальшивий алярм. Бо найперше, як попередно сказано, набоженства, які з часом зродилися і практикуються в катол. Церкві, то не чисто латинські, але католицькі і приняття їх в східній формі то не латинщення, але черпання животної сили, духової і релігійної. Таксамо впровадження обовязкового целібату духовенства то не латинщення, але двигнення і скріплення сили нашої Церкви і народу.

Отже не практикування католицьких набоженств, не дисципліна безженности клиру, підтинають животні соки нашої Церкви і нашого народу, але якраз той ритуальний пуританізм, котрий тепер зачинає у нас заводитися. Сей пуританізм зі всіми східними приманчивими фантазіями може бути люксусовим, духовим спортом, але в практиці провадить він до занепаду нашої Церкви і загрожує нам національним самогубством.

Католицька Церква нігде, ніколи, в ніякім народі не спричинила національного самогубства. Навпаки, вона всі природні добра кождого народа цінить і причиняється до їх правдивого і хосенного розвою. Бож катол. Церква то містичне тіло Христа Спасителя, то продовжений Христос. А пречінь Христос — се Творець всіх народів і всего їх добра природного і надприродного. Тому не боятися нам як найтіснішої злуки з кат. Церквою, бо злука з нею, то злука з Ісусом Христом. А Христос то дорога правди і життя (Йоан XIV. 6). Він розвязка всіх найтрудніших і найбільше замотаних проблєм. Коли вростемо в католицьку Церкву, вростемо тим самим в Ісуса Христа, котрий дасть нам вихід під кождим оглядом, отже й національним. Не будуймо на піску, але на фундаменті, положенім самим Ісусом Христом, т. є. на Петровій Скалі, а не на нашій „психічній вдачі" і східній фантазії.

Спосіб полєміки Єремії Теольоґа некультурний і згіршаючий.

Критика Єремії Теольоґа в справі книжки о. Мартинюка безосновна і фальшива, а коли взяти на увагу спосіб тої критики, то він просто разячий. Кождий шануючий себе чоловік і з огляду на справу, котру боронить, отже навіть еретик, шизматик, трактує противника культурно. Тимчасом Єремія, котрий уважає себе теольоґом і то католицьким, трактує о. Мартинюка в своїй критиці дуже некультурно, нечесно і згіршаючо. Він прилюдно називає о. Мартинюка такими епітетами, які можливі хіба в устах такого „Теольоґа", який взяв розбрат з осьмою Божою Заповідею. Він уживає таких висловів: „соблазняюча чернеча зарозумілість", „зачаджена й кругом темна голова", і „недоук", поминувши вже закиди маніхейської єреси та схизми.

Висказ о. Мартинюка у „Вступному слові" його книжки, що він при опрацюванню свого твору відчував особлившу поміч Божої ласки випрошуваної йому молитвами побожних душ, критик наводить з кпинами, він пише: „Ще щастя, що автор не написав, що його книжка це просто обявлення з неба". Висказ о. Мартинюка свідчить тільки про його скромність, що при писанню не спускався на свою власну спосібність чи науковість, але молився о поміч і других просив о молитви. Се тільки може свідчити, що автор мав на гадці слова Христа Спасителя: „Яко без мене не можете творити ничесоже". (Йоан XV. 5). Також ревнителів целібату критик називає „штучною(!) побожністю пяних". Бракувало ще назвати їх каналіями, як свого часу такий „культурний" епітет помістив в часописі один з оборонців женитьби клиру...

Критик дуже невдоволений з появи книжки о. Мартинюка, а то тому, бо коли подвижники женитьби клиру „замовкли, то сама тактика диктувала, щоби їх не дражнити й не провокувати". Отже його іритує, що хтось порушує справу целібату, бо се дражнення й провокування. Отже справа свята і католицька, якою є обовязкова безженність духовенства в катол. Церкві, дразнить і провокує оборонців женитьби клиру! Се сумно свідчить про катол. духа самих оборонців.

Критик бажавби, щоб ту „дражливу" справу не порушувати, а то здається тому, бо з нею порушується і виволікається ціла некультурна, нечесна, насильна і грішна боротьба проти безженности клиру, котра якраз становить знеславлення історії нашої Церкви. Критик отже обернув справу на виворіть! Тимчасом не в обороні целібату, але в нечеснім способі боротьби проти целібату лежить знеславлювання нашої Церкви.

Пригадаймо собі той нечесний і некультурний спосіб боротьби проти безженности клиру, ті всякого рода напасти, ту плюгаву брошуру „в обороні гр. кат. Церкви", ті штучно відбуті віча, їх резолюції, протести і террор, вкінці хочби послідну нечесну критику Єремії Теольоґа, — чи се мають бути прояви католицьких почувань і католицького духа у подвижників за женитьбою клиру? І чи можна дивуватися, що чужий, на боці стоячий, обсерватор ґр. Лубєнський приходить до висновку, хотяй хибного, і потрісталітньому існуванні нашої (берестейської) унії називає наше духовенство „псевдокатолицьким"?!

На щастя не все наше духовенство того покрою що „Єремія Теольоґ" і подібні йому приклонники шкідливої традиції женитьби священиків.

Лож і клевета Єремії Теольоґа.

Вкінці звертаю увагу, що Єремія Теольоґ насамім вступі своєї критики написав лож і клевету. Він зачав свою критику ось сими словами: „На бажання чи домагання Риму наші епископи, крім Митрополита, завели целібат духовенства". — Се лож. Рим зовсім не заявив ані свого бажання, ані домагання в справі целібату. Ексцеленція Митрополит і ми оба інші Епископи самі постановили і постанову підписали в навечеря Різдва Матери Божої дня 20 вересня 1919 р., що будемо висвячувати кандидатів священичого стану в безженности.

Постанову ту я зачав здійснювати сейчас, Ординарій Перемиський в пять літ. Ексцеленція Митрополит стримався чи понехав — і досі нас обох Епископів не повідомив про причину.

Єремія Теольоґ не без премедитації і не без укритої цілі написав ті слова на самім вступі. Він суппонує, чи радше інсинуує, що наш католицизм є того рода, що всяке бажання чи домагання Св. Ап. Столиці вже тим самим підозріле, одіозне й уважане ворожим і шкідливим. І тому, хто сповнить бажання чи домагання св. Ап. Столиці, вже тим самим стає у нас непопулярний, тратить довіря в народі, а хто не сповнить того бажання і домагання, той може рахувати на довіря і популярність у нашім народі. Отже Епископи, котрі сповнили „бажання і домагання Риму", не можуть мати пошани і довіря у нас, але Ексцеленція Митрополит, котрий не сповнив того „бажання і домагання Риму", заслугує на велику пошану і довіря в українськім народі.

В той спосіб Єремія Теольоґ посудив прилюдно наш нарід про вороже становище супроти св. Ап. Столиці, бо — мовляв — той нарід бажання і домагання Риму приймає з упередженням і недовірям. Відтак хотів понизити обох Епископів, бо, мовляв, виконують бажання і домагання „Риму" в справі впровадження целібату.. А про що посудив Ексцеленцію Митрополита, хотячи піднести його повагу в очах нашого громадянства, — се таке прикре, що не хочу про се говорити... Єремія Теольоґ отже хотячи понизити обох Епископів, посудив нарід про брак католицизму, а Ексцеленції Митрополитови зробив—медвежу прислугу.

Здається, що в цілім нашім „письменстві" проти целібату ще не було такої полєміки, котра аж так себе знеславилаб і розбила, як полєміка Єремії Теольоґа.

Так то завсігди буває, хто не руководиться обєктивною правдою. Єремія Теольоґ не станув на становищі катол. Церкви, не руководився її принципами і засадами, але станув на східнім, чи радше протестантськім становищи „психічної вдачі" і тому по свому послугується св. Письмом, церковною традицією і Синодами і простує дорогу схизмі.

Зловіща та „психічна вдача"! Вона причина наших нещасть на полі церковнім, національнім і політичнім. Та „психічна вдача і реакція" завсігди поганить і опльовує те, що для нас добре, хосенне і конечне. Доперва по часі, коли вже запізно, вона признає добрим те, що передтим осудила. Та „психічна вдача" повинна бути для кождого з нас остерігаючим голосом і вказівкою та нормою, що добре, а що зле, що хосенне, а що шкідливе. Коли „психічна вдача" щось у нас поганить і поборює, то се знак і доказ, що та справа добра і хосенна. А коли щось хвалить і під небеса виносить, то знак і доказ, що та справа зла і шкідлива.

Коли ходило про реформу Чина ОО. Василіян, тоді наша „психічна вдача" з цілим завзяттям боролася проти реформи. І та реформа показалася відтак добра і хосенна. Так само проти целібату клиру „психічна вдача" веде боротьбу не перебираючи в середниках. Се найлучший знак, що целібат духовенства для нас конечний, добрий і хосенний.

Церква ніколи не відкидає строго доказаного знання, лише здогадні і сумнівні пізнання мусять стануть позаду за рішеннями віри. (Ст. Дунін-Борковский у творі: „Дозріваюче життя", роз. III, уст. I).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Наукове Т-во ім. Шевченка

Його сучасний стан і пляни на будуче.

В „Новім Часі" ч. 2134 поміщена розмова його співробітника В. Гірного з головою Наукового Т-ва ім. Шевченка д-ром Іваном Раковським.

Голова НТШ представив стан т-ва, поділ на секції і працю в них. „Друкується дуже мало річей — на рік кільканацять аркушів, що найвисше. Нема за що видавати наукових праць. Буває, що праця лежить 5 —6 літ недрукована, розуміється вона тратить на актуальности, автор знеохочується, інтерес до дослідів зменшується. Через те наукова діяльність у нас дуже замітно зменшилася. Старші члени — з трудом — але погоджуються з таким станом, та молодші, які хочуть показатися, шукають нових доріг, дають до чужих видавництв, журналів. Як не заплатять, то бодай видрукують". — Дальше голова НТШ вичислив дійсних членів, молодих членів і членів чужинців.

„Бібліотека Т-ва має на загал около 70 тисяч титулів (томів в трое більше) зкаталогованих, бо є ще кілька тисяч незкаталогованих. — Незкатологованих? — Так. Наша бібліотека стоїть в обміні зі всіма майже науковими установами світа, навіть в Азії, Австралії... До бібліотеки впливають цілі паки німецьких, французьких, японських і т. д. книжок, безліч томів, яких не можна зкаталогувати, бо нема кому! Працівників бібліотека має ледви 4-ох (крім директора п. Кревецького — ще троє), а потрібно найменше 8-ох! Зараз бібліотека потребує конечно 4-ох нових урядників! Додам, що при Б-ці є безплатна читальня для публики й наукова робітня для дослідників. — До нас навідуються часто чужинці.

— А музей?

— Музей поділяється на: етноґрафічно-історичний і природничий. Першим завідує дир. Пастернак, другим дир. Полянський. Оба вони мають по... одному урядовцеві! Тому багато матеріялу лежить на купі, нема можности їх зкаталогувати... Додам ще, що в першім музею є прекрасна збірка з Гуцульщини, кераміка й недавно — матеріяли з нашої визвольної боротьби. В другім є обильно заступлена культура камяної доби, й рістня нашого краю.

— Ще кілька слів про публікації Товариства.

— В першій мірі „Записки". Незадовго вийде „Збірник філолоґічної секції", де будуть видруковані головно праці наших учених, виголошені на минулорічному конґресі словянських філолоґів у Варшаві. Зокрема лагодяться до друку збірники історичної й природничої секції й збірник в честь М. Грушевського.

— Майно Т-ва складається з двох камяниць: одна чиншова й друга, де міститься бібліотека й музей. Крім того під зарядом Т-ва є Академічний Дім.

— А що з Академічним Домом?

По вигляді пізнаю, що Акад. Дім є болючою точкою в цілості справ голови Товариства.

— Академічний Дім спричинив Т-ву 7.000 зл. недобору. Щоб їх покрити Управа винаймила дім Ректоратові гр.-кат. Духовної Семинарії. Там має бути, здається, приміщений перший рік теольоґії.

Одиноким постійним доходом Т-ва є чинші. Чистого доходу з чиншів маємо місячно 1000 зл. А удержання самого тільки музею й бібліотеки виносить 2000 зл. — (Очевидно, це є приблизні цифри). Решту покриваємо субвенцією, якої дістаємо місячно 1000 зл. — Попередній Виділ був в цілости занятий грошевими справами, ми маємо те щастя, що найголовніші клопоти вже усунено й можемо вже думати про поширення наукової праці. Очевидно йде тепер про фонди. Вся вага нашої найближчої діяльности буде звернена на здобуття фондів.

— В який спосіб?

— В першу чергу рахуємо на нашу суспільність. Десь незадовго Т-во звернеться до нашої суспільности з відповідним — не так зазивом — але проєктом, про який я зараз же скажу. А друге, будемо старатися видобути відповідну державну субвенцію.

— А сей проєкт?

— Про се Управа тепер думає. Се булиб установи при Т-ві, які малиб теж практичне застосування. Пр. заснування статистичного бюра, з якого крім учених користалиби теж наші економічні, освітні й інші установи. Або — дослідчі робітні, що давалиб інформації нашим господарським установам. Це перше — статистичне бюро — є в нашім пляні вже на найближчий рік.

— А які ще інші пляни?

— Є кілька. Згадаю тільки про плян видання атлясу України, ще деяких інших публікацій — а зокрема плянований зїзд українських філолоґів. Та головний наш плян — се здобути фонди.

— А яке відношення Т-ва до ВУАН?

— Академія Наук стала комуністичною ячейкою. Всі науки мусять служити там до обґрунтування й поширення большевизму, так теж і Академія Наук. Всяка наукова праця там завмерла. Катедри українознавства там зліквідовані. З Академією звязки цілком перервані. На наші письма нам не відповідають. Видання Академії дістають пр. краківський університет, варшавський — ми майже ні. І тому в силу історичних умовин — ми сталися одинокою академією українських наук на наших етноґрафічних територіях. Це є наше завдання й наш великий обовязок. Виділ Т-ва є свідомий цього обовязку й бажає тільки одного, щоб наша суспільність це зрозуміла. Зрозуміла, що розвиток нашої науки се справа чести й гідности нації. Тепер — се одинокий можливий спосіб належати до сімї культурних народів як рівнорядний член. Хочемо сього зрозуміння!

ВУГОЛЬ—КОКС—ДЕРЕВО

В найдобірніших якостях доставляє

Народня Торговля

ІНФОРМАЦІЇ: Бюро — Ринок 36. тел. 103-27 та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3, Пілсудського 21 і Солодова 1. ◆

ТОЧНА ВАГА - СОЛІДНА ОБСЛУГА

Вшехполяки про порозуміння

„Варшавскі Дзєннік Народови" пише: „Виборчий союз УНДО з санацією дозволив ріжним політичним мрійникам снувати фантазії на тему постійної польсько-української угоди в Східній Галичині. Ці омани яскравіше виступають у польського контрагента, ніж в українського. Бо нашим політикам видається, що українська (в оригіналі: „руска") суспільність вже втомлена політичною боротьбою, опертою на негації, і готова до мирного співжиття і співпраці з Поляками. Автім справа не представляється так погідно. Вистане прочитати, що пише католицький „Український Бескид", отже поміркований, ненаціоналістичний орґан, що заохочував своїх читачів до участи у виборах.

Щиро за угодою заявляється тільки мало впливова ґрупа о. Епископа Хомишина з пресовим орґаном „Нова Зоря". Ця ґрупа висуває ідею порозуміння за ціну ліквідації „вшехпольських впливів", староруського руху і за введення в життя самоврядування на південно-східних землях.

Такий є настрій в офіціяльних колах Українського табору. А українські (в оригіналі: „русінські") маси? Вони здезорієнтовані та крім молоді — яка всяку угоду пятнує як національну зраду — готові піти за провідниками в цьому чи іншому напрямі. Отже ціла справа обмежується до переговорів з офіціяльними керманичами української політики.

Що ми можемо?

З нашого промислу.

Коли Редакція доручила мені поїхати до Жовкви з прогулькою наших журналістів для оглянення сушарні цикорії „Луна", я не сподівався, що побачу щонебудь цікавого. Якась там сушарня... На думку приходила мені сушарня сливок, така, яку я бачив у свого стрия. Значить яма в землі, в котрій палився слабий вогонь, а над паленищем плетена ліса, на якій були розгорнені сливки.

В означений день ранком приходжу на умовлене місце. Застаю богато осіб. Заступлена майже вся українська преса. Ага, думаю собі, кождий волить переїхатися бодай до такої Жовкви і до якоїсь там сушарні, щоб лише не сидіти за редакційним столом над скриптами чи над коректою. Всідаємо до автобусу. Заповнили його вщерть. Решта жде другого „транспорту". В автобусі зачинається жива розмова на тему цикорія, цикорії, цикорію і т. д. „Як, дивується хтось, то ви виробляєте цикорію з коріня? А інші з чого роблять?! Також з коріня? Файна історія!" — „Так, була відповідь управителя фабрики—виробляємо з коріня окопової ростини, що називається „Петрів батіг" і наша цикорія не ріжниться нічим від таких самих виробів інших фабрик. Можете спробувати".

— „Та знаєте я не пю кави... лише чай. Якби ви так чай ще виробляли, от!"

Автобус ричав розбризкуючи на шибках рідке болото, яке заслонювало нам сумний, заплаканий, осінний краєвид. Вкінці „стоп" — ми в Жовкві. Перескакуємо рови та баюри і по трудах доходимо до сушарні. На площі перед великим мурованим будинком величезні купи цикорії і бураків. Входимо до середини. Стаємо здивовані. Гуде мотор, стукотить „бубон", чхає краярка, повно тут кол, трансмісій. Та сеж правдива европейська фабрика!

Панове управителі опроваджують нас і показують: Корінь звозиться з подвіря і накидується його до механічної полочкарки. Відтак краярка шаткує його на дрібні платки. Трансмісійне уладження всипує платки до величезного „бубна", через котрий переходить горячий воздух (+500° Ц.) з паленища. Тут вони висихають за півтора години. З бубна платки переходять ще через т. зв. досушувач і звідси до магазину. Так отже корінь цикорії, виплеканий селянами Жовківщини, стратив на вазі 70%. Тож тепер перевіз до Львова коштує 70% менше. У Львові є властива фабрика. Там пражать і мелють платки на муку, з якої по відповіднім змішанню з домішками (пр. цукрового буряка) і по часі „дозрівання" у водній парі в пивниці формується стовпці готової цикорії.

Виріб рідної цикорії датується від недавна. Кооператива „Суспільний Промисл" повстала в 1932 році спільними зусиллями приватних службовиків наших установ: Р. С. У. К., „Маслосоюзу" „Рідної Школи" і „Просвіти". Уділи вплачували ратами. Оборотового капіталу було спочатку 8.000 зол., тепер є 85 тисяч. Сушарня в Жовкві коштувала ок. 42 тисячі зол. Будувала К. І. Р. (Кооператива Інжинірських Робіт), машини виконав (частинно) і заінсталював інж. Райтарівський. Сушарня затруднює 19, фабрика у Львові (на Богданівці) 25 працівників. Дирекція працює даром. Кооператива задумує побудувати своїм коштом власний фабричний будинок у Львові, бо в комірнім їй вже за тісно. Сирівець (корінь) спроваджували спочатку з Влоцлавка, тепер плянтують його наші рільники, переважно в Жовківщині. Тамтого року наші плянтатори виплекали лише 7 ваґонів, сего року вже поверх 40 ваґонів сирівцю. Минулого року кооператива продала около 4 ваґони готової цикорії. На українських землях під Польщею консумується около 3.000 тон домішок до кави. Отже перед нами ще великі мож-

Поляки з тривогою дивляться на ці переторги, ведені втайні перед суспільністю. Бо суспільність не знає ціни, за яку хочеться склеїти угоду, а не вірить у щирість і тривкість тої угоди зі сторони Українців, тимбільше, що „угодовці" не мають і ніколи не будуть мати за собою цілої української (в оригіналі: „рускої") суспільности".

Примітка Ред. „Нової Зорі": До сеї цікавої статті варшавського щоденника маємо три замітки. 1) Навіть вшехпольський орган, засадничо ворожий всему, що українське, не може не признати, що група Преосв. Григорія з „Новою Зорею" щиро заявляється за польсько-українським порозумінням. Супроти того в усій польській суспільности нема ні одного табора, котрий підозрівавби нашу католицьку організацію в політичній нещирости супроти держави, в котрій живемо. І мимо того — стверджуємо се з притиском — правительство Польщі до сеї пори не вело ніяких угодових переговорів з нашою організацією. Зміст переговорів, які вело з правительством УНДО, нам до сеї пори взагалі невідомий (кромі деяких цікавих моментів щодо мандатів). 2) Щодо малої впливовости нашої групи, то польська преса не може собі з тим дати ради. Раз пише так, що виходить, неначеб взагалі не було кому промостити шляху до порозуміння, якби не було нашої групи і газети, то знов пише, що наша група без впливу або має лише малий вплив, то знов пускає про нашу газету такі вісти, які свідчать, що вона комусь дуже сіллю в оці, нпр. органи польсько-української угоди розпускають вістку, що наша газета має перестати виходити і т. п. — 3) Виступати проти польсько-українського порозуміння на тій „підставі", що „угодовці ніколи не будуть мати за собою цілої української суспільности", — се щонайменше дивне: бо де і коли яканебудь суспільність хочби раз в історії була в цілости за якоюсь політичною концепцією?...

Страшна катастрофа

поїзду з військом.

ПАТ доносить з Шангаю: Військовий поїзд зложений з паровозу і 15 ваґонів, котрий віз вояків 109-ої дивізії до провінції Шенсі проти комуністів, вискочив з шин недалеко Сен-Чан в західній частині провінції Гонан і впав з насипу з висоти 30 м. Як стверджено досі, 200 вояків погибло на місці, 200 ранених.

Прекрасні страви в „раю"

„Трудъ" з 15. IX. оповіщує отсі цікаві виписки з книги жалоб у державній харчівні в самій Москві: „22. VII. Питання до кухарів: Для кого ви зварили борщ? Для людей чи для свиней?"—„3. VIII. Сегодня була горохова зупа. За столом сиділо 8 людей і всі хотіли вертати..."—„7. VIII. Адміністратори! Коли перестанете кормити нас гнилою капустою? Пораж совість мати!..." З того ясно, що в „раю" дають прекрасні страви. Зате високі комісарі держать собі б. царських і великопанських кухарів і запиваються найдорощими винами, а спеціяльні куріери привозять балеві сукні їх жінкам просто з Парижа...

ливости розбудови рідного промислу, колиб всі Українці купували лише свої вироби.

Залишаємо фабрику з правдивим подивом. Сама фабрика побудована українськими фахівцями, працюють українські робітники і перетворюють у ній сирівець виплеканий українським рільником. Оглядаємося поза себе. Велика площа, на ній два великі будинки. Се зробили Українці. І то з чого? З вкладок сірих приватних службовиків. Побідили: завзяття, посвята й ідейність так орґанізаторів як і горстки службовиків.

Mens agitat molem.

Тому геть зневіра!

По огляненні сушарні прогульковці перейшли до „Народного Дому" в Жовкві і тут за склянкою чаю поплила жива розмова. Промов і тоастів було більше як гостей. Голос забрав також і конструктор сушарні інж. Райтарівський. Дрібний ростом та жвавий чоловік, у вільних хвилинах виймає записник і обчисляє... Виглядає як правдивий американський бізнесмен. Не може тратити часу! Врешті промовляє. „Ми тоді будемо народом, коли і той лах, що носимо на собі зробимо собі самі, а не чужі". І сказав правду.

Пращаємося з господарями, дякуючи за гостину і з вірою в наші сили вертаємо до дому. К.

З Німеччини

Закон про горожанство в Німеччині.

Жидівська Аґенція Телеґрафічна (в скороченні ЖАТ) доносить з Берліна: „Закон про горожанство", ухвалений Райхстаґом в Норимберзі, що відбирає німецьким Жидам їх горожанські права, звучить ось як:

Перший розділ: 1) Державно приналежний є той, хто належить до охоронного союзу Німецької Держави і є супроти неї особливо зобовязаний. 2) Державну приналежність осягається на основі приписів закону про державну приналежність.

Другий розділ: 1) Горожанином держави є тільки державноприналежний, німецької крови або споріднений, котрий дає запоруку своїм поступованням, що він здібний і рішений вірно служити німецькому народові і державі. 2) Горожанство Держави позискується одержанням карти горожанства Держави. 3) Горожанин Держави се одинокий носій повних політичних прав після законів.

Третий розділ: Міністр внутрішних справ Держави оповістить в порозумінні з заступником „Фірера" (канцлера Ґітлера) правні й адміністраційні приписи, конечні для виконання і доповнення сего закону.—Нірнберґ, 15 вересня 1935. Підписані: „Фірер" і Канцлер Держави, Міністр внутрішних справ Держави.

Закон про охорону німецької крови і німецької чести.

Сей закон звучить так:

Перший розділ: 1) Заключування супруж між Жидами і державноприналежними німецької або спорідненої крови заборонене. Шлюби заключені всупереч сему законові неважні, навіть коли їх заключено закордоном, щоб оминути закон. 2) Скаргу про неважність супружого звязку може внести лише прокуратор.

Другий розділ: Заборонене позашлюбне сполучування Жидів з державноприналежними німецької або спорідненої крови.

Третий розділ: Жидам не вільно в домашнім господарстві займати особи жіночого пола німецької або спорідненої крови в віці низше 45 літ.

Четвертий розділ: Жидам не вільно вивішувати прапору Держави як також кольорів Держави. Виконання сего припису підлягає державній охороні.

Пятий розділ: 1) Хто переступить приписи першого розділу, буде караний домом поправи. 2) Особа, котра переступить приписи другого розділу, буде покарана вязницею або домом поправи. 3) Хто переступить приписи 3 і 4 розділу, буде покараний вязницею і гривною або одною з тих кар.

Шестий розділ: Міністерство внутрішних справ Держави оповістить в порозумінні з заступником „Фірера" і міністром справедливости правні й адміністраційні приписи, необхідні для виконання й доповнення сего закону.

Семий розділ: Закон входить в життя слідуючого дня після оповіщення, а третий розділ з днем 1 січня 1936 р.

Підписані: „Фірер" і канцлер Держави, міністр внутрішних справ Девжави, міністр справедливости, заступник „Фірера".

Гумор. — Наші діти. — Івась постійно підтягає носиком. Якась поважна дама втратила терпець і каже остро: Ти не маєш хустинки до носа?! — Маю, але не позичаю незнакомим!

Гумор. — Дорога наука. — Батько: Я ніколи не припускав, що твоя наука буде мене так дорого коштувати. — Син: Власне. Тимбільше, що я так мало вчуся...

Гумор. — На університеті. — Професор: Не можете тут спати, в кождім разі не на моїм викладі. — Студент: Алеж чому ні, якби тільки пан професор трохи тихіше викладали...

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

ОО. Василіяни перебирають церкву Св. Тройці в Станиславові на передмісті Кнігинин-Кольонія (т. зв. „Майзлі"). Ту величаву церкву будовано майже 10 літ. ОО. Василіяни викінчують будову церкви і зачнуть в ній богослуження в перших днях жовтня. Рівночасно на Кнігинині-Кольонії утворять окрему парохію, до котрої будуть мабуть прилучені і сусідні присілки. Першим парохом назначений о. Йосиф Лучинський, дотеперішний ігумен монастиря ОО. Василіян у Львові. ОО. Василіяни мешкатимуть покищо в приватнім винаймленім домі напроти церкви Св. Тройці.

Кодифікація східного канонічного права. Праці над кодифікацією східного канонічного права замітно поступають на перед. З „Acta Apostolicae Sedis", з 20. серпня б. р. ч. 9 виходить, що Комісія, зложена з відпоручників всіх Східних Церков, закінчила вже свої праці над зібранням і скодифікуванням східного канонічного права. Проект сього Кодексу розіслала була св. Конґреґація для схід. Церкви до всіх Ординаріїв східних Церков, щоб вони могли поробити свої спостереження і завваги. Тепер приходить друга частина праці, а саме кінцеве зредаґування того Кодексу. В тій ціли св. Отець осібним декретом заіменував спеціяльну Комісію, що має занятися самою редакцією. До тої Папської Комісії входять як члени: чотири Кардинали, іменно Їх Еміненції Кардинал Сінчеро, як Предсідник тої Комісії; Кардинал Секретар Стану, Е. Пачеллі; Е. Кард. Ю. Серафіні і Ем. Кард. Фумасоні-Бйонді, Префект св. Конґр. для поширення віри. Секретарем назначено Впр. о. Акакія Куссу, Алепинського Василіянина; крім того 13 дорадників, відпоручників поодиноких східних Церков. Від нашої гр. кат. Церкви ввійшов Впреп. О. Йосиф ЗаячківськийЧСВВ, ґен. Секретар при Архимандритській Курії. Загалом, як се видно зі „Звіту св. Конґреґації для схід. Церкви", *) зредаґованого до Орієнтального Епископату, в справі праць над Кодифікацією, визначну участь у тих працях має старинний Чин св. Василія Вел. Вже в попередній Комісії працювали: О. Кусса як Секретар; О. Д. Головецький, як відпоручник гр. кат. Епископату, а в часі його недуги, О. П. Кандюк і О. Ізидор Кроче, Ігумен Василіянського монастиря в Ґроттаферрата. При Комісії, що займається збиранням джерел до схід. права, працюють: О. Т. Галущинський, О. Кандюк, О. Й. Заячківський і о. Ізидор Кроче. При Комісії редакційній, як згадано, О. А. Кусса заіменований Секретарем, а О. Й. Заячківський дорадником.

Ватиканський орґан „Осерваторе Романо" помістив статтю з приводу ґітлерівського зїзду в Нірнберґу. Обговорюючи промову Ґітлера „О. Р." завважує, що не можна зрозуміти, як розвязана партія „Центр" моглаб розвиватися в теперішних обставинах і як можна було мішати її з орґанізаціями, які з оглядів політичних і моральних небезпечні для упорядкованого життя народів. Занадто обвинувачується священиків, які замість душпастирства посвячуються політиці. Такі обвинувачення робиться на те, щоб переконати всіх, що спір між націонал-соціялістами і Церквою не має релиґійного характеру, але політичний. Діяльність, яку веде католицьке духовенство проти наук і прав суперечних з християнською моральністю, згідна з доґматичними й етичними засадами катол. Церкви. Така діяльність се завдання духовенства. (КАП).

В Парижі відбувся конґрес міжнародної орґанізації християнських союзів зелізничників і трамваєвих працівників.

Новим ректором колеґії Злуч. Держ. Північної Америки в Римі іменований о. Рафаель Гея, епископ дієцезії Гелєна в стейті Монтана З. Д. Північної Америки.

*) Relazione all'Eccellentissimo Episcopato Orientale. Prot. N. 380/35.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Д-р МИХАЙЛО ДРАҐАН

Оборона Пятницького іконостасу

чи... напасть на гладкій дорозі.

Стаття п. др. Я. Константиновича в „Нов. Зорі" з дня 15. IX. с. р. під заг. „З приводу задуманої реконструкції пятницького іконостасу" присвячена в великій мірі моїй особі. І це власне примушує мене забрати голос, щоби спростувати перебільшені, перекручені і здебільша . . . . . *) фальшиво подані факти, якими автор заповнив усю свою статтю.

Почалася ця стаття від благородного поклику до обережности при проєктованій реставрації іконостасу ц. Св. Пятниці у Львові. Дійсно пятницький іконостас належить до найцінніших памяток нашого малярства з XVII. ст. Серед ряду тогочасних іконостасів, спопуляризованих і менше відомих, як іконостас в ц. Св. Духа в Рогатині, два іконостаси мистця Івана Рутковича в Волиці Деревлянській і Скваряві Новій та того самого мистця долішня частина іконостасу в Скваряві Старій, дальше іконостаси у Жовкві (ц. на Винниках), Камінці Струмиловій, Сасові, Вишенці Малій (зі Соколівки), Дрогобичі (ц. Св. Юра і ц. Ч. Хреста), Кутах (п. Золочів), Дністрику Головецькім (Яцка маляра з Вишні), Липю і кінчаючи Богородчанським (скитським) іконостасом (Йова Кондзелевича) — іконостас пятницький займає почесне місце не лише якістю, але й розмірно в порівнанні з іншими добрим станом свойого збереження. Всетаки стан збереження цього іконостасу вимагає вже негайної основної консервації і реставрації. В парі з цим требаби при цій нагоді перевести реконструкцію первісного вигляду цього іконостасу усуваючи вставлені 1870 р. ікони А. Качмарського.

З тим, що цей іконостас вимагає дуже совісної й умілої реставрації і то без огляду на висоту коштів, які до цього потрібні і які мусять знайтися, ніхто спорити не може.

Всетаки цей гомін, який зняв п. Я. Константинович, зовсім непотрібний. Справа реставрації Пятницького іконостасу є в руках зовсім компетентної інстанції, а саме Консерваторської Комісії Митрополичого Ординаріяту, до якої належать люди вповні свідомі ваги справи і, припускаю, нема ніяких підстав до підозріння, що справа не найде належної полагоди.

В такому разі що мав на думці п. Я. К-ч? Що руководило ним, що він так трівожить публичну опінію? Постараємося це вияснити. Ця благородна журба за Пятн. іконостас була на жаль лише парваном для зовсім неблагородних замірів, була вона лише притокою звести свої дрібні особисті порахунки з п. Л. Ґецом, кустосом музею „Лемківщини" і зі мною.

Всі ті, котрі знають особисто вдачу п. Я. К-ча, не потребують від мене ні одного слова вияснення. Найкращий доказ, що зі своєю статтею обходив він безуспішно всі редакції, а на сторінках оцієї ґазети появилася ця стаття, думаю, через віру в добру інтенцію автора і в правдивість закидів. Дивує мене лише те, чому п. Я. К-ч не відважився пустити статті у світ у першій її редакції, де було ще повно . . . . . *) напастей на директора Нац. Музею д-ра І. Свенціцького. Чогож одні і такі самі „провини" вихваляти, а другі пускати кантом? Значить провина може й не бути провиною — залежно від настрою або „політики".

Але до речі. Щоб у правдивім світлі виступили так авторитетно проголошені закиди на мою адресу, я мушу вияснити причини, які подразнили амбіцію п. К., що сам себе називає „істориком мистецтва". Справа зачалася від того, що свого часу п. Я. К-ч запропонував свою співпрацю для музею „Лемківщина" на таких дивних умовинах, що він буде з поручепням від музею їздити по селах і збирати старовину, але деякі речі він буде віддавати до музею, а деякі кращі задержить для себе. Розуміється, що на таку благородну „співпрацю" ніякий музей на світі згодитися не може. Не згодилася на це й „Лемківщина". Памятки нашої старовини се власність і добро всього народу й мають надалі залишитися такими самими в музею.

Коли не вдався ось такий інтерес з „Лемківщиною", п. Я. К-ч почав ширити несотворені речі про п. Л. Ґеца, який безкорисно, щиро і тихо працював для музею, як на це позволяв йому час і знання. Завдяки п. Гецові й іншим не менше щирим співробітникам цього музею, сяніцьким громадянам, музей урятував для нашої культури кілька десятків незвичайно цікавих і вартісних ікон, памяток нашого мистецтва від XV. в. починаючи.

На підставі деяких інформацій спеціялістки-консерваторки п. Яр. Музикової і моїх, як також на підставі знання добутого в Академії Мистецтв п. Л. Ґец перевів реставрацію кількох ікон в музею. І цей факт став притокою настирливих, неперебірчивих і всюди голошених напастей п. Я. К-ча. Управа „Лемківщини" маючи всеж респект до „фаховости" п. Я. К-ча й острах чи не зроблено чого дійсно невідповідного, та щоб дати голос постороннього чоловікові незаангажованому в їх особисті справи, — запросила мене до Сяноку, щоб я розглянув їх роботу і висказав свою думку.

Заявляю тут те саме, що я заявив у Сяноці, що ці закиди, які п. Я. К-ч поставив у своїй статті п. Л. Ґецові за невідповідну реставрацію кількох ікон, перебільшені, а то й зовсім безпідставні. Я переконався, що п. Я. К-ч в справах консервації має мінімальне поняття, а саме: 1) в справі реставрації „Розпяття" з Рихвалду не знає, сердега, цієї найпримітивнішої справи, що найперше направляється мальовило, а щойно відтак дошку, бо інакше при направі дошки обсипалосяб мальовило, а воно найважніше. Направу дошки переводиться лише тоді, коли це доконче потрібне. У згаданій іконі можна обійтися без направи дошки. 2) Коли закривається направлене місце фарбою — то робиться це так, щоби направу було пізнати. Значить дається фарбу дещо відмінну. Це для історика мистецтва потрібне — для п. Я. К-ча ні. Як старається п. Я. К-ч зробити з мухи вола, вказує цей факт, що це інкримінованe, направлене місце має поверхні... навіть не 10 (!) м і л і м е т р і в кв. Отож справа більш як маловажна. Зате напасть велика. 3) п. Я. К-ч не розуміється також на якости фарб, коли він фарбу цієї направи називає „берлінкою". Щоб забирати в тій справі голос, треба наперед доповнити своє знання про барви. Для історика мистецтва, так мені здається, це необхідне. 4) Щодо „американського ляку", який „ледви чи можна усунути без шкоди для самого мальовила" — не знає цього п. Я. К-ч, що нема нічого лекшого. Ляк можна навіть 10 разів класти і 10 разів здіймати і це не шкодить. До речі цей „американський ляк" є саме ляком дамаровим (з живиці), що його поручає п. Я. К-ч до верніксування. Признаю рацію, що цього ляку наложив п. Гец дещо забогато — та це можна кожної хвилинки змінити.

Такими і тим подібними перебільшеннями і просто своїм браком знання оперує п. Я. К-ч у відношенні до п. Геца. Та того всього було йому мало і він, щоб пімститися за те, що я не станув по його боці, але старався бути справедливим для обох, — видвигнув проти мене справу зперед 10-ти літ, яка має стільки спільного з консервацією, що торічний сніг з ненаписаною ще „історією мистецтва" п. Я. К-ча. Це справа, яка торкається моєї зовсім теоретичної роботи, а саме реконструкції на папері (рисунком) Богородчанського іконостасу, який є тепер в Нац. Музею. Тут напасливість п. Я. К-ча йде навзаводи з його браком знання.

Богородчан. іконостас прийшов з депозиту з Відня до музею у двацять двох (наскільки пригадую собі) скринях в стані повного хаосу дрібних складових частин. Щоб його зложити, як він первісно виглядав, треба було довго попрацювати, бо годі було відшукати стару фотогр. знимку цього іконостасу, як він ще стояв у Богородчанах. Вона знайшлася аж після того, як праця про цей іконостас вже вийшла друком.

Над реконструкцією цього іконостасу працювали пп. др. І. Свенціцький і В. Пещанський; я був тоді лише скромним музейним помічником. А що я володів рисунком, дістав припорученння нарисувати реконструкцію іконостасу в формі розложеного плоского пляну, без ніяких перспективічних скоротів. Уклад головної частини іконостасу не стрінув великих труднощів, лише сама горішня частина (ряд пророків) викликала ріжницю поглядів між директором музею і мною. І хоча я обстоював свій погляд, — то мусів у рисунку подати проєкт реконструкції цієї частини більш авторитетного від мене директора Нац. Музею.

Своєї думки про первісний вигляд горішної частини іконостасу не змінив я до нині, хоча признаю льояльно, що примітивний характер мальовил пророків у порівнанні з рештою іконостасу давав підстави п. дир. Свєнціцькому припускати, що ці частини були дороблені пізніше, може навіть щойно в Богородчанах. Свої думки про цю справу подав п. др. І. Св-й до відома друком у праці про Богород. Іконостас. В усякому разі ця справа вимагає ще наукової дискусії і це не лише не пошкодить Бог. Іконостасові, але навпаки, йому поможе. Та робити з цієї чисто теоретичної наукової справи нібито якийсь скандал, що компромітує Нац. Музей, се більш як не поважно, це напасть на гладкій дорозі...

Та що найцікавіше в цій справі це те, що п. Я. К-ч пише, що нібито він „у своїому часі" висказав „свою думку" про мою роботу, але його „голос не вдостоївся уваги". Заявляю, що у час рисования згаданого реконструкційного пляну я п. Я. К-ча не видів на очі, не знав його особисто і навіть не знав, чи він існує на світі. Навпаки, про мої застереження щодо реконструкції горішньої частини іконостасу, я сам п. Я. К-ча поінформував, коли після знайомства з ним виринула була раз між нами дискусія на цю тему. Отже мудрощі, якими п. Я. К-ч пописується, не є його заслугою. Його заслугою є лише те, що він використав моє довіря до нього і зробив з нього зброю проти мене.

Всі інші закиди п. Я. К-ча щодо реконструкції іконостасу не мають навіть цієї дискусійної правдоподібности і вони ставлять під знак запиту його кваліфікації, справжні не формальні, забирати голос в таких затрудних для нього справах як реконструкція старих памяток.

А саме не знає . . . . . *) і не видить, що крайні ікони апостолів, колюмни на їх рамах і кінці аттики пророків були в Б о г о р о д ч а н а х безсердечно зрізані здолу, бо не містилися в низькій церкві. Він припускає, що як тепер ці апостоли є без ніг, такими були вони в первісній

МІЛІОНОВИЙ ЗБУТ ПАПЕРЦІВ і ТУТОК „КАЛИНА" говорить про високу якість і дешеву ціну.
Фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84.

вигляді і коли я то зреконструював на рисунку до первісного вигляду — то він з цього робить мені закид.

Дальше закидає мені, що я зле примістив пелікана на вершку хреста, бо його місце є під „Розп'яттям". Це також закид зовсім безпідставний, бо під „Розп'яттям" нема ніяких найменших слідів, щоб він був там колись чимось прикріплений, зрештою заслоняв би він там „Розп'яття" майже до колін. Те, що його там примістили в Богородчанах, немає ніякого значіння. Місце пелікана є лише на вершку хреста, бо не лише бракує верхом хреста ажурової різьби, яка обігає довкруги хреста, але навіть у гнізді пелікана знідсподу є відповідний виріз до приміщення на дошці хреста.

Вкінці навіть це п. Я. К-чу не подобається, що на моїм реконструкційнім пляні бічні крила іконостасу, уставлені кутом, я подав розверненими так, як це завсіди подається на плянах.

Отож як бачимо закиди цього оригінального „історика мистецтва" зовсім фальшиві, колиж несвідомі, то тим гірше для нього. Совісний історик мистецтва повинен простудіювати докладно в подробицях мистецьку памятку, заки про неї забере голос — п. Я. К-чу вистарчає замість досліду памяток його власний палець, з якого він вміє виссати всі свої мудрощі й обкидати ними тих, кому не подобається його хист гандлювання іконами. А може таки для нього „мистецтво" це затрудна справа! „Файний" „історик мистецтва", що? Але мабуть більше „мистець" (хоч не належить до АНУМ) як історик! Яка шкода, що перестали виходити большевицькі „Нові Шляхи" де п. К-ч мав змогу свобідно пописуватися своїм мистецтвознавством і звеселяти народ своїми „оригінальними" думками.

*) Редакція пропустила деякі місця відповіди й один цілий уступ, бо вони безпосередно не відносяться до теми, порушеної п.д-ром Яр. Константиновичем.

Нові книжки

Короткий Катехизм се є найважніші правди християнсько-католицької релігії. Накладом Т-ва „Епархіяльна Поміч". З друкарні гр. кат. Капітули в Перемишлі. —1935. Сторін 64. Формат 11.5 цм.×15 цм. Ціна неподана.

А. Ч.: **І-й Зїзд Молоді.** Його резолюції та його ґенеза представлені з католицької точки погляду. Львів, 1935. Бібліотека Української Католицької Орґанізації. Ст. 32+2 нпг. Формат 119×166 мм. Ціна 40 ґр.

В сій брошурі розібрано як під мікроскопом деякі баламуцтва, що в нас вже нажаль набули право горожанства. Консеквентно виказано нісенітниці і противорічности, що носять шумну назву „резолюцій" І-го Зїзду Молоді в Станиславові. Сим разом пайдократія і демаґоґія одержала свою слушну „порцію". В брошурі пишеться про властиву ролю молоді в суспільности. Ся брошура особливо потрібна для священиків, педаґоґів, родичів і суспільних діячів, бо в ній освітлені справи нашої молоді з католицького становища. І. С.

Włodzimierz Bączkowski: **U źródeł upadku i wielkości.** Warszawa — 1935. Nakładem księgarni F. Hoesicka. Сторін 199 + 2 нпг. Формат 200 x 140 mm. Ціна ?

Гумор. — Всюди таксамо. — Батьку, я читав, що в Африці мужчини зовсім не знають жінок перед шлюбом. — То не тільки в Африці, то на цілім світі все так було, є і буде.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В ВАРШАВІ кружляють поголоски, що перед засіданням сойму й сенату буде зміна польського правительства. Канцлером мавби стати мін. Косцялковский, а господарським віцеканцлером б. міністр Квятковский або Матушевский.

ДО СЕНАТУ вибрані два міністри, 2 генерали і два воєводи, 3 бувші премієри, 1 бувший міністр, 1 б. воєвода, б. головний комендант Державної Поліції, 15 дідичів і хліборобів, 4 урядники, 4 суспільні діячі, 3 адвокати, 3 лікарі, 3 професори, 2 купці, дві суспільні діячки, 1 промисловець, 1 президент міста, 1 полковник, 1 віцестароста, 1 б. куратор шкільної округи, 1 священик, 1 інженір, 1 журналіст, 1 предсідник Торговельно-Промислової Палати, 1 предсідник Хліборобської Палати і 1 міський лавник.

КОМУНІСТИЧНУ ЯЧЕЙКУ викрила поліція в Верхраті, пов. Рава Руська. Ячейка вела свою роботу в Верхраті і сусідних селах. Увязнено кількох комуністів.

ПРОТИЛИТОВСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ відбулися у всій Німеччині. В Берліні промовляв на вічу віцепредсідник Союзу Закордонних Німців Стеег. Він сказав м. ін.: Справа Клайпедської Области висунулася тепер на чоло німецької політики. Клайпеда се часть Східної Прусії. В м. Тильжі підчас протилитовської маніфестації проф. Оберлендер заявив м. ін.: Мусимо ствердити, що Литва нездібна управляти Областю Клайпеди. Німецьке населення терпить кривди, на які весь світ мусить звернути увагу.

ФРАНЦУЗЬКИЙ СЕНАТОР Беранжер предсідник сенатської комісії для закордонних справ помістив статтю в поважній французькій ґазеті „Ажанс Економік е Фінансіер". В ній заявив, що не може бути мови про військові санкції проти Італії з приводу італійсько-абісинського спору. Також економічні санкції неможливі, бо Злучені Держави Півн. Америки, Німеччина й Японія не візьмуть в них участи.

АНҐЛІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР в Римі Е. Дрімонд вручив Муссолініеви відручне письмо анґлійського міністра закордонних справ Гора. Амбасадор Дрімонд заявив Муссолініеви, що політика Великої Британії не є протиіталійська.

ІТАЛІЙСЬКА РАДА МІНІСТРІВ ухвалила 23 адміністраційні декрети щодо сухопутних військ, 5 декретів в справі воєнної маринарки, 6 декретів в справі летунства і ряд господарських декретів м. ін. про кредит на будову протилетунських схоронищ на острові Сицилії.

В ІТАЛІЇ на горі Ґраппа в присутности короля відбулося посвячення військового цвинтаря, на котрім спочиває 13.000 жовнірів. Недалеко є австрійський цвинтар, на котрім похоронено 10 тисяч жовнірів.

В АТЕНАХ відбулося засідання найвисшої ради національної оборони під проводом премієра Цальдаріса. Радили над міжнародним положенням і над справою апровізації армії.

ДО ДАРДАНЕЛІВ прибула ескадра грецької воєнної фльоти й ескадра воєнних літаків, де в найблизших днях відбудуться спільні маневри фльот грецької і турецької. Головну команду обіймає грецький адмірал. Також два ромунські торпедовці візьмуть участь в цих маневрах.

ПРИ ВХОДІ ДО СУЕЗКОГО КАНАЛУ і недалеко м. Олександрії в Єгипті Анґлійці сконцентрували 60 воєнних кораблів.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР видав приказ, щоб абісинські війська відступили від границі, щоб не дати Італійцям нагоди до провокації.

НОВИНКИ

Важне для непринятих студентів. Додаткові вписи на люблинський катол. університет (право і фільософія) відбудуться в днях 4 — 5 жовтня с. р. Приймають без ніяких вступних іспитів і лікарських оглядин. При вписі треба заплатити 100 зл., які звертають вразі непринятя. Оплати як на інших університетах. Удержання від 50 зл. По інформації звертатися до проф. М. Вишиванюка, Люблин, ул. Грубешівська 20.

В Національнім Музею у Львові, Мохнацького 42 відбудеться в неділю 29 с. м. о год. 11.30 вдруге концерт Марії Сокіл і А. Рудницького „Українська пісня на протязі 30 літ". Вступ на всі місця по 2 зол.

Реферат Матери Северини ЧСВВ на тему „Мої збірки народнього мистецтва в Америці" відбудеться в неділю 29 вересня о год. 6 веч. в Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 24.

Загальні сходини Української Порадні для вибору звання відбудуться у Львові в понеділок 30 вересня с. р. о год. 6 веч. в домівці Порадні при вул. Словацького 14/III. пов. Порядок нарад: 1) відкриття, 2) відчитання протоколу, 3) звіт секретаря, 4) вибір нової управи, 5) дискусійний реферат проф. Яр. Кузьмова на тему: „Консерватизм батьків і безробіття молоді", 6) актуальні справи.

До Берези Картузької вивезли зі Львова Ярослава Гладкого, редактора журналу „Вогні", з Рівенщини: студ. Ол. Буслa з Клеваня, Ол. Скоропаду абс. ґімн. з Дерманя і С. Новака з Даничева.

В Радчі, пов. Станиславів, відбувся 21 с. м. величавий „День народної ноші".

Філія „Сіль. Господаря" в Ст. Самборі уладила в домівці „Просвіти" хліборобський показ плодів поля, огороду, саду, пасічництва, домашнього виробництва, рільничих машин і т. д. Вистава відчинена щоденно від 9 год. рано до 9 год. веч. до 2 жовтня с. р. Вступ за добровільними датками.

В Станиславові помер Юхим Фолюшняк, б. член українсько-евангелицької місії та редакції „Стягу". Він зірвав з протестантськими аґітаторами і жив в останнім часі в крайній нужді.

Перун в вересні. У Львові падав зливний дощ дня 25 с. м. Лискало і гриміло як літом.

Приватна українська ґімназія в Рівнім на Волині удержавнена розпорядком міністерства віроісповідань і освіти.

Реєстрація українських учених. Українська Наукова Асоціяція в Празі розпочала працю над зібранням відомостей про українських учених у всіх ділянках знання. Українські наукові робітники дістали відповідні квестіонарі.

Руйнують Михайлівський Монастир. На основі рішення „правительства" совітської України в Києві зруйнують Михайлівський Монастир, велику мистецьку памятку з 12 ст. Як причину подали, що Михайлівський Монастир се перешкода в модернізації вуличного руху! От, варвари!

Совітська чорноморська фльота, зложена з 15 кораблів, виплила на Середземне Море. Вона має піддержати анґлійську фльоту в її натиску на Італію. І хто бувби колись сподівався, що фльота товаришів буде плисти разом з фльотою монарха!

Гумор. — В суспільній обезпечальні. — Як там пане докторе з побитим? — Все в порядку! Одна рана смертельна, але інші дадуться вилічити...

Гумор. — „День коня". — В неділю 29 вересня маємо „день коня". — А чому не уладять „дня осла"? От булоб на що подивитися!

Вдруге цвитуть вишні та полуниці на побережжі Балтику.

Ягайлонська Бібліотека в Кракові одержала маєток вартости понад 2 міліони зл. в записі від землевласника Йосифа Глезера.

Виленське городське староство сконфіскувало друки до так званих ланцюхів щастя. Староство уважає „ланцюх щастя" обманом, а печатання таких друків се влекшування обману.

Медвідь у звіринці в Ченстохові відгриз праву руку сторожеви, що його годував.

Муж довіря Гітлєра фон Ріббентроп має приїхати до Польщі на запросини Альфреда ґрафа Потоцкого. Він візьме участь в ловах на олені на Підкарпатті.

В Києві відкрили підчас розкопок останки людських осад з 11 і 12 ст.

Німеччина будує 54 воєнних кораблів.

Помер через осу. Д-р Відербурґ в Ерфурті випив з лімонядою осу, котра вжалила його в пролик. За кілька мінут кормовий провід і дишниця скорчилися і внаслідок того д-р Відербурґ задусився.

На бажання бельґійського короля Леопольда III. затоплено в озері Чотирох Кантонів самохід, в котрім траґічно погибла королева Астрід.

Ґен. Нобіле дістав візвання від італ. правительства негайно вернути до Риму. Він від 5 літ працює з сов. інжинірами при будові бальонів.

Французька фірма Пайо видала книгу Леона Омо: „Авґуст". В ній представлена історія римської держави за цісаря Авґуста.

„Таємна служба в Англії." Так називається книжка Річінґса, в котрій описана страшна історія англійської контррозвідки. Та книжка вийшла на днях у французькім перекладі.

Найбільший попит в краях англосаксонської мови має тепер книжка Л. Фараґо: „Абісинія напередодні".

В Британськім Музеї відкрили виставу рукописів „князя письменників" Лоне де Веґа з приводу 300-ліття його смерти.

Коло Єрусалиму на горі Скопус збудують „Храм Мира".

Тома Едізон, син відомого винахідника, помер в Ню-Йорку внаслідок серцевого удару.

25.000 долярів обіцяє записати стара панна Мекдернот в Шикаґу тій людині, котра запевнить її улюбленому песикові вигідний прожиток.

Гумор. — Політик. — Чим ріжняться конференції від конґресів? — Тим, що на конференціях говорять те, про що не думають, а на конґресах думають про те, чого не говорять.

Гумор. — Конкуренція. — Суддя до вломника: А тепер підсудний оповість, в який спосіб отворив банк? — Вломник: Не можу, світлий трибунале, бо на салі є мої конкуренти.

Гумор. — Неслушне підозріння. — В однім товаристві хтось зачав деклямувати один вірш. Коли скінчив зібрані зачали йому ґратулювати. — Чудовий вірш! То ви його написали? — Так! відповів молодий чоловік, злегка паленіючи. — Одначе один ґість мав деякі сумніви. — Знаєте, маю враження, що се вірш Руданського. — Та звідки! обурився „поет". Яким чином, таж Руданський вже давно не жие!

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Облігаціями 6% народової позички і 5% конверсійної позички можна сплачувати залеглости отсих державних податків: ґрунтового, промислового, оборотового, доходового, від нерухомостей, від помешкань, від будівельних площ, військового з державними і самоуправними податками.

Не вільно користати з ліцитації скарбовим урядникам, які переводять ліцитації. Вони не можуть брати участи в ліцитації ні посередно ні безпосередно.

IV. Волинські Торги в Рівному зачалися 16 с. м. і будуть тривати до 30 с. м.

Цитрини подорожіли на ринках світу, бо богато цитрин спотребовують тепер італійські війська в Африці. Кождий вояк дістає там по одній цитрині денно. З пристані Мессини відпливають щоденно 10.000 тонові транспорти цитрин до Африки.

Приходи чехословацького Тютюневого Інституту зменшилися на 31.5 відсотків в порівнанні до 1930 р.

Відплив золота з европейських держав до Злуч. Держав Північної Америки знов постійно зростає. З огляду на напруження між Великою Британією й Італією золото почало відпливати з анґлійських банків. На грошевих ринках лондонськім і парижськім зріс попит на американські доляри. Пояснюється се тим, що Злуч. Держави Північної Америки правдоподібно будуть невтральні на случай війни між Італією й Абісинією.

Токіо, столиця Японії, має тепер 5 і пів міліона мешканців. Отже належить до найбільших столиць світу. Звичайно в великих містах кошти удержання високі, та в Токію удержання дешеве. Нпр. обід в першорядній реставрації коштує на наші гроші 60 сот., годинник можна дістати за два-три зл., найдорожший одяг з анґлійського матеріялу около 100 зл. В крамницях все, чого душа забажає, за казково низькі ціни.

БІРЖА

ГРОШІ. Доляр у Львові у приватних оборотах 5.30 — 5.33.50 зол. Тенденція звишкова.

Нім. марка 1.55—1.60, фр. франки 34.85 — 35.00, шв. франки 172.50 — 173.00, фунти стерлінги 26.10 — 26.20, австр. шілінги 99.50 — 102, чеські корони 20.50 — 21.50, рум. леї 28.50 — 30.50, ліри 36.00 — 39.00.

НАБІЛ. „Маслосоюз" повідомляє, що в дні 26 вересня ц. р. кооперативам платив за:

1 кґ. масла дес. без опакування	2.70 зол.
1 кґ. масла дес. експорт. з опакув.	2.80 „
1 л. молока	0.13 „
1 л. сметани	0.60 „
1 к. яець	3.60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, молоко і сметану вдержана.

„Маслосоюз" повідомляє, що від 26.IX. ц.р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 90 дкґ. за 1 кл	0.85 зол.
Мол. однор. кури І. кл. за 1 кґ.	0.90 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

УНЕВАЖНЮЮ вкрадену книжку на коня; каштан, лисий, 4 ноги білі, з р. 1928. **Михайло Семенюк, Скопівка, п. Оттинія.** 117 — 1—3.

КІНА

АПОЛЛЬО: Турандот.
КАСИНО: Секвоя.
КОПЕРНИК: Мала мати (Франціска Ґаль).
МАРУСЕНЬКА: Людина-вовк.
МІРАЖ: Мікі Мавс.
ПАКС: Ніч чудес в Люрді й додатки.
СТИЛЕВИЙ: Авдієнція в Ішлю.
УТІХА: Пострах. Мехіка.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На осінний і зимовий сезон

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

ОТВЕРТИЙ ЦІЛИЙ РІК

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими знаками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. **Найменше оголошення** (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра